

SANCTI

THOMAE AQUINATIS

OPERA OMNIA

TOMUS XXV.

SANCTI

THOMAE

AQUINATIS

DOCTORIS ANGELICI

ORDINIS PRAEDICATORUM

OPERA OMNIA

AD FIDEM OPTIMARUM EDITIONUM

ACCURATE RECOGNITA

TOMUS XXV.

PARMAE

TYPIS PETRI FIACCADORI

MDCCCLXXIII

TABULA AUREA

FR. PETRI A BERGOMO O. P.

IN OMNIA OPERA

S. THOMAE AQUINATIS A. D.

SEU

INDEX RERUM ALPHABETICUS

APPENDICE LOCUPLETATUS

QUA S. SCRIPTURAE LOCA SPARSIM EXPLICATA

IUXTA CONGRUAM LIBRORUM SERIEM EXHIBENTUR

ACCEDIT SENTENTIA EIUSDEM S. DOCTORIS

DE IMMUNITATE B. MARIAE V. A PECCATI ORIGINALIS LABE

AUCTORE IOANNE MARIA CORNOLDI S. I.

PARMAE

TYPIS PETRI FIACCADORI

MDCCCLXXIII

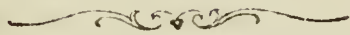
AUCTORITATE ECCLESIASTICA APPROBANTE

TYPOGRAPHUS LECTORI BENEVOLO S.

En tandem integrum damus corpus operum S. Thomae Aquinatis, quod constat cum indice XXV. voll. Indicem hunc ex editione Romana in folio, ut ajunt, jussu S. Pii V. Summi Pontificis in lucem edita, anno MDLXX. Tomis XVII. comprehensa desumpsimus, quia plenior et locupletior est quam in aliis omnibus editionibus. Typothetarum errata summa diligentia, et cura sublata sunt. Volumus autem animadverti notas marginales cujuscumque generis, fuisse expunctas. Loco litterarum minuscularum admisimus numeros progressivos; de litteris majusculis nullam rationem habuimus. Adjunximus, juxta promissa in programmate, dissertationem *de Immunitate B. V. Dei Parentis a peccati originalis labe,* quam docte adornavit Joannes Maria Cornoldi S. J., et Neapoli publici juris fecit, anno 1870, vir Cl. aliis lucubrationibus de theologica eruditione optime promeritus. Haec et alia opera, quae typis nostris edidimus commodo illorum qui sacris studiis operam dant, si, ut spero, serena fronte excipiantur, animum addent in posterum audendi majora, modo Deus Opt. Max. et vires et mentem eandem nobis pro sua benignitate largiatur.

DECLARATIO PROOEMIALIS

PETRI DE BERGOMO

Ad laudem et gloriam unius et trini Dei, ejusque gloriosissimae Genitricis, semperque intactae Virginis Mariae, et Sancti Patriarchae Dominici, ac Doctoris Angelici S. Thomae de Aquino, sacri ordinis Fratrum Praedicatorum, una cum tota caelesti Curia triumphante, Tabulam vere Auream, et certissime pretiosam, quantis qualibusque diurnis pariter ac nocturnis sudoribus, novit Dominus, correctam, expurgatam, auctam, atque omni ex parte decoratam gratis accipiant, quicumque in veridica, catholica, et saluberrima ejusdem S. Thomae doctrina proficere cupiunt; pro facili ejus notitia, haec, quae sequuntur, necessario praenotantes.

Primum. Continet praesens Tabula, per modum et ordinem alphabeti, conclusiones, et principales sententias librorum omnium, et opusculorum ejusdem S. Thomae, tam in artibus, quam in Sacra Pagina, atque divina Theologia; praetermissis iis tamen, quae in sua Catena aurea super libros Evangeliorum, ex Sanctorum dictis, miro ordine contexuit; atque aliis, quae nobis in opusculo de Eruditione Principis ac in suis ipse Sermonibus, nunc primum luci traditis, quam docte, ne pie minus scripta reliquit (*a*).

Secundum. Eadem saepe conclusio, ob multas in ipsa conclusione, variasque dictiones notabiles, sub diversis suis posset seriose locari vocabulis: quae tamen conclusio ex diversis aliquando libris collecta, brevitatis studio, sub uno tantum, et principaliori ejus vocabulo traditur: et quoad reliquas dictiones in conclusione eadem minus principaliter contentas, fiet remissio per principalem dictionem ad conclusiones alias, aliarum dictionum, cum numero suae conclusionis suo loco in margine juxta conclusionum principia designato.

Tertium. Copiam, et dictionum necessariam multitudinem, quae post consuetas allegationes diversis variisque locis dispositae, singulis plerumque conclusionibus postponuntur, pertransire non licebit: pro quarum omnium distincta notitia, cautum sit, quod ipsarum aliquibus disjunctio, vel, praeponitur: nonnullis autem conjunctio, ut, praemittitur: quamplurimis vero stella haec * praesignatur. Ut exempli causa, Abdicatio rerum temporalium etc. post allegationes 1-2 et 2-2 has habet dictiones, Perfectio 71, Melius 3 etc. nullo horum eis signo praeposito: quod insinuat, quae in hujusmodi dictionibus tractari contingit, ad conclusionem praedictam, videlicet, Abdicatio rerum etc. aliquo pacto pertinere. His dictionibus subsequuntur scilicet Amor 93, 94, Martyrium 13 etc.: quibus, cum disjunctio, vel, praeponatur; ostenditur de alia dictione eas loqui, et non amplius de Abdicatione quod perfectior sit animi praeparatio. Dictiones autem, quibus conjunctio, ut, praemittitur.

simile ibi aliquid, quasi in exemplum adduci designant. Illae vero omnes, quae stellam hanc * praeviam habent, insinuant, dictiones hujusmodi non esse singularum propositionum, quibus postponuntur, ad propositum: sed tantummodo dictionum, de quibus agitur. Quamvis incuria aliquibus stella haud praemittatur: quibusdam, injuria, posita sit: quod facillime ex dictionum multitudine cognoscetur. Exempli gratia, Concupiscentia 3, postponitur dictioni Abominatio; in qua tamen dictione Concupiscentia 3, non de tota praeposita conclusione, sed de dictione hac tantum Abominatio, agitur. Ut autem facilius quod de his dictionibus quaeritur, habeatur, verbi gratia, De praemio accidentali: operae pretium magis et sat commodum erit, dictionem, Accidentale, quam Praemium, discurrere: quoniam quaerenti, quem plus Deus amet, quoad praemium accidentale; num innocentem, an poenitentem: cum ibi sit, Amor 32, facillime citato loco id obvium erit. Quae dictio, Accidentale, in capite versus cum signo hoc § sibi praemisso, post Accidentaliter, ponenda erat. Similiter, in quo habitus subjective inveniatur. minus molestum erit, dictionem Subjective, requirere: ibique post praefatam dictionem, habitum illum videre. ut, Abstinentia, Audacia, etc. suisque locis citationes: et tutius citiusque quod optatur habebitur: quamvis illae dictiones, post primam subjecti propositionem sint collocatae: cum immediate essent locandae post, Subjective, in quo sint habitus subjective describitur: quod de reliquis quoque dictum sit. Et haec duo hic adducuntur, ut in exemplum, simul atque in errati correctionem transeant.

Quartum. Ut Doctoris Almi scripta praeclara facilius elucescant, maxima plerumque conclusionum multitudo, sub uno successive vocabulo numeratur. Et, ne hinc in quaerendo confusio oriatur: sed quod desideratur, occurrat citius: fiet earum distinctio in margine per dictiones ad rem, de qua in conclusione illa sermo est, attinentes; utputa ad Quidditatem rei, vel ad Divisionem, vel ad Causam, vel ad Effectum, vel ad Subjectum. vel ad aliquid hujusmodi: quibus innuitur, conclusiones omnes et sententias, sub dictis dictionibus positas, ad eamdem illius vocabuli distinctionem et significationem ibi designatam pertinere (*b*).

Quintum. Quo impressis hactenus Doctoris Sancti, atque in posterum imprimendis libris omnibus praesens Tabula deserviat: ut quod inquiritur, satis facile et prompte magis habeatur: pristino allegandi sententias per columnas confusissimo, ac impressionum varietate semper incerto, relicto more, articulorum corpora, responsiones ad argumenta, psalmos, capitula, lectiones, expositionem litterae Magistri sententiarum; ac cetera quaecumque, in tres partes mentis oculo restant distinguenda: nempe in principium, in medium, et in finem: et sub alphabeticis quibusdam majusculis, in columnarum medio sitis: subque quandoque etiam minusculis in textu, et in textus ipsius expositione passim respersis characteribus, sententiae, et conclusiones quaecumque continuo invenientur. Exempli causa. Habetur in Tabula propositio ista, Abias interpretatur pater Deus. Matth. 1, me° c. D. Haec propositio, non in principio expositionis primi capitis in Matthaeum, non in fine: sed in ejus medio sub littera minuscula, c. subque D. majuscula quam citius invenietur. Legitur quoque, Accidens duplex: scilicet simplex, et copulatum subjecto. Meta. 7, lect. 4, me° d. H. Haec pariter Accidentis divisio. in medio expositionis lectionis quartae septimi libri Metaphysicorum sub litteris d. H. eam expetenti confestim occurret. Et similiter omnia praesto aderunt, quaecumque pari modo requirentur (*c*).

Sextum. Allegationes quamplurimae in praesenti Tabula, in se quidem sub compendio, et sub brevitate litterae imprimentur: sed ad unam tamen, eamdemque conclusionem sub multitudine, multiplici de causa ponuntur: ut lectoribus et praedicatoribus detur via, et promptitudo difficultandi ma-

terias, atque facilius intelligendi concordantias diversarum conclusionum Doctoris S. qui imitatus pro posse Sacram Scripturam (de qua ipse ait, quod nihil sub sensu spirituali, fidei necessarium continetur, quod manifeste alicubi per sensum litteralem Scriptura Sacra non tradat), et qui etiam a simili de beato inquit Dionysio, quod multoties utitur quadam verborum multiplicatione: quae licet superflua videatur: diligenter tamen considerata, magnam sententiae profunditatem continere invenitur: quod uno loco aliquando obscure, atque sub sibi innata brevitate S. Thomas dicit, clarius alio in loco, ac diffusius ponit. Pro dictarum ergo notitia allegationum sciendum, quod ubi in praesenti Tabula legitur sic, 1ª intelligitur illud esse in prima Parte suae Summae Theologiae: 1-2 in prima Secundae: 2-2 in secunda Secundae: 3ª in tertia Parte: 1, d. in primo libro Sententiarum, distinctione tali, secundum numerum, qui semper immediate sequitur illud, cujus est numerus: 2, d. in secundo Sententiarum, distinctione tali: 3, d. in tertio Sententiarum, distinctione tali: 4, d. in quarto Sententiarum, distinctione tali, q. quaestione, art. articulo. Et, si repetatur q. antequam sequatur talis virgula | quae est ibi pro Item, distinguens unam allegationem ab alia, circa eamdem conclusionem: tunc intelligitur q. quaestiuncula: a. in argumentis pro prima parte articuli: b. in argumentis pro alia parte articuli: c. in corpore articuli, sive in responsione principali: d. in responsione ad argumenta ejusdem articuli. Vel fiet m supra numerum argumenti, sic 1ᵐ 2ᵐ 3ᵐ etc. L. 1, in expositione primae partis litterae Magistri Sententiarum: L. 2, in expositione secundae partis litterae ejusdem Magistri: lect. lectione: o. per totum: prinº in principio: meº in medio: fi. in fine. Cg. in Summa contra Gentiles, liº libro, cº capitulo, 1ᵐ in notabili primo ejusdem capituli, 2ᵐ in secundo notabili, 3ᵐ in tertio etc. Verit. in quaestionibus disputatis de Veritate. Poª in quaestionibus disputatis de Potentia Dei. Ma. in quaestionibus disputatis de Malo. Virt. in quaestionibus disputatis de Virtutibus in communi. Unio. in quaestione disputata de unione Verbi incarnati. Spiritu. in quaestione disputata de spiritualibus creaturis. Anima. in quaestione disputata de Anima. Quol. Quolibeto, Opus. Opusculo: Job, in expositione ejus super librum Job. Psal. in expositione ejus super psalterium David prophetae. Isa. in expositione ejus super Isaiam. Matth. in postilla ejus super Matthaeum. Jo. in postilla ejus super Joannem. Rom. in expositione ejus super epistolam B. Pauli apostoli ad Romanos. 1ª Cor. in expositione ejus super epistolam primam ad Corinthios, 2ª Cor. in expositione ejus super epistolam secundam ad Corinthios: et similiter fiunt allegationes aliarum epistolarum B. Pauli, prout communiter abbreviatae scribuntur et imprimuntur. Dionys. in commento vel scripto ejus super Dionysium de divinis nominibus. Trin. in expositione ejus super Boetium de Trinitate, sive Opusculo 70. Hebdo. in expositione ejus super Boetium de Hebdomadibus, scilicet de editionibus, sive conceptionibus, vel Opusculo 69. Caus. in commento ejus super Auctore libri de Causis. Ethic. in commento ejus super decem libros Ethicorum Aristotelis. Ente 1, vel 2, etc. in libro ejus de Ente et essentia capitulo primo, vel secundo, etc. Meta. in commento ejus super duodecim libros Metaphysicae Aristotelis. Phy. in commento ejus super octo libros Physicorum Aristotelis. Cae. in commento ejus super libros de Caelo et mundo. Gen. in commento ejus super libros de Generatione. Anima. in commento ejus super libros de Anima. Meteor. in commento ejus super libros Meteororum. Sensu. in commento ejus super librum de Sensu et sensato. Memoª in commento ejus super librum de Memoria et reminiscentia. Somno. in commento ejus super librum de Somno et vigilia. Poster. in commento ejus super libros Posteriorum. Periher. in commento ejus super libros Perihermenias. Quando autem non signatur liber vel capitulum, tunc primus liber vel primum capitulum subintel-

ligitur. Exempli gratia. Rom. lect. 1, intelligendum est, Romanorum primo capitulo lectione prima: similiter, Phy. lect. 8, legendum est, Physicorum libro primo, lectione octava.

Septimum. In hac Tabula, post unam conclusionem positam ad unam partem, cum suis diversis allegationibus, in sequenti conclusione adducitur aliquid in oppositum, et ad aliam partem, et seriose aliquando diminute, etiam cum suis allegationibus, ad difficultandas materias: ut sic perutilis, ac praeclarissimus exprimatur arguendi docendique modus in doctrina et libris Doctoris Sancti: et communiter sic imprimitur. Oppositum videtur dicere. Vel sic. Immo etc. Pro majori autem declaratione, et concordantia illarum conclusionum, in quibus (prout sibi a nonnullis imponitur) Sanctus Doctor Thomas, apparenter saltem aliquando in se vel in suo simili contradicere sibi videtur: post illas duas conclusiones, et post allegationes utriusque, ibi immediate pro earum concordantia quae plerumque fit per dicta ejusdem Sancti Doctoris, sic imprimitur. Respondeo. Dubio, cum numero talis dubii, vel concordantiae secundum numerum dubiorum, et secundum ordinem hujus Tabulae per Alphabetum. Et sic fiet remissio sub tali numero ad numerum concordantiarum et dubiorum, atque dictorum ejus: quae non diminute, sed complete adducentur, prout jacent in libris ejusdem S. Thomae. Quae quidem dubia post duas illas conclusiones in margine assignantur, cum suo numero: et ponuntur in fine hujus Tabulae, etiam cum suo numero, et cum suis allegationibus et responsionibus, dicta dubia concordantibus; eo maxime quod idem Doctor Sanctus in se, vel in suo simili in dictis suis, si recte atque diligenter inspiciatur, seipsum declarat *(d)*.

Octavum. In praesenti quoque Tabula post concordantias ante dictas ponuntur Sacrae Scripturae tam novi quam veteris Testamenti auctoritates: quas idem Sanctus Thomas in libris suis, praecipue in Theologica facultate, diligenti ac vigilanti studio, licet quaedam aliquando incidenter, secundum catholicae fidei veritatem, nobis exponere dignatus est. Quae auctoritates ponuntur secundum ordinem librorum et capitulorum ejusdem Sacrae Scripturae, cum allegationibus ejusdem S. Thomae in libris suis. Ubi etiam quandoque quo ad allegationes, fit remissio unius auctoritatis ad aliam superiorem vel inferiorem similiter auctoritatem: eo quod vel ibi eadem auctoritas vel in suo simili declaratur.

Nonum. In hac eadem Tabula non servantur plerumque regulae Ortographiae, in aspirationibus, diphtongis, litteris K. y. et hujusmodi: sed fere omnia, secundum communem, vel potius antiquum usum sine iis imprimuntur: ut quaelibet conclusio vel dictio in ea posita facilius et ad libitum inveniatur *(e)*.

ANNOTANDA PRO EDIT. PARMENSI.

(a) Hoc valet etiam pro Sermonibus et Opusculis nuper repertis et huic editioni adjunctis.

(b) Notationes marginales cujuscumque generis apud nos omnino expunctae fuerunt.

(c) Loco litterarum minuscularum a nobis positi sunt numeri progressivi, ut in textu. De litteris majusculis, utpote marginalibus, nulla ratio habita est, sive in textu, sive in indice.

(d) Dubia seu concordantiae isthaec omissae fuerunt in hac editione ut et in Veneta cur. De Rubeis.

(e) Quaecumque in ortographia peccantur in Indice edit. Rom., nobis incorrecta relinquere non licebat, quamvis correctio multum negotii facesseret, ut inspicienti patebit, praesertim ob necessitatem ordinis alphabetici pluries immutandi.

EXPLICATIONES ABBREVIATIONUM

QUIBUS IN INDICIBUS GENERALIBUS OMNIUM OPERUM S. THOMAE AQUINATIS, UNUMQUODQUE OPUS INDICATUR EX PRAECEDENTI DECLARATIONE EXCERPTAE.

1ª *Indicat*	Prima Pars Summae Theologicae.
1-2 et 2-2	Prima Secundae Partis Summae Theologicae, et Secunda Secundae.
3ª	Tertia Pars ejusdem Summae.
1, d.	In primo libro Sententiarum, distinctione...
2, d.	In secundo Sententiarum, dictinctione...
3, d. 4, d.	In tertio, et in quarto Sententiarum, distinctione...
|	Haec linea denotat *item*: et distinguit unam allegationem ab altera circa eamdem conclusionem: videlicet indicat quando S. Thomas eamdem sententiam alibi repetit, ac confirmat.
q.	Quaestio, vel Quaestiuncula.
art.	Articulo.
a.	In argumentis pro prima parte articuli.
b.	In argumentis pro secunda parte articuli.
c.	In corpore articuli.
d.	In responsione ad argumenta ejusdem articuli; vel datur *m* super numerum ita 1^{m} 2^{m} et 3^{m} etc.: et intelligitur sententiam reperiri in responsione ad primum argumentum, seu ad secundum etc.
L. 1	In expositione primae Partis litterae Magistri Sententiarum.
L. 2	In expositione secundae Partis litterae Magistri Sententiarum.
L. 3, L. 4	In expositione tertiae, seu quartae Partis, ut supra in praeceden.
Lect.	Lectiones.
o.	o. per totum Articulum — prinº In principio articuli — meº In medio articuli — fi. in fine articuli.
Cg.	Hoc signum indicat Summam contra Gentiles.
liº	Libro.
cº	Capitulo.
1^{m}	In notabili primo ejusdem Capituli.
2^{m}	In notabili secundo ejusdem Capituli, *et ita porro*.
Verit.	In Quaestionibus disputatis de Veritate.
Poª	In Quaestionibus disputatis de Potentia.
Ma.	In Quaestionibus disputatis de Malo.
Virt.	In Quaestionibus disputatis de Virtutibus in communi.
Unio.	In Quaestione disputata de Unione Verbi Incarnati.
Spiritu.	In Quaestione disputata de spiritualibus Creaturis.
Anima.	In Quaestione disputata de Anima.
Quol.	In Quolibeto... 1, 2, 3, 4, etc.
Opusc.	In Opusculo... 1, 2, 3, 4, etc.
Job	In Expositione super librum Job.
Psal.	In Expositione super Psalterium David.
Isa.	In Expositione super Isaiam.
Matth.	In Postilla super Matthaeum.
Jo.	In Postilla super Joannem.
Rom. Cor. etc.	In Expositione super Epistolas Pauli ad Rom. ad Cor. etc.
Dio.	In Commento super Dionysium de divinis Nominibus.
Trin.	In Expositione super Boetium de Trinitate, seu Opusc. 7º
Hebdo.	In Expositione super Boetium de Hebdomadibus.
Caus.	In Expositione super Auctorem de Causis.
Ethi.	In Commento super XII. libros Ethicorum Aristotelis.
Ente 1, 2, etc.	In Commento super librum 1, vel 2 etc. de Ente et essentia.
Meta.	In Commento super XII. libros Metaphysicorum.
Phy.	In Commento super VIII. libros Physicorum.
Cae.	In Commento super libros de Caelo et mundo.
Gen.	In Commento super libros de Generatione.
Anima.	In Commento super libros de Anima.
Meteor.	In Commento super libros Meteororum Aristotelis.
Sensu.	In Commento super librum de Sensu.
Memoª	In Commento super librum de Memoria etc.
Somno.	In Commento super librum de Somno et vigilia.
Poster.	In Commento super libros Posteriorum.
Periher.	In Commento super libros Perihermenias.

Monitum — Quando non signatur Liber vel Capitulum, tunc primus Liber vel primum Capitulum, semper subintelligitur.

IN OPERA

SANCTI THOMAE AQUINATIS

INDEX

SEU TABULA AUREA EXIMII DOCTORIS

F. PETRI DE BERGOMO

A

praepositio denotat principale agens: sed Per praep ositio, denotat causam instrumentalem 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, c. fi.

vel Ab praepositio designat tantum habitudinem principii effectivi, sed Per praepositio, designat habitudinem cujuscumque causae 1, d. 32, q. 2, 2, c. | L. prin° | d. 42, L. fi. | Posteriorum, lect. 1. prin°: ut Eva 1. Per. o.

Omne quod est ab aliquo, est per illud, et non e converso 1, d. 32, q. 2. 2, c.

ARON fuit sacerdos. et fuit pontifex, idest princeps sacerdotum 4, d. 21. q. 3, art. 2, q. 1, 1^{m} | Conseeratio 19. Maria 4.

Filiae Aaron poterant nubere in qualibet tribu Israel: quia non habebant sortem in haereditate 4, d. 30, q. 2, art. 1, q. 3, 4^{m}.

Aaron oceulte punitus fuit, propter conflationem vituli, ut praelati puniantur clam, ad evitandum scandalum 4, d. 46, q. 2, art. 2, q. 2, 5^{m}.

bbas. Benedictlo 7. Investiri. Religio 72.

BBATISSA, non habet praelationem ordinariam 4, d. 19, q. 1, art. 1, q. 3, 4^{m} | d. 25, q. 2, art. 1, q. 1, 2^{m}. Clavis 12.

Inordinatum est, quod nimis juvenculae fiant abbatissae 1 Tim. 5° c. 2, prin°.

bdicatio rerum temporalium secundum praeparationem animi (ut scilicet homo sit paratus si opus fuerit omnia distribuere) pertinet directe ad perfectionem: non autem abdicatio rerum actualis: quia sic in ea non consistit essentialiter perfectio: sed est quoddam perfectionis instrumentum 1-2, q. 108, q. 4, 4^{m} | 2-2. q. 184, 7, 1^{m}. Perfectio 71. Melius 3. Voluntas 54. Offerre. Benefacere 1. Paupertas 3. Vel Amor 93, 94. Bonum 165. Martyrium 13. Beatitudo 19. Beneficium 1, 4, 5. Electio 38. Divitiae 10. Objecta 12. Perfectio 64, 74. Christus 90.

bduci. Bonitas 47. Raptus 1. Virtus 41. Vitium 11.

bel. Aetas 5. Eucharistia 12. Sacramentum 143.

besse. Accidens 62.

bgarus. Imago 41.

bhorrere. Animal 41.

bias interpretatur pater Deus. Matth. 1, me° 3.

bjectio. Intellectus 67. Passio 1, et circa.

bjectus. Christus voluit abjectos esse suos consanguineos et discipulos: ne eorum praedicatio ad aliquod terrenum commodum composita videretur, et ne salus mundi ascriberetur humanae sapientiae aut virtuti: sed solum divinae. Opusc. 2, c° 7. Abdicatio. Vel Vilis. Religio 90.

bjicere temporalia dupliciter contingit: scilicet proptere contemplationem divinorum, et ne sensus involvatur eis. Primum significatur per rasuram clericorum. Secundum vero per tonsuram 4, d. 24, q. 3, a. 1, q. 1, c. | 2^{m} | q. 3, c. Opusc. 65, c° 9.* Abdicatio. Abjectus. Abraham 27. Abrenuntiatio. Socrates 1. Christus 90.

Abjurare. Haeresis 23, 24.

Ablaetatio. Tempus 33.

1 ABLATIVUS construitur in vi causae efficientis, vel finalis, vel formalis, vel in vi effectus formalis 1^{a} q. 37, 2, c. | 1, d. 32, q. 1, 1, c. | 3, 2^{m}. Generatio 89.

2 Graeci carent ablativis: ideo utuntur genitivis pro ablativis. Rom. 2, lect. 3, fi. A.

Ablatum, vel male detentum debet restitui 2-2, q. 62, 2, o. 8, c. 4, d. 15, q. 1, art. 5, q. 2, o. Acquirere. Baptismus 107. Passio 102, etc. Restitutio, o. usura 117, 142, etc.

Ablutio manuum in missa fit ad decentiam; et significat emundationem etiam a minimis peccatis 3^{a} q. 83, 5, 1^{m}. * Baptismus 57, 156, 192, 231, 216, 248. Confirmatio 22. Eucharistia 278. Lotio. Sacerdos 21. Sacramentum 124.

Abnegatio. Fides 8, 19.

Abolitio. Accusatio 27. Cessare 4. Circumcisio 7, 9, 42. Lex 223. Maria 34. Papa 3. Poenitentia 10.

Abominatio est actus appetitus refugientis cognitionem alicujus rei 2, d. 26, q. 1, 3, c. me° | Psal. 5, me° c. 1 | Psal. 13, prin°. * Concupiscentia 3. Passio 39.

Abortus est grave peccatum et inter maleficia computandum: et est contra naturam: quia etiam bestiae foetus expectant. Tamen est minus grave quam homicidium: quia adhuc poterat alio modo impediri conceptus. Nec est judicandus talis irregularis: nisi jam formato puerperio, abortum procuret 4, d. 31, L. prin°.

Abortivum dicitur foetus nascens ante tempus debitum, vel foetus vi eductus, vel non perductus ad debitam quantitatem, secundum Isidorum 1^{a} Cor. 15, lect. 4, fi. * Baptismus 140. Matrimonium 56. Occidere 16. Puer 1.

1 ABRAHAM fuit sacerdos et propheta 3^{a} q. 31, 2, c. | 8, 4^{m} | Matth. 1, prin°. Prophetia 88.

2 Abraham fuit perfectus 2-2, q. 186, 4, 2^{m} | quol. 4, 21, 3^{m} | Opusc. 18.

3 Abraham aequaliter meruit in matrimonio sicut Joannes in virginitate 2-2, q. 152, 4, 1^{m} | q. 186, 4, 2^{m} | 4, d. 3, 3, q. 3, 3, 5^{m} | Opusc. 18. | Matth. 11, me° | Jo. 8, lect. 5, me° fi. | 1 Cor. 7, lect. 6, prin°. E.

4 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 152, 4, 1^{m} | 5, c. 1^{a} Cor. 7, lect. 8.

5 Verum est, quod Abraham aequaliter meruit respectu praemii essentialis, non autem respectu praemii accidentalis: quia meritum non solum pensatur ex genere actus, sed magis ex animo operantis. Habuit autem Abraham animum sic dispositum, ut

paratos esset virginitatem servare, si esset tempori congruum: ex quo meritum continentiae conjugalis in ipso aequatur merito continentiae virginalis in Joanne, respectu praemii accidentalis 2-2, q. 152, 4, 1^m 2^m | Cg. 3, c^o 137. Virginitas 21, 22.

6 Abraham est primum exemplum fidei tripliciter: scilicet primo recedendo ab infidelibus: primo credendo aliquid supra naturam et primo accipiendo circumcisionem 1-2, q. 102, 5, 1^m | 3^a q. 70, 2, c. | 4, d. 1, L. 2 | d. 45, q. 1, art. 2, q. 1, c. | Hebr. 6, lect. 4, prin^o. Circumcisio 14.

7 Idolatria incoepit tempore Abrahae 2-2, q. 91, 4, 2^m | q. 174, 6 | c. | 3^a q. 70, 2, 1^m | 4, d. 1, q. 2, art. 1, q. 3. 1^m | 2^m | Rom. lect. 8, prin^o Hebr. 7, lect. 1, prin^o.

8 Abraham petens signum promissae possessionis, non tentavit Deum, nec peccavit 2-2. q. 97, 2. 3^m.

9 Abraham non fuit mendax, dicendo Saram sororem suam 2-2. q. 110, 3, 3^m | q. 111, 1, 1^m | 3, d. 38, 3, 1^m | 4^m | Quol. 8, 14, fi.

10 Immo hoc quod dixit Abraham, videtur mendacium Quol. 8, 11, 2^m.

11 Abraham accedens ad ancillam suam, non peccavit 2-2, q. 151, 2, 3^m | 4, d. 33, q. 1, art. 2. q. 3, o. | Gal. 4, lect. 7, me^o. Uxorius. vel Jacob 11.

12 Oppositum videtur dicere 4, d. 33, q. 1. art. 3, q. 3, o. Concubinatus 3, 5.

13 Abraham volens occidere Isaac non peccavit: quia debuit obedire praecepto Dei 1-2. q. 94, 5, 2^m | 2-2, q. 64. 6, 1^m | q. 104, 4, 2^m | q. 154, 2, 2^m | 1, d. 47, 4, o. | Po^a q. 1, 6, 4^m | Hebr. 11, lect. 4, fi. Obedientia 27.

14 Oppositum videtur dicere: quia praeceptum de non occidendo hominem, et alia praecepta decalogi, sunt omnino indispensabilia etiam a Deo, ut patet 1-2, q. 100, 8, o. | 3, d. 37, 4, o.

15 Abraham emendo speluncam in sepulturam, non peccavit 2-2, q. 100. 4. 3^m | 4, d. 25, q. 3, art. 2, q. 3, 2^m. Sepultura 3, 4, 1^m.

16 Oppositum videtur dicere: quia sepultura est annexa rei spirituali: ideo emere eam, vel vendere est peccatum simoniae 2-2, q. 100, 1, o. | 4, 1^m | 2^m | 3^m | 4, d. 25, q. 3. art. 1, q. 1, o. | art. 3, c. Simonia 3.

17 Abraham emendo speluncam duplicem. non intendebat emere nisi terram communem. Sed quia apud gentiles, loca sepulturae deputata, religiosa reputabantur, si Ephron pro jure sepulturae, pretium intendit accipere, peccavit vendens: licet Abraham non peccaverit emens. Vel excusaretur Abraham: quia in hoc redemit suam vexationem. Quamvis enim Ephron gratis ei sepulturam offerret: perpendit tamen Abraham, quod gratis recipere sine ejus offensa non posset 2-2. q. 100, 4, 3^m | 4, d. 25, q. 3, art. 2, q. 3, 2^m |. Coemeterium. Sepultura 4.

18 Christus specialiter dicitur filius Abrahae et David, triplici ratione: scilicet quia ad hoc specialiter de Christo repromissio facta est, et quia Christus futurus erat rex, propheta et sacerdos, et quia in Abraham primo incoepit circumcisio, et in David electio 3^a q. 31, 2, o. | Matth. 1, prin^o | Hebr. 7, lect. 2, fi. Assumere 49. Circumcisio 14, 28.

19 Abraham fuit primus inter antiquos patres: quia accepit promissionem de Christo nascituro 3^a q. 70, 2, c. | Hebr. 7, lect. 4, prin^o. Circumcisio 27, 28.

20 Promissio de Christo facta fuit Abrahae, non quidem propter meritum, sed ex gratia Dei 1-2, q. 98, 4, c.

21 Omnes descendentes ab Abraham, decimati sunt in eo, praeter Christum 3^a q. 31, 8, o. | 3, d. 3. q. 4, 3, o. | 4, d. 1, q. 2, art. 2, q. 3, 2^m | Hebr 7, lect. 2, fi. Decimae 14.

22 Abraham dedit decimas Melchisedech summo sacerdoti 2-2, q. 87, 1, 3^m | 3, d. 3, L. 2, prin^o.

23 Abraham adoravit angelos, inquantum apparentes in corporibus, quasi imaginibus repraesentabant Trinitatem 1^a q. 51, 3, 5^m | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 5, 3^m.

24 Abraham juste obtulit angelis cibos: quia credidit eos homines esse, in quibus tamen Deum venerabatur, sicut solet Deus esse in prophetis, ut Augustinus dicit 1^a q. 51, 3, 5^m | 2, d. 8, 4, 1^m.

25 Vis generativa restituta est miraculose Abrahae, respectu Sarae, et respectu cujuscumque alterius mulieris. Rom. 4, lect. 3, me^o | Hebr. 11, lect. 3, me^o | fi.

26 Postquam perpendit Abraham, Saram esse sterilem, deseruit eam, quo ad actum conjugalem. Gal. 4, lect. 8, fi.

27 Abraham abjecit Agar et filium ejus, ex dispensatione Dei, propter mysterium 4, d. 33, q. 1, art. 3, q. 3, 3^m.

28 Abraham improprie poenituebit, quod plura bona non fecit 4, d. 14, q. 1, art. 3, q. 4, 3^m. * Arabes. Circumcisio 3, 14, 15, 27, 28. Eucharistia 12, 19 Experientia 12, 13. Judaei 2. Luxuria 15. Lymbus 2. Mendacium 20. Sem. Templum 4.

Abrenuntiatio divitiarum comparatur eleemosynis, sicut universale particulari, et holocaustum sacrificio 1-2, q. 102, 3, 8^m | 2-2. q. 186, 3, 6^m | 5, 1^m * Abdicatio. Abjicere. Corona. 2, 4. Votum 10.

Abrogare. Consuetudo 4, Lex 170.

Absalon. David 2.

Abscindi. Caro 3. Nasus.

1 ABSCONDERE se potest justus propter tria; scilicet ut persequuter quiescat, ut praeceptum a Domino opus perficiat, et gloriosiorem coronam acquirat. Opusc. 58, c^o 8.

2 Abscondere debemus triplex bonum a favore hominum, scilicet eleemosynam, orationem et jejunium. Opusc. 58, c^o 8.

3 Absconditur decor corporalis tripliciter; scilicet per habitus vilitatem, per jejuniorum austeritatem, et per boni operis assiduitatem. Opusc. 58, c^o 8.

Abscondere peccatum, contingit dupliciter; scilicet dum fit, et per negligentiam confessionis. Primum est remedium contra peccatum: quia pejus est peccatum publicum, quam occultum, propter majorem contemptum, et propter scandalum. Sed secundum contrariatur poenitentiae 3^a q. 84, 6, 1^m. Occultatio 1 Peccatum 25. Confessio 51, 84. * Dulcedo 8. Fornicatio 6.

Absens. Deus quantum in se est, nulli est absens. Sed homo a Deo praesente se absentat 1^a q. 3, 1, 5^m | q. 9, 1, 3^m | q. 104, 1, c. fi. | 1-2, q. 112, 5, c. | 1, d. 40, q. 4, 2, 4^m. Recedere. * Aversio. o.

1 ABSOLVERE non potest, non ordinatus 4, d. 5, q. 2, art. 1, q. 1, o. | d. 18, q. 2, art. 2, q. 2, c. | d. 19, q. 1, art. 2, q. 1, o.

2 Solus sacerdos potest absolvere in foro poenitentiali 4, d. 7, q. 3, art. 1, q. 3, c. | d. 17, q. 3, art. 3, q. 4, c. fi. | d. 18, q. 2, art. 2, q. 2, c. | d. 20, art. 4, q. 2, c.

3 Sacerdos non absolvit nisi ad aliquid faciendum ligando 4, d. 17, q. 3, art. 3, q. 4, c. fi. | d. 18, q. 1, art. 3, q. 3, o.

4 Sacerdos habens jurisdictionem, potest absolvere de quolibet peccato non reservato 4, d. 19, q. 1, art. 3, q. 2, c.

5 Absolutio facta a sacerdote peccatore, valet sicut et a justo: nisi sit haereticus 2-2, q. 39, 3, o. | 4, d. 25, q. 1, 2, 1^m | Opusc. 22. c^o 3.

6 In mortis articulo, quilibet sacerdos potest quemlibet a quolibet peccato et excommunicatione absolvere 4, d. 18, q. 2, art. 5, q. 1, c. | d. 19, q. 1, art. 3, q. 1, c. fi. | d. 20, art. 1, q. 2, o. Confessio 74. Excommunicatio 31. Vel Baptismus 207, 209. Martyrium 18. Religio 43.

7 In quinque casibus, sacerdos non potest suum subditum absolvere: scilicet si injungenda sit solennis poenitentia 4, d. 19, q. 1. art. 3, q. 2, o.

8 Nullus potest se vel parem vel superiorem absolvere nec ligare, nisi de veniali 4, d. 17, L. fi. | d. 18, q. 2, art. 3, q. 1, o. | d. 19, q. 1, art. 3, q. 3, 3^m | d. 20, art. 5, q. 4, 1^m | 3^m.

9 Sacerdos potest absolvere eam cum qua peccavit, sed non debet 4, d. 19, q. 1. art. 3, q. 2, 1^m.

10 Sacerdos simplex potest absolvere ab homicidio: non autem ab irregularitate 4, d. 19, q. 1, art. 3, q. 2, 2^m.

11 Non omnis sacerdos potest quemlibet absolvere 4, d. 17, q. 3. art. 3, q. 4, o. | d. 18, q. 1. art. 1, q. 2, 2^m | q. 2. art. 3, q. 1, 3^m | d. 19, q. 1, 3, o. | d. 24, q. 3, art. 2, q. 1, c. | d. 23, q. 1, 2, 1^m | Cg. 4, c^o 72, fi. | Quol. 12, 31, c. Potestas 12.

12 Solus Papa potest in sex casibus absolvere; scilicet quando aliquis injicit manum violentam in clericum vel religiosum, de illo qui incendit ecclesiam et est denuntiatus, de illo qui frangit ecclesiam et est denuntiatus, de illo qui in divinis scienter communicat excommunicatis nominaliter a Papa, de illo qui falsificat litteras Apostolicae Sedis, et de illo qui excommunicatis in crimine communicat 4, d. 18, q. 2, art. 5, q. 1, c. Excommunicatio 26, etc. Incendiarius.

13 Sacerdos non potest ligare et absolvere secundum arbitrium suum, nisi rectum a Deo 4, d. 18, q. 1, art. 3, q. 4, o.

14 Absolvit Deus auctoritative: homo vero ut minister et instrumentaliter. Et inter ministros Dei, Papa dicitur absolvere aliquem, etiam si per alium officium absolutionis impendat 1^a q. 112. 2, 2^m | 4, d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Verit. q. 27, 3, 1^m | 5^m | Opusc. 22, c^o 2 | Quol. 12, 31, c.

15 Consuetudo dat vel aufert potestatem absolvendi, sicut quando in aliquo episcopatu enormia crimina ad terrorem episcopo reservantur 4, d. 20. L. fi.

16 Nullus potest absolvere ab excommunicatione majori lata a judice, nisi ipse vel ejus superior 4, d. 18, q. 2, art. 5, q. 1, o.

17 Episcopus, vel sacerdos potest absolvere ab excommunicatione majori canonis, nisi reservetur, et ab excommunicatione minori 4, d. 18, q. 2, art. 5. q. 1, c.

18 Excommunicatus non potest a peccatis absolvi: sed absolutio ab excommunicatione debet praecedere absolutionem a peccato: quia quamdiu aliquis est excommunicatus, non potest recipere aliquod ecclesiae sacramentum 4. d. 18, q. 2, a. 5, q. 1, 2^m | d. 19, q. 1, art. 3, q. 2, 2^m. Excommunicatio 31.

19 Absolvi potest aliquis ab una excommunicatione sine alia 4, d. 18, q. 2, a. 5, q. 3, o.

20 Invitus aliquis potest ab excommunicatione absolvi: non autem a peccatis 4, d. 18. q. 2, art. 5, q. 3, o. | q. 3, 1^m.

21 Absolutio ab excommunicatione non requirit in judice determinatam verborum formam, quia non est absolutio sacramentalis. Opusc. 22. c^o 2, prin^o.

22 Absolutio ab excommunicatione. non est sacramentalis: sed magis judiciariam jurisdictionem consequens. Et in illa absolutione, judicis verba habent efficaciam ab intentione dicentis. Unde

non refert, quibuscumque verbis utatur ad exprimendam suam intentionem. In sacramentis autem verba habent efficaciam ex institutione divina. Absolutio igitur a peccatis in sacramento poenitentiae, est absolutio sacramentalis: et habet verba determinata, scilicet « ego te absolvo. » Opusc. 22, c° 1.

23 Casus quinque in quibus oportet, quod simplex sacerdos mittat absolvendum ad superiorem: scilicet solemnis poenitentia, excommunicatio reservata, irregularitas, incendium, et consuetudo in aliquo episcopatu 4, d. 20, L. fi.

24 Nullus potest absolvi ab una culpa, quin absolvatur ab omnibus. Quol. 2, 16, 4m.

25 Immo non semper oportet, ut qui facit quod majus est, faciat et id quod minus est 4, d. 27, q. 3, 2, 2m | 3m.

26 Absolutus in articulo mortis si evadat, non tenetur recurrere ad proprium sacerdotem pro alia absolutione; sed sufficit ut notificet ei; nec tenetur recurrere ad superiorem, nisi se offerendo ad satisfactionem 4, d. 20, art. 1, q. 3, 2m.

27 Absolutio a peccatis requirit duplicem potestatem; scilicet ordinis et jurisdictionis 4, d. 19, q. 1, art. 3, q. 1, 1m | q. 2, c. | q. 3, 3m | Quol. 12, 15, c.

28 Absolutio in foro conscientiae est principaliter potestatis clavium: et ex consequenti respicit jurisdictionem: excommunicatio autem totaliter respicit secundum 4, d. 19, q. 1, art. 3, q. 3, 3m.

29 Absolutionis forma, et modus, et aliae circumstantiae describuntur. Opusc. 22, c° 1.

30 Solutiones contra errores aliquorum, circa formam, et circa verba absolutionis. Opusc. 22, c° 2.

31 Character seu potestas conficiendi eucharistiam, et potestas clavium, idest potestas ligandi et solvendi, sunt idem 4, d. 18, q. 1, art. 1, q. 2, 1m.

32 Immo non sunt idem, eo quod potestas conficiendi non connumeratur clavibus: nec multiplicatur sicut illae: quia est tantum ad unum actum: illae vero ad duos 4, d. 18, q. 1, art. 1, q. 3, 3m.

33 Sunt idem per essentiam, nec differunt nisi ratione 4, d. 18, q. 1, art. 1, q. 2, 1m | Opusc. 20, lib. 3, c° 10, o.

34 Forma absolutionis sacramentalis est haec « Ego te absolvo. » Reliqua quae adjunguntur, sunt in arbitrio sacerdotis 3a q. 84, 3, c. | 3m | Opusc. 22, c° 2.

35 Forma absolutionis sacramentalis, differt a forma baptismi et confirmationis 3a q. 84, 3, c. | Opusc. 22, c° 2.

36 Forma absolutionis sacramentalis, debet fieri per verbum indicativum 3a q. 84, 3, o. | 4, d. 22, q. 2, art. 2, q. 3, o. | Opusc. 22, o.

37 Nec requiritur de necessitate, manus impositio 3a q. 84, 4, c. Opusc. 22, c° 4.

38 Absolutio in publico facta ut in Missa, et Prima, et Completorio, non est sacramentalis 3a q. 84, 3, 1m | Opusc. 22, c° 2, 3.

39 Culpa remittitur per absolutionem sacerdotis 3a q. 84, 3, 3m | 4, d. 18, q. 1, art. 3, q. 1, o. | q. 3, c. | d. 25, q. 1, 2, 1m | Cg. 4, c° 72 | Verit. q. 27, 3, 1m | 5m | Quol. 2, 16, 2m | 4m | Quol. 4, 10, o. | Opusc. 22, o. | Jo. 11, lect. 6, fi. 6 | c° 20, lect. 4, fi.

40 In absolutione praemittitur oratio, et etiam dicitur oratio post absolutionem, ut impetretur confitenti idoneitas ad suscipiendum effectum sacramenti: nec est de necessitate. Opusc. 22, c° 3. Vel Satisfactio 4.

41 Quaedam reliquiae peccati remanent post absolutionem; scilicet dispositio ad peccatum, et reatus, licet diminute 3a q. 86, 5, o. | q. 89, 1, 3m | 2, d. 32, q. 1, 1, c. | 4, d. 14, q. 2, art. 1, q. 3, o. * Confessio 59. Judex 7. Judicium 22. Poena 60, 99. Poenitentia 31, 113, 115. Satisfactio 12. Simonia 21. Usura 313.

1 ABSOLUTE dictum intelligitur de dicto simpliciter, sicut ens de substantia, aliquando etiam citius de eo quod dicitur per posterius, ratione adjuncti, sicut ens in alio intelligitur de accidente 1, d. 9, q. 1, 1, 2m | Verit. q. 7, 5, 3m.

2 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 7, 5, 3m.

3 Falsum secundum quid, non debet dici simpliciter et absolute falsum. Verit. q. 1, 10, c. fi.

1 ABSOLUTUM est prius relativo secundum esse, et est posterius relativo secundum dici 1-2, q. 16, 4, 2m.

2 In absolutis comparativum praesupponit positivum: non autem in respectivis, nisi abusive. Caelo. 3, lect. 3, fi. 12. * Denominatio 7, 8. Dignitas 2. Distinctio 33. Nomen 74. Numerus 16, 23, 24. Pater 10. Persona 36. Processio 52. Relatio 21, 72. Voluntas 9. Usura 90.

Absorberi. Coitus 4, 5. Delectatio 55, 56. Usus 7.

1 ABSTINENTIA importat subtractionem ciborum. Ideo est virtus, si ratione reguletur 2-2, q. 143, c. | q. 146, 1, o. Castitas 6.

2 Abstinentia est specialis virtus 2-2, q. 146, 2, o.

3 Abstinentia a cibo necessario ad valitudinem quo ad optimam dispositionem corporis laudatur: non autem quo ad ea quae incumbunt ex officio, vel societate 2-2, q. 141, 6, o. | q. 142, 1, c. | q. 147, 1, 2, o. | q. 150, 1, 1m | 4, d. 15, q. 3, art. 1, q. 2, 3m | d. 17, q. 2, art. 3, q. 2, c. | Verit. q. 2, 6, 1m | Quol. 5, 18, o.

4 Abstinentia impediens ab operibus utilioribus, ad quae quis non tenetur, est indiscreta, etsi non illicita 4, d. 15, q. 3, art. 1, q. 2, 3m.

5 Abstinentia consistit in medio: licet denominetur a defectu 2-2, q. 146, 1, 3m.

6 Usus ciborum et eorum abstinentia non pertinent ad regnum Dei: nisi sint cum ratione, fide, et dilectione Dei 2-2, q. 146, 1, 1m.

7 Abstinentes frequenter diutius vivunt. Et frequentius mortales aegritudines fiunt ex superfluitate cibi, quam ex abstinentia 4, d. 15, q. 3, art. 1, q. 2, 3m | d. 17, q. 2, art. 3, q. 2, c. | Verit. q. 2, 6, 1m | Quol. 5, 18, o.

8 In scientia abstinentia est ministranda: ut scilicet homo a cibis abstineat prout oportet, pro congruentia hominum, cum quibus vivit, et personae suae, et pro valitudinis suae necessitate 2-2, q. 15, 3, c. fi. | q. 146, 1, c. fi.

9 Abstinentia est subjective in concupiscibili. Virt. q. 1, 4, c. fi. Continentia 14, etc. Subjective. * Castitas 11. Continentia 1, etc. Christus 89. Delectatio 38. Ebrietas 13. Jejunium 4, 7, 39. Juramentum 23. Luxuria 19. Maceratio o. Miraculum 27. Plato 2. Temperantia 9. Vita 39.

1 ABSTRACTIO triplex: scilicet a materia, et ab inferiori, et a sensu 1a q. 40, 3, c. | Trin. 18, c. | Opusc. 3, c° 62 | Met. lect. 10, me° 2 | Lib. 3, lect. 1, fi. | lect. 7, prin° 1 | Lib. 8, lect. 1, prin° 3 | Lib. 12, lect. 2, prin° 1 | Anima. lect. 4, prin° | Lib. 3, lect. 8, me° 3. Resolutio.

2 Abstractio duplex: scilicet secundum duplicem operationem intellectus, idest per modum compositionis et divisionis: sicut cum intelligimus aliquid non esse in alio, vel esse separatum ab eo: vel per modum simplicis et absolutae considerationis: sicut cum intelligimus unum, nihil considerando de alio 1a q. 85, 1, 1m. Intellectus 77, 100, etc.

3 Abstractio fit a materia quadruplici: scilicet sensibili, intelligibili, communi, et individuali 1a q. 85, 1, 2m | 3a q. 77, 2, 4m | 2, d. 2, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 2, 6, 1m | q. 10, 4, 6m | Trin. 18, c. | Meta. prol. me° | Lib. 6, lect. 1, o. | Lib. 11, lect. 7, fi. | Phy. prin° | Sensu prin.° Cognitio 57. Separatio 2. Unitas 14.

4 Mathematica abstrahunt a materia sensibili: non autem a materia intelligibili: sed per eam demonstrant 1a q. 85, 1, 2m | 3, q. 77, 2, 4m | 2, d. 2, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 2, 6, 1m | Meta. prol. me° | Lib. 4, lect. 12, fi. | Lib. 6, lect. 1, fi. | Lib. 8, lect. 5, me° | Lib. 11, lect. 3, fi. | lect. 7, me° | Phy. prin° | Lib. 2, lect. 3, me° | Anima. 3, lect. 8, me° | Poster. lect. 30, me°. Mathematica 4. Scientia 121.

5 Haec linea quae est in materia sensibili, inquantum est individua non potest abstrahi: quia ex hac materia individuatur. Poster. lect. 30, me°.

6 Intellectus agens abstrahit species intelligibiles a phantasmatibus, inquantum virtute ejus possumus intelligere naturas specierum sine conditionibus individualibus 1a q. 12, 13, c. | q. 85, 1, 1m | 3m | 4m | 5m. Phantasma 3, 7. Intellectus 49, 150. Vel Anima. 149.

7 Necesse est, quod intellectus noster abstrahat a phantasmatibus 1a q. 85, 1, o. | q. 86, 2, 2m | q. 101, 1, o. Anima. 183, etc.

8 Immo in statu innocentiae, homo non acquisivisset scientiam ex sensibus 3a q. 61, 2, o. | 4, d. 1, q. 1, art. 2, q. 2, o. Adam 21, etc. Intellectus 82, 97, 125, 127, 146, 247. Scientia 82. Innocentia 18.

9 Omnis intellectus abstrahit ab hic et nunc: aliter tamen angelicus, quam humanus 1a q. 50, 2, c. | q. 107, 4, c. | 4, d. 17, q. 2, art. 1, q. 1, 1m fi. | Ma. q. 16, 7, 5m. Angelus 289. Apprehensio 3. Intellectus 177.

10 Perfectio prudentiae, et cujuslibet intellectualis virtutis, consistit in abstractione a sensibilibus 2-2, q. 15, 3, c. prin° | q. 53, 6, c.

11 Quanto plus intellectus abstrahit a sensibilibus, tanto melius intelligit 2-2, q. 15, 3, c. | q. 53, 6, c.

12 Abstractio a sensibus, dupliciter contingit: scilicet ex causa animali, idest attentione ad intelligibilia vel imaginabilia, vel ex causa naturali, idest ex infirmitate vel somno 2-2, q. 173, 3, c. | Verit. q. 12, 9, c.

13 Abstractio a sensibus ex triplici causa contingit: scilicet corporali, ut infirmitate, vel diabolica, vel divina 2-2, q. 173, 3, c. | q. 175, 1, c. fi. | 2 Cor. 12, lect. 1, prin°. Scientia 1, 10, 121.

14 Quaedam res sensibiles naturaliter faciunt abstractionem, seu alienationem a sensibus. Verit. q. 13, 1, 12m.

15 In abstractione speciei intelligibilis est ordo: quia primo oportet quod species repraesentetur sensui; secundo imaginationi, et tertio intellectui possibili: qui immutatur a speciebus phantasmatum, secundum illustrationem intellectus agentis 2-2, q. 173, 2, c. | Verit. q. 2, 6, c. Anima 278. Appetitus 95. Homo, 29. Intellectus 174, 179.

16 Abstractio a sensibus, quandoque fit perfecte ut nihil sensibus percipiatur; quandoque imperfecte, scilicet ut discernatur, sed non plene, inter visa imaginarie et visa per sensum 2-2, q. 173, 3. * Unitas 13. Usus 5.

consequuntur formam, sunt proprie passiones generis vel speciei. Ente 7, me° 3.

18 Nullum accidens consequitur materiam sine communicatione formae: sed bene e converso. Ente 7, me° fi.

19 Illud quod advenit rei post esse completum accidentaliter advenit, nisi trahatur in communionem illius esse completi. Sic in resurrectione corpus adveniet animae praeexistenti, non tamen accidentaliter, quia ad idem esse assumetur, ut scilicet corpus habeat esse per animam. Non autem sic de albedine; quia aliud est esse albi, et aliud esse hominis cui advenit albedo 1ª q. 77, 1, 5m | 3ª q. 2, 6, 2m | 1, d. 3, q. 4, 2 | 2m d. 1, prin° me° | d. 17, q. 1, 2, c. | 2, d. 1, q. 2, 4, 2.m | d. 26, 2, c. | 3, d. 6. q. 3, 2, c | 2m | d. 7, q. 2, 1, 5m | Spiritu. 2, 3m. Anima. 1, 1m | Meta. 4, | lect. 2, me° 3. Christus 39.

20 Immo omne illud sine quo res intellecta, secundum suam substantiam potest intelligi, habet rationem accidentis 3, d. 6, q. 3, 2, 1 | Poª q. 7, 4, 8 | Quol. 6, 1, c.

21 Omne quod inest alicui per accidens, oportet ei convenire ex aliqua causa exteriori, quia est extraneum a natura ejus. Po³ | q. 10, 4 | c. | prin°.

22 Per accidens ad aliquid dicitur esse illud, sine quo illud potest esse. Poª q. 7, 8, 6m.

23 Omne accidens, et omnis forma non subsistens, est ens, verum, et bonum ut quo, non autem ut quod 1-2, q. 55, 4, 1m | Hebdo. lect. 2. Sive Opusc. 69, lect. 2.

24 Omne accidens dependet a subjecto, et per illud definitur 1-2, q. 53, 2, 3m | 2. d. 2, q. 1, 2, c. fi. | Cg. 4, c° 14, fi. | Quol. 9, 5. 1m. Ente. 7, fi. | Meta. 9, prin° | Anima. 2, fi. Poster. lect. 19, prin° 1. Definitio 25, 33, 34.

25 Subjectum quod ponitur in definitione accidentis, non est de essentia ejus 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, 6m. Definitio 35.

26 Omnia accidentia mediante quantitate in substantia fundantur, et quantitas est prior eis naturaliter 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, c. Quantitas 1.

27 Accidentia non oportet mensurari primo accidente: sed substantia Poª q. 7, 4, 7.

28 Immo mensura debet esse homogenea, idest, ejusdem generis cum mensurato 1ª q. 3, 5, 2m | 1-2, q. 19, 4, 2m. Mensura 8, 10.

29 Ex conjunctione accidentis et subjecti non fit aliquid unum per se, nec resultat aliqua essentia. Ente 7, prin° Ens. 26. Praedicamentum 4. Unio 3. Unitas 10.

30 Accidentia per se naturae inferioris, sunt per accidens respectu naturae superioris. Meta. 4, lect. 1, prin° a. fi. * Individuum 32, etc. Infinitum 12, etc. Intellectus 79, 156, etc. Ira 32. Materia 41, 47. Medium 12. Mens 5.

31 Omne accidens est per se, respectu alicujus subjecti, cum omne per accidens reducatur ad per se 2, d. 26, 2, art. 2 | 1-2, q. 75, 1, c. | Meta. 7, lect. 1, me° c. 19, 20.

32 Oppositum videtur dicere, quia non omne quod dicitur de omni est per se. Poster. lect. 9, me° 2.

33 Omne accidens est nobilius suo subjecto secundum quid: sed simpliciter est e converso 1ª q. 16, 6, 1m | 1-2, q. 66, 4, c. | q. 110, 2 | 2-2, q. 23, 3, 3m | 3ª q. 11, 5, 3m | 1, d. 17, q. 1, 1, 6m | 2, 3m | 4m | 2, d. 26, 2, 3m | d. 14, q. 1, 1, 3m | q. 3, 3m | 4, d. 49, q. 1, art. 2, q. 1, 5m | Verit. q. 20, 1, 1m | q. 27, 1, 6m | q. 29, 1, 11m | Virt. q. 2, 1, 22m.

34 Nullum accidens excedit suum subjectum secundum esse sed secundum operationem 1, q. 115, 1, 5m | 1, d. 17, q. 1, 2, 1m | 2, d, 27, 6, 1m | 4, d. 50, q. 1, 4, 5m | Spiritu. 11, 16m | Anima. 12, 5m. Proprium 4, etc.

35 Quod convenit accidenti ex parte subjecti et non ex ratione accidentis, non attribuitur accidenti in abstracto, sed in concreto 1-2, q. 53, 2, 3m.

36 Accidens potest esse sine subjecto, virtute Dei 3ª q. 77, 1, o. | 1, d. 47, 4, c. | 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 1, o. | d. 44, q. 2, art. 2, q. 3, c. Cg. 4, c° 65. Quol. 1, 22, c. | Quol. 3, 1, fi. | Quol. 7, 7, o. | Quol. 9, 5, o. Accidens 70, 71. Deus 400. Scientia 43, 56. Scire 1. Sensibile o. Sensus 13. Subjectum 6, etc.

37 Oppositum videtur dicere. Phy. 8, lect. 21, me° 3.

38 Accidens non potest transire de subjecto ad subjectum idem numero, sed bene idem specie 3ª q. 62, 3, 2m | q. 77, 1, c. | Poª q. 3ª 7, c. me°. Quol. 1, c. fi. | Quol. 8, 3, c. | 4, 3m. Resurrectio 15.

39 Accidens idem numero, non potest esse in diversis subjectis 4, d. 4, q. 1, art. 3, q. 2, c. | d. 14, q. 1, art. 3, q. 1, c.

40 Oppositum videtur dicere a simili 3ª q. 77, 8, 1m | Verit. 14, 4, 7m.

41 Accidens idem numero, non potest esse in diversis subjectis aequaliter; sed bene in uno, in ordine ad aliud 4, d. 4. q. 1, art. 3, q. 2, c. | d. 14, q. 1, art. 3, q. 1, c. | Verit. q. 14, 4, 7.m.

42 Accidens individuatur, numeratur et distinguitur, secundum suum subjectum 1ª q. 29, 1, c. | q. 39, 3, c. | 1, d. 9, q. 1, 2, c. | 2, d. 2, q. 1, 2, c. | 4, d. 4, q. 1, art. 3, q. 2, c. | Virt. q. 1, 11, c. prin° 12, 3m | Unio. 5, c. | Opusc. 29, fin. | 36, c. Opusc. * Subsistentia 5. Substantia 6, 11, 12, 19, 20, 21, 22, 24.

43 Immo accidentium varietas potest esse causa pluralitatis, secundum numerum subjectorum. Trin. q. 4, 2, c.

44 Accidentia numerantur secundum supposita 1ª q. 36, 4, 7m | q. 39, 3, c. | Poª q. 9, 6, c.

45 Oppositum videtur dicere 1, d. 8, q. 5, 2, 6m.

46 Duo accidentia numero ejusdem rationis non possunt esse simul in eodem subjecto 1ª q. 94, 3, 1m | 1-2, q. 63, 4, 3m, 2, d. 30, q. 2, 1, 7m | Virt. q. 1, 10, 2m. Forma 54, etc.

47 Oppositum videtur dicere 1ª q. 12, 10, c. | q. 58 | 2, 2, q. 85, 4, c. | 2m | Verit. q. 8, 14, c. | 7m.

48 Unum accidens est primum et proprium et per se subjectum alterius accidentis, sicut superficies respectu coloris 1-2, q. 7, 1, 3.m | Meta. 5, lect. 19, me° 4, | fi. 5. | Poster. lect. 2, prin° | 1, fi. | lect. 10, prin° 1. | Forma 50.

49 Immo unum accidens non potest esse subjectum alterius accidentis 1, d. 3, q. 4, 3, 2m | Virtut. q. 2, 3, 2m | Anima. 13, 8m. Meta. 4, lect. 7, | Poster. lect. 31, fi. a.

50 Accidens potest esse subjectum accidentis, sed per substantiam 1ª q. 77, 7, 2m | q. 78, 4, 3m | 1-2, q. 7, 1, 3m | q. 50, 2, 2m | q. 56, 1, 3m | 3ª q. 77, 2, 1m | 1, d. 3, q. 4, 3, 2m | 2, d. 27, 2, 1m | d. 34, 2, c. | 3, d. 33, q. 2, art. 4, q. 3, c. | 4, d. 16, q. 3. art. 1, q. 1, 3m | Virt. q. 1, 3, c. | 3m | 7m | 4, 5m | q. 2, 3, 2m. Spiritu. 11, 13.m | Anima. 13, 8m | Meta. 4, lect. 6, fi. | lect. 7, fi. | Poster. lect. 2, me° | 1 | lect. 34, prin° | 1 | Superficies o. Tempus 12.

51 Subjectum est causa propria accidentis in triplici genere causae: scilicet materialis, efficientis et finalis. Aliorum autem accidentium, est tantum causa materialis 1ª q. 77, 6, o. | 1, d. 17, q. 1, 2, 2m | Ma. q. 4, 2, 9m | Trin. q. 5, 4, 4m. Divisio 19.

52 Immo accidens per se, et proprium, vel non omne causatur a principiis subjecti, in genere causae efficientis. Ma. q. 4, 2, 9.

53 Subjectum est causa propria accidentis, non in genere causae efficientis, neque per transmutationem, sed per quamdam naturalem consequentiam et resultationem 1ª q. 77, 6, 3m | 7, 1m. Unitas 11.

54 Accidentia non habent materiam ex qua, sed in qua. scilicet subjectum; et circa quam, scilicet objectum 1-2, q. 55, 4, c. Forma 71.

55 Accidens comparatur ad subjectum, ut actus ad potentiam 1ª q. 3, 6, c | q. 54, 4, 2m | Virt. q. 1, 3, c. | Spiritu. 1, 1m.

56 Accidentium materialium subjectum est tantum causa materialis 1ª q. 77, 6, o. | 1, d. 17, q. 1, 2, 2m | Ma. q. 4, 2, 9m. Trin. 20, 4m.

57 Accidentium individui, non est quaerenda causa finalis, sed tantum materialis; quia proveniunt ex dispositione materiae, et non ex intentione agentis. Verit. q. 3, 8, c. | Ma. q. 5, 5, c. | Anima. 18, c. | 3, lec. 1, fi.

58 Accidens naturale causatur ex principiis subjecti, non autem innaturale. Ma. q. 4, 2, 9m.

59 Accidens in concreto habet genus a subjecto loco materiae, sed in abstracto a modo essendi 1-2 q. 35, 4, 2m. Opusc. 42, c° 10, Ente 7, fi. 8.

60 Accidens non corrumpit subjectum effective, sed formaliter. Quol. 10, 3, 2m.

61 Accidens potest agere in suum subjectum tantum formaliter, non autem effective 1-2, q. 85, 1, 4m | q. 110, 2, 1m | q. 111, 1, 1m | 2, 1m | 1, d. 17, q. 1, 1, 5m | 2, 4m | 2, d. 26, 2, 4m | Quol. 10, 3, 2m. Agere 2. Forma 157. Figura 7. Relatio 7.

62 Accidens describitur quod adest et abest praeter corruptionem subjecti compositi ex materia et forma. Cg. 2, c° 80, 4m.

63 Accidens quadrupliciter desinit esse in subjecto: scilicet per defectum subjecti, vel causae, vel objecti, vel per actionem contrarii 3, d. 31, q. 1, 1, c. fi. | Virt. q. 2, 12, 11m | Anima. 19, c. prin°. Forma 118. Incipere 4.

64 Quodlibet esse generis vel speciei consequuntur propria accidentia ejus, sicut dimensiones respectu corporis. Spiritu. 3, 18m.

65 Concretum accidentis dat intelligere formam accidentalem determinate et subjectum indeterminate. Sed concretum substantiae significat determinate suppositum, non in singularitate, sed in natura speciei. Unio. 3, 5m.

66 Subjectum tripliciter comparatur ad accidens, et unum accidens ad aliud accidens; scilicet ut dans fulcimentum, ut potentia ad actum, et ut causa ad effectum. Virt. q. 1, 3 c.

67 Illud accidens quod convenit alicui ex influentia naturae superioris, non potest ei inesse per se, nisi fiat naturae superioris 2, d. 23, q. 1, 1, 5m.

68 Substantia spiritualis non est subjectum accidentis, nisi pertinentis ad intellectum vel voluntatem 1-2, q. 50, 5, o. | 1, d. 8, q. 5, 2, 4m | Spiritu. 1, 1m | 7m | 22m. Accidens 111.

69 Deus instituit quod accidentia panis et vini, sint in sacramento altaris, et ibi maneant sine subjecto, quadruplici ratione: scilicet quantum ad usum, quantum ad manducationem spiritualem quae est per fidem, quantum ad vitationem horroris et irrisionis, et quantum ad spiritualia quae per corporalia consueverunt ostendi 3ª q. 75, 2, 3m | 5, o. | q. 76, 1, 3m | 4, d. 11, q. 1, art. 1,

ACCIDENS

q. 2, o. | d. 12, q. 1, art. 1, q. 2, o. | 1, Cor. 11, lect. 5 pn^{o} me^{o}. Eucharistia 13.

70 Accidens est ibi sine subjecto 1^a q. 66, 1, $3.^m$ | 3^a q. 75, 5, o. q. 77, 1, o. 3, d. 47, 4, c. | 4, d. 11, q. 1. 5, o. | d. 44, q. 2, art. 2. q, 3, c. | Contra 4. c. 63 | 95, | Quol. 3, 1, o. | Quol. 7, 10, o. | Quol. 9, 5, o. Opusc. 2, c. 8. 1 Cor. 11, lect. 5, me^o. Deus 400.

71 Accidentia esse sine subjecto convenit Eucharistiae, quadruplici ratione: scilicet propter significationem, propter effectum, propter usum et propter perfectionem 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 2, o. Conversio 11.

72 Quantitas est ibi subjectum aliorum accidentium 3^a q. 77, 2, o. 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, o. | Contra 4, $c.^o$ 62, c^o 2, | 61, | 1 Cor. 11, lect. 5, $me.^o$

73 Accidentia haec, non sunt subjective in aere 3^a q. 77, 1, c. | 4, 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, c. | Contra 4, $c.^o$ 65.

74 Accidentia haec, habent modum essendi agendi et patiendi substantiae. Ideo possunt agere et pati quicquid poterat substantia praeexistens 3^a q. 77, 3. 1, 5, 6, 7, 8, o | Cg. 4, c^o 66, fi. Quol. 9, 5, 3^m | Quol. 10, 3, c. | 1 Cor. 11, lect, 4, fi. Actus 187.

75 Accidentia haec, agunt virtute substantiae 3^a q. 75, 6, 3^m | q. 75, 3, o. | 4, d. 12. q. 1, art. 2, q. 2. o. | Cg. 4, c^o 65 | Quol. 9, 5, 3^m | 1 Cor. 11, lect. 4, fi.

76 Accidentia haec possunt immutare ad formam substantialem 3^a q. 77, 3, 3^m | 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 3, o. | Cg. 4, $c.^o$ 65 | 1 Cor. 11, lect. 1, fi.

77 Accidentia haec, immutant corpora vicina 3^a q. 77, 3, o. | 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 1, 2, o.

78 Accidentia haec nutriunt 3^a q. 77, 6, o. | 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 5 o. | Cg. 4, c^o 65 | 1 Cor. 11, lect. 4, fi.

79 Accidentium istorum operationes, quaedam sunt naturales et quaedam miraculosae 3^a q. 75, 6, 3^m | 4, d. 12, q. 1, art. 2. q. 3, 3^m | q. 4, 4^m.

80 Ex eis potest aliquid generari 3^a q. 77, 5, o. | 8, 2^m | 4, d 12, q. 1. art. 2, q. 4, o. | Cg. 4, $c.^o$ 65 | Quol. 9, 5, 3^m | 1 Cor. 11, lect. 4, fi.

81 Haec accidentia possunt misceri cum aliis liquoribus 3^a q. 77, 8, o. | 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 6, o. | Quol. 10, 3, c.

82 Oppositum videtur dicere 3^a q. 77, 8, c. | 1^m | 3^m.

83 Accidentia haec possunt frangi, nec tamen Christus frangitur 3^a q. 77, 7, o. | 4, d. 10, 1, 1^m | d. 12, q. 1, art. 3, q. 1, 2, o. | Cg. 4, c^o 66 | Opusc. 2, c^o 8 | 1 Cor. 11, lect. 5, fi.

84 Haec fractio tria significat: scilicet divisionem corporis Christi in passione, distributionem virtutis ejus, et triplicem statum animarum: scilicet quia quidam sunt adhuc vivi, quidam in plena participatione beatitudinis, et quidam in expectatione plenae beatitudinis 3^a q. 83, 5, 7^m | 8^m | 4, d. 12, q. 1, art. 3, q. 3, o. | 1 Cor. 11, lect. 5, fi.

85 Accidentia haec, corrumpi possunt sicut et ante consecrationem dupliciter: scilicet per se, idest, per alterationem contrariarum qualitatum, per augmentum et diminutionem, idest per additionem vel divisionem quantitatum: et per accidens, idest per corruptionem subjecti 3^a q. 77, 4, o. | 5, c. | 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 3, o. | Cg. 4, c^o 65. Incipere 4.

86 Ista corruptio non est miraculosa, sed miraculum supponit 1^a q. 77, 4, 3^m | 5, c. fi. | Cg. 4, c^o 66, fi.

87 Oppositum videtur dicere 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 4, 4^m | Opusc. 11, art. 25.

88 Nulla immutatio horum accidentium facit ibi desinere corpus Christi, nisi qua corrumperetur substantia panis et vini si adesset 3, q. 76, 6, o. | 8, c. fi. | q. 77, 4, o. | 5, 8. c. | q. 80, 3, c. | 3^m | q. 83. 6, 7^m | 4, d. 10, art. 1, q. 2. 1^m | d. 12, q. 1, art. 2, q. 3, o, | q. 6, c. | Cg. 4, c^o 66, fi. | Quol. 9, 5, 3^m | Quol. 10, 3, c. | 2^m | 1^a Cor. 11, lect. 7, m^o.

89 Accidentia haec sunt composita ex quo est et quod est 3^a q. 77, 1, 4^m | 4, d. 12, q. 1. art. 1, q. 3, 5^m. Forma 18.

90 Nihil potest esse medium inter substantiam et accidens 1^a q. 77, 1, 5^m | Spiritu. 11, c. me^o.

91 Oppositum videtur dicere a simili 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, c. Accidens 92.

92 Si accidens accipiatur secundum quod dividitur contra substantiam, sic nihil potest esse medium inter substantiam et accidens, quia dividuntur secundum affirmationem et negationem, scilicet secundum esse in subjecto et non esse in subjecto. Si autem accipiatur accidens, secundum quod ponitur unum quinque universalium, sic aliquid est medium inter substantiam et accidens, quia proprium est medium inter substantiam et accidens sic dictum 1^a q. 77, 1, 5^m. Medium 12.

93 Accidentium novem sunt genera: scilicet quantitas, qualitas, ad aliquid, actio, passio, ubi, situs quando et habere. Opusc. 42, c^o 19.

94 Triplex est genus accidentium: scilicet proprium, inseparabile et separabile. Primum causatur ex principiis speciei, secundum autem et tertium ex principiis individui 1, 9. 77, 1, 5^m. Spiritu. 11, c. fi. | Anima. 12, 7^m | Poster. lect 11, $prin^o$ 1. Alius 3.

95 Immo primum causatur ex principiis individui 4, d. 10, art. 2, q. 3, 3^m | Poster. lect. 11, me^o.

ACCIDENS

96 Accidens quadruplex: scilicet causatum ex principiis speciei vel individui, vel ab extrinseco per vim, vel a non contrario, sed perficiente 1, d. 17, q. 1, 2, 2^m.

97 Accidens speciei consequitur formam; accidens autem individui consequitur materiam 1^a q. 54, 3, 2^m | Ente me^o 4.

98 Accidens dicitur dupliciter: scilicet natura accidentis condivisa substantiae, et quod nominat aliquid per aliud 1^a q. 77, 1, 5^m | 1-2, q. 7, 1, 2^m | 1, d. 30, 1, 2^m | Spiritu. 11, c. | me^o fi. | Meta. 5, fi. | Lect. 7, $prin^o$ | lib^o 11, lect. 8, $prin^o$ 2.

99 Accidentium quaaedam denominant suum subjectum, et quaedam non. Ideo tantum prima sunt concreta subjecto, si consequuntur primum esse ejus 2, d. 12, 5, 2^m.

100 Accidens duplex: scilicet simplex, et copulatum subjecto. Meta. 7, lect. 4, me^o 4.

101 Accidens per se consideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens 1-2, q. 7, 2, 2^m | q. 18, 3, 2^m | 4, d. 1, q. 1, art. 1, q. 1, c. | $prin^o$ 4 | d. 13, q. 2, 2, c. fi. Ma. q. 8, 1, c. $prin^o$ Meta. 4. lect. 1, $prin^o$ | lect. 2, me^o c. | lib. 11, lect. 8, o.

102 Accidens dupliciter dividitur: scilicet per accidens, idest per subjectum: et per se, idest secundum speciem, dupliciter: scilicet ut commune in species, vel ut medium in extrema per resulutionem. Cae. 3, lect. 3, me^o.

103 Non omne per accidens est raro; sed aliqua sunt ut semper, et aliqua ut frequenter. Ma. q. 1, 3, 15^m | 17 | Poster. lect. 1, $prin^o$.

104 Oppositum videtur dicere. Meta. 5, fi. | lib. 6, lect. 2, etc.

105 Accidens aliquod miraculose productum in aliquo subjecto efficitur ei naturale; sicut caecus miraculose illuminatus, naturaliter videt 3^a q. 77, 4, 3^m.

106 Oppositum videtur dicere a simili 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 4, 4^m | Opusc. 11, art. 25.

107 Accidentia per se, sunt perpetua; non autem accidentia per accidens naturaliter. Po^a q. 5, 4, 3^m. Per se 3.

108 Aliqua in creaturis, per accidens de Deo dicuntur: non quidem quod accidens in Deo sit, ut Augustinus dicit; sed secundum aliquid extra ipsum existens, quod ad ipsum accidentaliter comparatur. Non enim esse Dei, a creatura dependet, sicut nec esse aedificatoris a domo. Unde, sicut accidit aedificatori, quod domus sit; ita accidit Deo quod creatura sit. Po^a q. 7, 8, 6^m.

109 Omne illud sine quo aliquid potest esse, praedicatur de eo per accidens. Po^a q. 8, 8, 6, fi.

110 Accidens, et omne praeter rationem rei, est duplex: scilicet determinativum alicujus essentialium principiorum, et non determinativum. Secundum tantum est in angelis: sed utrumque est in compositis 1^a q. 54, 3, 2^m | Quol. 2, 4, 1^m.

111 Nullum accidens est in Deo 1^a q. 3, 6, o. | q. 6, 3, c. | q. 28, 2, c. | q. 29, 3, 3^m | q. 40. 1, 1^m | q. 54, 3, 2^m | 1, d. 8, q. 4, 3, o. | d. 26, q. 2, 2, 1^m | d. 30, 1, 2^m | 4^m Cg. 1, c^o 23, | 32, | lib. 2, 8, 4. | 9, | 12, 1^m | li^o 4, c^o 14, $prin^o$ etc. | 41, me^o | 92, 3^m | Po^a q. 6, 3, c. | m c^o fi. | q. 7, 4, o. | q. 8, 1, 9^m | 2, 6^m | 3, 10^m | q. 9, 3, 6^m | q. 10, 2, 17^m | 3, c. me^o | 4, c. $prin^o$ | Quol. c. 4, c. fi. | Opusc. 3, c^o 13, 23, 55, 65, 66. Bonitas 25. Haeresis 120. Vel Caelum 22.

112 Aliquid praedicatur de Deo per accidens 1^a d. 30. 1, 2^m | 4^m | Po^a q. 7, 8, 6^m | q. 8, 2, 6to.

113 Immo nihil praedicatur de Deo per accidens 1^a q. 3. 6, c. fi. | 1, d. 4, q. 2, 2, 3^m | Po^a q. 10, 4. c.

114 Ista est per se, et nullo modo per accidens: Pater est Deus, et e converso 1^a q. 39, 2^m.

115 Oppositum videtur dicere. Po^a q. 8, 2, 6^m.

116 Relationes temporales Dei ad creaturas, dicuntur de Deo per accidens, et per se 1, d. 30, 1. $2.^m$ | Po^a q. 7, 8, 6^m.

117 Commune est omni accidenti, non esse de essentia rei. Anima. 12, 7^m | Meta. 5, fi. Forma 40.

118 Quod est in genere substantiae, nulli potest esse accidens 2, d. 13, 3, c. me^o | d. 14, 5, 2^m | 3, d. 6, q. 3, 2, c. | Meta. 11, lect. 3, me^o | lect. 12, principio | Phy. lect. 3, principio | li^o 5, lect. 3, principio.

119 Accidens in abstracto, non praedicatur secundum magis et minus 1-2, q. 52, 1, 2, 3, o. | q. 53, 2, 3^m | Verit. q. 1, 11, c. Magis 2.

120 Accidentia conferunt ad cognitionem quidditatis in naturalibus, non autem in mathematicis: Cg. 3, c^o 56, 4^m. Forma 145.

121 Accidens non generatur nec corrumpitur; et quae corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur: non quidem quia aliqua pars eorum remaneat; sed quia remanent in potentia materiae vel subjecti 1^a q. 104, 4, 3^m | 1-2, q. 110, 2, 3^m. Nativitas 4, 5.

122 Accidens ex se non habet vim producendi accidens 1, d. 3, q. 4, 3, 2^m.

123 Unum accidens, non potest mutari in aliud accidens. Quol. 3, 2, 4. Eucharistia 100, 101.

124 Accidens non variatur subjective, sed subjectum secundum ipsum 1^a q. 9, 2, 3^m | q. 16, 8, c. fi. | 1, d. 8, q. 3, 2, 3^m | d. 17, q. 2, 1, 3^m | 3, d. 23, q. 3, art. 4, q. 3, 2^m | Verit. q. 14, 7, 3^m. * Amicitia 22. Amor 97. Definitio 25, 33. 34, 41, 42. Persona 15. Praedicamentum 3, 6. Relatio 68. Abstractum 3. Actio 49, 50. Adjectivum 3, 4, 7. Artificiale 2, etc. Bonitas 41, 44, 84, 156,

157, 235. Charitas 1, 2. Creatio 20. Dimensiones 13, etc. Ens 5, 8, etc. Forma 149, etc. Magis 2. Meta. 12. Natura 19. Notitia 5. Proprium o. Reduplicatio 2. Resurrectio. Subjectum 6, etc. Substantia 6, 11, 12, 19. Verbum 27. Agere 2. Aliquis. Alius 3. Angelus 11, 12, 48. Assimilatio 17, etc. Circumstantia 1. Consilium 2. Corpus 13. Delectatio 23. Individuum 32.

1 ACCIDENTALITER advenire, contingit tantum dupliciter: scilicet contactu, vel sicut motor motori 3, d. 6, q. 3, 2, c. Accidentale. Amor 32. Angelus 49, 56, 533, 541, 545. Aureola. Charitas 135, 148. Corpus 41. Eleemosyna 28. Eucharistia 258. Meritum 40, 54, 81, 111. Suffragia 5. Christus 59. Beatitudo 83. Bonitas 169.

2 Aliquid convenit accidentaliter, quod in se, substantia est; et aliquid substantialiter, quod in se est accidens 2, d. 26, 2, c. | 3, d. 6, q. 3, 2, c. Fructus 22.

3 Quod autem accidit in hominibus, quod bonum sit ut in paucioribus, et malum ut pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deviare a medio, quam medium tenere: et etiam quia sensibilia sunt magis nota apud multos, quam bona rationis 1-2, q. 71, 2, 3m | Ma. q. 1, 3, 17m. Operatio 10.

4 Omne quod advenit alicui post ejus esse completum, convenit ei accidentaliter, nisi trahatur in communione illius esse completi 3a q. 2, 6, 2m | 2, d. 26, 2, c. Accidens 19. Anima 12.

5 Quod accidit alicui naturae, non est universaliter in illa natura 1a q. 51, 1, c.

6 Nulla forma de genere substantiae convenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adveniens accidentaliter, est accidens 1a q. 67, 3, c. | 2, d. 26, 2, c.

1 ACCIDIA est taedium bene operandi, et tristitia de re spirituali 1a q. 63, 2, 2m | 2-2, q. 35, 1, 2, c. | 3, c. | 2m | 4, c. | 2m | q. 54, 2, 1m | 2, d. 42, q. 2, 3, c. fi. | Ma. q. 8, 1, c. fi. | 7m | q. 11, 10. Job lect. 1, fi. Amaritudo. Concupiscentia 3. Humilitas 5.

2 Accidia non est recessus mentis a quocumque bono spirituali, sed a divino, cui oportet mentem ex necessitate inhaerere 2-2, q. 35, 3, 2m | Ma. q. 11, 3, 4m.

3 Accidia est peccatum 2-2, q. 35, o. | Ma. q. 11, 1, c. fi. | 3, o.

4 Accidia de se est peccatum mortale 2-2, q. 35, 3, o. | Ma. q. 11, 1, c. fi. | 3, o.

5 Tristitia de bono spirituali divino, est speciale peccatum, scilicet accidia; sed in communi convenit omni vitio. Similiter gaudium de bono spirituali divino convenit speciali virtuti, scilicet charitati; sed in communi convenit omni virtuti 2-2, q. 35, 2, o. | 3, 2m | 4, 3m | Ma. q. 11, 2, o. | 3, 4, c.

6 Accidia est species tristitiae 1-2, q. 35, 8, o. | Verit. q. 26, 4, 6m.

7 Accidia est vitium capitale 2-2, q. 35, 4, o. | q. 36, 4, c. | 2, d. 42, q. 2, 3, c. fi. | Ma. q. 8, 1, c. fi. | q. 11, 4, o.

8 Filiae accidiae sunt sex: scilicet malitia, rancor, pusillanimitas, desperatio, torpor, et evagatio mentis 2-2, q. 35, 4, 2m | 3m | Ma. q. 11, 4, o. Ignorantia 21. Ira 68. Desperatio 7. Devotio 14. Odium 15. Somnolentia. Verbositas.

9 Accidia est contraria charitati 2-2, q. 35, 3, c. | Ma. q. 11, 3, c. | 6m.

10 Accidia et invidia opponitur gaudio charitatis: scilicet prima ut est de bono divino, secunda ut est de bono proximi 2-2, q. 34, prin° | q. 35, prin° | 3, c. | q. 36, 3, c. | 3m | Ma. q. 11, 3, c.

11 Accidia est contra tertium praeceptum decalogi 2-2, q. 35, 3, 1m | Ma. q. 11, 3, 2m.

12 Jejunantes maxime impugnantur circa horam sextam, idest in meridie ab accidia, propter famem, et aestus solis 2-2, q. 35, 1, 2m. Curiositas 2. Negligentia 2.

1 ACCIPERE aliquid in bono, vel in malo, dicitur dupliciter: scilicet accipere proprie, et accipere abusive 2-2, q. 55, 4, 1m.

2 Accipere ab alio est indigentis, si accipiens praeexistat, vel acceptum deficere possit; non autem aliter. Poa q. 10, 1, 13m | 14m. * Abraham 3, 19. Ut Alexius.

3 Non omne acceptum, est receptum in aliquo 1a q. 27, 2, 3m.

4 Accipiens ab aeterno, semper habuit: sed accipiens in tempore, ante acceptionem, non habet, sed habet quando jam accepit Poa q. 3, 13, 2m.

5 Accipere ab alio, est commune Christo et creaturae analogice, non autem univoce 1a q. 33, 3, 2m | 1, d. 44, 1, 2m | 3, d. 4, q. 1, art. 2, q. 2, 2m | d. 11, 1, 3m | Poa q. 2, 5, 6m. Angelus 289, 301, 306. Repositio 1. Deus 121, 205. Furtum 8, etc. Animal 44. Appetitus 95. Circumcisio 29. Persona 36.

Accipiter significat ministros potentum ad praedam 1-2, q. 102, 6, 1m.

Accommoda. Deus 311. Distributio. Phantasma 8. Utile 4. Usus 8, 18.

Accommodare. Concedere. Confessio. Usura 189, 195.

Accrescere. Ascendere 18. Augmentum o. Baptismus 45. Esse 46. Peccatum 225. Usura 204.

1 ACCUSATIO instituta est, ne nocens innocens videatur 4, d. 41, art. 5, q. 2, c. Crimen o.

2 Accusatio debet fieri in scriptis 2-2, q. 68, 2, o. | 4, d. 19, q. 2, a. 3, q. 1 | 4, d. 35, 3, 6m | Quol. 11, 13, c.

3 Accusatio est de praecepto, volenti probare peccatum contra communitatem 2-2, q. 68, 1, o. Culpa 4. Judex 6.

4 Accusatio est injusta per calumniam, praevaricationem, et tergiversationem 2-2, q. 68, 3, o. Tergiversari. Calumnia o. Praevaricator 3.

5 In accusatione non oportet praecedere admonitionem 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 1, 4m | d. 35, 3, 6m | Virt. q. 3, 2, 6.m Admonitio 4.

6 In denuntiatione enim attenditur emendatio fratris, sed in accusatione punitio criminis 2-2, q. 67, 3, 2m | q. 68, 1, c. | 4, d. 35, 3, 6m | Virt. q. 3, 2, 6m. Crimen.

7 Accusatio non debet fieri, nisi in peccatis quae vergunt in damnum corporale vel spirituale communitatis. Virt. q. 3, 2, 7m.

8 Accusari potest factum, et persona 4, d. 41, a. 5, q. 2, c.

9 Accusatus tenetur dicere veritatem judici interroganti juridice; scilicet si praecessit infamia, vel indicia expressa, vel probatio semiplena 2-2, q. 69, 1, o. | 2, c. | 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 2, 1m | 3m | d. 19, q. 2, art. 3, q. 1, 5m | q. 2, c. Quol. 5, 16, o. Judex 5. Confessio 4.

10 Accusatus potest defendere se per prudentiam, non autem per calumniam, vel collusionem 2-2, q. 69, 2, o. | 3, c.

11 Et ei licet appellare 2-2, q. 69, 3, c. Appellare 2.

12 Accusatus falso ex levitate et non ex malitia, potest remittere poenam talionis; non autem si desistat per collusionem, sed tantum princeps 2-2, q. 68, 4, 2m.

13 Mulier accusata de adulterio penitus occulto, non debet confiteri in judicio, nec ab ea debet exigi juramentum. Quol. 5, 16, o.

14 Accusari potest matrimonium, et per testes 4, d. 41, art. 5, q. 2, 3, o.

15 Accusatio matrimonii potest fieri verbo et scripto, ita quod exprimatur persona accusans, matrimonium quod accusatur, et impedimentum 4, d. 41, art. 5, q. 2, 1m.

16 Quando accusatur matrimonium propter perpetuum impedimentum dirimens contractum, repelluntur extranei ut suspecti, si consanguinei tacent qui probabilius sciunt 4, d. 41, art. 5, q. 2, 2m.

17 Quando matrimonium accusatur non esse contractum, debent repelli parentes ut suspecti, nisi accusans sit inferior dignitate et divitiis, qui aestimari possit, quod velit libenter illud matrimonium stare 4, d. 41, art. 5, q. 2, 2m.

18 Qui prius tacuit, debet postea repelli ab accusatione matrimonii, nisi prius legitime fuerit impeditus, vel nisi juret se postea didicisse impedimentum, nec procedere ex malitia 4, d. 41, art. 5, q. 2, 4m.

19 Accusatur uxor de adulterio dupliciter: scilicet coram judice saeculari, et ecclesiastico. In primo est obligatio ad talionem, non autem in secundo 4, d. 35, 3, 5m. Uxor 22.

20 Obligatio ad poenam talionis fit in accusatione personae de crimine, quia tunc agitur ad punitionem ejus; non autem in accusatione matrimonii, sed ad impediendum illicitum 4, d. 41, a. 5, q. 2, 1m.

21 Quando sunt tantum sponsalia, non accusatur matrimonium, quia non accusatur quod non est; sed potest denuntiari impedimentum, ne contrahatur matrimonium 4, d. 41, art. 5, q. 2, 3m.

22 In accusatione matrimonii, idem potest esse accusator et testis. Nec juratur de calumnia. Consanguinei possunt esse testes, contumax potest excommunicari lite non contestata. Valet testimonium de auditu. Et post publicationem testium, testes possunt adduci 4, d. 41, art. 5, q. 3, o. Excommunicatio 22. Vel judicium 47.

23 Poenitentia uxoris adulterae, debet inducere virum, ne eam accuset vel dimittat: sed ad hoc non potest cogi; quia cessante culpa et macula et reatu quo ad Deum, manet poena ecclesiae, humano judicio inferenda.

24 Si mulier agit jure petitorio, prius tractabitur de exceptione viri. Si autem jure possessorio, prius debet restitui vir, et e converso, nisi vir excipiat publicam fornicationem uxoris, vel proponat gradum consanguinitatis divino jure prohibitum. Tertio si objiciatur exceptio rei judicatae, a qua non est appellatum. Quarto si objiciatur nimia saevitia viri, et odium capitale contra uxorem. Quinto si agens spoliavit alium sine causa 4, d. 41, L. fi.

25 Accusans in probatione deficiens, meretur poenam talionis 2-2, q. 68, 4, o. | 4, d. 41, art. 5, q. 2, 1m | Quol. 11, 13, c. Judex 25.

26 Accusans falso, meretur duplicem poenam: scilicet talionis, pro nocumento accusati, et infamiae pro calumnia. Sed quandoque princeps liberat ab utraque, et quandoque tantum a prima 2-2, q. 68, 4, 3m.

27 Desistere ab accusatione ordinate et sine vitio, contingit dupliciter: scilicet si in processu perpendat se false accusasse, vel si princeps eam aboleat 2-2, q. 68, 3, 3m. Papa 3.

28 In notoriis non requiritur accusator, quia infamia tenet locum accusatoris 2-2, q. 67, 2, 3m | 3, 2m. Infamia 1.

29 Subditi possunt suos superiores accusare 2-2, q. 68, 1, 2m.

30 Nullus debet accusare religiosum in capitulo, de crimine occulto 2-2, q. 33, 7, 4m | 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 1, 3m | Virt. q. 3, 2, 8m.

31 Excommunicati, infames, et de majori crimine accusati, non

ACTIO

Lex. 54. Ma. 21, 12, 43, 52. Medium 3, etc. Membrum 1, 3, 5, 7. Nomen 64.

28 Actio transiens proprie actio dicitur; sed actio immanens proprie dicitur operatio. Verit. q. 8, 6, c. * Objectum 15, 17. Prius 12. Motus 3, 29.

29 Actio transiens infert ex se passionem, non autem immanens 1a q. 23, 2, 1m | 2-2, q. 59, 3, 3m | 1 d. 40, q. 1, 1, 1m.

30 Actio immanens est actus et perfectio agentis, non autem transiens, sed tantum patientis 1-2, q. 3, 2, 3m | q. 31, 5, c. | Cg. 1, c° 100, 2m | lib. 2, c° | Verit. q. 14, 3, c. | Po.a q. 3, 15, c. fi. | q. 5, 5, 14m | q. 10, 1, c. | Ethic. lect. 12, me° 3 | lib. 2, lect. 4, me° 3 | Meta. 9, lect. 9, fi. 7. * Propositio 8, 9. Qualitas 8. Quantitas 17.

31 Actio immanens est tantum viventium, transiens est etiam aliorum. Poa q. 10, 1, c. me°.

32 In omni actione transeunte, requiritur aliud principium in agente, et aliud in patiente; non autem in immanente. Poa q. 9, 9, 4m.

33 Actio duplex: scilicet una cum transmutatione materiae, sicut actio physica; alia sine transmutatione materiae, quae scilicet materiam non praesupponit, sicut patet in creatione. Sed actio corporis est, qua agit secundum quod est actu, in aliud corpus, secundum quod est in potentia 1a q. 91, 2, c. | q. 115, 1, c. | Poa q. 1, 1, 15m. Satisfactio 3. Sensus 32.

34 Actio corporis duplex: scilicet realis, secundum proprietatem corporis, idest ad transmutationem materiae, et intentionalis secundum quod participat aliquid de proprietate substantiarum separatarum. Poa q. 5, 8, c. fi.

35 Omnis actio creaturae, differt realiter ab ea 1a q. 54, 1, 2, c. | 1, d. 3, q. 4, 2, c. | Cg. 1, c° 20 | Poa q. 10, 1, 5m | Quol. 10, q. 3, 1, c.

36 Actio instrumenti duplex: scilicet secundum propriam formam, et ut movetur a principali agente. Prima est alia ab actione principalis agentis, secunda vero est eadem 3a q. 19, 1, c. | 2m | 2, c. | q. 62, 1, 2m | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 1, c. me° | Verit q. 22, 13, c. | q. 27, 4, c. | 2m | Poa q. 3, 4, c. me°. Agens 29.

37 Actio humana, speciem sortitur a fine proximo; quia ad bonitatem vel malitiam rei, non solum exigitur bonitas vel malitia finis ultimi, quem respicit voluntas intendens; sed etiam bonitas vel malitia finis proximi, quem respicit voluntas eligens. Et ideo non sequitur, quod bonitas voluntatis intendentis, ad bonitatem actus sufficiat 1-2, q. 1, 3, c. | 3m | 2-2, q. 11, 1, 2m | 2, d. 40, 2, c. | 3m. Verit. q. 20, 1. 2m. Actus 145, 146. Voluntas 2.

38 Actio humana, secundum jus naturale considerata, quadruplex: scilicet habens deformitatem inseparabilem, secunda separabilem, per circumstantias aliquas; indifferens, et secundum se bona. Quol. 9, 5, c.

39 Bonum et malum sunt differentiae actionis, inquantum est voluntaria 2, d. 40, q. 1, 1, 1m. Ma. 52, 54, 55. Actus 157, etc. 163. Bonitas 231.

40 Aliqua actio dupliciter dicitur intellectualis: uno modo sicut consistens in intellectu, alio modo ut regulata et imperata ab aliquo intellectu. Et aliqua actio dupliciter dicitur voluntaria: uno modo elicitive, alio modo imperative 1a q. 112, 1, 1m | 1-2, q. 1, 1, 2m | q. 6, prin° | 4, c. | 5, 1m | q. 8, prin° | q. 20, 2, 31, | q. 71, 6, e. | q. 74, 2, c. | Ma. q. 8, 3, 17m.

41 Actio voluntaria, fundatur super actionem naturae 1-2, q. 10, 1, 1m | 1, d. 12, 1, a. 2. Jus 11. Voluntas 55, etc.

42 Eadem actio secundum speciem naturae, potest differre secundum speciem moris, et e converso 1-2, q. 1, 3, 3m | 3a q. 47, 3, 3m | d. 40, 1, 4m | 4, o.

43 Actionum quae ab homine aguntur, illae solae dicuntur humanae proprie quae sunt a voluntate deliberata. Si quae autem aliae actiones homini conveniant, possunt dici quidem hominis actiones, sed non proprie humanae, cum non sint hominis inquantum est homo; sicut cum aliquis movet pedem vel manum, aliis intentus, vel fricat barbam 1-2, q. 1, 1, art. 3, | c. | 3m | Cg. 3, c° 2, fi. Finis 134. Fricare. Homo 38.

44 Actio naturae terminatur ad unum, non autem voluntaria 1a q 41, 2, c. | 1-2, q. 10, 2, 2m. Libertas o. Voluntas 78, etc. Agens 14. Anima 31, 46, 290. Forma 59. Operatio 14. Potentia 14, etc. 18.

45 Actio naturalis, semper praesupponitur aliis actionibus. Ma. q. 16, 4, c. fi. | 4m | 5m.

46 Omnis actio corporis est naturalis, quia non operatur nisi naturaliter. Cg. 3, c° 102, fi.

47 Actio primi principii proprie dicitur operatio, non autem actiones secundorum, sed dicuntur operata 3a q. 19, 1, c.

48 Diversae actiones ad unum effectum, quarum una est ut disponens et alia ut perficiens, dicuntur una 4, d. 7, q. 1, art. 1, c. | Cg. 2, c° 57, 1m | 87, 3m.

49 Actio et passio conveniunt in una substantia motus et sunt unus motus numero: differunt tamen propriis rationibus et differunt tantum secundum diversas habitudines 1a q. 28, 3, 1m | q. 41, 1, 2m | q. 45, 2, 2m | 3, c. | 2, 2, q. 90, 3, c. | 2, d. 40, 4m | Meta. 11, lect. 9, fi. | Phy. 3, lect. 4, o. | Anima. 3, lect. 2.

ACTIO

50 Immo non potest esse idem accidens numero actio et passio, sed eorum differentiae sunt tantum penes terminos, scilicet agens et patiens 2, d. 40, 4, 1m | Cg. 2, c° 57, 1m.

51 Actio ut praedicamentum, dicit aliquid fluens ab agente cum motu 1. d. 8, q. 4, 3, 3m. * Accidens 53, 71, 93. Actio 111.

52 Actio speciem habet a forma agentis 1a q. 14, 5, 3m | 1-2, q. 1, 3, c. | 3a q. 19, 1, 3m | 1, d. 13, 2, c. prin° | 2, d. 40, 1, c. | 5m | Cg. 3, c° 8, 1m | Verit. q. 20, 1, 2m | Virt. q. 2, 3, c. | 7, 17m | Phy. 2, lect. 2, fi. Ma. 43. Operatio 3.

53 Actiones differunt specie secundum diversitatem formarum, quae sunt principia earum, licet agentia non differant specie 2, d. 40, 1, c. | 5m. Homo 40.

54 Principium actionis, primo est finis, secundo agens, tertio forma, non autem materia 1a q. 105, 5, c. Vel potentia 2, me°. Anima 47, 53.

55 Illud quod est indeterminatum, vel in potentia, ut sic, non potest esse principium alicujus actionis 1, d. 45, 3, c.

56 Actio speciem naturalem habet ex agente et termino magis, sicut et motus; a principio autem intrinseco est naturalis. Poa q. 6, 8, c. prin°.

57 Actio quaelibet commensuratur virtuti agentis. Nec aliquod agens naturale, nititur ad agendum id quod excedit suam facultatem 2-2, q. 1, 30 | c. Natura 34.

58 Omnibus rebus naturaliter insunt principia propriarum operationum, quibus eas convenientes reddant fini suo 4, d. 33, q. 1, 1, c. prin°.

59 Actio est in agente subjective 1, d. 32, q. 1, 1, c. me° | d. 40, q. 1, 1, 1m | 2, d. 40, 4, 1m | 3, d. 18, 1, 4m | Poa q. 7, 9, 7m | 10, 1m | q. 8, 2, c. * Appetitus 52. Caput 4. Conceptio 3, 35. Subjective.

60 Immo actio est tantum in patiente subjective. Meta. 11, lect. 9, fi. | Phy. 3, lect. 3, fi. 5 | Anima. 3, lect. 2, me° 7.

61 Actiones quae sunt in agente, sunt quasi perfectio ipsius. Hujusmodi autem non sunt nisi actiones cognoscentis et appetentis. Cg. 2, c. 23, 4m.
Immo non solum actiones immanentes, sed etiam actiones transeuntes, sunt in agente, et sunt perfectiones ipsius. Poa q. 7, 9, 7m | 10, 1m | q. 8, 2, c.

62 Omne agens habet in se formam, qua agit. Quol. 6, 2, c. | Spiritu. 2, 10, c. | Anima. 2, c. | 5, c. me° | 16, c. me°. Opus. 9, q. 37 | Anima. 3, lect. 7, fi. | lect. 10. Creatura 34.

63 Omnis forma dependens ab agente secundum fieri tantum, remanet cessante actione ejus 1a q. 104, 1, c. | Poa q. 5, 1, o.

64 Impossibile est actionem unius agentis terminari ad formam tantum et alterius ad subjectum formae, nisi in agentibus subordinatis 1a q. 118, 2, 3m | 2, d. 18, q. 2, 1, 5m | Poa q. 3, 6, 21m | 9, 21m.

65 Una et eadem actio procedit a primo et secundo agente, non autem a duobus agentibus unius ordinis 1a q. 101, 5, 2m.

66 Actiones diversorum agentium non possunt terminari ad unum effectum, nisi agentia sint subordinata 3, d. 37, q. 3, 3, c. | Cg. 2, c° 87, 3m. * Aestimativa 3. Denominatio 6.

67 Non omnis novitas effectus ponit novitatem in actione et mutationem in agente; sed tantum si agens agat ex necessitate naturae, vel actio sit media inter agens et effectum 2, d. 1, q. 1, 5, 11m | Cg. 2, c° 35, 1m | 2m | Poa q. 3, 17, 12m | Opus. 3, c° 97. * Figura 7. Finis 11, 12, 63, etc. 134. Forma 117, 118.

68 Omnis actio potentiae vel virtutis motae a superiori potentia vel virtute, est etiam passio. Unio 5, e.

69 Actio est magis propinqua agenti, quam patienti 4, d. 9, art. 2, q. 2, c. fi.

70 Quanto agens est potentius, tanto magis potest actionem suam diffundere ad magis distans 1a q. 118, 1, c. | 2-2, q. 141, 7, 2m | Cg. 2, c° 6, 6m | lib° 3, c° 24, fi. | Poa q. 3, 4, c. fi. * Imprimere 3. Individuum 10.

71 In qualibet actione illud quod est ex parte agentis, est quasi formale: et quod est ex parte patientis vel recipientis est quasi materiale 4, d. 46, q. 2, art. 2, q. 3, c.

72 Actio primi agentis est prior in movendo, et posterior in utendo actibus aliorum ad suum finem 3, d. 23, q. 3, a. 1, q. 1, c.

73 Actiones omnium secundorum agentium, fundantur super actionem primi agentis 3, d. 23, q. 3, art. 1, q. 1, c. | 4, d. 11, q. 1, art. 3, q. 1, c. Agens 94.

74 Actionum quarum una est regula et ratio alterius, una non impedit sed juvat aliam 1a q. 112, 1, 3m. * Instans 14, etc.

75 Omnis defectus actionis est ex defectu principiorum ejus. Verit. q. 24, 7, c. Actio 54. Defectus 13, 14. * Intellectus 63, etc. Juramentum 25.

76 Actio non attribuitur instrumento proprie, sed principali agenti 1-2, q. 16, 1, c. fi. | 2-2, q. 172, 2, 3m | 3a q. 13, 3, c. | q. 15, 9, 1m | 2, d. 35, 4. c. | 4, d. 1, q. 1, art. 1, q. 4, c. | d. 3, art. 2, q. 1, 8m | d. 5, q. 2, art. 2, q. 2, 1m | d. 8, q. 2, 3, 1m | d. 44, q. 1, art. 1, q. 3, 3m | art. 2, q. 1, 3m | d. 45, q. 2, a. 1, q. 3, c. | Cg. 2, c° 87, 3m | lib° 3, c° 24, me° | Verit. q. 5, 9, c. | prin° | q. 12, 8, 5m | Ma. q. 7, 6, c. | Rom. 9, lect. 3, me°. Agens 6.

77 Actio attribuitur instrumento sicut immediate agenti, sed princi-

pali agenti sicut in cujus virtute agit instrumentum 3ª q. 66, 5, 1m. Passio 99.

78 Actio instrumenti, semper attingit ad aliquid ultra suam speciem, non autem semper ad ultimam perfectionem intentam a principali agente 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 1, c. meº | d. 8, q. 2, 3, 5m | Cg. 2, cº 17 3m | Poª q. 3, 9, 21m.

79 Oppositum videtur dicere 2, d. 1, q. 1, 3, o. | 4, d. 8, q. 2, 3, 4m.

80 Una res potest esse causa actionis alterius rei quadrupliciter: scilicet dando ei virtutem, conservando et movendo seu applicando ad agendum, et sicut agens principale respectu instrumenti. Poª q. 3, 7, c. meº fi. Conservatio 9. Causa 41.

81 Actio instrumenti duplex: scilicet secundum propriam formam, et ut movetur a principali agente. Prima est alia ab actione principalis agentis, secunda vero eadem 3ª q. 19, 1, c. | 2m | 2, c. | q. 62, 1, 2m | 1, d. 1, q. 1, art. 4, q. 1, c. meº. Verit. q. 22, 13, c. | q. 27, 4, c. | 2m | Poª q. 3, 4, c. meº. * Meritum 1, 4, 9, 12, 21, 22, 26, 28.

82 Unitas et pluralitas actionis duplex: scilicet numeralis ex subjecto agente et specifica ex principio quo agens agit, idest ex forma. Unio 5, c. * Misericordia 28. Natura 15, 17, 34. Naturale 25. Numerus 18. Ordo 15. Passio 99. Peccatum 342.

83 Actio potest esse una et passiones multae, propter unum agens et multa patientia, et e converso. Cg. 2, cº 73, meº etc.

84 Si sit unum agens principale et duo instrumenta, dicetur unum agens simpliciter et duae actiones; si autem e converso, dicetur o converso 1ª q. 76, 2, c.

85 Instrumentum duas habet actiones: scilicet unam instrumentalem secundum quam operatur, non in virtute propria, sed in virtute principalis agentis: aliam propriam, quae competit sibi secundum propriam formam: sicut securi competit scindere, ratione suae acuitatis; facere autem lectum, inquantum est instrumentum artis. Non autem perficit actionem instrumentalem, nisi exercendo actionem propriam. Scindendo enim facit lectum 3ª q. 62, 1, 2m.

86 Impossibile est quod eadem numero essentialiter sit actio principalis agentis et instrumenti 3ª q. 19, 1, c. | 3, d. 18, 1, 4m | Anima. 2, c. meº fi.

87 Actionem cujuslibet agentis, etiam instrumenti, oportet egredi a potentia ejus. Poª q. 3, 4, c. meº.

88 Malum in actione, semper causatur ex defectu agentis principalis vel instrumentalis. Similiter in effectu proprio, vel ex indispositione materiae. Sed in patiente, ex imperfectione vel defectu agentis vel materiae 1ª q. 49, 1, c. | 3m | 1-2, q. 18, 2, c. Ma. q. 16, 6, c. prinº. Defectus 13, 14. Ma. 26, 43. Poª 2, 3, 14.

89 A diversis actionibus idem actum est quadrupliciter: scilicet propter insufficientiam agentium: vel quia idem non potest simul una actione, vel effectus non est unus simpliciter, sed tantum subjecto, vel agens unum est instrumentum alterius 3, d. 18, 1, 5m. * Principiatum 1, 3. Purgatio 8. Scandalum 4. Solicitudo 4. Solitudo. Vermis 1. Virtus 6, 7, 2, 55.

90 Agens agit aliquo dupliciter; scilicet actione et forma 1ª q. 101, 1, c. | 1, d. 32. q. 1, 1, c. fi.

91 Omnis actio est per aliquam formam 1ª q. 48, 1, 4m | q. 76, 1, c. | 3ª q. 19, 1, 3m | Spiritu. 2, c. | Opus. 9, q. 37. Operatio 46.

92 Forma est principium actionis 22, q. 179, 1, 1m | 1, d. 45, 3, c. | 4, d. 12, q. 1, 2, o. | d. 49, q. 2, 3, 6m | 4. c. prinº. Vel potentia 2. Immo potentia in nobis dicitur esse principium actionis 1ª q. 83, 2, c. | 1m | 2m | 1-2, q. 71, 1, c. | Actus 74. Esse 73. Habitus 50.

93 Forma non nominat principium actionis, ut est in agente, sed ut respicit effectum 1ª q. 14, 8, c.

94 Actio non tantum attribuitur formae, sed etiam composito. Ideo mensuratur secundum utrumque 4, d. 49, q. 2, 3, 6m. Actus 18, 182, etc. Esse 15.

95 Actiones sunt suppositorum 1, d. 5, q. 1, 1, c. Ignis 8, 18. Medium 6, etc. Actus 185. Operatio 45.

96 Immo actiones ipsius naturae. Opus. 37, cº 4.

97 Actionis physicae duplex est terminus: scilicet generatio et forma quae est finis generationis. Opus. 32, cº 2 | Phy. 2, fi.

98 Oportet modum actionis esse, secundum modum formae agentis. Cg. 2, cº 21, 8m | 22, 3m | libº 3, cº 55, 1m | 58, 1m | 73, 2º | Poª q. 3, 17, 12m | q. 5, 3, 6m | Anima. 2, 6m | Quol. 3, 7, c.

99 In formis non subsistentibus, actio mensuratur secundum quantitatem ejus quod de forma receptum est in subjecto: in subsistentibus vero, secundum quod subjectum subditur ei magis et minus 4, d. 49, q. 2, 3, 6m | 4, c. prinº.

100 Forma substantialis, non est principium actionis, nisi mediante qualitate 1ª q. 77, 1, c. | 4m | 3ª q. 77, 3, 3m | 1, d. 7, q, 1, 1, 2m | 2, d. 14, 5, 2m | 1, d. 12, q. 1, art, 2, q. 2, c. | Verit. q. 2, 14, c. | Poª q. 1, 1, 1m | q. 2, 1, 6m | Spiritu. 11, o. | Anima. 12, c. Vel quantitas 28.

101 Qualitatis actio non producit formam substantialem, nisi in virtute formae substantialis 1ª q. 45, 8, 2m | q. 67, 3, 3m | q. 115, 5m | 3ª q. 77, 3, 3m | 2, d. 1, q. 1, 4. 5m | d. 18, q. 2, 3, 2m | Cg. 3, cª 69, fi. | Poª q. 3, 8, 13m | Ma. q. 4, 4, 3m | Anima. 12, c. meº fi. | Quol. 1, 6, 3m | Quol. 6, 2, c. | Quol. 8, 3, c. | Quol. 9, 11, o. | Meta. 6, lect. 8, fi. c. fi. * Relatio 7, 38, 40. Sacramentum 3, 82.

102 In cognoscentibus, principia actionum sunt cognitio et appetitus: in aliis autem sunt formae eorum 4, d. 33, q. 1, 1, c. prinº.

103 Actio sine corpore, non convenit formae quae unitur materiae. Spiritu 2, c. * Tempus 29, etc.

104 Omnis actio cujuslibet rei, est per formam specificam naturae ejus, sicut per primum principium 1, d. 49, q. 1, art. 1, q. 1, c. | Quol. 6, 2, c. Agens 84.

105 Forma perfecta secundum esse reale, potest esse principium actionis transeuntis, non autem imperfecta 1-2, q. 5, 6, 2m.

106 Actio est indicium virtutis, et virtus essentiae, solum si actio procedit a virtute, et virtus ab essentia 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, 2m.

107 Forma ut forma est principium agendi simile. Sed non potest disponere patiens nisi perfecta. Anima. 2, lect. 14, fi. * Verbum 78, etc. Veritas 4, 44.

108 Forma determinata ad unam operationem, non requirit dispositionem 1-2, q. 49, 4, c. | 1m | 1, d. 45, 3, c.

109 Formae dependentes a materia, non habent per se operationem. Anima 1, c. Visio 2. Vivificare 2.

110 In eodem instanti acquiritur forma, et incipit actio 1-2, q. 113, 7, 4m. Verit. q. 29, 8, 3m | Anima. 18, 5m.

111 Actio secundum primam impositionem nominis, importat originem motus, quo remoto, nihil aliud quam ordinem originis importat 1ª q. 41, 1-2m | q. 45, 3, c. * Actio 51.

112 Oppositum videtur dicere 2, d. 40, 4, 1m | Cg. 2, cº 56, 3m.

113 Actio proprie est actualitas virtutis 1ª q. 54, 1, c. Amor 42, 133, etc. Assumere 3, c. Compositio 16.

114 Actio quaedam est finis, non autem quaelibet 1-2, q. 1, 1, 2m | q. 18, 1, 2m. Cg. 3, cº 2, fi. | Poª q. 5, 5, 14m | Ethic. lect. 1, fi. c. Conjunctio 10. Contactus 2. Cultus 11. Divisio 16, 18. Eucharistia 29. Habere 1. Habitus 1, 2, 21, 25. Finis 30.

115 Quaelibet actio eo modo est bona, quo habet esse: sed non est bona simpliciter nisi habeat plenitudinem sui esse 1-2, q. 18, 1, o.

116 Actio humana est bona vel mala quadrupliciter: scilicet ex genere, ex objecto, fine, circumstantiis, et hujusmodi 1-2, q. 18, o. q. 20, 1, 2. c. | q. 73, 7, 1m. Actio 49.

117 Eadem actio inquantum multa, potest esse bona et mala, non autem inquantum una 3ª q. 82, 5, 3m | 2, d. 40, 4, o.

118 Actio sequitur rem ratione generis, quandoque vero ratione speciei 4, d. 33, q. 1, 1, c.

119 Quod attribuitur alicui ut ab eo in aliud procedens, ut actio, et relatio, non facit compositionem cum eo. Poª q. 7, 8, c. | 6m. Imaginatio 15. Compositio 16.

120 Omnis processio est secundum aliquam actionem, et e converso. 1ª q. 27, 1, c. Incipere 2, etc. Injustitia 4, etc.

121 Actio sine motu non infert ex se passionem, nisi grammatice, ut in divinis 1ª q. 41, 1, 3m | Quol. 4, q. 6. o. Juramentum 25. Lex 45, 54, 69, etc. Modestia 2, etc. Necessitas 28. Numerus 18.

122 Actio cum motu est semper cum innovatione, fieri, et corruptione; non autem actio sine motu 1ª q. 41, 1, 3m | Quol. 4, 9, o.

123 In actione aliqua, potest esse resistentia dupliciter: scilicet vel ex parte agentis, idest, quando ex contrario agente, virtus agentis debilitatur: vel ex parte effectus, idest, quando ex contraria dispositione effectus, actio impeditur 4, d. 11, q. 1, art. 3, q. 3, 2m. Desistere 2. Defectus 2, 4, 13, 14. Difficile 2. Agens 43.

124 Actio tantum dupliciter impeditur a contrario ex quo fit generatio: scilicet debilitando virtutem agentis, et per indispositionem patientis. Primum accidit, scilicet in compatientibus, secundum vero est per se 4, d. 5, q. 1, art. 3, q. 3, 4m. Passio 82, 83. Posterius. Providentia 30, 33, 45. Relatio 7, 15, 16, 38, 42, 60. Religio 102. Restitutio 2, 4, 10. Sapientia 35, 36. Servitus 2. Sterilitas 1. Tempus 6. Vinculum 2. Forma 135. Defectus 3. Dispositio 33. Activum. Aer 4. Amor 68. Angelus 635. Anima 15, 32, 172, 203, etc. 210, 262, 286, etc. 354, 360. Animal 10. Ars 7, 22, 41, 42. Beatitudo 18, 19, 20, 68, 117, 135. Causa 103. Conceptio 3, 36. Consilium 25. Contrarium 26. Cor 11. Corpus 16. Creatio 19, etc. Daemon 106, 108. Densitas. Effectivum. Elementum 18. Femina 2, 3. Filiatio 6. Forma 30, 59, 157, 158. Generatio 11, 12, 23, 61. Generativa. Grave 1, etc. Habitus 11, 38. Ignis 11, 18. Imaginativa 3. Lex 4, 10. Lux 2. Magi 7, etc. Malum 41. Motus 11, 12. Naturale 4. Passio 8, 9, 10. Propositio 9. Providentia 37. Ratio 22. Scandalum 3, etc. Scientia 20, 130, etc. 155. Semen 11, 12. Spiratio 2, etc. Subtilitas 2. Virtus 3, 86, 170. Visus 7. Christus 163.

1 ACTUALITAS cujuslibet rei, est lumen ejus: quia per eam intelligitur. Causis lect. 6. Adam 78, 79. Angelus 292, etc. Attentio 3. Baptismus 104, 188. Clausio. Cogitatio 4. Confessio 60. Confirmatio 42 Contemptus 6. Contritio 21, 22, 27, etc. Damnatio 16. Defectus 12. Daemon. 93. Dicere 8.

Esse est actualitas omnis, formae 1, q. 3, 4, c. | q, 4, 1, 3m | q.

ACTUS

ACTUS

145 Actus est laudabilis respectu agentis et meritorius respectu finis. Verit. q. 29, 7, 2^{m}.

146 Actus mensuratur ad duo: scilicet ad objectum et ad voluntatem. Ex primo habet speciem bonitatis, ex secundo autem rationem meriti 3, d. 30, 3, c. * Aversio 2. Augmentum 10. Bonitas 165. 213, etc. Caelum 111. Cogitatio 10, etc. Continentia 9. Cultus 12. Daemon 65. Decimae 4.

147 Non omnis actus humanus et singularis est meritorius vel demeritorius. Ma. q. 2, 5. 7^{m}. Medium 10. Dominium 4, 7. Ebrietas 1, 9, 12. Electio 20. Eleemosyna 36. Eventus. Excommunicatio 1, 3. Excusatio 3.

148 Ad bonitatem rei non solum exigitur bonitas finis ultimi quem respicit voluntas intendens: sed etiam bonitas finis proximi. quem respicit voluntas eligens. Et ideo non sequitur, quod bonitas voluntatis intendentis, ad bonitatem actus sufficiat 2, d. 39, 2, c. | 5^{m} | 4, d, 16, q. 3, a. 1, q. 2, 3^{m}. * Actus 127. Peccatum 63. Impersonale. Infidelitas 8. Ira 1. Liberalitas 5, 6. Medium 10. Melius 3, 4.

149 Actus est bonus dupliciter: scilicet vel ut in genere moris, vel ut meritorius 1-2, q. 109, 2, c. | 5, o. Infidelis 8.

150 Bonitas actus duplex: scilicet ex objecto et ex fine. Prima est materialis respectu secundae: ideo secundam voluntas attendit et penes eam meritum potius consistit 1-2, q. 18, 6, c. | 3, d. 30, 3. c. | 6^{m}. Peccatum 2, 10. Ut Meritum 16. * Negligentia 2. 3, 4, 6. Offensa. Prolixitas. Sacrificium 11, 22. Vitium 7.

151 Gradus bonitatis vel malitiae actuum triplex: scilicet primus secundum genus vel speciem; secundus secundum circumstantias; et tertius ex habitu 2, d. 46, 5, o. | d. 41, q. 1, 2, c. | 3^{m}. Ma. q. 2, 4, 11^{m} | Quol. 4, 16, c.

152 Actus humanus est bonus dupliciter: scilicet ex genere, idest cadens super debitam materiam; et ex circumstantia. Quol. 4, 5, 6. c. | Quol. 6, 10, c.

153 Bonitas actus humani quadruplex: scilicet secundum genus, speciem, circumstantias, et finem 1-2, q. 18, 4, c. | q. 73, 7, 1^{m} | 2, d. 36, 5, o. | Ma. q. 2, 4, 5^{m} | 5, c. | q. 7, 4, c.

154 Actus dicitur bonus vel malus dupliciter: scilicet formaliter. idest ex objecto, scilicet solus actus appetitus; et materialiter 3, d. 23, q. 1, art. 1, q. 1, c. | q. 2, art. 4, q. 1, c. | 4, d. 38, q. 2, art. 2, q. 2. c.

155 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 55, 4, 1^{m} | 5^{m} | Verit. q. 1, 2, 1^{m} | 7^{m}.

156 Ad perfectionem actus causati ex duplici principio, requiritur perfectio utriusque principii 1-2, q. 56, 4, c. | q. 51, 3, 2^{m} | q. 65, 3, 1^{m} | 2-2, q. 4. 2, 5, c. | Verit. q. 2, 5, 6, c. Virt. q. 1, 4, c. | 9, 5^{m} | 10, c. | Rom. lect. 6, me°.

157 Bonum et malum sunt differentiae essentiales actuum humanorum 1ª q. 48, 1, 2^{m} | 1-2, q. 18, 5, 6, o. | q. 54, 3, c. | 2^{m} | 2, d. 27, 2. 2^{m} | d. 31, 4, 3^{m} | d. 37, q. 2, 2, 1^{m} | d. 40, 1, o. | Ma. q. 2, 4, 10^{m}. Virt. q. 1, 2, 3^{m}. Actio 39. Bonitas 157.

158 Bonum et malum sunt differentiae essentiales actuum elicitorum a voluntate, sed per accidens actuum aliarum potentiarum ut sunt imperati a voluntate 1-2, q. 18, 6, o. | q. 19, 1, o. | 2, d. 40, 1, o.

159 Omnis actus deliberatus est bonus vel malus moraliter 1-2, q. 18, 9, o. | 1, d. 1, q. 3, 3^{m} | 2, d. 40, 5, o. | 4, d. 26, q. 1, 4, c. | Ma. q. 2, 5, o.

160 Actus nostri dicuntur morales ex hoc quod ordinantur a ratione ad finem voluntatis, ex hoc habent rationem boni vel mali 1, d. 16, q. 3, art. 1, q. 1, c. | Ma. q. 2, 1, 6, c. Bonitas 231. Malum 39.

161 Actus mensuratur ex ratione agendi, sicut misericordia ex misericordia, et amor Dei ex bonitate ejus 3, d. 27, q. 3, 3, c.

162 Bonum et malum in actibus humanis dicitur per comparationem ad rationem 1-2, q, 18, 5, c. 1^{m} | 8, c. | 2^{m} | 10, c. | q. 19, 1, 3^{m} | q. 21, 1, c. | q. 21. 2, 3, o. | q. 34, 1, c. | q. 66, 1, c. Cg. 3, c° 9, 1^{m} | 107, 6^{m} | 139, 4^{m} | Ma. q. 2, 4, 6, c.

163 Bonitas vel malitia moralis principaliter in voluntate consistit 1-2, q. 34, 1, c. | q. 88, 1, c. | Cg. 3, c° 10, fi.

164 Actus est malus dupliciter: scilicet quo ad substantiam actus, et quo ad intentionem agentis 2, d. 7, q. 1, 2, c. prin°.

165 In actibus humanis aliqua sunt recta secundum se, aliqua vero per legem. Cg. 3, c° 129.

166 Idem numero actus in genere naturae potest esse bonus et malus moraliter, non autem unus numero in genere moris 1-2, q. 20, 6, o. | q. 88, 4, c. | Lex 3, 1 | 22, q. 55, 4, 1^{m}.

167 Oppositum videtur dicere 2, d. 27, 2, 1^{m}. * Artifex 2, etc. Caput 4. Confessio 1, 6. Consecratio 11. Creatio 2, 21. Delectatio 60, 88, etc. Ecclesia 8. Aedificari 1. Excusatio 3. Fornicatio 18. Homo 33. Humilitas 15. Jactantia 2. 6. Injustitia 5, etc. Hypocrisis 2. Legislator 1, 3, 4, 5. Lex 26. etc. 92, 128, 129, 142, 167. Maleficium 2. Minister 7, etc. Odium 4. Processio 55. Regnum 4. Temperantia 16. Virginitas 7.

168 Actus exterior et interior cadunt sub praecepto legis Dei 3, d. 40, 1, c. | Quol. 1, 21, c.

169 Actus et motus exteriores, sunt signa dispositionis interioris 2-2, q. 168, 1, 1^{m} | 3^{m} | Periher. Lec. 2, prin° 1.

170 Actus exteriores sunt ad finem interiorum, qui se habent ut finis, scilicet credere diligere et sperare. Ideo secundi quaeri debent in infinitum. primi autem cum mensura discretionis. Rom. 1-2, lect. 1, me°.

171 Actus exteriores diversimode ad diversas virtutes pertinent 2-2, q. 32, 1, c. | q. 168, 1, o.

172 Exteriores actus ad illam virtutem referuntur, ad quam pertinet illud quod est motivum ad agendum 2-2, q. 32, 1, c.

173 Actus exterior est bonus vel malus a voluntate eligente, non autem intendente 2, d. 40, 2, o. | Ma. q. 3, 2, 3^{m}. Voluntas 37.

174 Actus exteriores non sunt actus virtutis nec vitii, nisi secundum quod a voluntate imperantur. Ma. q. 2, 2, 3^{m} | 13^{m}. Voluntas 74.

175 In actu exteriori invenitur peccatum, sicut in interiori 1-2, q. 81, 1, 3, c. | 2, d. 35, 4, o. | 3, d. 33, q. 2, art. 4, q. 2, 5^{m} | Cg. 3, c° 10, me° | Ma. q. 2-2, o. | q. 4, 1, c. | q. 7, 6, c.

176 Actus exterior ut peccatum et vituperabile, comparatur ad actum voluntatis ut materiale ad formale et rationem 1-2, q. 18, 7, c. | 2^{m} | Verit. q. 25, 5, 10^{m} | Ma. q. 2, 2, 5^{m} | 6^{m} | 8^{m} | 10^{m} | 11^{m} | 12^{m} | 13^{m}.

177 Actus voluntatis eliciti, per se sunt in genere moris; non autem actus aliarum potentiarum, sed tantum per accidens ut imperati a voluntate 1-2, q. 18, 6, c. | 4, d. 40, 1, c. | 4^{m} | 3, d. 23, q. 1, a. 4, q. 2, c. | Ma. q. 2, 2, 13^{m}.

178 In actibus exterioribus membrorum non est principaliter peccatum, sed instrumentaliter tantum 1-2, q. 74, 2, 3^{m} | q. 83, 1, c. | 2, d. 35, 4, o. | Cg. 4, c° 91, 3^{m} | Verit. q. 25, 5, 11^{m} | 12^{m} | 14^{m} | Ma. q. 7, 1, 15^{m} | 6, c.

179 Peccatum et ratio mali principalius, idest prius est in actu exteriori, secundum se malo, ut in apprehensione, quam in voluntate; sed principaliter, idest completive, est e converso. In exequutione vero est utroque modo principalius in voluntate. Sed in bonis secundum se, sed in malis ex intentione est principaliter omnibus modis in voluntate. Ma. q. 2, 3, o.

180 Malitia actus peccati est ex defectu debitae proportionis ad finem, quae est ex debita commensuratione circumstantiarum 4, d. 16, q. 3, a. 2, q. 1, c.

181 Actus exterior et interior sunt unum peccatum quando sunt simul: sed separati sunt duo 2, d. 42, q. 1, 1, c. | L. 1, prin° | 3, d. 40, 1, 1^{m}. Ma. q. 2, 2, 8^{m}, 11^{m}.

182 Actus attribuitur supposito 1, d. 5, q. 1, 1, c. | d. 7, q. 1, 1, 2^{m}. Verit. q. 20, 1. 2^{m}. Actio 85.

183 Oppositum videtur dicere 1, d. 23. 2, o. | d. 26, q. 1, 1, 4^{m}.

184 Actus attribuitur supposito, non autem naturae, nisi causaliter 1, d. 5, q. 1, 1, c. | d. 7, q. 1, 2, 2^{m} | Verit. q. 20, 1, 2^{m}.

185 Actus sunt suppositorum 1ª q. 22, 3, 1^{m} | q. 29, 1, c. | q. 39, 5, 1^{m} | q. 40, 1, 3^{m} | 1, d. 5, q. 1, 1, c. | d. 7, q. 1, 2, 2^{m} | Verit. q. 20, 1, 2^{m}.

186 Immo ista propositio, actus sunt suppositorum: non valet in actibus animae quae intelligit et vult, et tamen ipsa non est suppositum, licet sit subsistens extra corpus 1, d. 8, q. 5, 2, 6^{m} | d. 23, 1, o. | d. 26, q. 1, 1, 4^{m}.

187 Deficit etiam in speciebus in Sacramento altaris quae omnem actionem quam poterant agere, substantia panis et vini existente, possunt etiam agere, substantia panis et vini transeunte in corpus et sanguinem Christi 3ª q. 77, 3, c. Accidens 74.

188 Nomen actus, primo fuit impositum operationi, secundo vero formae. Po^{a} q. 1-1, c.

189 Natura cujuslibet actus est, quod se communicet quantum possibile est. Po^{a} q. 2, 1, c. prin°.

190 Actus notionales sunt, qui designant processum divinae Personae; essentiales vero processum creaturarum a Deo 1ª q. 41, 1, 1^{m} | 5, c.

191 Actus notionales attribuuntur divinis Personis, ad significandum in eis ordinem originis 1ª q. 41, 1, o.

192 In divinis est potentia respectu actuum notionalium 1ª q. 41, 4, o. | 1, d. 7. q. 1, 1, o. Po^{a} q. 2, 1, o.

193 Actus notionales non sunt de nihilo, sed de substantia Patris 1ª q. 41, 3, o. | 1, d. 5, q. 2, 2, o. Assumere 3.

194 Actus notionales et relationes personales sunt idem re, sed differunt secundum modum significandi 1ª q. 40, 2, c. | q. 41, 1, 2^{m} | d. 4, q. 1, 1, 4^{m} | Opusc. 3, c° 61.

195 Actus notionales qui significant comparationem generantis vel geniti ad essentiam, possunt terminari ad essentiam, ut dare et accipere; non autem qui significant comparationem geniti ad generantem vel e converso, ut generari, generare, et nasci 1ª q. 39, 5, c. | 1, d. 5, q. 3, 3^{m}.

196 Actus notionales terminantur tantum ad unam personam 1ª q. 41, 6, o.

197 Actus notionales praeintelliguntur proprietatibus personarum, nisi sumatur proprietas constitutiva personae, et actus ut actio 1ª q. 40, 4, o. | 1, d. 57, q. 1, 2, o. | Po^{a} q. 8, 3, 7^{m} | q. 10, 3, o. | Opusc. 3, c° 63.

198 Actus notionales sunt aliquo modo necessarii, voluntarii, et naturales 1ª q. 41, 2, o. | q. 42, 2, c. | 1, d. 6, o. | d. 13, q. 1, 2, o.

59 Immo in hominibus contingit esse peccatum veniale, sine mortali 1-2, q. 72, 5, c. | 4, d. 16, q. 2, a. 1, q. 3, 2^{m} | Ma. q. 7, 9, c. fi. * Aequalitas 17. Angelus 487. Animal 26, 56, 64, 74. Blasphemia 26, 27. Chirographum. Conceptio 32. Confessio 4. Daemon 47, 53. 54, 55, 56. Damnatio 4. Decretum.

60 Adam etiam per liberum arbitrium sine gratia habituali poterat vitare peccatum 1-2, q. 109, 8, c. | 2, d. 24, q. 1, 4, o. | Cg. 3, c^{o} 159 | 160, prin^{o} | Verit. q. 26, 6, 12^{m}.

61 Oppositum videtur dicere 2, d. 20, q. 2, 3, 5^{m} | d. 28, 2, o. Generatio 15, etc. Gratia 178. Jejunium 21, 39.

62 Primum peccatum Adae fuit superbia 1-2, q. 89, 3, 2^{m} | 2-2, q. 105, 2, 3^{m} | q. 163. 1, o. | 3, 4, c. | 3^{a} q. 1, 5, c. | 2, d. 22, q. 1, 1, o. | Ma. q. 7, 7, 12^{m} | 13^{m} | 15^{m} | 16^{m} | q. 11, 2. 5^{m} | q. 15, 2, 7^{m} | Rom. 5, lect. 5, fi. | 1 Tim. 2, lect. 3.

63 In peccato Adae fuit multiplex deformitas: scilicet superbiae inobedientiae, gulae, et alia hujusmodi 1-2, q. 82, 2, 1^{m} | 2-2, q. 163, 1, o. | 2, d. 22, q. 1, 1, c. | d. 33. L. prin^{o} | Ma. q. 4, 8, 1^{m} | q. 15, 2, 7^{m} | Opusc. 3, c^{o} 197. Secretum.

64 Adam peccavit principaliter appetendo similitudinem Dei, quantum ad scientiam boni et mali, sicut serpens ei suggessit: sed non solvit promissum, ut scilicet per virtutem propriae naturae, determinaret sibi quid esset bonum, et quid malum ad agendum, vel vitandum: vel etiam ut per seipsum praecognosceret quid sibi boni vel mali esset futurum. Et secundario peccavit appetendo similitudinem Dei, quantum ad propriam potestatem operandi, ut scilicet virtute propriae naturae operaretur ad beatitudinem consequendam 1, q. 94, 4, 5^{m} fi. | 2-2, q. 163, 1, o. | Isa. 7, fi. 2.

65 Peccatum Adae fuit gravius nostris, secundum circumstantiam personae: non autem secundum speciem 1-2, q. 89, 3, c. prin^{o} | 2-2, q. 163, 3, o. | 2, d. 21, q. 2, 2, o. | d. 33. L. prin^{o} etc.

66 Eva gravius peccavit quam Adam 2-2, q. 163, 4, o. | 2, d. 22, q. 1, 3, o. Tentare 1, 4.

67 Angelus gravius peccavit quam Adam 2, d. 21, q. 2, 2, 4^{m} | d. 21, 2, 2^{m} | Job 40, lect. 2, prin^{o}.

68 Si Adam non comedisset, peccasset contra praeceptum Dei, et legis naturalis 1^{a} q. 97, 3, 3^{m} | 2, d. 19, 2, 3^{m} | L. fi. | Verit. q. 18, 6, 6^{m}.

69 Si Adam primo non peccasset, etiam non statim confirmatus fuisset in gratia sive in originali justitia 1^{a} q. 100, 2, o. | 2, d. 20, q. 2, 3, 5^{m} | Ma. q. 5, 4, 8^{m} | Quol. 5, 8, c.

70 Immo nec aliquis purus viator in praesenti vita potest confirmari simpliciter in gratia. Verit. q. 24, 9, o.

71 Si Adam fuisset confirmatus, non tamen genuisset filios confirmatos: sed potuissent peccare, et filii eorum habuissent peccatum originale 1, q. 100, 2, o. | 2, d. 20, q. 2, 3, 5^{m} | 7^{m} | Ma. q. 5, 1, 8^{m} | Quol. 5, 8, o.

72 Si Adam non peccasset, non omnes electi nati fuissent. Quol. 3, 25, o. | Quol. 5, 8, o.

73 Si Eva peccasset, et non Adam, filii eorum non habuissent peccatum originale 1-2, q. 81, 5, o. | 2, d. 31, q. 1, 2, 4^{m} | 4, d. 1, q. 2, art. 2, q. 2, 1^{m} | Ma. q. 4, 7, 4^{m} | 5^{m} | Rom. 5, lect. 3, me^{o} 1 Cor. 15, lect. 3, prin^{o} 1. Adam 77.

74 Si Eva peccasset, et non Adam, filii eorum non habuissent defectus sequutos peccatum, scilicet passibilitatem, et mortalitatem 1^{a} q. 99, 1, o. | 1-2, q. 81, 5, 2. Ma. q. 4, 7, 5^{m}.

75 Oppositum videtur dicere 2, d. 31, q. 1, 2, 1^{m}.

76 Tantum primum peccatum Adae traducitur ad posteros 1-2, q. 81, 1, 2, o. | 3^{a} q. 19, 4, 1^{m} | 2, d. 20, q. 2, 3, 1^{m} | d. 33, q. 1, 1, o. | Cg. 4, c^{o} 52, fi. | Ma. q. 4, 1, 8, o. | Opusc. 3, c^{o} 201 | 202, | 203 | 204 | Rom. 5, lect. 3, me^{o}. Imago 40. Incarnari 3. Mors 1. Mulier 1, etc. Naturale 16, 18. Omissio 15. Peccatum 169, 176, etc. 190, etc. 294, 295, 301, 302, 303. 317, 322, etc. 313, 314, 318, 351. Poenitentia 97, 108, 109. Redemptio 1. Sanctificatio 8. Satisfactio 25.

77 Peccatum originale intravit in mundum per Adam tantum, et non per Evam 2, d. 31, q. 1, 2, 4^{m} | 3, d. 12, q. 3, art. 1, q. 2, 1^{m} | 4, d. 1, q. 2, art 2, q. 2, c. | 1^{m} | Rom. 5, lect. 3, me^{o} | 1 Cor. 15, lect. 3, prin^{o}. * Sepultura 10. Tentare 11, 15, 16. Virginitas 29, 34, 1 | Adam 73, 82. 84.

78 Peccatum originale in Adam, derivatum est ad nos a peccato actuali ejus 3^{a} q. 8. 5, 1^{m} | 3, d. 13, q. 3, 2, q. 2.

79 Peccatum originale infectio fuit in Adam dupliciter: scilicet per modum actualis peccati, inquantum contraxit esse per propriam voluntatem ejus; et per modum peccati quasi naturalis, inquantum tota natura in eo infecta est. In aliis autem tantum secundo modo 3^{a} q. 8, 5, 1^{m} | 2, d. 31, q. 1, 1, c. fi. | 3, d. 13, q. 3, a. 2, q. 2, 1^{m}.

80 Peccatum originale in Adam prius fuit in potentiis ejus, quam in essentia animae ejus; sed e converso est in homine ex Adam nascente. Ma. 4, 4, 5^{m}.

81 Adam peccando incidit in tria mala: scilicet in oblivionem Dei: debitum rapinae alienae rei: et corruptionem pomi mortiferi. Opusc. 58, c^{o} 1. In Adam enim persona corrupit naturam.

82 Adam fuit principium naturae humanae, et principium peccati ejus, per traductionem 1^{a} q. 92, 2, c. | q. 94, 3, c. | q. 101, 1^{m} | 2-2, q. 164, 1, 3, 3^{m} | q. 19, 4, 1^{m} | 2, d. 20, q. 2, 2, c. | 1^{m} | d. 33, q. 111, 5^{m} | Verit. q. 18, 2, c. | 4, c. | 3^{m} | 7, c. | 1^{m} | 6^{m} | Ma. q. 4, c. 1, c. | 18^{m} | 6, o. | 7, o. | Opusc. 3, c^{o} 203. | Rom. 5, lect. 3, me^{o}. Assumere 32, 49. Aureola 34. Calvariae. Conceptio 32, 38. Corpus 55. Costa o. Dominium 8, 9. Eva o. Imago 40. Innocens 6, 21, 22. Judaei 24. Paradisus 5. Peccatum 321, etc.

83 Si Adam comedit de ligno vitae ante peccatum, incertum est: licet Magister hoc asserat, et alii negent 2, d. 29, L. fi.

84 Adam non meruit nobis peccatum, nec mortem, nec demeruit, sed per traductionem 2, d. 20, q. 2, 3, 3^{m}.

85 Adam efficacius meruisset, quam nos modo 1^{a} q. 95, 4, o. | 2, d. 29, 4, o.

86 Adam obtulit sacrificium Deo, sicut alii justi. Sed non est scriptum: ne origo peccati videatur esse origo gratiae 2-2, q. 85, 1, 2.

87 Adam non poterat se transferre in aliam formam 3, q. 13, 3, 2^{m}.

88 Adam habuit Angelum custodem 1^{a} q. 113, 4, 2^{m} | 2, d. 11, q. 1, 3, 1^{m}. Tentare 15.

89 Anima hujus hominis non fuit in Adam sicut in principio effectivo, sed sicut in principio dispositivo secundum rationem seminalem. Heb. 7, lect. 2, fi. | 1-2, q. 83, 1, 3.

90 Anima Adae fuit producta in actu sexta die simul cum Angelis. Non autem corpus ejus: sed tantum secundum causales rationes secundum Augustinum. Secundum alios autem utraque simul in actu producta sunt 1, q. 90, 4, c. | q. 91, 4, 3^{m} | Po^{a} q. 3, 10, 1^{m} | Ma. q. 16, 4, 16^{m}.

91 Corpora Adae et Evae fuerunt immediate producta a Deo 1^{a} q. 91, 2, o. | q. 92, 4, o.

92 Formatio corporis Adae ex terra fuit supernaturalis, et miraculosa 1^{a} q. 91, 2, 1^{m} | 3^{m} | 2, d. 18, q. 1, 1, 5^{m} | 3, 2^{m} | d. 20, q. 1, 1, 4^{m} | q. 2, 1, 3^{m} | 3, d. 3, q. 2, 2, c. | 4^{m}.

93 Adam fuit creatus in aetate juvenili 4, d. 44, q. 1, art. 3, q. 1, 2^{m}.

94 Materia totius naturae humanae non potuit esse in Adam 1^{a} q. 119, 2, o. | 2, d. 30, q. 2, 2, c. | 1^{m} | 4, d. 40, 1, 5^{m} | d. 44, q. 1, art. 2, q. 4, c. | Ma. q. 4, 6, 14^{m} | Quol. 8, 5, c. | Rom. 5, lect. 3, fi. Omissio 14, 15.

Adamas idest magnes. Anima. 1, c. fi. Magnes o.

1 ADAEQUARI et assimilari important motum ad aequalitatem, et similitudinem: non autem aequale, et simile. Ideo Filius Dei est similis et aequalis Patri, et e converso, et adaequatur, et assimilatur ei: sed non e converso 1^{a} q. 42, 1, 3^{m} | 1, d. 19, q. 1, 2, o. | d. 31 | prin^{o} | Cg. 1, c^{o} 29, fi. | Opusc. 9, q. 44, | 45.

2 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 4, 4, 2^{m}. * Accidens 41. Actus 36. Adam 18, 64. Assimilatio 3. Christus 81. Commensuratio. Comprehendere 4. Aequari. Aequatus. Imago 5. Jus 18. Poena 12. Proportio 1. Ratio 61. Sanitas 1. Universale 12. Usura 35. Veritas 2, 10, etc. 28. Virtus 68.

Adaptatio. Beatitudo 140, 170. Femininum 1. Fructus 21. Frui 11. Ordo 89. Poenitentia 84. Regere 11. Universale 12.

1 ADDERE aliquid super alterum potest tripliciter: scilicet naturam extraneam, determinans reale, et aliquid rationis 1^{a} q. 5, 3, 1^{m} | Verit. q. 1, 1, c. | q. 21, 1, c. * Accidens 85. Auctor 1. Admixtio. Agens. 114. Alius 1. Amor 172, 224, etc. Angelus 505. Determinatio 1.

2 Non addere aliquid dupliciter dicitur: scilicet quia de ratione ejus est, nihil sibi posse addi, ut Deus: vel quia non est de ratione ejus additio, ut ens 1^{a} q. 3, 4, 1^{m} | 1, d. 8, q. 4, 1, 1^{m} | 2^{m} | Cg. 1, c^{o} 28, fi. | Verit. q. 21, 4, 9^{m} | Po^{a} q. 7, 2, 6^{m} | Opusc. 30, lect. 8. Aqua 23. Augmentum 2, 4, 5, 7, 9, etc. Baptismus 48. Beatitudo 82, 83, 131. Bonitas 24, 78, 244. Charitas 76. Deus 22, 26. 27.

3 Additio semper praesupponit distinctionem 1, d. 17, q. 2, 2, c. prin^{o} | Verit. q. 2, 1, 1^{m}. * Cete. 1, 3. Commune 7.

4 Quae absolute dicuntur, quolibet addito remanent talia; non autem relativa 1-2, q. 6, 6, 2^{m}. * Communicabile 1. Consensus 5.

5 Omnis additio, excessus, et transitus sunt entis in actu 2, d. 1, q. 16, 18^{m}. * Costa 6, 7. Daemon 88. Determinatio 1.

6 Aliqua addunt differentiam supra ens: et aliqua rationem diversimode 1^{a} q. 5, 3, 1^{m} | q. 13, 11, c. | 1, d. 19, q. 5, 1, 3^{m} | Verit. q. 1, 1, c. | q. 21, 1, c. | Opusc. 42, c^{o} 1. * Deus 22, 26, 77. Definitio 23, 25, etc. Dici 3. Dimensio 5, etc. Dispositio 5. Ut Trascendentia.

7 Bonum addit supra ens respectum rationis ad appetitum 1^{a} q. 5, 1, 1^{m} | 3, 1^{m} | q. 16, 3, c. | 1, d. 8, q. 1, 3, c. | d. 19, q. 5, 1, 3^{m} | Verit. q. 1, 1, c. | q. 21, 1, 6, c. | Po^{a} q. 9, 7, 6^{m} | Opusc. 42, c^{o} 2, fi. * Bonitas 61, 62. Distinctio 13. Electio 27. Ens 36. Episcopus 14.

8 Bonum addit supra ens respectum perfectivi per modum finis idest secundum esse: verum autem secundum rationem speciei. Verit. q. 21, 1, o. | 2, 3, c. | 6, c. | 3^{m} | q. 22, 1, 1^{m}. Appetitus 26. Bonitas 82.

9 Bonum addit supra ens relationem ad finem: sed verum relationem ad formam exemplarem, scilicet ad Deum 1, d. 8, q. 1, 3, c. fi.

10 Summus pontifex Judaeorum adjurando Christum coactive, peccavit 2-2, q. 90, 1, 1m.

11 Simon et Judas leguntur adjurasse dracones, et eis praecepisse, ut in desertum locum discederent 2-2, q. 90, 3, b.

Adjutor. Usura 260.

Adjutorium. Agiographi 2. Ascendere 6. Facilitas 1. Juvare. Mulier 3. Usura 255, 256. Visio 10.

Adjuvari dicitur aliquis dupliciter: scilicet per ministerium et per virtutem. Primum convenit Deo: non autem secundum 1ª q. 23, 8, 2m | 4, d. 4, q. 1, 1, c. fi. | Verit. q. 28, 8, 8m | Job 25, me° | c° 26, prin°. Rom. 11, lect. 5, me° | 1 Cor. 3, lect. 2. prin° 2 Cor. 6. prin°.

Addiscere 2. Adjutorium. Agens 2. Agiographae 2. Amicitia 39. Balivus. Beatitudo 68. 70. Coadjutor. Consilium 28. Credere 11, 26. Delectatio 51. Fides 23. Fortitudo 49. Gratiarum actio 1. Honor 21. Ingratitudo 7. Mulier 3. Praedestinatio 35. Praevaricator 1. Prudentia 76. Requiri 1. Scientia 163. Species 45. Venire 2. Vita 48.

Adminiculum. Logica 1. 11. Via 7.

Administratio. Angelus 90, 161, 255, 279. Charitas 92. Idoneus 1. Judicium 51. Lepra 4. Magnificentia 3. Sanctus 10.

1 ADMIRATIO duo requirit: scilicet quod causa sit occulta, et aliquid in re videatur repugnans 2, d. 18, q. 1, 3, c. | Po.ª q. 6. 2, c. prin° Angelus 89, 444. Delectatio 31. Dubitatio 3. Fastidium. Judicium 85. Maria 49. Miraculum 2.

2 Admiratio duplex, scilicet devotionis et infidelitatis. Jo. 3, lect. 2, prin° Mirari. Mirum o. Tragoedia.

3 Aliquid non est admirabile dupliciter: scilicet quando effectus est occultus: et quando perfecte causam ostendit. Psal. 8, prin°.

4 Admiratio est species timoris et principium philosophiae 1-2, q. 41, 4, o. | 2-2, q. 180, 3, 3m | 3, d. 26, q. 1, 3, c. Timor 42. Stupor 2. Verit. q. 26, 4, 7m fi.

5 Admiratio est causa delectationis ratione spei et actus connaturalis, scilicet collationis 1-2, q. 32, 8, o. Delectatio 31.

6 Admiratio consequitur apprehensionem alicujus excedentis nostram facultatem 1ª q. 105, 7, c. | 1-2, q. 41, 4, c. | 2-2, q. 180, 3, 3m | 3ª q. 15. 8, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. fi. | 4, d. 48, q. 1, art. 4, q. 3, 2m | Verit. q. 26, 4, 7m. Miraculum 3. Trepidatio.

7 Admiratio non convenit animae sensitivae. Cg. 4, c° 33, fi.

8 Admiratio fuit in Christo 3ª q. 15, 8, o. | Cg. 4, c° 33, 4m | Matth. 9, me° 2.

Admittere. Adoptio 2. Circumcisio 33. Judex 4. Matrimonium 59, 60. Praevaricator 3. Recipere o. Subdiaconus 3.

Admixtio extranei dupliciter potest esse: scilicet uno modo ita quod extraneum adjunctum solvat speciem ejus cui adjungitur, vel trahendo ad speciem suam, sicut si amphorae aquae adderetur phiala vini: vel faciendo mediam speciem, sicut quando utrumque aequaliter ponitur, ut aequalitas non accipiatur tantum secundum quantitatem sed secundum proportionem virtutis. Alio modo ita quod additum non solvat speciem, sed ipsum assumatur ad speciem ejus cui additur; sicut si gutta aquae, amphorae vini apponatur 1, d. 11, q. 2, art. 2, q. 2, c. Vel Accidens 81, 82. Actio 3. Affinitas 5. Amidum. Angelus 67. Aurum 2. Caelum 66, 131 Conservatio 4. Corruptio 8. Creatio 13. Duratio 7. Elementum 1, etc. Eucharistia 66. Forma 25, 48, 119, 150. Salsedo. Universum 3.

1 ADMONITIO pertinet ad corruptionem fraternam 2-2, q. 33, 7, o. | 4, d. 19, q. 2, 1, o.

2 Admonitio praevia secreta est de praecepto ante publicam denuntiationem in judicio 2-2, q. 33, 7, o. | 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 1, 2, o. | Virt. q. 3, 2, o. | Quol. 11, 12, o. Correctio 3, 11. Denuntiatio 1.

3 Admonitio secreta debet esse dura, quando peccans est pertinax; tamen cum affectu lenitatis 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 3, o.

4 Admonitio coram testibus, debet praecedere accusationem 2-2, q. 33, 8, o. | 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 2, o. | Quol. 11, 12, o. Accusatio 5. Correctio 12, 13.

5 Admonitio praevia fratris, de re quae dicitur praelato, extra judicium existenti, tanquam personae quae potest prodesse et non obesse, non est de praecepto 2-2, q. 33, 8, c. | 4m | 4, d. 19, q. 2, art. 3, q. 2, 1m. Accusatio 5. Correctio o. Vel Diaconus 5. Mulier 19. Praemonitio.

Adolescens. Abbatissa 2. Crescere. Delectatio 74. Invidia 11, Religio 57.

1 ADOPTIO est extraneae personae in filium vel nepotem et deinceps legitima assumptio 3ª q. 3, 5, 2m | 3, d. 10, q. 2, art. 1, q. 1, o. | 4, d. 42, q. 2, 1, c. * Apostoli 31. Assimilatio 7. Electio 18, etc. Filiatio 8. Matrimonium 47.

2 Adoptare est admittere ex gratia ad participandum haereditatem 3ª d. 10, q. 2, art. 1, q. 1, c.

3 Adoptio duplex: scilicet perfecta, idest arrogatio, et imperfecta, scilicet simplex adoptio 4, d. 42, q. 2, 1, 1m.

4 Adoptans debet esse sic senex ut naturaliter possit esse pater adoptati 4, d. 42, q. 2, 1, 5m.

5 Habens perpetuum impedimentum generationis non potest adoptare, sicut spado et frigidus 4, d. 42, q. 2, 1, 4m.

6 Qui non est sui juris, non potest adoptare, nec minor viginti quinque annis: nec mulier: nisi ex speciali concessione principis 5, d. 42, q. 2. 1, 3m | 3, 3m.

7 Adoptatus perfecte succedit adoptanti ab intestato, nec potest eum sine culpa privare tertia parte haereditatis 4. d. 42, q. 2, 1, 1m.

8 Quicquid est in potestate adoptati, transit in potestatem adoptantis 4, d. 42, q. 2, 3, 4m.

9 In adoptione simplici adoptatur filius non emancipatus, nec transit in potestatem adoptantis: nec succedit in haereditate, nisi velit adoptans. Et fieri potest sine auctoritate principis vel magistratus. Quorum opposita sunt in arrogatione 4, d. 42, q. 2, 1, 1m.

10 Adoptato patre adoptantur filii et nepotes non emancipati 4, d. 42, q. 2, 3, 4m.

11 Consanguineis non convenit adoptari, quia naturaliter sunt haeredes 3, d. 10, q. 2, art. 1, q. 1, 2m | 4, d. 42, q. 2, 1, 7m.

12 Ex adoptione causatur cognatio legalis, impediens matrimonium auctoritate legis confirmatae ab Ecclesia 4, d. 42, q. 2, 2, o.

13 Cognatio triplex contrahitur ex adoptione: prima descendentium, secunda inter conjugem adoptantis et ipsum adoptatum, et e converso, perpetuo impediens matrimonium: tertia inter filios naturales et adoptatos, impediens tantum quamdiu durat adoptio 4, d. 42, q. 2, 3, o.

14 Adoptare homines convenit Deo 3ª q. 23, 1, o. | 3, d. 10, q. 2, art. 1, q. 1, o. | Cg. 4, c° 17, fi.

15 Adoptare convenit toti Trinitati, licet possit appropriari Patri 3ª q. 3, 4, 3m | 5, 2m | q. 23. 2, o. | 3, d. 10, q. 2, 2, art. 1, q. 2, o.

16 Adoptare appropriatur Patri, ut auctori: Filio ut exemplari et Spiritui Sancto ut imprimenti 3ª q. 3, 5, 2m | q. 23, 2, 3m.

17 Adoptare ut causa agens media vel exemplaris, appropriatur Filio; sed ut forma inhaerens, appropriatur Spiritui Sancto 3, d. 1, c. q. 2, art. 1, q. 3, o.

18 Adoptatio Dei, facit adoptatum esse idoneum; sed adoptatio hominis, praesupponit idoneum 3ª q. 23, 1, c.

19 Sola creatura rationalis adoptatur a Deo: non ex creatione: sed ex dono Spiritus Sancti 3ª q. 23, 3, o. | 3, d. 10, q. 2, art. 2, q. 1, o. | Cg. 4, c° 17, fi. | 21, fi. | Vel filiatio 35. Baptismus 173, etc.

20 Adoptari convenit etiam angelis 3ª q. 23, 3, 2m | 3, d. 10, q. 2, art. 2, q. 2, o. * Apostoli 31. Baptismus 173, 174, 175.

21 Adoptio filiorum Dei, est per conformitatem imaginis ad filium naturalem: imperfecte quidem per gratiam viae: sed perfecte per gloriam 1ª q. 93, 4, 2m | 2-2, q. 45, 6, c. | 1m | 3ª q. 3, 5. 2m | 8, c. | q. 39, 8, 3m | q. 45, 4, c. | Cg. 4, c° 21. prin° | Rom. lect. 3, prin° | c° 8, lect. 3, fi. | lect. 6, me° etc. Gal. 4, lect. 2, fi. | Ephes. lect. 1, me° | Hebr. 2, lect. 3, me°. Filiatio 36, 37. Assimilatio 6, 7. Evangelium 1.

22 Christus non est Filius Dei adoptivus 3, q. 23, 4, o. | q. 32, 3, c. | q. 43, 1, c. | 1, d. 4, q. 1, c. | q. 2, 3m | d. 10, q. 2, art. 2, q. 3, o. | d. 11, 3, 2m | d. 13, q. 1, 1, 1m | d. 18, art. 4, q. 1, 1m | 4, d. 4, q. 1. 1m | 1, d. 4, q. 1, art. 3, q. 5, 2m | Cg. 4, c° 4. | Verit. q. 29, 1, 1m. Filiatio 8, 12, 33. etc. Frater 2. Unigenitus.

23 Christus fuit filius adoptivus Joseph 3ª q. 28, 1, 1m | 4, d. 30, q. 2, 3, 3m.

1 ADORATIO Dei, est actus latriae 2-2, q. 84, 1, o. | Cg. 3, c° 110.

2 Adoratio Dei duplex: scilicet interior devotio mentis et exterior humiliatio corporis. Prima est principalior, ad quam, et propter quam secunda fit 2-2, q. 81, 2, 3, o. Cultus 12, 13. Vel Eucharistia 191. Religio 16.

3 Adoratio exhibita Deo et creaturae non dicitur univoce, sed analogice 2-2, q. 84, 1, 1m | q. 94, 1. 2m | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 7, o.

4 Adoratio requirit actum corporalem 2-2, q. 81, 7, o. | q. 84, 2, o. | 3, d. 9, q. 1, art. 3, q. 3, o. | Cg. 3, c° 119. Abraham 22.

5 In adoratione genuflectimus, nostram infirmitatem designantes respectu Dei, sed prosternimus quasi profitentes nos nihil esse ex nobis 2-2, q. 84, 2, 2m | Eph. 3, lect. 4, prin°. Colere.

6 Adoratio requirit locum determinatum, non de necessitate, sed ad decentiam ex parte adorantium, triplici ratione: scilicet propter loci consecrationem, propter sacra mysteria, et talia sanctitatis signa quae ibi continentur, et propter concursum multorum adorantium 2-2, q. 84, 3, o. | 1ª Tim. 2, lect. 2, me°. Elephas 1, 3. Festum 6. Oratio 31. Templum 2.

7 Judaei adorant ad occidentem, ut vitent idolatriam et significent mortem Christi 1 2, q. 102, 4, 5m.

8 Christiani adorant ad orientem, propter lumen mentis, et quia ibi est nobilior pars orbis, in qua paradisus est, et propter nobiliora opera Dei in ipso 2-2, q. 84, 3, 3m | 3, d. 9, q. 1, art. 3, q. 3, 3m | Opusc. 3. c° 261, fi.

9 Adoratio latriae fit ratione principii, creationis et gubernationis 2-2, q. 81, 1, 3m | 4m | 3, o. | q. 84, 1, 3m | 3, d. 9, q. 1, 3, o. | 4, d. 5, q. 1, art. 3, q. 3, 6m | Cg. 3, c° 120 | Psal. 40, fi.

10 Deo debetur latria propter deitatem et dulia propter dominium 3ª q. 25, 2, c.

11 Tota Trinitas est adoranda, una tantum latria 2-2, q. 81, 3, 1m | q. 84, 1, 3m | 3ª q. 25, 1, 1m | 3, d. 9, q. 1, art. 3, q. 2, o.

12 Relationes divinae debent adorari latria 1ª q. 28, 2, b.

13 Deitas et humanitas Christi, sunt adorandae una adoratione latriae 3ª q. 25, 1, o. | q. 58, 3, c. fi. | 1ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 1, o. | d. 39. 1, 4ᵐ | Verit. q. 29, 4, 4ᵐ. * Idolatria 8, 10.
14 Persona Christi adorari debet latria ratione deitatis, et dulia, ratione humanitatis, perfectae omni munere gratiarum 3ª q. 25, 2, c.
15 Humanitas Christi ut unita Verbo, debet adorari latria, non autem secundum se, sed hyperdulia 3ª q. 25, 2, o. | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 1, o. | q. 4, 1ᵐ. * Mag. 1, etc.
16 Caro Christi adoranda est latria 3ª q. 25, 2, o. | q. 58, 3, 1ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 1, o. | Gal. 4, lect. 4, prinº.
17 Hostia debet adorari latria sub conditione in habitu 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 6, 2ᵐ | 1ª Cor. 11, lect. 6, prinº. Idolatria 11.
18 Imago Christi adorari debet latria 2-2, q. 81, 3, 3ᵐ | q. 94, 2, 1ᵐ | 3ª q. 25, 3, o. | 4, c. | 5, 2ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 2, o.
19 Adoratio imaginis Christi tradita est ab Apostolis. Et Lucas depinxit imaginem Christi, quae est Romae 3ª q. 25, 3, 4ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 2, 3ᵐ.
20 Ponere imagines Christi et sanctorum, et adorare eas, licet nunc, non autem in veteri Testamento 3ª q. 25, 3, 1ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 2, 1ᵐ | 2ᵐ.
21 Crux propria Christi, ut repraesentans Christum et ut tetigit Christum, et perfusa Christi Sanguine, debet eadem adoratione, latriae cum Christo adorari. Sed imago Crucis ejus in alia materia debet adorari latria ut imago Christi tantum 2-2, q. 103, 4, 3ᵐ | 3ª q. 25, 4, o.
22 Immo Crux Christi ut res quaedam, non potest adorari latria nisi ut repraesentans Christum; sed ut est quaedam res Christi, debet adorari hyperdulia et non latria, quia non est pars Christi 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 4, o.
23 Honor adorationis crucis Christi ut est res quaedam Christi, non est tantus, quantus exhibetur Matri ejus 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 4, 3ᵐ.
24 Omnia alia Christi, ut clavi, lancea, corona, vestes et hujusmodi adorantur ratione contactus tantum 3ª q. 25, 4, 3ᵐ.
25 Mater Christi adorari debet hyperdulia, non autem latria, 2-2, q. 103, 4, 2ᵐ | 3ª q. 25, 5, o. | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 3, o.
26 Mater Christi, ratione sui debet adorari dulia; sed ut Mater Christi, hyperdulia 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 3, o. Dulia 1, inf.
27 Viri sancti debent adorari dulia tantum 2-2, q. 84, 1, 1ᵐ | 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 5, o. Gentiles 1.
28 Reliquiae sanctorum sunt adorandae dulia tantum 3ª q. 25, 6, o.
29 Angelus apparens in specie Christi non potest adorari sine peccato, nisi conditione expressa 3, d. 9, q. 1, art. 2, q. 6, 3ᵐ | 4, d. 3, o. L. prinº. Abraham 23. * Imperator 5. Pythagoras 5.
30 Creatura non potest adorari latria sine peccato 2-2, q. 84, 1, 1ᵐ | q. 94, 2, 3, o. | q. 161, 3, 1ᵐ | 3ª q. 25, 5, 6, o. | 3, d. 9, q. 1, 2, o. | Cg. 3, cº 120 | lib. 4, cº 7, 17ᵐ | 17, 2ᵐ | Psal. 40, fi. | Rom. lect. 7, meº. Seraphim 6.

1 ADVENA est, qui aliunde venit: sed peregrinus, qui alio tendit. Psal. 38, fi. 3 | Hebr. 11, lect. 4, prinº. Extraneus. Hospes.
2 Advena est qui non habet mansionem, sed peregrinus est qui non habet affectum ad mundana. Psal. 38, fi. Indulgentia 21. Praeceptum 132, 136. Peccatum 355. Perfectio 47, etc. Relatio 57.

Advenire. Accidens 19. Adventus o. Anima 12. Character 1. Esse 47. Fides 120, 157. Fieri 8.

1 ADVENTUS Christi duplex: scilicet in carne et ad judicium 3ª q. 1, 6, 3ᵐ | q. 36, 1, 1ᵐ | 3ᵐ | 4, d. 47, q. 1, art. 1, q. 3, 1ᵐ. | Psal. 9, prinº | Psal. 12, prinº.
2 Adventus Christi triplex: scilicet in carne, in mente et ad judicium. Isa. prol. meº. * Adductio. Advenire. Calor. 8.
3 Adventus Christi in carne, quia factus est per Incarnationem, ideo sub dictione Incarnationis describitur. Opusc. 2, cº 5. | Opusc. 60, cº 1, o.
4 Adventus Christi in mente, est per gratiam. Opusc. 60, cº 24, o. * Confirmatio 15. Definitio 15. Imago 44.
5 Adventus Christi in mente, quia est per gratiam, ideo sub nomine gratiae, ille adventus Christi in animam describitur. Opusc. 60, cº 24, o. * Joannes 17.
6 Adventus primus Christi ardenter desiderabatur a patribus quincuplici ratione: scilicet propter exaltationem humanae naturae; ut liberarentur captivi a carcere inferni, sive limbi; propter depressionem diaboli; quia per adventum Christi pacificatus est nobis Deus, et propter delectationem quam sperabant habere cum Christo, videndo, audiendo et conversando cum ipso. Psal. 12, prinº. * Judicium 76, etc. Limbus 2.
7 Adventum primum non praecesserunt signa, quia venit Christus occultus et tempore determinato 4, d. 47, q. 1, art. 1, q. 3, 1ᵐ | d. 48, q. 1, art. 4, q. 1, 3ᵐ. Nativitas 23. * Nuptiae 7. Pentecoste. Semen 18. Uxor 9. Vendere 14.
8 Adventus primus fuit ad manifestandam veritatem, ad liberandum a peccatis, et ad trahendum ad Deum 3ª q. 40, 1, c.
9 Sed adventus tertius desideratur a patribus modernis sextuplici ratione: scilicet quia tunc exaltabuntur, liberabuntur ab omni poena, et ab omni peccato, et a potestate diaboli, et a servitute corporis, et videbunt Deum facie ad faciem. Psal. 12, meº.
10 Adventus tertius erit dissimilis primo dupliciter: scilicet quia manifestus, et quia terribilis 3ª q. 36, 1, 3ᵐ | 4, d. 47, q. 1, art. 1, q. 3, 1, 1ᵐ. | psal. 49, prinº 2.

Adverbium est adjectivum verbi 1, d. 21, q. 2, 1, c. * Bis. Modus 2. Relativum 7. Tempus 41.

Adversantia nobis sunt tria: scilicet prosperitas elevans, adversitas constantiam frangens et persequutio affligens. Isa. 4, 5.

Adversarius. Cornu. Disputatio 1, etc. Exordium 3. Magi 12. Praevaricator 1. Scientia 161. Simonia 18. Testis 2. Virtus 213.

Adversitas. Adversantia. Afflictio. Amicitia 16. Amor 54. Aqua 5. Bonitas 216, etc. 219. Charitas 90, 128. Detractio 3. Flagellum. Fundamentum 3. Invidia 5. Ira 38. Passio 132. Virtus 213.

Advertere. Percipere. Perpendere. Scienter. Studiosus. Usura 89, 280, 293, 305.

1 ADULATIO. Excedens in delectando alios verbis et laudibus propter delectationem solam, vocatur placidus; si vero causa lucri, vocatur adulator, quod tamen communiter dicitur etiam primo modo 2-2, q. 115, 1, c.
2 Adulatio est excessus delectandi alios verbis laudis causa lucri, ideo est peccatum 2-2, q. 115, 1, o.
3 Adulatio est peccatum mortale tantum quando est contra charitatem, scilicet de peccato, intentione nocendi, vel cum scandalo 2-2, q. 115, 2, o. | Ma. q. 7, 1, 11ᵐ. Peccatum 160. * Detractio 4, Laus 7. Malum 62. Missa 22. Nativitas 29. Palpo. Testis 11.
4 Adulatio secundum se est turpius peccatum et verecundius litigio; quia quae ex dolo fiunt videntur esse ex infirmitate et falsitate rationis. Sed est levius, quia minus contrariatur amicitiae, idest affabilitati, occulte, sine vi et minus cum contemptu 2-2, q. 116, 2, o.
5 Adulatio et litigium contrariantur amicitiae, idest affabilitati. Primum secundum excessum in delectando et secundum defectum in contristando: secundum vero e converso 2-2, q. 114, prinº | q. 115, prinº | 1, c. | q. 116, 1, o. vel Detractio 1.

Adulter est diabolus et mundus: unde qui nati sunt ex spiritu diaboli, vel mundi, sunt filii adulterini. Hebr. 12, lect. 2, meº.

1 ADULTERIUM est species determinata luxuriae, ab aliis distincta 2-2, q. 154, 1, c. 8, o. | 4, d. 41, art. 4, q. 2, c. | Ma. q. 15, 3, c.
2 Immo adulterium non tantum pertinet ad luxuriam, sed ad injustitiam et avaritiam. Ideo est gravius furto, quanto uxor est carior re exteriori 1-2, q. 72, 2, 4ᵐ | q. 73, 5, 1ᵐ | 7, c. | q. 88, 5, c. | q. 100, 6, c. fi. | 2-2, q. 65, 4, 3ᵐ | q. 73, 3, c. Luxuria 9, q. 118, 5, b, | c. | q. 154, 1, 2ᵐ | q. 170, 1, c. | Ma. q. 15, 3, 3ᵐ | Ep. 5, lect. 2, meº. Avaritia 12. Contumelia 5.
3 Adulterium est gravius stupro 2-2, q. 154, 12. c. | q. 170, 1, 2ᵐ | 4, d. 41, art. 4, q. 3, o. * Accusatio 13, 19, 23.
4 Adulterium uxoris est gravius quam adulterium viri quo ad bonum prolis; sed quo ad bonum fidei et sacramenti sunt paria 4, d. 35, 4, o. * Contumelia 5. Deus 422, etc. Dispensatio 19. Eustratius 1. Fornicatio 5.
5 Ardentior in propria conjuge faciens contra bonum matrimonii inhoneste eo utendo, est aliqualiter adulter, et magis quam cum alia 2-2, q. 154, 8, 2ᵐ.
6 Immo concubitus cum propria uxore qui fit ex libidine, est minus peccatum, quam fornicatio 2-2, q. 154, 2, 6ᵐ fi.
7 Adulterium magis directe opponitur matrimonio inquantum est in officium naturae quam infidelitas. Sed e converso inquantum est Sacramentum Ecclesiae 4, d. 39, 6, 1ᵐ. * Lapidatio o. Luxuria 9, 11, 13. Martyrium 8. Masculus. Matrimonium 47, 116, etc.
8 Nulla species luxuriae, vel gulae, vel vitiorum contra fortitudinem, ita directe contrariatur dilectioni proximi, sicut adulterium 2-2, q. 170, 1, 1ᵐ | 2ᵐ. * Meretrix 34. Poena 55. Scriptura 10. Uxor 21, 22. Venter. Voluntas 41.
9 Deus in adulterio juste infundit animam, quia cooperatur naturae cujus operatio est generatio, non autem peccato 1ª q. 118, 2, 5ᵐ | 2, d. 18, q. 2, 1, 2ᵐ | Cg. 2, cº 88, 5ᵐ | cº 89, 5ᵐ | Poª q. 3, 9, 25ᵐ.

Adultus. Affinitas 9. Baptismus 95, 98, 102, 129. Christus 171. Matrimonium 93, 105, 107, etc. Sanctificatio 2. Sponsalia 6, etc.

Advocari, etc. Coetus 1. Societas 1. Usura 312.

1 ADVOCATUS scienter defendens causam injustam, peccat, et tenetur ad restitutionem 2-2, q. 71, 3, o.
2 Advocatus tenetur subvenire causae pauperum in necessitate, si per alium nec per se possit 2-2, q. 71, 1, o. | 4, c. | 1ᵐ.
3 Advocatus auxilium et consilium praestat ei, cujus causae patrocinatur 2-2, q. 71, 3, c. Simonia 13.
4 Advocatus suscipiens scienter causam injustam, injuste laedit eum contra quem injuste patrocinium praestat 2-2, q. 71, 3, c. | 1ᵐ.
5 Advocatus suscipiens causam injustam, quamvis laudabilis videatur quantum ad peritiam artis, tamen peccat quantum ad injustitiam voluntatis, qua abutitur arte ad malum 2-2, q. 71, 3, 1ᵐ.
6 Si in processu perpendit advocatus causam esse injustam, non prodat, sed cesset inducens ad concordiam sine damno alterius 2-2, q. 71, 3, 2ᵐ.
7 Advocato defendenti causam justam licet prudenter occultare ea

43 Deus non est auctor nec causa suae aeternitatis, sed aeternitatis participatae, scilicet aevi 1ª q. 10, 2, 1ᵐ | d. 19, q. 2, 1, 1ᵐ. Christus 1, 25, 219, 220. Instans 7. Mundus 14, etc. Nativitas 13. Nomen 63, 64. Peccatum 405. Praedestinatio 1, 12, 22, 39, 49. Processio 54, 62, etc. Prophetia 31. Providentia 15, 35. Respectus 1. Ubique 2. Verbum 53, 88. Virtus 75. Vocatio 1, 3.

Aethereum. Caelum 60.

Aethyopia. Sol 3.

Aeviternum. Aeternitas 38. Saeculum.

1 AEVUM non est nisi quaedam aeternitas participata 1, d. 8, q. 2, 2; c. fi. | d. 19, q. 2, 1, 1ᵐ | 2, d. 2, q. 1, 1, c. fi. | 2, 5ᵐ | Quol. 5, 7, c. Aeternitas 43.

2 Oppositum videtur dicere 1ª q. 10, 5, 1ᵐ | 2, d. 2. L. * Angelus 196, etc.

3 Aevum est mensura primi mobilis, secundum substantiam, et secundum esse 1ª q. 10, 6, 2ᵐ | Opus. 39, cº 3 | 5. * Anima 21. Caelum 74, 75.

4 Aevum est tantum unum, propter primum aeviternum 1ª q. 10, 6, o. | 2, d. 2, q. 1, 2, o. | Quol. 5, 7, o. | Opus. 36, cº 3, fi. * Aevum.

5 Aevum est infinitum in actu, sed negative, non privative 1ª q. 10, 5, 4ᵐ | Quol. 10, 4, 2ᵐ. * Creatio 46, etc. Duratio 3.

6 Nunc aevi differt realiter ab aevo 1ª d. 19, q. 2, 2, c. Aeternitas 22. Instans 7, etc. Mensura 2, 12, 24.

7 Immo nunc aevi est ipsum aevum. Opus. 36, cº 3. * Saeculum. Tempus 20, 37.

8 In aevo secundum se, non est fuisse, nec futurum esse. Opus. 9, q. 102.

9 Tantum esse attribuitur aeterno et aeviterno, ratione sui, sed fuisse, vel futurum esse, ratione temporis concomitantis 1ª q. 10, 2, 4ᵐ | 5, 3ᵐ | Quol. 10. 4, 1ᵐ | Opus. 9, q. 12.

10 Aevum convenit diversis, secundum prius et posterius 1ª q. 10, 6, c. | 2, d. 2, 5ᵐ | Poª q. 3, 1, 10, 8ᵐ | 9ᵐ | Quol. 10, 4, c.

1 AFFABILITAS, sive amicitia, non est specialis virtus distincta ab aliis, sed est aliquid consequens omnes virtutes 2-2, q. 23, 3, 1ᵐ | q. 114, 1, 1ᵐ | 2, d. 27, q. 2, 2, 1ᵐ | Virt. q. 1, 5, 5ᵐ | q. 2, 2, 8ᵐ. Amicitia 8, 9.

2 Immo est specialis virtus, et specialis objecti, scilicet decentis conversationis 2-2, q. 114, 1, o. | 3, d. 31, q. 1, 2, c. meº.

3 Affabilitas sive amicitia est pars annexa justitiae 2-2, q. 114, 2, o. Justitia 22. * Adulatio 4, 5. Amor 237. vel Austeritas 2. Confessor 2. Laus 7.

4 Affabilitati opponitur litigium 2-2, q. 116, 1, o. Adulatio 5, Litigium 1.

Affectatum. Affectio o. Ignorantia 2, etc.

1 AFFECTIO animi, distingui potest quadrupliciter: scilicet secundum proficuum et noxium, ab extrinseco vel intrinseco, totaliter vel partialiter, intense vel remisse. Verit. q. 26, 8, c. Accedere 1. Admonitio 3. Amicitia 17. * Advena 2. Affectatum.

2 Delectatio magis afficit quam tristitia, sed minus percipitur 1-2, q. 35, 6, o. | 4, d. 49, q. 3, art. 3, q. 3, c.

3 Affectus est virtus benevolentiae, faciens placere superioribus bona inferiorum 2-2, q. 80, 2ᵐ. * Afflictio. Amicitia 4, 17. Amor 109, 116, 152, 154, 173, 198, 202, 206, 215, 245, 258. Angelus 197 440, 573. Anima 159.

4 Affectio carnalis, et conversatio mulierum etiam spiritualium est periculosa. Opusc. 18, cº 9 | Opusc. 64, cº 23, | 1ª Tim. 4, fi. Amor 170. * Approximatio 1. Attentio 3. Avaritia 1, 9, 12, 25. Beneficentia 1, etc. Beneficium 1, 4, 5, 11. Benignitas. Bonitas 170, 225, 226. Canonizatio 2.

5 Affectum rei laudabilem ostendunt quatuor: scilicet consilii petitio, proprio sudore nutriri, tribulatis compati, eleemosynas elargiri. Opusc. 71. * Character 17. Charitas 61, 66, 111, 119. Certitudo 21. Circulus 3. Clementia 6. Cogitatio 10, 11. Cognitio 5. Conclusio 6. Consilium 15. Contemplatio 2, 21. Correptio 1, 20. Corvus 2. Credere 33, 34. Cultus 13.

6 Affectum hominis, per se quidem solus Deus videt, sed secundum quod per aliqua signa manifestatur, potest etiam ipsum homo cognoscere 1-2, q. 112, 5, c. | 2-2, q. 106, 5, 3ᵐ. Damnatio 17. Daemon 36, 45, 48, 52. Debitum 20. Desiderium 1. Deus 179. Dispositio 33. Dubitatio 1. Dulcedo 9. Eleemosyna 29. Eucharistia 268, 277. Excaecatio 2. Experientia 9. Facere 9. Frater 1. Frui 1. Gratia 159. Habitus 68. Homicidium 4, 5. Idolatria 9. Imago 25, 43. Insania.

7 Passio divinorum, dicitur affectio ad divina et conjunctio ad ipsa, per amorem Dei et per gustum spiritualem divinorum 1-2, q. 111, 5, c. | q. 112, 5, c. | 2-2, q. 45, 2, c. | 1ᵐ | q. 97, 2, 2ᵐ | q. 154, 2, c. | q. 162, 3, 1ᵐ fi. * Intellectus 5. Invocari. Josaphat.

8 Ex affectu hominis trahitur mens ejus ad intendendum iis ad quae afficitur 1ª q. 18, 2, 1ᵐ | q. 64, 2, 3ᵐ | q. 91, 4, 1ᵐ | 2-2, q. 20, 4, c. | 4, d. 15, q. 4, art. 4, q. 3, 2ᵐ | Verit. q. 22, 2, Judicium 41. Judith. Justificatio 28. Justitia 22. Lachrymae. Laus 19. Lex. 140. Luxuria 16. Macula 5. Maledicere 1, 2. Melius 3, 4. Memoria 20. Misericordia 10, 22. Mixtio 36. Munditia 1. Mundus 5. Musica 1. Obstetrix 2. Offendens. Operatio 34. Oratio 25, 45, 94, 100. Organum 1, 3. Passio 23 etc. Peccatum 135, 185, 186, 188, 293, 220, 221, 275, 370, 397. Poena 42. Poenitentia 51. Perfectio 60. Pietas 8. Praegustatio. Philosophia 63. Proportio 8. Purgatorium 7. Ratio 41. Reverentia 6. Sacramentum 53. Sanctitas 8. Sapientia 32. Sepultura 5, 6. Servire 3. Spes 50. Sponsa 3. Superbia 21. Theol. 27. Testis 7. Tristitia 6, 7. Verbum 66, 74, 75. Virtus 24. Vita 75, 76, 77. Usura 53. Vultur. Vultus.

Afferre. Afferunt quatuor infelicitatem saepe homini: scilicet filiorum multitudo, divitiarum affluentia, violentus dominatus et laesa conscientia. Opusc. 71. Assumere 41. Usura 220, 254.

1 AFFINITAS est vinculum causatum ex carnis copula consanguineorum 4, d. 41, art. 1, q. 1, o.

2 Consanguinitas fit per carnis propagationem, affinitas autem per conjunctionem ordinatam ad eam 4, d. 41, art. 1, q. 1, c. * Cognatio 8.

3 Affinitas causatur ex matrimonio ante copulam 4, d. 41, art. 1, q. 4, 2ᵐ. * Confessio 83. Dispensatio 20.

4 Affinitas causatur ex omni coitu naturali, etiam illicito 4, d. 41, art. 1, q. 3, o. * Gratia 85. Incestuosus.

5 Fractio claustri virginalis non causat affinitatem, nisi fit commixtio seminum 4, d. 41, art. 1, q. 4, 2ᵐ | d. 42, q. 1, 2, c. Fractio 3.

6 Affinitas non causatur ex coitu contra naturam 4, d. 41, art. 1, q. 3, 3ᵐ | art. 4, q. 2, 4ᵐ. * Incestus 1. Isaias 1.

7 Ex sponsalibus non causatur affinitas, sed publicae honestatis justitia, impediens matrimonium in tot gradibus, in quot impedit consanguinitas et affinitas 4, d. 41, art. 1, q. 4, o.

8 Publicae honestatis justitia est propinquitas ex sponsalibus proveniens, robur trahens ab ecclesiae institutione propter honestatem ejus 4, d. 41, art. 1, q. 4, c.

9 Puer frigidus vel habens perpetuum impedimentum maleficii ante annos pubertatis, post septennium contrahens sponsalia cum adulta, contrahit publicae honestatis justitiam, quia puer frigidus et puer non frigidus, sunt aeque impotentes ad actum matrimonii 4, d. 41, art. 1, q. 4, 3ᵐ.

10 Omnia impedimenta quae faciunt sponsalia esse nulla, non permittunt sequi affinitatem, nec publicae honestatis justitiam 4, d. 41, art. 1, q. 4, 3ᵐ. Sponsalia 10.

11 Sponsalia contracta per alios nullam affinitatem nec robur causant, si alter vel uterque reclamet 4, d. 27, q. 2, 2, 1ᵐ.

12 Affinitas praecedens dirimit matrimonium contractum et impedit contrahendum; sequens autem nihil facit 4, d. 34, 5, o. | d. 41, art. 2, q. 1, o. | art. 5, q. 1, o. Incestus 1.

13 Affinitas manet, mortuo altero conjugum 4, d. 41, art. 1, q. 2, o.

14 Idem numero et est consanguineus et affinis, si consanguineus tantum ex patre, copuletur consanguineae ex matre, vel e converso 4, d. 41, art. 1, q. 3, 2ᵐ | d. 42, q. 1, art. 3, q. 2, 4ᵐ.

15 Affinitas habet gradus tantum a consanguinitate, quam sequitur et numero aequali 4, d. 41, art. 2, q. 3, o.

16 Affinitas causabat antiquitus affinitatem secundi et tertii generis, non autem nunc 4, d. 41, art. 1, q. 5, o. | L.

17 Olim et nunc facilius dispensatur in remotis gradibus affinitatis, quam consanguinitatis 4, d. 41, art. 2, q. 3, c.

1 AFFIRMATIO et negatio ejusdem de eodem, et non secundum idem, possunt simul verificari 1, d. 34, q. 1, 1, 2ᵐ.

2 In omni affirmatione subjectum et praedicatum sunt idem re, et differunt ratione 1ª q. 13, 12, c. | q. 85, 5, 3ᵐ | 1, d. 4, q. 2, 1, 1ᵐ | Cg. 4, cº 24, fi. * Accidens 92. Appetitus 1. Argumentum 3. Copulativa. Delictum 2. Enuntiatio 3, 6, 7.

3 Affirmatio naturaliter prior est negatione, quia simplicior, et significat compositionem priorem divisione, et significat esse quod est prius quam non esse 2-2, q. 122, 2, 1ᵐ | Perihermenias, lect. 8, prinº. Exceptiva. Exclusio 2. Fallacia 5. Negatio 5.

4 Oppositum videtur dicere a simili: quia non esse rei est prius quam esse ejus, sicut et esse in potentia et in actu 1ª q. 77, 3. 1ᵐ | 1, d. 24, q. 1, 3, 2ᵐ | Met. 9, lect. 7, 8, 9, o. | libº 12, lect. 6,

5 Ad affirmationem semper sequitur negatio oppositi, non autem e converso, quia ad plura se extendit negatio quam affirmatio 1-2, q. 100, 7, 1ᵐ. * Generatio 90. Medium 21. Negatio 4, 5. Nolo. Nomen 53, 60, 75, 81. Omissio 2, 9. Potentia 28. Praeceptum 17, etc. 49, 50. Propositio 6. Praepositivus. Reduplicatio 3. Verbum 82. Veritas 24, 54.

Afflictio justorum in hoc mundo purgat eos a levibus peccatis et erigit affectum a terrenis ad Deum 1ª q. 21, 4, 3ᵐ. * Adam 4, 57. Anima 140, 141. Cruciatus. Damnatio 8, etc. 46, 62, etc. Delectatio 37, 42. Daemon 17. Deus 252, etc. Fraenum. Jejunium 11, 18, 21, 34. Invidia 5, 6. Martyrium 12. Mors 14. Passio 96. Peccatum 202, 205. Poena o. Poenale. Poenitentia 20. Poenosum. Purgatorium 6, 7. Tribulatio o.

Affluentia. Spiritus 15.

Africa. Ciconia 1. Terraemotus 6.

Africanus. Scipio.

Agar. Abraham 11, 12, 27. Arabes. Concubinatus 6. Haereditas 2. Ismael.

Agatha non utens medicinis, sed expectans hoc a Deo, quia statim sentiret divinae salvationis effectum, non tentavit Deum 2-2, q. 97, 1, 3ᵐ.

AGENS

41 Impossibile est idem secundum idem pati vel moveri a diversis agentibus vel moventibus perfectis, sed bene ab imperfectis 1, d. 37, q. 3, 3, c. | 2, d. 1, q. 1, 4, 3^{m}. * Judicium 11, 12, 30, 31. Lex 2, 163. Liberalitas 9. Martyrium 14. Medium 6. Mixtio 2. Naturale 19. Necessitas 1, 5, 22, etc. Ninivitae.

42 Agens naturale inducit in patiente duplicem effectum, scilicet formam, et motum consequentem formam 1-2, q. 26, 2, o. Obedientia 12. * Passio 8, 9, 17, 83, 100. Peccatum 119, 120. Poena 4, 22, 26. Potentia 7, 35, 37. Processio 4, 6, 7.

43 Ut agens producat effectum in passum, duo requiruntur: scilicet virtus, et dispositio 3, d. 19, art. 1, q. 2, c. Actio 123. Perfectio 30.

44 Operatio agentis, semper est perfectio patientis, inquantum hujusmodi 1, d. 37, q. 3, 1, 3^{m}. * Prophetia 61.

45 Omne passivum perficitur, cum formatur forma sui activi, et in hoc motus ejus terminatur et quiescit 3^{a} d. 27, q. 1, 1, c. * Prudentia 23. Psalmus 6. Relatio 7, 14, etc. Resistere 2. Satisfactio 8. Voluntarium 1, 3, 5. Voluntas 71, 81.

46 Impressio agentis in passum est duplex: scilicet per modum qualitatis, et per modum passionis 2-2, q. 171, 2, c. | q. 174, 5, 1^{m} | q. 175, 3, 2^{m} | 4, d. 14, art. 1, q. 2, c. | Cg. 3, c^{o} 65, 6^{m} | Verit. q. 12, 1, c. | q. 13, 2, c. | q. 20, 2, c. * Usura 80, 313.

47 Cujuslibet agentis sine medio, nulla distantia est ad passum 1^{a} q. 8, 1, c. | 3^{m} | 2, d. 10, 3, 3^{m} | d. 37, q. 1, 1, c.

48 Cujuslibet patientis ad agens est relatio realis, et e converso, si bonum agentis sit ex hoc quod agit, ut in omni agente univoco, et moto, non autem in divinis. Po^{a} q. 7, 10, c. | 1^{m}.

49 Materia corporalis reducitur ad actum imperfectum, sola virtute agentis universalis, non autem ad perfectum, nisi mediante agente particulari 1^{a} q. 79, 4, c. | 1^{m} | Cg. 3, c^{o} 99, 5^{m}.

50 Patiens dispositum sicut agens, recipit formam cum materia, idest simili modo essendi, non autem aliter 2, d. 14, 2, 3^{m} | Anima 2, lect. 21, principio. * Educi 1. Fluxus 3. Instans 30.

51 Agens proximum ut generans, non operatur in re generata, nisi educendo formam de potentia materiae 2, d. 1, q. 1, 3, 5^{m}. Forma 105.

52 Nihil est in potentia naturali, quod per agens naturale educi non possit 1, d. 17, q. 2, 2, c. fi. * Malum 28, 29.

53 Materia non coincidit cum agente cujus actio est transiens, nec movet se. Sed contrarium in voluntate 1-2, q. 74, 1, 3^{m}.

54 Nullum agens praeter Deum attingit materiam primam, sed praesupponit eam 3^{a} q. 75, 4, c. | 4, d. 11, q. 1, art. 3, q. 1, c. Ars 25, 26. Causa 67.

55 Agens infinitae virtutis non requirit materiam, nec dispositionem materiae, nisi ratione effectus, nec hoc ab alio agente 1-2, q. 112, 2, 3^{m} | q. 113, 7, c. | 2-2, q. 72, 3, c. | Cg. 2, c^{o} 16 | Lib^{o} 3, c^{o} 156, 2^{m} | Lib^{o} 4, c^{o} 44, fi. | 63 | Verit. q. 12, 4, c. | Opusc. 3, c^{o} 69. Materia 27. Perfectio 30.

56 Ordo agentium naturalium est secundum ordinem intelligibilem formarum in materia. Spiritu. 3, 20^{m}.

57 Omne agens quanto perfectius habet formam qua agit, tanto major est ejus potentia in agendo, et transfundendo in alios 1^{a} q. 25, 2, c. | q. 106, 4, c.

58 Virtus agendi proportionatur agenti 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 2, c. Accidens 67, 59, 61, 74, 75. Actio.

59 Unumquodque agens agit secundum exigentiam formae suae, quae est principium agendi et regula operis 3, d. 27, q. 1, 1, c. Generatio 26. Potentia 36, 37.

60 Illud quod est in effectu ut forma dans esse, est in agente inquantum hujusmodi ut virtus activa 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 4, c.

61 Oppositum videtur dicere. Po^{a} q. 7, 9, 7^{m} | q. 8, 2, c.

62 Sicut agens habet virtutem activam, sic continet formam effectus 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 4, c. * Amor 265, 266. Causa 39, 40.

63 Agens per se, dicitur agens per formam sibi inhaerentem per modum naturae completae, habitam a se vel ab alio, naturaliter, vel violenter. Verit. q. 27, 4, c. me^{o}. Artifex 2. * Anima 293, 278, 288, 291. Appetitus 52.

64 Efficiens est causa rei, inquantum formam inducit, vel materiam disponit. Ideo eadem est dependentia ad efficiens, et ad materiam et formam. Po^{a} q. 5, 1, c. * Baptismus 41, 42. Denominatio 6. Elementum 20. Finis 5, 130. Gutta. Habitus 25. Idea 2.

65 Agens a quo per se dependet forma, oportet esse incorporeum. Nec aliquid corporeum potest aliquo modo esse causa formae nisi in virtute incorporei, quasi ejus instrumentum. Po^{a} q. 5, 1, c. | 7^{m}.

66 A diversis agentibus subordinatis non imprimuntur diversae formae in eodem, sed una continens omnes praecedentes virtualiter. Spiritu. 3, 20^{m}.

67 Nullus effectus habet formam aequaliter, sicut agens ejus essentiale 2, d. 15, q. 1, 2, 4^{m}. * Jus 5. Lux 7, 19.

68 Omnis forma reducitur in primum agens, inquantum est principium exemplare 2, d. 1, q. 1, 1, 5^{m} | Po^{a} q. 7, 1, 8^{m}.

69 Agens primum et finis ultimus, coincidunt in idem numero cum forma exemplari, secundum Aristotelem 2, d. 1, 2, 1 | 4, d. 8, q. 1, art. 1, q. 1, 1^{m} | Ma. q. 1, 1, c. * Natura 14, 42, etc. Potentia 22, 23. Privatio 1.

70 Forma effectus est in agente naturali, secundum similitudinem naturae; sed in artificiali est secundum eamdem rationem, non autem secundum eumdem modum essendi 1^{a} q. 15, 1, c. | 2. d. 16, 2, 2^{m} | Cg. 1, c^{o} 32, 2^{m} | Po^{a} q. 7, 1, 8^{m} | Dion. lect. 3. * Propter 1.

71 Agens non ageret propter formam, nisi inquantum similitudo formae esset in eo, secundum esse naturale vel intelligibile 1^{a} q. 15, 1, c. Assimilatio 1, 2.

72 Agens dupliciter agit sibi simile: scilicet educendo formam de potentia materiae, vel disponendo ad eam. Primum convenit omni formae, praeter animam rationalem, cui soli secundum convenit 2, d. 18, q. 2, 1, 4^{m} | 4, d. 43, art. 2, q. 3, c. fi.

73 Omne agens est actionis principium. Nam agens quodcumque habet in se formaliter id, quod est principium suae actionis 1^{a} q. 46, 2, 1^{m} | q. 51, 3, c. fi. | Spiritu. 10, c. me^{o} | Quol. 6, 1, c.

74 Patiens dupliciter assimilatur agenti: scilicet secundum formam, et secundum actionem 2, d. 9, 1, 7^{m}.

75 Forma subsistens platonica, non potest esse agens 1^{a} q. 65, 4, c. | 2^{m} | q. 91, 2, c. | Meta. 7, lect. 6, prin^{o} | lect. 7, o.

76 Forma quae est similitudo agentis ad effectum, quandoque est principium directe producendi effectum, quandoque non, sed tantum principia illius formae 4, d. 43, art. 2, q. 1, c. * Prudentia 68. Quantitas 27.

77 Idem est, quod agens facit effective, et forma formaliter, quia forma est effectus agentis. Ma. q. 5, 5, 16^{m}.

78 Omne agens introducit aliquam formam substantialem vel accidentalem, et aliquid facit in effectu suo 2, d. 26, 1, 4^{m}.

79 Omne agens cum motu, prius est duratione suo effectu, non autem agens quodlibet sine motu 1^{a} q. 42, 2, c. | q. 46, 2, 1^{m} | 2, d. 1, q. 1, 2, 1^{m} | 3, d. 18, 3, c. | 4, d. 43, art. 1, q. 3, c. fi. | Cg. 2, c^{o} 38, 1^{m} | Po^{a} q. 3, 13, c. | 5^{m}. Accusatio 20, 23. * Adoptio 17. Agenda.

80 Omne agens, quia semper facere intendit aliquod finitum, numquam pluralitatem materialem videtur intendere 1^{a} q. 7, 4, c. | q. 23, 7, c. | q. 47, 3, 2^{m} | q. 62, 9, c. * Amor 265. Anima 47.

81 Cuilibet agenti creato provenit aliquod commodum ex actione sua, sed non semper intentum ab eo 2, d. 3, q. 3, 3^{m}.

82 Omne agens agit sibi simile 1^{a} q. 110, 2, c. | q. 115, 1, c. | 1, d. 36, q. 2, 3, c. | 3, d. 23, q. 3, art. 1, q. 1, c. | d. 33, q. 1, art. 2, q. 2, c. | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 4, c. | d. 8, q. 2, art. 1, q. 3, 1^{m} | Cg. 2, c^{o} 20, 8^{m} | c^{o} 21, 8^{m} | 22, 5^{m} | 23, 3^{m} | 24, 2^{m} | 40, 2^{m} | 41, 6^{m} | 43, fi. | 45, 6^{m} | 46, 4^{m} | 52, 4^{m} | 89, prin^{o} | Lib^{o} 3, c^{o} 69, me^{o} | 107, 4^{m} | Po^{a} q. 2, 2, c. | q. 3, 1, 15, c. | q. 7, 5, c. me^{o} | Ma. q. 1, 3, c. | Opus. 3, c^{o} 108 | 1 Cor. 11, prin^{o}. * Assumere 6. Beneficium 12. Causa 39, etc. Defectus 3, 4, 13. Denominatio 6. Deus 414, etc.

83 Materia et agens praecedunt effectum secundum esse; finis autem secundum intentionem, sed forma ut forma neutraliter. Po^{a} q. 3, 16, c. prin^{o}. Finis 5.

84 Compositum non agit ratione materiae, sed ratione formae, quae est actus et actionis principium 4, d. 12, q. 1, art. 2, q. 1, c. | Cg. 2, c^{o} 20, 3^{m} | Lib^{o} 3, c^{o} 69, fi. | 97, me^{o} | Po^{a} q. 3, 1, c. * Actio 102, 104, etc. Distinctio 10. Effectus 20. Electio 4.

85 Effectus proportionatur agenti, differt specie secundum diversitatem agentis 3, d. 33, q. 1, art. 2, q, 4, 1^{m}.

86 Effectus dupliciter assimilatur agenti: scilicet secundum speciem, et secundum virtualem continentiam 1^{a} q. 13, 5, c. | q. 105, 1, 1^{m} | q. 110, 2, c. | q. 115, 3, 3^{m} | q. 117, 3, c. | 1, d. 26, 2, 3^{m} | 2, d. 15, q. 1, 2, 4^{m} | d. 18, q. 2, 1, 5^{m} | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 4, c.

87 Effectum non posse produci ab aliquo agente tripliciter contingit: scilicet propter dissimilitudinem, excellentiam, et materiam effectus determinatam. Cg. 2, c^{o} 22, 5^{m}. Forma 97. * Exemplar 1. Factibilia. Honor 25. Humilitas 15.

88 Tota potentia agentis univoci manifestatur in suo effectu, non autem potentia aequivoci 1^{a} q. 25, 2, 2^{m} | 3^{m}.

89 Agens per eamdem virtutem potest producere multos effectus, se invicem consequentes 2-2, q. 29, 4, c. * Ignorantia 33.

90 Plura agentia subordinata, possunt producere eumdem effectum 3^{a} q. 82, 2, c. | 2^{m} | 2, d. 1, q. 1, 4, 3^{m} | 3, d. 18, 1, 5^{m} | Cg. 2, c^{o} 88, 3^{m} | 89, me^{o} | Lib. 3, c^{o} 66 | 70 | Spiritu 3, 20^{m}. * Imprimere 3. Innocentia 21. Instans 11, etc. Intendere 1. Intentio 22. Ira 72. Malum 23, etc. Meritum 1, 12. Misericordia 28, 35, 40. Necessitas 22, etc. Nocere 3.

91 Idem effectus secundum speciem non potest esse a diversis agentibus immediatis, habentibus operationes determinatas ad suos effectus, sicut ab arte, et a natura 2, d. 1, q. 1, 4, 3^{m}. * Peccatum 45, 213, 416, 430. Poena 4, 7, 14, 15, 26. Poenitentia 32, 36, 108. Per 3, 4. Pluralitas 1. Posterius. Principatus 3. Rectitudo 2. Trahere 2. Verecundia 16.

92 In agentibus ordinatis illud quod est in effectu ab agente superiori, est sicut formale, et quod est ab inferiori, est ut materiale. Verit. q. 14, 5, c. | Posteriorum 2, lect. 8, prin^{o}. Causa 81, etc.

AGENS

93 In agentibus ordinatis, fines secundorum ordinantur ad finem primi 3, d. 23, q. 3, art. 1, q. 1, c. Differentia 22. Finis 112, Ordo 14.

94 Omne agens secundum, praesupponit aliquid a primo 1^a q. 90, 3, c. | Cg. 2, c^o 21, 5^m | Quol. 3, 6, c. Actio 73. Deus 137, etc. Finis 109.

95 In agentibus per voluntatem voluntas est principium operationis, ut primum operans, potentia autem ut exequens 1, d. 45, 3, 2^m | 2, d. 4, q. 1, art. 1, q. 2, 1^m. * Elementum 20. Finis 78, 109. Gutta.

96 Omne agens quanto prius, tanto est mediatius supposito, et immediatius virtute 1, d. 13, 3, 4^m | d. 37, q. 1, 1, 4^m | Cg. 3, c^o 70 | Po^a q. 3, 7, c. fi. Deus 437, etc. * Meritum 68, 101. Ordo 14, 15. Processio 35, 36. Spirituale 6.

97 Agens universalius non agit seorsum ab aliis, sed agens ultimum proprium agit in virtute omnium superiorum. Spiritu. 3, 20^m.

98 Quanto virtus agentis ad plura et remotiora extenditur, tanto est potior in his quae propter se quaeruntur, sed in his quae quaeruntur propter aliud est e converso 2-2, q. 171, 2, 2^m | Virt. q. 2, 8, c. fi. * Virtus 113, 261.

99 Agens univocum reducitur ad aequivocum, non autem e converso 1^a q. 13, 5, 1^m | Verit. q. 10, 13, 3^m | Po^a q. 7, 7, 7^m.

100 Agens primum, oportet esse aequivocum, quia agens aequivocum est prius quam agens univocum. Po^a q. 7, 7, 7^m.

101 Cujuslibet agentis per medium, actio per prius recipitur in medio, quam in termino, sed diversimode secundum dispositionem utriusque 2, d. 15, q. 1, 2, 6^m | Verit. q. 5, 9, 17^m.

102 Agentia naturalia contrariantur et concordant, secundum diversa 2, d. 1, q. 1, 1, 4^m. Animal. Barbarus 2. Conscientia 11, etc. Corpus 30, 31. Creatura 19, 20, 21. Daemon 43, 107, etc. 120.

103 Agens per voluntatem comparatur ad agens ex necessitate naturae, sicut universale, et principale, et prius, ad sua opposita 1^a q. 19, 1, c. | Cg. 2, c^o 23, 9^m | Opus. 3, c^o 96. Deus 444. * Denominatio 2. 6.

104 Nullum agens ex necessitate naturae, potest esse primum agens, cum ei determinetur finis ab alio 1^a q. 19, 4, c. | 1-2, q. 1, 2, 3^m | 1, d. 35, 1, c. | d. 43, q. 2, 2, c. | Cg. 2, c^o 23 | Po^a q. 1, 5, c. | q. 3, 15, c. | Opus. 3, c^o 96. * Educi 1. Effectus 20. Electio 4. Generatio. Gutta. Haeresis 105. Humilitas 15. Instans 14, etc. Jus 5. Lux 7, 19. Natura 14, 42, etc.

105 Agens ex necessitate naturae, non potest incipere agere, nisi per hoc quod educitur de potentia essentiali, vel accidentali 2, d. 1, q. 1, 5, 11^m.

106 Agentia naturalia agunt ad aliquem effectum determinatum, modo ab alio superiori eis praestito. Meta. 7, lect. 6.

107 Deus, natura, et omne agens, agit semper quod melius est toti, non autem parti 1^a q. 47, 2, 1^m | q. 48, 2, 3^m | q. 91, 3, c. | Cg. 3, c^o 91, me^o | Po^a q. 3, 6, 26^m | 16, c. fi. * Peccatum 327. Processio 11.

108 Omne agens inquantum hujusmodi est in actu 1^a q. 2, 3, c. | q. 4, 1, c. | q. 25, q. c. | 1^m | q. 76, 1, c. | q. 89, 1, c. | q. 115, 1, c. | 1-1, q. 79, 2, c | 3^a q. 8, 5, c. | q. 75, 4, c. | q. 77, 3, c. | 1, d. 15, 3, c. | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | d. 25, 1, c. | d. 31. 3, c. | 3, d. 3, q. 2, 1, me^o | d. 11, art. 1, q. 2, c. | art. 2, q. 2, c. | 4, c. | d. 33, q. 1, art. 2, q 2, c. | Cg. 2, c^o 6, 3^m | 7, 2^m | 8, 1^m | 21, 8^m | 22, 3^m | 11, 47, 3^m | 52, 6^m | Lib^o 3, c^o 10, 4^m | c^o 69, fi. | c^o 77, $prin^o$ | c^o 97. me^o | Verit. q. 20, 4, 1^m | Po^a q. 2, 2, c | q. 3, 1, c. | 4, 6, c. fi. | q. 5, 8, c. | q. 7, 5, c. med^o | q. 9, 1, 3^m | Ma. q. 1, 3, c. | Spiritu. 1, 16^m | 2, c. | Quol. 6, 2, c. | Phy. 3, lect. 4, me^o 4 | Meta. 7, lect. 8, $prin^o$ 2. Potentia 35.* Campsoria 5. Defectus 1, 13, 11. Exemplar 1. Finis 5, 130. Ingratitudo 11.

109 Omne agens creatum agit potentia differenti ab essentia ejus 1^a q. 54, 1, 2, 3, o. | 1, d. 3, q. 4, 2, c. | d. 7, q. 1, 1, 2^m | 2, d. 17, q. 1, 2, 6^m. Potentia 38. * Instans 14, etc. Metaphysica 28, 30, 31.

110 Nullum agens agit nisi in virtute Dei 1^a q. 105, 5, o. | Cg. 3, c^o 66 | 67. Actio 12. Deus 406.

111 Aliquid agit in virtute alterius dupliciter: scilicet ut motum a virtute ejus, et ut utens virtute ejus 1^a q. 36, 3, 4^m | Po^a q. 10, 1, c. fi. | Unio 5, 5^m.

112 Agens in virtute alterius duplex: scilicet vel inquantum movetur a virtute illius, sicut calor naturalis agit in virtute animae, vel inquantum agens principale utitur virtute alicujus instrumenti, sicut anima videt virtute oculi. Et hoc modo suppositum aeternum agebat virtute humanae naturae. Unio. Calor 3, 5, 5^m.

113 Omne agens oportet determinari ad unum 1, d. 45, 3, c. | 2, d. 25, 1, c. | Cg. 3, c^o 2.

114 In agentibus determinatis ad unum, non requiritur aliquid additum supra potentiam 1, d. 45, 3, c.

115 Aliquid agit secundum similitudinem alterius dupliciter: scilicet veram, et apparentem. Primum agit in virtute ejus, non autem secundum. Quol. 6, q. 4, 2, c. * Pluralitas 1. Privatio 21. Sensus 3. Usura 256, 257, 259.

116 Finis et agens proportionantur, ut materia et forma 2, d. 1, q. 2, 2, c. | Meta. 5, lect. 2, fi. 3. Ager. Nocumentum. Restitutio 16. * Agricola. Capharnaum. Colere. Decimae 23. Restitutio 16. Tributum 2. Usura 179, 185, 189, 218, 219, 224, 294.

AGERE

1 AGERE nihil aliud est, quam communicare id per quod agens est actu. Po^a q. 2, 1, c. $prin^o$. Ars 1, 10, 11, 12, 18, 25, etc.

2 Agere non est accidentium, sed substantiarum 3, d. 28, 1, c. * Baptismus 41, etc. Barbarus 2. Demonstratio 8, 9.

3 Agere dicitur dupliciter: scilicet habere dominium actionis, et exercere actionem. Verit. q. 5, 9, 4^m.

4 Omne agens agit propter finem 1^a q. 7, 4, c. fi. | q. 44, 4, o. | 1-2, q. 1, 2, o. | q. 6, 1, c. | q. 9, 1, c. | q. 12, 1, c. | 5, o. | q. 17, 8, c. | q. 28, 6, c. | q. 94, 2, c. | q. 109, 6, c. | 2-2, q. 45, 1, 1^m | 1, d. 35, 1, c. | d. 45, 3, c. | 2, d. 25, 1, c. | d. 37, q. 3, 2, c. | d. 38, 1, c. | Cg. 2, c^o 23, 5^m | Lib^o 3, c^o 2 | c^o 17, fi. | Po^a q. 1, 5, c. | q. 3, 15, c. | Ma. q. 1, 1, c. | Opus. 3, c^o 100 | Meta. 5, lect. 2, fi. 3 | Poster. 2, lect. 8, $prin^o$. Finis. Gratia 64, 86. Gula 4. Honor 7, 25.

5 Agere propter finem dicitur dupliciter: scilicet a se, vel ab alio directum. Primum convenit solis rationalibus, secundum vero carentibus ratione et brutis 1^a q. 2, 3, c. fi. | 2^m | q. 44, 4, 3^m | q. 59, 3, c. | q. 103, 1, 1^m | 1-2, q. 1, 2, o. | q. 12, 5, c. | 3^m | q. 17, 2, 3^m | q. 93, 5, c. | q. 114, 1, c. fi. | 2-2, q. 50, 2, c. | q. 64, 2, 2^m | 1, d. 35, 1, c. | 2, d. 25, 1, c. | d. 38, 3, c. | 3, d. 27, q. 1, 3, c. | q. 2, art. 4, q. 3, c. | 4, d. 33, q. 1, 1, c. | Cg. 2, c^o 23, 5^m | 47 | Lib^o 3, c^o 1, me^o | c^o 3, 6^m | 16 | 34 | 109 | 110, fi. | 111 | Lib^o 4, c^o 55, 3^m | Verit. q. 22, 1, c. | Po^a q. 1, 5, c. | q. 3, 15, c. $prin^o$ | q. 9, 1, 3^m | 2, c. | Unio. 5, c. | 4^m | Meta. 5, lect. 16, fi. | Phy. 2, lect. 4, me^o 4 | lect. 10, $prin^o$ 2.* Injustitia 4, etc. Lex 169. Martyrium 14. Moralis 1, 2.

6 Agere propter finem duplicem, scilicet operis et operantis, dupliciter contingit: scilicet ex amore, et ex desiderio finis 2, d. 1, q. 2, 1, c.

7 Quod agit ex desiderio finis, habet extra se finem quo perficitur, et quo ordinat actionem suam ad consequendum finem 2, d. 1, q. 2, 1, 2^m | 3^m | Cg. 2, c^o 23, 5^m. * Pluralitas 1. Potentia 7, 35, 37. Prudentia 68. Religio 60.

8 Finis est perfectio agentis 2, d. 1, q. 2, 1, 2^m | d. 37, q. 3, 2, c.

9 Finis proximus cujuslibet agentis, est inducere similitudinem suae formae in alio 2-2, q. 123, 7, c. | Opus. 3, c^o 101.

10 Diversarum actionum sunt diversi fines proximi, sed est tantum unus ultimus 1-2, q. 1, 3, 3^m | 2, d. 38, 1, o.

11 Finis ultimus cujuslibet agentis inquantum est agens, est ipsemet faciens. Cg. 3, c^o 17, 7^m.

12 Finis est causa tantum, ut est in voluntate agentis 1-2, q. 1, 1, 1^m | 2, d. 1, q. 2, 2, 3^m.

13 In omnibus agentibus propter finem, oportet esse inclinationem ad finem, et quasi inchoationem finis 3, d. 23, q. 1, art. 4, q. 3, c.

14 In omni agente propter finem, qui est extra voluntatem ejus, accidit motus in ejus voluntate 2, d. 1, q. 1, 5, 12^m.

15 Idem est finis agentis, et patientis 1^a q. 44, 4, c. | Phy. 3, lect. 4. fi. 8 | Anima 3, lect. 2. Voluntarium 1, 3, 5.

16 Omne agens agit propter bonum 1^a q. 105, 5, c. | Cg. 3, c^o 3 | 10, 3^m | 16 | c^o 17, 1^m | 19, fi. | 91, me^o | 107, 1^m | Verit. q. 22, 1, o. | Ma. q. 1, 3, c. | Meta. 5, lect. 3, $prin^o$.

17 Malum non est de intentione alicujus agentis 1, d. 46. L. fi. | Cg. 3, c^o 4, 5, 6 | Ma. q. 1, 3, c. | Meta. 5, lect. 3, $prin^o$.

18 Deus agit propter finem communicandum aliis, scilicet se, non autem propter finem sibi acquirendum 1^a q. 44, 4, o. | 2, d. 1, q. 2, 1, c. | 4, d. 46, q. 1, art. 1, q. 2, c. | Cg. 3, c^o 2, 3 | 18, fi. | Opus. 3, c^o 99, 100, 101 | Eph. lect. 1, fi. * Amor 142, 241, 265, 266.

19 Omnia quae sunt in toto mundo aguntur, praeter primum agens, quod nullo modo ab alio agitur 1^a q. 60, 1, 2^m. * Creatura 20, 21, 22.

20 Omnis creatura agit propter desiderium finis, non autem Deus, sed tantum propter amorem finis 2, d. 1, q. 2, 1, c. | 2^m | 3^m | Deus.

21 Omne agens aliud a Deo, agit propter alium finem a se. Ideo agit ex indigentia 1^a q. 44, 4, c. | 1^m | 1, d. 8. L. 3, $prin^o$ | 2, d. 1, q. 2, 1, c. | Hebr. 4, lect. 1, fi. Justitia. Lux 7, 19. Operatio o. Quantitas 28.

22 Agere propter indigentiam, est agentis imperfecti, quod natum est agere et pati; ideo non convenit Deo 1^a q. 44, 4, 1^m.

23 Ut Deus vel charitas sit finis actionis, requiritur quod ratio prius cogitans de eis, ordinaverit eam in Deum 1-2, q. 1, 6, 3^m | 2. d. 38, 1, 4^m | d. 40, 5, 3^m | 6^m | 7^m | 4, d. 15, q. 4, art. 2, q. 4, c. | 4^m.

24 Non oportet quod agens semper cogitet de ultimo fine 1-2, q. 1, 6, 3^m | 2, d. 38, 1, 4^m | d. 40, 5, 3^m | 6^m | 7^m.

25 Quicquid homo faciat, verum est dicere quod homo agat propter finem, etiam agendo actionem quae est ultimus finis 1-2, q. 1, 1, 2^m fi.

26 Omnia quae agit homo, agit propter ultimum finem 1-2, q. 1, 6, o.

27 Agere tripliciter dicitur: scilicet effective, formaliter et finaliter, 1^a q. 18, 1, 4^m | 1, d. 17, q. 1, 1, 5^m | 2, d. 26, 1, 4^m | 2, 4^m | d.

AMOR

unionem 2 2, q. 26, 6, o. | q. 44, 8, 2^m | 3, d. 29, 6, o. | Virt. q. 2, 9, o. | Gal. 6, lect. 1, fi. * Maledicere 2.

112 Si homo plus rem suam temporalem, quam salutem proximi diligeret, peccaret 4, d. 38, q. 2, a. 4, q. 3, 6^m.

113 Propinquiores debent plus amari, quam meliores, et firmius et multiplicius 2-2, q. 26, 7, 8, o. | q. 32, 9, o. | q. 44, 8, 2^m | 3^m | 3, d. 29, 6, o. | Virt. q. 2, 9, 12^m | 13^m. Benefacere 4.

114 Parentes debent plus filiis amari, ratione objecti: sed e converso, ratione amantis 1ª q. 96, 3, 2^m | 1-2, q. 100, 5, 4^m | 2-2, q. 26, 9, o. | 12, 3^m | q. 31, 3, 4^m | 3, d. 29, 7, o. | Virt. q. 2, 9, 18^m | Matth. 10, fi. | Eph. 5, lect. 10, prin°. Necessitas 32, 33.

115 Parentes debent uxore plus amari ratione objecti: sed e converso ratione diligentis 2-2, q. 26, 11, o. | 3, d. 29, 7, 3^m | Virt. q. 2, 9, 18^m | Eph. 5, lect. 10, prin°.

116 Plus debeo diligere Christianum quemlibet, quam patrem meum infidelem defunctum, licet affectus naturalis sit e converso 3, d. 29, 6, c. | Virt. q. 2, 9, 5^m.

117 Secundum quid potest ordo iste mutari, ut scilicet in amando, magis amicabiliter me habeam ad familiarem, qui mihi convenit in operibus honesti, quantum ad societatem in istis, quam ad patrem qui in istis mihi non communicat 3, d. 29, 6, c.

118 Consanguinei debent plus aliis amari 2-2, q. 26, 8, o. | 3, d. 29, 6, o. | Virt. q. 2, 9, o. |

119 In naturalibus quilibet tenetur magis amare consanguineos et in civilibus concives, in militaribus commilitones, in spiritualibus fideles, et sic de aliis 2-2, q. 26, 8, o. | q. 31, 3, c. | 2^m | Virt. q. 2, 9, 15^m. Conservatio 13. Pater 21. * Propter 2.

120 Consanguinei paterni debent plus amari quam materni 3, d. 20, 7, 1^m.

121 Filii debent plus amari, quam fratres 1ª q. 96, 3, 2^m | 3, d. 29, 7, 6^m.

122 Mater plus amat filios, quam pater, ob majorem circa eos laborem, ob firmiorem de eis certitudinem, et ob familiariorem cum eis conversationem. At pater a filiis (quia dat eis formam) plus amari debet, quam mater quae solam illis materiam subministrat 2-2, q. 26, 10, o. | 3, d. 29, 7, 4^m, 5^m | Ethi. 9, lect. 7, fin.

123 Uxor et filii naturaliter magis amantur, quam parentes. Eph. 5, lect. 10, prin°. * Salvari 18.

124 Uxor videtur ponenda in eodem gradu cum filiis, quo ad amorem benivolentiae 3, d. 29, 7, 3^m.

125 Amor uxoris ad virum, est ferventior: sed ad filios est naturalior. Titum 2, lect. 1, fi.

126 Quilibet debet se malum magis diligere, quam alium bonum quo ad naturam, non autem inquantum est malus: et similiter magis patrem malum, quam alium bonum 3, d. 29, 6, 1^m.

127 Frater naturaliter plus amatur, quam soror, quia perfectius imitatur patrem frater quam soror 3, d. 29, 7, 5^m.

128 Filii fontis debent plus amari in spiritualibus, quam filii carnis; non autem in aliis 2-2, q. 26, 8, 2^m | Virt. q. 2, 9, 16^m.

129 Benefactor plus diligit, quam beneficiatus 2-2, q. 26, 12, o. | 3, d. 29, 7, 2^m | Ethi. 9, lect. 7, o.

130 Dilectio inimicorum est perfectior et magis meritoria, quam dilectio amicorum 2-2, q. 27, 7, o. | 8, 2^m | 3, d. 30, 3, o. | 4, 3^m | Virt. q. 2, 8, fi. | 17.

131 Amor naturalis non est habitus, sed actus 1, d. 1, q. 4, 1, 3^m | Verit. q, 8, 6, 10^m. * Appetitus 2, 15, 43.

132 Amor naturalis non est passio: sed connaturalitas rei 1-2, q. 26, 1, 2, o. * Communicatio 1. Conjunctio 3, etc. Desiderium 3, 5, 8, etc.

133 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 23, 4, o. | q. 25, 3, 4, c. | Ethi. 2, lect. 5, prin° 2.

134 Amor naturalis est inclinatio ad aliquid 1ª q. 60, 1, o. | 2-2, q. 26, 1, 2, o | 3, d. 27, q. 1, 2, c. | Quol. 1, 8, o.

135 Amor naturalis nihil aliud est quam inclinatio naturae, indita ab auctore naturae 1ª q. 60, 1, 3^m. Inclinatio 2. * Honor 12. Nox 3.

136 Dilectio naturalis est respectu finis: sed electiva est respectu eorum quae sunt ad finem 1ª q. 60, 2, c. | 4, 3^m.

137 Dilectio naturalis est principium electivae 1ª q. 60, 2, c. | q. 62, 2, c. | q. 82, 1, c. fi. | 1-2, q. 10, 1, c. | q. 17, 9, 2^m | q. 41, 3, c. | q. 91, 2, 2^m | 2-2, 154, 12, c. | q. 155, 2, c. | Virt. q. 2, 1, c. prin°.

138 Omnis dilectio naturalis est recta, non rectitudine charitatis, licet una rectitudo perficiat aliam, sed rectitudine naturali 1ª q. 60, 1, 3^m | Quol. 1, 8, c. * Passio 39. Sanguis 5. Veritas 57. Senectus 8.

139 Amor naturalis est triplex: scilicet in appetitu naturali, sensitivo et intellectivo 1ª q. 60, 1, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, c. Appetitus 4, 10, et 38, 49.

140 Amor naturalis est in omni re, in omni potentia et membro 1ª q. 60, 1, c. | 1-2, q. 26, 1, 3^m | 3, d. 27, q. 1, 2, c. | 1^m | 2^m | q. 2, art. 1, q. 2, 1^m | d. 33, q. 1, art. 1, q. 1, 1^m. * Usus 7. Voluntas 32.

141 Quaelibet res naturali dilectione amat se, et quicquid est idem ei in natura 1ª q. 60, 3, 4, c. | 1 2, q. 10, 1, c. | q. 77, 4, 1^m | 2-2, q. 126, 1, c. | Cg. 1, c° 80, fi.

142 Unicuique rei naturali, tantum inductum est a causatore de amore naturali erga aliquid, quantum necessarium est, ut effectum circa id exhibeat 3, d. 29, 2, c. fi.

143 Omnibus hominibus est naturale, ut se invicem ament. Cg. 3, c° 117, fi. | Virt. q. 2, 8, 7^m.

144 Non omnis dilectio naturalis est in se reflexa 1ª q. 60, 3, 3^m | 2, d. 3, q. 4, 2^m | 3, d. 29, 8, 2^m | Quol. 1, 8, 3^m.

145 Naturaliter quilibet artifex diligit opera sua, sicut filios 3, d. 29, 7, c. fi.

146 Amor sui tripliciter se habet ad charitatem: scilicet contrarie, inclusive et concomitanter 2-2, q. 19, 6, o.

147 Amare seipsum est velle vel appetere sibi bonum, quod omnibus convenit creaturis: sed tripliciter aliquis se amare dicitur: scilicet juste, injuste et indifferenter 2-2, q. 25, 7, a. 2, c.

148 Amor sui est vituperabilis, quando est nimius respectu sui, vel exteriorum 1-2, q. 29, 4, 3^m | q. 77, 4, 1^m | 3, d. 28, 6, 5^m | 7, 2^m | Virt. q. 2, 7, 13^m | 14^m | Titum 3, prin° | Ethi. 9, lect. 8, 9, o. Christus 2, 3. * Contemplatio 17, 28.

149 Amor sui inordinatus, est causa omnis peccati 1-2, q. 77, 4, o. | 5, c. | q. 84, 2, 3^m | 2-2, q. 25, 7, 1^m | q. 153, 5, 3^m | 2, d. 42, q. 2, 1, c. | Ma. q. 8, 1, 19^m. Avaritia 19. Praesumptio 4. * Dolor 8. Eleemosyna 4, 6. Justus 10. Luxuria 16. Poena 42.

150 Amare se secundum substantiam convenit omnibus, secundum carnem principaliter, vel secundum sensum, peccatoribus tantum: sed secundum spiritum bonis tantum 2-2, q. 25, 4, 3^m | 7, o. | q. 117, 1, 1^m | 2, d. 42, q. 2, a. 2, q. 2, 2^m | 3, d. 27. L. prin° | d. 29, 5, o. | Virt. q. 2, 12, 6^m | Psal. 10, fi. 4. * Radix 3.

151 Homo magis diligit se, studendo saluti et regimini aliorum, quam sui tantum 3, d. 35, q. 1, a. 3, q. 1, 2^m.

152 Unio quadruplex: scilicet realis, similitudinis, affectus et substantialis. Prima est effectus amoris. Secunda et quarta est causa ejus. Tertia est amor 1-2, q. 29, 1, 2^m. * Beatitudo 106. Fruitio 2.

153 Unio duplex: scilicet faciens unum secundum quid, ut in tangentibus se, et unum simpliciter, ut in continuis. Secunda est amor non autem prima 3, d. 27, q. 1, 1, 5^m | 3, 2^m. * Intellectus 213.

154 Unio amantis ad amatum duplex: scilicet realis et affectus 1-2, q. 25, 2, 2^m | q. 21, 1, c. | Verit. q. 26, 4, c.

155 Amor quadruplex: scilicet superiorum, inferiorum, aequalium et sui. Dio. 4, lect. 9.

156 Amor quincuplex: scilicet Dei, angeli, hominis, animalis et naturalis 3, d. 27, q. 1, 2, 1^m | Dio. 4, lect. 11, prin°.

157 Amor triplex: scilicet naturalis, sensitivus et intellectivus 1ª q. 60, 1, c. | 1-2, q. 26, 1, c. | q. 28, 6, 1^m | q. 41, 3, c. | 2-2, q. 26, 3, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, o. | 4, 13^m | q. 2, 1, c. prin° | d. 33, q. 1, a. 1, 1^m.

158 Amor duplex: scilicet naturalis et supernaturalis 2, d. 3, q. 4, 4^m. * Propter 2.

159 Amor duplex: scilicet amicitiae et concupiscentiae 1ª q. 60, 3, c. 4, 3^m | 1-2, q. 26, 4, o. | q. 28, 1, c. | 2-2, q. 17, 8, c. | q. 23, 1, c. | 2, d. 3, q. 4, c. | d. 18, 1, 2, 5, c. | d. 29, 3, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 1, 3^m | Ma. q. 1, 5, c. me° | Virt. q. 4, 3, c. | Quol. 1, 8, c. | Dio. 4, lect. 9 | lect. 10 | Jo. 15, lect. 4, me°. Amicitia 12, ut Amicitia 5. Beatitudo 106. Martinus.

160 Amor est inaequalis dupliciter: scilicet secundum inaequale bonum et secundum magis et minus 1ª q. 20, 3, o. | 2-2, q. 26, 6, c. | 1^m | 2, d. 26, 1, 2^m | 3, d. 32, 4, c. | Gal. 5, lect. 3, fi.

161 Dilectio proximi quadruplex: scilicet naturalis, deliberativa, gratuita a gratia gratis data et gratuita a gratia gratum faciente. Opus. 61, c° 50. Amor 191.

162 Amatur proximus duplici amore: scilicet amore amicitiae et amore concupiscentiae, 3, d. 29, L. fi. | Opus. 61, c° 2 | 50.

163 Amor amicitiae est quo diligimus illud, cui volumus bonum 3, d. 29. L. fi. | Opus. 61, c° 2 | 50.

164 Dilectio amicitiae, in duobus motibus ad intra consistit: scilicet in motu a complacentia et in motu a concupiscentia, dupliciter: scilicet in dilectum et pro dilecto. Opus. 61. c° 52. Amicitia 10.

165 Amorem concupiscentiae, quinque sequuntur: scilicet motus, dolor, timor, consolatio et dilectio. Opus. 61, c° 4.

166 Finis amoris duplex: scilicet id quod intendo facere diligendo proximum, et id quod intendo consequi, vel acquirere. Opus. 61, c° 52.

167 Amas amicum propter trinam utilitatem quam ab eo postulas: scilicet propter adeptionem boni sui, intensionem boni tui et diminutionem mali tui. Opus. 61, c° 11. Amicitia 15.

168 Diligere debemus proximum discrete et sancte, et non fatue, et hoc tripliciter: scilicet ut discernas in amando inter substantiam et substantiam, inter substantiam et accidens, et inter accidens et accidens. Opus. 61, c° 49.

169 Quilibet debet diligere proximum sicut se quadrupliciter: scilicet ordinate, efficaciter, sancte et perseveranter. Opus. 4, c° 7 | Rom. 13, lect. 2, fi. | Gal. 5, lect. 3, fi. * Charitas 116. Deus 219.

170 Amor vel dilectio proximi duplex: scilicet sufficiens ad salutem, idest cum tui beneficio et sine suo detrimento; et perfecta, idest cum detrimento. Matth. 19, me°.

171 Dilectio est tantum in voluntate: sed amor proprie in sensitivo, licet transferatur etiam ad voluntatem 1-2, q. 26, 3, o. | 1, d.

ANALOGIA

ANGELUS

ANGELUS

ANGELUS

ANGELUS

172 Angeli mali imprimunt in phantasmata, applicando ad ea lumen suum 1-2, q. 80, 2, o. | 2, d. 7, q. 2, 2, c. fi. | 3m | d. 8, 5, 6m | 7m | d. 22, q. 1, 2, 4m.

173 Angelus facit resultare similitudines rerum in intellectu hominis, movendo imaginationem, vel intellectum confortando. Verit. q. 11, 3, 11m.

174 Substantiae separatae, idest angeli non sunt principia intellectus humani, cum creatio intellectus humani sit immediate a Deo 1a q. 65, 3, c. Quol. 3, 6, o.

Immo substantiae separatae sunt principia intellectus humani. Met. lect. 1, prin°.

175 Bonae cogitationes attribuuntur altiori principio, scilicet Deo, licet angelorum ministerio procurentur, sicut etiam secundum ordinem naturae per angelum bonum homo promovetur ad perfectionem, et per angelum malum per familiaritatem in peccatum mortale 1, q. 111, 2, 2m fi. | 2, d. 8,5, c. | Quol. 9, 10, c. fi. 1 | Psal. 77, 10 | Quol. 9, 10, c. fi. | Intellectus 25. Magi 2, 7. Mediator 1, etc. Oratio 72. Pater 19.

176 Angelus non causat species in intellectum nostrum, nec phantasmata immediate illuminat. Sed reducere potest, intellectum nostrum in actum cognitionis omnium naturalium 2, d. 7, q. 2, 2, 3m | Verit. q. 11, 3, 12 | q. 12, 8, c. | 4m | Ma. q. 16, 12, c. | 7m. Intellectus 257. * Phase. Piscina 2. Potestas 18, 19. Praelatio 25.

177 Angeli formant in imaginatione hominis similitudines rerum, quas ei demonstrant. Verit. q. 11, 3, c. fi. | q. 12, 8, etc. | Ma. q. 16, 1, 16m. * Prophetia 39, 47, etc. Punitio 4. Purgatorium 5. Regere 14. Sacerdos 8.

178 Potestas angeli est determinata ad unum, nisi in actibus circa finem 2, d. 7, q. 1, 1, 3m.

179 Ultimus finis angeli operantis circa nos, est assimilari Deo, cooperando ei in reductione inferiorum in Deum 1, d. 37, q. 4, 1, 2m. Cooperari 1, 2. Similitudo 11, 12. Somnium 2. Temperantia 31. Tentare 15. Tempus 32. Vita 9, 14, 15, 35, 36. Vox 2.

180 Intentio angelorum non est, ut alios in seipsos reducant, sed in Deum, quia non sunt domini, sed servi 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 1, 2m.

181 Angeli beati nullam operationem habent, nisi essentialem beatitudini, vel in qua per contemplationem beatam non dirigantur 2, d. 10, 4, c.

182 Angeli sunt supra tempus et supra motum omnium corporalium, non autem supra tempus successionum esse ipsorum et operationum eorum 1a q. 61, 2, 2m | q. 62, 5, 2m | q. 85, 4, 1.

183 Intelligere angeli est supra tempus 1-2, q. 113, 7, 5m | Cg. 2, c° 96, fi. | 97, 1m | lib° 3, c° 61, fi. | Verit. q. 8, 14, 12m.

184 Intelligere angeli, est supra tempus corporalium, et est in tempore alio 1a q. 57, 3, 2m | Verit. q. 8, 4, 15m | Ma. q. 16, 4, c. fi.

185 Tempus angeli, est numerus operationum sibi succedentium 1, d. 37, q. 4, 3, c. fi. | Ma. q. 16, 4, c. fi. | 7, 3m | Quol. 9, 9, c. fi.

186 Tempus angeli est, alterius rationis a tempore aliorum 1a q. q. 53, 3, c. | 1, d. 37, q. 4, 3, o. | 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | L. | Ma. q. 16, 4, c. fi. | Quol. 2, 5, o. | Quol. 9, 9, c. fi. | Quol. 11, 4, c. fi. | Opus. 36, c° 4.

187 Tempus angeli potest esse continuum et discretum, sicut et motus ejus 1a q. 53, 3, o.

188 Immo tempus angeli, est tantum discretum 1-2, q. 113, 7, 5m | 1, d. 8, q. 3, c. | d. 37, q. 4, 3, o. | 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | d. 3, q. 2, 5m | Quol. 2, 5, c. | Quol. 11, 4, c. fi. | Opus. 36, c° 4.

189 Tempus angeli discretum, nullam proportionem habet ad tempus aliorum, sed continuum sic 1, q. 53, 3, 1m | 1, d. 37, q. 4, 3, c, | 3m.

190 Tempus angeli componitur ex instantibus, quia est discretum 1a q. 63, 6, 4m | 1-2, q. 113, 7, 4m | 1, d. 37, q. 4, 3, c. | 1m | Quol. 9, 10, q. | Quol. 11, 4, o. | Opus. 36, c° 3 | 4.

191 Quot sunt operationes angeli ex quibus componitur motus ejus, tot sunt nunc, ex quibus componitur tempus ejus 1, d. 37, q. 4, 3, c. fi. | Ma. q. 16, 4, c. fi. | 7, 3m | Opus. 36, c° 3 | 4.

192 Unum indivisibile temporis angelorum, potest durare cum multo tempore nostro 2, d. 37, q. 4, 3, 7m | Opus. 36, c° 1, fi. | c° 4.

193 Tempus et instans angelorum, non sunt de genere quantitatis, sed sunt transcendentia | Opus. 36, c° 1.

194 Actio angeli in haec inferiora, mensuratur tempore nostro. Cg. 3, c° 61, fi. | Opus. 10, c° 3 | Opus. 36, c° 4. * Coaevum.

195 Tempus nostrum non causatur a tempore angelorum, sed ab aevo analogice, quia mensura prius convenit aevo quam tempori | Opus. 36, c° 4.

196 Operatio angeli successiva, idest motus scilicet intellectio et affectio, mensuratur tempore, non autem aevo 1a q. 10, 5, 1m | q. 12, 10, 2m | 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | L. | Verit. q. 8, 4, 15m | Ma. q. 16, 4, 19m | Spiritu. 5, 4m | Quol. 10, 4, o.

197 Immo propria operatio angeli, mensuratur aevo 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | Quol. 5, 7, c.

198 Immo nulla operatio angeli mensuratur aevo. Opus. 36, c° 4.

199 In duratione angeli, est prius et posterius quo ad operationes, non autem quo ad substantiam, et esse et visionem beatam 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | Quol. 10, 4, o. | Opus. 9, q. 102.

200 Esse angeli, mensuratur saeculo, cognitio naturalis, tempore, sed visio beata aeternitate 1a q. 10, 5, 1m | 3m | 2, d. 2. L. | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 3, c. | 3m | Cg. 3, c° 61 | 62, 1m | Opus. 36, c° 4. * Aeternitas 36. Tempus 32.

201 Esse angeli et substantia ejus mensuratur aevo 1a q. 10, 5, 1m | 2, d. 2, q. 1, 1, o. | Ma. q. 16, 4, 19m | Spiritu. 5, 4m | Quol. 5, q. 4, c. fi. | Quol. 10, 4, o. | Quol. 11, 4, o. | Opus. 36, c° 4, fi. | c° 5.

202 Immo esse angeli mensuratur aevo, sed substantia ejus mensuratur per nunc aevi 1, d. 19, q. 2, 2, c.

203 Visio beata angeli mensuratur aevo 1a q. 10, 5, 1m | 2, d. 2, q. 1, 1, 4m | Quol. 5, 7, c. | Quol. 10, 4, c.

204 Immo visio beata angeli mensuratur aeternitate 1a q. 10, 5, 1m | 2, d. 2. L. | Opus. 36, c° 4.

205 Angelus primus est subjectum aevi 2, d. 2, q. 1, 2, o. | Opus. 36, c° 3 | 5.

206 Non Lucifer, sed primus angelus beatus, est subjectum aevi. Quol. 5, 7, o. | Opus. 36, c° 5.

207 Si non esset iste primus angelus beatus, qui nunc est, alius primus esset subjectum aevi et mensuraret omnes alios 2, d. 2, q. 1, 2, 4m.

208 Angelus beatus est magis in participatione aeternitatis, quam daemon; ideo daemon mensuratur aevo angeli beati 2, d. 2, q. 1, 2, 5m | Quol. 5, 7, c. fi.

209 Angeli beati sunt magis participes aeternitatis, quam essent in puris naturalibus 1, d. 8, q. 2, 2, c.

210 Numerus angelorum, non est de genere quantitatis, sed est multitudo transcendens et formalis 1a q. 30, 8, c. | q. 50, 3, 1m | 2, d. 3, q. 1, 3, 1m | Poa q. 9, 5, 8m | 7, c. me° | Spiritu. 8, 15m | Quol. 10, 1, o. | Opus. 36, c° 1.

211 Numerus angelorum, est finitus Deo, sed nobis infinitus 2, d. 3, q. 1, 3, c.

212 Numerus angelorum excedit omnem numerum corporalium 1a q. 50, 3, o. | q. 112, 4, 2m | 2, d. 3, q. 1, 3, o. | Cg. 2, c° 92 | Po. q. 6, 6, c. fi.

213 Angeli boni sunt in majori numero, quam mali 1a q. 63, 9, o. | 1, d. 39, q. 2, 2, 4m | 2, d. 1, q. 1, 1, 3m | Anima 8, 4m.

214 Angeli boni forte sunt plures, quam omnes damnandi daemones et homines 1, d. 39, q. 2, 2, 4m.

215 Unum transcendens convenit Angelis, non autem unum quod est principium numeri 2, d. 3, q. 1, 3, 1m.

216 In angelis sunt tres hierarchiae, secundum triplicem gradum cognitionis eorum 1a q. 108, 1, o. | 2, d. 9, 3, o. | 4, d. 24, q. 2, a. 1, q. 2, 4m | Cg. 3, c° 80 | Opus. 3, c° 126 | Eph. 1, lect. 7, prin° | Col. lect. 4, fi.

217 In qualibet hierarchia, sunt tres ordines 1, q. 108, 2, o. | 2, d. 9, 3, o. | 4, d. 24, q. 2, a. 1, 2, 4m | Cg. 3, c° 80 | Opus. 3, c° 126. Eph. lect. 7, me° | Col. lect. 4, fi.

218 In quolibet ordine, sunt multi angeli 1a q. 108, 3, o. | 2, d. 9, 3, c. | 5m. * Archangeli.

219 Distinctio hierarchiarum et ordinum in angelis, est a natura, sed completur per dona gratiae 1, q. 108, 4, o. | 8, c. | q. 109, 1, c. | 2, d. 9, 7, o. | 4, d. 24, q. 1, a. 1, q. 1, 3m.

220 Distinctio ordinum in angelis, est secundum distinctionem actuum et officiorum 1, q. 108, 2, o. | q. 110, 1, 3m fi. | 2, d. 9, 3, o. | 5, 2m | Cg. 3, c° 76, 2m | 80.

221 In angelis est triplex divisio: scilicet hierarchiarum secundum diversos modos recipiendi divinas illuminationes, ordinum secundum diversos actus, et personarum secundum diversam virtutem 2, d. 9, 3, c. prin° | 4, d. 24, q. 2, art. 1, q. 2, 4m.

222 Divisio hierarchiae in ordines, est divisio totius potestativi in partes potestativas 2, d. 9, 3, 1m.

223 Prima distinctio angelorum, est secundum proportiones diversas genere. Secunda secundum diversas specie. Tertia secundum diversas numero 2, d. 9, 3, 5m. * Charitas 132. Cherubin 1.

224 Ordines angelorum, sunt tantum novem 1a q. 108, 2, c. | 2, d. 9, 3, o. | Cg. 3, c° 80 | Eph. lect. 7, prin°.

225 Ordo in angelis essentialiter consistit in dono gratiae. Et secundum justitiam donorum gratuitorum, ordines distinguuntur, licet distinctio naturalium praesupponatur materialiter et dispositive. Ma. q. 7, 3, 12m.

226 Omnes ordines angelorum conveniunt in dono gratiae, inquantum unit Deo; in qua distinguuntur, inquantum ordinat ad opus, idest ad diversa officia. Ma. q. 7, 3, 12m.

227 Ordines distinguuntur secundum gradum in praemio essentiali, quod per ministeria non augetur 2, d. 5, 2, 3m.

228 Gradus in ordinibus angelorum, bene ordinatur 1a q. 108, 2, 2m | 6, o. | 2, d. 9, 3, o. | L. | Cg. 3, c° 80 | Opus. 3, c° 126 | 1a Cor. 15, lect. 3, me° | Eph. lect. 7, prin° | Col. lect. 4, fi.

229 Tota ratio ordinis in angelis, est ex propinquitate ad Deum; ideo propinquiores Deo, sunt gradu sublimiores et scientia clariores, non autem in hominibus 1, q. 106, 3, 1m | q. 107, 2, c.

230 Angeli in confinibus suorum ordinum, magis conveniunt quam cum extremis suorum ordinum 1, q. 108, 3, 3m | 2, d. 9, 5, 4m

ANGELUS

231 Angeli unius ordinis, non sunt aequales 1ª q. 16, 6, c. fi. | q. 47, 2, c. | q. 50, 4, c. | q. 108, 3, o. | q. 113, 3, 1m | 2, d. 9, 5, o. | Opus. 1, c° 35.

232 Omnes ordines primae hierarchiae, assimilantur ministris regis circa personam ejus, scilicet cubiculariis, consiliariis, et assessoribus. Secundae autem officialibus regni in communi, scilicet dominis curiae, principibus militiae et judicibus curiae. Tertiae vero deputatis ad certas partes regni, scilicet praepositis, balivis et hujusmodi 1ª q. 108, 6, c. | 2, d. 9, 3, c. me°.

233 Ad primam hierarchiam, pertinet consideratio finis. Ad secundam dispositio universalis de agendis. Ad tertiam vero exequutio operis 1ª q. 108, 6, c. | Cg. 3, c° 80. | Opus. 3, c° 126.

234 Ordines angelorum sunt connexi ad invicem et ad nostram hierarchiam 1ª q. 108, 1, o. | 2, d. 9, 6, o.

235 Omnes homines et omnes angelorum ordines, sunt una hierarchia 1ª q. 108, 1, c. | 1m | 3ª q. 8, 4, c. | 2, d. 9, 3, c.

236 Homines assumentur ad omnes ordines angelorum 1ª q. 63, 9, 3m | q. 108, 8, o. | 1-2, q. 4, 5, 6m | 2, d. 9, 8, o. | d. 29, 4, 4m | Cg. 3, c° 57, fi. | Anima 20, 11m. * Daemon 4, 5, 6, 58. Dominatio 2, 3. Eustratius 2. Fruitio 2, 3.

237 Homines assumuntur ad ordines angelorum, non ratione officiorum, sed propter mensuram gloriae et fruitionis divinae. Ma. q. 7, 3, 12m. * Gabriel 2. Michael 1.

238 Angelus inferioris ordinis, non assumetur ad superiorem ordinem 1ª q. 108, 8, 2m | 2, d. 9, 8, o. | d. 29, 4, 4m.

239 Sub uno ordine angelorum, sunt diversi ordines animarum et corporum. Cg. 3, c° 81. * Officium 2. Ordo 7, 36, 37, 58.

240 Quilibet angelus magis habet proprium ordinem et officium, quam quaecumque stella 1ª q. 108, 3, 3, c. | 2m | Cg. 2, c° 96, fi.

241 Minimus ordo angelorum est superior supremo ordine nostrae hierarchiae 1ª q. 108, 2, 3m | q. 117, 2, c. | 3m | 2, d. 9, 3, 4m | Verit. q. 9, 1, 11m. * Potestas 18, 19. Principatus 10. Regere 14.

242 Proprietates et officia in ordinibus angelorum et Ecclesiae accipiuntur ex nominibus eorum 3ª q. 67, 1, c.

243 Ordo Virtutum, est supremus omnium ordinum qui mittuntur ad exequenda ministeria 2, d. 10, 3, c. fi. | d. 11, q. 1, 2, 3m | Cg. 3, c° 80, me°.

244 Ordo Virtutum in angelis attingit ultimum in operandis omnibus difficilibus divinorum ministeriorum, scilicet facere miracula 2, d. 9, 3, c. fi. | 3m | d. 10, 3, c. fi. | Cg. 3, c° 80, me° | 103, fi. | Ma. q. 16, 9, 12m | Opus. 3, c° 126. Miraculum 36.

245 Ordines angelorum, semper durabunt 1ª q. 108, 7, c. | 2, d. 6. L. fi. | d. 11, q. 2, 6, o. | 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 4, c. | Quol. 2, 11, fi. | 1 Cor. 15, lect. 3, me°.

246 Excellentia cujuslibet angeli inferioris, continetur in excellentia cujuslibet superioris, et non e converso 1ª q. 108, 5, 6m | 2, d. 6, 1, 1m.

247 Omnes perfectiones sunt communes omnibus angelis, sed perfectius et abundantius sunt in superioribus, quam in inferioribus 1ª q. 106, 4, o. | q. 108, 2, 2m | 5, c. | 2-2, q. 24, 3, 3m | 2, d. 9, 3, 2m | 4, c. | 4, d. 49, q. 5, 1, 4m | Opus. 3, c° 126, fi. | Isa. 37, prin° | Col. lect. 4, fi. * Caelum 139, 142. Daemon 73, 81, 90, 118, 120. Dominatio 2, 3.

248 Quicquid potest fieri per angelos inferiores, non fit a superioribus nisi per inferiores 2, d. 10, 3, 3m | 3, d. 3, q. 3, a. 2, q. 2, c.

249 Inferiores angeli, exercent officia superiorum 2, d. 10, 2, 2m | 3m | 4m | d. 11, q. 1, 2, 2m.

250 Immo jam transcenderent limites suos 3, d. 13, a. 2, q. 2, 2m | 3m.

251 Inferiores angeli exercent officia superiorum, in virtute superiorum. Ideo infimi possunt arcere daemones, et facere miracula 1ª q. 112, 2, 2m | q. 113, 3, 3m | 2, d. 10, 2, 2m | 3m | 4m | d. 11, q. 1, 2, 2m | Cg. 3, c° 80, fi. | Verit. q. 9, 2, 2m | Opus. 3, c° 126, fi. | Hebr. 1, fi. * Imago 22. Infinitum 22.

252 Essentia superioris angeli est nobilior, et virtus efficacior ad intelligendum, et ad agendum in res exteriores, quam essentia et virtus inferioris 1ª q. 89, 1, c. fi. | q. 106, 1, 3, 4, c. | Quol. 2, q. 2, 1, c. fi. | Quol. 6, 2, c. fi.

253 Inferiores angeli, sufficiunt ad quantumcumque maxima annunclanda, vel exequenda 2, d. 10, 2, c.

254 Nihil prohibet dicere, inferiores angelos administrare inferiora corpora, et superiores superiora, et summos assistere Deo 1ª q. 63, 7, c. | Cg. 3, c° 80, prin°.

255 Ordo in angelis, nunquam a Deo praetermittitur, quin semper inferiora per superiora moveantur, et non e converso 1ª q. 106, 3, c. | q. 112, 2, c.

256 Quilibet angelus, est simpliciter major quolibet viatore secundum conditionem status, non autem secundum meritum 1ª q. 108, 2, 3m | q. 117, 2, 3m | 2, d. 11, q. 2, 4, 2m | Verit. q. 9, 1, 11m | Matth. 11, me°.

257 Angeli superiores regulant inferiores in suis ministeriis et homines per angelos 2, d. 1, 1, q. 1, 4, 2m | d. 3, q. 1, 3, 4m | q. 3, 2, c. | d. 5, q. 2, 2, 2m | d. 6, 1, 2m | d. 9, 2, 3m.

258 Angeli inferiores habent virtutes particulatas, et explicabiles per corpora: ideo oportet, quod corporibus uniantur, non autem superiores. Cg. 3, c° 80, prin°.

ANGELUS

259 Angeli superiores, per scientiam suam ordinant actus et officia inferiorum, illuminantes, purgantes, et perficientes eos 2, d. 3, q. 3, 2, c. | 2m | d. 9, 2, 3m.

260 Quicquid convenit angelo superiori essentialiter, convenit inferiori participative. Et quicquid convenit angelo inferiori essentialiter, convenit superiori causaliter. Coloss. lect. 4, fi.

261 Formae superiorum angelorum sunt universaliores formis inferiorum 1ª q. 55, 3, o. | q. 89, 1, c. | q. 110, 1, c. | q. 116, 1, c. | 2, d. 3, q. 3, 2, o. | d. 9, 3, c. prin° | d. 10, 2, c. | d. 14, 2, c. | Cg. 2, c° 98, me° | Lib° 3, c° 79, 1m | 80, 1m | Verit. q. 8, 10, o. | 15, c. fi. | q 9, 5, c. | Ma. q. 16, 4, c. me° | 8, c. | Quol. 7, 3, c. | Anima. 7, 5m | 18, c. | Opus. 3, c° 78, 81, 126 | Causis, lect. 4 | lect. 10.

262 Oppositum videtur dicere 1ª q. 108, 7, c.

263 Scientia superiorum angelorum dicitur esse universalior, quia intellectus eorum respicit objectum sub universaliori ratione, quo ad eminentiorem modum intelligendi, et non quo ad modum praedicandi 1ª q. 106, 4, 1m.

264 Cognitio superiorum angelorum est perfectior quam cognitio inferiorum 1ª q. 89, 1, c. fi. | q. 106, 4, o. | q. 108, 5, fi. | 1-2, q. 150, 5, c. fi. | 2, d. 3, q. 3, 2, o. | d. 11, q. 2, 2, c. | Cg. 3, c° 98 | Verit. q. 8, 10, o. | Opus. 3, c° 78 | Causis, lect. 4, fi.

265 Superiores angeli, idem cognitum perfectius et clarius cognoscunt, quam inferiores 2-2, q. 2, 6, c. | 2, d. 3, q. 3, 2, 2m | d. 11, q. 2, 2, c. | Verit. q. 8, 10, c. | 2m.

266 Plura subjacent cognitioni superiorum angelorum, quam inferiorum. Verit. q. 8, 10, c. | 4m.

267 Pauciores sunt formae intelligibiles in intellectibus superiorum angelorum, quia lumen intellectuale in eis minus dividitur 1ª q. 89, 1, c. fi. | 2, d. 3, q. 3, 2, c. fi. | Cg. 2, c° 98, me° | Verit. q. 8, 10, c. | 2m | Anima. 15, c. fi. | 18, c. me° | Quol. 7, 3, c.

268 Angelus superior per unam speciem potest plura intelligere, quam inferior 1ª q. 55, 1, o. | q. 89, 1, c. fi. | 2, d. 3, q. 3, 3, 3m | Cg. 3, c° 98 | Verit. q. 8, 10, c. | 2m | 14, c. | Ma. q. 16, 4, c. fi. | Anima. 18, c. | Quol. 7, vel 8, vel 11, q. 1, 3, c. | Causis, lect. 10.

269 Scientia inferiorum angelorum perficitur per superiores 2, d. 3, q. 3, 2, 4m.

270 Superior angelus perfecte cognoscit species et alia in intellectu inferioris, e converso autem imperfecte. Ma. q. 16, 8, c.

271 Aliqui effectus sunt, quos omnes angeli beati immediate vident in essentia Dei, quos tamen clarius vident superiores 2, d. 11, q. 2, 2, c. * Maria 50, etc.

272 Superiores angeli perspicacius divinam sapientiam contemplantes, plura et altiora mysteria gratiae cognoscunt in visione Dei, quae inferioribus eos illuminando manifestant 1ª q. 57, 5, c.

273 Angelus superior illuminat inferiorem 1ª q. 106, 1, 3, o. | q. 107, 2, c. | q. 108, prin° | q. 113, 2, 2m | q. 117, 2, c. | 1-2, q. 112, 1, 3m | 2-2, q. 2, 6, c. | 2, d. 1, q. 1, 4, 2m | d. 3, q. 1, 3, 4m | 4, 4m | q. 3, 2, c. | 2m | d. 9, 2, o. | d. 11, q. 1, 2, 2m | q. 2, 1, 3m | 3, c. | d. 9, 3, o. | d. 18, q. 22, 3m | 4m | Verit. q. 9, 1, o. | Opus. 3, c° 126 | 1 Cor. 13, prin° | Causis, lect. 4, fi.

274 Illuminatio inferiorum angelorum est a Deo per superiores 2, d. 3, q. 1, 3, 4m | d. 9, 2, 3m | 4m | Verit. q. 9, 2, o.

275 Angelus superior instruit inferiorem de omnibus quae scit 1ª q. 106, 4, o. | 2-2, q. 181, 4, 2m | 2, d. 9. 2, o. | Opus. 3, c° 126.

276 Usque ad diem judicii, semper nova aliqua supremis angelis revelantur divinitus, de his quae pertinent ad dispositionem mundi, et praecipue ad salutem electorum. Unde semper remanet, unde superiores angeli inferiores illuminent 1ª q. 106, 4, 3m.

277 Angelus inferior numquam illuminat superiorem, nec potest 1ª q. 106, 3, o. | q. 107, 2, c. | q. 108, prin° | q. 117, 2, c. | 2, d. 11, q. 2, 3, 5m | 4, c. Verit. q. 9, 5, c. fi. | 1 Cor. 13, prin°. * Dominatio 2, 3. Dominium 5, 8. Imago 22. Infinitum 22. Judicium 59, 85.

278 Boni angeli habent praelationem super angelos malos 1, q. 109, 4, o. * Maria 21, 46, etc. Officium 2. Ordo 7.

279 Boni angeli inferiores secundum naturam, habent praelationem super angelos malos superiores secundum naturam 1ª q. 109, 4, 3m.

280 Superiores angeli mali, habent praelationem super inferiores angelos malos 1ª q. 63, 8, o. | q. 109, 2, o. | 2, d. 6, 4, o. | 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 4, o. * Potestas 18, 19. Praelatio 25. Principatus 10. Providentia 25, etc.

281 Angeli praesidentiam habent super ista inferiora immediatam 1ª q. 110, 1, 2m | 3m.

282 In caelesti hierarchia, sub Potestatibus quae indistincte praesunt, ponuntur Principatus qui singulis provinciis distribuuntur, et sub his angeli, qui singulis hominibus in custodiam deputantur 4, d. 19, q. 1, a. 3, q. 1, c.

283 Minimus angelus habet altiorem et universaliorem virtutem,

quam aliquod genus corporalium, sed Deus diversos angelos praeposuit cuilibet generi corporum 1a q. 110, 1, 3m.

284 Anima secundum ordinem naturae, non praefertur alteri animae, sicut daemones ordine naturae praeferuntur hominibus 1a q. 64, 4, 2m.

285 Praelatio malorum angelorum fundatur super justitiam Dei, non autem super justitiam eorum 1a q. 109, 2, 1m.

286 Praelatio angelorum post diem judicii cessabit, quo ad ministeria circa nos 1a q. 61, 4, c. | 2, d. 6. L. | d. 11, q. 2, 6, c. | 1m | d. 44, q. 1, 3, 5m | 4, d. 47, q. 1, art. 2, q. 4, 1m | d. 49, q. 2, 5, 12m | 1 Cor. 15, lect. 3, meo.

287 Intellectus angeli est deiformis, quia non habet cognitionem a rebus, nec per sensum, nec cum discursu, sicut in nobis 1a q. 84, 2, c. fi. | 2-2, q. 180, 6, 2m | 2, d. 3, q. 1, 2, 6, c. fi. | q. 3, 4, 1m | 3, d. 1, q. 1, 2, 2m | Cg. 3, co 91 | Verit. q. 15, 1, c. | q. 24, 10, c. | Ma. q. 7, 9, c. | 1m. * Abstractio 9. Adam 5, 11, etc. Ars 23. Certitudo 10. Comparatio 3. Defectus 1. Homo 25.

288 Intellectus angeli est speculum purum et incontaminatum, quia non patitur defectum luminis secundum suum genus 2, d. 3, q. 1, 2, c. | Verit. q. 8, 3, 3m | Ma. q. 16, 5, 6, c. * Deus 392, 403, 415, 416, 417. Dubitatio 2. Homo 21, 25.

289 Intellectus angeli est aliquid ens actu in genere intelligibilium, ideo intelligit essentiam suam, secundum ipsam, et per eam quaelibet alia. Verit. q. 8, 6, c. | Ma. q. 16, 12, 4m. * Ignorantia 18 | 14, 6m.

290 Angelus dicitur substantia semper mobilis, quia numquam est in potentia intelligens respectu suae essentiae; et sic intellectus angeli, est semper in actu, et numquam in potentia 1a q. 50, 1, 2m | q. 54, 4, c. | q. 65, 1, o. | Cg. co 97 | 98, fi. | Verit. q. 8, 5, o. | Ma. q. 16, 2, 6m | 5, 6, c.

291 Oppositum videtur dicere 2, d. 3, q. 3, 1, 4m | d. 9, 2, 6m.

292 Intellectus angeli est in potentia essentiali et accidentali respectu revelandorum; sed respectu naturaliter cognitorum, est tantum in potentia accidentali 1a q. 58, 1, o. | q. 61, 1, c. | 1-2, q. 50, 5, c. | 2, d. 3, q. 3, 1, 4m | d. 9, 2, 6m | Ma. q. 16, 5, c. | 6, c. |

293 Oppositum videtur dicere 1a q. 25, 6, o. | 1, d. 44, o. Poa q. 3, 16, c. | 17m.

294 Intellectus angeli semper est in actu secundo, et in nulla potentia respectu Verbi Dei 1a q. 58, 1, c. | 2-2, q. 180, 6, 2m.

295 Intellectus angeli beati, est semper in actuali consideratione sui, et pertinentium ad eum 2, d. 11, q. 2, 3, 4m.

296 In intellectu angeli beati, non potest esse falsitas 1a q. 58, 5, o. | 2, d. 11, q. 2, 5, 4m | Verit. q. 8, 14, 6m | Ma. q. 16, 6, c.

297 Intellectus et voluntas in angelis differunt realiter 1a q. 59, 2, o. | 1, d. 42, q. 1, 2, 3m | Verit. q. 22, 10, o.

298 In angelis sunt tantum duae potentiae, scilicet intellectus et voluntas 1a q. 54, 5, c. | q. 79, 1, 3m | Ma. q. 16, 1, 14m. Memoria 3, 17. Oppositum videtur dicere 1a q. 54, 2, c. Opus. 11, co 3 | 13.

299 Intellectus angeli est medius inter intellectum Dei et hominis, virtute et modo cognoscendi, quia similitudo ejus non est essentia ejus, sicut in Deo, nec accepta a rebus, sicut in nobis, sed per influxum a Deo 1a q. 84, 2, c. fi. | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 2 | Cg. 2, co 98, meo | Lib. 4, co 11, prino | Poa q. 3, 4, 13m. Deus 97, 98.

300 Intellectus angeli non habet defectum sui generis, sicut noster, sed tantum respectu intellectus Dei 1a q. 12, 4, 12m | 4, d. 49, q. 2, 6, 4m.

301 In angelis non est intellectus agens, et possibilis 1a q. 54, 4, o. Cg. 2, co 96, 7m.

302 Oppositum videtur dicere 2, d. 3, q. 3, 4, 4m.

303 Intellectus agens angeli, sufficit ad distinctam cognitionem rerum, non autem intellectus noster 2, d. 3, q. 3, 4, 4m.

304 Intellectus possibilis angeli, est in potentia respectu luminis divini, noster autem etiam respectu specierum a rebus acceptarum 1a q. 54, 4, o. | 2, d 3, q. 1, 6, c. meo | q. 3, 4, 4m. Intellectus 266. * Obscuris. Ratio 3. Rationale 1, 2, 4.

305 Angelus habet intellectum possibilem respectu superiorum tantum, sed homo etiam respectu inferiorum 2, d. 3, q. 1, 6, c.

306 Intellectus angeli plus excedit intellectum optimi philosophi, quam ille intellectum rudissimi idiotae. Cg. 1, co 3.

307 Intellectus Dei plus excedit intellectum angeli, quam ille intellectum nostrum. Cg. 1, co 3.

308 Intellectus angeli est completus per species connaturales omnium quae naturaliter cognoscere potest, non autem intellectus noster 1a q. 54, 4, o. | q. 55, 2, o. | q. 59, 3, 2m | q. 60, 2, o. | q. 76, 5, c. | q. 84, 3, 1m | q. 91, 1, c. | q. 109, 3, 3m | Cg. 2, co 98, meo | 99 | Verit. q. 8, 15, c. | q. 9, 1, 9m | Anima. 2, c. fi. | Col. 2, lect. 1, meo.

309 Intellectus Dei et angeli statim totam rei cognitionem habent, intellectus autem noster paulatim 1a q. 85, 5, c. | 1-2, q. 5, 1, 1m | 2-2, q. 180, 3, c. | Verit. q. 15, 6, c. | q. 16, 1, c. | q. 18, 4, 7m | Ma. q. 16, 5, c. fi. | Ethi. lect. 11, prino. Deus 100, 110.

310 In angelis est aliqua nescientia 1a q. 12, 8, o. | q. 58, 5, o. | q. 101, 1, 2m | q. 106, 2, 1m | 1-2, q. 76, 2, c. | 2-2, q. 52, 3, c. | 2, d. 9, 2, 1m | 2m | d. 11, q. 4, c. | 5m | 5, 4m | d. 43, 6, c. | 4, d. 49, q. 2, 5, 8m | Dio. 4, lect. 4. Ignorantia 48.

311 Angeli ignorant aliqua supernaturalia, non autem aliquid cognoscibile ab eis naturaliter: sed intellectus noster ignorat utroque modo 1a q. 58, 5, c. | Verit. q. 8, 15, 2m | Ma. q. 10, 2, 4m | 5m. Ignorantia 16, 19.

312 Connaturale est intellectui nostro cognoscere naturas in materia, angelico autem sine materia: sed intellectui divino, esse subsistens 1a q. 12, 4, c. | q. 85, 1, c.

313 Angeli per species inditas rerum naturas cognoscunt in universali, et in particulari, quantum ad formam, et quantum ad materiam 1a q. 57, 2, c. | 2m.

314 Intellectus Dei est sicut actus totius entis: ideo solus est actus purus: angelicus autem est semper in actu suorum intelligibilium, non autem intellectus noster: sed est in potentia 1a q. 79, 2, c. | q. 87, 1, c. | 1-2, q. 49, 4, c. | q. 50, 5, c. | q. 51, 1, 2m | Cg. 1, co 98, prino | Verit. q. 8, 6, c. fi. | q. 20, 2, c. fi. | Opus. 3, co 103 | Anima. 3, lect. 9, fi.

315 Intellectus Dei est suum intelligere, non autem intellectus angeli, nec intellectus hominis 1a q. 51, 1, c. | q. 87, 3, c. | Cg. 4, co 11, prino. Deus 95.

316 Angelus dicitur mens et intellectus, quia solam cognitionem intellectivam habet 1a q. 54, 3, 1m | 5, o. | q. 79, 1, 3m | Cg. 3, co 108, prino | Verit. q. 10, 1, 4m.

317 Objectum primum intellectus angeli, est ejus essentia; intellectus vero nostri conjuncti, objectum est quidditas rei materialis 1a q. 12, 4, c. | q. 84, 7, c. | q. 85, 1, c. | q. 87 | Verit. q. 8, 3, c. fi.

318 Angelus uno et eodem actu primo, simul intelligit se intelligere, et essentiam suam, non autem homo 1a q. 87, 3, c.

319 Oppositum videtur dicere 1a q. 87, 3, 2m.

320 Angelus indiget lumine in cognitione supernaturali, non autem in cognitione naturali; sed homo indiget in utraque 3, d. 14, a. 1, q. 2, 1m.

321 Oppositum videtur dicere 2, d. 9, 2, 4m | 6, 3m | d. 11, q. 2, 3, 3m.

322 Cognitio angeli duplex: scilicet speculativa, et practica 2, d. 3, L. 2 | Verit. q. 16, 1, c. 6. * Accidens 110. Anima. 152, 155, 160, 162.

323 Cognitio angeli duplex: scilicet matutina, et vespertina 1a q. 58, 6, 7, o. | q. 64, 3m | 1-2, q. 67, 3, c. | 3a q. 9, 3, c. | 2, d. 12, 3, c. | 3, d. 31, q. 2, a. 1, q. 1, 4m | Verit. q. 8, 16, o. | 17, c. | 2m | q. 9, 1 | 1m. Poa q. 4, 2, c. fi. | Opus. 3, co 224 | Hebr. 8, lect. 3, meo | Eph. 3, lect. 3, meo. * Ars 23. Certitudo 10.

324 Nulla cognitio praeter matutinam et vespertinam, est in angelis 1a q. 58, 6, o. | 2, d. 12, 3, o. | Verit. q. 8, 17, o.

325 Cognitio matutina in angelis, est prior vespertina, ordine naturae, in uno et eodem angelo: sed in diversis, vespertina prioris angeli, est prior, quam matutina posterioris. Verit. q. 8, 16, 6m | 11m.

326 Cognitio vespertina, idest, in propria natura, respectu medii scilicet per rationes rerum in Verbo est eadem cum matutina, differens tantum secundum cognita; non autem cognitio per species rerum innatas, sed est diversa realiter 1a q. 58, 7, o.

327 Angelus dupliciter cognoscit: scilicet per species, et per Verbum 1a q. 57, 5. c. | q. 58, 7, o. | 1, d. 37, q. 4, 1, c. | 2, d. 3, q. 3, 4, c.

328 In prima cognitione est vicissitudo, successio, et renovatio operationum, non autem in secunda 1a q. 57, 3 | 2m | 2, d. 3, q. 3, 4, c. | 2m | Cg. 2, fi. | Ma. q. 16, 4, c. fi.

329 Cognitio secunda est quasi formalis, respectu primae 2, d. 3, q. 3, 4, c. fi.

330 Angelus dupliciter cognoscit res in Verbo: scilicet per similitudinem Verbi, in sua natura relucentem, et per essentiam Verbi. Primam habuit in principio suae creationis, non autem secundam quae proprie dicitur matutina 1a q. 62, 1, 3m | Verit. q. 8, 16, 8m.

331 Angelus habet triplicem de rebus cognitionem: scilicet in Verbo, in mente ejus, et in propria natura. Secunda et tertia est vespertina, prima vero matutina 1a q. 12, 10, 2m | q. 58, 6, o. | q. 60, 2, o. | d. 12, 3, 5m | Quol. 9, 7, o.

332 Oppositum videtur dicere. Ma. q. 16, 6, 16m | 7, 5m | Anima 7, 5m.

333 Angelus dupliciter accipit cognitionem de rebus: scilicet per illuminationem, et per reductionem objecti de potentia ad actum 2, d. 11, q. 2, 4, c. | Verit. q. 8, 9, 5m. * Futurum 2.

334 Angelus numquam cognoscit res in propria natura, nisi per species earum 1a q. 55, 1, o. | 2, d. 12, 3, 5m | 3, d. 14, art. 1, q. 2, c. | 1m.

335 Angelus in principiis intuetur omnes conclusiones cognoscibiles naturaliter ab eo. Ma. q. 16, 1, c. fi. | 6, c. | 19m. Universale 1.

336 Angelus cognoscit per species innatas, non autem per acquisitas a rebus. sicut homo 1a q. 55, 2, o. | q. 57, 1, 3m | q. 87, 1, c. | q. 89, 1, 2, 2, o. | 1-2, q. 51, 1, c. | 2m | 2m | 2-2, q. 180, 6, 2m | 2, d. 3, q. 3, 1, o. | d. 12, 3, 4m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 1m | 4, d. 10, a. 4, q. 4, c. | Verit. q. 8, 3, c. | 7, c. fi. | 7m | 8, 7m | 9, o. |

ANGELUS

ANGELUS

ANGELUS

3, o. | Cg. 2, co 100 | Verit. q. 8, 11, o, | q. 10, 5, o. | Ma. q. 16, 7, 5m | Spiritu. 5, 7m | Anima. 8, 17m | 20, c. | 4m | 2m | Quol. 7, 3, o. 19m | Opus. 15, co 13 | 15.

389 Angelus quilibet per unam speciem, omnia individua unius speciei cognoscit, quae fit propria ratio singulorum, secundum proprios respectus ad illa 1a q. 58, 2, c. | 2, d. 3, q. 3, 3, 3m | Verit. q. 8, 14, c. 2 | q. 19, 2, 1m | Ma. q. 16, 7, 5m | Quol. 7, 3, c. fi. | 1m | 5m.

390 Quilibet angelus, per unam speciem intelligit quidquid est in individuis essentialiter vel accidentaliter. Quol. 7, 3, 1m.

391 Species in intellectu angelico directe respiciunt naturas specierum, idest, inquantum sunt actu. Ma. q. 16, 7, 6m | 9m | 13m | Spiritu. 5, 7m | Anima. 20, 4m.

392 Angelus intelligendo quidditatem alicujus, simul cognoscit quidquid ei attribui potest, vel removeri, vel concludi 1a q. 58, 3, 4, 5, o. | q. 85, 5, c. | Ma. q. 16, 6, 19m | Quol. 7, 3, 1m.

393 Angeli possunt cognoscere illud quod est in appetitu vel apprehensione brutorum, non autem motum appetitus sensitivi vel apprehensionem phantasticam hominis ut moventur a voluntate et a ratione, nisi procedant in actum exteriorem 1a q. 57, 4, 3m.

394 Substantia immaterialis, est proprium objectum intellectus angeli 1a q. 12, 4, c. | q. 5, 4, 4, c. | q. 84, 7, c. | q. 85, 1, c. | q. 87, 3, c. | Cg. 2, co 96 | 98.

395 In angelis potuit esse error electionis, in particulari, non quidem ex ignorantia, sed ex inconsideratione 1a q. 63, 1, 4m | 2, d. 5, q. 1, 1, c. | Cg. 3, co 108 | 110 | Ma. 16, 2, 4m | 5m.

396 Angeli ignoraverunt virtutes suas, et ordinationes, secundum Dionysium, scilicet non quidem secundum se, sed quia non comprehendunt eas in Deo 1a q. 56, 1, 1m | Verit. q. 8, 6, c. | 7, 1m.

397 Angeli non praesciverunt suam beatitudinem, nec miseriam nec peccatum 2, d. 4, 2, o. | Ma. q. 16, 4, 11m | 7, 2.

398 Per angelum significatur divinum lumen. Opus. 60, co 1.

399 In angelis est duplex lumen: scilicet connaturale a solo Deo, et superveniens ab angelo superiori 2, d. 9, 2, 4m.

400 Nostra hierarchia perficitur divino lumine, velato similitudinibus sensibilium in figuris et sacramentis: angelica vero, lumine simplici et absoluto 1a q. 108, 1, c. | 2, d. 9, 3, c. prino | Cg. 3, co 80 | Opus. 3, co 126.

401 In angelis est duplex lumen intellectus: scilicet naturale, et gratuitum 2, d. 9, 6, 3m | Verit. q. 9, 1, 2m.

402 Oppositum videtur dicere 3, d. 14, a. 1, q. 2, 1m.

403 Utrumque lumen est unum in omnibus angelis ex principio et fine, sed multa ex parte subjecti 2, d. 9, 6, 3m | d. 11, q. 2, 3, 3m.

404 Lumen illuminantis angeli, et illuminati, est unum secundum speciem et rationem. Verit. q. 9, 1, 5m | 7m | 17m.

405 Ex lumine intellectus agentis in angelis, multiplicantur species intelligibiles in eis 2, d. 3, q. 3, 4, 4m.

406 Oppositum videtur dicere 1a q. 54, 4, o. | Cg. 2, co 96, 7m.

407 Angelus illuminat alium angelum 1a q. 106, 1, o. | 2, d. 9, 2, o. | d. 11, q. 2, 1, o. | 1 Cor. 13 prino.

408 Oppositum videtur dicere a simili 1a q. 54, 4, o. | Cg. 2, co 96, 3m. * Docere 3.

409 Angelus illuminat alium angelum, idest, manifestat ei veritatem, quam illuminans cognoscit, confortando virtutem intellectivam ejus per conversionem ad eum, et distinguendo universalem scientiam 1a q. 106, 1, o. | q. 111, 1, c. | 2, d. 9, 2, o. | d. 11, q. 2, 1, o. | Verit. q. 8, 4, 1m | 4m | q. 9, 1, o. | 5, c. | 1 Cor. 13, prino. Prophetia 83.

410 Angelus illuminat angelum, de pertinentibus ad praemium accidentale, non autem de pertinentibus ad praemium essentiale 1a q. 106, 1, 1m | 2-2, q. 181, 4, 2m | 1 | d. 9, 2, 3m | d. 11, q. 2, 3m | 2, 1m | 3, d. 14, a. 2, q. 4, 4m | Verit. q. 4, 1, 9m | 1 Cor. 13, prino | Hebr. 8, lect. 3, meo.

411 Angelus illuminans non operatur intra essentiam angeli illuminati, nec lumen recipitur in essentia ejus: ideo dicitur quasi exterius operari, per modum suggerentis 1, d. 37, q. 3, 3, 4m | 2, d. 8, 5, 3.

412 Illuminatio angelorum, non est de volito eorum, sed de volito Dei, et de veritate, ut est a Deo 1a q. 107, 2, c. | 5, 3m | q. 109, 3, c.

413 Angeli per illuminationem, proficiunt in cognitionem, non quidem Dei, sed effectuum ejus 1-2, q. 5, 6, 3m | 2, d. 9, 2, o. | d. 11, q. 2, 1, 2, o. | Verit. q. 9, 1, 9m | Opus. 3, co 126.

414 Revelationis factae daemonibus per sanctos angelos, ex parte daemonum non sunt illuminationes, quia non ordinant eas ad Deum 1a q. 190, 4, 1m.

415 Illuminare angelos inferiores, est dignitas superiorum, quia in hoc maxime assimilantur Deo 2, d. 11, q. 2, 1, 2m | Verit. q. 9, 2, c. | Opus. 3, co 126.

416 Inferiores angeli illuminantur a mediis, de iis quae inferiores non vident, sed medii vident in Verbo, vel per lumen superiorum 3, d. 14, a. 2, q. 4, 4m.

417 Illuminatio semper erit in angelis, usque ad diem judicii 1a q. 106, 4, 3m | 2-2, q. 181, 4, 2m | Hebr. 8, lect. 3, meo.

418 Actiones hierarchicae semper erunt in angelis, quia semper unus alium illuminabit, purgabit, et perficiet 1a q. 108, 7, 2m | 3m | 2, d. 11, q. 2, 6, o. | 4, d. 49, q. 2, 5, 12m.

419 Actiones hierarchicae semper erunt in angelis, non quo ad novorum cognitionem per modum profectus et motus, sed erit semper continuatio illuminationis, quia inferiores in lumine superiorum, rationes divinorum secretorum cognoscent 1a q. 108, 7, 2m | 2, d. 11, q. 2, 6, 4m | 4, d. 49, q. 2, 1, 12m | Verit. q. 18, 5, 5m | 7, c. Pater 19.

420 Homines illuminantur ab angelis 1a q. 111, 1, o. | 1-2, q. 112, 1, 3m | 2, d. 18, q. 2, 2, 3m | 4m | 5m | Cg. 3, co 81, prino | Verit. q. 11, 3, o. | Quol. 9, q. 4, 5, c. Docere 3. Officium 2.

421 Deus est primum principium creationis et illuminationis animae: sed angelus illuminat eam tamquam minister 1a q. 113, 1, 2m.

422 Homines illuminantur ab angelis, non solum de credendis sed etiam de agendis 1a q. 111, 1, 1m. Fides 76, 113, 1, 2m.

423 Homines docentur ab angelis 2, d. 9, 2, 4m | Verit. q. 11, 3, o.

424 Non autem e converso: absque praejudicio tamen credi potest quod daemones ab hominibus doceantur 1a q. 117, 2, o. | 2, d. 11, q. 2, 4, o. | Eph. 3, meo.

425 Aliqui tamen homines illuminabunt aliquos angelos 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 1, 3m | Opus. 1, co 26.

426 Purgatio, illuminatio, et perfectio in angelis et hominibus, differunt tantum ratione 1a q. 106, 2, 1m | 1-2, q. 112, 1, 3m | 2, d. 9, 3, c. | Verit. q. 9, 3, c. | Opus. 3, co 126. Dio. lect. 1, lect. 2.

427 Angelus superior purgat inferiorem, non autem e converso 1-2, q. 112, 1, 3m | 2, d. 3, q. 3, 2, c. | q. 9, 2, o. | d. 23, q. 2, 2, 5m | Verit. q. 8, 13, 1m | q. 9, 2, o. | q. 22, 9, 5m.

428 Minimus ordo angelorum potest perficere, illuminare, et purgare 1a q. 108, 2, 3m | 2, d. 9, 3, 4m.

429 Purgatio in angelis non est a culpa nec ab immunditia: sed a dissimilitudinis confusione, idest, a nescientia 1a q. 106, 2, 1m | 1-2, q. 112, 1, 3m | 2, d. 9, 2, 1m | 2m | Verit. q. 9, 3, o. | q. 22, 9, 5m | Opus. 3, co 126.

430 Loquutio et illuminatio in angelis differunt dupliciter, scilicet objecto et modo 2, d. 11, q. 2, 3, c.

431 Illuminatio proprie est de visis in lumine divinae essentiae ab angelo superiori, et non ab inferiori: sed loquutio est de motibus liberi arbitrii 1a q. 107, o. | 2, d. 9, 2, 3m | 4m | 5m | d. 11, q. 2, 3, c. | 1 Cor. 13, prino.

432 Omnis illuminatio est loquutio in angelis, et non e converso universaliter 1a q. 107, 2, o. | 2, d. 9, 2, 4m | d. 11, q. 2, 3, c. | Verit. q. 9, 5, c. * Daemon 17, 102, 110, 111. Daemoniaci. Juramentum 4. Lingua 10.

433 Illuminatio fit per hoc quod lumen angeli confortatur per fortius lumen superioris angeli: sed loquutio fit per hoc, quod res occulta proponitur sine hoc, quod virtus cognoscentis fortificetur 2, d. 7, q. 2, 1, 3m | d. 11, q. 2, 3, c. Loqui 1, 2, 4. Psallere 2.

434 Angelus loquitur angelo ex hoc quod ordinat conceptum proprium ad manifestandum volitum suum ei 1a q. 107, 1, o. | 2, c. | d. 9, 2, 4m | d. 11, q. 2, 3, o. | Verit. q. 9, 4, 5, 7, o. | 1 Cor. 13, meo. Societas 4. Zacharias 2.

435 Superiores angeli possunt loqui inferioribus, et e converso 1a q. 107, 2, o. | q. 117, 2, c. | d. 11, q. 2, 3, 5m | Verit. q. 9, 5, o. | 1 Cor. 13 prino.

436 Non omnes angeli percipiunt loquutionem unius angeli cum alio 1a q. 107, 5, o. | Verit. q. 9, 7, o.

437 Angelus potest simul audire, idest, intelligere, plures sibi loquentes, et praecipue beatus 2, d. 11, q. 2, 3, 4m.

438 Angelus proprie non loquitur per corpus assumptum 1a q. 51, 3, 4m | 2, d. 8, 4, fi. | Poa q. 6, 8, c. | 4m | 10m.

439 Loquutio angeli, est in ipso loquente, et est ibi, ubi ipse est 1a q. 107, 4, 1m.

440 Loquutio angelorum non impeditur distantia locali 1a q. 107, 4, o. | 2, d. 9, 2, 6m | d. 11, q. 2, 3, 3m | Verit. q. 9, 6, o.

441 Clamor angeli non est vox, sed est manifestatio rei magnae, vel magni affectus 1a q. 107, 4, 2m | Verit. q. 9, 6, 3m | Job 4 | lect. 3, meo. Jo. lect. 9, prino | Rom. 8, lect. 3, fi. Clamor 1.

442 Verbum cordis, loqui, signa, nutus, et lingua, differunt in angelis, sicut in nobis. Per similitudinem tamen lingua in eis dici potest vis, qua manifestant aliis quod habent in mente 1a q. 107, 1, c. | 2m | 2, d. 11, q. 2, 3, c. | Verit. q. 9, 4, 12m | 5, c. | 1 Cor. 13, meo.

443 Loquutio angelorum, fit per notiora simpliciter, ideo non possunt dici ibi proprie signa: sed transumptive 4, d. 1, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | Verit. q. 9, 4, 4m | 5m.

444 In angelis signum est species intelligibilis, nutus autem est ordinatio speciei ad alium; sed potentia faciendi hoc est lingua. Verit. q. 9, 4, 12m.

445 Angeli loquuntur Deo, non ei aliquid communicando: sed cum consultando vel excellentiam ejus admirando 1a q. 107, 3, o. | Job co 1, lect. 2.

ANGELUS

446 Angeli semper loquuntur Deo laudando eum, non autem semper consulendo eum de agendis 1ª q. 107, 3, 2m.

447 Omnis loquutio Dei ad angelos est illuminatio 1ª q. 107, 2, 3m.

448 Omnis apparitio angelorum in veteri Testamento ordinabatur ad apparitionem Filii Dei in carne 1ª q. 51, 2, 1m | 3ª q. 30, 3, c. | Poª q. 6, 7, c. * Abraham 23, 21. Adam 5, 16, 17. Adoratio 29, 30.

449 Angelus apparens Moysi dicitur Deus vel Dominus, quia apparebat in persona Dei 1ª q. 43, 7, 5m | 1-2, q. 98, 3, 1m | 2, d. 8, 6, c. | 4, d. 49, q. 2, 7, 1m | Poª q. 6, 7, 3 | Isa. 6, prinº. * Anima 138.

450 Angeli apparentes communiter describuntur in forma humana in toto vel in parte, ad significandum convenientiam in visione Dei. Cg. 3, cº 57, fi. * Coetus 2. Maria 40, 46, etc.

451 Angelus apparens et percutiens castra Assyriorum, fuit bonus. Ma. q. 16, 9, 3m.

452 Omnis apparitio boni angeli fit ex speciali dispensatione Dei 1ª q. 89, 8. 2m | q. 113, 1, 3m. Anima 138.

453 Boni angeli habent excellentiam supra homines, ideo apparent cum fulgentiori claritate. Job 40, lect. 2, prinº.

454 Angeli non saepius apparent nobis, quia incutiunt timorem et perit inquisitio rationis 2, d. 11, q. 1, 1, 6m | Job 4.

455 Mystice circa angelicam apparitionem duo sunt notanda: scilicet divini luminis emanatio et humanae mentis in Deum reductio 1, d. 37, q. 4, 1, 2m | Opus. 60, cº 1.

456 Omnis apparitio angeli in principio est cum terrore, sed boni tandem est cum consolatione, non autem mali 3ª q. 30, 3, 3m | Opus. 60, cº 1 | Opus. 61, cº 22. Job 4, lect. 3, meº | Mat. 1, fi. | cº 28, prinº | 2 Cor. 11, lect. 3, fi. | Praestigium o.

457 Omnis angelus apparens in principio hortatur ad bonum; sed bonus angelus perseverat, malus autem terminat ad malum 2 Cor. 11, lect. 3, fi. Psallere 2. Zacharias 2.

458 Apparitiones mortuorum quandoque fiunt per operationes angelorum vel daemonum, et etiam ignorantibus mortuis 1ª q. 89, 8, 2m | 2-2, q. 172, 6, 3m | q. 174, 5. 4m. Apparere 11.

459 Ad sepulchrum Christi apparuit primo unus angelus mulieribus, deinde duo 3ª p. 55, 6, 5m.

460 Voluntas est in angelis 1ª q. 59, 1, o. | Cg. 2, cº 47 | Opus. 3, cº 76. * Charitas 132. Compassio.

461 In angelis est liberum arbitrium 1ª q. 59, 3, o. | q. 64, 2, c. | 1m | 2, d. 7, q. 1, 1, 1m | Cg. 2, cº 48 | Verit. q. 23, 1, c. | q. 24, 2, 3, o. | Ma. q. 16, 5, c. | Opus. 3, cº 76. * Delectatio 18. Libertas 10. Odium 17.

462 Liberum arbitrium angeli est medium inter divinum et humanum quia est mobile ante electionem et non post, humanum autem utrobique, divinum vero nullo modo 1ª q. 63, 6, 3m | 64, 2, c. fi. q. 100, 2, 4m | 2, d. 7, q. 1, 2, c. | 3, d. 1, q. 1, 2, 2m | Cg. 4, cº 55, 4m | 95, fi. | Verit. q. 24, 3, c. | Ma. q 16, 5, c. fi. | b. 3 | d. o. | Opus. 3, cº 189. * Synderesis 4, 9.

463 In angelis est electio 1ª q. 59, 3, 1m | 2, d. 7, q. 1, 1, 1m. * Stella 7, 8, 9.

464 Actio voluntatis angeli radicatur in essentia ejus, a qua prodit ejus virtus et operatio. Quol. 6, 2, 1m.

465 Actus voluntatis angelorum non sequitur cognitionem, nisi ordine naturae 2, d. 3, q. 2, c. | Quol. 6, 2, o.

466 Immo quilibet appetitus sequitur cognitionem 1, d. 1, q. 4, 1, 1m | Verit. q. 15, 3, c. | q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. | Ma. q. 14, 1, 4m. Amor 241.

467 Appetitus in angelis non dividitur in multas potentias, ideo totaliter inclinatur in id in quod tendit, nec inclinatur in contrarium 2-2, q. 21, 3, 3m | 2, d. 7, q. 1, 2, c. | Cg. 3, cº 109, fi. | Libº 4, cº 55, 4m | Verit. q. 24, 10, c.

468 Appetitus in angelis non dividitur per concupiscibilem et irascibilem 1ª q. 59, 4, o.

469 Desiderium in angelis non ponit imperfectionem, quia est de re habita 1ª q. 58, 1, 2m | 1-2, q. 67, 4, 3m.

470 Naturale desiderium angelorum non quiescit in naturali cognitione Dei. Cg. 3, cº 50.

471 Angeli potuerunt peccare 1ª q. 63, 1, o. | 1-2, q. 89, 4, o. | 2, d. 5, q. 1, 1, 1, o. | Cg. 3, cº 108 | 109 | 110 | Opus. 15, cº 19 | 20 | Job 1, lect. 3, meº.

472 Immo statim a principio fuerunt angeli creati in gratia gratum faciente, per quam non fit aversio a Deo 1ª q. 62, 3, a. 2, c.

473 Angelus non potuit peccare in primo instanti 1ª q. 63, 5, o. | 3ª q. 31, 3, 1m | 2, d. 3, q. 2, o. | d. 23, q. 1, 1, 2m | 2, 2m | d. 32, q. 2, 1, 2m | 3, d. 18, 3, 4m | Verit. q. 29, 8, 2m | Ma. q. 16, 2, 15m | 4, o. | Jo. 8, lect 6, meº. * Adam 67.

474 Quare angelus non potuerit peccare in primo instanti suae creationis, investigare quidem oportet, et si difficile sit. Quol. 9, q. 7, 4, c.

475 Angeli peccaverunt statim post primum instans 1ª q. 63, 6, o.

476 Angelus peccans statim suam damnationem accepit, et a bonorum consortio ejectus est 4, d. 6, 2, c. Homo 21.

477 De quolibet ordine quidam peccaverunt 1ª q. 63, 9, 3m. * Libertas 10. Lucifer.

478 Supremus omnium ordinum angelorum peccavit 1ª q. 63, 7. o. | 9, 3m | 2, d. 6, 1, o. | Cg. 1, cº 109, fi. | Ma. q. 16, 1, 21m | 3, 18m | 10. c. fi. | Spiritu. 6, 18m | Anima. 8, 4m | Quol. 5, 7, fi. | Opus. 15, cº 19 | Job 40, lect. 2, meº | Eph. 2, meº.

479 Primus angelus fuit aliis occasio peccandi 1ª q. 63, 8, o. | 2, d. 6, 2, o. | d. 31, L. 2m. * Odium 17.

480 Peccatum primi angeli praecessit peccata aliorum angelorum natura, non autem tempore 2, d. 6, 2, c. | Omissio 14, 15, 16.

481 Peccatum primi angeli fuit superbia 1ª q. 63, 2, 3, o. | 7, c. fi. | 2, d. 5, q. 1, 3, o. | d. 22, q. 1, 1, c. | d. 43, 6, c. | 6m | Cg. 3, cº 109, meº. | Ma. q. 16, 2, 4m. * Praedestinatio 28, 49. Via 3, 6, 11, etc.

482 Peccatum inferiorum angelorum fuit superbia 1ª q. 63, 8, 2m | 2-2, q. 162, 3, c. | 2, d. 6, 2, 2m | 7, c. fi.

483 Ad primum actum peccati in angelo consequutae sunt multae deformitates, ut invidia et odium 2, d. 43, 6, 6m.

484 Immo in angelis sunt propria tantum duo peccata, scilicet superbia et invidia 1ª q. 63, 2, o. | Jo. 8, lect. 6, prinº 3.

485 Angeli beati non possunt peccare 1ª q. 62, 8, o. | 2, d. 7, q. 1, 1, o. | 2, b. 2 | c. fi. | d. 23, q. 1, 1, 1m | 2, 2m | Job 1, lect. 3, meº.

486 Nullus angelus bonus vel malus potest peccare venialiter 1-2, q. 89, 4, o. | Ma. q. 7, 9, o.

487 Angelus peccando non appetiit malum, sed appetiit inordinate bonum 1ª q. 63, 1, 4m | Cg. 3, cº 110, prinº | Ma. q. 16, 2, o. | 3, c. fi.

488 Peccatum angeli est irremediabile sextuplici ratione: scilicet primo, quia angelus malo quod peccando appetiit, immobiliter adhaeret. Secundo, quia angelorum natura non propagatur ex uno ex quo vitium contrahat. Tertio, quia potentiam appetiit nec de venia cogitavit, nec alio suggerente peccavit. Quarto, quia proprio arbitrio peccavit. Quinto, quia non in uno primo parente peccavit sicut homo. Sexto, quia peccavit in termino viae, non autem homo 1ª q. 64, 2, o. | 1-2, q. 80, 4, 3m | 3ª q. 1, 1, c. | 3m | q. 6, 2, 2m | q. 46, 1, 4m | q. 86, 1, c. | 2, d. 4, 2, 1m | d. 6, 2, 3m | d. 7, q. 1, 2, o. | d. 43, 4, 4m | 6, 6m | 3, d. 1, q. 1, 2, 2m | d. 2, q. 1, a. 1, q. 1, c. | q. 2, c. | 2m | d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 20, a. 1, q. 1, 3m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Cg. 4, cº 55, 4m | Verit. q. 24, 10, o. | 11, 10m | Ma. q. 16, 5, o. | Spiritu. 8, 1m | Opus. 2, cº 5. Homo 21.

489 Immo omnes illae rationes, praeter sextam, reprobantur 2, d. 7, q. 1, 2, c.

490 Angelus non est minister alicujus sacramenti, nec alicujus rei sacramentalis 3ª q. 61, 7, o. | 4, d. 5, q. 2, a. 3, q. 1, 2, o. | d. 13. q. 1, a. 1, q. 4, c. | 1m | Cg. 4, cº 73 | 74, prinº.

491 Angeli conventus fidelium visitare creduntur, praecipue quando sacra mysteria celebrantur 4, d. 13, L. 5m | 1 Cor. 11, lect. 3.

492 Angelo ministranti sacramenta, credi debet, non autem daemoni 3ª d. 64, 7, c. | 4, d. 5, q. 2, a. 3, q. 1, 2, o.

493 Angelus interest missae, non ut consecret, sed ut orationes sacerdotis et populi Deo praesentet 4, d. 13, L. prinº | 1ª Cor. 11, lect. 3, prinº.

494 Angelus non potest manducare sacramentaliter eucharistiam, nec spiritualiter, sed Christum 3ª q. 80, 2, o. | 4, d. 9, art. 2, q. 5, o.

495 Si angelus assumpto corpore masticaret species sacramentales eucharistiae, non manducaret sacramentum, nisi per accidens 4, d. 9, a. 2, q. 5, 2m.

496 Templa consecrata ab angelis, non debent amplius consecrari 3ª q. 64, 7, c. | 4, d. 5, q. 2, a. 3, q. 2, c.

497 Christus secundum deitatem et humanitatem, est cibus angelorum 4, d. 9, a. 2, q. 5, 1m. * Ascendere 4, 6. Corpus 51.

498 Christus secundum quod Deus et secundum quod homo, est caput angelorum 3ª q. 8, 4, o. | 3, d. 13, q. 2, a. 2, q. 1, o. | 4, d. 9, a. 2, q. 5, c. | d. 49, q. 4, 4, 3m | Verit. q. 29, 4, c. | 5m | Opus. 3, cº 223 | 1 Cor. 11, meº | Eph. 1, lect. fi. meº.

499 Christus secundum humanitatem, illuminat angelos 3ª q. 8, 4, c. | 3m | q. 59, 6, c. | 3, d. 13, q. 2, a. 2, q. 1, c. | d. 14, a. 3, q. 2, 6, c. | Verit. q. 29, 4, 5m | Eph. 1, fi. * Judicium 59, 64, 65, 66. Maria 16, 21. Mediator 1.

500 Anima Christi potest per propriam virtutem et naturam illuminare omnem creaturam rationalem et etiam summum angelum, dando ei gratiam et scientiam 3ª q. 13, 2, o. * Membrum 9. Miraculum 56. Nativitas 25, 26, 27. Piscina 2.

501 Oppositum videtur dicere 1, d. 14, q. 2, 1, c. | q. 3, c. | 2m | 2, d. 9, 1, 3m.

502 Christus perfectius videt essentiam Dei, quam omnes angeli et homines 2-2, q. 175, 4, 2m | 3ª q. 10, 4, o. q. 11, 4, o. | q. 34, 4, c. | q. 59, 6, c. | 3, d. 14, a. 2, q. 2, c. | q. 3, 2m | Verit. q. 20, 4, c. | * Psallere 2.

503 Christus non influit angelis, secundum humanitatem remotionem prohibentis, nec gratiam eis meretur, nec orat pro eis 3, d. 13, q 2, a. 2. q. 1, c.

504 Christus nullam scientiam didicit ab angelis 3ª q. 12, 4, o. | q. 30, 2, 1m | 3, d. 14, a. 3, q. 6, o.

505 Scientia infusa in anima Christi, fuit multo excellentior quam in angelis, quo ad multitudinem cognitorum, certitudinem et lumen; sed quo ad modum, fuit e converso 3ª q. 11, 4, o. | 6, 1m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 1m | a. 3, q. 2, c. | q. 4, c. | Verit. q. 20, 3, c. fi. | 6. c. Certitudo 10.

ANGELUS

Duae animae non sunt in eodem corpore 1ª q. 52, 36. Forma 55, 146.

35 Anima non est de essentia Dei, 1ª q. 90, 1, o. | 2, d. 17, q. 1, 1, o. | Cg. 2, cº 85 | Opus. 3, cº 84 | Psal. 3, fi. o. | Jo. 11, lect. 2. Haeresis 58.

36 Oppositum videtur dicere 1ª d. 8, q. 5, 2, 1m | 5m. * Actus 25, 186. Adam 18.

Propriae animae, intelliguntur illae vires, quae sunt actus corporalium organorum, scilicet vires sensitivae 1ª q. 95, 1, 1m | | q. 97, 3, c. prinº | 1 Cor. 2, lect. 3, prinº.

37 Anima rationalis, est in genere substantiae, ut principium, et ut species 2, d. 3, q. 1, 6, c. * Angelus 60, etc. 286. Animal 11, 7, fi. Appetitus 50. Assimilatio 4, etc. Character 11, etc. Caelum 8, 66, 80, 98, 99, 153, etc.

Oppositum videtur dicere 1ª q. 75, 4, 2m | 7, 3m.

38 Anima rationalis est forma immaterialis, quo ad operationem: sed materialis, quo ad esse 1ª q. 76, 1, 1m | 2, d. 17, q. 2, 1, 1m | 2, c. fi. | 4m | d. 18, q. 2, 1, 6m | Verit. q. 19, 1, c. fi. | Spiritu. 2, c. fi. | 4m | 13m. * Culpa 3. Cura 1, 2, 3, 4.

39 Anima magis proprie dicitur rationalis quam intellectualis 2-2, q. 83, 10, 2m | 2, d. 3, q. 1, 6, c. | 2m. * Finis 56, 57.

40 Intellectivum principium, idest anima, est propria hominis forma 1ª q. 76, 1, c. * Formatio. Gratia 3, 113, 115, 118. Habitus 38, 68.

41 Anima est quodammodo omnia: quia per sensum est omnia sensibilia, et per intellectum est omnia intelligibilia 1ª q. 16, 3, c. | q. 80, 1, c. | q. 81, 2, 2m | Anima. 13, c. prinº. * Homo 6, 36. Idolatria 4. Imago 21, etc. 37, 38. Infinitum 20. Intellectus 2, 3, 8, 9, 16, 183, 193, 196, 206, 212, 213, 259, 270. Judicium 50, 58.

42 Anima per essentiam suam est spiritus, et forma corporis, quia in ea non sunt duae formae, sicut nec in corpore ejus sunt duae formae: sed anima est forma corporis, dans ei totum ordinem esse perfecti, scilicet esse corporeum, et esse animatum, et sic de aliis 1ª q. 76, 3, c. | 3ª q. 75, 6, 2m | Verit. q. 16, 1, 13m | q. 26, 4, c. | Anima. 8, c. | 1 Thess. fi. Anima 7, etc. Forma 119.

43 Anima est infima in genere intellectualium 1ª q. 51, 1, c. | q. 75, 7, 3m | q. 76, 5, c. | q. 77, 2, c. | q. 79, 2, c. fi. | q. 89, 1, c. fi. | 1-2, q. 50, 6, c. | 2, d. 3, q. 1, 6, c. | q. 3, 3, 1m | d. 9, 3, 2m | d. 10, 2, c. | d. 17, q. 1, 1, c. | 3, d. 31, q. 2, 4, c. | Cg. 2, cº 68, meº | Libº 3, cº 25, 3m | 61, 4m | 80, prinº | 81, prinº | Verit. q. 5, 8, c. | q. 10, 6, c. | Ma. q. 16, 10, 2m | Spiritu. 2, c. fi. | Anima. 7, c. fi. | 8, c. | 10, c. | 15, c. fi. | 17, c. | 18, c. fi. | Opus. 3, cº 79 | 80 | Ente 6, meº 5 | fi. | Meta. 2, lect. 1, meº 6. Intellectualis.

44 Anima humana est ultima in nobilitate formarum 1ª q. 76, 1, c. fi. | 1m | Cg. 3, cº 22, fi. | 23, 1m | Spiritu. 2, c. fi. | 8m | Anima. 8, 1m | 9, c. fi. | Opus. 3, cº 92, 2m | 93.

45 Anima est infinita inferius, quia non est determinata ad aliquos effectus 2, d. 18, q. 2, 2, 2m. Anima 31. * Liberum 6.

46 Anima rationalis, est quasi horizon et confinium corporeorum et incorporeorum 1ª q. 77, 2, c. | Cg. 2, cº 68, meº | 81, fi. | Libº 3, cº 61, 1m | Verit. q. 5, 9, 12m | Spiritu. 2, c. fi. | Anima. 1, c. fi. * Memoria 9, 11, 118. Mens 2, 3, 1.

47 Anima rationalis est incorporea et subsistens 1ª q. 75, 2, o. | 6, c. | q. 90, 2, c. | 2m | 118, 2, c. | Cg. 2, cº 87, 2 | Poª q. 3, 8, 7m | 9, c. | 11, c. | Quol. 3, 6, c. fi. | Spiritu. 1, 6m | 2, 3m | Anima. 1, o. | 6, c. fi. | 11, c. | 9m | 10m | 11m | 17, c. | Rom. 5, lect. 3, prinº. * Notitia 1, 5, 6. Origenes 6. Passio 36, 45, 49, etc. 79, etc.

48 Anima rationalis est immortalis 2-2, q. 161, 1, 2m | 3ª q. 2, 8, c. | 1m | 1, d. 19, q. 5, 3, 3m | Cg. 2, cº 81 | Libº 4, cº 79, fi.

49 Anima rationalis est incorruptibilis 1ª q. 61, 2, 3m | q. 75, 6, o. | q. 76, 3, 1m | q. 90, 2, 1m | q. 98, 1, c. | q. 113, 2, c. | q. 118, 2, 2m | 1-2, q. 85, 6, o. | 1, d. 19, q. 5, 3, 3m | 2, d. 19, 1, o. | d. 23, q. 1, 1, 3m | 4, d. 50, q. 1, 1, c. | Cg. 2, cº 79, 80, 81 | Libº 4, fi. | Poª q. 3, 8, 7m | Ma. q. 5, 5, c. fi. | Quol. 10, q. 3, 2, o. | Quol. 10, 8, c. | Anima. 11, o. | Opus. 3, cº 80 | 84 | Meta. 12, lect. 3, fi. 6 | Anima. 3, lect. 10.

50 Anima est actus corporis organici 1ª q. 76, 4, 1m | 8, 2m | Spiritu. 3, 2m | Anima. 1, 15m | 9, 7m | 10, 1m | 3m.

51 Anima, est primo actus totius corporis, secundario autem partium ejus 1ª q. 76, 8, c. | 2m | 3m | 1, d, 8, q. 5, 3, c. | Spiritu. 4, c. | 2m | 9m | 13m | Anima. 10, 1m. * Peccatum 112, 192, 301, etc. 335, 318, 366, 396. Perfectio 26. Pulchritudo 11.

52 Anima rationalis per se non habet speciem completam, sed est pars speciei humanae 1ª q. 75, 2, 1m | 4, o. | 7, 3m | q. 90, 4, o. | 1-2, q. 4, 5, 2m | Cg. 2, cº 91, 3m | Libº 4, cº 35, 4m | Poª q. 3, 10, c. | Spiritu. 2, 5m | 16m | 3, 10m | 9, 3m | Anima. 1, o. | 2, 10m | 11m | 3, c. fi. | 6, 15m | 7, c. fi. | 15m | 14, 2m | 21m. * Pupilla. Rationale 3, 4, 6. Similitudo 10.

53 Oppositum videtur dicere 2, d. 3, q. 1, 6, c.

54 Anima rationalis est species specierum, quia intellectus ejus est subjectum specierum intelligibilium 2, d. 3, q. 3, 1, 1m.

55 Omnes animae rationales, sunt unius speciei, et differunt solo numero 2, d. 32, q. 2, 3, c. * Sponsa 6.

56 Anima non est composita ex omnibus, ut cognoscat omnia 1ª q. 81, 2, c.

57 Anima rationalis componitur ex quo est, idest ex esse, et quod est 1ª q. 75, 5, 4m | q. 90, 1, 2m | 2, 1m | 1, d. 8, q. 5, 2, o. | 2, d. 17, q. 1, 2, 2m fi. | 5m | d. 32, q. 2, 3, c. | Verit. q. 10, 8, 12m | Quol. 3, 20, o. | Anima 1, 6m | 6, c. | Ente 6, meº 5.

58 Anima non est composita ex materia et forma 1ª q. 75, 5, o. | q. 76, 1, c. fi. | q. 90, 1, 2m | 2, 1m | 1, d. 8, q. 5, 2, o. | 2, d. 17, q. 1, 2, o. | q. 2, 2, b. 2 | 2m | d. 18, q. 2, 1, 6m | d. 32, q. 2, 3, c. | Cg. 2, cº 50 | 51 | Poª q. 3, 9, c. | 10, c. | Quol. 3, 20, o. | Quol. 9, 6, c. | Spiritu. 1, o. | 2, c. fi. | 5, 11m | 9, 9m | Anima 6, o. | Ente 6, meº 8.

59 Anima est composita ex materia et forma improprie, idest ex actu et potentia 1ª q. 90, 2, 1m | 1, d. 8, q. 5, 2, c. | Quol. 3, q. 8, o. Anima. 6, c. fi. | 13m. * Trinitas 13, 14. Tristitia 12. Varro. Veritas 41, 59. Vestigium 7, 10. Vita 23.

60 Anima rationalis habet materiam in qua, non autem materiam ex qua 1ª q. 76, 2, 1m | 2, d. 17, q. 2, 1, 5m | Anima 3, 12m.

61 Anima rationalis est indivisibilis, sed non ad modum puncti habentis situm in continuo 1, d. 8, q. 5, 3, c. | Spiritu 4, 16m.

62 Anima non habet totalitatem quantitativam per se, nec per accidens, in animalibus perfectis. Ideo est indivisibilis per se, et per accidens 1ª q. 76, 8, c. | Spiritu. 4, c. | 17m | Anima. 10, c. * Christus 9, 53, 83, 86, 103, 114, etc. 162.

63 Anima est primum principium vivendi, in istis inferioribus 1ª q. 75, 1, c. | Opus. 43, cº 1.

64 Anima est finis totius generationis 2, d. 1, q. 2, 3, c. fi. | Cg. 3, cº 22.

65 Anima rationalis non est homo: contra Hugonem de S. Victore 1ª q. 75, 4, o. | q. 76, 1, c. prinº | q. 118, 3, c. | 3ª q. 50, 4, c. | 3, d. 5, q. 3, 2, o. | d. 22, q. 1, 1, c. | 4, d. 43, a. 1, q. 1, 2m | Cg. 2, cº 57 | Poª q. 5, 10, c. | Job 4, fi. | Rom. 7, lect. 4, prinº.

66 Anima non est corpus 1ª q. 75, 1, o. | Cg. 2, cº 65 | 68, 1m | 81 | Anima 19, o.

67 Anima rationalis non est complexio corporis, ut dicit Galenus. Cg. 2, cº 63 | 68, 1m | Anima. 1, c. prinº.

68 Anima rationalis non est harmonia, ut dixit Empedocles et Democritus. Cg. 2, cº 64, | 68, 1m | Anima 1, c. prinº.

69 Individuatio animae rationalis dependet a corpore in fieri, non autem in esse 1ª q. 76, 2, 2m | 1, d. 8, q. 5, 2, 6m | 2, d. 3, q. 1, 2, c. | 1m | 4, 1m | d. 17, q. 1, 2, 1m | q. 2, 2, 4m | 5m | Cg. 2, cº 75, 1m | 80, 1m | Spiritu 9, 3m | Anima 1, 2m | 3, o. | Opus. 9, q. 108 | Ente 7, prinº 1. * Assimilatio 17. Forma 51, 160. Generatio 40, etc. Individuum 24.

70 Animarum diversitas et multitudo causatur ex multitudine corporum 1ª q. 76, 2, o. | 1, d. 8, q. 5, 2, 6m | 2, d. 3, q. 1, 4, 1m | d. 17, q. 2, 1, 5m | d. 32, q. 2, 3, o. | Cg. 2, cº 75, 1m | 80 | 81. Spiritu. 9, 3m | 10, 5m | Anima. 6, 4m | 13m.

71 Tota corporum mundi transmutatio, ordinatur quodammodo ad animarum multiplicationem. Poª q. 3, 10, 4m.

72 Diversitas in nobilitate animarum sequitur nobilitatem corporum, in statu innocentiae et peccati, non autem in statu gloriae 1ª q. 85, 7, c. | 3ª q. 55, 1, 3m | 1, d. 8, q. 5, 2, 6m | 2, d. 21, q. 2, 1, 2m | d. 32, q. 2, 3, c. | 4, d. 41, q. 1, a. 3, q. 3, 2m.

73 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 12, 6, 4m | q. 24, 8, 6m.

74 Anima rationalis est hoc aliquid, ut subsistens, non autem ut completum in specie 1ª q. 75, 2, 1m | 1, d. 8, q. 5, 2, 6m | 2, d. 17, q. 1, 2, 1m | d. 19, 1, 4m | 3, d. 5, q. 3, 2, 3m | d. 21, q. 1, a. 1, q. 2, 6m | 4, d. 44, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | Spiritu. 2, 16m | Anima. 1, o. | Anima. 2, lect. 1. * Mulier 4. Mundus 24. Universum 5, 6.

75 Immo anima est ut species 2, d. 3, q. 1, 6, c.

76 Anima non est persona, contra Hugonem de S. Victore, et contra magistrum Sententiarum 1ª q. 29, 1, 5m | q. 75, 4, 2m | 3, d. 5, q. 3, 2, o. | d. 6, q. 1, art. 1, q. 1, c. | d. 21, q. 1, art. 1, q. 2, 3m | 6m | Poª q. 9, 2, 14m | Spiritu. 2, 16m. Persona 6.

77 Animae rationales multiplicantur secundum numerum in eadem specie 1ª q. 6, 2, c. | q. 79, 5, c. | 2, d. 32, q. 2, 3, c. | Anima 3, lect. 8.

78 Immo anima est forma immaterialis, et substantiae immateriales non multiplicantur secundum numerum in eadem specie 1ª q. 50, 5, c. | q. 76, 1, 1m | 2, d. 17, q. 2, 2, 5m | Spiritu 8, c.

79 Anima rationalis non est ex traduce. Opus. 3, cº 93. Traductio 3.

80 Anima rationalis non traducitur a parentibus 1ª q. 90, 2, o. | q. 100, 1, 2m | q. 118, 2, o. | 1-2, q. 81, 1, c. | 2m | 2, d. 18, q. 2, 1, o. | 2, 2m | Cg. 2, cº 82, 83, 88, 99 | Poª q. 3, 9, o. | Ma. q. 4, 1, 2m | Opus. 3, cº 93 | Psal. 32, fi. o. | Rom. 5, lect. 3, prinº | Hebr. 12, lect. 2, meº. * Adam 89, 90, 91. Aditus 1. Adulterium 9. Traductio 2.

81 Anima rationalis non educitur de potentia materiae, sed creatur a solo Deo 1ª q. 75, 6, 1m | q. 79, 4, c. fi. | 5m | q. 90, 2, o. | 3, c. q. 98, 1, c. fi. | q. 113, 2, o. | 1-2, q. 3, 7, 2m | q. 9, 6, c. | 2-2, q. 85, 2, c. | 1, d. 14, q. 3, c. | 2m | 2, d. 1, q. 1, 4, c. | d. 17, q.

128 Anima non potest propria voluntate separari a corpore 2, d. 8, 2, 2^m | Po^a q. 6, 7, 4^m | Opus. 3, c^o 237, * Torcular 1.
129 Anima separata, habet aptitudinem et inclinationem naturalem ad sui corporis unionem 1^a q. 76, 1, 6^m | 1-2, q. 4, 5, 6, o. | Cg. 4, 79, fi. | Opus. 3, c^o 154. * Unctio 30.
130 Quamdiu anima fruitur Deo sine corpore, appetitus ejus sic quiescit in eo, quod tamen adhuc ad participationem ejus, vellet suum corpus pertingere 1-2, q. 4, 5, 4^m. Beatitudo 76. Beatus 43.
131 Appetit anima sic frui Deo, quod etiam ipsa fruitio derivetur ad corpus per redundantiam sicut est possibile 1-2, q. 4, 5, 4^m. Beatitudo 77. Claritas 6. Corpus 38.
132 Separatio animae a corpore dicitur animam retardare, ne tota intentione tendat in visionem divinae essentiae 1-2, q. 4, 5, 4^m. Beatitudo 79.
133 Anima separata, nullum corpus potest movere 1^a q. 117, 4, o. | Ma. q. 16, 10, 2^m.
134 Animae sanctae ante ascensionem, et post resurrectionem Christi, erant cum Christo in paradiso terrestri 3, d. 22, q. 3, art. 2, q. 3, 3^m.
135 Oppositum videtur dicere 3^a q. 55, 3, 2^m.
136 Animae separatae possunt exire de locis suis et apparere vivis 1^a q. 89, 8, 2^m | 4, d. 45, q. 1, art. 1, q. 3, o.
137 Apparitio animae separatae est miraculosa 1^a q. 89, 8, 2^m | 4, d. d. 45, q. 1, art. 1, q. 3, o.
138 Apparitio animae bonae vel malae, vel angeli fit ad utilitatem nostram 2, d. 6, 3, 5^m. Apparere 11. Damnatio 5.
139 Animae beatae possunt apparere quando volunt, non autem damnatae, nisi cum permittuntur 4, d. 45, q. 1, a. 1, q. 3, o.
140 Anima separata cruciatur igne inferni, per tristitiam, non autem per alterationem 1^a q. 61, 4, 1^m | 2, d. 6, 3, 6^m | 4, d. 31, a. 1, q. 3 | d. 44, q. 3, a. 3, q. 3, o. | d. 45, q. 1, a. 1, q. 1, 3^m | q. 3, 3^m | Cg. 4, c^o 90 | Verit. q. 26, 1, o. | Quol. 2, 130 | Quol. 3, 23, o. | Spiritu. 1, 20^m | Anima. 6, 7^m | 21, o. | Opus. 3, c^o 180 | 181. Damnatio 56.
141 Immo animae separatae a corpore ante resurrectionem praemiantur et puniuntur etiam poenis corporalibus. Opus. 3, c^o 179.
142 Operationes sensitivae, non manent anima separata 1^a q. 77, 8, o. | 1, d. 8, lect. 2. L. | 4, d. 44, q. 3, a. 3, q. 2, o. | Cg. 2, c^o 81, 5^m | Verit. q. 19, 1, o. | q. 25, 3, 7^m | Quol. 10, 8, o.
143 Oppositum videtur dicere 1^a q. 77, 8, 4^m.
144 Potentiae immateriales manent actu in anima separata, non autem organicae, sed ut in radice 1^a q. 77, 8, o. | q. 89, 7, c. | 1-2, q. 67, 1, 3^m | 2, d. 21, q. 3, 2, 6 | 3, d. 33, q. 1, 4, 4^m | 4, d. 44, q. 1, a. 1, q. 2, 3^m | q. 3, a. 3, q. 1, o. | d. 50, q. 1, 1, c. | Cg. 2, c^o 81, 5^m | Lib^o 1, c^o 86, 2^m | Verit. q. 19, 1, o. | q. 25, 3, 3^m Virt. q. 1, 4, 3^m | q. 5, 4, 13^m | Quol. 10, 8, 3^m | Anima. 2, 1^m | 19, o. | 1^a Cor. 13, lect. 3, me^o.
145 Oppositum videtur dicere 1^a q. 77, 8, 4^m.
146 Habitus virtutum partis inferioris manent in anima separata, sicut in radice, in virtutibus rationis et in gratia 3, d. 33, q. 1, 4, 4^m | Virt. q. 1, 4, 3^m | q. 5, 4, 13^m. Anima. 19, 17^m.
147 Habitus scientiae hic acquisiti manent in anima separata 1^a q. 89, 1, 3^m | 3, 1^m | 5, o. | 6, c. | 1-2, q. 67, 2, o. | 3, d. 31, q. 2, 4, o. | 4, d. 50, q. 1, 2, o. | Cg. 2, c^o 81, fi. | Verit. q. 19, 1, 9^m | q. 20, 3, 1^m | Virt. q. 5, 4, 11^m | Quol. 3, 4, 21, o. | Quol. 12, 3, 13, o. | Anima. 15, c. fi. | 13^m | 1^a Cor. 13, lect. 3, me^o. Damnati 7. Infra.
148 Actus scientiae hic acquisitae, manent in anima separata 1^a q. 89, 1, 3^m | 6, o. | 1-2, q. 67, 2, o. | d. 31, q. 2, 4, c. fi. | 4, d. 50, q. 1, 1, 2, 2^m.
149 Anima separata intelligit per species tunc infusas et per acquisitas hic: non autem per species innatas: nec tunc abstractas: nec convertendo se ad phantasmata, sed ad superiora 1^a q. 75, 6, 3^m | q. 89, 1, o. | 2, 3, 6, 7 | 1-2, q. 5, 1, 2^m | q. 67, 2, c. | 1^m | 3^m | 3^a q. 11, 2, o. | 3, d. 31, q. 2, 4, o. | 4, d. 50, q. 1, 1, 2, o. | 2, 4, c. | Cg. 2, c^o 81, 5^m | Verit. q. 19, 1, 2, o. | Anima. 15, 17, 18, o. | 1^a Cor. 13, lect. 3, me^o.
150 Oppositum videtur dicere 4, d. 50, q. 1, 2, 1^m.
151 Animae beatorum ante resurrectionem et post intelligere possunt: non convertendo se ad phantasmata 1^a q. 51, 1, c. | 3^a q. 11, 2, c.
152 Anima separata tripliciter intelligit: scilicet per species acquisitas in corpore: et per infusas a Deo in separatione: et per visas, in angelis. Verit. q. 19, 1, c. fi.
153 Anima separata intelligit per modum quo est substantiae separatae. Verit. q. 21, 11, c. | Cg. 3, c^o 48, fi.
154 Anima separata cognoscit se per seipsam 1^a q. 89, 2, c. | Anima. 17, c. fi.
155 Animae separatae cognoscunt se mutuo et angelos 1^a q. 89, 2, o. | 3^a q. 11, 1, 2^m. Cg. 3, c^o 45, fi. | 46 | Verit. q. 10, 11, o. | q. 19, 1, c. fi. | q. 20, 6, c. fi. | Quol. 3, 21, o. Anima. 17, o.
156 Anima separata intelligit angelos per similitudines divinitus ei impressas 1^a q. 89, 2, 2^m | Anima. 17, c. fi. | 4^m.
157 Anima separata habet cognitionem perfectam de aliis animalibus separatis, non autem de angelis, sed imperfectam naturaliter 1^a q. 89, 2, o | 3, 1^m | 2^m | 3^a q. 11, 1, 2^m | Anima 17, c. fi. | 11^m | 18, 17^m.

158 Animae separatae, non semper cognoscunt ea quae hic fiunt 1^a q. 89, 8, o. | 2-2, q. 83, 4, 2^m | 4, d. 45, q. 3, 1, 1^m | 2^m | d. 50, q. 1, 4, 1^m | q. 2, a. 2, q. 3, 1^m | a. 4, q. 1, 1^m | Verit. q. 8, 11, 12^m | q. 9, 6, 5^m |
159 Anima separata, non cognoscit omnia singularia sibi praesentia, sed tantum ea ad quae determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine, vel ordinatione divina 1^a q. 89, 4, o. | 7, 8, c. | 4, d. 50, q. 1, 3, o. | Verit. q. 19, 2, o. | Anima. 15, o. | 18, 7^m | 8^m | 10^m.
160 Animae separatae, possunt cognoscere facta viventium, per animas noviter decedentium, vel per angelos, vel per daemones, vel Deo revelante 1^a q. 89, 8, 1^m. * Oratio 79.
161 Anima separata, naturaliter cognoscit omnia naturalia sed confuse 1^a q. 80, 3, o. | Anima. 15, c. fi. | 19^m | 18, o. | 20, c. fi.
162 Animae separatae, recipiunt species omnium rerum naturalium a Deo mediantibus angelis. Anima. 18, 13^m | 20, 10^m.
163 Animae separatae cum solo peccato originali, cognoscunt omnia naturaliter cognoscibilia a ratione et multa alia 2, d. 33, q. 2, 2, c. | 4, d. 50, q. 1, 1, 7^m | Ma. q. 5, 3, c.
164 Distantia temporalis impedit cognitionem animae separatae, non autem distantia localis 1^a q. 79, 7, o. | 4, d. 50, q. 1, 4, o. | Anima. 20, 3^m | 4^m.
165 Uti collatione et discursu est connaturale animabus beatorum 3^a q. 11, 3, 3^m.
166 Immo discursus est in anima damnata, non autem necessario in anima beata 3, d. 31, q. 2, 4, o.
167 Intelligere animae separatae per species infusas et acquisitas, est ejusdem speciei 4, d. 50, q. 1, 2, 2^m | Anima. 15, 6^m | 8^m | 16^m.
168 Oppositum videtur dicere 1^a q. 1, 1, 2^m.
169 Intelligere animae conjunctae et separatae est unius rationis, quo ad illustrationem, non autem quo ad phantasmata 4, d. 50, q. 1, 2, 2^m | Cg. 2, c^o 81, 5^m.
170 Anima non cognoscit semper se et Deum, quia non semper sunt ei praesentia objective 1, d. 3, q. 1, 2, 3^m.
171 Anima nihil cognoscit, nisi praesens ei sit objective, per aliquam speciem 1, d. 3, q. 1, 2, 3^m | d. 17, q. 1, 4, 4^m. * Ampliatio.
172 Non oportet quod anima in cognoscendo essentialiter suo objecto conjungatur, sed quod intentio illius recipiatur in ipsa anima; quia operatio animae intellectualis in rem quam cognoscit, est operatio non activa, sed receptiva, quia comparatur ad objectum suum a quo recipit esse, secundum perfectionem secundam, quod est esse accidentale. Ubi autem est objectum suum, non est ibi anima essentialiter, sed solum per quamdam conformitatem, prout dicitur, quod scientia est assimilatio scientis ad rem scitam 1, d. 15, q. 5, 3, c. * Angelus 61, 75, 312, 312, 419, 420, 498, etc. Artifex 1. Bonitas 99.
173 Anima rationalis, semper intelligit se et Deum, inquantum ipsa est semper sibi praesens et Deus 1^a q. 93, 7, 4^m | 1, d. 3, q. 4, 5, o. | 2, d. 39, q. 1, 1, 1^m | Cg. 3, c^o 46 | Verit. q. 8, 14, 6^m. * Cognitio 25, 40, 48, etc. Comparatio 3. Conceptio 5, etc.
174 Motus cognitionis animae rationalis triplex: scilicet circularis, rectus et obliquus 2-2, q. 179, 1, 3^m | q. 180, 6, o. | Verit. q. 8, 15, 3^m | q. 10, 8, 10^m. | Dio. 4, lect. 7 | Opus. 20. Lib^o 3, c^o 2, 3 | Psal. 26, me^o * Delectatio 90.
175 Nulla potentia sensitiva reflectitur in seipsam. Cg. 4, c^o 11, $prin^o$. * Doctrina 9, 10. Donum 30. Ens 6, 13, 14, 15.
176 Cujuslibet potentiae sensitivae objectum est forma, prout est in materia corporali, ideo est cognoscitiva particularium tantum 1^a q. 85, 1, c.
177 Oppositum videtur dicere. Quol. 8, 3, c. * Experientia 10, 11. Falsitas 2, 6, 7. Fides 100.
178 Omnis potentia organica, est tantum cognoscitiva corporeorum sed quaelibet non organica se extendit ad omne ens. Verit. q. 15, 2, c.
179 Gradus cognitionis animae conjunctae triplex: scilicet respectu corporalium, immaterialium et Dei 1^a q. 94, 2, o. | Verit. q. 10, 7, c.
180 Oppositum videtur dicere. Quol. 8, 3, c. * Forma 174. Fructus 14. Futurum 2, etc.
181 Anima intelligit corpora et alias res per species, non autem per essentiam 1^a q. 84, 1, 2, o. | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 2^m. * Homo 25.
182 Ad nihil intelligendum anima potest procedere nisi ex suppositione illorum, quorum cognitio est ei innata 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 2, c.
183 Anima hic nihil cognoscit per species infusas, sed per abstractas a rebus sensibilibus 1^a q. 75, 6, 3^m | q. 84, 3, 4, o. | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 2^m | Verit. q. 10, 6. o. | Quol 8, 3, o. | Anima. 16, c. fi. | 5^m | 17, c. | 18, c. fi. | Opus. 2, c^o 81 | 82.
184 Anima hic nihil intelligit sine phantasmate 1^a q. 84, 7, o. | q. 85, 1, 4^m | 5, 2^m | q. 86, 1, c. | q. 88, 1, c. | q. 89, 1, 2, o. | q. 111, 2, 3^m | q. 118, 3, c. | 1-2, q. 5, 1, 2^m | 2-2, q. 174, 2, 4^m | q. 175, 4, c. | q. 180, 5, 2^m | 3^a q. 11, 1, 2^m | 2, o. | 1, d. 3, q. 1, 1, 5^m | 2, d. 11, q. 1, 1, 6^m | d. 19, 1, 6^m | 3, d. 27, q. 3, 1, c. | d. 31, q. 2, 4, c. | 4, d. 50, q. 1, 2, c. fi. | 6^m | Cg. 2, c^o 60 | 73, ratio. 14, 5^m | Lib^o 4, c^o 11, $prin^o$ | Verit. q. 10, 2, 7^m | 8, 1^m | 11, c. | q. 19, 1, c. | Quol. 10, 6, 1^m | 1^a Cor. 13, lect. 3, me^o.

ANIMA

rum, nisi ut sunt principia agendi 4, d. 44, q. 1, a. 1, q. 2, 8m | q. 3, a. 3, q. 1, 6m.

282 Agere et recipere pertinent communiter ad diversas potentias animae. Verit. q. 25, 2, c. * Membrum 1, 6, etc.

283 Potentia motiva animae duplex: scilicet imperans motum et exequens motum 1a q. 75, 3, 3m | q. 78, 1, 4m | 2, d. 18, q. 2, 3, 1m | d. 25, 3, c. | Cg. 2, co 82, fi. | Anima. 13, 13m. * Meritum 28, etc. 31, 41. Motus 51. Pars 44, 48, 39. Passio 22, etc. 36, etc. 55, etc.

284 Omnis animae potentia, possibilis elevari ad aliquid supra se, habet subitum motum in id quod ei convenit secundum se 2, d. 21, q. 3, 5, c. Oppositum videtur dicere 3, d. 13, a. 2, q. 2, 2m | 3m.

285 Quanto operatio virium superiorum est propinquior objectis inferiorum, tanto magis inferiores sequuntur motum superiorum 4, d. 17, q. 2, a. 3, q. 1, c. * Peccatum. Poena. Perturbatio. Potentia 31, etc. 62. Pupilla. Qualitas 2, 11. Quaternarius.

286 Vires inferiores vehementius movetur ab objectis propriis, quam ex redundantia virium superiorum 4, d. 17, q. 2, a. 3, q. 1, c. Supra 228.

287 Virtus motiva exequens motum, est magis dispositio mobilis, qua natum est moveri, quam per se movens. Poa q. 3, 11, 20m.

288 Cujuslibet potentiae animae activae vel passivae, est aliqua operatio. Verit. q. 16, 1, 13m | q. 26, 3, 4m.

289 Potentia cujus objectum est patiens ab ea, est activa, sicut omnes vegetativae; si autem ut agens, est passiva, sicut omnes sensitivae 1a q. 79, 3, 1m | 2, d. 36, 2, c. | Verit. q. 16, 1, 13m | q. 26, 3, 4m | Virt. q. 1, 1, c. | 3, 5m. * Sanitas 7, etc. Scientia 9, 10. Supra 291, 342.

290 Nulla potentia sensitiva reflectitur in seipsam. Cg. 4, co 11, prino. * Totum 13. Transmutatio.

291 Potentia motiva in brutis, se habet ad opposita: sed judicium eorum de agendis est determinatum ad unum. Verit. q. 24, 2, 2m | 5m. Actio 44.

292 Omnes potentiae animae sunt passivae, praeter intellectum agentem, et vegetativas, quae solae sunt activae 1a q. 79, 3, 1m | 2, d. 36, 2, c. | Verit. q. 16, 1, 13m | q. 26, 3, c. Virt. q. 1, 3, 5m | Ethi. 2, lect. 5, prinm. Supra 288.

293 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 1, 10, c. | q. 2, 1, 3. Trinitas 13, 14. Vertex. Vestigium 7, 10. Vir. Virtus 100, 108, 125, 268, 272. Voluntas 11, 13, 82, 83.

294 Modi vivendi animae, sunt tres, gradus vero quatuor, et quinque genera potentiarum: scilicet vegetativum, motivum secundum locum, appetitivum et intellectivum 1a q. 18, 2, 1m | 3, c. | q. 78, 1, o. | Verit. q. 10, 1, 2m | Quoi. 9, 11, 2m | Anima. 13, o. | Jo. lect. 7, prino | co 5, lect. 5, prino | Anima. lect. 14, prino | Libo 2, lect. 3, me" | lect. 5, o. | lect. 6, prino 2. * Gratia 41. Pars 48, 49.

295 Omnes potentiae animae intellectivae et sensitivae, appetitivae, et apprehensivae interiores, ut operantur ex ratione, indigent habitu, non autem ut ex instinctu naturae 1-2, q. 49, 4, c. | q. 50, 3, 4, 5, o. | 2, d. 27, 1, 2m | 3, d. 23, q. 1, 1, c. | d. 27, q. 2, 3, 5m | d. 33, q. 2, 4, o. | Verit. q. 20, 2, c. | Poa q. 1, 1, 4m | Virt. q. 1, 1, c. * Adam 36, etc. 56, 79, 80. Amor 51, 52, 56, 80.

296 Potentia animae dupliciter indiget superaddito: scilicet ratione naturae, cujus facultatem excedit operatio, et ex parte potentiae ordinatae ad objecta, ad quae ex se non potest habere perfectum actum. Verit. q. 20, 2, c. * Beatitudo 28, 29, 46, 47. Bonitas 99, 192, ut Deus 195.

297 Habitus acquisiti, sunt immediate in potentiis animae, et non in essentia 2, d. 26, 3, 5m. * Circumcisio 29, etc. Conceptio 21, etc.

298 Omnis habitus operativus et culpa, prius sunt in potentiis animae, quam in essentia 1-2, q. 50, 2, o. | 2, d 26, 3, 4m | 5m.

299 Gratia est immediate in essentia animae, non autem in potentiis ejus 1-2, q. 50, 2, c. | q. 110, 4, o. | q. 112, 5, 1m | 3a q. 2, 10, 2m | q. 7, 2, c. | q. 62, 2, c. 1m | 2, d. 26, 3, o. | 4, c. | d. 31, q. 2, 1, 5m | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 5, c. | 1m | d. 4, q. 1, a. 3, q. 1, c. | q. 3, 1m | d. 7, q. 2, art. 2, q. 3, c. | d. 17, q. 1, art. 1, q. 1, 3m | d. 18, q. 1, art. 2, q. 1, 2m | Verit. q. 14, 5, c. | q. 27, 6, o. | q. 28, 1, 2m. Gratia 38. * Justitia 68.

300 Gratia ponit aliquid creatum in anima 1-2, q. 110, 1, o. | 2, d. 26, 1, o. | Cg. 3, co 150 | Verit. q. 27, 1, o. * Deus 196, etc. 322. Differentia 25.

301 Anima rationalis potest tripliciter considerari: scilicet ut natura, ut deliberativa, et gratificata. Et secundum haec, triplex Dei amicitia generatur in anima, scilicet per beneficia, per praeeminentias, et per gratiam. Opus. 61, co 6, etc. * Donum 12, etc. 28, etc. Esse 1. Experientia 11. Forma 57.

302 Gratia agit in anima formaliter, non autem effective 1-2, q. 110, 2, 1m | q. 111, 1, 1m | 2, 1m | 2, d. 26, 1, 4m | 5m | 2, 4m | 5, 2m | 3m | 4, d. 5, q. 1, 2, 3m | d. 17, q. 1, a. 3, q. 1, 1m | a. 5, q. 2, 2m | Verit. q. 28, 2, 8m | 9m | 7, 5m | 8, o. * Frui 1, etc. 8. Fruitio 4, etc.

303 Anima est simpliciter nobilior gratia, sed secundum quid est e converso 1-2, q. 110, 2, 2m | 2, d. 26, 2, 3m | Verit. q. 27, 1, 6m.

304 Perfectio superioris partis animae dependet a bona dispositione partium inferiorum in fieri, non autem in esse, ut scientia a sensibus. Ma. q. 7, 2, 6m. Intellectus 179.

305 Multi habitus possunt simul esse in eadem potentia 1-2, q. 54, 1, o. | 2-2, q. 47, 5, c. | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 35, q. 2, a. 3, q. 2, 3m | Verit. q. 15, 2, 11m | Virt. q. 1, 12, 4m. Vel Virtus 61. * Gratia 3, 38, 113, 115, etc. 121, etc. 147, 156. Habitus 2, 9, 21, 36, etc. 55, etc. Imago 9.

306 Oppositum videtur dicere a simili 1a q. 94, 3, 1m | 1-2, q. 63, 4, 3m | 2, d. 30, q. 2, 1, 7m | Virt. q. 1, 10, 2m.

307 Omne diversificans potentiam diversificat habitum, non autem e converso 1-2, q. 8, 2, 3m | q. 54, 1, o. | q. 56, 2, c. | 2-2, q. 47, 5, c. | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 35, q. 1, a. 2, q. 1, c. | Virt. q. 1, 1-2, 4m. Mysterium 51.

308 In potentiis sensitivis apprehensivis interioribus, sunt aliqui habitus, ut in memoria 1-2, q. 50, 3, 3m | q. 56, 5, c.

309 In potentiis sensitivis exterioribus, non est habitus 1-2, q. 50, 3, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, c. | d. 23, q. 1, 1, c. | Verit. q. 20, 2, c. | Virt. q. 1, 1, c. * Pulchritudo 7, 11. Sacramentum 56, 83. Servitus 16. Universale 7, 12, 13. Vox 2, etc. Christus 57, etc. 83, etc. 120, etc. 149, etc.

310 In potentiis vegetativis non est habitus 1-2, q. 50, 3, 1m | q. 51, 1, c. | 2-2, q. 158, 1, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 3m | d. 23, q. 1, 1, c. | 1m | Virt. q. 1, 1, c. | 3m | 4m | 5m | 9, 10m.

311 Omnis perfectio potentiae animae, habet rationem virtutis 1-2, q. 110, 4, c. * Adam 45. Aranea 1. Baptismus 146, 152.

312 Virtus est necessaria potentiae rationali per essentiam, vel per participationem, non autem potentiae naturali 2, d. 27, 1, c. | 2m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 3m | d. 27, q. 2, 3, 5m | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Virt. q. 1, 1, c. * Castitas 8, 9. Charitas 2, etc. 11, 66, etc. 129, etc.

313 Potentiae inferiores non perficiuntur perfectione virtutis, nisi per participationem perfectionis a superioribus 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 3, c. | 2m | 5m.

314 Ad perfectiones virtutis in aliqua potentia requiruntur tot formae, quot potentias superiores habet illa potentia 3, d. 27, q. 2, a. 4, 3, 2m.

315 Virtutes sunt subjective in potentiis animae 1-2, q. 50, 1, o. | q. 56, 1, o. | 3a q. 7, 2, c. | 3, d. 33, q. 2, 4, o. | Verit. q. 14, 5, c. | Virt. q. 1, 3, o. | Opus. 43, co 8.

316 Virtutes sunt subjective tantum in potentia rationali essentialiter, vel participative 1-2, q. 55, 2, c. | 3, 3m | q. 61, 2, c. fi. | 2, d. 27, 2, 3m | d. 41, q. 2, 2, 1m | 2m | 3, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 23, q. 1, art. 3, q. 1, c. | d. 33, q. 1, a. 2, q. 2, c. | q. 3, 3m | q. 4, c. | q. 2, a. 4, q. 2, c. | Verit. q. 14, 4, 7m | Ma. q. 4, 5, 4m | Virt. q. 1, 3, 4m. Virtus 53. Appetitus 87, 89. * Donum 28, etc.

317 In quacumque potentia animae est passio circa quam est aliqua virtus, illa potentia est subjectum illius virtutis 3, d. 33, q. 2, a. 4, q. 2, c. fi. Virtus 47, 48.

318 Una virtus potest esse in pluribus potentiis, non aequaliter, sed ordine quodam: scilicet in una principaliter, in alia vero per modum diffusionis vel dispositionis, vel directionis, vel moti 1-2, q. 56, 2, o. | q. 60, 5, c. Virtus 61. * Electio 4. Esse 1. Eucharistia 130, 138, 139.

319 In nulla potentia sensitiva est virtus, nisi in appetitiva 1-2, q. 56, 5, o. | 3, d. 33, q. 2, a. 4, q. 2, 6m. Virt. q. 1, 4, 6m. ut Spes 28. * Finis 128.

320 Virtus est necessaria potentiae sensitivae appetitivae, scilicet concupiscibili et irascibili, in quibus est subjective, non quidem secundum se, sed ut sunt rationales participative 1-2, q. 56, 4, o. | 5, 1m | 2, d. 41, q. 2, 2, 2m | Virt. q. 1, 4, o. | 10, 5m. ut Fortitudo 1, 38, etc. Magnanimitas 11. Pietas 15. Spes 28, 29. Timor 7, etc. Virtus 52, 56. Castitas 8, 9.

321 Immo etiam voluntati, quae est rationalis per participationem 1-2, q. 56, 6, 3m. Magnificentia 4. ut Charitas 67, 68. Virtus 49, 50. * Christus 15, 114, etc. 163, etc. Gratia 115, 118, 132, 117. Habitus 40, etc. In 10, etc. Magnificentia 3. Martyrium 10. Mors 4, 21, 35, 36. Obedientia 36. Peccatum 6, 112, 167, etc. 304, etc. 312, 313, 366. Perfectio 9, 55, 59, etc. 77, etc. 82, etc. Religio 1, 13. Societas 1, 2. Spes 10, 26, etc. Templum 10, etc. Timor 1. Virginitas 12. Vitium 2, etc.

322 Anima est forma simplex, sicut angelus 2, d. 3, q. 1, 4, 1m.

323 Anima et angelus non conveniunt in ultima differentia 1a q. 75, 7, 2m | 2, d. 3, q. 1, 6, 1m. Angelus 60, etc. 286, 419, etc. Oriens 6.

324 Immo Gregorius nominat angelum, rationale animal 1a q. 51, 1, 1m.

325 Anima non est totaliter intellectus, sicut angelus, sed participat intellectualitate. Quol. 6, q. 2, 1, c. * Homo 25.

326 Anima rationalis inter omnes formas est simillima angelis 2, d. 17, q. 3, 1, 1m. * Libertas 10.

327 Anima et angelus conveniunt in hoc, quod per se subsistentes sunt, et immateriales, et intellectuales 2, d. 17, q. 2, 2, 5m.

ANIMA

ANIMAL

ANIMAL

24 Animalia generata ex putrefactione, et per coitum, non sunt ejusdem speciei 1, d. 10, 5, c. fi. | d. 13, 2, a. 2 | 2, d. 30, q. 2, 1, 7m | 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 4, 1m | 4, d. 43, a. 1, q. 3, 6, 2 | Verit. q. 12, 2, 4m | Poa q. 3, 11, 1m. * Delectatio 20. Dies 25.

25 Oppositum videtur dicere. Meta. lect. 7, 6, meo 7.

26 Species animalium, de novo generatae per putrefactionem, fuerunt productae in primis sex diebus, in suis principiis 1a q. 74, 1, 3m | 2, d. 15, q. 3, 1, 7m. * Elementum 10, 11. Ens 28. Filiatio 1, etc. Forma 146, 147. Generatio 23, 43, etc. Luna 1. Mulus.

27 Animalia parvo tempore viventia, cito perficiuntur. Cg. 3, co 48, 4m. * Semen. 7, 23. Sensibile 10. Tactus 1. Taurus.

28 Generatio hominis, et multiplicatio, etiam quo ad individua, est de principali intentione naturae; non autem aliorum animalium, nisi secundum speciem 1a q. 50, 4, 4m | q. 98, 1, o. | 2, d. 20, q. 1, 1. 3m | Cg. 3, co 113 | Quol. 8, 2, c.

29 In generatione animalis, praecipue hominis, sunt necessariae multae generationes, non continuae: sicut etiam multae formae 1a q. 118, 2, 2m | Cg. 2, co 89 | Poa q. 3, 9, 9m fi. | Spiritu. 3, 12m | 13m | Anima. 11, 1m. Embrio 4.

30 Oppositum videtur dicere 1a q. 76, 3, c. fi.

31 Motus animalis duplex: scilicet consequens naturam elementi praedominantis: et consequens animam 2, d. 15, q. 2, 2, c. Anima 223. * Abstractio 12.

32 Motus sursum, est naturalis animali secundum animam, non autem secundum corpus 1-2, q. 6, 5, 3m | 3, d. 22, q. 3, art. 2, q. 1, c. | 2m. Anima 227.

33 Motus appetitus animalis praevenitur ab exteriori motu dupliciter: scilicet secundum sensus, et secundum corpus 1-2, q. 6, 1, 2m | Phy. 8, lect. 4, o. * Aestimativa 3. Agere 5. Auxilium 1, 2. Causa 17. Clamor 5. Coitus 2, 7. Contrarium 30, 42.

34 Animal prius quiescens, non incipit movere se, nisi prius moveatur ab alio. Cg. 1, co 13, meo | Libo 2, co 31, 1m | Phy. 8, lect. 4, fi.

35 Immo animal per se movetur a seipso. Phy. 7, lect. 1, meo 2.

36 Quaedam animalia mox nata habent movere se, et usum membrorum: non propter nobilitatem, sed propter siccitatem cerebri 1a q. 99, 1, 2m | 2, d. 20, q. 2, 1, 5m | Verit. q. 18, 8, 6m. * Homo 21, 27, etc. Imperare 5, etc. Motus 78. Paradisus 6. Processio 2.

37 In brutis, pars movens, est primum organum appetitus, scilicet cor: sed pars mota, est corpus reliquum. Sed in homine movens est anima secundum partem intellectivam; pars vero mota, est corpus, ut perfectum ab eadem anima, in esse corporeo. Spiritu. 3, 4m | Anima. 9, 6m. Appetitus 75. Cor 3.

38 Animal tamdiu vivit, quam diu durat motus cordis, secundum pulsum et tractum 4, d. 43, a. 4, q. 1, c. fi. | Opus. 35, o.

39 Omne animal quod movetur processive, oportet habere memoriam. Meta. lect. 1, prino 3. * Situs 3.

40 Animalia pugnant, propter cibum et coitum 1a q. 81, 2, c. fi. | 3, d. 26, q. 1, 2, 5m | Cg. 3, co 124, prino | Verit. q. 25, 2, c. | Anima 3, lect. 14, fi. * Timor 31. Transferre 1. Tristitia 21. Velox 3.

41 Quaedam animalia abhorrent coire cum matre, ut equus, et camelus 2-2, q. 154, 9, 3m | 4, d. 40, 3, 3m. Equus 3.

42 Ad productionem animalium, non sufficit virtus caeli cum terra 2, d. 14, q. 1, 5, 6m | d. 15, q. 1, 1, 2m | q. 3, 1, 7m.

43 Animalia bruta cognoscunt rationem convenientis et nocivi, per instinctum naturae tantum 3, d. 26, 1, 4m.

44 Animalia bruta in sui principio, accipiunt naturalem aestimationem nocivi et convenientis, non autem homo, quia ad hoc potest per rationem pervenire, non autem illa. Verit. q. 18, 7, 7m. Cognitio 79. Infra. * Conceptio 11.

45 Animalia bruta non prosequuntur conveniens, nec fugiunt nociva, per rationis deliberationem, sed per naturalem instinctum aestimativae, similiter et pueri 1a q. 83, 1, c. | 1-2, q. 11, 2, c. | q. 15, 2, c. | q. 16, 2, 2m | q. 17, 2, 3m | q. 46, 4, 2m | 7, 2m | 2, d. 20, q. 2, 2, 5m | d. 21, q. 2, 2, c. | d. 25, 1, 7m | 3, d. 26, q. 1, 1, 4m.

46 Animalibus brutis dantur tantum illa bona, quae ex naturalibus principiis consequuntur 2, d. 30, q. 1, 1, 2m.

47 Animalia bruta non intendunt 'aliquid manifestare vel repraesentare, quia hoc est proprium rationis conferentis signum ad signatum, sed agunt ex instinctu naturali aliquid, ad quod sequitur hoc 2-2, q. 110, 1, c. * Contemplatio 7. Daemon 38, 102, 103, 110, 111.

48 Aves docent pullos suos volare, et similia, quia mox nata, bruta non habent ita perfectum usum industriae naturalis, sicut postea 1a q. 101, 2, 3m. * Esse 96. Experientia 5. Finis 39, 60, 137. Futurum 3, 6, 7, 8.

49 Alia animalia ab homine, carent intellectu. Cg. 2, co 66, 1m | 6, 1m | 82, 1m | Libo 3, co 34, fi. | 81, prino. Meta. 12, lect. 9, fi. | Anima. 2, lect. 5, fi. c. | Libo 3, lect. 17. et sicut infra 51. * Imperare 5. Loqui 7. Lumen 19.

50 Oppositum videtur dicere 3, d. 27, q. 1, 4, 3m.

51 Omnia animalia gregalia, ut columbae, grues, oves etiam naturali instinctu in unum conveniunt, ut sit eis corporaliter melius. Sic et homo, cum animal gregale, vel sociale, secundum Philosophum, sit, secundum rationem agere debet, ut multi in unum conveniant, propter aliquod melius 1 Cor. 11, lect. 4, prino.

52 Animalia bruta participant intellectu et voluntate, per obscuram consonantiam 3, d. 27, q. 1, 4, 3m.

53 Animalia bruta sunt sagacia, quia diriguntur a Deo, sicut horologia 1-2, q. 13, 2, 3m.

54 Cognitio est in animalibus brutis: propter necessitatem actionis tantum 1a q. 91, 3, 3m | 1-2, q. 31, 6, c. | Ethi. 3, lect. 18, fi. | Meta. lect. 1, meo c. * Memoria 17. Paradisus 6. Piscis 2, 3. Providentia 40. Prudentia 23, 21. Timor 31.

55 In animalibus brutis est triplex gradus cognitionis, scilicet per sensum, memoriam, et auditum. Meta. prino 3.

56 Animalia quaedam immobilia, propinquissima plantis, habent solum tactum. Anima. 7, c. fi. | Anima. 2, lect. 3, meo 3, fi. | 7, lect. 4, meo 3. | lect. 6, prino 2 | Libo 3, lect. 14 | lect. 16, prino. * Velox 3.

57 Homines in statu innocentiae, non indigebant aliis animalibus, nisi ad experimentalem cognitionem de naturis eorum 1a q. 96, 1, 3m.

58 Appetitus animalis bruti, non est liber 1a q. 59, 3, c. | q. 83, 1, c. | 1-2, q. 11, 2, c. | q. 13, 2, 2m | 3m | q. 26, 1, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, c. | Verit. q. 21, 2, o. | Virt. q. 1, 6, c. * Appetitus 14.

59 Electio non convenit animalibus brutis, 1-2, q. 13, 2, o. | 2, d. 25, 1, 6m | 7m | Meta. 5, lect. 16, fi. * Coactio 4.

60 Intentio proprie, non convenit animalibus brutis, 1-2, q. 12, 5, o. | 2, d. 38, 3, c. | 2m. * Concupiscentia 6. Consensus 7.

61 Appetitus animalium brutorum non movetur nisi instinctu naturae. Virt. q. 1, 6, c. | Ethi. 3, lect. 19, fi.

62 Delectatio proprie convenit animalibus brutis, non autem gaudium 1-2, q. 31, 3, c. * Vel fruitio 11.

63 Animalia bruta non delectantur visibilibus, odoribus, et sonis, nisi in ordine ad sustentationem naturae 1a q. 91, 3, 3m | 1-2, q. 31, 6, c. | q. 35, 2, 3m | 2-2, q. 141, 4, 3m | q. 167, 2, c. | 4, d. 49, q. 3, a. 5, q. 2, c. | 2m | Cg. 2, co 80, 4m | Ma. q. 8, 1, 9m | Ethi. 3, lect. 19, fi. | Cae. 2, lect. 14, meo fi. * Homo 30, etc. Imperare 5, 6, 7. Ira 23, 46. Liberum 21.

64 Omne animal naturaliter abstrahitur a delectationibus venereis: et gustus, per dolores corporis 1-2, q. 29, 3, 1m | q. 35, 6, c. fi. | 1m | 3, d. 27, q. 1, 1, 3m. * Matrimonium 49. Memoria 17.

65 Animalia ferociora, non erant mansueta ante peccatum Adae, nec comedebant herbas, sed carnes sicut nunc 1a q. 96, 1, 2m. Spes 32. Taurus. Tristitia 21. Virtus 65. Vocatio 4. Voluntarium 11, 12, 13, 14. Uti 21. Zelus 3.

66 Animalia bruta appetunt excellentiam et irascuntur contra derogantia ei, non autem honorem 1-2, q. 47, 2, 2m. Ira 23.

67 Homo ex parte suae temperatissimae complexionis, non habet superexcellentiam alicujus passionis animae: quam habent caetera animalia, secundum quod deviant ab hac aequalitate, ut leo in audacia, canis in ira, lupus in timore: et sic de aliis 1-2, q. 46, 5, 1m | Auxilium 2. Calor 14. Mansuetudo 7. * Amicitia 21. Amor 23, 24, 156. Aranea 1. Baptismus 143.

68 Quae tantum vivunt idest plantae, sunt propter omnia animalia, et haec propter hominem, et omne imperfectius, propter perfectius 1a q. 65, 2, c. | 2-2, q. 64, 1, 2, c. | q. 66, 1, c. | Cg. 3, co 22 | 81 | 127, 3m | Poa q. 5, 9, c. | Opus. 3, co 148 | Meta. 12, lect. fi. prino 3. | Anima. 2, lect. 7, fi. | Libo 3, lect. 17. * Conjunctio 8.

69 Omnia animalia sunt subjecta homini, vel totaliter, ut mansueta, vel in parte, ut alia: sed non omnia obediunt ei, propter peccatum 1a q. 96, 1, o. | Psal. 8, fi. 5. Dominium 8. * Daemon 81, 102, 103, 110, 111. Definitio 37. Dispositio 26. Divisio 19.

70 Bruta inducuntur ad obediendum nutibus, et ex memoria beneficiorum vel flagellorum. Verit. q. 24, 2, 7m.

71 Bruta quandoque puniuntur in poenam dominorum suorum 2-2, q. 108, 4, 3m | Verit. q. 24, 2, 6m.

72 In brutis est similitudo boni moralis, scilicet virtutum, secundum passiones tantum 1-2, q. 24, 4, 3m | Cg. 3, co 34, fi.

73 In brutis non est consanguinitas, quia nec amicitia est in eis 4, d. 40, 1, 5m | 3, 3m. * Eucharistia 162, 174.

74 Bruta invocant Deum, inquantum naturaliter desiderant bonitatem ejus. Sed obediunt ei, inquantum naturalis instinctus eorum movetur a Deo 2-2, q. 83, 10, 3m | 1, d. 3, q. 1, 3, 3 | 4, d. 15, q. 4, a. 6, q. 3, 1m | Verit. q. 24, 2, 8m | Opus. 3, co 145. * Jejunium 26. Jumentum. Jus 16, 18. Lex 36. Loqui 7. Maleficium 4. Matrimonium 49. Missio 42, 43. Oblatio 5, 6. Occidere 1, etc. Oratio 67. Paradisus 6. Providentia 32, 33, 40. Rarum 3. Sanitas 3, 4, 6. Terraemotus 5. Usura 168, 179, 204, 209, 218, 219, 224. Usus 10. Vita, 8, 14. Vocatio 4.

75 Distinctio animalium immundorum a mundis non erat ante legem Moysi, quo ad esum, nisi propter abominationem, vel consuetudinem: sed bene quo ad sacrificia 1-2, q. 103; 1, 4m. Canis 1.

5 Nulli fideli licet ad judicem infidelem appellare 2-2, q. 69, 3, 1ᵐ. Excommunicatio 33.

Appellativum. Hebraei 1. Nomen 39.

Appendiciae. Intellectus 124.

Appetibile. Eo modo quo aliquid est bonum, eo modo est appetibile 2, d. 21, q. 1, 3, c. Amor 61, 205, 222. Appetitus 28. Bonitas 81. Cor 12. Delectatio 12. Daemon 64. Desiderium 18. Deus 317. Honor 20. Ira 362. Malum 63. Mors. 19, 20. Pax 3, 20.

Appetitivum. Actus 67, 95. Amor 248. Anima 236, 238, 239, 294, 318, etc. Certitudo 11, 21. Cognitio 53. Continentia 15. Contrarium 17. Cor 12. Donum 28. Electio 1, 4. Fructus 14. Frui 3, etc. Homo 36. Imperare 6, etc. Judicium 20. Motus 51. Passio 23. Pietas 15. Prudentia 55. Raptus 9. Sensualitas 1, 2, 4, etc. Spes 28, etc. Timor 9. Virtus 207, 208, 219. Voluntarium 8.

1 APPETITUS est potentia passiva 1ª q. 80, 2, c. | 1-2, q. 18, 2, 3ᵐ | q. 27, 1, c. | q. 50, 5, 2ᵐ | 3, d. 27, q. 1, 1, c. | Verit. q. 25, 1, c. | Ethi. 2, lect. 5, prinº.

2 Appetitus est inclinatio appetentis in aliquid sibi simile et conveniens 1ª q. 80, 1, c. | 1-2, q. 8, 1, c. | q. 29, 1, c. | q. 50, 5, 1ᵐ.

3 Omnis appetitus est per similitudinem appetibilis in appetente secundum esse naturae, et in potentia. Verit. q. 22, 1, 3ᵐ Amor 223.

4 Appetitus omnis est inclinatio consequens formam, sed naturalis naturalem, sensitivus apprehensam a sensu, intellectivus, idest voluntas, apprehensam ab intellectu 1ª q. 78, 1, 3ᵐ | q. 80, 1, o. | q. 81, 1, c. | q. 87, 4, c. | 1-2, q. 8, 1, c. | q. 17, 8, c. | q. 26, 1, c. | q. 35, 1, c. | q. 40, 3, c. | Ma. q. 3, 3, c. fi. | q. 16, 2, c. | Virt. q. 4, 3, c.

5 Appetitus quilibet sequitur cognitionem q. 28, 1, c. | q. 40, 3, c. | 1, d. 1, q. 4, 1, 1ᵐ | d. 35, 1, c. | Verit. q. 15, 3, c. | q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. Amor 272, 241.

6 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 17, 8, c. | q. 26, 1, c.

7 Appetitus est ad res, sed cognitio est a rebus 1ª q. 16, 1, c. | q. 19, 3, 6ᵐ | 6, 2ᵐ | q. 80, 2, 2ᵐ | q. 82, 3, c. | 1-2, q. 22, 2, c | q. 40, 2, c. | q. 66, 6, 1ᵐ | 2-2, q. 26, 1, 2ᵐ | q. 27, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, 4ᵐ | 5, 4ᵐ | d. 27, q. 1, 4, c. | 10ᵐ | Ma. q. 8, 3, c. | Ethi. 2, lect. 5, prinº 2. Amor 277. Intellectus 212.

8 Immo cognitio nostra est causa rerum 3, d. 14, 4, 2ᵐ.

9 Rectitudo appetitus respectu finis, est mensura intellectus practici, et regula; sed e converso respectu eorum quae sunt ad finem. Ethi. 6, lect. 2, meº 6.

10 Appetitus duplex: scilicet naturalis, et sensitivus 1ª q. 78, 1, 3ᵐ | q. 80, 1, o. | 2-2, q. 148, 1, 3ᵐ | Ma. q. 14, 1, 4ᵐ | Phy. 1, lect. fi. meº.

11 Appetitus duplex: scilicet sensitivus, et intellectivus 1ª q. 80, 2, o. | 2-2, q. 18, 1, c. | q. 24, 1, c. | q. 58, 4, c. | q. 175, 2, 2ᵐ | 1 d. 45, 1, c. | 2, d. 28, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | d. 27, q. 2, 1, c. prinº | Verit. q. 15, 3, c | q. 22, 4, o. | Ma. q. 8, 3, c. | q. 16, 11, 3ᵐ | Anima. 9, 6ᵐ | Anima. lect. 10, meº c. fi. | Libº 3, lect. 14, prinº 3. Amor 139.

12 Appetitus triplex: scilicet naturalis, sensitivus, et intellectivus 1ª q. 6, 1, 2ᵐ | q. 19, 1, 9, c. | q. 59, 1, c. | q. 60, 1, c. | q. 87, 4, c. | 1-2, q. 1, 2, c. | 3ᵐ | q. 26, 1, 2, c. | q. 35, 1. c. | q. 40, 3, c. 2-2, q. 29, 2, 1ᵐ | 2, d. 24, q. 3, 1, c. | d. 38, 3, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, o. | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, c. | Cg. 1, cº 72, 3ᵐ | Lib. 2, cº 47, 1ᵐ | 48, | 90, 1ᵐ | Libº 3, cº 26, prinº | Verit. q. 15. 3, o. | q. 22, 4, c. | q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. | 6ᵐ | 2, c. | Virt. q. 1, 6, c. prinº | 12, c. | Quol. 4, 21, c. Amor 139.

13 Appetitus naturalis qui sequitur naturae indigentiam, scilicet vis appetitiva vel attractiva, dividitur contra retentivam digestivam, et expulsivam. Et omnes subserviunt nutritivae, et sunt vires animae vegetativae 2-2, q. 148, 1, 3ᵐ | 4, d. 43, a. 4, q. 1, c. fi. | Ma. q. 14, 1, 4ᵐ | Quol. 4, 21, c. | Opus. 35, o.

14 Appetitus cibi duplex: scilicet naturalis, idest fames et sitis, et animalis, in quo est vitium gulae, non autem in primo 2-2, q. 148, 1, 3ᵐ | Ma. q. 14, 1, 4. Vel Gula 5.

15 Actus appetitus, est appetere non habita, amare habita, et delectari in eis 1ª q. 19, 1, c. | 2ᵐ | q. 59, 1, 2ᵐ. Appetitus 27, 40.

16 Appetere, est tendere in bonum. Ethi. lect. 1, meº 2. Amor 222. Bonitas 61, 62.

17 Motus appetitus duplex: scilicet prosequutio, et fuga 2-2, q. 141, 3, c. | q. 161, 1, c. | 3, d. 26, q. 2, 1, 1ᵐ | Ma. q. 10, 1, c.

18 Omnes actus appetitus ad prosequendum malum, vel ad fugam boni, sunt mali ex genere suo, quia habent materiam inconvenientem, sicut et affirmatio falsi, vel negatio veri. Ma. q. 10, 1, c. | 8ᵐ | q. 12, 2, c. prinº | Quol. 4, 16, c.

19 Ordo motus appetitus proportionatur ordini motuum naturalium 1-2, q. 23, 2, c. | Virt. q. 4, 3, c.

20 Omnis appetitus, secundum quod tendit in bonum, tendit in assimilationem divinae bonitatis 1ª q. 6, 1, c. | 2ᵐ | q. 44, 4, c. | 3ᵐ | 2-2, q. 34, 1, 3ᵐ | 2, d. 1, q. 2, 2, c. | d. 37, q. 1, 2, 4ᵐ | Cg. 2, cº 43, fi. | 54, 12ᵐ | Libº 3, cº 17 | 19 | 20 | 24, meº | Ma. q. 8, 2, c. prinº | Opus. 3, cº 102 | 103 | Ethi. lect. 1, meº. Bonitas 2. Creatura 23, 28, 34.

21 Materia appetit formam, inquantum naturaliter ordinatur ad eam 2, d. 12. L. meº | d. 18, q. 1, 2, c. | Verit. p. 22, 1, 2ᵐ | Poª q. 4, 1, 25ᵐ | Dionysius 4, lect. 2. Phy. 1, fi.

22 Creatura irrationalis appetit Deum implicite tantum, sed rationalis, implicite, et explicite 1ª q. 6, 1, 2ᵐ | Verit. q. 22, 2, c.

23 In omni bono appetitur summum bonum, idest Deus 1, q. 6, 1, 2ᵐ | 1, d. 3, q. 1, 1, 2ᵐ | 2, d. 1, q. 2, 2, c. | Verit. q. 22, 2, o. | Ethi. lec. 1, meº. Primi o. Bonitas 37.

24 Appeti propter se, dicitur dupliciter: scilicet solum propter se, et nunquam propter alium; et aliquando etiam propter aliud: primum convenit soli beatitudini, secundum virtutibus 2-2, q. 145, 1, 1ᵐ | Virt. q. 2, 8, 16ᵐ.

25 Omnis appetitus, ad quem potest pervenire rationis imperium, particeps electionis esse potest de fine: non autem ille de quo loquitur Philosophus 3, d. 33, q. 2, art. 4, q. 2, 1ᵐ.

26 Appetibile movens appetitum, est finis: non autem quae sunt ad finem nisi ratione finis. Poª q. 7, 10, 6ᵐ. Addere 8. Bonitas 66, 69, 70, 71, 102, 72, 73. Finis 8, etc. 20, 26, 92. Voluntas 29, 31, 32, 33.

27 Appetitus proprie, est rei non habitae 1, d. 45, 1, 1ᵐ. Appetitus 15.

28 Omnia appetunt bonum, esse, perfectionem, et conjungi suo principio 1ª q. 5, 1, c. | q. 6, 1, o. | 2, 2ᵐ | 2-2, q. 61, 5, c. | 4, d. 49, q. 1, art. 2, q. 1, c. | Cg. 1, cº 38, | 72, 3ᵐ | Libº 2, cº 55 | Libº 3, cº 19, 2ᵐ | 107, 3ᵐ | 5ᵐ | Verit. q. 21, 2, c. | q. 22, 1, 2, o. | Poª q. 3, 6, c. fi. | Ma. q. 1, 1, c. fi. | Opus. 3, cº 264, prinº | Hebdo. lect. 3, prinº | Meta. prinº | Phy. lec. fi. meº 4. Appetibile. Bonitas 106. Voluntas 68, etc.

29 Nullus appetitus est ad malum 1ª q. 19, 9, c. | q. 103, 8, c. | 1-2, q. 8, 1, c. | q. 23, 2, c. | q. 27, 1. 1ᵐ | q. 28, 4, c. | Ma. q. 16, 2, c. | Opus. 3, cº 122 | Ethi. lect. 1, meº 2. Amor 222. Intentio 17.

30 Non esse est appetibile damnatis, et desperatis, per accidens tantum, scilicet ratione poenae 1ª q. 5, 2, 3ᵐ | 1-2 q. 8, 1, 3ᵐ | q. 29, 4, 2ᵐ | q. 73, 8, 2ᵐ | 3, d. 28, L. | 4, d. 44, q. 3, art. 1, q. 2, 3ᵐ | d. 49, q. 1, art. 3, q. 2, 3ᵐ | d. 50, q. 2, art. 1, q. 3, o. | Verit. q. 22, 3, 7ᵐ | q. 26, 1, 21ᵐ | Poª q. 5, 4, 8ᵐ | Ma. q. 16, 3, 20ᵐ | Job 3, lect. 1, prinº | Phy. 1, lect. 3, prinº | cº 10, prinº | Mat. 26, prinº 2.

31 Bonum arduum, ratione boni attrahit appetitum, causando spem: sed ratione difficultatis retrahit, causando desperationem 2-2, q. 161, 1, c. Spes 64, 67.

32 Possibile convenit objecto appetitus, non omnino per accidens 1-2, q. 40, 1, 3ᵐ.

33 Appetibile non movet appetitum sensitivum, nec rationalem, nisi apprehendatur 1ª q. 80, 2, 1ᵐ | 2-2, q. 34, 1, c. prinº | 1, d. 48, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | Verit. q. 15, 3, c. | q. 25, 1, c. | Virt. q. 1, 6, c. prinº. Amor 421.

34 Oppositum videtur dicere 1ª q. 59, 6, c. | q. 60, 1, c. | q. 80, 1, c.

35 Quaelibet res habet aliquem appetitum 1ª q. 59, 1, c. | q. 80, 1, c. | Verit. q. 23, 1, c. | 8ᵐ | Ma. q. 1, 1, c.

36 In Deo non est appetitus 1, d. 45, 1, 1ᵐ | Verit. q. 23, 1, 7ᵐ.

37 Oppositum videtur dicere 3, d. 23, q. 1, 2, 1ᵐ.

38 Tamen Deus pertinet ad genus appetitus. Verit. q. 22, 1, 11ᵐ.

39 Appetitus naturalis nihil aliud est nisi inclinatio et ordo rei ad rem sibi convenientem 1ª q. 78, 1, 1, 3ᵐ | q. 80, 1, o. | q. 81, 1, c. | q. 87, 4, c. | 3, d. 27, q, 1, 2, c. | Verit. q. 25, 1, c. | Meta. 5, lect. 6, prinº.

40 Appetitus naturalis est habitudo ad bonum naturale, ad quod tendit quando non habet, et in quo habito quiescit 1ª q. 19, 1, 2, c. Appetitus 15.

41 Appetitus naturalis nihil aliud est, quam ordinatio aliquorum, secundum propriam naturam in suum finem 1ª q. 6, 1, 2ᵐ fi. | Phy. 1, fi. 5.

42 Appetitus naturalis est inclinatio inhaerens rebus, ex ordinatione primi moventis: ideo non potest esse frustra 2, d. 21, q. 3, 1, 2ᵐ | 3, d. 27, q. 1, 1, c. | Ethi. lect. 2, prinº | Met. lect. 1, prinº.

43 Appetitus naturalis semper tendit in bonum existens in re 1-2, q. 8, 1, c.

44 Appetitus naturalis semper sequitur formam in re existentem, alii autem apprehensam 1ª q. 59, 1, c. | q. 60, 1, c. | q. 80.1, c. | 1-2, q. 8, 1, o. | q. 17, 8, c. | q. 26, 1, c. | 2, d. 38, 3, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, o. | 4, d. 49, q. 3, art. 1, q. 1, c. | Cg. 3, cº 26, 5ᵐ | Phy. 1, fi. 3. Amor 241.

45 Immo quilibet appetitus sequitur cognitionem 1, d. 1, q. 4, 1, 1ᵐ | Verit. q. 15, 3, c. | q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. | Ma q. 14, 1, 4ᵐ Amor 241. Infra.

46 Naturalis inclinatio in appetitu sequitur naturalem conceptionem in cognitione 4, d. 33, q. 1, 8ᵐ.

47 Illud quod appetitur appetitu naturali, potest etiam appetitu animali, cum fuerit apprehensum 1-2, q. 30, 3, 1ᵐ.

48 Quaelibet potentia animae appetitu naturali concupiscit, amat, delectatur, et hujusmodi: sed appetitu animali, sola concupiscibilis 1ª q. 78, 1, 3ᵐ | q. 80, 1, 3ᵐ | 1-2, q. 30, 1, 3ᵐ | 3, d. 26, q. 1, 2, 3ᵐ | d. 27, q. 1, 2, c. fi. | 3ᵐ | Verit. q. 25, 2, 8ᵐ | Virt. q. 1, 4, 10ᵐ. Amor 139, Delectatio 73. Amor 139, 140.

49 Appetitus potest dici naturalis tripliciter: scilicet vel quia inest rei a natura, et sic est in qualibet potentia animae: et etiam in

voluntate, et in omni parte et membro corporis, et in omni re: vel quia consequitur formam mere naturalem et simpliciter immersam materiae: vel quia consequitur formam rationalem, quae inest homini a natura, non tamen ut sequens formam actu apprehensam ab intellectu 1a q. 6, 1, 2m fi. | q. 78, 1, c. meo | q. 78, 1, 3m | q. 80, 1, 3m | 3, d. 27, q. 1, 2, c. fi. | Verit. q. 22, 4, c. Appetitus naturalis animae, non est potentia animae distincta a ceteris ejus potentiis 1a q. 80, 1, o. | 1-2, q. 30, 3m | Verit. q. 22, 3, o. Appetitus 55.

50 Appetitus inferior naturaliter sequitur motum appetitus superioris, nisi aliquid repugnet 2-2, q. 158, 8, c. | Cg. co 25, 8m | 27, 2m.

51 Appetitus naturalis non obedit rationis imperio 1a q. 83, 1, 5m | 1-2, q. 17, 8, 9, o. | 2-2, q. 148, 1, 3m | 2, d. 24, q. 3, 1, c. | d. 39, q. 2, 1, 4m | 3, d. 16, q. 1, 3, 2m | Quol. 4, 21, c.

52 Habilitas materiae ad recipiendum actionem agentis naturalis, dicitur appetitus naturalis ejus, et inchoatio formae 2, d. 18, q. 1, 2, c. fi.

53 Omnis potentia animae, naturali appetitu appetit objectum sibi conveniens 1a q. 78, 1, 3m | q. 80, 1, 3m | 1-2, q. 30, 1, 3m | 3, d. 26, q. 1, 2, 3m | d. 27, q. 1, 2, c. fi. | 3m | Verit. q. 22, 3, 5m | Virt. q. 1, 5, c. | 2m | Anima 13, 11m.

54 Objectum appetitus naturalis, est haec res, inquantum talis res, non autem appetitus sensitivi, sed ut apprehenditur ut res conveniens vel delectabilis: voluntatis vero objectum, est bonum absolute. Verit. q. 25, 1, c.

55 Appetitus consequens apprehensionem animalis, est potentia animae, distincta a caeteris ejus potentiis, non autem appetitus naturalis 1a q. 80, 1, o | 1-2 q. 30, 1, 3m | Verit. q. 22, 3, o. Appetitus 49.

56 Proprium motivum appetitus sensitivi, est vis apprehensiva sensitiva, sed voluntatis, ratio. Cg. 3, co 10, fi. Amor 241. Infra.

57 Appetitus sensitivus movetur a cogitativa, seu aestimativa, imaginativa, et sensu 1a q. 81, 3, 2m | 1-2 q. 75, 2, c.

58 Appetitus sensitivus movetur immediate ab imaginatione, vel aestimativa, sed mediate a ratione 1a q. 81, 3, c. | 1-2, q. 30, 3, 3m | 3, d. 15, q. 2, art. 2, q. 3, 3m.

59 Vis cognitiva non movet nisi mediante appetitiva, nec ratio universalis, nisi mediante ratione particulari, nec voluntas, nisi mediante appetitu sensitivo 1a q. 20, 1, 1m | q. 80, 2, 3m | q. 86, 1, 2m | 2-2, q. 26, 1, 2m | Verit. q. 2, 6, 2m | q. 22, 9, 6m | q. 26, 3, c. fi. | 11m | Anima. 9, 6m.

60 Appetitus sensitivus dividitur per concupiscibilem et irascibilem 1a q. 59, 4, c. | q. 8, 2, o | 3, c. | 2-2, q. 18, 1, c. | q. 58, 4, c. | q. 108, 2, c. | 1, d. 1, q. 1, 1, 1m | d. 45, 1, c. | 3, d. 17, a. 1, q. 2, 2m | q. 3, 4m | d. 26, q. 1, 2, c. | q. 2, art. 3, q. 1, 4m | Cg. 2, co 47, 1m | Libo 3, co 26, 6m | Verit. q. 15, 3, c. | q. 25, 2, o. | Ma. q. 8, 3, c. | Virt. q. 1, 12, c. | q. 4, 2, c. | Ethi. 2, lect. 5, prinn 2 | Anima. 3, lect. 14, meo 5.

61 Et uterque appetitus, obedit imperio rationis 1a q. 81, 3, o. | q. 83, 1, 1m | 5m | q. 96, 2, c. | q. 117, 3, 3m | 1-2 q. 17, 7, o. | q. 26, 1, c. | q. 42, 4, c. | q. 50, 3, o, | q. 56, 4, o. | q. 58, 2, c. | 2-2, q. 58, 2, c. | 4, 3m | q. 158, 2, 4m | 3a q. 15, 2, 1m | q. 18, 2, c. | 1m | q. 19, 2, c. | q. 20, 2, 3m | 2, d. 24, q. 2, 1, 1m | 3m | d, 30, q. 1, 3, 4m | 3, d. 17, art. 5, q. 2, c. | d. 33, q. 2, a. 4, q. 2, c. | Verit. q. 25, 3, 6m | 4, o. | 5, c. | 7, 2m | Virt. q. 1, 3, 4m | 4, c. | 11m | 9, 21m | 10, 11m | 12, c. | Quol. 4, 21, c. | Anima. 11, 16m.

62 Appetitus sensitivus non obedit imperio rationis, nisi mediante voluntate 1-2, q. 46, 4, 1m.

63 Actus appetitus sensitivi, ut est a potentia animae, subjacet imperio rationis, non autem ut est ex dispositione organi corporalis 1-2, q. 17, 7, o. | 2, d. 21, q. 1, 2, 5m | 3, d. 16, q. 1, 3, 2m | Ma. q. 3, 3, 8m | q. 7, 6, 8m.

64 Proprium hominis est, quod appetitus inferior subdatur appetitui superiori, et moveatur ab eo 1-2, q. 74, 3, 1m | 2-2, q. 175, 2, 2m | 4, d. 15, q. 2, art. 1, q. 1, 4m | Ma. q. 2, 3, 7m.

65 Ex apprehenso per intellectum, potest sequi passio in appetitu sensitivo dupliciter: scilicet mediante imaginatione particularium, vel mediante voluntate. Verit. q. 26, 3, 13m | 6, 13m.

66 Motus appetitus dupliciter est cum ratione: scilicet praecipiente, ut voluntas, vel denuntiante, ut ira 1-2, q. 46, 4, 1m.

67 Appetitus sensitivus est proximus motui corporis nostri 1a q. 20, 1, 1m.

68 In passionibus appetitus sensitivi, est considerare aliquid quasi materiale, scilicet corporalem transmutationem; et aliquid quasi formale, quod est ex parte appetitus 1a q. 20, 1, 2m.

69 Bonum sensibile est objectum appetitus sensitivi; sed bonum simpliciter est objectum voluntatis 1a q. 59, 4, c. | 1-2, q. 1, 2, 3m | q. 19, 3, c. | 2-2, q. 24, 1, c. | 1, d. 48, 4, c. | 3, d. 17, art. 1, q. 3. 4m | d. 26, q. 1, 2, c. | Cg. 1, co 44, 1m | Verit. q. 25, 1, c. | 3m | 3, c. | 1m | Ma. q. 8, 3, c. | Anima. 9, 6m.

70 Appetitus sensitivus ad illa tantum bona se extendit, a quo se extendit apprehensio sensitiva 1, d. 48, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. Amor 241.

71 Nullus appetitus movetur ad suum objectum, nisi apprehendatur sub ratione boni vel mali, convenientis vel nocivi 1-2, q. 9, 1, 2m | 2, d. 24, q. 2, 1, 2, c. | 3, d. 17, art. 1, q. 2, 2m | Verit. q. 25, 4, 4m.

72 Oppositum videtur dicere 2, d. 24, q. 2, 1, 2, c. | 3, d. 17, a. 1, q. 2, 2m.

73 Appetitus sensitivus ut rectus a ratione, potest esse subjectum virtutis et vitii 1-2, q. 50, 3, 3m | q. 56, 3, c. | 4, o. | Anima 319, 5, 1m | 2, d. 24, q. 3, 2, 3m | 5, c. | d. 41, q. 2, 2, 1m | 2m | 3, d. 33, q. 1, art. 2, q. 3, 3m | q. 2, art. 4, q. 2, c. | 2m | Verit. q. 25, 5, 8m | Ma. q. 4, 5, 4m | q. 7, 6, 1m | Virt. q. 1, 3, 4m | 4, o. | 5, c. | 6, c. | 4m.

74 Actus appetitus sensitivi semper est cum transmutatione corporis, et maxime circa cor 1a q. 20, 1, 1m | 1-2, q. 10, 3, c. | q. 22, 2, 3m | Verit. q. 25, 3, c. fi.

75 Organum appetitus sensitivi, scilicet cor, statim disponitur secundum modum operationis ejus, quia est immediatum movens: ideo cor in timore frigescit et restringitur. Verit. q. 26, 3, c. fi. | 11m. Animal 37.

76 Appetitus sensitivus et rationalis, idest voluntas, sunt duae potentiae 1a q. 80, 2, o. | Verit. q. 22, 4, o. | q. 25, 1, c. | Anima. 3, lect. 14 men 3.

77 Immo appetitus sensitivus, est voluntas in hominibus 3, d. 17, a. 1, q. 2, c.

78 Appetitus sensitivus est voluntas participative, in hominibus 3, d. 17, a. 1, q. 2, c.

79 Appetitus sensitivus et intellectivus, idest voluntas, non differunt per differentias appetibilis inquantum appetibile, sed per modos appetendi. Verit. q. 22, 4, 4m.

80 Oppositum videtur dicere 1a q. 59, 4, c. | q. 80, 2, c. | 1m | 2-2, q. 24, 1, c. | Verit. q. 25, 1, c. | Ma. q. 8, 3, c. Anima. 3, lect. 14, meo 3.

81 Nec differunt principaliter per universale et particulare, sed secundario. Verit. q. 22, 4, 2m.

82 Oppositum videtur dicere 1a q. 80, 2, 2m | 1-2 q. 13, 3, c. | q. 19, 3, c. | q. 29, 6, c. | 2-2 q. 24, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | Verit. q. 25, 1, c. | 6m | Ma. q. 8, 3, c.

83 Nec differunt per hoc quod sequuntur diversas cognitiones, scilicet sensitivam et intellectivam. Verit. q. 22, 4, c. | 1m | 2m.

84 Oppositum videtur dicere 1a q. 80, 2, c. | 1m | 2-2, q. 24, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | Verit. q. 25, 1, c. | 6m | Ma. q. 8, 3, c. | Anima. 3, lect. 14, meo 5.

85 Sed differunt principaliter per determinationem suae inclinationis ab alio vel a se. Verit. q. 22, 4, c. | 1m | 2m | q. 23, 1, c. | q. 25, 3, c.

86 Actus appetitus sensitivi, ratione mutationis corporalis annexae, dicuntur passiones, non autem actus voluntatis 1a q. 20, 1, 1m. Passio 24, 25.

87 Appetitus sensitivus et voluntas, sunt rationales participative 1-2, q. 24, 1, 2m | q. 56, 6, 2m | q. 59, 4, 2m | q. 61, 2, c. fi. | 2m | 2-2, q. 58, 4, 3m | 3a q. 18, 2, c. | 3, d. 17, art. 1, q. 2, c. | d. 23, q. 1, art. 3, q. 1, c. | d. 27, q. 2, 3, 5m | d. 33, q. 2, a. 4, q. 3, 1m. Anima 315.

88 Immo voluntas est rationalis per essentiam 3, d. 23, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 27, q. 2, a. 3. 1m | 5m | Verit. q. 22, 5, o | Virt. q. 1, 5, 12m.

89 Appetitus sensitivus scilicet concupiscibilis et irascibilis, dicitur mens, ratio, et rationalis participative, inquantum obediunt rationi. Virt. q. 1, 10, 11m.

90 Appetitus rationalis non dividitur per concupiscibilem et irascibilem 1a q. 59, 4, o. | q. 82, 5, o. | 3, d. 17, a. 1, q. 3, o. | d. 26, q. 1, 2, 2m | 5, 3m | q. 2, 2, 1m | 4, d. 49, q. 4, a. 5, q. 1, c. fi. | Ver. q. 25, 3, o. | Ma. q. 8, 3, c. | Virt. q. 1, 4, c. prinn | q. 4, 2, c. | Anima. 3, lect. 14, meo 5. Desiderium 11. Deus 258. Dolor 1, 6. Dominatio 1. Dominium 7.

91 Appetitus rationalis non fertur in particulare, nisi sub ratione universalis 1a q. 80, 2, 2m.

92 Judicium de particulari operabili nunquam contrariatur appetitui. Verit. q. 24, 2, c.

93 Appetitus rationis non sequitur quamlibet apprehensionem sed tantum apprehensionem boni, nec sensitivus, nisi ut convenientis per aestimationem tantum 2, d. 24, q. 2, 1, 2, c. | 3, d. 17, a. 1, q. 2, 2m. Amor 241.

94 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 19, 7, 2m | 3m | 2, d. 38, 5, c. | d. 40, 2; o.

95 Voluntas non accipit aliquid ab appetitu inferiori, sicut intellectus a sensu, sine cujus operatione praeexistente, operatio intellectus esse non potest. Verit. q. 26, 6, 19m. Abstractio 15.

96 Appetitus creaturae rationalis non est rectus, nisi per explicitum appetitum Dei, actu vel habitu. Verit. q. 22, 2, c. * Actio 102. Abominatio. Actus, 67, 95, 154. Addere 7. Ambitio 1, Amor 139, 174, 177, 264, etc. 223. Anima. 130, 275. Animal 57, etc. Ars 1, 17. Bonitas 61, etc. 96, 103, 168. Cognitio 53, 55. Cor 12. Delectatio 5, 19. Desiderium 1, 4, 11. Expectare 1. Extasis. Fiducia 7. Forma 109. Gula 1. Haeresis 8. Honestum 9. Ignorantia 26. Intellectus 209. Ira 4, 14. Mos 1, etc. Motus 51, 72. Prudentia 12, 70. Primi 2. Rectitudo 4. Timor 2, 7, 8, 9, 13, 37. Tristitia 6. Veritas 9. Voluntas 60.

1 APPLICATIO ad bonum, fit quadrupliciter: scilicet secundum formam, sicut anima corpori: secundum situm, sicut punctus linea: secundum contactum sicut corpus, et secundum operationem, ut spirituales substantiae 1, d. 37, q. 3, 1, c. Actio 80. Agens 33. Angelus 98. Ars 14. Eucharistia 2. Experientia 3. Haeresis 130. Ignorantia. 22. Studium 1. Tristitia 3.

2 Applicatio causati ad causam fit dupliciter: scilicet cum libertate causati, et sine ea 2, d. 23, q. 1. 1, c. Embryo 3. Generatio 90. Peccatum 219.

1 APPONERE sacrae Scripturae dicitur dupliciter: scilicet contrarium et implicitum. Primum est erroneum, vel praesumptuosum. Secundum est laudabile 1. Prol. L.

2 In appositione, terminus appositus se habet ut forma, respectu termini cui apponitur 1, d. 4, q. 1, 3, 5m.

Appretiare. Campsoria. Humilitas 27. Usura 192.

1 APPREHENSIO est causa delectationis dupliciter: scilicet secundum se, et ratione apprehensi 4, d. 49, q. 3, art. 3, q. 2, c.

2 Apprehensio aliqua est causa timoris, et omnium operationum appetitus 2-2, q. 7, 1, c.

3 Nulla apprehensio intellectiva, concernit aliquod tempus determinate, licet possit esse de quolibet tempore. Sed operatio appetitus intellectivi, potest aliquod tempus concernere 3, d. 26, q. 1, 5, 4m Abstractio 9.

4 Respectus qui est tantum in apprehensione rationis conferentis unum alteri, est relatio rationis tantum 1a q. 28, 1, c.

5 Apprehensio sensitiva hominis nata est immutari, sicut a proprio motivo dupliciter: scilicet exterius, et interius. Et utroque uti potest daemon 1a q. 117, 3, 3m | Ma. q. 16, 11, 6m * Actus 179. Admiratio 6. Amor 49, 229, 241, 248. Angelus 392. Anima 198, 236, 294, 307. Appetitus 4, etc. 33, 44, etc. 55, 65, 70, 71, 93. Beatitudo 13, 138. Bonitas 101, 105, 247. Causa 14. Comprehendere 4. Concupiscentia 6. Concupiscibilis 10. Delectatio 5, 11, 90. Deus 200, 249. Dolor 1, etc. 21. Ens 24, 25. Fructus 14. Futurum 2, etc. Homo 36. Imperare 7, 11. Intellectus 31, 32, 77, 78, 94, 175, 185. Ira 28. Judicium 20. Lex 37. Mensura 24. Motus 51, 26, 29. Sensibile 3. Sensualitas, 1, 2, 9, 15. Sensus 13, etc. Simpliciter 5. Solertia 4. Timor 31. Transmutatio. Tristitia 6. Uti 23. Verecundia 15. Voluntas 10, 27, 30, 43, 46, 49.

Approbatio. Cognitio 8. Deus 151. Ignorantia 8. Judicium 62, 64. Maria 57. Providentia 21, 24. Regula 6. Sarabaitae. Scire 5. Simonia 26. Tristitia 8, 9, etc. Usura 223, 257. Vita 39. Votum 64.

1 APPROPINQUATIO. Quanto aliquid habet minus de potentialitate, tanto magis appropinquat Deo 1-2, q. 22, 2, 1m | 2, d. 3, q. 1, 3, c. | Job 4, lect meo. Similitudo 26.

2 Appropinquare dicitur Deus ad nos, vel recedere a nobis, inquantum percipimus influentiam ejus vel ab eo deficimus 1a q. 9, 1, 3m.

3 Quanto aliqua sunt fini bono propinquiora, tanto sunt meliora 2-2, q. 81, 6, c. prino. * Accedere. Charitas 49, 59, 132, 137. Distantia 2, 6. Immobile 2. Oratio 44, Prope o. Proportio 7.

1 APPROPRIATIO est manifestatio divinarum Personarum per attributa essentialia 1a q. 39, 7, c. | 1, d. 31, q. 1, 2, c. | Verit. q. 10, 13, c.

2 Appropriari nihil aliud est, quam commune trahi ad proprium: non quod magis conveniat uni Personae quam alii: sed quia majorem similitudinem habet cum proprio unius Personae, quam alterius. Verit. q. 7, 3, c. * Attributa o.

3 Appropriatio in divinis, potest fieri dupliciter: scilicet ex parte creaturarum, et ex parte Dei. Prima debet semper fieri per contrarium, secunda vero per similitudinem ad proprium 1a q. 39, 7, c. | 8, c. meo | 1, d. 34, q. 2, c.

4 Aliquid appropriatur divinis personis dupliciter: scilicet essentialiter, et causaliter 2 Cor. fi.

5 Appropriatum ut sic, est posterius proprio, secundum modum intelligendi; sed ut essentiale, est e converso 1a q. 39, 7, 3m | 1, d. 31, q. 1, 2, 3m.

6 Non convenit, idem secundum diversa diversis personis appropriari. Verit. q. 7, 3, 3m.

7 Attributa convenienter appropriantur divinis Personis 1a q. 39, 7, 8, o. | 1, d. 31, q. 1, 2, o. | Verit. q. 7, 3, c.

8 Essentia nulli personae appropriatur, nec operatio 1a q. 39, 8, c. | 1, d. 31, q. 1, 2, 2m | 3, d. 4, q. 1, art. 1, q. 1, 1m.

9 Operationes divinae, diversimode appropriantur personis divinis, secundum diversa attributa 3, d. 1, q. 2, 2, 3m | d. 4, q. 1, 1, o. Vestigium 4.

10 In qualibet operatione Dei, ostenduntur appropriata trium Personarum: scilicet potentia, sapientia et bonitas 3, d. 4, q. 1, a. 1, q. 1, c.

11 Potentia appropriatur Patri, sapientia Filio, bonitas vero Spiritui sancto 1a q. 39, 7, 8, c. | q. 45, 6, 2m | q. 46, 3, c. | 2-2, q. 14, 1, c. | 1, d. 31, q. 1, 2, c. | d. 34, q. 2, o. | 2, d. 43, 1, 6, 2 | c. 13, d. 1, q. 2, 2, o. | d. 4, q. 1, 1, o. | d. 25, q. 1, 2, c. | 3m | Verit. q. 7, 3, c. | Ma. q. 3, 14, b. 2 | Quol. 2, 15, fi. | Isa. 11, meo | Matth. 12, meo | Rom. 2, lect. 1, fi. | co 11, lect. 5, fi. | 2 Cor. fi. * Anima 23.

12 Virtus appropriatur Patri 1, d. 14 L. fi.

13 Immo virtus appropriatur Filio 1 Cor. lect. 3, fi.

14 Immo virtus appropriatur Spiritui Sancto 1a q. 39, 8, c. | 1, d. 31, q. 2, o.

15 Virtus inquantum pertinet ad perfectionem potentiae, appropriatur Patri, sicut etiam potentia, sed Filio, ut media inter essentiam et operationem. Spiritui sancto vero, ut facit bonum opus et operantem, et quo ad beneficium 1, d. 14, L. fi. | d. 34, q. 2, 1m | Verit. q. 7, 3, 3m | 1 Cor. lect. 3, fi. * Character 30, 31.

16 Sapientia et cognitio appropriatur Filio, amor vero et pax Spiritui sancto. Jo. 14, lect. 7, prino. Libo 19. Qui est 3.

17 Sapientia, virtus, aequalitas, species et pulchritudo appropriantur Filio 3, d. 1, q. 2, 2, c. fi. | Psal 49 | 1 Cor. lect. 3, fi. Donum 9. Infra. Justificatio 43. Sapientia 45.

18 Ars et cetera ad intellectum pertinentia, appropriantur Filio. Verit. q. 1, 7, c.

19 Veritas in divinis appropriatur Filio 1a q. 39, 8, c. | 1, d. 19, q. 5, 1, c. fi. | Verit. q. 1, 7, c. Vel Lex 66.

20 Similitudo appropriatur Filio 1, d. 31, q. 3, 1, 4m. Qui est 3.

21 Esse in sicut in continente et salvante appropriatur Spiritui sancto, sed sicut in arte et similitudine, appropriatur Filio 2, d. 1, q. 1, 6, 2m. Sedere 5.

22 Memoria, ut principium intelligentiae, appropriatur Patri, Filio autem ut potentia cognitiva. Verit. q. 7, 3, 3m. Vel Vox 1.

23 Principium effectivum appropriatur Patri, exemplare autem Filio 1a q. 46, 3, c. | 2, d. 1, q. 1, 6, 1m.

24 Aeternitas appropriatur Patri, pulchritudo Filio, usus vero Spiritui sancto, secundum Hilarium 1a q. 39, 8, c. | 3a q. 59, 1, 2m | 1, d. 31, q. 2, o. | 3, d. 1, q. 2, 2, c.

25 Unitas appropriatur Patri, imago, aequalitas et verbum Filio, nexus vero Spiritui sancto, secundum Augustinum 1a q. 37, 1, 3m | q. 39, 8, c. | q. 47, 2, 2m | 3a q. 58, 2, 3m | 1, d. 10, 3, o. | d. 31, q. 3, o. Sedere 5.

26 Unitas pro unione, appropriatur Spiritui sancto, non autem absolute 1, d. 31, q. 3, 1, 1m.

27 Remissio peccatorum appropriatur Spiritui sancto. Ma. q. 3, 14, c. fi.

28 Ex ipso appropriatur Patri, Per quem Filio, In quo Spiritui sancto 1a q. 39, 8, c. | 1, d. 36, q. 1, 3, 5m | Rom. 11, lect. 5, meo | Eph. 4, lect. 2, fi.

29 Creatorem esse, appropriatur Patri, Per quem Filio, dominium vero et vivificatio, Spiritui sancto 1a q. 45, 6, 2m. Adoptio 15, etc. Attributa o. Principium 22. Templum 4. * Character 30, 31. Conceptio 17, 19. Dos 2. Eucharistia 111. Judicium 41. Nexus. Vita 26.

1 APPROXIMATIO in spiritualibus est dupliciter: scilicet secundum similitudinem naturae et secundum affectum, et utraque est Dei ad hominem et e converso 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 2, c. * Accedere 12. Appropinquatio o.

2 Oppositum videtur dicere 1a q. 4, 3, 4m.

Aprilis. Mensis.

Aptitudo hominis ad virtutes et subjecti ad formam, est duplex: scilicet secundum potentiam passivam tantum, respectu infusarum, vel secundum activam et passivam simul respectu acquisitarum 4, d. 17, q. 1, art. 2, q. 2, c. prino | Virt. q. 1, 8, 9, c. * Anima 129, etc. Assimilatio 14. Baptismus 117. Caecitas 4, 5. Capacitas o. Claritas 16. Contemplatio 19. Datio 23. Devotio 6. Dignitas 3. Docilitas o. Eucharistia 190. Gratia 65. Habilitas o. Honor 26. Ignorantia 8, 10, 33. Incorporalia. Jus 16, etc. Natum. Obligatio 1, 6, etc. Praedicari 23. Privatio 10, etc. Sensus 48, 43. Solertia o. Status 6. Superbia 2, 15. Tempus 41. Usura 202. Usus 6. Verbum 61. Virtus 58, 82. Vita 71.

1 APUD significat quatuor: scilicet subsistentiam in recto, auctoritatem in obliquo, distinctionem et socialem conjunctionem. Jo. lect. 1, meo 2.

2 Apud significat distinctionem et conjunctionem extrinsecam. In, autem intrinsecam. Jo. lect. 1, fi. 3.

Apulejus. Daemon 1.

Apulia. Philosophus 1.

1 AQUA habet sex proprietates: quia est diaphana, humida, frigida, generativa, abundans ubique et sine pretio 3a q. 66, 3, c. | q. 69, 2, 2m | 4, 1m | 4, d. 3, a. 3, q. 1, c.

2 Aqua est duplex: scilicet viva, idest continuata suo principio cum fluxu; et mortua, idest stans 1a q. 18, 1, 3m.

3 Aqua triplex: scilicet aqua doctrinae, gratiae et baptismalis munditiae. Isa. 12, fi.

4 Aqua quincuplex: scilicet aqua effusae lacrymae, baptismalis munditiae, spiritualis gratiae, divinae sapientiae et internae laetitiae. Isa. 42, fi.

5 Aquae quadruplices a quibus Deus liberat sanctos suos: scilicet ab aquis carnalis voluptatis, terrenae cupiditatis, diabolicae adversitatis et mundanae potestatis. Isa. 43, meo.

6 Aqua de se, sicut et omne aliud simplex elementum, non nutrit, sed cum aliis 4, d. 8, q. 1, art. 4, q. 2, 2m | 1 Cor. 11, lect. 4, meo.

7 Aqua non cooperit totam terram contra naturam, propter viven-

tia super eam, quam tamen totam circumdat, sicut aer totam aquam 1ª q. 69, 1, 2m | 4m | 2, d. 14, 5, 3m | Poª q. 4, 1, 4m | 20m | Psal. 23, prinº | Psal. 32, meº 6 | Job 26, prinº | cº 38, lect. 1, fi. * Baptismus.

8 Diversitas aquarum per loca et situs est accidentalis 4, d. 3, a. 3, q. 3, c. | d. 11, q. 2, art. 2, q. 1, 2m | art. 3, q. 1, 1m | d. 44, q. 3, a. 2, q. 2, 6, 1.

9 Congregatio aquarum, convenienter describitur tertia die 1ª q. 69, 1, o. | 2, d. 14, 5, o.

10 Aquae dicuntur potius congregari et dividi quam creari, quia labiliter fluxae sunt. Sed aquae quae supra caelos sunt, non sunt fluidae, secundum Basilium 1ª q. 68, 2, 6 | 2m fi. | q. 69, 1, 1m.

11 Aqua calida, citius et fortius congelatur 1-2, q. 35, 6, a. 2 | q. 37, 1, 2m | q. 48, 2, c. | q. 87, 2, c. | Virt. q. 2, 8, 17m.

12 In profundo maris, est aqua dulcis 2, d. 14, 5, 5m. * Conversio 12. Corpus 35. Delphinus. Doctrina 5, 8.

13 Aqua separatur a vino per juncum decorticatum quo ad substantiam aqueam, non tamen eadem numero cum prima, quia jam prima facta est vinum 4, d. 11, L. fi. Elephas 4. Eucharistia 14, 20, 55, etc. 161, 164, 195, 197.

14 Aquae significant tribulationes, quia impellunt irruendo, extinguunt ignem concupiscentiae non autem charitatis, et summergunt 1 Thess. prol. prinº. * Christus 112, 113. Fluxus 1, 2, 4. Generatio 15, 36. Ignis 16. Immunditia 3. Jejunium 45. Liberare 1 Limus. Luciditas 2. Materia 14. Motus 36. Nativitas 5. Nix. Panis 1. Piscis 1, 4. Plumbum. Porphyrio. Reptile 2. Sapor 18. Subdiaconus 1. Tactus 11. Terra 14, 15. Torcular 2. Totum 8, 9, 10. Venter

15 Vera aqua exivit de latere Christi in cruce 3ª q. 66, 4, 3m | q. 74, 7, 3m | 4, d. 3, a. 3, q. 2, 2m.

16 Immo fuit humor phlegmaticus, ut quidam dixerunt 3ª q. 66, 4, 3m prinº.

17 Aqua quae fluxit de latere Christi, significat populum redimendum et reficiendum ejus Sanguine et usum Eucharistiae 4, d. 8, q. 1, a. 2, q. 2, 3m | 6m.

18 Aqua benedicta, non est sacramentum, sed est quid sacramentale 3ª q. 65, 1, 6m | 4, d. 2, q. 1, 2, 7m.

19 Aqua benedicta non ordinatur directe ad remedium praestandum, sed contra daemones et contra omne impedimentum sacramentorum 3ª q. 65, 1, 6m | 4, d. 2, q. 1, 2, 7m.

20 Aqua benedicta datur contra impugnationem exteriorem daemonum, exorcimus autem contra interiorem 3ª q. 71, 2, 3m | 4, d. 6, q. 2, a. 3, q. 1, 3m. Exorcismus 7, 10, 11.

21 Aqua benedicta delet peccata venialia 3ª q. 65, 1, 6m | 8m | q. 83, 3, 3m | q. 87, 3, c. | 4, d. 2, q. 1, 2, 7m | d. 16, q. 2, art. 2, q. 4, o.

22 Aqua benedicta potest iterari, non autem exorcismus, pro quo sumitur contra daemones 3ª q. 71, 2, 3m.

23 Aquae benedictae potest fieri additio aquae non benedictae, et tota erit benedicta 3, q. 77, 8, 3m | q. 83, 3, 3m | q. 87, 3, o. | 4, d. 12, q. 1, a. 2, q. 6, 2m | Ma. q. 7, 12, o. Eucharistia 102, 103. * Acolythus 2. Admistio. Aer 4, 6, 10. Amor 58, 194. Animal 11, 13, 19. Baptismus 72, 86, 176, 192, 194. Calor 5.

Aquarii. Eucharistia 55, 104.

24 Aqua licet continue per calorem solis evaporet, semper tamen in eadem quantitate conservatur. Psal. 32, meº 6, prinº.

25 Aqua triplex: scilicet voluptatis, falsae doctrinae et tribulationis. Psal. 31, meº.

Aquaticum. Animal 12. Cete. 2. Piscis o.

Aqueum. Calor 12. Odor 2. Pluvia 2.

1 AQUILA habet septem proprietates: quibus significat sanctos qui comparantur aquilis septempliciter: scilicet propter volatus altitudinem, in quo notatur eminentia contemplationis: propter odoris subtilitatem, in quo notatur fervor dilectionis: propter loci sublimitatem, in quo notatur studium caelestis conversationis: propter motus velocitatem, in quo notatur promptitudo bonae operationis: propter diurnam renovationem, in quo notatur studium internae emendationis et profectus: propter membrorum pulchritudinem, in quo notatur decor virtutum: propter filiorum sollicitudinem, in quo notatur sollicitudo sanctorum. Job 39, fi. Isa. 40, fi. Auster. Synderesis 2, 1. Sinistra 2.

2 Aquila significat superbiam 1-2, q. 102, 6, 1m meº.

Aquilo flans facit generare mares: auster vero feminas 1ª q. 92, 1, 1m | q. 99, 2, 2m | 2, d. 20, q. 2, 1, 2m.

Ara sine aspiratione, significat altare, cum ea autem stabulum porcorum. Opus. 39, cº 6.

Arabes sunt de genere Ismaelis, filii Abrahae. Isa. 21, fi.

1 ARANEA est animal calidum, non pingue: tantum emittens de filis, quod moritur. Et significat animam devotam vel malam. Psal. 38, fi.

2 Aranea facit telam a natura et non ab arte 2, d. 25, 1, 7m | Cg. 2, cº 82, prinº | Virt. q. 1, 6, c. prinº | Opus. 35 | Phy. 2, lect. 13, fi.

Arare. Bos. Praedicator 1.

Aratus. Paulus 20.

Arbiter. Compromissum. Judicium 36.

Arbitrarius. Appellare 3.

Arbitrium. Absolvere 13, 31. Angelus 487. Appellare 3. Benedictus 3. Clavis 7. Confessio 19. Judex 8. Lex 50, 56. Libertas 7. Liberum o. Praesumptio 14. Prophetia 41. Rectitudo 14, 20. Sacerdos 34. Usura 308.

1 ARBOR significat justum tripliciter: scilicet quia plantatur, fructificat et conservatur. Psal. 1, prinº. * Anima.

2 Aliter habetur spes fructificationis arboris, cum virescit frondibus: et aliter cum jam primordia fructuum incipiunt apparere 1-2, q. 69, 2, c. * Carbo. Cete. 4. Heva 2. Fides 59. Fructus 6, 9, 18.

3 In arboribus et in herbis nihil erat immundum secundum legem, sicut in omni genere animalium 1-2, q. 102, 6, 2m | Rom. 14, lect. 1, prinº. * Christus 215. Radix 1. Usura 168, 204. Veritas 27.

Arcere. Angelus 252, 577, 588. Aqua 11, 20. Cohibitio. Eucharistia 193, 216, 217, 218, 219. Excommunicatio 10. Potestas 17. Scriptura 1.

1 ARCA Noe significat ecclesiam 1 Thess. prolog. prinº. * Causa 110. Corvus 2.

2 Arca Testamenti, significat secreta fidei: quae permittuntur videri a majoribus tantum 1-2, q. 102, 4, 6m | 4, d. 9, art. 3, q. 6, 1m. Oza. * Gazophilacium 1. Psalmus 2. Christus 197.

3 Dispositio arcae Testamenti interius et exterius: et expositio litteralis et figuralis omnium pertinentium ad eam 1-2, q. 102, 4, 6m.

4 Si arca esset quoddam individuum naturale, ipsa tota non haberet nisi unum esse: quaelibet tamen partium ejus ab arca separata, proprium esse haberet. Quol. 9, 3, c. fi.

Archangeli sunt medius ordo inter Angelos et Principatus 1ª q. 108, 5, 4m | 2, d. 11, q. 1, 2, 3m | Cg. 3, cº 80, fi. | Opus. 3, cº 126, fi. * Angelus 577, 578, 585. Annunciatio 4. Gabriel 2. Officium 2. Principatus 10.

Archelaus. Aristotiles 1. Socrates 3.

Archidiaconus est quasi princeps ministerii: ideo omnia pertinentia ad hoc, dat ordinandis 4, d. 25, q. 1, 1, 2m | Character 42. Perfectio 56. Religio 51, 104.

Archiepiscopus non est major episcopo, nisi in casibus determinatis a jure 2, d. 44, lect. c. | 2m. Episcopus 15. * Pallium o. Suffraganeus.

Archipresbyter. Perfectio 56. Religio 51, 104.

Archita. Plato 3.

Architector est principalis artifex, praecipiens induci formam, et praeparari materiam 1ª q. 18, 3, c. | 2, d. 10, 3, 1m | 3, d. 33, q. 2, a. 1, q. 1, c. | Cg. prinº | Opus. 20. Libº 4, cº 23 | Isa. 3, prinº | Ethi. lect. 1, fi. lect. 2, meº | Meta. lect. 1, fi. | Libº 5, lect. 1, fi. | Phy. 2, lect. 4, meº 5. * Praedicator 1. Justitia 63. Scientia 150, 155.

Architriclinus secundum Augustinum, est princeps idest primus inter convivas. Vel secundum Chrysostomum, est ordinator convivii. Jo. 2.

1 ARCUS in nubibus significat Sacram Scripturam. Psal. 7, fi.

2 Arcus significat persequutionem dolosam, a longinquo enim percutit trahens cum eo et non videtur. Psal. 36, meº. Fornicatio 1. Iris o.

3 Arcus significat Dei providentiam et divinam vindictam. Psal. 7, fi. | Psal. 43, prinº 3. * Iris o.

Arcturus est quaedam in caelo constellatio, scilicet Ursa major septem stellas claras habens, nobis nunquam occidentes, propter poli elevationem super nostrum horizontem. Job 9, lect. 2, meº | cº 37, lect. 1, meº | cº 38, lect. 2, meº fi.

Ardere in inferno dicitur propria voluntas, quia meretur ardere. Quol. 2, 13, 3m. * Adventus 6. Adulterium 5, 6. Amor 190, 193. Ardor. Dulcedo 8. Gula 8. Jejunium 47. Nomen 37.

Ardor. Tres sunt differentiae ardoris, secundum tres differentias ignis: scilicet ardor carbonis, flammae et lucis. Opus. 62, cº 46, o. Amor 189. * Ardere. Barbarus 2. Flamma.

1 ARDUUM, idest illa in quibus homo nullum impedimentum timet, quasi jam non reputantur ardua 1-2, q. 40, 8, 1m fi. | q. 67, 4, 3m.

2 Existimatio ardui excitat attentionem 1-2, q. 4, 8, c. * Arduum. Amor 179, 221. Appetitus 31. Concupiscibilis 1. Continentia 1. Fortitudo 3, 60. Meritum 70. Miraculum 5. Passio 64. Prohibitio 3. Securitas 4. Spes 12, 47, 58, 64, 66, 67. Timor 16, 47. Turpitudo 1.

Arena. Argentum 1.

1 ARGENTUM ut plurimum generatur in venis terrae, vel lapidum: aurum vero, inter arenas. Job 28, prinº. * Alchimia o. Calix 1. Usura 297. Verbum 71.

2 Per argentum significatur doctrina sacra. Isa. 1, fi.

Argumentatio. Adam 27. Ratio 4, 9, 45.

1 ARGUMENTUM dicitur quadrupliciter: scilicet processus rationis, medium, prologus brevis, et lumen mentis 3, d. 23, q. 2, 1, 4m Verit. q. 14, 2, 9m. * Allegatio. Fides 47, etc. 125, etc. 135, etc.

2 Argumentum dicitur dupliciter: scilicet ratio rei dubiae et signum evidens sensibile 3ª q. 55, 5, c.

3 Argumentum a majori sumitur tantum negative, sed a minori, affirmative tantum. Virt. q. 2, 9, art. 6 | 6m | 1 Cor. 15, lect. 2, prinº.

4 Arguens ad veritatem procedit ex veris, sed ad positionem, procedit ex datis, ut Aristoteles saepe facit. Anima. lect. 6, meo 1, fi. * Incipere 1. Mundus 21. Potentia 28. Proportio 11, 12. Ratio 2, 8, 45. Resurrectio 47.

5 Oratio firmat argumentum, primo a substantia actus, secundo a circumstantiis 1-2, q. 7, 1, 1m.

6 Argumentum ex solo litterali sensu sumitur Sacrae Scripturae 1ª q. 1, 10, 1m | 1, Prol. 5, c. fi. | d. 11, 1, 1m | 3, d. 11, L. fi. | Verit. 22, 11, 8m | Ma. q. 13, 4, 16m | q. 16, 6, 15m | Quol. 7, 11, 4m | Trin. 7, 5m.

7 Argumentum ab auctoritate Dei est firmissimum, sed ab auctoritate humana est debilissimum 1ª q. 1, 8, 2m | Phy. 8, lect. 3, prino. Theologia 11. * Scientia 74, 117. Scriptura 19. Simpliciter 16. Usura 257.

Aridum. Membrum 3, 12.

Aries. Animal 80, 81, 83. Hircus.

Aristocratia. Princeps 5, 6.

Arius dixit, quod deitas separata fuit ab humanitate Christi, in passione. Quol. 4, 8, c. | Psal. 21, prino. Assumere 38. * Haeresis 38, etc. Generatio 58, 59, 68. Haeresis 38, etc. Oratio 96. Origenes 2, 3. Spiritus 19.

1 ARISTOTELES fuit discipulus Platonis, qui Socratis, qui Archelai, qui Anaxagorae discipuli fuerunt. Meta. lect. 10, prino | lect. 12, fi. | lect. 14, prino.

2 Aristoteles instituit sectam Peripateticorum, quorum princeps ipse fuit 1-2, q. 59, 2, c. | 2-2, q. 123, 10, c.

3 Aristoteles non plene retulit opiniones aliorum, praecipue Socratis et Platonis. Opus. 20, libo 4, co 4 | Meta. 3, lect. 11, prino | Phy. 1, fi. | Cae. lect. 22, meo | lect. 23, meo | lect. ult. prino | meo | Libo 3, lect. 2, fi. | Anima. lect. 8, prino.

4 Auctoritates Aristotelis, quae in exemplis aliorum inductis sumuntur, nihil valent, quia ipsemet testatur, quod in eis non quaerit subjectum, sed modum. Unde inducit ea non ad asserendum, sed quia erant suo tempore apud quosdam probabilia 2, d. 13, 3, 3m fi.

5 Aristoteles incoepit et processit a facilioribus et sensibilibus ad separata, sed Plato et Pythagoras, e converso. Meta. 3, lect. 1, fi.

6 Praeclara ingenia Aristotelis, Averrois, et Alexandri, patiebantur magnam angustiam de beatitudine, a qua nos liberamur per fidem. Cg. 3, co 48, fi. * Agens 69. Argumentum 4.

7 Aristoteles posuit rationes omnium rerum in Deo, in quo dixit idem esse intelligens et intellectum, et posuit mundum coaeternum ei. Jo. lect. 1, fi. Beatitudo 28. * Bellatores 2. Caelum 134. Conceptio 2. Delectatio 3. Dionysius 5.

8 Immo Aristoteles non intendit demonstrare aeternitatem mundi, sed disputative tantum procedere 1ª q. 46, 1, c. | 2, d. 1. q. 1, 5, c. | Poª q. 3, 17, c. fi. | Cael. 2, lect. 1, prino fi.

9 Aristoteles jam decrepitus, jacens in lecto, liberat patriam suam ab hostibus. Opus. 20. Libo 4, co 11, fi.

10 Aristotelis consuetudo fuit, ante manifestationem veritatis, aliorum communibus opinionibus uti. Cael. lect. 7, meo. * Aequinoctialis 1. Ethica. Eustratius 1. Exemplum 3. Fides 5. Firmamentum. Forma 103. Humilitas 4. In 6, 14. Luminare 4. Materia 40. Miles 10. Misericordia 3. Modestia 7. Mundus 27, 28, 30. Nemesis 1. Potentia 30, 31. Providentia. Pythagoras 2. 34. Scientia. 8. Seneca. Solertia 2, 5. Statua 2. Stella 4. Tristitia 8. Venus 3. Virtus 225.

1 ARITHMETICA est principalis pars mathematicae, secundaria Geometria, consequentes autem Perspectiva, Astrologia et Musica. Meta. 4, lect. 2, fi. * Medium 1, 28. Scientia 22, 23, 24, 25, 116.

2 Arithmetica est scientia, cujus subjectum est numerus, qui est species quantitatis 1ª d. 24, q. 1, 1, 2m | 3, c. fi. | Poª q. 9, 5, 8m | Quol. 10, 1, c. fi. | Meta. lect. 16, meo | Libo 4, lect. 2, fi. | Libo 12, lect. 9, fi. | Poster. lect. 15, prino.

3 Arithmetica et Geometria procedunt ex principiis notis lumine naturali intellectus 1ª q. 1, 2, c.

Arma corporalia et spiritualia sunt triplicia: scilicet tegentia, impugnantia, et protegentia. Eph. 6, lect. 4, prino. Ut Tentare 21.

Armus dexter, et pectusculum hostiae in lege veteri, erant sacerdotis, contra divinationem, et quia sapientia cordis et fortitudo sunt ei necessaria 1-2, q. 102, 3, 8m fi.

Aromata. Sabbatum 7. Sacrificium 31.

1 ARRHA. Pignus est, aliud ab ipsa re pro qua datur, et ideo redditur. Non autem arrha, quia datur de pretio. Eph. lect. 5, fi.

2 Spiritus sanctus dicitur pignus, sed magis proprie arrha, quia Spiritus sanctus dicitur arrha per respectum ad ea dona quae manent in patria, pignus vero per respectum ad ea quae evacuabuntur. Eph. lect. 5, fi. | 2 Cor. 1, lect. fi.

3 Conductos arrha regni Dei, oportet terrena despicere. Opus. 17, co 15. Emere. Revelatio 10, etc.

Arreptitius. Arripere. Haeresis 108. Homo 37. Pytbon 4.

Arripere. Debitum 26.

1 ARROGANTIA. Arrogans est, qui sibi tribuit quod non habet 2-2, q. 112, 1, 2m | Job 40, lect. 1, fi. | Isa. 2, lect. 3, fi.

2 Arrogantia qua aliquis supra se extollitur, est species superbiae. Nec est jactantia, sed saepe causa ejus 2-2, q. 112, 1, 2m. Jactantia 2.

3 Propria arrogantis poena est dejectio, sicut superbiae propria est poena superborum. Job 40, lect. 1, fi. Superbia 3. Temeritas o.

Arrogatio. Adoptio 3, 9.

1 ARS est virtus intellectualis, inquantum facit facultatem boni operis. Non autem simpliciter est virtus, quia non perficit usum, nec appetitum 1-2, q. 57, 3, 4, o.

2 Ars est recta ratio factibilium, et habitus operativus 1ª q. 22, 2, c. | 1-2, q. 57, 3, 4, o. | q. 93, 1, c. | 2-2, q. 47, 5, c. | Verit. q. 5, 1, c. | Virt. q. 1, 12, 17m | 13, c. | Ethi. lect. 1, meo 3 | Poster. prino.

3 Immo nihil aliud ars esse videtur, quam quaedam rectitudo rationis, ut per determinata media ad determinatum finem actus humani perveniant. Poster. prino.

4 Ars quaedam necessaria est, quae sit directiva ipsius actus rationis, per quam homo in actu ipso rationis, ordinate, faciliter, et sine errore procedat. Et haec est Logica. Poster. prino. Logica 1.

5 Ad actus humanos faciliter et ordinate perficiendos, diversae artes deserviunt. Poster. prino. * Advocatus 5, 8.

6 Forma artis, est similitudo ultimi effectus intenti ab artifice 3ª q. 78, 2, c. * Amor 242. Campsoria 2, 3.

7 Forma artis, est similitudo factiva et repraesentativa rei artificialis, quo ad formam tantum. Sed ideae divinae sunt utrumque etiam quo ad materiam. Quol. 7, 3, c. | Quol. 8, 2, c. * Causa 16. Defectus 4, 5. Idea 22, 23, 29, etc. Jus 1.

8 Ars semper est ad bonum, sicut et scientia 1-2, q. 57, 3, 1m. * Magi 9, etc. Natura 2.

9 Artis est aliqua virtus, quia ad bonum ejus usum requiritur aliqua virtus moralis 1-2, q. 57, 3, 2m | 2-2, q. 47, 4, 2m.

10 Scientiae ad nullum opus ordinatae, dicuntur simpliciter scientiae, non autem artes 1-2, q. 57, 3, 3m | Trin. 18, 3m.

11 Artes quae ordinantur ad opus rationis, dicuntur liberales. Quae vero ordinantur ad opus corporis, dicuntur serviles 1-2, q. 57, 3, 3m | Trin. 18, 3m. Meta. lect. 3, meo 3. * Rectitudo 2, 4.

12 Immo artes quae ordinantur ad opus rationis dicuntur serviles, et practicae, cum ratio sit potentia discursiva 1, d. 33, 1, 3m.

13 Artes liberales sunt speculativae. Sed dicuntur artes, quia habent aliquid per modum operis 1-2, q. 57, 3, 3m | 2-2, q. 47, 2, 3m | Trin. 18, 3m.

14 Omnis applicatio rationis rectae ad aliquid factibile, pertinet ad artem. Ideo est aliqua ars speculativa. Non autem prudentia, quia est tantum de consiliabilibus, in quibus non sunt viae determinatae ad finem 2-2, q. 47, 2, 3m | Poster. prino.

15 Ars magis convenit cum prudentia quam habitus speculativi, ratione objecti et subjecti. Sed e converso, ratione virtutis 1-2, q. 57, 4, 2. * Appropriatio 18, 21. Certitudo 9, 13. Deus 156, 157. Esse 6. Experientia 6. Finis 111.

16 Ars differt realiter a prudentia 1-2, q. 57, 4, o. | 5, 1m | 2-2, q. 47, 4, 2m. * Formativa. Idea 22, 23, 29, etc.

17 Ars non requirit aliquos habitus morales in appetitu, sicut requirit prudentia 1-2, q. 57, 4, c. | q. 58, 5, 2m | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | Virt. q. 1, 12, 17m. * Imitatio. Lex 31, 60. Logica 4, etc. Militaris. Objectum 10. Ordo 39.

18 Ars habet determinata media ad finem. Sed in quibusdam non habet, in quibus per similitudinem dicitur aliquis prudenter agere, ut in medicina, et navali, in quibus est necessarium consilium 2-2, q. 47, 4, 2m | q. 49, 5, 2m. * Politica 4.

19 Bonum artis est extra hominem, scilicet in artificialibus, sed bonum prudentiae est intra hominem 1-2, q. 57, 4, c. | 5, 1m | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | Virt. q. 1, 12, 17m | Ethi. 2, lect. 4, meo 3. * Potentia 42, 45. Providentia 17. Prudentia 12, 13, 14.

20 Ars assimilatur naturae, quia natura est ratio artis divinae indita rebus, qua moventur ad suos fines. Cg. 3, co 24 | Phy. 2, lect. 4, prino 4 | lect. 14, fi.

Ars a natura in hoc solo differre videtur, quod natura est principium intrinsecum, ars vero extrinsecum. Meta. 12, lect. 3, prino 3 | Phy. 2, lect. 14, fi.

21 Ars non coaequat naturam. Opus. 73, co 1. * Rectitudo 2, 4. Sapientia 17. Scientia 23, 53, etc. 128.

22 Ars imitatur naturam, solum in effectibus, quorum principium aliquod activum praeexistit in materia, quia tantum hi effectus possunt fieri ab arte et a natura. Cg. 2, co 75, fi. etc. Spelunca. Theologia 31. Verbum 3, 4, 31. Virtus 198.

23 Ars angeli boni vel mali, est efficacior quam ars hominis. Poª q. 6, 3, c. fi. | Ma. q. 16, 9, 11m.

24 Veritas, justitia, liberalitas, magnificentia, prudentia et ars sunt proprie in Deo. Cg. 1, co 93.

25 Operatio artis, fundatur super operationem naturae, et haec su-

per creationem 1ª q. 45, 8, c. | 4m | 2, d. 1, q. 1, 3, 5m | Cg. 3, c° 65, 5m | Poª q. 3, 7, 9m. Creatio 13. * Accidens 101. Araneae 2. Baptismus 60. Beatitudo 49, 50. Bellum 3.

26 Operatio artis praesupponit materiam. Non autem actio Dei, cujus forma generat aliam, non autem forma artis 1, d. 36, q. 1, 1, c. fi. | d. 38, 3, 1m | 2, d. 1, q. 1, 3, 5m | d. 3, q. 3, 3, c. fi. | d. 18, q. 1, 2, c. Creatio 15. * Creatio 13. Finis 2, etc. 110, etc.

27 Opus artis non potest esse simile operi naturae 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 2, 4m.

28 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 77, 2, 1m.

29 Quidquid continetur explicite in artificiato, originaliter et implicite in arte continetur. Ita et in corpore respectu animae 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 1, c.

30 Initium artis secundum ejus essentiam, sunt principia ex quibus procedit ars. Sed secundum ejus effectum, est unde incipit ars operari, sicut principium artis aedificativae est fundamentum 2-2, q. 19, 7, c.

31 Quidquid est contra naturam artificiati, est contra naturam artis 1-2, q. 71, 2, 4m.

32 Operatio artis est triplex: scilicet consideratio rei fiendae, operatio circa materiam, et constitutio operis. Ethi. 6, lect. 3, fi.

33 Quaelibet ars considerat finem, et ea quae sunt ad finem 1-2, q. 8, 2, 3m. * Fortitudo 7, 45. Magi 9, etc. Paulus 4.

34 Ars habet duplicia instrumenta: scilicet principalia quibus operatur, et conservativa principalium 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 3, c.

35 Praeter artes exequentes, non requiruntur artes dirigentes, sicut in moralibus 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 2, c. | 3m.

36 Ars non potest conferre formam substantialem 2, d. 7, q. 3, 1, 5m | Poª q. 6, 1, 18m | Opus. 31, fi.

37 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 77, 2, 1m | 3ª q. 66, 4, c. | q. 75, 6, 1m | 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | Poª q. 3, 8, 13m.

38 Ars non potest inducere formam substantialem, nisi virtute naturae 2-2, q. 77, 2, 1m | 3, q. 66, 4, c. | q. 75, 6, 1m | 2, d. 7, q. 3, 1, 5m | 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | Poª q. 3, 8, 13m | q. 6, 1, 18m | Opus. 31, fi.

39 Ars est causa artificiatorum secundaria, sed voluntas est principalis 1, d. 38, 1, c. | 1m. * Actio 35. Agens 91.

40 Processus artis est duplex: scilicet artis a corde artificis, et artificiatorum ab arte 1, d. 32, q. 1, 3, 2m. * Cete. 13. Demon 74.

41 In aliqua materia est virtus agens ad productionem formae artis, in aliqua vero non 1ª q. 117, 1, c. | Cg. 2, c° 75, fi. | Lib° 4, c° 72, prin°.

42 Immo in materia nulla est potentia activa 3ª q. 32, 4, c. | 3m | 2, d. 18, q. 1, 2, c. fi. | Phy. lect. 12, fi. | Lib° 2, lect. 1, prin° 1, fi. * Esse 6. Medicina 3.

43 Vendere artes liberales, est peccatum simoniae 4, d. 25, q. 3, a. 2, q. 2, c. | 8m. * Advocatus 5, 8.

44 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 100, 3, c. | 3m.

45 Vendere artes liberales quo ad veritatem earum est peccatum simoniae, non autem locare operas suas, scilicet docendo eas, quia hoc licitum est 2-2, q. 78, 2, 3m | q. 100, 3, c. | 3m | 4, d. 25, q. 3, a. 2, q. 2, c. | 8m | Quol. 8, 11, c. * Defectus 4, 5. Notorium 2.

46 Docere artes liberales non convenit alicui propter aliquod officium spirituale, ideo licet etiam Gentilibus. Quol. 8, 11, c.

47 Id quod de se ordinatur ad malum, non est ars 1-2, q. 57, 3, 1m | 2-2, q. 95, 1, 2m | q. 169, 2, 4m | Quol. 4, 16, 1m.

48 In actu artis, dupliciter contingit esse peccatum: scilicet deviando a fine particulari, et a fine communi. Primum est proprium artis: secundum vero est artificis, inquantum est homo 1-2, q. 21, 2, 2m | q. 57, 3, 1m.

49 In arte peccans volens, est eligibilior quam peccans nolens, sed in virtutibus moralibus est e converso 1-2, q. 21, 2, 2m | q. 57, 4, c. | 2-2, q. 47, 1, 3m | 8, c. | Metaph. 5, lect. fi.

50 Artes quibus ut pluries aliqui male utuntur, licet de se sint licitae, debent extirpari de civitate per principes, secundum Platonem 2-2, q. 169, 2, 4m. Ornatus 9.

Arctare o. Dies 5, 18. Districtum. Jejunium 17. Matrimonium 83, 93. Religio 61, 99. Verbum 70.

Articulatio. Spiritus 23.

1 ARTICULUS fidei est indivisibilis veritas de Deo, arctans nos ad credendum, secundum Richardum de sancto Victore 2-2, q. 1, 6, o. | 3, d. 25, q. 1, a. 1, q. 1, o. Fides 40. * Confessio 18. Credere 17, etc. Deus 11. Haeresis 5. Sapientia 39. Symbolum 9. Theologia 2. Verbum 85.

2 Articulus dicitur quadrupliciter: scilicet membrum, conclusio, particula in judicio, et specialis difficultas supposita in fide, non dependens ex alia 2-2, q. 1, 6, c. | 3, d. 25, q. 1, a. 1, q. 1, c.

3 Articulus necessitatis. Bonitas 203. Casus 8. Sacramentum 77.

4 Articulus mortis. Absolvere 6, 26. Casus 9. Confessio 5.

1 ARTIFEX tripliciter potest converti ad speciem quae est in eo: scilicet ut est similitudo rei, ut res in anima, et ut causa rei 1, d. 27, q. 2, [illegible] 1m. * Amor 145. Architector. Artificiale 6. Defectus 4, 5. Dispositio 30.

2 Sicut res naturalis agit per suam formam, sic et artifex per suum intellectum et voluntatem. Poª q. 3, 16, 5m | Hebr. 11, lect. 2, prin°. * Dolabrum. Effectus 7. Episcopus 21. Esse 6, 48. Facere 5. Forma 138. Idea 1, etc. 25, etc. Intellectus 161.

3 Artifex praeconcipiendo artificiatum, primo considerat finem; secundo ordinem artificiati ad finem, et partium ejus ad invicem; tertio promoventia ad finem, et remotionem impedimentorum 1, d. 39, q. 2, 1, c.

4 In productione artificiati, scientia artificis primo ostendit finem, et quarto dirigit actum, et informat opus: sed voluntas secundo intendit finem, et tertio imperat actum, per quem educitur opus 1, d. 38, 1, c. * Miles 5. Ornatus 9. Politia 5. Similitudo 27. Spiritus 18. Usura 210, 263, 264, 266.

5 Artifex ex suo opere est laudabilis vel culpabilis, per bonitatem vel malitiam sui actus 1-2, q. 21, 2, c. | 2m | q. 57, 1m.

1 ARTIFICIALE est in genere substantiae, per materiam tantum 1ª d. 5, q. 2, 1, c. | d. 19, L. 2, me° | 2, d. 40, 1, c. | d. 42, 1, c. | 4, d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | d. 44, q. 1, a. 1, q. 1, 4m | q. 2, 4m | Quol. 11, 6, 3m | Opus. 34, fi. | Phy. 2, lect. 2, o. | Anima 2, lect. 1, me° fi. | Peribermenias lect. 4, prin°. * Agens 70. Architector. Artificiatum. Artificiosum. Artificium.

2 Artificialia non ponuntur in genere simpliciter ex forma, sed ex materia 2, d. 40, 1, c. | 4, d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | Quol. 11, 6, 3m. * Baptismus 67, 246. Cantus 4. Demonstratio 8. Deus 157. Dies 1, 2, 6.

3 Formae artificialium, sunt accidentia, naturalium vero genera substantiae sunt 3, q. 66, 4, c. | 1, d. 19, L. 2, me° | 2, d. 40, 1, c. | 4, d. 1, q. 1, a. 1, q. 5, 1m | Quol. 11, 6, 3m | Spiritu. 4, 4m | Anima. 10, 16m | Opus. 31 | Meta. 5, lect. 5, me° 1 | Lib° 7, lect. 2, prin° 2 | 8, lect. 3, me° fi. | Lib° 12, lect. 3, me° 4 | Anima. 2, lect. 1, me° 3 | lect. 2, prin°. * Divitiae 2. Effectus 7. Esse 6, 48.

4 Formae artificialium nihil aliud sunt, quam compositio, ordo, et figura 2-2, q. 96, 2, 2m. * Eucharistia 61. Falsitas 12.

5 In artificialibus ratio ordinatur ad finem particularem, in moralibus autem ad finem communem totius humanae vitae 1-2, q. 21, 2, 2m | q. 57, 4, 3m | 2-2, q. 47, 4, 2m. * Figura 2. Forma 36. Idea 44. Materia 48.

6 Apud omnes philosophos communiter omnia sunt in mente Dei, sicut artificialia in mente artificis 1, d. 36, q. 2, 1, c. | Hebr. 11, lect. 2, prin°. * Membrum 7. Organum 1. Operatio 41. Potentia 45. Princeps 22. Rectitudo 4.

7 Nullum artificiale, ut imagines et verba, habet aliquam vim a constellationibus, sed a daemonibus 2-2, q. 96, 2, 2m | Cg. 3, c° 103 | Quol. 12, 4, c. | Opus. 34, fi. Theologia 14. Verbum 31.

Artificiatum. Ars 29, 31, 36, etc. Artifex 3, c. Dolabrum.

Artificiosum. Baptismus 246.

Artificium. Artificiale o. Artificiatum. Usura 263, 264, 266.

Artothiritae. Eucharistia 55.

Arcturus est quaedam constellatio, scilicet ursa major, habens septem stellas, quae nunquam nobis occidunt. Job 9, lect. 23, c° 37, fi. | c° 38, prin°.

Arere. Aridum. Passio 117.

Ars. Importunitas. Sion 1.

1 ASCENDERE in caelum, fuit conveniens Christo 3ª q. 57, 1, 6, o. | 3, d. 22, q. 3, 1, o. | Opus. 3, c° 240.

2 Christus ascendit secundum utramque naturam 3ª q. 57, 2, o. | 3, d. 22, q. 3, 1, 2m | Opus. 3, c° 240. * Additus 1. Amor 238.

3 Christus ascendit propria virtute utriusque naturae 3ª q. 57, 2, o. | Opus. 3, c° 240. * Anima 131, 227. Antichristus 6.

4 Christus ascendit super omnes caelos, et super omnem creaturam 3ª q. 57, 4, 5, o. | q. 58, 3, c. | 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 2, 2m | q. 3, a. 3, q. 1, o. | Cg. 4, c° 87 | Psal. 8, fi. Psal. 17, me° 8 | Psal. 18, me° o. | Eph. lect. 8, me° | c° 4, lect. 3, fi. * Apparere 10.

5 Oppositum videtur dicere 3, d. 22, q. 3, a. 3, q. 1, 1m.

6 Christus in ascensione ferebatur ab angelis, in obsequium dignitatis, non in adjutorium necessitatis, sicut etiam reges et episcopi 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 1, 1m. Corpus 47. * Ascensus. Aurora. Baptismus 186. Beatitudo 101. Carentia.

7 Ascensio Christi, et quies sursum, vel cujuscumque corporis gloriosi, non est violenta, sed naturalis 3ª q. 57, 3, 2m | 4, 4m | 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 1, o. * Caelum 33. Confirmatio 14. Consanguinitas 1. Delphinus.

8 Ascensio Christi, transcendebat communem hominum notitiam, quo ad terminum ad quem solum, sed resurrectio etiam quo ad terminum a quo. Ideo discipuli non viderunt quo modo in caelo reciperetur, licet viderint eum elevari a terra 3ª q. 55, 2, 2m. * Descendere 12, 13. Dies 2. Humilitas 19.

9 Crebra fuit Christi conversatio cum discipulis, ad eorum consolationem ante ejus ascensionem 3ª q. 55, 3, 3m.

10 Nescitur ubi Christus corporaliter ante ascensionem manserit, cum hoc Scriptura non tradat 3ª q. 55, 3, 2m. * Ignis 16.

11 Oppositum videtur dicere 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 3, 3m.

B

BAPTISMUS

corrumpentis formam, nec principalem sententiam mutantis, ut si dicit baptizans: In nomine Patris Omnipotentis, aut interpositio silentii, aut interruptio tussis, vel alicujus hujusmodi quod intentionem baptizantis non discontinuet, erit cum unitate intentionis, unitas formae. Constat enim quod continuatio formae, ex vocibus unitatem habere non potest, cum oratio sit quantitas discreta 3ª q. 60, 8, o. | 4, d. 3, a. 2, q. 4, 1m.

54 Si dubitatur de aliquo, an sit baptizatus, debet baptizari sub hac forma. Si non es baptizatus, ego te baptizo 3ª q. 66, 9, 4m | q. 68, 7, 2m | 11, 4m | 4, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | q. 2, a. 1, q. 1, c.

55 Immo injuria fit baptismo, si baptizatus rebaptizetur 4, d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, 1, 4m | Cg. 4, cº 59, fi.

56 Aqua est materia baptismi, non autem oleum, sanguis, vinum, nec aliquod elementum 3ª q. 60, 7, 2m | q. 66, 3, o. | 5, 7m | q. 67, 3, c. | q. 74, 1, c. | 6, 2m | q. 84, 1, 1m | q. 86, 4, 3m | 6, c. | 4, d. 1, q. 2, a. 3, q. 3, 1m | d. 3, a. 3, q. 1, o. | L. | d. 5, q. 2, a. 1, q. 1, c. | q. 3, c. | d. 17, q. 3, a. 4, q. 3, o. | Cg. 4, cº 59 | Quol. 1, 10, c. | 10, 3, fi. Flumen 1. Fons. 1.

57 Aqua est materia baptismi remota. Sed ablutio est materia proxima, ideo proprie praedicatur de eo. Non autem aqua, nisi per causam 3ª q. 66, 1, o. | 4, d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | q. 2, c. | 1m * Exorcismus 4. Flumen 1. Fons 1. Haeresis 116. Martyr 15.

58 Aqua in sua natura est materia remota baptismi. Sed ut instituta, est materia disposita. Sed ut sub forma verborum, est materia formata 4, d. 3, L. fi.

59 Aquam in qua fit baptismus, oportet esse mundam ob reverentiam, non autem de necessitate sacramenti 4, d. 5, q. 2, a. 2, q. 1, 1m.

60 Aqua quantumcumque alterata, vel mista, per naturam, vel artem, potest esse materia baptismi nisi solvatur species 3ª q. 66, 4, o. | 4, d. 3, a. 3, q. 2, o. | Cg. 4, cº 58. * Pluvia 2.

61 In aqua mista cum chrismate, potest fieri baptismus, quia non solvitur species aquae 3ª q. 66, 4, 2m | Verit. q. 27, 4, 10m.

62 Baptismus potest fieri in lixivio, et brodio, et in aquis sulphureis 3ª q. 66, 4, 2m | 4m | 4, d. 3, a. 3, q. 2, 5m.

63 Baptismus potest fieri in qualibet aqua maris, fluminis, vel paludis 3ª q. 66, 3, 4m | 4, 1m | 4, d. 3, a. 3, q. 2, 4m | q. 3, o.

64 Baptismo facto in mari, illa tantum aqua consecratur, quae venit ibi in usum 3ª q. 74, 2, 2m | 4, d. 3, a, 3, q. 3, 2m | d. 11, q. 2, a. 1 | Quol. 3, 3m.

65 Baptismus potest fieri ex aqua luti, non autem ex luto 3ª q. 66, 4, 2m | 4, d. 3, a. 3, q. 3, 3m.

66 Baptizati non sunt filii aquae, quia non assimilantur ei in specie. Nec aqua est agens principale, sed instrumentale 3, d. 4, L. 2m.

67 Baptismus non potest fieri in aquis artificialibus, ut alchiae vel rosarum 3ª q. 66, 4, 5m | 4, d. 3, a. 3, q. 2, c. | 5m | q. 11, q. 2, a. 4, q. 3, 3m.

68 Chrisma non est de necessitate baptismi, sed quodammodo perficit baptismum 3ª q. 65, 4, c. Verit. q. 27, 4, 10m.

69 In materia baptismi, Chrisma in modum crucis effunditur 4, d. 7, q. 1, a. 1, q. 1, a. 1, | a. 2, q. 3, c.

70 In baptismo non aqua sed lotio, est sacramentum tantum; justificatio est res tantum, sed character utrumque 3ª q. 66, 1, o. | 4, d. 3, a. 1, q. 1, 1m | 2m | 3m | L. d. 4, q. 1, a. 4, q. 2, 1m | d. 8, q. 2, art. 4, q. 1, 3m | d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, c.

71 Si sacerdos sit in tali loco, quod non possit habere aquam de fonte, vel rivo, vel aliunde, fodiat terram, si possit invenire. Et si non poterit habere, imploranda est bonorum omnium largitoris gratia. Si enim sacerdos facit quod potest, et quod non potest committit Deo, tunc ipse Deus invisibiliter supplet defectum. Et sic potest sacramentum baptismi alicui deesse re, sed non voto, sicut cum aliquis baptizari desiderat, et aliquo casu praevenitur morte, antequam baptismum suscipiat. Et talis sine baptismo actuali, potest salutem consequi, propter desiderium baptismi, quod procedit ex fide per dilectionem operantem, per quam Deus hominem interius sanctificat, cujus potentia sacramentis visibilibus non alligatur 3ª q. 68, 2, 7, 9, o. | q. 32, 4, 2m | 4, d. 3, a. 2, q. 2, c. | q. 3, 4m | Opusc. 65, cº 3.

72 Baptismus potest fieri per aspersionem, effusionem, et immersionem in aqua 3ª q. 66, 7, o. | 4, d. 3, a. 4, q. 1, o.

73 Sufficit quod caput immergatur in baptismo 3ª q. 66, 7, 3m | 4, d. 3, a. 4, q. 1, 2m | 3m. Caput 6. * Confirmatio 47.

74 Trina immersio non est de necessitate, tamen debet fieri 3ª q. 66, 8, o. | 4, d. 3, a. 4, q. 2, o. | q. 3, o. | d. 23, q. 1, a. 1, q. 2, c. Immersio.

75 Si trina immersio sit intenta, non perficitur baptismus, nisi in tertia. Si autem una intendatur, perficitur in ea 3ª q. 66, 8, 3m | q. 78, 6, 2m | 4, d. 3, a. 4, q. 3, 3m | d. 8, q. 2, a. 4, q. 1, 3m *. Immersio. Instructio. Missa 26. Nomen 11, etc.

76 Sermo dirigitur ad non intelligentem, quia in baptismo, et in aliis, sermo efficit quod significat 3ª q. 66, 5, 3m | 4, d. 3, a. 2, q. 1, 5m.

77 Quae pertinent ad ritum, et solemnitatem baptismi, fiunt ad devotionem, et instructionem, et contra daemones 3ª q. 66, 10, c.

78 Solemnitas, caeremoniae, et ritus non sunt de necessitate baptismi, sed fiunt ad devotionem, instructionem, et contra daemones 3ª q. 66, 10, o. | 4, d. 2, q. 1, 2, 7m | d. 6, q. 2, a. 1, q. 3, o. * Psalmus 10.

79 Baptismus, quo ad solemnitatem, habet tempus determinatum, scilicet sabbatum ante pascha, et ante pentecostem, non autem quo ad substantiam ejus, et necessitatem 3ª q. 66, 10, 1m | 1, d. 6, q. 2, a. 2, q. 2, c.

80 Baptismus non debet iterari 3ª q. 49, 3, 2m | q. 66, 9, o. | q. 67, 3, 1m | 1, 3m | 5, 6, c. | q. 71, 2, 3m | q. 80, 10, 1m | q. 82, 8, c. | q. 83, 3, 3m | q. 81, 10, 1m | 5m | 4, d. 2, q. 1, 2, 2m | d. 4, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, o. | d. 12, q. 3, a. 1, q. 1, 2m | d. 14, q. 1, a. 4, q. 3, c. | Cg. 4, cº 59, fi. | 70 | 71 | 72, prinº | Jo. 3, lect. 1, meº 3, fi. | Eph. 4, lect. 2, meº | Hebr. 6, lect. 1, meº | fi. etc.

81 Baptismus potius habet aliqua supplementa, quam alia sacramenta, quia magis est de necessitate 4, d. 2, L. | d. 4, q. 3, a. 3, q. 1, 2m.

82 Baptismus est sacramentum maximae necessitatis 3ª q. 65, 3, 1m | q. 67, 1, 3m | 2, 3m | 3, c. | 3m | 5, 3m | q. 68, 1, 2, o. | q. 72, 2, 4m | q. 78, 1, 4m | q. 82, 1, 3m | 4, d. 2, q. 1, a. 4, q. 3, c. | d. 3, a. 2, q. 1, 4m | a. 3, q. 1, c. | d. 5, q. 2, a. 1, q. 1, c. | q. 3, 1m | d. 7, q. 1, a. 2, q. 3. 1m | a. 3, q. 2, 1m | q. 2, a. 2, q. 1, 2m | q. 3, a. 1, q. 1, c. | 3m | q. 2, 1m | a. 2, q. 2, c. | d. 8, q. 2, a. 4, q. 3, c. | d. 9, a. 5, q. 4, 2m | d. 11, q. 2, a. 2, q. 1, 2m | d. 17, q. 3, a. 3, q. 1, 2m * Athanasius 1.

83 Necessaria fuit institutio baptismi, quia circumcisio sanctificabat removendo tantum, nec ita efficaciter sicut baptismus 3ª q. 70, 4, c. | 5m | 4, d. 1, q. 2, a. 4, q. 2, c. | d. 3, a. 5, q. 1, o. | Cg. 4, cº 60 | Verit. q. 28, 2, 12m.

84 Singulari personae baptismus quidem, simpliciter, et absolute est necessarius ad salutem: poenitentia autem, supposito peccato mortali post baptismum. Sacramentum autem ordinis, est necessarium ecclesiae ad gubernandum. Sed necessitate congruentiae, confirmatio quodammodo perficit baptismum, extrema unctio poenitentiam; matrimonium vero ecclesiae multitudinem, per propagationem conservat 3ª q. 65, 4, c.

85 Formae baptismi, et usus debitae materiae, sunt de necessitate hujus sacramenti, non autem benedictio aquae, et alia hujusmodi, sed pertinent tantum ad solemnitatem ejus 3ª q. 66, 3, 5m | 10, c. | q. 67, 3, 2m | 4, d. 2, q. 1, 2, 7m.

86 Sanctificatio materiae non ponitur in definitione baptismi nisi quae fit per formam ejus, et est de necessitate ejus 4, d. 3, q. 1, a. 1, q. 2, 2m.

87 Baptismus fuit institutus quo ad materiam, in baptismo Christi. Sed necessitas ejus declarata est Joannis tertio, usus autem ejus incoepit, quando misit apostolos 3ª q. 66, 2, o. | q. 73, 5, 4m | 4, d. 3, art. 5, q. 2, o. | d. 8, q. 1, art. 3, q. 3, 2m.

88 Baptismus fuit in praecepto omnibus, statim post passionem Christi, non autem ante 3ª q. 66, 2, o. | 4, dist. 3, a. 5, q. 3, o. * Obedientia 31.

89 Omnes tenentur baptizari 3ª q. 68, 1, o. | q. 70, 2, 3m | 4m | q. 81, 5, c. | 4, d. 4, q. 3, art. 3, q. 2, c. | 3m | d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Cg. 4, cº 71. * Oratio 5, 57. Poenitentia 22, 87. Sacramentum 46. Satisfactio 5.

90 Nullus potest salvari sine baptismo in actu vel in proposito 1-2, q. 113, 3, 1m | 3ª q. 68, 2, o. | q. 72, 6, 1m | 4, d. 4, q. 3, art. 3, q. 2, c. | 3m | d. 17, q. 3, a. 1, q. 1, c. | 1m | q. 4, c. | Cg. 4, cº 72, meº | Quol. 6, 40 | Jo. 6, lect. 7, prinº 6.

91 Baptizandis adultis, requiritur voluntas, non absoluta, sed sufficit conditionata, per minas et flagella, quo ad sacramentum tantum 4, d. 6, q. 1, a. 2, q. 3, c. | d. 29, a. 3, q. 1, 1m.

92 Actus interior non est de necessitate baptismi 4, d. 6, L. meº | d. 16, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | d. 34, 4, 1m.

93 Intentio propria est necessaria in baptizando habente usum rationis; in non habente autem sufficit intentio ecclesiae 3ª q. 68, 7, o. | 8, 3m | 9, 1m | 12, c. | 1m | q. 69, 1, 2m | 9, o. | q. 71, 3, 3m | 4, d. 4, q. 2, a. 3, q. 2, 2m | q. 3, c. | d. 6, q. 1, a. 2, q. 3, o. | a. 3, q. 1, 3m | 5m | d. 27, q. 1, a. 2, q. 4, c.

94 Intentio est necessaria in baptizante 3ª q. 66, 8, 3m | 4, d. 6, q. 1, a. 2, q. 1, o. | q. 2, o.

95 In adultis requiritur remotio prohibentis, scilicet fictionis, et dispositio quasi materialis, scilicet devotio, et fides ipsius baptizandi 4, d. 4, q. 2, a. 3, q. 2, 2m.

96 Baptismus est protestatio fidei 3ª q. 66, 1, 1m | q. 78, 3, 6m.

97 Baptismus dicitur sacramentum fidei quia fides ecclesiae et ejus qui baptizatur, operatur ad efficaciam baptismi, et etiam baptizati profitentur fidem 1-2, q. 102, 5, 3m | 3ª q. 39, 5, c. | q. 66, 1, 1m | 3, c. | q. 68, 1, 1m | 4, 3m | q. 70, 1, c. | 3m | 2, c. | q. 71, 1, c. | 3m | q. 73, 3, 3m | q. 78, 3, 6m | Quol. 6, 4, c.

98 Fides est necessaria in baptizandis adultis, quo ad gratiam, non autem quo ad characterem 3ª q. 68, 8, o. | q. 71, 3, 3m | 4, d. 6, q. 1, a. 3, q. 1, o. | q. 2, a. 2, q. 3, c. | d. 9, a. 2, q. 2, 2m.

99 Spes vel fides baptizandi nihil facit ad sacramentum, licet possit facere ad rem sacramenti impediendam, vel promovendam 4, d. 2, q. 2, 4, c.

BAPTISMUS

100 Oppositum videtur dicere 4, d. 4, q. 2, a. 3, q. 2, c. | 3m. Cornelius o.
101 Fides non est necessaria in baptizante 3ª q. 64, 9, o. | q. 68, 8, c. | 4, d. 6, q. 1, a. 3, q. 2, o. | q. 3, o.
102 In habentibus usum rationis baptizandis requiritur contritio, sive devotio, quo ad rem sacramenti, sed intentio, sive voluntas quo ad sacramentum 3ª q. 68, 7, 2m | q. 86, 2, 1m | 3, d. 19, L. me° | 4, d. 4, q. 2, a. 3, q. 2, 2m | d. 6, q. 1 a. 2, q. 2, c. | q. 3, c. | q. 2, a. 2, q. 3, c. | Rom. 11, lect. 4, me°.
103 Caritas non requiritur in baptizandis, nec contritio: sed sufficit attritio 4, d. 6, q. 1, a. 3, q 1, 5m.
104 Baptismus non requirit contritionem, quasi concausam, ad deletionem peccati actualis, sed ad removendum contrariam dispositionem, scilicet fictionem 4, d. 4, q. 2, a. 1, q. 1, 1m d. 6, q. 1, a. 2, q. 3, c. | 1m | 3m | d. 7, q. 1, a. 2, q. 1, c. | d. 16, q. 1, a. 2, q. 1, o. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, c.
105 Confessio non est de necessitate baptismi 3ª q. 68, 6, o. | 3, d. 19, a. 3, q. 2, 1m | Cg. 4, c° 59 | Rom. 11, lect. 4, fi. etc.
106 Ad baptismum non requiritur manus impositio 3ª q. 84, 4, c. | 2m.
107 Baptizati tenentur ad restitutionem male ablatorum 3ª q. 68, 5, 3m.
108 Baptismus convenienter datus est immediate a Deo 4, d. 1, q. 2, a. 1, q. 2, 2m.
109 Prima causa et auctoritas efficaciae baptismi, est Trinitas: sed secundaria et meritoria, est passio Christi 3ª q. 66, 5, c. | 5m 4, d. 2, a. 1, 8m | Quol. 6, 3, c. | Hebr. 6, me° * Angelus 189, etc. Apostoli 26. Athanasius 1.
110 Causa baptismi duplex: scilicet principalis, dans virtutem ei, idest Trinitas; et instrumentalis, scilicet minister 3ª q. 66, 5, c. | 8, 1m | q. 67, 4, 3m.
111 Sacerdos est proprius minister hujus sacramenti, non autem diaconus, nisi in necessitate 3ª q. 67, 1, 2, o. | 3, 1m | 2m 4, d. 5, q. 2, a. 1, q. 2, o. | d. 7, q. 3, a. 1, q. 3, c. | d. 17, q. 3, a. 3, q. 2, c. | d. 21, q. 2, 2, 1m.
112 Baptismus solemniter celebratus, debet sumi a presbytero curato vel ejus vice 3ª q. 67, 4, 2m.
113 Sacerdos malus baptizans peccat mortaliter, nisi in necessitate, et sine solennitate 3ª q. 64, 6, 3m | 4, d. 5, q. 2, a. 2, q. 4, o.
114 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 39, 3, 4m | q. 60, 2, 3m. * Confirmatio 3.
115 Minister malus potest conferre baptismum tantae gratiae et effectus, quantae potest et bonus 4, d. 5, q. 2, art. 2, q. 1, 2, 3, o.
116 Recipiens baptismum vel alia sacramenta a ministro malo non praeciso, non peccat, nisi communicet ei in peccato, scilicet inducendo eum ad ministrandum 2-2, q. 39, 4, 1m | 3ª q. 64, 6, 2m | 4, d. 5, q. 2, art. 2, q. 5, o. | d. 6, q. 1, art. 3, q. 2, 3, o. | d. 24, q. 1, a. 3. q. 5, 3m. * Eucharistia 43. Fides 59. Fons 1. Laurentius 1. Missa 26. Potestas 2, etc.
117 Omnis homo cujuscumque sexus vel cultus potest baptizare in necessitate, si desit minister aptior 2-2, q. 39, 4, 1m | q. 109, 2, 1m | 3ª q 57, 3, 4, 5, o. | 8, 1m | q. 82, 1, 3m | 7, 2m | 4, d. 5, q. 2, a. 1, q. 1, 3, o. | d. 6, q. 1, a. 3, q. 2, o. | q. 2, a. 1, q. 3, 1m | d. 7, q. 3, a. 1, q. 1, c. | d. 13, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | d. 18, q. 1, art. 3, q. 1, c. | d. 19, q. 1, a. 2, q. 2, 3m | d. 20, a, 1, q. 2, 3m d. 23, q. 1, a. 4, q. 1, 1m | q. 2, a. 1, q. 1, c. | d. 24, q. 1, a. 3, q. 5, 5m | d. 25, q. 2, c. | q. 3, a. 2, q. 1, 3m | d. 42, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | q. 2, 1, 5m | Quol. 11, 7, 3m. * Praedicare 2. Sacramentum 62, etc.
118 Si laicus vel mulier sine necessitate baptizet, peccat, et cooperans ei, sed non reiteratur 3ª q. 67, 3, 1m | 4, 3m.
119 Si laicus praesente clerico, vel non sacerdos praesente sacerdote, vel mulier praesente viro baptizent, peccant 3ª q. 67, 4, o. | d. 5, q. 2, art. 1, q. 1, c. | d. 28, 3, 3m.
120 Unus potest simul plures baptizare, si sit necessitas 3ª q. 66, 5, 4m | q. 67, 6, 2m | 4, d. 3, a. 2, q. 2, 2m.
121 Plures non possunt eumdem baptizare 3ª q. 66, 5, 4m | q. 67, 6, o. | 4, d. 3, a. 2, q. 2, 2m | d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, 3m.
122 Si unus est mancus et alter mutus, non possunt baptizare 3ª q. 66, 5, 4m | q. 67, 6, 3m | 4, d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, 3m.
123 Nullus potest se baptizare, tamen propter contritionem et devotionem salvaretur 3ª q. 66, 5, 4m | q. 68, 2, o. | 7, o. | q. 82, 4, 2m | 4, d. 5, q. 2, a. 1, q. 3, 2m.
124 Intentio in baptizante non est causa efficiens baptismi, sed tantum elicit actionem agentis 4, d. 29, art. 3, q. 1, 1m.
125 Pueri sunt baptizandi 1-2, q. 113, 3, 1m | 3ª q. 39, 3, 1m | q. 68, 9, o. | 4, d. 4, q. 3, a. 1, q. 1, o. | d. 9, a. 5, q. 4, 2m | d. 18, q. 1, art. 3, q. 1, c. | d. 25, q. 2, art. 1, q. 2, c. | Ma. q. 4, 1, c. prin°. | Quol. 4, 10, c. | Quol. 9, 23, c. Haeresis 139.
126 Pueri baptizantur in fide militantis ecclesiae; quae si per impossibile deficeret, suppleret ecclesia triumphans 3ª q. 68, 9, o. | 12, c. | 1m | q. 69, 6, 3m | 8, c. | q. 71, 1, 2m | 3, 3m | q. 73, 3, c. | 4, d. 6, q. 1, a. 3. q. 1, o. | q. 2, c. | 3m | q. 2, art. 2, q. 3, c. * Athanasius 1. Caput 6. Daemon 94, 119. Ebrietas 15. Energumenus 4.
127 Pueri infidelium non sunt baptizandi, invitis parentibus 2-2, q. 10 12, o. | 3ª q. 68, 10, o. | Quol. 2, 7, o. | Quol. 3, 11, c. * Eucharistia 41, 150, 209. Fides 59. Haeresis 72, 73, 139. Instructio Martyrium 15.

BAPTISMUS

128 Baptismus debet differri in adultis ad probationem, instructionem, et reverentiam, non autem in pueris 3ª q. 68, 3, o. | 4, d. 4, q. 3, art. 1, q. 2, o. | d. 6, q. 2, a. 1, q. 2, 1m | d. 17, q. 3, a. 1, q. 4, c. | Ma. q. 1, o. Instructio.
129 Unus non potest pro alio baptizari 1 Cor. 15, lect. 4, prin°. * Peccatum 254, 400, 422. Poenitentia 22, 87.
130 Oppositum videtur dicere 4, d. 30, q. 1, 1, 3m. * Satisfactio 15, 16. Votum 12.
131 Si quis baptizet unum pro alio ex errore, erit baptizatus, quia character non causatur ex intentione baptizantis, sed ex cultu 4, d. 30, 4, 1, 1, 3m.
132 Infidelitas aliorum, non nocet baptizandis, nec alia peccata, sed tantum propria 3ª q. 68, 9, 2m | q. 69, 6, 4m | 4, d. 6, q. 1, a. 3, q. 3, o.
133 Amentes furiosi a nativitate et continue sunt baptizandi, non autem alii, nisi quando habentes usum rationis volunt 1-2, q. 113, 3, 1m | 3ª q. 68, 12, o. | 4, d. 4, q. 3, art. 1. q. 3, o. | d. 6, q. 1, art. 2, q. 3, 2m | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 23, q. 2, art. 2, q. 3, 2m | d. 25, q. 2, art. 1, q. 2, c. | d. 34, 4, 1m | Verit. q. 28, 3, 2m.
134 Manens in proposito peccandi, non debet baptizari 3ª q. 68, 4, o. | 8, 4m. Baptismus 213. Peccatum 422.
135 Dormientes non sunt baptizandi, nisi propter periculum et nisi prius voluerint 1-2, q. 113, 3, 1m | 2m | 3, q. 68, 12, 3m | 4, d. 4, q. 3, art. 1, q. 3, 3m | d. 6, q. 1, art. 2, q. 3, 2m | d. 17, q. 1, art. 3, q. 2, 3m | Verit. q. 28, 3, 8m.
136 De periculis baptizandorum. Opus. 65, c° 3.
137 Baptizatus ex metu, non rebaptizatur 4, d. 6, q. 1, a. 2, q. 3, c. | d. 30, a. 3, q. 1, 1m.
138 Baptizatus ex ludo, cum intentione baptismi, non rebaptizatur 4, d. 6. L. me°. Athanasius 1.
139 Baptizati ab haereticis in forma ecclesiae, non debent rebaptizari 3ª q. 66, 9, 3m.
140 Baptizatus, vel confirmatus, vel ordinatus, si resurgat, non rebaptizatur, nec reconfirmatur, nec reordinatur. Rom. 7, lect. 1, me°.
141 Puer in utero matris, non est baptizandus 3ª q. 68, 11, o. | 3, d. 3, q. 1, art. 1, q. 3, 1m | 4, d. 1, q. 2, art. 6, q. 2, 2m | d. 6, q. 1, art. 1, q. 1, o. | q. 2, 1m | d. 23, q. 2, a. 2, q. 1, 1m | 2m.
142 Mater viva non debet scindi, ut puer baptizetur 3ª q. 68, 11, 3m | 4, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, 4m.
143 Apparente aliquo membro, si imminet periculum, debet baptizari puer, rebaptizandus, nisi sit caput 3ª q. 66, 7, 3m | q. 68, 11, 4m | d. 3, a. 4, q. 1, 2m | d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, 3m.
144 Brutum non potest baptizari 3ª q. 68, 11, 2m | 4, d. 9, a. 2, q. 3, 2m.
145 Baptizatus debet levari de fonte, ab aliquo docto in divinis 3ª q. 67, 7, o. * Amor 128. Anadochus.
146 Levantem baptizatum, non oportet esse doctum in divinis, nisi imminente periculo 3ª q. 67, 8, 1m.
147 Levans de fonte, tenetur baptizatum instruere de fide, si sint inter infideles, vel nisi parentes suppleant 3ª q. 67, 8, o. | q. 71, 1, 3m | 4, d. 6, q. 2, art. 2, q. 3, 3m. * Cognatio 4, etc. Instructio.
148 Levans de baptismo, assumit sibi officium nutricis, et paedagogi 3ª q 67, 7, o. | 8, c.
149 Sicut qui confert sacramentum baptismi et confirmationis gerit personam Dei, ita et qui tenet in utroque, gerit personam Matris ecclesiae 4, d. 42, q. 1, art. 3, q. 1, o. * Matrimonium 116.
150 Levans baptizatum debet esse tantum unus principalis, sed possunt esse alii coadjutores 3ª q. 67, 8, 3m | 4, d. 42, q. 1, a. 3, q. 2, 2m.
151 Non baptizatus, non potest aliquem levare de fonte 3ª q. 67, 8, 1m | 4, d. 12, q. 2, art. 2, q. 2, 2m | d. 42, q. 1, a. 3, q. 1, 3m.
152 Pater non debet levare proprium filium de baptismo, nisi in necessitate 3ª q. 67, 8, 2m.
153 Levatio non est de necessitate, sed fit propter imbecillitatem animae, et non corporis 3ª q. 67, 7, o. | 8, 1m.
154 Baptismus est janua omnium sacramentorum, inquantum est causa, scilicet characteris, et gratiae 3ª q. 63, 6, c. | q. 68, 6, c. | q. 73, 3, c. | 4, d. 3, a. 1, q. 3, c. | d. 4, q. 1, a. 4, q. 3, o. | | q. 2, a. 2, q. 5, c. | d. 7, q. 1, a. 2, q. 2, 1m | d. 24, q. 1, a. 2, q. 3, o. | Cg. 4, c° 59. * Actus 21. Aqua 3, 4. Bigamia 1. Character 24, etc. 29, etc. Circumcisio 42. Cognatio 2, 4, etc.
155 Per baptismum aperitur janua paradisi 3ª q. 39, 5, o. | q. 69, 5, 1m | 7, o. | 3, d. 18, a. 6, q. 3, 2m | 4, d. 3, a. 1, q. 3, 4, o. | L. fi. | d. 4, q. 2, a. 2, q. 6, o. | q. 3, a. 3, q. 1, 1m | q. 2, c. | d. 17, q. 3, a. 1, q. 1, 1m | a. 5, q. 3, 1m | Cg. 4, c° 59 | 72, me° | Matth. 3, fi. | 26, 33, 40, 47. Baptismus 26.
156 Introitus in regnum Dei, non est nisi per baptismum aquae in re, vel in voto, vel in figura 3ª q. 69, 5, 1m | 4, d. 3, a. q. 1,

BEATITUDO

36 Oppositum videtur dicere 3ª q. 15, 10, c. | 2m | Opus. 3, cº 182.

37 In visione humanitatis Christi, non est proprie fruitio, sed quoddam gaudium accidentale, et non substantialis beatitudo 1, d. 1, q. 1, 1, 3m | 3, d. 1, q. 1, 3. 6m.

38 Beatitudo non consistit in divitiis 1-2, q. 2, 1, o. | Cg. 3, cº 30 | Opus. 3, cº 108 | 262 | 264 | Opus. 20, cº 8 | Psal. 32, fi. | Matth. 5, prinº 2 | Ethi. lect. 5, fi.

39 Nec in honoribus 1-2, q. 2, 2 | Cg. 3, cº 38 | Opus. 3, cº 108 | 264 | Matth. 5, prinº | Ethi. lect. 5, meº etc.

40 Nec in fama seu gloria humana 1-2, q. 2, 3, o. | Cg. 3, cº 29 | Opus. 3, cº 108 | 264 | Opus. 20, cº 7 | 8.

41 Nec in potestate 1-2, q. 2, 4, o. | Cg. 3, cº 31 | Opus. 3, cº 108 | 261.

42 Nec in aliquo bono exteriori, nec in omnibus simul 1-2, q. 2, 4, o. | Cg. 3, cº 31, fi. | 37, 1m | Opus. 3, cº 264 | Opus. 20, cº 7 | 8, | Matth. 5.

43 Nec in bonis corporis 1-2. q. 2, 5, o. | q. 3, 3, c. | q. 4, 6, 1m | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 1, o. | Cg. 3, cº 32 | 37, 1m | Quol. 7, 3, c. | 1m | Opus. 3, cº 264 | Psal. 32, fi. | Ethi. lect. 10, meº.

44 Nec in parte sensitiva 1-2, q. 3, 3, o. | Cg. 3, cº 33 | 37, 1m | Opus. 3, cº 264 | Ethi. lect. 10, meº.

45 Nec in voluptate 1-2, q. 2, 6, o. | 4, d. 44, q. 1, a. 3, q. 4, 3m | 4m | Cg. 3, cº 27 | 33, 3m | Libº 4, cº 83, 8m | Opus. 3, cº 108 | Matth. 5, prinº 2 | Ethi. lect. 5, prinº etc. | lect. 10, meº.

46 Nec in aliquo inhaerenti animae 1-2, q. 2, 7, o.

47 Nec in habitibus virtutum 1-2, q. 3, 2, c. | Matth. 5, prinº 2 | Ethi. lect. 5, meº 1, etc.

48 Nec in actibus moralibus. Cg. 3, cº 31 | 35, 1m | 37, 1m | 41, fi. | Psal. 32, fi. | Matth. 5, prinº 2.

49 Nec in operatione artis. Cg. 3, cº 36 | 37, 1m | 44, fi. | Meta. 9, lect. 8, fi.

50 Nec in operatione transeunte in exteriorem materiam 1-2, q. 3, 2, 3m | Meta. 9, lect. 8, fi.

51 Nec in actu prudentiae. Cg. 3, cº 35 | 37, 1m | 44, fi.

52 Nec in actu voluntatis 1ª q. 26, 2, 2m | 1-2, q. 3, 4, o. | q. 4, 2, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 2, o. | Cg. 3, cº 26, 40, 2m | Quol. 8, 19, c. | Ethi. lect. 10, meº | Matth. 5, prinº 2.

53 Nec in intellectu practico principaliter sed in speculativo 1ª q. 26, 2, o. | 1-2, q. 3, 5, o. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 3, o. | Opus. 3, cº 264 | Ethi. lect. 10, meº.

54 Nec in contemplatione per intellectum principiorum. Cg. 3, cº 37, fi.

55 Nec in contemplatione, secundum scientia de infimis. Cg. 3, cº 37, fi.

56 Nec in consideratione scientiarum speculativarum 1-2, q. 3, 6, o. | 2-2. q. 167, 1, 1m | Opus. 3, cº 101 | 262 | 264.

57 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 180, 4, c. Et sicut Beatitudo 58.

58 Consideratio scientiarum speculativarum, est quaedam participatio verae et perfectae beatitudinis, non autem substantialis beatitudo 1-2, q. 3, 6, c. fi. | q. 66, 3, 1m | 5, 2m | 2-2, q. 180, 4, c.

59 Nec consistit in contemplatione angelorum 1ª q. 64, 1, 1m | q. 89, 2, 3m | 1-2, q. 3, 7, o. | 2-2, q. 167, 1, 1m | 2, d. 18, q. 2, 2, c. fi. | Cg. 3, cº 41 | Verit. q. 20, 3, 5m | Spiritu. 10, c. fi. | Opus. 3, cº 103 | 261.

60 Oppositum videtur dicere, cum angeli sint principia intellectus humani. Meta. lect. 1, prinº.

61 Nec in cognitione Dei, quae habetur quasi ab omnibus, scilicet Deum esse. Cg. 3, cº 38 | 48, 1m | Opus. 3, cº 104.

62 Nec in cognitione Dei, quae habetur per demonstrationem 1-2, q. 66, 5, 2m | Cg. 3, cº 39 | 48, 1m | Opus. 3, cº 264 | Matth. 5, prinº 2.

63 Nec in cognitione Dei quae habetur per fidem. Cg. 3, cº 40 | 48. 1m.

64 Nec in aliquo creato 1ª q. 12, 1, c. | q. 82, 2, c. | q. 89, 2, 3m | 1-2, q. 3, 8, o. | 2-2, q. 85, 2, c. | Cg. 4. cº 7, 17m | 54, 2m 2 | Opus. 3, 1 108 | 264 | Opus. 20, cº 8 | 10 | Psal. 32, fi. * Deus 186. Felicitas 2, 3, 4. Honor 21. Infinitum 8.

65 Nec in cognitione cujuslibet veri, sed in cognitione perfecta summae veritatis 1ª q. 26, 2, 3, o. | 1-2, q. 3, 4, 8, o. | 2-2, q. 167, 1, 1m. Felicitas 2.

66 Beatitudo in nulla re consistit, nisi in Deo. Opus. 3, cº 107 | 264. * Politica 3.

67 Bona exteriora non requiruntur ad beatitudinem perfectam 1-2, q. 4, 7, o. | 2-2, q. 186, 3, 4m.

68 Divitiae adjuvant felicitatem activam instrumentaliter, sed contemplativam impediunt. Sed ad patriae beatitudinem, multum valet voluntaria paupertas 1-2, q. 4, 7, c. | 2-2, q. 186, 3, 4m | 2, d. 40, 3, 3m.

69 Amici non requiruntur ad perfectam beatitudinem 1-2, q. 4, 8, o. * Adam 61. Amor 85. Anima 132. Baptismus 153, etc. 159, etc. 201, 207. Beatus 53. Bonitas 212, 213, 218, 221, etc.

70 Angelus suo ministerio adjuvat hominem, ut perveniat ad beatitudinem, non autem ut humanae beatitudinis objectum 1-2, q. 3, 7, 2m | q. 5, 6, 1m.

BEATITUDO

71 Ad beatitudinem aliqua requiruntur tripliciter: scilicet antecedenter, essentialiter, et consequenter 1-2, q. 3, 3, c. | Virt. q. 1, 5, 8m.

72 Ad beatitudinem tria requiruntur: scilicet visio Dei, comprehensio, et delectatio 1-2, q. 4, 3, o. | 1, d. 1, 1, c. | 4, d. 49, q. 4, a. 5, q. 1, c. Comprehensio 2.

73 Perfectio charitatis est essentialis beatitudini, quoad dilectionem Dei, non autem quo ad dilectionem proximi, sed quasi concomitatur 1-2, q. 4, 8, 3m.

74 Rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudinem antecedenter, et concomitanter 1-2, q. 4, 4, o. | q. 5, 4, 7, c. | Opus. 3, cº 173.

75 Delectatio requiritur ad beatitudinem. consequenter tantum, vel concomitanter 1-2, q. 3, 4, c. | q. 4, 1, 2, o. | 2, d. 38, 2, c. | 3, d. 31, q. 1, 5, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 2, c. | 3m | a. 2, q. 2, 3m | q. 3, a. 4, q. 3, o. | Ma. q. 11, 4, c. | Virt. q. 1, 5, 8m | Opus. 3, cº 107 | 166 | Matth. 5, prinº.

76 Corpus et perfectio ejus, requiritur ad beatitudinem viae, et ad beatitudinem patriae omnino perfectam, requiritur antecedenter, et consequenter, non autem essentialiter, nec ad beatitudinem patriae simpliciter 1-2, q. 4, 5, 6, o. | 3ª q. 7, 4, 2m | q. 15, 10, c. | 2m | 4, d. 49, q. 4, a. 5, q. 2, c. | 1m | Cg. 4, cº 79, fi. | Poª q. 5, 10, c. | Opus. 3, cº 152 | Job 19, fi. | Anima. 130.

77 Beatitudo animae redundabit in corpus 1-2, q. 5, 3, c. | 3m | q. 4, 6, c. | 3ª q. 57, 3, c. | q. 59, 5, 3m | 4, d. 44, q. 1, a. 3, q. 4, 3m | Opus. 3, cº 168. Anima 131. * Carentia. Charitas 114, 123, etc. Delectatio 93. Daemon 41. Electio 18, 19, 22, 27. Fides 21. Fortitudo 53, 59.

78 Operationes meritoriae plures, requiruntur ad beatitudinem hominis 1ª q. 62, 5, 1m | 1-2. q. 5, 7, o. | q. 6, prinº | Opus. 3, cº 173. Angelus 543, 547. * Gratia 11. 20. 76, 86, 135, etc. Honor 21. Justus 2. Lex 67, 80. Maria 22. Meritum 6, 7, 40, 45, 61, 62, 65, 67, 88, etc. 101, etc. Metaphysica 29. Missio 33. Oratio 50, etc. 60. Perfectio 20. Purgatorium 9.

79 Beatitudo ultima hominis, requirit unionem animae cum corpore. Opus. 3, cº 151 | 152 | Job 19, fi. Anima. 132.

80 Operationes sensitivae requiruntur antecedenter ad beatitudinem viae, non autem ad beatitudinem patriae, sed consequenter tantum, ad neutram autem essentialiter 1-2, q. 3, 3, o. * Sacerdos 11. Scientia 132, 145, 155. Similitudo 11, etc. Sufficiens. Theologia 21. Virtus 181, etc. 197, 260, etc.

81 Pax requiritur ad beatitudinem antecedenter et consequenter, non autem essentialiter 1-2, q. 3, 4, 1m | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 4, o. | Opus. 3, cº 261. * Usus 4. Utile 1. Utilitas 19, 20.

82 Nullum bonum creatum additum visioni Dei, facit magis beatum 1ª q. 12, 8, 4m fi. | 1-2, q. 5, 2, 3m | Verit. q. 8, 4, 12m | 13m | Ma. q. 5, 1, 1m | 5m | 6m.

83 Praemium accidentale additum beatitudini, non facit magis beatum, quia beatitudo attenditur solum secundum bonum increatum, praemium vero accidentale, secundum bonum creatum. Ma. q. 5, 1, 5m. * Beatus 34. Charitas 90, 114, 128, etc. Claritas 10. Electio 11, 27. Eucharistia 251. etc.

84 Sicut bonum creatum, est quaedam similitudo et participatio boni increati, ita adeptio boni creati, est quaedam similitudinaria beatitudo, per quam tamen vera beatitudo non augetur. Ma. q. 5, 1, 6m fi.

85 Beatitudo aequaliter participatur ab omnibus ex parte objecti, sed inaequaliter ex parte subjecti 1-2, q. 3, 2, 4m | q. 5, 2, o. | q. 112, 4, c. | 2m | 1, d. 44, 3, 5m | 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 2, 4, o. | L. | Cg. 3, cº 58 | Matth. 20, meº 1 | Jo. 14, lect. 14 | 1 Cor. 3, lect. 2, prinº | 2 Thess. lect. 2, prinº | Hebr. 11, fi. Haeresis 73.

86 Post resurrectionem beatitudo augebitur extensive et intensive 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 1, o.

87 Immo beatitudo tunc augebitur tantum extensive 1-2, q. 4, 5, 5m.

88 Nulla creatura potest per sua tantum naturalia adipisci perfectam beatitudinem 1ª q. 12, 4, o. | q. 23, 1, c. | q. 64, 1, 2m | q. 94, 1, o. | q. 108, 4, c. | 1-2, q. 5, 5, o. | q. 62, 1, 2, 3, o. | 2, d. 29, 1, c. | 3m | 3, d. 27, q. 2, 2, c. | 4, d. 49, q. 2, 6, o. | Cg. 3, cº 52 | 117 | 157, 1m | 159, 1m | Verit. q. 20, 1, c. | 3m | 6, c. | q. 29, 1, 6. c. | Virt. q. 4. 1, c. | Rom. lect. 6, fi.

89 Homo non potest per operationem solius creaturae superioris attingere ad perfectam beatitudinem 1-2, q. 5, 6, o.

90 Homo potest adipisci perfectam beatitudinem 1-2, q. 5, 1, o.

91 Homo non est causa suae beatitudinis, sed tantum Deus, 1-2, q. 109, 3, 3m fi. | 1, d. 49, q. 1, a. 2, q. 2, 2m | Virt. q. 1, 10, c.

92 Beatitudo subest providentiae Dei 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 5, o.

93 Beatitudo perfecta non potest amitti 1ª q. 64, 2, c. | q. 94, 1, c. | 1-2, q. 5, 4, o. | 1, d. 8, q. 3, 2, c. fi. | Cg. 3, cº 48, 3m | 61 | 62 | 144, 5m | Libº 4, cº 85, 1m | 91, 2m | Opus. 3, cº 166 | 262 | 264 | Jo. 10, lect. 5, fi. * Haeresis 47, 72, 76, 107. Infinitum 8. Mansiones. Missio 33. Reprobatio 1.

94 Voluntas necessario appetit beatitudinem 1ª q. 60, 1, o. | 3, 5, c. | q. 82, 1, 2, o. | q. 83, 1, 5m | 1-2, q. 5, 4, c. | 2m | 8, 2m | q. 6,

4, o. | q. 10, 1, 2, o. | q. 13, 6, c. | q. 94, 2, c. | 3a q. 18, 1, 3m | 2, d. 7, q. 1, 1, 1m | d. 25, 2, c. | 3, d. 27, q. 1, 4, 12m | Cg. 1, c° 80, 2m | 3m | 88 | Lib° 3, c° 97, fi. | Lib° 4, c° 92, 3m | Verit. q. 22, 5, 6, o. | 12, c. | 23, 4, c. | q. 24, 1, 18m | 19m | q. 27, 3, c. | Poa q. 1, 5, c. | q. 2, 3, c. fi. | 6m | q. 5, 3, c. fi. | q. 10, 2, 4m | 5m | 6m | Ma. q. 3, 3, c. | q. 6, c. fi. | 7m | 9m | 10m | q. 16, 5, c. | 7, 18m | Ethi. 3, lect. 2, fi. 1.

95 Omnes homines naturaliter appetunt beatitudinem 1a q. 2, 1, 1m | q. 19, 10, c. | q. 26, 2, c. | q. 41, 2, 3m | q. 60, 2, c. | q. 62, 1, c. | q. 82, 1, 2, o. | q. 83, 1, 5m | 1-2, q. 3, 6, 2m | q. 5, 1, 8, o. | q. 10, 1, o. | 3a q. 18, 1, 3m | 2, d. 25, 5, 4m | 3, d. 27, q. 1, 2, c. fi. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 1, c. | a. 3, q. 1, o. | Cg. 3, c° 62, 2m | 4m | Lib° 4, c° 92, 3m | 94 | Verit. q. 22, 5, o. | q. 23, 4, c. | q. 24, 7, 9m | 8, 1m | q. 27, 3, c. | Poa q. 1, 5, c. fi. | q. 2, 3, c. | 6m | q. 9, 9, 21m | q. 10, 2, 4m | 5m. Virt. q. 2, 1, c. | Opus. 3, c° 119 | Psal. 1, prin° | Meta. lect. 1, prin° 1. * Amor 85. Appetitus 2. Conversio 5. Damnatio 30. Desperatio 6. Frui 9. Fruitio 4, etc. Judicium 71.

96 Non solum perfecta beatitudo, sed etiam qualiscumque similitudo vel participatio ejus, naturaliter desideratur 1a q. 12, 1, c. fi. | 1-2, q. 3, 6, 2m.

97 Omnia quae desiderat voluntas, appetit propter beatitudinem 1a q. 60, 2, c. | 1-2, q. 1, 6, o. | 4, d. 49, q. 1, art. 3, q. 4, o. | Cg. 1, c° 100.

98 In ultima beatitudine complebitur omne desiderium beatorum 1a q. 12, 8, 4m | 1-2, q. 1, 5, c. | q. 3, 8, c. | q. 4, 5, 5m | q. 5, 3, 4, c. | 8, c. | 3m | q. 67, 4, 3m | 2-2, q. 28, 3, c. | 2m | Cg. 3, c° 63 | Lib° 4, c° 86 | Psal. 1, me° 3 | Psal. 35, me° 4 | Matth. 5, prin°. Jo. lect. 11, me° 1 | Hebr. 4, lect. 2, prin°.

99 Perfecta quietatio intellectus et voluntatis, consequitur beatitudinem 1-2, q. 3, 4, 1m | 8, c. | 2-2, q. 18, 2, c. | 4, 12m | q. 28, 3, c. | q. 91, 1, c. | q. 118, 7, c. | Cg. 1, c° 100, 2m | Lib° 3, c° 39, 5m | 40, fi. | 48 | 59, 1m | 62, 2m | 63, fi. | Lib° 4, c° 78, fi. | Ma. q. 14, 4, c. | q. 16, 5, c. | Opus. 3, c° 104 | 106 | 150 | 211 | 261. * Merces 1, etc.

100 Perfecta beatitudo omne malum excludit 1-2, q. 2, 4, c. | q. 5, 3, 4, c. | q. 67, 4, 2m | Cg. 4, c° 86, me° | Opus. 3, c° 176 | 211 | 239 | 264 | Hebr. 4, lect. 2, prin°.

101 Beatitudo ascendit in cor hominis, secundum rationem communem, non autem quae et qualis sit in speciali 1-2, q. 5, 8, c. | 2m | 2-2, q. 17, 2, 1m.

102 Beatitudinem esse praemium virtutis, est inditum mentibus omnium ratione utentium. Opus. 20, c° 8.

103 Beatitudo materialiter sumpta, est occulta, non autem formaliter sumpta 2, d. 38, 2, 2m. * Mors. 19, 20, 23.

104 Beatitudo est primum objectum voluntatis 1-2, q. 3, 4, 2m | q. 11, 1, 1m | Cg. 3, c° 26, 7m | 8m | 15m | Quol. 8, 19, c.

105 Beatitudo comparatur ad voluntatem ut objectum ejus, sed ad intellectum, ut actus ejus. Quol. 8, 19, c. Nox 2.

106 Beatitudo amatur amore concupiscentiae, non autem amore amicitiae 1-2, q. 2, 7, 2m | 4, d. 49, q. 1, art. 2, q. 1, 3m. * Odium 22. Poena 46. 47. Purgatorium 9. Saturitas. Spiritus 13.

107 Homo appetendo beatitudinem, potest mereri 3, d. 18, 3, 2m | 4m | d. 49, q. 1, a. 3, q. 3, o. | Verit. q. 22, 7, o.

108 Immo homo appetendo beatitudinem, potest peccare, sicut et diabolus appetiit finalem beatitudinem habere per propriam virtutem, quod est proprium Dei 1a q. 63, 1, 4m fi. | 3, c. fi. | Cg. 3, c° 110, 1m | Verit. q. 24, 7, 6m | Ma. q. 16, 2, o. | 3, c. fi. | 2-2, q. 14, 2, c.

109 Deus est perfecte beatus 1a q. 26, 1, o. | q. 62, 4, c. | 2, d. 1, q. 2, 2, 4m | d. 15, q. 3, 3, 1m | Cg. 1, c° 100.

110 Deus est sua beatitudo 1a q. 26, 2, o. | q. 62, 4, c. | q. 94, 1, c. | 1-2, q. 3, 1, 1m | 2, 1m | 4m | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 1, 1m | Cg. 1, c° 101.

111 Deus est beatus, secundum intellectum 1a q. 26, 2, o. | 2, d. 16, 2, c.

112 Deus non esset beatus, si non intelligeret et amaret. Similiter et Christus, ut homo. Verit. q. 26, 10, 8m | q. 29, 1, c. | 1 Tim. 6, lect. 3, prin°. * Angelus 539, etc. Deus 201, etc. 419. Honor 21. Juge. Justificatio 17. Sedere 3, etc.

113 Beatitudo Dei excedit quamlibet aliam beatitudinem 1a q. 26, 4, o. | Cg. 1, c° 102.

114 Beatitudo Dei complectitur omnem aliam beatitudinem 1a q. 26, 4, o. | Cg. 1, fi.

115 Beatitudo est naturalis soli Deo 1a q. 62, 4, c. | q. 63, 3, c. fi. | 1-2, q. 3, 1, 1m | q. 5, 7, c. Opus. 3, c° 106, fi.

116 Christus ut homo, non potest esse beatus sine gratia. Verit. q. 29, q. 1, c. | 4m.

117 Beatitudo triplex secundum philosophos, scilicet voluptuosa, activa, et contemplativa 1-2, q. 3, 2, 1m | q. 69, 3, 4, c. | Ethi. lect. 5, prin°.

118 Beatitudo duplex, scilicet perfecta et imperfecta, idest, in patria et in via 1a q. 62, 1, c. | 1-2, q. 3, 2, 4m | 3, 5, 6, c. | q. 4, 5, 6, 7, 8, c. | q. 5, 3, o. | 4, 5, c. | q. 62, 1, c. | q. 60, 1, 3, c. | 2-2, q. 186, 1, 4m | 3, d. 27, q. 2, 2, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 1, c. | q. 2, 4m | 5m | Verit. q. 14, 2, c. | Trin. 21, 3m | Ethi. 10, lect. 16, fi.

119 Beatitudo patriae est continua, non autem beatitudo viae 1-2, q. 3, 2, 4m | 4, d. 49, q. 1, a. 2, 4m | 5m.

120 Unde tunc in patria non erit multiplex scientia, cum medium fuerit unum et sufficiens ad alia cognoscenda, quod erit essentia divina, cui omnes beati sine medio creaturae conjungentur. Opus. 72, prin°.

121 Tunc non aderit, quod alia mediante, unus alium doceat. Opus. 72, prin°.

122 Cognoscere Deum in plena luce perficietur, quae nihil tenebrarum et errorum patitur. Unde propter hujus luminis virtutem nulla opinio locum habebit, sed erit una scientia omnium certissima, quae erit gloria beatorum. Opus. 72, prin°.

123 Duplex perfectio beatitudinis: scilicet ex parte objecti, et ex parte subjecti. Prima tollit rationem verae beatitudinis, non autem secunda 1-2, q. 5, 3, 2m | q. 4, 5, 5m | q. 11, 4, 2m.

124 Nullus ante passionem Christi potuit habere beatitudinem, licet sancti patres meruerint eam per fidem passionis Christi, quo ad propriam personam, non autem quo ad naturam communem 3a q. 49, 5, 1m | 3, d. 18, a. 6, q. 2, 2m. * Angelus 539, etc. Anima 130, 131, 132. Beatus 3. Bonitas 59, 192, 195, 249. Character 11. Confirmatio 43. Corpus. Daemon 41. Delectatio 23. Dos o. Gloria 13, etc. Gratia 42, etc. Infinitum 8. Justus 2. Lex 8, 9, 67, 85.

125 Mortui cum solo peccato originali, sciunt se esse creatos propter beatitudinem, quam etiam sciunt in communi, scilicet quod consistit in adeptione boni perfecti, sed ignorant beatitudinem supernaturalem. Ma. q. 5, 3, c. | 1m | 4m | 1 Cor. 2, lect. 2. * Liber 5. Mansiones. Maria 17, 22, 58. Praedestinatio 2, 15, 22, 21, 49. Sabbatum 1, 2. Sapientia 21. Sedere 3, etc. Septem. Spes 10, 21, 22, 23, 26, 50, 52. Virtus 260, etc. Utile 1.

126 Beatitudo civilis non est felicitas simpliciter, nec immutabilis simpliciter, sed non de facili mutabilis. Verit. q. 24, 7, 11m.

127 Beatitudines sunt operationes virtutum perfectarum per dona, et etiam donorum 1-2, q. 69, 1, o. | q. 70, 2, c. | 2-2, q. 157, 2, 3m | 3, d. 34, q. 1, 4, o. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 4, 1m | Isa. 11, prin° | Matth. prin° | Galat. 5, lect. 6, prin° * Fructus 2, 3, 12.

128 Actus virtutum ut perficiunt, dicuntur beatitudines, sed ut delectant, dicuntur fructus 2-2, q. 157, 2, 3m | Gal. 5, lect. 6, me°.

129 Actus donorum pertinentium ad vitam activam, exprimuntur in meritis beatitudinum; sed actus vitae contemplativae, in praemiis 1-2, q. 69, 3, c. fi. | 1m. Virt. q. 1, 7, 4m.

130 In singulis beatitudinibus, ponitur aliquid pertinens ad statum viae, et aliquid ad statum patriae 1-2, q. 69, 2, o. | 2-2, q. 8, 7, c. | 3, d. 34, q. 1, 4, o. | Matth. 5, prin° 2.

131 Quaelibet beatitudo est fructus, addens excellentiam et principalitatem praemii, et non e converso 1-2, q. 70, 2, o. | 3, d. 34, q. 1, 5, o.

132 Omnia praemia septem beatitudinum, sunt idem realiter, et differunt ratione 1-2, q. 69, 4, 1m.

133 Praemia beatitudinum, inchoative habentur hic, sed complete, in patria tantum 1-2, q. 69, 2, o. | 2-2, q. 8, 7, o. | Matth. 5, prin° 2.

134 Beatitudines et praemia earum sufficienter enumerantur, septem, et quatuor, et octo, diversimode, et declarantur 1-2, q. 69, 3, 4, o. | 3, d. 34, q. 1, 4, o.

135 Primae tres beatitudines sunt contra beatitudinem voluptuosam, sed quarta et quinta pertinent ad vitam activam: aliae autem duae ad contemplativam 1-2, q. 69, 3, 4, o.

136 Omnes beatitudines positas in sacra Scriptura, oportet ad has reduci, quia omnes pertinent ad vitam activam vel contemplativam 1-2, q. 69, 3, 4m.

137 Beatitudines correspondent septem donis, non quidem singulae singulis, sed plures uni, et una pluribus 1-2, q. 69, 3, o. | 3, d. 34, q. 1, 4, c. | 5m | d. 37, a. 2, q. 2, 1m.

138 Ordo beatitudinum accipitur secundum quod homo ab exterioribus ad interiora progreditur. Ubi primo sunt bona exteriora, secundo proximus, tertio passiones innatae, quarto operationes, quinto compassiones, sexto apprehensio, septimo ordinatio, octavo passio illata 3, d. 34, q. 1, 4, c. fi.

139 Praemia omnium beatitudinum debentur octavae beatitudini: ideo speciale praemium ei non assignatur, sed redditur ad primam beatitudinem 3, d. 34, o. 1, 4, c. fi.

140 Beatitudines dupliciter adaptantur donis; scilicet secundum convenientiam ordinis, ut prima infimo, secunda sexto, et sic de aliis secundum Augustinum; vel secundum convenientiam propriae rationis ad invicem secundum actus et objecta 2-2, q. 121, 2, c. | 2m | q. 139, 2, c.

141 Beatitudo prima, scilicet paupertas, correspondet dono timoris 2-2, q. 19, 12, o. | q. 83, 9, 3m | q. 121, 2, c. | q. 161, 2, 3m | 3, d. 34, q. 1, 4, 6, c. | Matth. 5, prin° 2.

BEATUS

BEATUS

xores de jure successive, cum simul habet plures uxores, unam de jure, et aliam de facto, cum plures habet successive unam de jure et aliam de facto, et quando viduam ducit in uxorem 2-2, q. 108, 4, 2m | 4, d. 27, q. 3, 1, o. | d. 37, L. prino | d. 42, q. 3, 2, 4m.

3 Non causatur bigamia, si desit consensus in matrimonium vel copula carnalis 4, d. 27, q. 3, a. 1, q. 1, 2m | 3m | q. 2, 3m | d. 42, q. 3, 2, 6, 2.

4 Bigamia causans irregularitatem, non incurritur per contractum matrimonii cum corrupta, nisi sequatur copula carnalis 4, d. 27, q. 3. a. 1, q. 1, 3m.

5 Cognoscens uxorem violatam per vim, etiam coactus ab ecclesia fit bigamus 4, d. 27, q. 3, a. 1, q. 3, 4m | d. 33, q. 3, 1, 7m.

6 Cognoscens uxorem, cum qua prius fornicatus est, non fit bigamus, nec irregularis 4, d. 27, q. 3, a. 1, q. 3, 2m.

7 Contrahens et consummans matrimonium cum propria conjuge resuscitata, non fit bigamus, nec irregularis 1, d. 38, L. meo.

8 Lamech pessimus, primus introduxit bigamiam, sicut Enoch optimus fuit. Hebr. 11, lect. 2, meo.

9 Papa potest dispensare cum bigamis simpliciter. Sed non debet nisi ex magna et evidenti causa. Sed episcopus, ad ordines minores tantum 4, d. 27, q. 3. 3, o. | Quol. 4, 13. o.

Bilinguis idem est quod susurro 2-2, q. 74, 1, 3m.

Binarius. Numerus 8, 9.

Binomius. Paulus 2.

Bipes. Animal 2.

Bis est adverbium, ponens numerum circa actum ratione mensurae discontinuae, non autem ratione subjecti, nec termini 3, d. 8, a. 4, q. 2, c. * Apostoli 17. Baptismus 237. Capharnaum. Maria 13. Missio 42. Nativitas 12. Numerus 8, 9. Senarius 4. Satanas 1. Usura 18.

Bladum. Frumentum. Usura 74, etc. 148, 164, 191, 202, 203, 207. Usus 10.

Blandiciae. Alexander 2.

1 BLASPHEMIA est attribuere Deo, quod ei non convenit, vel detrahere ab eo, quod ei convenit 2-2, q. 13, 1, o. | 4, d. 14, L. fi. | Jo. 10, lect. 5, prino.

2 Gravius est primum secundo 1a Cor. 15, lect. 2, meo. * Blasphemus. Confessio 11. Damnatio 18. Idolatria 2.

3 Blasphemia quandoque sumitur pro qualibet maledictione in proximum, occulta vel manifesta. Tit. 3, lect. 1, prino.

4 Blasphemia pertinet ad genus infidelitatis, aggravans eam 2-2, q. 13, 3, c. * Ira 20. Judaei 45.

5 Blasphemia quaelibet, semper est peccatum mortale, quando est cum deliberato consensu 2-2, q. 13, 2, o. | q. 158, 7, 1m. Col. 3, lect. 2, prino.

6 Dicere quod qui non semel tantum, sed pluries aliquem blasphemaverunt, impossibile est non blasphemare, ibi impossibile pro difficili sumitur. Opus. 1, co 28.

7 Blasphemia ex lapsu linguae est peccatum veniale, si hoc non intendebat 2-2, q. 13, 2, 3m | Col. 3, lect. 2, prino.

8 Blasphemia est gravissimum peccatorum omnium 2-2, q. 13, 3, o. 105, 2, c. fi. | 3a q. 80, 3, c. | 4, d. 9, a. 3, q. 3, c. | Ma. q. 2, 10, c.

9 Blasphemia simpliciter est gravior homicidio et perjurio, sed secundum quid e converso, scilicet ratione nocumenti 2-2, q. 13, 3, 1m | 2m.

10 Blasphemia est contra primum vel secundum praeceptum decalogi 1-2, q. 100, 11, c. | 2-2, q. 13, 2, 2m. Maledicere 4. Nugae. Peccatum 155.

11 Blasphemia ex deliberatione, oritur ex superbia; sed ex perturbatione, oritur ex ira 2-2, q. 158, 7, 1m. Ira 20. * Puer 5.

12 Blasphemia in Spiritum Sanctum, dicitur tripliciter: scilicet dicere contra deitatem, finalis impoenitentia et peccatum ex malitia 2-2, q. 14, 1, o. | 2, d. 43, 1, 2, o. | 3, d. 38, 5, 4m | Ma. q. 3, 14, o. | Quol. 2, 15, o. | Mat. 12, meo | Rom. 2, lect. 1, fi. Ut Daemon 47, 51. Haeresis 1. Peccatum 55.

13 Haec blasphemia dicitur dupliciter, scilicet contra personam Spiritus Sancti et contra attributum ejus 2-2, q. 14, 1, 3, c. | 2, d. 43, 1, c. | 5m | Mat. 12, meo 2. * Haeresis 1, 7. Inobedientia 4. Insanabile. Judaei 36, 44, 45.

14 Blasphemia in Spiritum Sanctum, potest fieri tripliciter, scilicet corde, ore et opere 2-2, q. 13, 1, c. | q. 14, 1, c. | 1m | Ma. q. 3, 11, c. | 1m | 3m.

15 Ex deliberatione peccare, est peccare in Spiritum Sanctum 2-2, q. 34, 2, 1m.

16 Peccare ex inclinatione habitus, est peccare in Spiritum Sanctum, sed large. Ma. q. 3, 14, c. fi. | 2m | 9m. * Odium 20.

17 Peccatum ex malitia, idest, ex electione mali dicitur peccatum in Spiritum Sanctum, sed ex ignorantia in Filium, et ex infirmitate idest ex passionem in Patrem 2-2, q. 14, 1, 3, c. | 2, d. 43, 1, c. | Ma. q. 3, 14, b. | c. | Quol. 2, 15, fi. | Rom. 2, lect. 1, fi.

18 Non omne peccatum ex malitia, est peccatum in Spiritum Sanctum, sed tantum ex malitia quae est cum contemptu impedientium peccatum 2-2, q. 14, 1, o. | 4, c. | q. 100, 1, 2m | 2, d. 43, 2. o. | 3, d. 38, 5, 4m | Ma. q. 2, 8, 4m | q. 3, 14, o. | Mat. 12, meo * Peccatum 55, etc. Praesumptio 2, etc. Puer 5. Simonia 5.

19 Non omnis contemptus boni impedientis peccatum, est blasphemia in Spiritum Sanctum, sed tantum contemptus illorum quae directe ducunt ad poenitentiam et remissionem peccatorum 2-2, q. 105, 2, 2m.

20 Hoc peccatum est generale, ratione habitus, sed est speciale ratione contemptus 2-2, q. 14, 1, 3m | 2, d. 43, 2, o. | Ma. q. 3, 11, 2m | 4m.

21 Blasphemia in Spiritum Sanctum, ut speciale peccatum, est contemptus doni, quo homo retrahitur a peccato; non autem est peccatum sequens ex eo 2-2, q. 118, 5, 3m | 2, d. 43, 2, 1m | 3m | 3, c. | 4, c. fi.

22 Species ejus secundum tertium modum, scilicet ut est peccatum ex malitia, sunt sex: scilicet desperatio, praesumptio, impoenitentia, obstinatio, impugnatio veritatis agnitae, et invidentia fraternae gratiae 2-2, q. 14, 2, o. | q. 36, 4, 2m | 2, d. 43, 4, o. Mat. 12, meo | Rom. 2, lect. 1, fi.

23 Species blasphemiae in Spiritum Sanctum, fiunt per hoc, quod voluntas per se contemnit retrahens a peccato, non autem si ex ignorantia, vel ex impetu passionis, vel alterius impellentis 2, d. 43, 3, 7m | L. fi.

24 Hoc peccatum esse irremissibile, exponitur tripliciter a doctoribus: scilicet vel quia est finalis impoenitentia, et sic nullo modo remittitur. Vel quia quantum est de se, habet meritum ut non remittatur quantum ad poenam. Vel quantum ad culpam, inquantum exludit ea, per quae fit remissio peccatorum 1a q. 64, 2, c. fi. | 2-2, q. 14, 3, o. | q. 118, 5, 3m | 3a q. 86, 1, 2m | 3m | 2, d. 43, 4, o. | L. meo | Verit. q. 24, 11, 7m | Ma. q. 3, 14, 15, o. | Quol. 2, q. 8, 1, o. | Mat. 12, meo | Rom. 2, lect. 1, fi.

25 Hoc peccatum est desperatum ex parte peccantis, non autem ex parte Dei 2-2, q. 14, 3, c. | 1m | 2, d. 43, 1, 4m | 4, o. | Quol. 2, 15, fi. | Mat. 12, meo | Rom. 2, lect. 1, fi. | Eph. 2, lect. 1, meo.

26 Homo potest primo, ante alia peccata, habere hoc peccatum, licet raro contingat 2-2, q. 14, 4, o. | 2, d. 43, 5, o. | Virt. q. 2, 13, 1m.

27 Hoc peccatum potuit esse in natura integra 2, d. 43, 6, o.

Blasphemus. * Blasphemia o. Lapidatio.

Boetius. Effectus 6. Liber 12. Natura 20. Persona 6.

Bonagnomi. Legispositiva 2.

1 BONITAS Dei acquiritur a creatura rationali, tamquam perfectio ejus objectiva, ab aliis autem, secundum similitudinem tantum 1a q. 6, 1, 2m | q. 65, 2, c. fi. | 1-2, q. 1, 8, c. | 1, d. 3, L. 2, | d. 37, L. 1, prino | 2, d. 1, q. 2, 2, c. | 4m | d. 17, q. 1, 1, 6m | Cg. 3, co 25, | 111, | 112, 3m | Verit. q. 5, 6, 4m | q. 29, 4, c. | Quol. 10, 17, c.

2 Omne bonum est bonum sola similitudine divinae bonitatis 1a q. 105, 5, c. | 1, d. 1, q. 3, 3, c. | d. 45, 2, c. | 3, d. 32, 1, c. | Cg. 1, co 40, | 98, 2m | Libo 3, co 97, prino | Verit. q. 10, 12, 5m | Quol. 10, 17, c. Accedere 2. * Accidia o. Actio 15. Appetitus 20.

3 Nihil divinae bonitatis participatione omnino caret 1a q. 19, 4, 1m | q. 23, 4, 1m | 1, d. 31, q. 3, 2, 1m | d. 43, q. 2, 1, 1m | Verit. q. 19, 1, 13m | q. 23, 1, 1m | 3, c. * Actus, 161. Adam 61. Addere 18, 19. Adeps 2. Agens 107.

4 Idem est rei esse propter suam operationem, et esse propter Dei bonitatem 2, dist. 1. q. 2, 2, 2m. * Amor 21, 27, 28, 46, 50.

5 Omnia opera Dei attribuuntur bonitati ejus 1a q. 105, 2, 2m | 1, d. 1, L. fi. | Cg. 3, co 97, | Dio. 3, co 4 | Causis, lect. 9, * Animal 46, 71, 73. Appetitus 16, 20, 22, 23, 28, 93. Appropriatio 10, 11, 15.

6 Omnes res imitantur bonitatem Dei, sed diversimode. Cg. 3, co 20, | 22. * Assimilatio.

7 Universum perfectius participat et repraesentat bonitatem Dei, quam quaecumque alia creatura 1a q. 15, 2, c. | q. 47, 1, c. fi. | 2, 1m | 1, d. 44, 1, 1m | 2, 1m. * Beatitudo 6, 13, etc. 96, etc. 123, 125. Benedictio 9, 10, Character 29.

8 Quaelibet creatura potest deficere a sua bonitate, non autem Deus. Opus. 3, co 109, | 110, usque 114.

9 Dei bonitas sive perfectio, in duobus comprobatur, scilicet odio vitiorum, et amore virtutum. Opus. 2, co 5, * Catechismus 5. Caelum 97, 98, 151. Charitas 6, 32, 34, 55, 147. Corporalia 5. Creatura 8, 10, 23, 31.

10 Bonitatis divinae gradus, quibus omnia sua bona Deus largitus est homini, describuntur. Opus. 58, co 5.

11 Bonitas dicitur inesse rebus creatis, in eo quod sunt a primo bono. Opus. 69, co 3. * Credere 27. Damnatio 15.

12 Bonitas Dei, est sapientia Dei, in eo quod divina, non autem in eo quod bonitas, et sic de omnibus aliis attributis. Opus. 9, a. 2 | Opus. 72, q. 6.

13 Bonitatem Dei non referimus ad nostram delectationem, sed potius e converso. Opus. 61, co 3.

14 Bonitas Dei manifestatur in creatione rerum, sed maxime in hoc, quod rebus non indiget 2, d. 15, q. 3, 3, 2m | Meta. 5, lect. 18, fi. 3. * Desiderium 5. Devotio 5.

15 Deum possumus aliqualiter intelligere, non intelligendo bonitatem ejus, non autem intelligendo eum non esse bonum 2-2, q. 2, 8, 3m | Poa q. 7, 4, 8m.

16 Bonitas Dei est primum principium communicationis totius, qua

perfectiones creaturis largitur 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 2, c. *. Deus 5, 71, 179, 215, etc. 216, 285, 289, etc. 306, 308, 312, 327, 328, 335, 351, 384, 430, 448, 450.

17 Non ideo Deus bonus est, quia hoc reperitur in creatura, sed creatura bona est, quia Deus bonus est. Hebdo. lect. 4, 5, o.

18 Omnia sunt bona bonitate Dei 1ª q. 6, 4, o. | 2-2, q. 23, 2, 1m | q. 27, 3, c. | 1, d. 1, L. fi. | d. 19, q. 5, 2, 3m | Cg. 1, c 40 | Verit. q. 1, 4, o. | q. 27, 1, 7m | Opus. 72, q. 6, Deus 71.

19 Immo omnia sunt bona seipsis, et non per aliam bonitatem 1-2, q. 55, 4, 1m | Virt. q. 1, 2, 1m | 7m.

20 Omnia sunt bona bonitate Dei, ut principio effectivo, exemplari et finali 1ª q. 6, 4, o. | 2-2, q. 23, 2, 1m | q. 27, 3, c. | 1, d. 1, L 10m | d. 19, q. 5, 2, 3m | Cg. 1, c° 40 | Verit. q. 21, 4, o. | q. 27, 1. 7m. * Discordia 2.

21 Deus vult quod sua bonitas multiplicetur ex sui similitudine, propter se sicut propter finem operantis, et propter utilitatem creaturae, sicut propter finem operis 1ª q. 44, 4, c. | 3m | 1, d. 45, 2, c. | 2, d. 1, q. 2, 1, c.| Cg. 3, c° 97 | Verit. q. 23, 1, 3m | 4, c. | Po° q. 5, 4, c. * Donum 38. Dulcedo 1, 4, etc. Essentia 10. Evangelium 1. Fides 29.

22 Voluntas Dei non vult nisi bonum suum, quod est ipsa, vel ab ipsa, sed non quo juvetur sicut voluntas nostra 1, d. 45, 2, 3m * Finis 17, 20, 25, 66. etc. 77. Fructus 3. Frui 5, etc. Haeresis 10, etc. 118. Honor 27.

23 Unumquodque secundum quod est bonum, est volitum a Deo 1, d. 40, q. 4, 1, c. | d. 46, 1, 4, c. Infra 19.

24 Quodlibet bonum ex additione alterius, fit melius, praeter optimum simplex, ex cujus participatione omnia sunt bona 1-2, q. 34, 3, 2m. * Infra 19. Incarnari 18. Infinitum 8. Intellectus 31. Justitia 75, etc. Justificatio 43, 44.

25 Differentia triplex bonitatis Dei et creaturarum: scilicet quia solius Dei essentia est suum esse, et ei non adveniunt aliqua accidentia, et ad nihil aliud ordinatur sicut ad finem 1ª q. 6, 3, c. | Cg. 3, c° 17 | 20 | Verit. q. 21, 1, 1m | 5, c. | Dio. 4. Accidens 111. ut Virtus 69. Deus 28.

26 Deus est omnis boni bonum. Cg. 1, c° 40 | 59 fi. | 71, 1m | Verit. q. 21, 4, 3m | Opus. 3, c 264. * Malum 40, 41. Marchion. Marchus 2. Martyrium 26. Misericordia 23, 35, 39. Oratio 22, 32. Paradisus 9. Participare 14. Peccatum 297.

27 Per hoc quod Deus creavit omnia ut essent, non excluditur quin creaverit omnia propter suam bonitatem 1ª q. 65, 2, 1m fi.

28 Quodlibet bonum creatum, est bonum particulare, sed solus Deus est bonum universale 1ª q. q. 65, 1 2m | q. 103, 2, c. | q. 105, 4, c. | q. 106, 2, c. | 1-2, q. 2, 7, 8, c. | q. 9, 6, c. | Cg. 3, c° 17, 5m | Verit. q. 24, 7, c.

29 Immo in Deo non est universale, nec particulare 1ª q. 14, 1, 3m | 1, d. 35, 5, o. | d. 36, q. 1, 1, 1m | Cg. 1, c° 56. Poena 42. Poenitentia 84, 130. Plato 5. Porretani. Praeceptum 33, 48. Providentia 6, 23, 46. Similitudo 8.

30 Deus est sua bonitas essentialiter 1ª q. 3, 2, c. | q. 6, 3, o. | q. 20, 1, 3m | q. 49, 3, c. | q. 62, 8, c. | 2m | q. 100, 2, c. | q. 103, 2, c. | 1-2, q. 4, 4, c. | 2-2, q. 19, 1, c. | q. 23, 2, 1m | q. 24, 11, c. fi. | q. 27, 3, 4, c. | q. 34, 1, c. | 1m | 3ª q. 1, 1, c. | q. 20, 1, c. | 2, d. 1, q. 2, 1, 2m | 4, d. 48, q. 1, 3, c. | d. 49, q. 1, art. 2, q. 1, 1m | d. 50, q. 2, art. 1, q. 5, o. | Cg. 1, c° 38, | 39, | 41, 2m | Verit. q. 21, 1, 1m | 5, c. | Ma. q. 5, 1, 4m | Quol. 2, 3, c. | Opus. 3, c° 109, | 121, fi. | 261, Mat. 19, me° | Hebr. lect. 2, prin°. Causis lect. 9, prin° | Lect. 20, o. | * Spes 50, 58, 62, 64. Spirituale. Subjectio 3, 8. Sufficiens. Trinitas 36.

31 Deus est vere et proprie bonus 1ª q. 6, 1, o. | Cg. 1, c° 37 | Verit. q. 21, 1, 1m * Vestigium 11.

32 Bonitas et sapientia et hujusmodi, in Deo sunt secundum verissimam sui rationem, et ratio bonitatis non est ratio sapientiae, secundum quod hujusmodi. Unde concludebatur, quod absolute sunt in Deo, secundum diversam rationem, quae diversitas non est tantum apud ratiocinantem, sed apud proprietatem rei 1, d. 2, 3, o. | Opus. 72, q. 2.

33 Oppositum videtur dicere 1ª q. 13, 4, o. | 12, c.

34 Nec fuit intentum ibidem ponere in Deo aliquam diversitatem rationum absolutarum, sed hoc invenitur in ipsa proprietate rerum, etc. Et ideo positum est, secundum quod hujusmodi. Opus. 9, a. 2 | Opus. 72, q. 6.

35 Deus est summum bonum 1ª q. 6, 2, o. | 2, d. 1, q. 2, 2, 4m | Cg. 1, c° 41, | 74, | 95, 3m | 101, fi. | Lib° 2, c° 15, 7m | 41, 2m | Lib° 3, c° 17 | Po° q. 7, 1, c. | Ma. q. 3, 1, c. | Ethic. lect. 1. me° * Virt. 69, 70, 75, 76. Univ. 19, 20.

36 Oppositum videtur dicere 1ª q. 26, 3, 1m | 1-2, q. 3, 1, 2m | q. 5, 2, 2m | 1, d. 19, q. 1, a. 2, q. 1, 2m | Cg. 3, c° 14, 1m | Opus. 20, c° 8, | Virt. q. 1, 9, 7m.

37 In omni bono summum bonum, scilicet Deus, desideratur 1ª q. 6, 1, 1m | 1, d. 3. q. 1, 1, 1m | 2, d. 1, q. 2, 2, c. | Verit. q. 10, 12, 5m | Cg. 3, c° 24, me° | Ma. q. 8, 2, c. prin° | Virt. q. 2, 12, 16m | Ethi. lect. 1, me° | Appetitus 23.

38 Habere speciem, modum, et ordinem, non est de ratione boni increati, nisi sicut in causa 1ª q. 6, 1, 1m.

39 Bonum duplex: scilicet acquisitum cum motu, et sine eo. Secundum est in immobilibus, non autem primum 2, d. 1, q. 2, 1, 1m.

40 Bonum dupliciter, scilicet absolute, et bonum hoc, idest, habens propriam virtutem, idest, propriam perfectionem. Ma. q. 1, 2, c.

41 Bonum duplex, scilicet absolute, idest, cujus bonitas esset alio creato non existente, ut supposita; et ad aliud, idest, cujus bonitas non esset sine alio creato, ut materia, et accidentia 1-2, q. 18, 4, c. | 2, d. 1, q. 2, 3, c.

42 Bonum duplex, scilicet commutabile, et incommutabile 2-2, q. 21, 1, 3m | 3ª q. 86, 4, 1m | 5, c. | 2, d. 42, q. 1, 3, 5m | 4, d. 14, q. 2, 5, 3m | Dio. c° 9. * Aversio 2, 11. Deus 412, 417, 418. Fiducia 10. Honestum 4, 5. Lac 2.

43 Bonum duplex, scilicet proprium, et commune. Virt. q. 2, 4, 2m.

44 Bonum duplex, scilicet subsistens, ut personae, et inhaerens, ut accidentia 1-2, q. 26, 4, c. | 3ª q. 11, 5, 3m | Virt. q. 1, 2, 1m | . Dio. 4, lect. 9 | lect. 10.

45 Bonum simpliciter dicitur dupliciter, scilicet absolute, et universaliter 2-2, q. 58, 10, 2m.

46 Quod est bonum ex suppositione, debet bonum judicari 1-2, q. 39, 1, c.

47 Bonum particulare duplex: scilicet verum, idest, inordinabile ad principale bonum, sed ad ultimum finem: et falsum, sed apparens, quod abducit a finali bono 1ª q. 20, 2, c, fi. 2-2, q. 23, 7, c. | q. 45, 1, 1m | Ma. q. 11, 1, c. | q. 12, 2, c. * Poenitentia 130.

48 Bonum triplex, scilicet naturae, gratiae et gloriae. Et in quolibet istorum sunt duo, scilicet forma, et operatio. Ma. q. 1. 4, 13m.

49 Bonum tripliciter, scilicet perfectio rei, habens perfectionem, et subjectum in potentia ad perfectionem. Ma. q. 1, 2, c. | 14m | 15m.

50 Bonum quadruplex, scilicet in se, cui fit, et facienti: vel in se et facienti, vel in se et cui fit, vel tantum cui fit. Primum est secundum se et simpliciter bonum et perfectum; secundum per se et simpliciter bonum, non tamen perfectum; tertium non simpliciter bonum, nec perfectum, sed tamen per se bonum; quartum est bonum per accidens 1, d. 46, L. prin°.

51 Bonum triplex, scilicet honestum, utile, et delectabile 1ª q. 5, 6, o. | 1-2, q. 99, 5, c. | 2-2, q. 26, 22, c. | q. 145, 3, o. | 2, d. 21, q. 1, 2, c. | d. 41, L. 6m | Verit. q. 24, 1, 1, 1m | 6, c. | Ma. q. 1, 4, 12m | Job. 2, prin° | Ethic. lect. 5, prin° 3 | lib. 2, lect. 3, me°.

52 Bonum duplex, scilicet propter se, idest honestum, et propter aliud, idest utile 1-2, q. 8, 3, o. | 2-2, q. 23, 7, c. | 3, d. 35, q. 1. a. 4, q. 1, c. | 4, d. 49, q. 3, a 1, q. 2, c. | Ma. q. 1, 2, c. * Praesumptio 5.

53 Bona principalia sunt tantum duo, scilicet honestum, et delectabile, et ad utrumque ordinatur utile. Primo opponitur culpa, secundo vero poena. Ma. q. 1, 4, 12m.

54 Bonum triplex, scilicet ultimus finis, omne honestum, et utile tantum. Primum appetitur tantum propter se, tertium propter aliud tantum, sed secundum utroque modo 2, d. 21, q. 1, 3, c. | Ethi. lect. 9. prin.° * Pulchritudo 3, 4.

55 Bonum alicujus quadruplex: scilicet ratione individui, speciei generis, et analogi. Cg. 3, c° 24 me°.

56 Divisio boni est analogi: quia primo convenit honesto, secundo delectabili, tertio vero utili 1ª q. 5, 6, 3m | 1 2, q. 8, 2, 2m | 3 4m. * Purgatio 3. Virtus 121, etc.

57 Bonum universi duplex: scilicet separatum idest Deus, et bonum intra idest ordo partium universi. Spiritu. 8, c.

58 Sicut est duplex bonum, sic est duplex ordo, scilicet gratiae, et naturae. Secundum est in damnatis, non autem primum. Anima 18, 6m.

59 Ordo bonorum duplex, scilicet respectu rectitudinis vitae, et respectu beatitudinis. Primo modo virtutes sunt maxima bona, potentiae media, exteriora vero, minima. Secundo autem modo beatificans est maximum bonum, beatus medium, virtus vero minimum bonum 1, d. 1, L. prin°.

60 Oppositum videtur dicere. Virt. q. 1, 9, 7m.

61 Bonum importat relationem rationis ad appetitum 1ª q. 5, 1, c. | 1m | 3, 1m | q. 16, 1, 3, c. | 1, d. 8, q. 3, c. | d. 19, q. 103, 5, 1, | 2m | 3m | Verit. q. 1, 1, c. | q. 21, 1, 6, c. | Opus. 42, c° 2, fi. Amor 222. Appetibile. Appetitus 16. * Abraham 28. Addere 7, etc. Agens 48. Agere 16.

62 Bonum consistit in hoc, quod sit aliquid appetibile 1ª q. 5, 1, c. | 1m | 3, c. | 5, c. | q. 6, 1, c. | 2, 2m | q. 16, 3, 4. c. | q. 19, 9, c. | q. 48, 1, c. | 1-2, q. 29, 1, c. | Cg. c° 37, | Ma. q. 1, c. prin° | 2, c. | Opus. 3, c° 261, prin°.

63 Bonum et pulchrum fundantur super eamdem rem, scilicet formam. Sed bonum respicit appetitum, pulchrum vero vim cognitivam 1ª q. 5, 4, 1m. * Amor 160, 180, 187, 198, 216, 222, etc. Angelus 573. Appetibile. Appetitus. Pulchritudo 4.

64 Quanto aliquid est melius, tanto communiorem boni appetitum habet, et quaerit, et operatur bonum ad plura, et distantiora. Cg. 3, c° 24, fi. Amor 222.

65 Bonum est diffusivum sui ipsius, ut finis, non autem ut efficiens 1ª q. 5, 4, 2m | 1, d. 34, q. 2, 1, 4m.

BONITAS

119 Bona simpliciter, sunt ea quae ad vitam aeternam pertinent, et mala simpliciter, quae ad miseriam aeternam 3, d. 18, 2, c. * Dolus 1. Dulcedo 6, 7. Electio 32, 33, 34, 35, 36. Eleemosyna 30. Elicere 2. Excessus 2. Fiducia 2, 10.

120 Malum aliquando dicitur contrarium bono, quia non privatur totum bonum, sed aliquid de bono remanet 2-2, q. 33, 5, c. $prin^{o}$ | Ma. q. 1, 1, 2^{m} fi. | 11^{m}.

121 Carentia seu privatio boni, est quid malum, et carentia mali accipitur in ratione boni 1-2, q. 32, 4, c. | Ma. q. 1, 1, o. | 2, c. | 2^{m} | 3^{m} | 4^{m}.

122 Oppositum videtur dicere. Ma. q. 1, 3, 4, 10^{m} | q. 2, 5, 1^{m} | 2^{m} | q. 16, 2, c. * Fomes 3, 4, 11. Fortitudo 32. Fructus 22. Generatio 16. Gratia 153. Habitus 6, 7, 13. Haeresis 49. Idea 31. In 19.

123 Non omnis carentia boni, est malum, sed tantum debiti 1^{a} q. 48, 2, 1^{m} | 3, c. | 2^{m} | 5, 1^{m} | q. 49, 1, c. | 2, d. 2, 34, 4, c. | Cg. 3, c^{o} 6, | Po^{a} q. 5, 3, 7^{m} | 16 | Ma. q. 1, 1, 1^{m} | 3, c. | 4, 10^{m} | q. 2, 5, 1^{m} | 2^{m} | q. 16, 2, c. Carentia. * Inconstantia 1.

124 Subjectum cujuslibet mali, est bonum deficiens, idest in potentia 1^{a} q. 11, 2, 1^{m} | q. 17, 4, 2^{m} | q. 48, 3, o. | q. 49, 1, o. | 3, c. | q. 103, 7, 1^{m} | 2, d. 34, 4, o. | Cg. 3, c^{o} 11, | 13, 1^{m} | 15, 1^{m} | Ma. q. 1, 1, c. | Opus 3, c^{o} 118. * Indeterminatum.

125 Oppositum videtur dicere. Opus. 3, c^{o} 118. * Indulgentia 1. Infidelis 8, 9, 10. Ingratitudo 9, 10. Inquirere 2. Intellectus 209. Intentio 13, etc. Invidia 1, 2, 13, 14.

126 Nec tamen contraria sunt simul, quia malum non est in bono sibi contrario 1^{a} q. 11, 2, 1^{m} | q. 17, 4, 2^{m} | q. 48, 3, 3^{m} | 2, d. 34, 4, 3^{m} | 4^{m} | Verit. q. 1, 10, 4^{m} | 5^{m} | 11, 10^{m} | Ma. q. 1, 2, 5^{m} | q. 2, 11. 10^{m}. Actus 157 usque 163. Malum 52.

127 Bonum et malum sunt differentiae constitutivae in moralibus Ma. q. 2, 4, 16to.

128 Bonum est naturaliter prius malo 1-2, q. 25, 2, o. * Ira 64, 65. Judicium 62, 63, 66, 71, 83, 88. Juramentum 23. Justitia 43. Laus 2, 8. Lex 21 etc. 38, 67, 68. Liberum 11, etc. Lignum 1 Liquefactio. Magi 9, etc. Malum 29.

129 Bonum est causa mali, per accidens tantum 1^{a} q. 49, 1, o. | 3, c. | 1-2, q. 75, 1, o. | 2, d. 1, q. 1, 1, 2^{m} | d. 34, 3, o. | Cg. 2, c^{o} 41, | Lib^{o} 3, c^{o} 9 | 10 | Ma. q. 1, 3, o. * Marcus 2. Matrimonium 48, 54. Medium 10. Meritum 67, 70, 76, 103.

130 Causa mali non est nisi bonum deficiens 1-2, q. 18, 1, 1^{m} | 4, d. 15, q. 1, a. 1, q. 3, 2^{m} | Cg. 3, c^{o} 10.

131 Bonum et malum per accidens idest in concreto, contrariantur: sed per se idest in abstracto, opponuntur privative 1^{a} q. 48, 1, 3^{m} | 2, 1° | 2^{m} | 2, d. 34, 2, 2^{m} | d. 40, 5, c. me^{o} | Cg. 3, c^{o} 8, 2^{m} | 13^{m} | Verit. q. 21, 2, 1^{m} | Ma. q. 1, 1, 2^{m}. * Minister 6. Miraculum 40, etc. Modus 4. Mors 3, 16, 20, 23, 24. Notitia 4. Odium 12, 21, 22.

132 Malum dicitur magis per recessum et distantiam a bono, sicut etiam omnis privatio. Cg. 3, c^{o} 9, 5^{m}.

133 Malum magis dicitur contrarium bono in moralibus, quam in naturalibus. Ma. q. 1, 1, 4^{m} | q. 2, 5, 3^{m}.

134 Bonum et malum in moralibus sunt contraria, sed in naturalibus privative opponuntur. Ma. q. 2, 5, 3^{m}. * Passio. Pax 11, 19, 67. Peccatum 8, 9, 19, 63, 121, 171, 172, 173, 215, 420. Poena 20, etc. Persequutio.

135 Bonum contrariatur bono in naturalibus, non autem in moralibus 1-2, q. 31, 8, 1^{m}. Virt. q. 2, 12, 12^{m}.

136 Quodlibet bonum opponitur cuilibet malo et e converso secundum communes rationes eorum, non autem secundum speciales. Ma. q. 1, 2, 5^{m} | q. 2, 11, 10^{m}.

137 Bonum et malum in communi, sunt opposita mediata, licet ens et non ens sint immediata. Ma. q. 2, 5, 1^{m} | 2^{m} | 9^{m}.

138 Verum et falsum sunt sine medio, quia opponuntur sicut ens et non ens; non autem bonum et malum. Ma. q. 2, 5, 9^{m}.

139 Bonum et malum in naturalibus, sunt immediata circa proprium subjectum, non autem simpliciter, sed neutraliter in moralibus. Ma. q. 2, 5, 2^{m} | 3^{m}. Pharao. Porta 1. Possessor. Potestas 14, 16. Pythagoras 4.

140 Bonum et malum dicuntur contraria et sunt genera, idest, generales conditiones omnium contrariorum 1^{a} q. 48, 1, 1^{m} | 2, d. 34, 2, 1^{m} | Cg. 3, c^{o} 8, 3^{m} | Po^{a} q. 3, 6, 10^{m} | Ma. q. 1, 1, 2^{m} fi. | 11^{m} | Opus. 3, c. 116.

141 Summum malum non contrariatur summo bono secundum rem, sed secundum vocem 1^{a} q. 49, 3, 2^{m} | 1, d. 36, q. 1, 2, c. | 2, d. 1, q. 1, 1, 1^{m} | Verit. q. 2, 15, 4^{m} | Quol. 11, 2, 3^{m}. * Praeceptum 6, 18, 48, 65. Praedestinatio 20, 21. Praedicare 11.

142 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 73, 4, o. | Ma. q. 2, 10, o.

143 Nullum malum opponitur summo bono contrarie, nec privative, nisi indirecte, idest, secundum rationem communem boni 1^{a} q. 17, 4, 3^{m} | q. 49. 3, 2^{m} | 1, d. 36, q. 1, 2, c. | 2, d. 1, q. 1, 1, 1^{m} | Verit. q. 2, 15, 4^{m}. * Praelatio 12, 13, 14. Praemium 7.

144 Mala esse et fieri, non est bonum simpliciter, sed tantum per accidens, inquantum sunt occasio bonorum 1^{a} q. 19, 9, o. | 1, d 46, 2. o. * Praesumptio 1, 5, 14. Princeps 1, etc. 11, 12. Providentia 21, 23, etc. 32. Punitio 1. Quaestio 5. Reverentia 1. Salvari 1. Sapientia 10. Solertia 1. Spes 62. Theologia 21. Timor 17, etc. 26, 27, 59, 60. Tristitia 2, 5.

BONITAS

145 Non omne bonum potest esse subjectum mali, sed tantum quod est in potentia, respectu perfectionis qua privari potest. Verit. q. 21, 2, 1^{m} | Opus. 3, c^{o} 117. * Virtus 18, 19, 39, etc. 113, 114, 120, etc. 145, etc. 211. Vita 38.

146 Aliquid in universali est bonum, quod in particulari est malum, propter aliquas circumstantias, et e converso 2, d. 40, 2, c. | 3^{m} | Quol. 5, 10, c. * Voluntas 17, 24, etc. 53, 54, 60, etc. Votum 8, 68. Zelus 4, 5.

147 Malum non agit nisi in virtute boni, nec privatio, nisi in virtute formae. Cg. 3, c^{o} 9, 4^{m} | 10, 1^{m} | 15, 4^{m} | Lib^{o} 4, c^{o} 71, 2^{m} | Po^{a} q. 3, 6, c. fi. | Ma. q. 12, 4, 6^{m} | Opus. 3, c^{o} 117.

148 Malum tollit totum bonum sibi oppositum, et minuit habilitatem, non autem tollit subjectum ejus 1^{a} q. 48, 4, o. | 1-2, q. 85, 1, 2, 4, o. | q. 93, 6, 2^{m} | 2, d. 3, q. fi. 5^{m} | d. 6, 4, 3^{m} | d. 30, 1, 3^{m} | d. 34, 5, o. | 3, d. 20, a. 1, q. 1, 1^{m} | Cg. 3, c^{o} 10 | 12 | Ma. q. 1, 2, 7^{m} | q. 2, 9, 11, 12, o. | Opus. 3, c^{o} 118 | Anima. 14, 17^{m}.

149 Malum corrumpit bonum sibi oppositum formaliter et privative, non autem effective 1^{a} q. 48, 1, 4^{m} | q. 49, 3, c. | 1-2, q. 85, 1, 4^{m} | 2, d. 7, q. 2, 1, c. $prin^{o}$ | d. 34, 2, 4^{m} | 5, c. | d. 39, q. 2, 1, 5^{m} | Cg. 3, c^{o} 9, 4^{m} | Ma. q. 1, 1, 8^{m} | q. 2, 11, c. | Opus. 3, c^{o} 117 | Anima. 14, 17^{m}.

150 Inter bonum et malum civile, vel ad alterum, est medium, non autem absolute 1^{a} q. 48, 1, 3^{m} | 1-2. q. 18, 8, 1^{m} | 2, d. 40, 5, c. | Ma. q. 1, 1, 7^{m}.

151 Bonitas creaturae non est ejus essentia 1^{a} q. 6, 3, 3^{m} | Cg. 1, c^{o} 38, fi. | Lib^{o} 3, c^{o} 20 | 109 | Verit. q. 21, 1, 1^{m} | 5, o. | Opus. 3, c^{o} 109 | Dio. 4. * Accidens 23. Agens 48. Angelus 27, 53, 54, 85, 171, 172, 214, etc. 354, 450, etc. 573, 577, 579. Animal 46, 71. Apparere 11. Applicatio 1. Avaritia 8, 12. Baptismus 107, 113, 115. Beatitudo 6, 13, 14, 15, 21, etc. 82.

152 Nulla creatura est bona per essentiam 1^{a} q. 6, 3, o. | q. 103, 2, c. | 1-2, q. 2, 8, c. | q. 9, 6, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 1, 1^{m} | Cg. 1, c^{o} 38, fi. | 40 | 41, 2^{m} | Lib^{o} 3. c^{o} 20 | Verit. q. 21, 1, 1^{m} | 5, o. | Ma. q. 5, 1, 4^{m} | Quol. 2, 3, c. | Opus. 3, c^{o} 109 | 121 | Dio. 4 | Hebr. lect. 2, $prin^{o}$. * Beatus 30. Benedictio 9. Benivolentia 1. Blasphemia 19. Caro 2. Cavere. Cautela.

153 Immo omnis creatura est bona per essentiam. Verit. q. 21, 1, 1^{m}.

154 Omnis creatura est bona per essentiam, inquantum essentia ejus non invenitur sine habitudine ad bonitatem Dei. Verit. q. 21, 1, 1^{m} fi. Caecilia. Civilis 1. Civitas 4. Coactio 10. Commune 14. Comparatio 1. Compunctio. Concupiscentia 2, 5, 6. Concupiscibilis 1. Confessio 38. Confusio. Conjectare. Consilium 6. Constantia 3, 5. Contemplatio 21. Contentio 1. Continentia 3. Corporalia 5. Corvus 2. Creatura 15, 29, etc. Crimen. Daemon 12, etc. 24, 29, 32, 33, 46. Damnatio 1, 2, 3, 8, 15, 16, 30, 48, 49, 50. David 2. Defectus 20. Delectatio. Deprecatio 2. Detractio 1.

155 Maximum bonum in creaturis, est bonum ordinis universi 1^{a} q. 22, 4, c. | q. 25, 6, 3^{m} | q. 47, 2, c. | q. 49, 2, c. | q. 50, 3, c. fi. 2-2, q. 122, 2, c. | 1, d. 44, 1, 1^{m} | 2, 1^{m} | 2, d. 23, q. 1, 2, c. | d. 32, q. 2, 2, c. | Cg. 1, c^{o} 85, 2^{m} | lib^{o} 2, c^{o} 39, 6^{m} | 41, 2^{m} | 3^{m} | 43, 1^{m} | 44, fi. | Lib^{o} 3, c^{o} 64, 8^{m} | 9^{m} | 69, me^{o} | Po^{a} q. 5, 16, c. fi. etc. | 17^{m} | q. 5, 1, 14^{m} | Ma. q. 1, 5, c. | me^{o} | Rom. 8, lect. 6, $prin^{o}$. Deus 415, etc. * Difficile 8, etc. Dignitas 1. Dispensatio 3. Dolor 15, 16, 20. Dolus 1. Electio 35, 36, 37. Eleemosyna 26, 30, 31. Elicere 2. Epiicheja 1. Esse 23. Eva 2. Evangelium 1. Eutrapelia. Eventus. Excessus 2. Excommunicatio 8. Fama 1, 3. Fecunditas. Fiducia 2, 10. Finis 8, etc. 17, 25, 26, 66, etc. 75, 77, 90, 92, 99, 100, 114. Flagellum 3. Fomes 4, 11. Fornicatio 4, 2?. Fortitudo 4. Fortuna o.

156 Cujuslibet creaturae secundum se consideratae, duplex est bonitas: scilicet essentialis, et accidentalis 1^{a} q. 25. 6, c. | 1, d. 41, 1, c. | Verit. q. 21, 1, 6^{m} | 5, o. | Opus. 3, c^{o} 109 | Hebdo. lect. 4, fi. * Fructus 22. Gedeon 3. Gloria 3, 4. Gratia 4, 20, 27, 45, 100, 126, 130. Grave 9. Habitus 4, 5, 6, 13. Haeresis 6, 11, 18, 31, 49, 50, 57, 59, 93, 118. Homo 32, 34. Honestum o. Honor 4. Humilitas 25, 28, 29. Idea 31. Jejunium 13. Jephte. Ignorantia 6. Imaginatio 11. Impugnare 1.

157 Creatura ex esse vel essentia, est bona secundum quid, sed ex accidentibus est bona simpliciter 1^{a} q. 5, 1, 1^{m}. * Inconstantia 1. Indulgentia 1. Infidelis 8. Infinitum 8. Ingratitudo 6, 10. Intentio 13, 14. Ira 61, 65, 73. Judex 8. Judicium 13, 14, 62, 63, 66. Juramentum 23. Jus 1. Justitia 2, 17, 18, 22, 28, 43, 44, 51, 56, 61, 63, 75, 78, 80. Justificatio 44. Justus 3. Lac 2. Latro 2, 8. Levatio. Lex 2, 9, 13, 21, 22, 27, 37, 38, 68, 82, 99, 160, 171, 172.

158 Ipsum universum, et quaelibet creatura potest esse melior quam sit bonitate accidentali, non autem essentiali 1^{a} q. 25, 6, o. | 1, d. 44, o. | Po^{a} q. 3, 16, c. me^{o} | 17^{m}. * Deus 415, 416, 417, 418. Liberalitas 1, 5. Liberare 2. Liberum 11, etc. Licita o. Liquefactio. Luxuria 24. Magi 14. Magnanimitas 14. Maledi-

cere 1. Malitia 7. Malum 2, etc. 20, etc. 32, 34, 38, 40, 41, 45, 61, 66, etc. Maria 19, 26, 42. Martyrium 10. Matrimonium 47, 48, 53, 54, 55, 68, 71, etc. 81, 85, 86. Melius o. Meritum 18, 67, 70, 76, 81. Minister 2, 5, 6, 12. Misericordia 8. Modestia 6. Modus 4, 5. Mollities 2, Mors 15, 16, 20. Mutilatio. Negligentia 6. Nemesis 1. Notitia 2. Obedientia 10, 11, 13, 14, 20, 21, 25, 41.

159 Qualibet re creata, potest esse alia res creata melior, bonitate essentiali, et accidentali 1ª q. 25, 6, o. | 1, d. 44, 1, 3, c. Bonitas 158, 160.

160 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 29, 3, 6m. * Observantia 3. Occidere 5. Omissio 1, 6, 17. Operatio 10, 21, etc. 41, 52, etc. Optimum. Oratio 22, 52, 39, 83, 93. Organum 1, 2. Passio. Patientia 2. 3, 6, 10. Paupertas 3, 8. Pax 11, 12, 19, 27. Peccatum 7, 19, 28, 59, 88, 121, 138, etc. 149, 170, etc. 195, 205, 215, 224, 239, 268, 280, 282, 297, 398. Perfectio 1, 22, 31, 34, 44, 80. Periculum 5. Permissio 1, 2, 4. Perseverantia 5, 7. Pharao. Pietas 15. Poena 7, 20, etc. 42, 50, 52, 77. Poenitentia 4, 133, etc. Politica 4. Porretani. Porta 1. Possessor. Potentia 27. Potestas 11, 16. Praeceptum 6, 16, 33, 116, 153. Praedestinatio 21.

161 Bonum cujuslibet creaturae, consistit in specie, modo, et ordine 1ª q. 5, 5, o. | q. 6, 1, 1m | 1 2, q. 63, 2, c. | q. 85, 4, o. | 2-2, q. 19, 11, c. | q. 27, 6, 1m | q. 109, 2, c. | 3m | q. 114, 1, c. | 1, d. 3, q. 2, 2, o. | d. 38, 1, 3m | Verit. q. 21, 6, o. | q. 23, 1, c. | Ma. q. 2, 4, c. | Virt. q. 1, 8, 12m | Anima. 18, 9m. * Praedicare 11. Praedicator 3, 5. 3. Praelatio 3, 13, 14, 22. Praemium 1, 5, 7. Praesumptio 1, 5, 14. Princeps 1, etc. 24. Principatus 2, etc. Principium 18. Prohibitio 2. Prophetia 11, 17. Providentia 6, 21, 23. Prudentia 2, 26, etc. 31, 36, 61, etc. Psalterium 1. Pulchritudo 3. Punitio 4. Puritas 1. Ratio 10, 28, 34. Rectitudo 3 Retributio 2, 3. Sanctificatio 3, 6. Sanctus 7. Sapientia 10. Satisfactio 4, 14, 25, 27. Scandalum 19. Scholaris. Scriptura 19. Seditio 3. Seducere. Sensualitas 15. Sermo 3. Servire 2. Servitus 3, 4. Simonia 9. Societas 4, 5. Solicitudo 4. Spes 2, 11, 12, 17, 21, 23, 24, 47, 50, 58, etc. Synderesis 5.

162 Sola natura intellectualis attingit communem rationem boni, scilicet per intellectum, et voluntatem. Ma. q. 1, 4, c. prino. * Stabilis. Studium 7. Stultiloquium. Superbia 1, 7. Tacere 2. Temperantia 7, 14, 15, 18. Tentare 5, 6, 7. Timor 17, 18, 27, 59, 60. Vinculum 2. Vindicatio 4.

163 Homo dicitur bonus simpliciter secundum voluntatem, quia ipsa imperat cuilibet potentiae. Secundum quid autem per intellectum, vel alias potentias 1ª q. 5, 4, 3m | q. 48, 6, c. | 1-2, q. 34, 4, c. | q. 56, 3, c. | q. 66, 3, 2m | 2, d. 7, q. 2, 1, 2m | d. 39, q. 1, 2, c. | 4, d. 4, q. 1, a. 3, q. 3, c. | 2m | Cg. 3, cº 116, 2m | Virt. q. 1, 7, 2m | 9, 16m | Gal. 5, lect. 6, meº | Ethi. 3, lect. 6, prinº. * Abraham 28. Accidentaliter 3. Accidia 10. Adeps. 1. Adulterium 4. Affectio 2. Amicitia 15, 32, 33, 36, 37, etc.

164 Bonum hominis, ut est homo, est bonum secundum rationem non autem secundum sensum 1ª q. 49, 3, 5m | 1-2, q. 71, 2, c. | 2-2, q. 123, 1, c. | q. 129, 3, c. | q. 141, 1, 6, c. | 1, d. 39, q. 2, 2, 5m | 2, d. 36, 4, c. | d. 39, q. 2, 1, c. | Cg. 3, cº 107, 6m | Ma. q. 2, 4, c. | Virt. q. 1, 9, c. | 13, c. | 8m | q. 2, 2, c. | Job lect. 2, meº | 2. * Amor 102, 179. Angelus 475, 579. Anima 127, 138, 303. Antichristus 5. Apostasia 2. Ars 1, 8, 9, 19. Assentire 3. Assimilatio 5, 10, etc. Aversio 11. Aureola 16. Baptismus 115. Beatitudo 11, etc. 42, 43, 136. Beatus 30, 37, 38, 46. Beneficentia 1. Beneficium 25. Caro 2. Charitas 34, 147, 148. Civilis 1.

165 Bonum hominis consistit principaliter in actibus interioribus 2-2, q. 27, 6, 3m | q. 30, 4, o. | Rom. 12, lect. 1, meº | cº 14, lect. 2, meº.

166 Bonum hominis consistit in conjunctione ejus ad Deum 1-2, q. 98, 5, 2m | 2-2, q. 27, 6, 3m | q. 30, 4, o. | q. 166, 1, c. | Cg. 3, cº 115. Virt. q. 4, 1, 4m | Opus. 3, cº 255. Psal. 32, meº | Rom. lect. 1, fi. | Ephes. 5, lect. 1, prinº | Hebr. 3, lect. 3, prinº. * Communicatio 6.

167 Totum bonum hominis consistit in subjectione ejus ad Deum 2-2, q. 19, 11, c. | q. 81, 7, c. | q. 104, 4, 2m | 3, d. 34, q. 1, 2, 7m | q. 2, a. 1, q. 3, 2m | 4, d. 15, q. 4, a. 1, q. 3, 3m | d. 20, a. 3, q. 2, 5m | Verit. q. 14, 3, 8m | Job lect. 4, prinº | Jo. lect. 12, fi. | Eph. 5, lect. 9, fi. * Confessio 38. Crimen. Delectatio 8, 9, 30, 31, 42, 44. Difficile 8. Dispensatio 3, 4, 5, 11.

168 Omnes homines appetunt unum bonum formaliter, non autem materialiter 1-2, q. 1, 7, o. * Dolor 31. Dominium 11.

169 Homo naturaliter in bonum tendit 2-2, q. 34, 5, o. | 2, d. 39, q. 2, o. | 2, 1m | 5m | d. 44, q. 1, 1, c. | 5m. * Dulcedo 4, etc. Eleemosyna 26.

Immo mala, scilicet vitia et peccata secundum totam speciem humanam in pluribus hominibus proveniunt, quam bona 1ª q. 49, 3, 5m | q. 63, 9, 1m | 1-2, q. 71, 2, 8m | Cg. 3, cº 26, fi. Accidentaliter 3.

170 Bonitas hominis est rectitudo et dulcedo animi, secundum Glossam. Bonum enim conveniens secundum activam vitam quod delectationem facit, etiam est in affectu, secundum quod homini omne bonum complacet, et sui et alterius. Hoc est enim

hominem dulcem habere animum 3, d. 34, q. 1, 5, c. | Gal. 5, lect. 6, meº. Dulcedo 1, 2, 3. * Eva 2. Eutrapelia. Fama 1, 2, 3. Foecunditas.

171 Homo naturaliter in bonum tendit, et naturaliter vult bonum; sed potest velle malum, non ut malum, sed ut aestimatur bonum, ex indeterminatione voluntatis 2, d. 39, q. 2, 1, o. | 2, 1m | 5m | d. 44, q. 1, 1, c. | 5m. * Fides 115.

172 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 19, 7, 2m | 3m | q. 78, 1, 2m.

173 Bonum opus, habet semper sibi adjunctum bonitatis praemium, in perfectione virtutis, quae est bonum humanum, et in consequutione beatitudinis 1, d. 39, q. 2, 2, 5m. * Finis 8, etc. 63, 72, 92, 114, 117. Fortitudo 4. Gloria 2, 3, 4.

174 Bonum cujuslibet virtutis, est conveniens homini secundum rationem, ideo convenit ei naturaliter 1-2, q. 54, 3, c. | 2, d. 39, q. 2, 1, c.

175 Nullum bonum potest habere homo, nisi a Deo, vel immediate, ut bona infusa, vel cooperantibus nobis, ut bona acquisita, vel cooperante natura, ut bona naturalia 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 2, 1m. * Haeresis 34, 57, 59. Homo 31. Honor 12.

176 Impossibile est, quod aliquis homo sit bonus, nisi sit bene proportionatus bono communi 1-2, q. 92, 1, 3m. * Humilitas 25.

177 Qui quaerit bonum commune, quaerit proprium, quia bonum proprium non potest esse sine communi, et bona dispositio partis est in respectu ad totum 2-2, q. 47, 10, 2m | q. 61, 1, 3m. * Impugnare 1. Infinitum 8. Ingratitudo 6. Invidia 1, 2, 18. Jephte.

178 Omne bonum creatum, est minus bono hominis objectivo, non autem intrinseco et inhaerenti 1-2, q. 2, 8, 3m. * Judex 3, 8.

179 Bonum animae, est melius bono corporis, et hoc bonis exterioribus, et bonum vitae contemplativae, bono activae 1-2, q. 2, 5, c. | 2-2, q. 104, 3, c. | q. 152, 2, 4, c. | 3, d. 29, 5, c. | Cg. 3, cº 141 | Job 2, prinº. * Judicium 13, 62. Latro 1.

180 Nihil exteriorum est secundum se bonum hominis, sed tantum in ordine ad bonum rationis 1, d. 39, q. 2, 2, 5m | Cg. 3, cº 131, 5m | 141, meº | Eph. 6, lect. 1, fi. | Legislator o. Lex 13, 21, etc. 37, 67, 68, 149, etc. Maria 26, 42. Voluntas 27.

181 Bonum multitudinis est majus quam bonum unius qui est de multitudine, non autem quam bonum unius extrinsecum, ad quod multitudo ordinatur 2-2, q. 39, 2, 2m | Opus. 20, Libº 1, cº 15. * Meritum 103. Minister 6. Miraculum 40, etc.

182 Bonum publicum hominum, propter tria permanere non sinitur: scilicet quorum unum est a natura proveniens, scilicet variatio vitae et temporum: secundum ab interiori proveniens et in perversitate voluntatum consistens, scilicet vel desidia, vel pacis perturbatio: tertium ab exteriori causatur, scilicet vel per incursum hostium vel per civitatis dissipationem. Contra quae impedimenta, triplex cura imminet regi: scilicet per successionem hominum in officiis, per coercitionem ab iniquitate, et per tutelam ab hostibus. Opus. 20, Libº 1, cº 15, fi. Occidere 5. * Obedientia 11, etc. Odium 7, etc. Officium 4. Oratio 83, etc. 93. Pax 6, 11, 12. Peccatum 170, etc.

183 Nullus potest ordinate plus diligere bona exteriora, quam proprium corpus 4, d. 49, q. 5, a. 3, q. 2, 8m. Perfectio 1, 2, 32. Persequutio. Perseverantia 1, 7, 12, 13. Praemium 1. Princeps 1, etc. 12. Prudentia 26, etc. 61, 64, 65, 70.

184 In spiritualibus bonis, debet homo semper sibi magis providere, quam aliis; sed in temporalibus, laudabiliter liberalis facit e converso 2-2, q. 117, 1, 1m. * Pulchritudo 3, 4, 12. Ratio 34. Regere 14. Restitutio 14. Resurrectio 29, 56, 57. Revelatio 4. Reverentia 9. Sacerdos 40. Subjectio 3. Suffragia 3. Torcular 1.

185 Qui praeest alicui congregationi, potest bona illius spiritualia aliis communicare 4, d. 20, a. 4, q. 1, c.

186 Existens in charitate, est particeps omnium bonorum, quae fiunt ubicumque, et a quocumque 4, d. 20, a. 3, q. 2, 5m | d. 45, q. 2, a. 1, q. 1, c. * Christus 174. Usura 9, 156. Uti 16, etc. Utile o. Virtus 12, 13, 18, 37, 40, etc. 51, 59, 60, 81, 98, 116, 120, etc. 169, 172, 173, 183, 197, 229, 230, 246, etc. 256. Voluntas 16, 17, 24, etc. 49. Votum 8, 9, 79, 81. Zelus 4, 9.

187 Ad bonam vitam unius particularis personae duo pertinent: scilicet operari secundum virtutem, et corporalium bonorum sufficientia. Opus. 20, Libº 1, cº 15.

188 Bonum hominis triplex: scilicet animae, corporis, et exteriora 1-2, q. 84, 4, c. | 2-2, q. 73, 3, c. | q. 85, 3, 2m | q. 104, 3, c. | q. 118, 5, c. | q. 152, 2, 4, c. | q. 186, 7, c. | 3, d. 9, q. 1, a. 3, q. 3, c. | 4, d. 15, q. 1, a. 4, q. 3, c. | d. 25, q. 33, c. | Ma. q. 3, 1, c. fi. | Virt. q. 3, 1, c. | Quol. 5, 6, c. | Rom. 12, lect. 1, prinº | Ethi. lect. 12, prinº. * Amor 167, 241. Concupiscibilis 1.

189 Bonum hominis duplex: scilicet corporale et spirituale 2, d. 36, 4, c. | 3, d. 29, 5, c. | Verit. q. 11, 2, 3, c. * David. 2.

190 Bonum hominis duplex: scilicet simpliciter, idest, ultimus finis ejus, et omnia ducentia in eum: et bonum secundum quid, idest, ut nunc, vel secundum aliquid bonum 1-2, q. 114, 10, c. | 2-2, q. 23, 7, c. * Dulcedo 3, 7, 8. Eleemosyna 31. Finis 8, etc. 20, 75, 90. Fomes 4.

191 Bona hominis triplicia: scilicet minima, ut bona fortunae: media, idest, naturalia: et magna, idest, habitus. Et eorum triplex est fructus: scilicet fructus honestae conversationis, sacrae devotionis, et jucundae pietatis 1-2, q. 85, 4, c. | 2-2, q. 108, 4, c. | q. 118, 5, c. | 2, d. 27, L. | Cg. 3, co 133, 1m | Opus. 58, co 32. * Gedeon 3.

192 Bonum hominis quintuplex. Primum et summum est beatitudo. Secundum virtus. Tertium debita dispositio potentiarum animae. Quartum sanitas corporis. Et quintum bona exteriora. Cg. 3, co 141. * Gratia 4, 20, 40, 45, 60, 116, 127, 129, 153, 168.

193 Immo virtus infusa, est maximum bonum hominis simpliciter. Virt. q. 1, 9, 7m.

194 In bonis corporis hominis, tria sunt per ordinem: scilicet integritas corporis, quies et delectatio sensus, et usus membrorum. Primum tollitur per occisionem vel mutilationem, secundum per verbera, tertium per carcerem 2-2, q. 65, 3, c.

195 Deus dat nobis tria bona: scilicet temporalia, gratiam, et gloriam. Psal. 12, fi. | Psal. 21. * In carcere. Infinitum 8.

196 Deus facit in nobis tria bona: quia intellectum illuminat, voluntati satisfacit, et virtutem operativam roborat. Psal. 24, fi. Justus 3. Maria 26, 42. Matrimonium 48, 49, 51, etc. 67, etc. Peccatum 170, etc.

197 Bonum unius hominis continuatur alteri dupliciter, scilicet per charitatem, et per intentionem facientis 3a q. 82, 6, 3m | 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | d. 20, a. 3, q. 2, 5m | a. 4, q. 1, c. | d. 45, q. 2, a. 1, q. 1, c.

198 Aliquid dicitur bonum hominis dupliciter: scilicet secundum naturam propriam, et secundum naturam communem generis 2, d. 36, 4, c. * Amor 74, 101. Angelus 27. Animal 46, 71, 73. Appetitus 39, etc. Caro 2. Comedere 4. Concupiscentia 2, 5, etc.

199 Bonum naturae hominis triplex: scilicet principia naturae cum proprietatibus ejus, inclinatio ad virtutes, et originalis justitia. Tertium totaliter tollitur per peccatum. Secundum minuitur. Primum autem integrum manet 1-2, q. 85, 1, 2, 4, 6, | q. 93, 6, 2m | 2-2, q. 10, 4, c. | q. 23, 7, 1m | q. 33, 5, c. | Ma. q. 1, 2, c. fi. | Anima. 11, 17m. * Cor 7. Damnatio 16, 48, 49, 50. Delectatio 5, 30, 42, 44. Daemon 12, 31, 32, 33. Dolor 22. Fornicatio 20. Fortitudo 4, 32. Fortuna 4, 7, etc. Generatio 36, 40, 41. Gratia 45. Haeresis 59. Honestum 4, 5. Intellectus 179. Malum 45. Mors 15, 23. Naturale 18.

200 Bona naturalia dicuntur dupliciter: scilicet secundum se, et in ordine ad finem. Primo modo non minuuntur per peccatum, sed tantum secundo modo 2, d. 34, 5, 5m | Ma. q. 2, 11, o. * Nihil 4. Nocere 5, 6. Notitia 2. Operatio 41. Oratio 39. Pars 25, 26. Patientia 2. Peccatum 8, 12, 28, 170, etc. 195, 215, 239, 297. Poena 7, 50, 52, 77. Perfectio 41.

201 Bonum proportionatum communi statui naturae, est ut in pluribus; excedens vero, ut in paucioribus, defectus autem e converso 1a q. 23, 7, 3m.

202 Bona ecclesiastica debent dividi in quatuor partes: quarum una debetur episcopo, alia fabricae, tertia pauperibus, et quarta beneficiato 2-2, q. 185, 7, c. | Quol. 6, 12, c. | 3m. * Annexum o. Beneficium.

203 Bona ecclesiastica debent expendi tantum dupliciter: scilicet ad cultum Dei, et in usum pauperum. Quol. 6, 12, 3m | Jo. 13, lect. 5, meo 1.

204 In necessitate non deberent emi possessiones de bonis ecclesiasticis, nec in thesauris reponi 2-2, q. 175, 7, 4m.

205 Episcopi et alii clerici, habent verum dominium bonorum propriorum, non autem ecclesiasticorum, sed tantum sunt dispensatores 2-2, q. 63, 2, 1m | q. 119, 3, 1m | q. 185, 7, c. | Quol. 6, 12, c. * Electio 36. Ordo 57. Papa 8, 9. Religio 72. Restitutio 21.

206 Episcopi et clerici possunt disponere de sua quarta, sicut de bonis propriis 2-2, q. 185, 7, c. | Quol. 6, 12, c. | 3m.

207 Episcopi et clerici possunt dare moderate suis consanguineis, de bonis ecclesiasticis, in suum usum deputatis 2-2, q. 185, 7, 2m. * Christus 51, 54. Thesaurus 2.

208 Episcopi et clerici peccant, si in articulo necessitatis possunt vivere de patrimonio, et vivant de bonis ecclesiasticis 2-2, q. 185, 7, 3m | q. 187, 4, 1m.

209 Si episcopi vel clerici retinent sibi de bonis ecclesiasticis divisis vel indivisis notabiliter ultra quartam, peccant mortaliter 2-2, q. 185, 7, c. | Quol. 6, 12, o.

210 Praelatus tripliciter surripit bona ecclesiae, et tenetur restituere: scilicet si rem ecclesiae non sibi deputatam sed alteri, sibi usurparet: puta si episcopus usurparet sibi rem capituli: si rem ecclesiae, suae custodiae deputatam, in alterius dominium transferat, puta consanguinei vel amici: et si solo animo surriperet, dum scilicet incoepit habere animum possidendi eam ut suam et non nomine ecclesiae 2-2, q. 62, 5, 5m | q. 185, 7, c. | 4, d. 15, q. 1, a. 5, q. 4, 1m.

211 Male dispensans bona hospitalis, tenetur restituere, non autem dispensans bona beneficii, quo ad suam portionem; sed tenetur poenitere 2-2, q. 62, 5, 5m | q. 185, 7, c. prino | Quol. 6, 12, c. | 3m.

212 Bona temporalia, quasi nihil sunt respectu futurorum 2-2, q. 36, 2, c. fi. Bonitas 223. Nemesis 1. * Abscondere 2. Accidentaliter 3. Annexum 2.

213 Bona temporalia, secundum se sunt bona secundum quid; sed ut ducunt ad beatitudinem, sunt bona simpliciter 1-2, q. 114, 10, c. | Eph. 6, lect. 1, fi. * Aversio 11. Beatitudo 27, etc. 42, 67. Beneficentia o. Beneficium 25. Corona 3. Cupiditas. Debora.

214 Bona exteriora, ut divitiae et honores, sunt bona simpliciter, idest, absolute et secundum naturam suam, non tamen omnibus modis, et circa haec est justitia: sed virtutes sunt bona simpliciter, idest, universaliter 2-2, q. 58, 10, 2m. * Detrimentum.

215 Exteriora bona, sunt bona instrumentaliter, non autem principaliter, licet secundum Stoicos sint nulla 1-2, q. 59, 3, c. | 2-2, q. 58, 10, 2m | q. 125, 4, 3m | 3a q. 15, 6, 2m | Cg. 3, co 133, prino | Verit. q. 26, 8, 7m | Job 1, fi. | Psal. 36, meo | 1a Cor. 4, lect. 2, meo | Ethi. lect. 12, prino | lect. 16, meo. * Dignitas 1, 3, 4. Dolor 44. Excommunicatio 17. Fama 1, 2, 3. Fortuna 4.

216 Bona temporalia non sunt praemia virtutum, nec subtractio eorum, est poena peccati principaliter 1-2, q. 87, 7, c. | 2m | q. 108, 3, 4m | 1, d. 37, q. 2, 2, 5m | 2, d. 36, 4, c. | 4m | 5m | Job lect. 2, fi.

217 Bona temporalia sunt ejus cujus Deus concedit, quo ad proprietatem; sed quo ad usum, sunt etiam aliorum 2-2, q. 32, 5, 2m. * Haereditas 1, 3. Honor 4, 19, 21. Impuritas 2. Infidelis 1, 3, 4. Invidia 1, 2, 10, 11, 13, 14. Judaei 10, 11, 13, 30, 32, etc. Judicium 39. Juramentum 33. Lex 172. Liberalitas 1, etc. Luxuria 24. Macula 2. Magnanimitas 12, etc. 27.

218 Deus dat justis tantum de bonis et malis temporalibus, quantum expedit eis ad beatitudinem 1-2, q. 87, 7, 2 | q. 114, 10, c. | 2, d. 11, q. 1, 4, c. | d. 36, 4, c. | Cg. 3, co 141 | Psal. 33, meo | Psal. 36, meo | 1a Cor. 4, lect. 2, fi. | Eph. 6, lect. 1, fi. | 1a Tim. 4, lect. 2, meo. * Merces 2, etc. Meritum 6, 56, 102. Omissio 1, 6, 3, 17. Operatio 54, 55, 56. Oratio 61. Poena 47.

219 Deus dat malis bona temporalia, et bonis mala temporalia, ut eis reservet majora, idest, aeterna 1-2, q. 87, 7, 2m | 2, d. 36, 4, 5m | 4, d. 46, q. 2, a. 2, q. 2, 6m | Cg. 3, co 141 | Job 27, lect. 1, meo | Poenitentia 130. Pietas 14, 15, 19. Possessio o. Praeceptum 239. Praelatio 20, 21, 22, 23. Praemium 1, 7. Princeps 2, 9, etc. Prodigalitas o. Prudentia 27, 31, etc. 72, 80.

220 Bona temporalia dantur indignis a Deo ad corruptionem, vel ad damnationem eorum 1-2, q. 87, 7, 2m | 2-2, q. 36, 2, c. fi. Purgatio 3. Quies 6. Quiescere 2. Radix 3. Religio 22, etc. 48, etc. 52, etc. 88. Scandalum 19. Sensualitas 15.

221 Omnia temporalia bona et mala, aequaliter eveniunt bonis et malis, quo ad substantiam, non autem quo ad finem 1-2, q. 114, 10, 4m | 1, d. 39, q. 2, 2, 5m. * Christus 90. Simonia 8, etc. Sinistra 4. Timor 71. Tribulatio 8, 9, 20. Verecundia 9. Zelus 4, 5, 9.

222 Copia bonorum spiritualium, ponitur circa quatuor, quae sunt in in caelesti et militanti ecclesia: scilicet cordis laetitia, rerum opulentia, immobilitatis gratia, et aquarum abundantia, idest, divinarum monitionum. Isa. 33, lect. 2, fi.

223 Temporalia nullius momenti sunt, respectu spiritualium 1-2, q. 2, 6, c. fi. | q. 87, 7, 2m | 2-2, q. 36, 2, c. fi. | Quol. 1, 13, c. fi. | Jo. lect. 6, meo. Bonitas 212.

224 Bona spiritualia satiant in perpetuum, non autem temporalia, quia temporalia paulatim sumuntur, et corrumpuntur 1-2, q. 31, 5, c. | q. 32, 2, c. fi. | Jo. 6, lect. 4, meo | co 16, lect. 6, fi. * Abdicatio. Abjicere. Accidia o. Amicitia 40, etc. Amor 76, etc. 128, etc. 150, 160, 179, etc. 216, 222, etc. 230, 235, 270. Avaritia 8, 12, 16. Baptismus 158. Beatitudo 1, etc. 21, 27, 29, 34, 82, 83, 138, 145, 156.

225 Bona temporalia non habita appetuntur sed habita fastidiunt, spiritualia vero e converso 1-2, q. 2, 1, 3m | q. 32, 2, c. fi. | q. 33, 2, o. | Opus. 4, co 2 | Jo. 4, lect. 2, prino. * Beatus 36, etc. Beneficium 4, 19, etc. Caelum 61. Commutabile. Corporalia 4, 5, 6. Damnatio 8, 15, 16, 30, 48, 49. Dolor 24. Eleemosyna 1, etc. 18, 36. Excommunicatio 8, etc. Finis 93. Flagellum o. Gustus o. Heva 2. Honor 19, 33. Invidia 1, 2, 13, 14. Jephte. Judicium 39, 39. Juramentum 33.

226 Bona spiritualia non sapiunt habentibus affectum infectum amore delectationum corporalium et praecipue venerearum 2-2, q. 20, 4, c. | q. 46, 2, c. | 4, d. 49, q. 3, art. 5, q. 1, c. meo | Ma. q. 11, 2, c. | Rom. 12, lect. 1, meo | fi. | 1 Cor. 2, lect. 3, fi. * Lex 85, 106, 135. Liberare 2. Magnanimitas 21. Malitia 7. Meritum 67, 102, 103. Nemesis o.

227 Bona spiritualia possunt simul a multis integre possideri, non autem corporalia 1-2. q. 28, 4, 2m | 3a q. 23, 1, 3m | 3, d. 10, q. 2, a. 1, q. 1, 3m | Rom. 3, lect. 3, fi. | 1 Cor. 3, lect. 1, meo | co 14, prino. * Operatio 48, 52, 54, 61, etc. Passio 102. Patientia 2, 3, 6, 10. Paupertas 3, 6, etc. Pax 13, 18, 19. Peccatum 9, 121, 132, 139, 140, 158, 160, etc. 176, 177, 224, 239, 268, 281, 398, Perfectio 57, etc. Periculum 2, 5, 6, 7. Permutatio. Poena 47, 50. Politica 1. Praeceptum 48, 151, etc.

C

CAELUM

CAELUM

Motus caelorum mensuratur tempore, at ipsum mobile mensuratur ipso nunc temporis. Hebr. lect. 5, fi.

115 Motus caeli cessabit in fine mundi, per solam Dei voluntatem 2, d. 11, q. 2, 6, 3io | 4, d. 43, a. 1, q. 1, 1m | a. 3, q. 1, c. | d. 44, q. 1, a. 3, q. 4, c. | q. 2, a. 3, q. 2, o. | d. 47, q. 1, a. 1, q. 3, c. | q. 2, a. 2, q. 1, c. | d. 48, q. 2, 2, o. | 3, 2m | Cg. 4, fi. | Poa q. 5, 5, o. | Opus. 3, c. 17 | Jo. 6, lect. 5, meo | Hebr. lect. 5, meo etc. Meta. 12, lect. 7, fi.

116 Motus caeli cessabit in instanti. Poa q. 5, 7, 10m. Cessare 5. * Claritas 1. Creatura 30.

117 Nullus homo potest naturaliter scire, quando cessabit motus caeli 4, d. 43, a. 3, q. 2, c. | d. 47, q. 1, a. 1, q. 3, o. | d. 48, q. 2, 2, 8m | Poa q. 5, 6, o. | Hebr. lect. 5, fi.

118 Cessante motu caeli, remanebunt omnia quae sunt de perfectione universi primo et per se. Poa q. 5, 7, c. | Opus. 3, co 171.

119 Cessante motu caeli, elementa remanebunt secundum substantiam, sed renovata 4, d. 47, q. 2, a. 2, q. 2, o. | Cg. 4, fi. | Poa q. 5, 7, o. | Opus. 3, co 3 | co 171 | Opus. 11, a. 19 | Rom. 8, lect. 4 | 1 Cor. 7, lect. 6, meo 3.

120 Cessante motu caeli, propriae qualitates elementorum remanebunt, quia sunt effectus formarum substantialium, et de perfectione secunda, ut propriae passiones elementorum 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 1, c. | d. 47, q. 2, a. 2, q. 2, c. | d. 48, q. 1, a. 4, q. 2, 3m | Poa q. 5, 7, c. * Elementum 28. Judicium 87, etc.

121 Cessante motu caeli qualitates tangibiles erunt in elementis, et in corporibus gloriosis, quo ad substantiam, non autem quo ad actiones in alterum, quia continebuntur per formam gloriae sicut per formam naturalem, ne dissolvantur 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 2, 2m | 4, d. 44, q. 1, a. 3, q. 4, c. | q. 2, a. 1, q. 1, c. | 3m | d. 47, q. 2, a. 2, q. 2, c. 1m.

122 Caelum quiescit in nobilissimo situ possibili ad nostram partem habitabilem, vel secundum aliquos, in situ in quo factum fuit 4, d. 48, q. 2, 2, 8m.

123 Lux remanebit in utroque hemisphaerio. Poa q. 5, 5, 17m. * Lux 2, 3.

124 Si lux caeli nunc cessaret, omnia corruptibilia cito morerentur, non tamen in instanti 2, d. 2, q. 2, 3, c. | Opus. 10, co 24 | Opus. 11, a. 11 | 14 | Opus. 53, 8m | 11m.

125 Cessante motu caeli corpus gloriosum non poterit transmutari a sua naturali dispositione 4, d. 44, q. 3, a. 1, q. 3, 1m | 3m | Quol. 7, 11, o.

126 Cessante motu caeli in his inferioribus remanebit actio et passio intentionalis, non autem naturalis 2, d. 1, 6, 3m | 4, d. 44, q. 3, a. 1, q. 3, c. | Poa q. 5, 8, o. | Quol. 7, 11, c.

127 Cessante motu caeli, motus cordis in homine remanebit. Poa q. 5, 10, 8m. * Purgatio 8, etc.

128 Cessante motu caeli nunc faber conservatus a Deo, posset movere manus, et instrumenta. Opus. 10, a. 8 | 9 | Opus. 11, a. 10, | Opus. 53, 9m. * Resurrectio 4.

129 Oppositum videtur dicere 4, d. 43, art. 4, q. 1, c. fi.

130 Cessante motu caeli, non potest aliquid vivum remanere vita conservata ex influentia illius motus 4, d. 43, art. 4, q. 1, c. fi.

131 Cessante motu caeli, nullum mixtum praeter hominem remanebit 4, d. 43, a. 4, q. 2, c. | d. 48, q. 2, 5, o. | d. 50, q. 2, a. 3, q. 2, c. | Cg. 4, fi. | Poa q. 5, 9, 10, o. | Opus. 3, co 171 | Opus. 10, a. 10 | Opus. 53, 8m | 9m.

132 Cessante motu caeli non remanebit generatio, nec aliqua actio naturalis 2, d. 11, q. 2, 6, 3m | d. 33, q. 2, 1, 3m | 5m | 4, d. 44, q. 1, a. 3, q. 4, c. | q. 3, a. 1, q. 2, o. | q. 3, c. | d. 47, q. 2, a. 2, q. 2, c. fi. | 1m | d. 48, q. 2, 2, o. | d. 50, q. 2, a. 3, q. 2, c. | Cg. 1, fi. | Poa q. 4, 7, 8, o. | Quol. 7, 11, c. | Opus. 3, co 176 | 171 | 177 | Cae. 2, lect. 4, fi. Angelus 113.

133 Nobilissima omnium perfectionum est illa quae movet caelos 2, d. 1, q. 2, 5, c. Angelus 141. * Angelus 110, 142, etc.

134 Deus secundum Aristotelem, est causa caeli secundum substantiam, et non tantum quo ad motum contra quosdam 2, d. 1, q. 1, 5, 15m | Cg. 2, co 15, fi. | Meta. 2, lect. 2, meo 1 | libo 6, lect. 1, fi.

135 Caelum movetur ab aliquo intellectu 1a q. 70, 3, o. | 2, d. 14, 3, o. | Cg. 3, co 23 | 24, 1m | libo 4, fi. Poa q. 5, 7, c. | Spiritu. 6, o. | Anima. 8, 17m | 18m | Opus. 53, 1m | 2m | 4m | 6m. * Creatio 14, 35, 46.

136 Philosophi uni orbi non attribuerunt nisi unum motorem 1, d. 37, q. 3, 3, c. fi.

137 Deus dicitur esse in caelo, quia ibi incipit principium omnium motuum corporeorum. Cg. 3, co 68, fi. | Anima 10, 5m.

138 Caelum est movens seipsum, inquantum motor est ei intrinsecus 1a q. 70, 3, 5m.

139 Motores caelorum sunt duplices, scilicet conjuncti et separati, idest Angeli inferiores et superiores 2, d. 10, 2, c. | d. 14, 3, c. | Spiritu. 6, 10m. * Daemon 82, 83, 121. Manichaeus 2. Miraculum 19, 56.

140 Motor caeli conjungitur orbi secundum totum, secundum Philosophos, ideo non movetur per accidens ad motum caeli 1a q. 51, 3, 3m | 2, d. 8, a. 1, q. 4, c.

141 Oppositum videtur dicere 2, d. 7, q. 1, 2, c. | Ma. q. 16, 6, 17m | Spiritu. 6, 20m.

142 Motor caeli superioris potest movere caelum motoris inferioris, non autem e converso 1a q. 117, 4, 1m | Ma. q. 16, 10, c. | Spiritu 6, 9m.

143 Caelum agit, et movetur, ut instrumentum sui motoris extrinseci. Poa q. 5, 5, c. fi. | 8, c. | q. 6, 3, c. fi. | 6, 10m | Spiritu. 6, 12m. * Providentia 42, etc.

144 Caelum est primum alterans, non tamen primum movens, sed movetur motu locali a superiori movente 1-2, q. 6, 1, 1m | q. 109, 1, c. | Cg. 3, ca 69, fi. | Spiritu. 6, 9m.

145 Motor caeli non laborat 2, d. 14, 3, 2m | 4, d. 48, q. 2, 2, 6m | Cg. 3, co 23 | Poa q. 3, 4, 16m | Spiritu. 9, 8m. Cae. 1, lect. 1, meo.

146 Dextrum et sinistrum in caelis, sunt solum ex virtute motoris, similiter et aliae differentiae positionis 2, d. 2, q. 2, 3, 3m | d. 14, 3, 4m.

147 Virtus movens caelum dicitur esse in dextera parte orbis quem movet, unde incipit motus 1a q. 51, 3, 3m | q. 52, 2, c. | 1, d. 37, q. 1, 1, c.

148 Motores caelorum inferiorum, dicuntur moveri per accidens, non ratione sui, sed ratione suorum mobilium. Cg. 1, co 13, fi.

149 Caelum causat vitam, in virtute sui motoris vivi. Poa q. 6, 6, 10m | Spiritu. 6, 12. Angelus 143.

150 Motus caeli est propter hominem finem ejus 2, d. 1, q. 2, 3, o. | 4, d. 48, q. 2, 2, o. | 3, 6m | Cg. 3, co 22, 2m | Cg. 4, fi. | Poa q. 5, 5, o. | Hebr. lect. 5, fi. * Fatum 1, 5. Fortuna 7. Imprimere 1. Justus 12.

151 Finis principalis motus caeli non ultimus, est numerus electorum, ultimus autem est bonitas Dei. Verit. q. 4, 9, 13m | Poa q. 5, 5, c. | 6m | 7, c. fi. | Spiritu. 6, c. meo | Opus. 3, co 171 | Hebr. lect. 5, fi.

152 Caelum in universo est sicut cor in animali 2, d. 2, q. 2, 3, c. * Magi 2, 5, 8. Pythagoras 1.

153 Motor caeli est nobilior anima humana, et corporeitas caeli, quam corporeitas corporis humani 2, d. 1, q. 2, 5, 1m | Poa q. 6, 6, 13m.

154 Anima hominis est nobilior corpore caeli 1a q. 70, 2, 4m | 2, d. 1, q. 2, 3, 3m | 4, d. 48, q. 2, 3, 6m | Cg. 23, 1m | Poa q. 5, 5, c. | 5m | q. 6, 6, 13m.

155 Corpus caeli, est nobilius corpore hominis 1a q. 91, 1, 2m | 2, d. 1, q. 2, 5, 1m | 4, d. 48, q. 2, 3, 6m | Verit. q. 5, 9, 13m | 11m | Poa q. 6, 6, 13m. Spiritu. 6, art. 1 | 2m | Ethi. 6, lect. 6, meo.

156 Corpus hominis est simillimum caelo 1a q. 76, 5, 2m | q. 91, 1, c. | 3m | 2, d. 1, q. 2, 5, c. | d. 8, 1, c. | d. 17, q. 3, 1, 1m | Spiritu. 7, 3m | 4m | Anima. 8, a. 1, c. | 2m | 9, 19.

157 Caelum venit in compositionem hominis causaliter, non autem essentialiter 1a q. 76, 7, c. | q. 91, 1, c. | 2m | 3a q. 57, 3, c. | 2, d. 2. q. 2, 3, 4m | d. 17, q. 3, 1, o. | d. 30, q. 2, 1, c. meo | 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 1, c. fi. | a. 2, q. 1, c. meo | a. 3, q. 1, c. fi. | Anima. 9, c. fi. | 19 | Opus. 10, a. 35 | Opus. 11, a. 28.

158 Caelum per se agit in corporibus omnium inferiorum, sed in anima et in potentiis ejus organicis agit per accidens, in intellectu autem et voluntate indirecte tantum 1a q. 83, 1, 5m | q. 115, 3, 4, o. | 6, c. | q. 116, 1, c. | 1-2, q. 9, 5, o. | 2-2, q. 95, 5, 6, 7, o. | 2, d. 7, q. 2, 2, 5m | d. 15, q. 1, 2, 3, o. | d. 25, 2, 5m | Cg. 3, co 84, usque 93 | 105, 3m | 154, meo | Verit. q. 5, 9, 10, o. | q. 22, 9, 2m | q. 24, 1, 19m | Poa q. 5, 9, c. fi. | Ma. q. 6, 1, c. meo | 21m | q. 16, 7, 16m | Virt. q. 1, 9, 21m | Quol. 12, 5, c. | Opus. 3, co 129 | 130 | 261 | Opus. 25, co 5 | Opus. 26, o. | Matth. 2, prino 1, 3, etc. | Jo. 7, lect. 3, fi. | Gal. 4, lect. 4, meo | Ethi. 1, fi. | libo 3, lect. 12, prino | lect. 13, meo 3 | Meta. 6, lect. 3, meo 3. Phy. 8, lect. 4, fi. | Anima. 3, lect. 4, prino | Periher. lect. 14, meo etc. Cogitativa 5. Imaginativa 4. Memoria 1, 3, 10. Phantasia 1. Sensus 29.

Caena Christi fuit luna quartadecima, sed passio ejus fuit luna quintadecima 3a q. 44, 2, 2m | q. 46, 9, 1m | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 3, o. | Matth. 26. * Apostoli 29. Chrisma 1. Eucharistia 6, 177. Sudor.

1 CAERIMONIA dicitur a Cere oppido prope Romam, vel quasi Cereris munia 1-2, q. 99, 3, c. | 4, d. 1, L. 1.

2 Omnes caerimoniae sunt quaedam protestationes fidei 1-2, q. 103, 4, c. Vel cultus 1. * Baptismus 78. Decimae 46.

3 Caerimoniae sunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia 1-2, q. 99, 3, o. | q. 101, 2, 4, c. | q. 103, 1, o. | q. 104, 1, c. 3m | 4, d. 1, L. 1. Cultus 12. * Evangelium 4. Fornicatio 2. Justificatio 45. Lepra 1. Lex 96, 104, 113, 123, 124, 130.

4 Caerimonialia dicuntur quae secundum se non habent causam manifestam factorum, licet possint habere causam manifestam institutionis 1-2, q. 101, 1, 4m | 4, d. 1, L. 1.

5 Caerimonialia veteris Testamenti sunt quaedam determinationes juris naturalis, et praeceptorum moralium 1-2, q. 99, 3, 2m | 4, 5, c. | q. 103, 1, c. | 2-2, q. 122, 1, 2m | Hebr. 7, lect. 1, meo.

6 Multae particulares determinationes in caerimoniis veteris legis habent causam tantum singularem, non autem litteralem, nisi

CANIS

11 Dominus secundum evangelium ejecit tales campsores de templo, ratione loci, qui tantum spiritualibus erat deputatus; et ideo contra reverentiam loco debitam faciebant suas mercationes, et apparebat in talibus turpitudo suae cupiditatis. Opus. 73, c° 13, fi.

12 Vel dicendum, quod de templo sunt tales campsores ejiciendi, quia non licet ministris templi idest viris ecclesiasticis, talia exercere mercimonia. Opus. 73, c° 13, fi.

Campsarii. Judaei 4.

Candela. Baptismus 259. Virginitas 28.

Candelabrum. Acolythus 3. Character 42. Consecratio 12. Planetae 3. Christus 197.

Candens. Duellum. Ebur.

Candor. Chirothecae. Claritas 20. Ebur.

Canere. Cantare. Cantus 3. Sirenae.

1 CANIS in veteri lege non offerebatur, quia erat animal totaliter immundum. Nec redimebatur, quia eo utebantur idolatrae in suis sacrificiis. Et significat rapacitatem, de qua non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur 1-2, q. 102, 3, 7m | 2-2, q. 86, 3, 2m | 4, d. 15, q. 2, art. 4, q. 3, 1m | Mat. 7, prin°. Animal 71.

2 Canis videtur uti syllogismo divisivo 1-2, q. 13, 2, art. 3 | 3m. * Animal 66. Tribulatio 23.

Canon. Campsoria 5. Clericus. Confessor 4. Consanguinitas 9, etc. Ecclesiasticus 2. Episcopus 31. Eucharistia 102, 161. Furtum 13. Illegitimus 4, 5. Legitimatio 20. Lex 149. Liber 2. Missa 13. Officium 11, etc. Oratio 7, 49. Paulus 25. Possessor. Religio 50. Sacrilegium 8. Satisfactio 7, etc. Servitus 5, 6. Sors. Usura 78, etc. 231, etc.

Canonicus regularis, potest transire ad religionem monachorum, et non e converso, nisi sint laici 2-2, q. 189, 8, 2m. * Investiri. Juramentum 26. Officium 11, etc. Oratio 7, 49.

Canonizatio sanctorum, est media inter credibilia, et temporalia. Ideo pie creditur, ecclesiam non errare circa ipsam. Quol. 9, 16, o. * Catalogus. Professio 5.

Cantare. Canere. Cantus o. Jejunium 7. Testamentum 11.

Canticum Dei, debet frequentari propter tria: scilicet propter Dei magnitudinem, propter bonorum interiorum multitudinem et propter peccatorum abundantiam. Isa. 23, fi. * Festum 10. Hymnus. Organum 5. Psalmus 1. Testamentum 11.

Cantor. Amor 242. Cantus. Jejenium 7.

Cantoria. Psalmistatus.

Cantuariensis. Thomas 5.

1 CANTUS, et laus vocalis erit in beatis, post resurrectionem, 2 2. q. 13, 4, c. | 2, d. 2, q. 2, 2, 5m | 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 4, c. | 4m | 1 Cor. 13, lect. 3, prin° etc. * Alleluja. Ambrosius 1. Canere. Cantare. Epithalamica. Evangelium 8.

2 Cantus, et laus vocalis Dei, salubriter fit in ecclesia, ad devotionem excitandam 2-2, q. 91, o. | 3, d. 9, q. 1, a. 3 | q. 3, c. | 2m | 4, d. 15, q. 4, a. 2, q. 1, c. | Psal. 32, prin° 2, 3 | Eph. 5, lect. 7, fi. Laus 15, 16. * Festum 13. Organum 2, etc.

3 Debet homo bene canere in laude divina tripliciter, scilicet hilariter, attente, et devote. Isa. 23, fi. Psallere 1. * Psalmistatus.

4 Cantus theatricus, vel aliquid aliud artificiale organum in Ecclesia ad delectationem vel ostentationem, improbatur 2 2, q. 91, 2, 2m | 4m. Organum 2, etc.

5 Diaconi et praelati, non debent cantibus insistere, sed praedicationi, doctrinae, et eleemosynis 2-2, q. 91, 2, 3m. * Psalm. 1, 2, 11. Symbolum 8. Testamentum 11.

6 Praecentor dicitur, qui alios in cantu dirigit 1a q. 108, 6, c.

Cancellarius. Commentarius. Secretarius.

1 CAPACITAS duplex, scilicet naturalis potentiae, et obedientialis. Prima semper impletur, secundum genus singulorum et non secundum quodlibet individuum: secunda vero neutro modo 3a q. 1, 3, 3m | 2, d. 1, q. 1, 3, 2m | 3, d. 1, q. 1, 3. 4m | Verit. q. 29, 3, 3m. * Anima 256.

2 Est aliqua capacitas creaturae, qua non potest dari major, quia jam transcenderet limitem creaturae 3, d. 13, a. 2, q. 2, 2m | 3m.

3 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 29, 3, 6m. * Capax. Charitas 109, 110, 116, 117. Cognitio 53. Deus 236. Effectus 1. Habilitas o. Intellectus 207. Investigatio 2.

4 Solae creaturae rationales, sunt capaces Dei, per cognitionem et amorem 1, d. 3, lect. 2, L. | d. 37, L. 1, prin° | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 2, c. | a. 3, q. 1, c. fi. Charitas 109. Natura 28, etc. * Naturale 19. Possibile 6. Possibilitas o. | Po° 10, 26, 27. Receptibilitas. Receptivum. Transumptio.

Capax. Natura 28, etc. Ordo 99. Potentia 27. Receptivum.

Capere. Angelus 347, 610. Assentire 4. Assumere 4. Avaritia 22. Babylonia 3. Captivus. Cete. 13. Circumcisio 11. Contemplatio 9. Dominicus 1. Elephas 8. Fides 37. Elias 6. Haereditas 1. Intellectus 293, 297, 299, 300. Judaei 17. Metaphysica 18. Praeda. Princeps 14. Reverentia 1. Scientia 156. Socrates 2. Unicornis Universum 1. Venire 3. Veritas 31. Virtus 239. Voluntas 49.

CAPUT

Capharnaum est metropolis Galilaeae, quam bis visitavit Christus. Et interpretatur villa pulcherrima, vel ager consolationis. Matth. 4, me° | Jo. 2, lect. 2, prin°. * Syria.

Capilli et ungues, perficiuntur ab anima, ut est vegetativa tantum 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 3, 3m. * Nativitas 9. Ungues.

1 CAPITALE vitium, dicitur a capite membro, quia poena capitis punitur, vel quia est causa finalis per se multorum peccatorum 1-2, q. 84, 3, 4, o. | 2-2, q, 31, 5, c. | q. 35, 4, c. | q. 118, 7, 8, c. | q. 148, 5, c. | q. 153, 4, o. | q. 158, 6, c. | 2m | 2, d. 42, q. 2, 3, o. | Ma. q. 8, 1, c. | 24m | q. 9, 2, 5m | q. 10, 3, c. | q. 11, 4, c. | q. 12, 5, c. | q. 13, 3, c. | q. 14, 4, c. * Accidia 7. Accusatio 24.

2 Immo capitalia vitia, non sunt causa finalis per se multorum peccatorum, quae ex bono oriuntur 2, d. 5, q. 1, 3, c. | 1m | d. 22, q. 1, 1, 7m | d. 42, q. 2, 1, c. | 2m | 3, 1m.

3 Capitalia dicuntur, quia ut in pluribus, alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod vitium ex bono oriatur per abusum, ut ex objecto, non autem ut ex principio 2-2, q. 55, 4, 1m | Verit. q. 12, 3, 15m | 5, 3m | Ma. q. 8, 1, 8m.

4 Capitale peccatum, est peccatum quoddam, non autem radix peccati 2, d. 42, q. 2, 1, c. | 2m | 3, c. prin°. Ut Avaritia 16, 17, 18. * Gloria 10.

5 Oppositum videtur dicere. Ma q. 8, 1, 1m | 16m | 17m.

6 Vitia capitalia, dicuntur a fine proprio, non quidem omnium, sed eorum ex quibus saepius alia oriuntur, non autem ab ultimo 2-2, q. 34, 5, c. | q. 35, 4, c. | q. 36, 4, 1m | 2, d. 42, q. 2, 3, c. | Ma. q. 8, 1, 1m | 6m. * Gula 3. Haeresis 2. Invidia. Ira 18. Luxuria 6. Odium 2.

7 Vitia capitalia non sumuntur secundum delectationes sensuum, nisi tactus, quia non sunt fines principales, sed sunt propter cognitionem, vel propter tangibilia 2, d. 42, q. 2, 3, c. | Ma. q. 8, 1, 9m | q. 14, 4, 1m. * Peccatum 378. Raptus 5. Superbia 11, etc. Vitium 8, 9, 10.

8 Vitia capitalia sunt tantum septem, ad quae omnia alia reducuntur, scilicet vanagloria, accidia, invidia, ira, avaritia, gula, et luxuria 1-2, q. 81, 4, o. | 2, d. 42, q. 2, 3, o. | Ma. q. 8, 1, o. Gloria 10. Gula 9. Avaritia 15. Accidia 7. Invidia 5. Ira 18. Luxuria 6.

9 Superbia, secundum Isidorum, est vitium capitale. Non autem secundum Gregorium, sed est regina omnium vitiorum, et loco ejus ponit inanem gloriam 2, d. 42, lect. 2, L. | Ma. q. 8, 1, 16m | 2, 1, 14m | q. 9, 3, 1m | q. 10, 3, 1m.

10 Oppositum videtur dicere 2, d. 5, q. 1, 3, c. | 1m.

Capitatum. Decapitandus. Esse 44.

Capitulum. Praelatus praeest in capitulo, sicut judex in foro judiciali 2-2, q. 33, 7, 5m | Virt. q. 3, 2, 13m | Quol. 1, q. 8, 2, c. | Quol. 4, 12, o. * Accusatio 29, 30. Ethica. Eucharistia 259. Indulgentia 26. Pausatio. Proclamare.

Capra. Animal 81, 83. Fumus. Saccus.

Captare. Avaritia 23. Exordium 3.

Captivitas. Daemon 87.

Captivus. Adventus 6, 8, 9. Incarcerare. Triumphus.

1 CAPUT naturale habet tria, respectu aliorum membrorum: scilicet ordinem, perfectionem, et virtutem influendi 3a q. 8, 1, 8, c. | 3, d. 13, q. 2, 1, c. | Verit. q. 29, 4, c. | Opus. 3, c° 223 | 1 Cor. 11, lect. 1, me° | Eph. lect. 8, me° | Col. lect. 5, prin°. * Angelus 496. Antichristus 2.

2 Caput significat multa, secundum similitudines ad multas proprietates ejus 1-2, q. 81, 3, 4, o. | 3a q. 8, 1, 8, c. | Verit. q. 29, 4, c. | Ma. q. 8, 1, c. | 1 Cor. 11, lect. 1, fi. | Col. lect. 5, prin°. * Apostoli 10. Baculus 1. Baptismus 73, 142. Beneficium 15. Calvariae.

3 Omnes operationes animales a capite principium habent 3a q. 8, 1, c. | 3, d. 13, q. 2, 1, c. | 4, d. 3, art. 4, q. 1, 2m | Verit. q. 29, 4, 5, c. | Col. lect. 5, prin°. * Capitale 1. Capitatum. Cellula. Cete 4. Confirmatio 22. Cor 2. Corpus 73. Costa 4. Chrisma 3.

4 Caput influit in alia membra dupliciter, scilicet intra, et extra gubernando actiones exteriores 3a q. 8, 6, 7, c. | Verit. q. 29, 4, c. | 1 Cor. 11. * Decapitandus. Daemon 39, 40. Ecclesia 2. Fletus. Judicium 57. Liber 15, 20. Membrum 4, 10.

5 In capite vigent omnes sensus, in caeteris vero membris est tantum unus sensus, scilicet tactus 3a q. 8, 1, c. | q. 66, 7, 3m | 3, d. 13, q. 2, 1, c. | Verit. q. 29, 4, c. | 1 Cor. 11, lect. 1, me° | c° 12, lect. 1, fi. | Col. lect. 5, prin°. * Memoria 10. Nuptiae 1. Pleiades. Politia 1. Scutum.

6 Si sit caput aspersum aqua in baptismo, in totum corpus aspersio reputatur 4, d. 3, a. 4, q. 1, 2m. Baptismus 73. * Sternutatio. Theologia 4.

7 Ubi caput hominis jacet, reputatur secundum juristas, ac si totus homo ibi sepultus sit 4, d. 3, a. 4, q. 1, 2m. * Tributum 2. Unctio 37. Votum 74.

Caradritio est avis garrula, ideo significat loquaces 1-2, q. 102, 6, 1m fi.

Carbo magis convenit cum igne, quam cum arbore 4, d. 41, 1, 5m. * Amor 189. Apostoli 36. Ardor. Ignis 2.

6 Immo catechismus pertinet ad lectorem 3a q. 71, 4, o. Instructio.

7 Catechismus pertinet ad sacerdotem principaliter, sed ad lectorem secundario, quo ad instructionem credendorum, et ad diaconum. Sed quo ad instructionem conversivam, ad episcopos, et praedicatores, et ad quemlibet fidelem. Sed quo ad instructionem morum, ad anadochum, idest, patrinum 3a q. 71, 4, o. | 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 2, o. | a. 3, q 3, 2m | d. 24, q. 2, a. 1, q. 2, c. fi. | Cg. 4, co 74.

8 Pueri sunt catechizandi, et patrinus pro eis confessionem facit 3a q. 71, 1, 2m | 3m | 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 3, o.

9 Catechismus ordinat ad bonum, nihil efficiendo, sed solum instruendo; exorcismus autem removet malum, etiam operando 4, d. 6, L. fi. Exorcismus 6. * Lectoratus 1, etc. Matrimonium 126. Responsio. Unctio 33.

1 CATHEDRA duplex: scilicet magistralis, et pastoralis. Et quincuplex differentia earum: scilicet quia ille qui accipit cathedram magistralem, non accipit aliquam eminentiam quam prius non habuerit, sed solum opportunitatem communicandi scientiam, ille vero accipit eminentiam potestatis. Et eminentia scientiae est perfectio hominis secundum seipsum, sed eminentia potestatis est perfectio hominis per comparationem ad alium. Et ad cathedram pontificalem fit homo idoneus per charitatem excellentem, sed ad cathedram magistralem redditur homo idoneus ex sufficientia scientiae. Et appetitus sapientiae est laudabilis, sed appetitus potestatis super alios est vitiosus. Et scientiam per quam aliquis est idoneus ad docendum, potest aliquis scire per certitudinem se habere, sed charitatem per quam aliquis est idoneus ad officium pastorale non potest aliquis per certitudinem scire se habere. Quol. 3, 9, o.

2 Licet petere pro se cathedram magistralem, quamvis honestius sit quod per alium petatur, nisi forte aliquando ex causa aliqua speciali. Quol. 3, 9, c. fi. | Opus. 19, co 4.

3 Ecclesia amittit cathedram episcopalem, propter malitiam populi 2-2, q. 108, 4, 2m. * Consecratio 12. Sedere 10. Thronus 1.

Categorica dictio est, quae absolute ponit rem significatam circa aliquod suppositum, sincathegorica vero, quae importat ordinem praedicati ad subjectum 1a q. 31, 3, c. * Hypothetica. Verbum 82.

Catena quincuplex: scilicet pietatis, iniquitatis, paupertatis, servitutis, et carceris. Isa. 58, fi.

Cathari. Haeresis 111.

Catholica, idest, universalis est fides nostra dupliciter, scilicet universalitate praeceptorum, et locorum. Trin. 11, c. | Opus. 23, co 1, fi. * Doctor. Fides 14.

Cato morti se tradidit, ne incurreret servitutem Caesaris 2-2, q. 125, 2, a. 2.

Cauda. Cete 4.

Cavare. Gutta.

Cavere mala, est providentiae, sicut et prosequi bona; sed cavere impedimenta extrinseca, est cautionis 2-2, q. 49, 8, 2m. * Cautio. Evitare. Ludus 7. Praeceptum 132. Vitare.

Cauma. Hypercauma.

Caursini. Usura 272.

1 CAUSA. Omne ens est causa. Cg. 3, co 14, 1m.

2 Causa ad quam necessario sequitur effectus, intelligitur tantum de causa per se, completa, et non impedita 1a q. 115, 6, c. | 1-2, q. 75, 1, 2m | 2, d. 36, 1, 2m | Cg. 3, co 86, 7m | 94, 1m | Ma. q. 3, 3, c. prino | 3m | q. 6, 15m | 21m | Spiritu. 6, 15m | 21m | Quol. 12, 5, c. | Meta. 5, prino | lect. 6, prino Libo 6, lect. 3, prino | Periher. lect. 11, meo. * Ablativus 1. Abortus 1. Abstractio 12, 13. Accidens 4, 20, 43, 51, 52, 53, 56, etc. 63, 66, 94, etc. 110. Accusatio 21. Acquirere. Actus 37, 91, 116, 121, 131, 156, 184. Admiratio 1, 3, 4, 5. Adoptio 12, 17. Adulatio 1.

3 Posita causa naturali et sufficienti, ponitur effectus, non autem voluntaria 1a q. 14, 8, 2m | q. 19, 8, o. | q. 42, 2, o. | q. 46, 1, 9m | 10m | q. 61, 2, 1m | 3a q. 56, 1, 1m | 1, d. 42, q. 1, 1, 5m | 3, d. 19, art. 3, q. 2, 4m | 4, d. 43, art. 2, q. 1, 1m | Cg. 2, co 35, 2m | 3m | | Verit. q. 2, 1, 8m | q. 23, 5, 1m | Poa q. 3, 17, 4m | 1a Cor. 15, lect. 2, prino. Vel causa 97. * Agens 8, 10, 17, 65, 96. Agere 12. Amicitia 25, etc. Anima 32. Applicatio. Apprehensio 2. Appropriatio 5. Arrogantia 2. Ascendere 11. Assimilatio. Assumere 31, 52. Astrologia 4. Attributa 1. Avaritia 19. Audacia 11, 12, 13, 15, etc. Aversio 17. Baptismus 108. Beatitudo 91. Bellum 5. Benedictio 9.

4 Non omnis causa per se propria et sufficiens, causat necessario suum effectum, quia potest impediri 1a q. 115, 6, c. | q. 16, 3, c. | 1-2, q. 75, 1, 2m | Cg. 3, co 86, 7m | 91, 1m | Ma. q. 3, 3, c. prino | q. 6, 15m | 21m | q. 16, 7, 14m | Meta. 6, lect. 3. o. * Beneficium 6. Bigamia 3, etc. Bonitas 29, 30, 38. Caelum 97, 100, etc. 133, etc. Character 29, 43. Charitas 69, 93, 101, 102, 143, 5 144, 159. Cete. 15. Coactio 9. Cognatio 8, 9. Compositio 8 Conceptio 5, 31. Conjunctio 11. Conscientia 17. Contractio 2. Contrarium 6 etc. 15, 17. Creatio 3. Damnatio 35, 66. Damnum 2, 3. De, o. Defectus 12, etc. 21, 22.

5 Causa duplex, scilicet dispositiva, et consummativa 2-2, q. 94, 4, o. | 2, d. 15, q. 1, 2, c. | Poa q. 3, 4, c. * Aenigma 2. Delectatio 24. Daemon 31, 44, 90, etc. 113, 118, 122. Denominatio 3, 11. Desiderium 10. Desperatio 6, 7. Detractio 3. Devotio 4, 5, 6, 8. Differentia 7, etc. Definitio 11, 12. Dispositio 32, 41, etc. Dos 7. Ebrietas 1. Effectus 4, etc. Elementum 19, 23, 26. Ens 28. Esse 9. Eucharistia 20, 30, 40, 45, 210, 250, 278. Ex, o.

6 Causa conservativa duplex: scilicet directe et per se, vel indirecte et per accidens, sicut quod removet vel impedit actionem corrumpentis 1a q. 104, 1, 2, c.

7 Omne quod est in rebus est causa, vel effectus. Cg. 3, co 107, 2m. * Excaecatio 3, etc. Experientia 7, 9. Fatum 3, etc. Finis 1, 5, 11, 40, 76. Fomes 9, etc. Fornicatio 18, etc. Forum 2. Fructus 18. Fucatio. Fumus. Futurum 2, 4, 5. Generale 1.

8 Genus causae est quadruplex: scilicet finalis, formalis, efficiens, et materialis 2-2, q. 27, 3, c. | Poa q. 3, 16, c. | Meta. lect. 4, prino | Libo 5, lect. 2, o. * Genus 34. Gloria 11. Grando. Gratia 65, 115. Grave 1, 7. Habitus 56, 64. Haeresis 82. Homo 5. Honor 23. Idea 8, 9, 15, 18, 28. Idolatria 9. Ignorantia 21, etc. 24, etc. In 3, 9. Incontinentia 3. Infernus 7. Intentio 15. Jejunium 29, 35. Justitia 3, 10. Lex 24. Lux 17, etc. Magis 6. Maledicere 1. Causa 84. Ut Deus 432. Martyrium 6, 8. Materia 35, 42. Matrimonium 22, etc. 37, 40. Medium 2. Miraculum 2. Natura 6. Nomen 55. Non ens 4, 8, 9.

9 Causa duplex: scilicet per se idest causans per virtutem suam, et per accidens idest removens impedimentum 1a q. 114, 3, c. | 1-2, q. 75, 4, c. | q. 76, 1, c. | q. 85, 5, c. | q. 88, 3, c. | 2-2, q. 3, 1, 2m | q. 4, 7, c, | 2, d. 33, q. 1, 3, 2m | Ma. q. 2, 11, c. | q. 3, 6, c. prino. * Peccatum 100 Pertingens. Plantae 2. Plato 7. Pluvia 1, 2, 3.

10 Causa per accidens duplex: scilicet si nihil operetur, vel si aliquid operetur sed praeter intentionem 1, d. 46, 2, 3m | Poa q. 8, 6, 6m | Ma. q. 1, 3, 14m. * Praeceptum 62, 63, 149. Praedestinatio 32. Primum 4. Principium 3, 4, 5, 8, 13, 14. Privatio 3. Prius 3. Processio 8, 46. Prophetia 39. Proportio 5. Propositio 2, 7. Propter o. Propter quid. Prudentia 6, 9, 27. Psalmus 9. Pulchritudo 3. Purgatio 6. Purgatorium 8. Pusillanimitas 1, 5. Qualitas 10. Quare. Quaestio 3. Quia. Raptus 9, 10. Ratio 1, 13. Reatus 4. Reduplicatio 2. Relatio 6, 12, 13, 27, 69.

11 Causa per accidens duplex: scilicet removens impedimentum, et causans praeter intentionem 2, d. 1, q, 1, 1, 2m | Ma. q. 1, 3, 14m. * Relativum 6. Religio 79. Respiratio 2, 3. Restitutio 10.

12 Causa per accidens duplex: scilicet nihil operans, vel praeter intentionem. Et hoc dupliciter: scilicet attingens effectum, scilicet casus vel fortuna, vel pertingens ad aliquid ei conjunctum, scilicet occasio 1, d. 46, 2, 3m | Poa q. 3, 6, 6m | Ma. q. 1, 3, 11m. * Salsedo. Salvari 7. Sanitas 3. Sapientia 3, 5, 28, 29, 30. Scandalum 1, 14. Scientia 14, etc. 40, 92, 138, 146, 149, 150, 158. Secundum quod ipsum 4. Securitas 4. Sensualitas 14. Sensus 16. Sequi.

13 Occasio significat causam imperfectam, non autem semper causam per accidens 2-2, q. 43, 1, 3m | 4, d. 38, q. 2, 1, 4m. * Servitus 17, 18. Sexus 2. Simonia 18, 19. Similitudo. Simplicitas 15, 16, 19. Solertia 6. Sonus. Speculatio. Speculum 6. Spes 83. Spirituale 1. Sternutatio. Stultitia 2, 9. Subjectio 2. Subjectum 8, 9.

14 Causa per accidens dupliciter: scilicet quod accidit causae per se, vel quod accidit effectui per se. Et hoc tripliciter: scilicet habens ordinem per se, vel ut in paucioribus, vel non habens ordinem, nisi secundum aestimationem. Primum est removens impedimentum contrarium vel non contrarium. Secundum est casus vel fortuna 2-2, q. 61, 8, c. | Ma. q. 1, 3, 11m | 15m | 16m | 17m | Meta. 5, lect. 3, fi. | Phy. 2, lect. 8, meo. Casus 1. Fortuna 1, 2. * Super 2. Superbia 22. Temeritas 1. Temperantia 27. Tempus 43. Tentare 5. Terraemotus 1. Testamentum 4. Testis 6. Theologia 38. Timor 36. Titiones. Trepidatio. Tribulatio 4. Vapor 2, 4.

15 Causa sine qua non, aliquid plus habet supra causas per accidens 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, c. * Ventus 5. Verbum 25. Veritas 11, 15, 20. Vespere. Vestigium 6. Virtus 78. Vita 8, 47, 51, 77. Vitium 6.

16 Causa sine qua non, si nihil omnino faciat ad inducendum effectum, vel disponendo, vel meliorando, quantum ad rationem causandi nihil habebit supra causas per accidens; sicut album est causa domus, si aedificator sit albus. Et sic per accidens omittitur ab arte nec ponitur in definitione 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, c. * Christus 60, 69. Universale 6, 21. Usura 77, 103, 105, 131, 147, 148, 150, 151, 152, 164, 165, 167, 173, 237, 239. Usus 10. Uxor 19, 20. Voluntarium 4, 6. Voluntas 6, 67, 74, 76. Votum 71, 77, 78.

17 Causa sine qua non, duplex: scilicet causa per accidens, si nihil omnino operetur, et causa per se, scilicet concausa, si cooperetur principali causae necessariae, prout necessarium dicitur illud, sine quo res nullo modo potest esse, sicut respirare ne-

CHARITAS

CHARITAS

17, q. 2, 3, o. | 2, d. 27, 4, o. | 5, 3m | Ma. q. 7, 2, c. | Virt. q. 1, 11, c. fi. * Haeresis 33, 61. Infidelitas 5, 11.

89 Charitas potest esse major vel minor dupliciter: scilicet ex parte agentis, idest, Dei dantis, et ex parte subjecti se disponentis. Ma. q. 7, 2, c. | 2m.

90 Duo maxime augent charitatem: scilicet separatio a terrenis, et patientia in adversis. Opus. 4, co 3. * Ingratitudo 11, etc.

91 Ad acquirendam charitatem, necessaria sunt duo: scilicet auditio verbi Dei, et meditatio donorum ejus. Opus. 4, co 3.

92 Charitas non dicitur augeri, quia sit subjectum augmenti, sed quia secundum eam fit augmentum 1, d. 17, q. 2, 1, c. | 3m.

93 Immo charitas augetur ut subjectum. Quol. 9, 13, o.

94 Ad charitatem viae se habet anima, sicut materia ad formam elementarem: ergo charitas viae est generabilis et corruptibilis. Sed ad charitatem patriae se habet anima sicut materia quintae essentiae ad suam formam, ergo illa charitas est incorruptibilis. Opus. 61, co 16.

95 Charitatis augmentatae tria sunt signa sive effectus: scilicet major perfectio subjecti, major impermixtio contrarii, et major extensio actus proprii. Opus. 61, co 17. * Membrum 12. Mendacium 8. Meritum 50, etc. 62. Passio 109. Perfectio. Praedicare 14. Puritas 2. Raptus 8, 15. Religio 18, 23, 29, 66, etc. Seraphin 2, 3, 5.

96 Charitas sicut tripliciter exit in esse, scilicet modo quasi super naturali, modo quasi voluntario, et modo quasi naturali, sic tripliciter desinit esse: scilicet cum homo peccans deest, seu se absentat Deo influenti, cum nomen Dei in vanum accipit, et cum anima ingrata Dei beneficio, paulatim torpens ad frigiditatem primam revertitur. Opus. 61, co 16. * Spes 79. Subjectio 7.

97 In charitate sunt quatuor: scilicet essentia habitus, radicatio ejus in subjecto, motus sive actus, et forma in motu. Tria ultima possunt augmentari, sed primum corrumpi potest et augeri, non autem minui 2-2, q. 24, 4, 3m | Opus. 61, co 17.

98 Charitas non potest minui 2-2, q. 24, 10, o. | 1, d. 17, q. 2, 5, o. | 4, d. 16, q. 2, a. 2, q. 1, 2m | d. 21, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | d. 22, q. 2, a. 3, q. 1, 2m | Ma. q. 7, 2, o. | q. 16, 2, 14m | Virt. q. 1, 11, 5m.

99 Charitas non potest amitti per peccatum veniale 1-2, q. 71, 4, c. | q. 78, 2, 1m | q. 88, 1, 2m | q. 89, 1, c. | 2m | 2-2, q. 24, 10, c. | q. 43, 7, 5m | q. 107, 3, 2m | 1, d. 17, q. 2, 5, c. | 3m | 4, d. 21, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | d. 16, q. 2, a. 2, q. 1, 2m | d. 21, q. 1, a, 3, q. 1, 3m | d. 22, q. 1, a. 3, 1, 1m | Ma. q. 7, 2, 3, 11, o. | q. 14, 2, 2m | 3m | Virt. q. 2, 10, 10m | 1 Cor. 13, lect. 3, prino.

100 Veniale peccatum non contrariatur habitui charitatis, sed fervori actus ejus, quem minuit 1-2, q. 71, 4, c. | 2-2, q. 24, 8, 2m | q. 54, 3, c. | q. 107, 3, 2m | 3a q. 79, 4, c. | q. 87, 1, 2, c. | 1, d. 17, q. 2, 1, c. | 2, d. 20, q. 2, 3, 5m | d. 24, q. 3, 6, c. fi. | 4, d. 12, q. 2, a. 2, q. 1, c. | d. 21, q. 2, 1, c. | Ma. q. 7, 2, o. | Virt. q. 2, 10, 10m.

101 Peccatum veniale diminuit charitatem, quo ad radicationem in subjecto, non autem per se, idest causando imperfectius esse in subjecto, sed disponendo ad contrarium. Ma. q. 7, 2, 4m.

102 Peccatum veniale potest esse causa quod charitas sit parva, impediendo infusionem vel augmentum ejus dispositive. Ma. q. 7, 2, c. fi. | 3m | 6m.

103 Charitas viae potest amitti, non autem charitas patriae 2-2, q. 24, 11, o. | 3, d. 31, q. 1, 1, o. | 4, d. 14, q. 1, a. 4, q. 1, c. Cg. 4, co 70 | Virt. q. 2, 12, o. | Rom. 8, fi. | 1a Cor. 13, lect. 3, prino.

104 Charitas quadrupliciter amittitur: scilicet ex indispositione subjecti, peccato mortali, aversione ab objecto, et defectu influxus. Virt. q. 2, 12, 11m.

105 Charitas quolibet peccato mortali amittitur 1-2, q. 71, 4, c. fi. | 2-2, q. 24, 12, o. | q. 45, 4, c. | 3a q. 79, 6, 2m | q. 84, 10, c. | 1, d. 17, q. 2, 5, c. | 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 4, c. 1m | d. 31, q. 1, 1, o. | 4, d. 16, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | Ma. q. 7, 1, c. | q. 14, 2, 2m | Virt. q. 2, 6, 13, o.

106 Charitati opponitur avaritia, sicut etiam quodlibet peccatum mortale, inquantum constituit finem in bono creato. Ma. q. 13, 1, 7m.

107 Charitas habet modum, idest mensuram ex parte subjecti, non autem ex parte objecti 1, d. 3, q. 2, 3, 5m | d. 17, q. 2, 1, 2m | 3, d. 27, q. 3, 3, o. | Verit. q. 21, 6, 12m | Ma. q. 7, 2, c. | Virt. q. 2, 2, 13m | Opus. 17, co 61. Charitas 79. * Amor 108. Contritio 35.

108 Charitas habet modum quo ad actus quos imperat, non autem quo ad actum quem elicit 3a q. 85, 2, 1m | 3, d. 27, q. 3, 3, 4m.

109 Charitas datur secundum mensuram subjecti, idest secundum capacitatem naturae, et conatum 1a q. 62, 6, o. | 2-2, q. 24, 3, o. 3a q. 69, 8, 3m | 1, d. 17, q. 1. 3, o. | 2, d. 3, L. 1, fi. | d. 29, 3, c. fi. | 3, d. 31, q. 1, 4, o. | Ma. q. 7, 2, c. | 2m | 7, 9m | Matth. 25, prino.

110 Immo charitas non datur secundum capacitatem naturalium sed secundum voluntatem spiritus 2-2, q. 24, 3, o.

111 Gradus charitatis sunt tres secundum extensionem, et tres secundum intensionem, et tres secundum affectum. Opus. 18, co 15, 16, 17. * Negligentia 9.

112 Gradus charitatis triplex: scilicet incipientium, proficientium, et perfectorum 2-2, q. 24, 9, o. | q. 183, 1, o. | q. 184, 2, o. | 3, 2m | 3, d. 29, a. 8, q. 1, o. | Quol. 4, 21, 8m | Opus. 61, co 2 | Psal. 21, meo | Isa. 44, meo. Status 9. * Poenitentia 106.

113 Gradus charitatis triplex: scilicet minimus idest occupantium se in terrenis negotiis libenter, secundus nolentium servire Deo in salutem proximorum propter dulcedinem contemplationis, tertius oppositorum, ut Paulus. Et sic convenit proprie praelatis, et praedicatoribus. Virt. q. 2, 11, 6m.

114 Beatitudo datur secundum diversos gradus charitatis 1a q. 12, 6, c. | 2-2, q. 21, 3, 2m | 3a q. 55, 1, 3m | 1, d. 17, q. 1, 3, 3m | 3, d. 29, a. 8, q. 2, c. fi. | 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 4, o. | Opus. 4, co 2, meo | Jo. 14, lect. 1, meo 3 | Rom. 8, lect. 5, prino | Phil. 3, lect. fi. Perseverantia 13. * Praeceptum 28, etc. 72, etc.

115 Fervor charitatis dupliciter sumitur: scilicet pro intensione actus charitatis, et pro motu appetitus sensitivi 1, d. 17, q. 2, 1, c. | 5. c. | 2m | 3m | Ma. q. 7, 2, 17m. * Status 9. Visio 16.

116 Eadem numero est charitas Dei et proximi 2-2, q. 17, 3, c. fi. | q. 18, 2, 3m | q. 23, 5, o. | q. 25, 1, o. | q. 81, 4, 3m | q. 103, 3, 2m | 3, d. 9, q. 2, 1, 2m | d. 27, q. 2, a. 4, q. 1, o. | Virt. q. 2, 4, o.

117 Charitas viae, manet eadem numero in patria 1-2, q. 67, 6, o. | q. 111, 3, 2m | 3, d. 31, q. 2, 2, o. | Verit. q. 27, 5, 6m | Virt. q. 2. 12, 20m | 1a Cor. 13, lect. 3, prino | fi. * Contritio 35. Praeceptum 72, etc.

118 Charitas habet ordinem 2-2, q. 26, 1, o. | 3, d. 29, 1, o. | Virt. q. 2, 9, o. * Agere 23. Amor 4, 32, 76, etc. 108. Infra.

119 Ordo charitatis attenditur secundum affectum, et effectum 2-2, q. 26, 6, o. | 3, d. 29, 2, o. | Quol. 4, 24, 8m. * Deus 338.

120 Dilectio Dei est prior dilectione proximi, ordine perfectionis et dignitatis, sed e converso ordine generationis et dispositionis 1-2, q. 68, 7, 2m.

121 Ordo charitatis cadit in praecepto 2-2, q. 44, 8, o. | 3, d. 29, 1, 5m | Virt. q. 2, 9, 11m. Finis 88, etc. Praeceptum 74, etc.

122 Ordo charitatis manebit in patria 2-2, q. 26, 13, o. | 3, d. 31, q. 2, a. 3, q. 1, 2, o. * Salvari 18.
Oppositum videtur dicere. Virt. q. 2, 9, 12m.

123 In patria nullus erit ordo dilectionis, nisi secundum propinquitatem ad Deum 2-2, q. 26, 13, o. | Virt. q. 2, 9, 12m.

124 Nullus potest certe cognoscere se habere charitatem vel gratiam, nisi sibi divinitus reveletur 1-2, q. 11, 25, o. | 3a q. 80, 4, 5m | 1, prol. | d. 15, q. 4, 1, 1 | d. 16, 1, 5m | d. 17, q. 1, 4, o. | 3, d. 23, q. 1, 2, 1m | d. 27, q. 2, 1, 10m | a. 4, q. 4, 2m | 4, d. 4, q. 1, a. 2, q. 2, 4m | d. 9, a. 3, q. 2, c. | d. 21, q. 2, 2, 2m | Verit. q. 10, 10, o. | Quol. 8, 4, c. fi. | Rom. 8, fi. | 2a Cor. 12, lect. 1, prino | co 13, lect. 2, prino. * Ebur. Fama 2. Immunitas. Judicium 19, 21. Martyrium 1, 2, 3, 5.

125 Cognitio non est objectum charitatis sed Deus cognitus 1-2, q. 67, 6, 2m. * Mel 1. Religio 8, 44. Turtur 3. Visio 16.

126 Duplex est cognitio charitatis, scilicet experimentalis, et speculativa. Secundam habet carens charitate, non autem primam 3, d. 23, q. 1, 2, 1m | Quol. 8, 4, o.

127 Habens charitatem, habet rectum judicium de omnibus. Phi. lect. 2, meo.

128 Effectus charitatis sunt duodecim: scilicet vita spiritualis, observantia mandatorum, protectio contra adversa, beatitudo, venia, illuminatio, laetitia, pax, amicitia, libertas, filiatio Dei, et expulsio timoris 3, q. 89, 6, c. | Ma. q. 10, 2, c. | Virt. q. 2, 2, 15m | Opus. 4, co 2. Ut Accidia 10. Gaudium 1. Vel charitas 143, 146, 149, 152. * Actio 16, 17. Adulatio 3. Amor 191. Assimilatio 6, 7. Aureola 3, 23. Baptismus 103. Beneficentia o. Pax 2.

129 Vita animae est per charitatem. Ma. q. 10, 2, c. | q. 11, 3, c. | q. 14, 2, c. | Virt. q. 2, 13, c. * Bonitas 186, 197. Clementia 9, 10.

130 Charitas immediate tradit hominem Deo, adhaerendo ei per spiritus unionem. Et est religionis principium, qua mediante, opera divini cultus facit 2-2, q. 82, 2, 1m. * Concupiscentia 19. Confirmatio 31. Contritio 26, 35. Conversio 8. Credere 9. Cupiditas.

131 Charitas quantumcumque minima, potest resistere cuilibet tentationi 3a q. 62, 6, 3m | q. 70, 4, c. | 3, d. 31, q. 1, 3, o. | Virt. q. 2, 10, 4m. * Damnatio 4, 12, etc. Delectatio 113. Descendere 8. Devotio 4, 6, 13. Divitiae 8. Docere 2. Donum 6, 7, 16.

132 Charitas facit homines deiformes, supra homines conversari in caelis, et convenire cum Deo et cum angelis 1-2, q. 65, 5, c. | 3, d. 27, q. 2, 1, 9. * Ebur. Eleemosyna 4, 32. Eucharistia 216, etc. Excommunicatio 8. Fama 2.

133 Operatio sine charitate facta, valet ei pro quo fit, virtute charitatis ejus, et non ex parte operantis 2, d. 40, 4, 5m.

134 Immo operatio sine charitate facta, etiam valet ex parte operantis 4, d. 45, q. 2, a. 1, q. 3, o.
Lex charitatis non removet legem naturae sed eam perficit supplens defectum ejus. Col. 3, lect. 4, prino.

135 Minima charitas potest in magnum meritum, respectu praemii accidentalis, non autem respectu praemii essentialis 3, d. 31, q. 1, 3, 2^{m}. * Fides 82, etc. 108, etc. 116, 117, 157. Finis 72, etc. Frui 8. Fruitio 4.

136 Charitas dicitur ignis propter quinque: scilicet quia illuminat, exaestuat, ad se omnia convertit, expeditum facit et sursum trahit. Isa. 30, fi.

137 Charitas nominatur via ab Apostolo, qua Deo appropinquamus, quia per ipsam mens Deo unitur 2-2, q. 24, 4, c. Unio 7. * Gaudium 1. Gloria 8. Gratia 147. Ignis 20, 22. Intelligentia 6. Jejunium 12. Judicium 19, 21. Justificatio 2, 3, 33, 50.

138 Charitas elevat hominem in id, quod metas naturae excedit. Verit. q. 20, 2, c. Virt. q. 1, 5, c. | 5^{m}. * Latria 9. Ludus 4.

139 Charitas unit nos Deo sicut sunt illi qui rebus mundi penitus abjectis solicite cogitant solum quae Dei sunt 2-2, q. 45, 2, c. | 3^{a} q. 89, 6, c. | Po^{a} q. 6, 9, 3^{m} | 6^{m} | Ma. q. 10, 2, c. | Virt. q. 1, 5, 7^{m} | q. 2, 1, 3^{m} | 10^{m} | 11^{m} | 2, 6^{m} | 7^{m} | Quol. 8, 4, c. Conjunctio 3, etc.

140 Nullus sine charitate potest salvari, et quilibet habens eam salvatur. Virt. q. 2, 11, c. * Maria 26. Martyrium 1, 2, 3, 5. Mel 1.

141 Charitas impeccabilitatem habet, ex virtute Spiritus sancti, qui infallibiliter operatur, quodcumque voluerit, et etiam secundum propriam rationem charitatis, non autem ex parte sui subjecti 2-2, q. 24, 11, c. $prin^{o}$ | 3^{a} q. 79, 6, 2^{m}. * Misericordia 10, 13. Mors 33.

142 Charitas de se praeservat a peccato, sed habens eam, peccat ex mutabilitate liberi arbitrii 2-2, q. 24, 11, c. $prin^{o}$ | 3^{a} q. 79, 6, 2^{m}.

143 Donum sapientiae, non est causa charitatis, sed effectus ejus 2-2, q. 45, 6, 2^{m}. Charitas 128. * Obedientia 13. Operatio 48, 51. 52.

144 Meditatio de divinis, causat charitatem, quae causat necessitatem loquendi de Deo 1-2, q. 27, 2, c. | Psal. 38, $prin^{o}$ 1.

145 Suspendere contemplationem ad tempus, propter salutem proximi, pertinet ad summam perfectionem charitatis 2-2, q. 182, 1, c. | 3^{m} | 3, d. 35, q. 1, a. 4, q. 2, c. | 2^{m}. Virt. q. 2, 11, 6^{m}. Oratio 6, 16, 17, 19, 20, 42, 48, 49, 54, 82. Passio 83, 95, 102, 109, 123, 131.

146 Gaudium de Deo, in se est effectus charitatis; sed ut Deus participatur a nobis, est effectus spei 2-2, q. 28, 1, 3^{m} | 2, 4, c. Charitas 128.

147 Bonitas amoris desiderii et gaudii dependet ex eodem, ideo pertinent ad eamdem virtutem charitatis 2-2, q. 28, 4, c. | q. 29, 4, c. | q. 51, 2, c. * Patientia 5, 8. Paulinus. Pax 2, 6, 31. Peccatum 202, 213, 239, 242, 252, 253, 273, 274, 297, 331. Perfectio 59, etc. 73, 75, 77, etc. 81, etc. Poenitentia 52, 106, 122. Praeceptum 74, etc. Sacramentum 89.

148 Resurgens per poenitentiam in minori charitate habebit majus gaudium accidentale de bonis factis prius in majori charitate, quam de factis post in minori, non autem majus gaudium essentiale 3^{a} q. 89, 5, 3^{m}. * Satisfactio 16, 26, 28. Seraphin 2, 3, 5.

149 Gaudium est magis effectus charitatis, quam tristitia 2-2, q. 28, 1, o. | q. 35, 2, 3, c. | Psal. 50. Charitas 128. Infra. * Spes 2, 43, 52, 59, 79.

150 Gaudium causatum ex charitate, non compatitur secum tristitiam, sicut quod causatur ex spe 2-2, q. 28, 2, o. * Suffragia 5. 6.

151 Charitatis est habere pacem, sed facere pacem est sapientiae ordinantis 2-2, q. 45, 6, c. | 1^{m}. Pax 2. * Vinculum 2. Vindicatio 5.

152 Concordia est effectus charitatis 2-2, q. 29, 3, o. | q. 37, 1, c. * Unio 7, 8, 9, 10. Virtus 113, 253.

153 Debitum gratitudinis. ex charitate procedit, quae quanto plus solvitur, tanto magis debetur. Ideo obligatio gratitudinis est interminabilis 2-2, q. 106, 6, 2^{m} | q. 107, 1, 3^{m}. Christus 200. Usura 7, 8, 80, 81, 97, 189, 195, 205, 290.

154 Deus per charitatis amorem, dicitur et fit pater noster, et sponsus noster 2-2, q. 19, 2, 3^{m}. * Zelus 1, 7, 8.

155 Amare magis est effectus charitatis, quam amari 2-2, q. 27, 1, o.

156 Timor filialis est effectus charitatis, servilis vero contrariatur charitati 2^{a} Cor. 7, lect. 1, me^{o}.

157 Charitati duo sunt contraria. scilicet timor et cupiditas. Opus. 1, c^{o} 2 | Opus. 64, c^{o} 17 | 2^{a} Cor. 7, lect. 1, me^{o}.

Charitativum Fides 116, etc. Finis 72. 73. 74, 81, 82, 83, 84, etc. Fortitudo 24. Fructus 5. Judicium 21. Misericordia 13. Obedientia 22, etc. Oratio 6, 16, 24. Perfectio 62, etc. Papa 8. Subsidium.

Charitas. Adulterium 2. Ambra. Bestialitas 2. Charitas 20. Electio 37. Propinquitas.

Cherubim. Seraphim 4, 6.

1 CHERUBIN interpretatur plenitudo scientiae quae est quadruplex in eis: scilicet perfecta Dei visio, plena divini luminis susceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum et copiosa divinae cognitionis effusio in alios 1^{a} q. 63, 7, 1^{m} | q. 108, 5, 5^{m} | 2, d. 9, 3 | Cg. 3, c^{o} 80, me^{o} | Opus. 3, c^{o} 126 | Col. lect. 4, fi. Fruitio 2, 3. * Judaei 25.

2 Ordo duplex ante infusionem gratiae, poterat dici Cherubim et Seraphim, quia in eis erat dilectio et cognitio naturalis a cujus ardore et plenitudine dicuntur cherubim et seraphim, licet imperfecte 2, d. 9, 7, 2^{m}. Seraphin 4. * Metaphora 2. Propitiatorium. Sedere 10.

Chiliastae fuerunt haeretici, idest millenarii qui dicebant primam resurrectionem futuram esse martyrum, ut cum Christo mille annis in terra regnent 4, d. 43, a. 3, q. 1, 4^{m} | Cg. 13, c^{o} 27, fi. | Lib^{o} 4, c^{o} 82. Delectatio 93. Lactantius.

1 CHIMAERA. Ratio sive conceptio chimaerae, non habet fundamentum in re neque proximum neque remotum, quia neque est similitudo alicujus rei extra animam, neque consequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturae. Et ideo ista conceptio est falsa 1^{a} q. 16, 3, 2^{m} | 5, 3^{m} | 7. 4^{m} | fi. | q. 48, 2, 2^{m} | 1, d. 2, 3, c. me^{o} | d. 19, q. 5, 1, c. $prin^{o}$ | d. 30, 3, c. | Po^{a} q. 7, 6, c. | Meta. 12. lect. 2, fi. Ratio 5.

2 Nihil prohibet imaginari montes aureos, aut chimaeram. Verit. q. 3, 4, a. 6 | 6^{m}. Conceptio 7. * Ratio 5. Videre.

1 CHOREA sive ludus chorealis si fiat cum circumstantiis honestis in ludis, erit actus virtutis et poterit esse meritorius si gratia informetur, scilicet ut non sit persona indecens sicut clericus vel religiosus, ut sit tempore laetitiae vel liberationis gratia, vel in nuptiis et hujusmodi, ut fiat cum honestis personis, et cum honesto cantu, et quod gestus non sint nimis lascivi et si qua hujusmodi sunt. Isa. 3, fi.

2 Si autem ludus chorealis fiat ad provocandum ad lasciviam, et secundum alias circumstantias, constat quod actus vitiosus erit. Isa. 3, fi.

1 CHRISMA benedici oportet ab episcopo, in coena Domini 3^{a} q. 72, 3, o. | 12, 3^{m} | 4, d. 2, q. 1, a. 1, q. 2, 2^{m} | d. 7, q. 1, a. 2, q. 3, o. | d. 24. q. 3, 3, c. | Verit. q. 27, 4, 10^{m}. Confirmatio 7. Baptismus 61, 68, 69, 237, etc. 244. Confirmatio 4, 6, 8. Episcopus 14. Sacerdos 21. Sacramentum 41, 46, etc.

2 Benedictio chrismatis non est forma confirmationis 4, d. 7, q. 1, a. 2, q. 3, 2^{m} | a. 3, q. 3, c. | d. 8, q. 2, a. 1, q. 1, 2^{m}. Confirmatio 10.

3 Chrismate unguntur, pontificis caput, baptizati frons, altare et calix 4, d. 7, q. 1, a. 1, q. 1, a. 1 | a. 2, q. 3, 2^{m}. Confirmatio 4, 46. * Simonia 22. Unctio 4, 6, 37, 39.

1 CHRISTIANUS dicitur qui Christi est, idest qui fidem Christi habet, qui Spiritu Christi, virtuose operatur et ad imitationem Christi peccatis moritur 2-2, q. 124, 5, 1^{m}. * Adoratio 8. Amor 116. Andreas. Apostoli 13. Christus 56. Confirmatio 32. Credere 20. Decimae 6. Deus 203. Dies 18. Doctor 3. Episcopus 15. Eva 2. Eucharistia 11, etc. 170, 176, 229. Fidelis o. Fornicatio 17, 18. Haeresis 109. Imperator 8. Infidelis o. Instructio. Jejunium 18. Judaei 6, 16. 46. Matrimonium 120, etc. Miraculum 43, 44. Obedientia 41. Papa 4, 6. Passio 128. Perfectio 77. Religio 28, 92. Rex 10. Servitus 10. Templum 13. Unctio 30. Usura 188, 246, 275, 307.

1 CHRISTUS non fuit homo ab aeterno, sed iste homo fuit semper et ab aeterno 3, d. 22, q. 1, 2, 5^{m} | Rom. lect. 3, fi. * Adventus 1, etc. Caelum 33, 34. Charitas 11, etc. Communicatio 8. Conceptio 18, etc.

2 Christus in triduo mortis suae non fuit vere homo 3^{a} q. 50, 4, o. | 3, d. 22, q. 1. 1, o. | Quol. 2, 1, o. | Quol. 3, 4, c. fi. | Opus. 3, c^{o} 236. Corpus 55, etc. Datio 34. Dies 14. Eucharistia 20, 89, etc. 118, etc. 175, 176, 177.

3 Christus tunc poterat magis dici filius hominis, quam homo. Quol. 2, 1, 1^{m}. * Facies 3. Genealogia 2.

4 Christus non est tantum homo: quia excluderetur quaelibet alia natura 3, d. 6, q. 1, 3, 3^{m} | q. 2, 1, 6^{m}. Gloria 15, etc. Gratia 85, 88. In 17. Jejunium 15. Jesus 1, etc. Juge. Justificatio 36, etc. Maria 7, 33, 34.

5 In illo triduo mortis, corpus Christi, non fuit vivum, nec animatum 3^{a} q. 50, 4, b. | c. | 1^{m}.

6 Christus non est ubique homo: quia natura humana non est ubique: sed iste homo est ubique: quia suppositum divinum est ubique 3, d. 22. q. 1, 2, o. * Mediator o. Passio 95.

7 Christus secundum quod homo est ubique, si ly homo importet unitatem suppositi, non autem si importet conditionem humanae naturae 3, d. 22, q. 1. 2, c.

8 Totus Christus est ubique: non autem totum: quia masculinum genus pertinet ad personam, sed neutrum genus pertinet ad naturam 3^{a} q. 52, 3, o. | 3, d. 6, q. 2, 1, 6^{m} | d. 22, q. 1, 1, 6^{m} | Opus. 3, c^{o} 236.

9 Ly homo de Christo significat tres substantias: sed duas ratione significati, scilicet animam et corpus: aliam vero, scilicet divinam, ratione suppositi 3, d. 6, q. 1, 2, o. | Quol. 2, 1, c. * Reverentia 6.

10 Ly homo praedicatur univoce et non aequivoce de Christo et de

ptionem, per conformitatem, per conversationem corporalem, et per conversationem spiritualem. Matth. 1, fi.

210 Christus est nobiscum quintupliciter: scilicet ut frater, ut sponsus, ut pastor, ut doctor, et ut dux. Isa. 7, fi. | Hebr. 2, lect. 3, fi. Sibylla. Sinistrum 5. Splendere. Sponsa 5, etc. Sponsalia 11. Tabernaculum 2, 5. Templum 5, 11, 14. Pastor.

211 Christus est in medio nostrum tripliciter: scilicet sicut lux, sicut pax, et sicut minister. Isa. 12, fi.

212 Christus assimilatur aquae quintuplici ratione: scilicet quia lavat, rigat, fructificat, totaliter effunditur, et lubricat, idest, est in scandalum. Psal. 21, meᵒ 11, prinᵒ. Testamentum 11. Thurificatio 2. Tunica. Verbum 74.

213 Christus dicitur fluvius violentus quadruplici ratione: scilicet propter aquarum multitudinem idest gratiarum, propter amoris fervorem, propter cursus velocitatem, et propter originis altitudinem. Isa. 59, fi.

214 Christus dicitur cervus duplici ratione: scilicet qui aspinas vitae praesenti transivit illaesus idest mundus, et quia saliit de morte ad gloriam. Psal. 21, prinᵒ 1. * Uxor 10. Vermis 1. Vestis 1. Via 2. Virginitas 14, 25.

215 Christus est radix triplici ratione: scilicet propter occultationem, propter nutritionem, et propter sustentationem totius arboris. Isa. 53, meᵒ.

216 Christus est virga triplex: scilicet percutiens, sustentans, et dirigens. Isa. 53, meᵒ.

217 Christus dicitur petra secundum Bernardum, et in ipsum est intrandum per devotionis affectum. Isa. 2, meᵒ 3.

218 Christus est brachium Dei tripliciter: scilicet flagellando daemones, sustentando debiles, et defendendo fideles. Opus. 1, cᵒ 63 | Isa. 53, meᵒ.

219 Christus est dextera Patris, quia per ipsum Pater operatur. Sed sedet ad dexteram ejus, quia est ei aequalis secundum divinitatem. Et humanitas Christi unitur filio Dei in persona, et corregnat ei. Et est in sinu Patris per generationem aeternam quia sinus Patris significat potentiam et Filii generationem 3, d. 22, q. 3, a. 3, q. 2, o.

220 Gladius Dei est Christus, sed vibratio ejus est comminatio damnationis aeternae. Psal. 7, fi.

221 Christus non est filius essentiae patris. Opus. 1, cᵒ 6 | Col. lect. 3, fi. * Adoptio 22, 23. Alexius. Alienus 9. Alius 4. Amor 66. Angelus 495. Antichristus 5, etc. Apostoli 9, etc. 14, etc. 24, etc. Apparitio o. Aureola 6, 9. Buccella. Character 13, 22, 23, 30, 31, 32. Capharnaum. Caelum 33, 31. Centurio. Chiliastae. Chrisma 1. Cibus 1. Claritas 14, etc. Coena. Comedere 2. Conceptio 26. Confirmatio 13, 21, 23, 21. Correctio 15. Credere 19, 21, 25. Dos 8, 9, 19. Fides 21. Filiatio 15, etc. Frater 2, 3. Fundamentum 2.

222 Spiritus sanctus non potest dici pater Christi secundum humanitatem, quia non produxit eum de sua substantia 1ᵃ q. 32, 3, o. | 3, d. 4, q. 1, a. 2, q. 1, o. | q. 2, 1, 4ᵐ | L. 2ᵐ | Cg. 4, cᵒ 47 | Opus. 3, cᵒ 223.

223 Nec tota Trinitas potest dici pater Christi secundum humanitatem, nec secundum divinitatem, quia Christus non habet esse ab aliqua persona divina, nisi a patre 3ᵃ q. 32, 3, o. | 3, d. 4, q. 1, a. 2, q. 1, c. | q. 2, o. | d. 10, q. 2, a. 2, q. 3, 6, 2 | d. 11, 2, 6, 3. Imago 42. Innocentia 3. Joannes 5, etc. Judas o. Judicium 50, etc. Liber 15, 19, etc. Magi 1, 4. Maledicere 4. Manducatio 2. Matrimonium 44. Oratio 90, etc. Peccatum 31. Petrus 1, etc. Praeceptum 140.

224 Christus est aliquid quod est pater, et aliquid quod est mater 3ᵃ q. 17, 1, 1ᵐ | 3, d. 6, q. q. 2, 1, 1ᵐ. * Praedicator 7. Praelatio 25. Praesentia 3. Primogenitus 1. Prophetia 26, 44, 76, 77. Pulchritudo 13, 14. Redemptio o. Sabbatum 2, 7, 11, 12. Sacramentum 57, etc. 101, etc. Salvari 3, 4, 8, 11, 19. Status 16. Subjectio 8, etc. Unctio 2, 21, 29, etc. Usura 262. Verbum 11. Visio 15. Vita 28, etc. 59.

225 Christus dicitur filius hominis | Hebr. 2, lect. 2, meᵒ. Opus. 8, cᵒ 211, 212.

226 Christus dicitur naturalis filius Virginis, quia naturalem materiam Beata Virgo ad ejus conceptum praeparavit. Et hoc consonat ei quod dicit Damascenus scilicet quod ex sanguinibus purissimis Virginis, formatum est corpus Christi 3, d. 3, q. 2, 2, c. fi. | d. 4, q. 2, 1, c. Conceptio 22.

227 Caro Christi actu non fuit in eo, sed in matre. Et in patribus fuit materialiter. Sed in matre fuit essentialiter. In patribus vero fuit originaliter tantum 3, d. 3, L. 2, prinᵒ.

228 Christum Deus Pater plus omnibus dilexit, quia Deus semper diligit meliora, et quia et majus bonum voluit, et fecit, voluntas enim Dei est causa bonitatis in rebus 1, q. 20, 4, c.

229 Deus Christum diligit non solum plusquam genus humanum, sed etiam magis quam universitatem creaturarum, ei enim majus bonum voluit, quia dedit illi nomen quod est super omne nomen, ut verus esset Deus 1ᵃ q. 20, 4, 1ᵐ.

230 Non deperit quidquam excellentiae Christi, quod Deus dedit eum in mortem pro salute humani generis, minimmo ex hoc factus est victor gloriosus, factus est enim principatus super humerum ejus ut dicitur Isaiae 9, 1ᵃ q. 20, 4, 1ᵐ.

231 Deus plus amat naturam humanam assumptam a Dei Verbo in persona Christi, quam omnes angelos, et melior est maxime ratione unionis 1ᵃ q. 20, 4, c. Ira 25. Judicium 49. Justificatio 39, etc. Justus 1, 9. Lex 24, 118, etc. Liber 24. Liberalitas 15. Limbus 6, 7. Linguae 8. Matrimonium 47. Mediator o. Membrum 10. Miraculum 23, 48, etc. Missio 38, 42, etc. Mors 25, etc. Mutatio 11. Nativitas 9, etc. Nomen 35. Occidere 18. Oratio 90, etc. Parvuli 2. Passio 79, etc. Pax 13, 14, 22. Peccatum 113, etc. 344, 353. Poenitentia 35, 54, 59, 60. Potestas 2, 3.

Chrysostomus, Architriclinus, Joannes 18. * Baptismus 61, 68, 69, 237, 244.

1 CIBUS quem Christus assumpsit post resurrectionem conversus fuit in materiam spiritualem, idest aeream, non autem in corpus Christi 1ᵃ q. 51, 3, 5ᵐ | 2, d. 8, 4, 1ᵐ | d. 21, q. 2, a. 4, q. 4, 2ᵐ | Cg. 4, cᵒ 83, fi. | Poᵃ q. 6, 8, 8ᵐ | Quol. 3, 5, fi. | Opus. 3, cᵒ 238. * Abraham 24. Adam 52, 53, 54, 81, 83. Adeps 1. Amor 67. Angelus 495. Animal 40. Apis 4.

2 Cibus est necessarius dupliciter: scilicet ad restaurationem deperditi, et ut impediat totalem consumptionem caloris naturalis, qui est causa vitae 1ᵃ q. 78, 2, 4ᵐ | q. 97, 3, c. | 2, d. 30. q. 2, 1, o. | 4, d. 12, q. 3, a. 1, q. 1, c. | Meta. 5, lect. 5, prinᵒ. Vel Lignum 2. Infra.

3 Cibus non conservat vitam in perpetuum, quia non restaurat deperditum in perfectione qua erat 3, d. 19, 4, c. | Opus. 3, cᵒ 160. * Appetitus 14. Assimilatio 16. Assumere 2. Beati 36. Caro 4, 6. Castitas 6. Causa 17.

4 Cibus agit per conjunctionem sui ad cibatum, quia nutriens et nutritum fiunt, caetera vero tangibilia agunt per impressiones tantum 4, d. 8, q. 1, a. 3, q. 1, 2, c. | d. 9, a. 1, q. 1, c. * Aegritudo 2, 4. Continentia 6, 18. Delectatio 83, 84, 90. Ecclesia 15. Esca.

5 Usus ciborum ordinatur ad tria: scilicet ad restaurandum deperditum, ad generationem et ad augmentum 1ᵃ q. 97, 4, o. | q. 119, 1, 4ᵐ | 2, d. 19, 4, 4ᵐ | d. 30, q. 2, 1, c. | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 4, c. | q. 3, a. 2, q. 3, c. | Cg. 4, cᵒ 83 | Ma. q. 5, 5, 9ᵐ | * Anima. 13, 15ᵐ.

6 Nullus cibus est in quo non sit aliquid impuritatis, quia in principio est dissimilis 1ᵃ q. 97, 3, 4ᵐ | 2, d. 30, q. 2, 1, 1ᵐ.

7 Nullus cibi usus, de se est peccatum, sed aliquis prohibetur propter obedientiam, votum, continentiam, sanitatem, vel figuram 1-2, q. 102, 6, 1ᵐ | 2-2, q. 149, 3, o. | 3ᵃ q. 40, 4, 2ᵐ | Cg. 3, cᵒ 127 | Rom. 14, lect. 1, prinᵒ | lect. 2, prinᵒ | lect. 3, prinᵒ | 1ᵃCor. 2, lect. 2, meᵒ | 1ᵃ Tim. 4, lect. 1, meᵒ | Titum lect. 4, meᵒ etc. * Fortitudo 7. Infirmitas. Jejunium 1, 2, 4, 18, etc. 40. Libamina. Lignum 2. Menstruus 4. Onocrotalus. Perfectio 4. Porphyrio. Potus. Prohibitio 6. Refectio. Resurrectio 37. Sacrificium 20, 34. Sanctus 7. Sanguis 4. Sanitas 5. Verbum 70. Via 7.

8 Cibus non necessarius, debet dimitti propter scandalum, donec veritas declaretur 2-2, q. 43, 8, 3ᵐ | 4, d. 38, q. 2, a. 4, q. 3, 3ᵐ | Rom. 14, lect. 3, o. * Christus 197, etc. Vita 32.

9 Utens cibo furtivo vel prohibito peccat mortaliter. Ma. q. 15, 2, 6ᵐ | 1ᵃ Cor. 10, fi.

10 Ratio multiplex de cibis mundis et immundis, secundum legem veterem 1-2, q. 102, 6, 1ᵐ | 2ᵐ.

11 Idem est cibus Dei et omnium sanctorum, scilicet frui Deo. Psal. 49, meᵒ 6 | fi. | Jo. 6, lect. 3, meᵒ 3.

12 Cibus spiritualis est corpus Christi. Et tali cibo indiget homo propter tria: scilicet ut anima est incorporea, ut est corpori conjuncta sicut dissimilis dissimili, et spiritus carni, et ut familiari societate et miro amore est corpori conjuncta. Opus. 58, cᵒ 6.

13 Cibus bonae conversationis consistit ex tribus virtutibus, quasi ex tribus ferculis: scilicet innocentia, poenitentia et misericordia. Opus. 58, cᵒ 19.

14 Cibus quo corpus sustentatur, corruptibilis est, incorruptibilis autem ille quo spiritus sustentatur. Jo. 6, lect. 3, meᵒ 3.

1 CICATRICES Christus in corpore suo convenienter reservavit propter quinque, scilicet in signum victoriae, ut discipulos in fide resurrectionis solidaret, ut pro nobis apud Patrem ostensis vulnerum cicatricibus advocaret, ut sua morte redemptis, quam misericorditer sint adjuti propositis ejusdem mortis signis insinuet, et ut in judicio, quam juste mali damnentur annuntiet 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, 2ᵐ | Opus. 66, a. 22, prinᵒ etc. Apparere 9.

2 Cicatrices apparebunt in corpore Christi in judicio 3ᵃ q. 54, 4, c. | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, 3ᵐ | 4, d. 48, q. 1, 2, 2ᵐ | Opus. 3, cᵒ 245 | Jo. 20, lect. 6. meᵒ.

3 Christus resurrexit cum cicatricibus, quae semper erunt in corpore ejus fulgentes 3ᵃ q. 54, 4, o. | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, o. | Opus. 3, cᵒ 245 | Opus. 60, a. 22, prinᵒ | Jo. 20, lect. 6, meᵒ. Aureola 8. Apparere 9.

4 Cicatrices semper erunt in corporibus gloriosis martyrum 3ᵃ q. 54, 4, c. | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, 2ᵐ | 2ᵐ | 4, d. 44, q. 2, a. 1, q.

sic non oportet alia cognitione cognosci, nec alio: non autem sic primo modo. Verit. q. 10, 8, 9m | 9, 3m.

19 Cognitio rerum in propria natura, est quae terminatur ad res extra animam. Sed cognitio in sua intelligentia est quae terminatur ad ipsas species in anima. Verit. q. 18, 4, 1m | Opus. 53.

20 Aliquid cognoscitur in aliquo dupliciter: scilicet sicut in objecto cognito, et sicut in principio cognitionis 1a q. 84, 5, o.

21 Cognitio rerum in propria natura duplex: scilicet an est, et quid est. Prima requirit existentiam rerum, non autem secunda. Verit. q. 18, 4, 10m.

22 In nobis habitualis cognitio causatur ex actuali consideratione. Intelligendo enim actu, efficimur scientes, secundum Philosophum: sed cognitio perfecta, ab habitu aliquo progreditur 1a q. 86, 2, c. fi. | q. 87, 2, c. | Verit. q. 20, 2, 2m. Sensibile 11, 12.

23 Cognitio alicujus vitii vel peccati, dependet ex cognitione oppositae virtutis. Erit igitur compendiosior et expeditior considerationis via, si simul sub eodem tractatu, consideratio procedat de virtute et de dono sibi correspondente et de vitiis sibi oppositis et de praeceptis affirmativis et negativis. Erit autem hujusmodi considerationis modus conveniens ipsis vitiis secundum propriam speciem 2-2, prol. | 1, d. 35, q. 1, 2, o. | Verit. q. 10, 8, 9m | 9, 3m | Quol. 11, 2, o.

24 Medium cognitionis triplex: scilicet in quo ut speculum, sub quo ut lumen, per quod, ut in demonstratione 1a q. 12, 5, 2m | q. 91, 1, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 3, 1m | 4, d. 49, q. 2, 1, 15m | Verit. q. 2, 5, 10m | 12, 11 | q. 18, 1, 1m | Quol. 7, 1, c.

25 Difficultas et defectus in cognitione contingit dupliciter: scilicet propter excessum objecti et defectum rationis, idest potentiae cognoscitivae 1, d. 17, q. 1, 4, c. | 4, d. 49, q. 2, 5, 4m | Verit. q. 12, 2, c. | q. 18, 5, 4m | Trin. 9, c. | Meta. 2, lect. 1, mea.

26 Cognitio veritatis tripliciter impeditur: scilicet inaudientia, contentione et inani gloria. Job 6, fi.

27 Ad cognitionem requiruntur duo, scilicet apprehensio et judicium 2-2, q. 173, 2, c. | Verit. q. 12, 3, 1m | 7, 12m | 13, c. | q. 28, 3, 6m.

28 Mens hominis tripliciter proficit in cognitione Dei. Primo quo ad efficaciam Dei. Secundo quo ad nobilitatem effectus. Tertio quo ad remotionem. Trin. 2, c.

29 Natura hominis dependet a superiori natura, ad cujus perfectionem non sufficit cognitio naturalis, sed requiritur quaedam cognitio supernaturalis 2-2, q. 1, 3, 1m.

30 Certitudo cognitionis in diversis naturis invenitur diversimode secundum diversam conditionem uniuscujusque naturae 2-2, q. 9, 1, 1m.

31 In cognitione naturali quae a sensu principium sumit procedimus a creatura ad creatorem; sed in his quae per fidem cognoscimus est e converso 1, d. fi. L. fi.

32 Diversorum cognoscibilium formaliter sunt diversae rationes cognoscendi, non autem diversorum cognoscibilium materialiter. Verit. q. 10, 3, c. | Quol. 10, c. | Poster. 1, lect. 41, meo.

33 Nos cognitionem intellectualem a rebus exterioribus accipimus et per voluntatem nostram in aliquid exterius tendimus tamquam in finem. Et ideo intelligere nostrum est secundum motum a rebus ad animam, velle autem secundum motum ab anima ad res 1, d. 10, q. 2, 2, 2m | Opus. 53, prino. Intellectus 2, 12.

34 Immo cognitio nostra intellectualis, est proprium operis regula et mensura. Verit. q. 1, 2, c. | q. 11, 4, c.

35 Omne cognoscens cognoscit implicite Deum in quolibet cognito, quia nihil est cognoscibile nisi per similitudinem primae veritatis. Verit. q. 22, 2, 1m.

36 Medium universale ut causa sufficit ad cognitionem distinctam et propriam, non autem forma; quia in primo est effectus ut in potentia activa, sed in secundo, ut in materiali. Verit. q. 2, 1, 7m.

37 Proficere in cognitione, contingit dupliciter: scilicet ex parte discentis qui proficit, ut in scientiis humanis, vel ex parte docentis, ut in fide 2-2, q. 1, 7, 2m. * Abominatio. Actio 102. Affectio 5, 6, 7. Amicitia 37. Angelus 289.

38 Una cognitio est potior et dignior alia tripliciter: scilicet secundum certitudinem, sive claritatem, secundum multitudinem objectorum et secundum genus. Primum est ex lumine, secundum est ex specie, tertium ex potentia 3, d. 14, a. 3, q. 2, c. * Anima 170. Animal. Aorasia. Appetitus 5, etc. Appropriatio 16, etc. Beatitudo 22, etc. Bonitas 108. Capitale 7.

39 Claritas cognitionis contingit tripliciter, scilicet ex efficacia virtutis cognoscitivae, ex lumine, et ex respectu ad objectum 3, d. 14, a. 2, q. 3, c. * Certitudo. Conceptio 28. Conclusio 6.

40 Cognitio dormientis potior est quam vigilantis quo ad receptionem, sed quo ad judicium est e converso. Verit. q. 12, 3, 1m | 2m. Conjunctio 3. Consanguinitas 6. Contingens 8, 9, 10.

41 Perfectio cognitionis duplex: scilicet ex parte cogniti, et ex parte cognoscentis. Primum attenditur ratione medii, secundum vero ratione potentiae et habitus 3a q. 10, 1, 1m. * Aegritudo 3. Debitum 20. Deus 159, etc. 250, etc. Definitio 5, 50. Enuntiatio 2. Esse 3, 4. Expectatio 2. Experientia 1, 2, 3, 6. Extasis. Felicitas 2, 3, c.

42 Ad perfectam cognitionem requiruntur tria: scilicet quod intellectus proportionetur objecto adhaereat et videat 3, d. 24, a. 2, q. 3, c. * Fiducia 7. Finis 5, 39. Fruitio 6, 11. Gloria 1, 15. Genus 8. Haeresis 131.

43 Cognitio quam per rationem naturalem habemus, duo requirit: scilicet phantasmata et lumen naturale intelligibile 1a q. 12, 13, c. Abstractio 6. * Humilitas 9, 12. Idea 1, 3, etc. 30. Ignorantia 30, 33. Imaginatio 1, 2. Imago 9.

44 Cognoscere species rerum pertinet ad perfectionem intelligibilem, non autem cognitio individuorum, nisi per accidens. Anima. 18, c. | 1m | 10m | 16m. * Impedimentum. Imperfectio 5. Indivisibile 2. Infinitum 1, 2, 7, etc.

45 Quantitas cognitionis est duplex, scilicet secundum objectum et secundum efficaciam actus 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 1, c. * Innocentia 18, etc.

46 Quanto cognitio est altior, tanto est magis unita, ad plura se extendens 1, prol. 2, c.

47 Cognitio est imperfecta tripliciter: scilicet ratione objecti, ut vespertina: ratione medii, ut opinio, et ratione subjecti, ut fides. Prima et secunda potest esse simul cum perfecta, non autem tertia 1a q. 58, 7, 3m | 1-2, q. 62, 3, 2m | q. 67, 3, o. Fides 128.

48 Cognoscere aliquid in universali est imperfectius, quam cognoscere in speciali 1a q. 14, 6, c. prino | q. 55, 3, 2m | Cg. 2, co 98, meo etc. Verit. q. 8, 10, 1m | Phy. lect. 1, meo.

Oppositum videtur dicere 2, d. 3, q. 3, 2, 3m | Cg. 2, co 100 | Verit. q. 1, 9, c. Involuntarium 5. Joannes 6. Jubilus 5, 3. Judaei 18. Judicium 11, 22, 20. Juramentum 2. Jus 1. Laus 21. * Lex 31, 42, 59, 63, 67, 137, 146. Liberum 30. Lumen 1, etc.

49 Cognitio universalis in praedicando ex parte objecti est imperfectior particulari; sed ex parte medii, vel etiam cognitio in causando est e converso 1a q. 55, 3, 2m | Verit. q. 8, 10, 1m | Ma. q. 16, 6, 16m.

50 Cognitio per medium universale, efficax ad cognitionem omnium propriorum, est perfectissima. Si autem sit inefficax, est imperfecta 2, d. 3, q. 3, 2, 3m | Cg. 2, co 92 | 100. * Malum 62, 65, 66. Maria 9. Mens 2, 5.

51 Cognitio singularium pertinet ad perfectionem animae intellectivae secundum cognitionem practicam, non autem secundum speculativam 3a q. 11, 1, 3m | Cg. 1, co 65, o. | Libo 3, co 75, 8m. * Mensura 3, 4, 5, 11, 14, 15, 22. Meritum 99. Motus 7.

52 In carentibus cognitione, est potentia pertingens ad finem per modum exequentis, non autem per modum imperantis 1-2, q. 11, 2, c. * Naturale 11. Nomen 23, etc. Nubes 2. Odium 8. Ordo 58, 40. Paradisus 10. Passio 132. Pater 2, 9, 10. Peccatum 21, 27, 170. Persona 26, 28, 29. Principium 16, 17. Prophetia 8, 9, etc. 20, etc. 27, 35, etc. 55, 63, 70. Propositum 1.

53 Potentia cognoscitiva tripliciter comparatur ad appetitivam: scilicet secundum ordinem, capacitatem, et eminentiam. Primo modo est prior, secundo est aequalis, tertio est dignior et indignior 3, d. 27, q. 1, 4, c. * Pulchritudo 4, 5, 10, 14. Ratio 3, 5, 8. etc. Rationale 1. Recognitio. Reflecti. Salomon 4. Sapientia 31, 39, 53. Sensualitas 1, 2, 9, 15.

54 Cognitio pertinet ad perfectionem rei in se, sed voluntas, in ordine ad alia 1a q. 60, 2, c. | 3, d. 27, q. 1, 4, c.

55 Cognitio est perfectio rei, voluntas vero, ut ordinatur una res ad alias res 3, d. 27, q. 4, c. * Speculatio o. Spes 28, 52, 58. Superbia 32. Superstitio 4. Tentare 2. Theologia 2, etc.

56 Secundum gradus cognitionis, sunt gradus appetitus 1a q. 80, 1, c. | 1, d. 45, 1, 4m. * Tribulatio 9. Trinitas 5.

57 In omni natura ubi invenitur cognitio invenitur voluntas 1, d. 45, 1, c. * Christus 120, etc. Uti 16. Verecundia 6, 8. Vestigium 1, 3. Virtus 195. Visio 3. Visitatio 2. Visus 1, 3, 8. Vita 6, 36, 42, etc. Voluntarium 2, 4, 8, 15. Voluntas 13, 23, 39.

58 Res participes sunt cognitionis et voluntatis, secundum gradus suae immaterialitatis 1a q. 11, 1, c. | 3, d. 27, q. 1, 4, c. | 4, d. 49, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 23, 1, c. Abstractio 3.

59 Cognitio quaelibet fit per aliquam abstractionem a materia 1a q. 81, 2, c. | 4, d. 49, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 2, 2, c.

60 Omnis cognitio est entis, non autem existentis tunc in rerum natura 1, d. 38, 4, c. | 3m | Verit. q. 2, 3, 12m | q. 3, 2, 7m | q. 18, 4, 12m.

61 Nihil cognoscitur secundum quod est in potentia, sed secundum quod est in actu 1a q. 12, 1, c. | q. 11, 3, c. | q. 81, 2, c. | q. 87, 1, 2, 3, c. | 3a q. 10, 3, c. | 1m | Verit. q. 2, 4, 7m | q. 13, 3, c. | Quol. 3, 20, c. * Accidens 120. Actus 114.

62 Objectum cognitionis est res cognita, secundum esse ejus extra cognoscentem. Verit. q. 14, 8, 5m | 12, c. * Altitudo 1.

63 Omnis cognitio est per similitudinem cognoscentis, secundum quod est in rerum natura. Cg. 1, co 72, 2m | Verit. q. 10, 4, c.

64 Omnis cognitio est per aliquam formam quae est in cognoscente principium cognitionis. Verit. q. 2, 6, c. | q. 10, 4, c.

65 Omnis cognitio est secundum modum cognoscentis 1, d. 3, q. 1,

tum 372, 382. Persona 35. Politia 8. Praelatio 20. Processio 23. Prosperitas 1. Reduplicatio 5. Sacerdos 28.

6 Quidquid comparatum Deo est tale, simpliciter est tale in perfectionibus, non autem imperfectionibus. Verit. q. 2, 2, 8m. * Christus 81. Sagitta 2. Sapientia 54. Scientia 42. Status 14. Subjectum 5. Summum 3. Tempus 19. Terra 8. Triplicitas. Usura 90. Uti 3. Virtus 47. Voluntas 20.

7 Comparatio duplex, scilicet absoluta et respectiva 2-2, q. 188, 6, c. prino.

8 Comparatio duplex, scilicet aequalitatis et similitudinis 2-2, q. 105, 2, 1m.

Comparere. Contumax. Sponsalia 10.

Compassio duplex, scilicet secundum passionem et secundum electionem. Secunda est in Deo, angelis et beatis ad viatores tantum: non autem prima 4, d. 15, q. 2, art. 1, q. 3, 2m. * Absolvere 25. Affectio 5. Beatitudo 138. Beatus 49. Charitas 150. Eleemosyna 1. Fides 143. Sollicitudo 4. Vinculum 1, 22.

Compater. Amor 128. Anadochus. Commaternitas.

Compatiens. Actio 124. Charitas 150. Compassio. Passio 132.

Compelli. Adjurare 5, etc. Alienum 3. Confessio 47. Impellere. Judaei 45. Matrimonium 30. Misericordia 1. Officium 4. Religio 83. Sepultura 4. Urgere. Usura 313. Votum 62.

Compendiosum. Brevitas. Cognitio 23.

Competere. Actio 85. Annexum 1. Circumcisio 27. Contemplatio 14, etc. Necessitas 22. Spirituale 2. Usura 80.

Complacentia peccati venialis, non est peccatum mortale, nisi ponatur in eo finis, idest supra Deum et in contemptum Dei 1-2, q. 88, 2, 3, 4, c. | 2, d. 24, q. 3, 5, 2m | 6, c. | 3m | 4, d. 16, q. 3, a. 2, q. 4, 2m | d. 21, q. 1, art. 3, q. 1, c. | L. meo | Ma. q. 7, 1, 6m. * Amor 164, 205, 207. Bonitas 179. Consensus 2, 3.

Complacentia peccati mortalis est infinita respectu objecti, scilicet finis, et finita respectu subjecti. Nec proportionatur complacentiae venialis peccati, quia non sunt ejusdem rationis 2, d. 24, q. 3, 6, 3m.

Compleri. Beatitudo 114. Forma 43. Virtus 27.

Complere. Abstractum 7. Accidens 19. Accidentaliter 4. Acerbum. Actus 85, 179. Addere 18. Aer 10. Agens 32, 68. Amor 243. Angelus 220, 310, 346. Anima 53, 54, 75, 339. Avis 1, Beatitudo 98. Causa 2. Caelum 47, 68. Christus 39. Circumcisio 12. Compositio 7. Conceptio 2. Cooperari 4, etc. Dies 7, 28. Differentia 9. Digestio. Dispositio 6. Divinatio 8. Dominium 4. Embryo 1. Ens 13, etc. Esse 14, etc. Eucharistia 77, etc. Filiatio 1. Finis 20. Forma 5, 58, 69. Fructus 18. Frui 9. Habitus 37. Haeresis 68. Individuum 38. Instrumentum 11. Intellectus 162. Matrimonium 87. Motus 1, 27, 79. Munditia 1. Mundus 2. Nativitas 10, 16. Necessitas 8. Nomen 30. Pars 27. Paulus 26. Peccatum 70. Poena 97. Poenitentia 72. Persona 16. Quies 4. Resurrectio 22. Semen 13. Seraphin 5. Substantia 25. Tempus 6, 7. Totum 14. Unio 3. Unitas 52. Veritas 4. Virginitas 9. Virtus 261. Votum 7, 13, 15.

Completorium. Absolvere 38. Confessio 63. Symbolum 8.

Complexio corporis non est forma substantialis, sed accidentalis. Cg. 2, co 62, 2m. * Anima 68. Animal 66. Auxilium 2. Cholera. Cor 9. Corpus 60. Dolor 21. Elephas 4. Febris 1. Fortitudo 7. Incontinentia 5, 6. Innocentia 7. Ira 30. Mansuetudo 7. Mors 5. Peccatum 41. Tactus 10.

Complexum. Certitudo 22. Fides 35, 36. Vox 11.

Comportare. Tristitia 19.

Compos. Aptitudo. Ira 54, 55. Mansuetudo 5.

1 COMPOSITIO ex actu et potentia est prior compositione ex materia et forma. Cg. 2, co 54, fi. | Quol. 3, 20, o. * Abjectus.

2 In omni composito quacumque compositione, oportet potentiam actui commisceri. Poa q. 7, 1, c. prino. * Abstractio 2. Abstractum 5.

3 Omne compositum est posterius suis componentibus. Et habet causam, et actum et potentiam 1a q. 3, 7, c. | Cg. 1, co 18. * Accidens 2, 62, 89, 110, 119. Actio 94, 119. Actus 26. 27, 71. Adunatio. Affirmatio 3. Agens 84. Amor 173, 224.

4 Compositio duplex, scilicet una materialiter et alia per receptionem plurium 1, d. 17, q. 2, 6, 2 | Verit. q. 20, 2, 3m | q. 22, 11, 16m | * Angelus 27, 41, etc. 191, 192, 348. Anima 263, 341.

5 Omne compositum ex materia et forma, est per naturam corruptibile. Trin. 20, 4m.

6 Omne compositum ex materia et forma, est compositum ex quo est et quod est 1a q. 50, 2, 3m | 1, d. 8, q. 5, 2, c. | Cg. 2, co 54 | Spiritu. 1, c. fi. * Anima 57, etc. meo. Artificiale 4. Attentio 4. Caelum 1, 157. Contrarium 1, 36. Corpus 34. Corruptio 12. Deus 105.

7 Omnis creatura habens in se completum esse, componitur ex quo est et quod est. Habens autem esse tantum in alio, non componitur ex aliis, sed cum aliis 1, d. 8, q. 5, 1, o. * Differentia 10. Differre 3. Definitio 6.

8 Apud nos composita sunt meliora simplicibus, non autem in Deo 1a q. 3, 7, 2m | Cg. 3, co 20. * Dispositio 21.

9 Compositio fit tripliciter: scilicet aggregatione, ligamine et mixtione 2, d. 17, q. 3, 1, c. * Diversitas 5. Elementum 1, etc.

10 Compositum duplex: scilicet unum simpliciter, idest quod sortitur speciem ab uno, scilicet forma, vel compositione vel ordine: et secundum quid, idest quod sortitur speciem a multitudine, ut acervus et populus. Primum non est sua componentia, sed aliquid ex his, quod non remanet post dissolutionem: secundum autem est multa simpliciter. Meta. 7, lect. 13, fi. * Ens 40. Esse 42. Essentia 12. Falsitas 7. Finitum 3. Forma 15, 18, 48. Generatio 6. Genus 30, 43. Haeresis 85, 90, 91, 120. Phantasia 1.

11 Omne compositum est aliquid quod non convenit alicui partium ejus; et in eo est aliquid, quod non est ipsum 1a q. 3, 7, c. | Cg. 1, co 18. * Homo 16. Idea 41. Incipere 4. Individuum 13, 14, 25. Intellectus 77, etc.

12 Oppositum videtur dicere. Meta. 7, lect. 14, meo.

13 In omni compositione resultat essentia compositi altera ab utroque componentium. Opus. 42, co 15.

14 Immo non nisi in compositione ex elementis. Verit. q. 16, 1, 16m | Quol. 2, 3, 1m.

15 Aliquid componitur ex se et alio, quando ex conjunctis non resultat una res, sed una ratio ut album. Quol. 2, q. 2, 1, 1m. * Hypostasis 5. Ira 6, 12, 13. Limus. Logica 5. Materia 48. Mediator 3. Modalis 1. Modus 2. Motus 87. Necessitas 20. Negatio 7. Nobilitas 6. Numerus 2, 5. Passio 4, 22. Perfectio 42. Per se 5. Persona 35. Praedicamentum 3. Principatus 6. Processio 14, 16, 18. Pudor. Quidditas. Qui est 3. Ratio 51. Relatio 11, 77. Rota.

16 Illud quod attribuitur alicui ut ab eo in aliud procedens, non facit compositionem cum eo, ut relatio et actio. Poa q. 7, 8, c. Christus 178, etc. Sacramentum 30. Scientia 41, 115, 124. Semen 9. Similitudo 7. Species 2. Substantia 9, 24, 28, 29. Suppositum 5, 6. Symbolum 1, 6. Tactus 1. Unio 4, 5. Unitas 13. Verbum 84. Veritas 21, 22, 24. Verum 4. Visio 7.

Compossibilia. Forma 49.

1 COMPREHENDERE proprie est attingere rem, secundum omnem modum et omnem rationem qua cognoscibilis est 1a q. 12, 7, o. | q. 14, 3, o. | 1-2, q. 4, 3, 3m | 2-2, q. 28, 3, 3m | 3, d. 14, a. 2, q. 1, o. | 4, d. 49, q. 2, 3, o. | Cg. 3, co 55 | Verit. q. 8, 2, o. | Opus. 3, co 106 | 223 | Dio. Jo. 1, lect. 4, meo | 1a Tim. 6, lect. 3, prino. * Angelus 395.

2 Comprehensio non est alia operatio a visione, sed est habitudo ad finem habitum, cujus objectum est visio, vel res visa 1-2, q. 4, 3, 3m. * Beatitudo 72. Campsoria 4. Charitas 63. Dos 5. Eucharistia 119, etc. Fruitio 2. Infinitum 26. Investigatio 2.

3 De ratione comprehensionis sunt duo: scilicet continere fines rei et nihil ejus esse extra. Secundum convenit infinito, non autem primum 1a q. 14, 3, 1m | 1, d. 43, q. 1, 1, 4m. * Indicium 28. Numerus 13. Persona 10. Ratio 32. Scientia 2, 99, 101.

4 Comprehensio Dei dupliciter dicitur, scilicet attingentia vel tentio Dei et apprehensio adaequata Dei. Prima convenit omnibus beatis, non autem secunda 1a q. 12, 7, 1m | 1-2, q. 4, 3, 1m | 4, d. 49, q. 2, 3, 1m | Verit. q. 8, 2, 5m | Opus. 3, co 164 | Opus. 18, meo | Eph. 3, lect. 5, prino etc. | Phil. 3, lect. 2, fi. | 1a Tim. 6, lect. 3, prino | * Scrutatio.

5 Deus perfectissime comprehendit seipsum 1a q. 14, 3, o. | q. 25, 5, c. | q. 105, 2, 2m | q. 62, 9, c. | 1-2, q. 3, 8, 2m | 1, d. 43, q. 1, 1, 4m | 3, d. 14, a. 2, q. 1, 2, o. | d. 27, q. 2, 2, c. fi. | Cg. 1, co 3 | L. 3, co 55, 1m | 58, 2m | 154, prino | Verit. q. 2, 2, 5m | q. 20, 4, c. | Anima. 18, 18m | Quol. 3, 3, c. fi. | Opus. 3, co 106 | Opus. 9, q. 79 | Jo. 6, lect. 5, fi. | co 7, lect. 3, meo q. 1 | co 8, lect. 8, meo | co 10, lect. 4, prino | Phil. 3, lect. 2, fi. | 1a Tim. 6, lect. 3. * Senator 1. Sensualitas 1.

6 Nullus intellectus creatus comprehendere potest essentiam Dei 1a q. 12, 1, 1m | 7, o. | 8, c. | 57, 5, 2m | q. 62, 9, c. | q. 86, 2, 1m q. 107, 3, c. | 1 2, q. 4, 3, 1m | q. 93, 2, 2m | q. 102, 4, 6m | 2-2, q. 91, 1, 1m | 3a q. 10, 1, o. | 3 | 1, d. 3, L. 2 | d. 3, q. 1, 1, c. | 1m | 4m | d. 21, L. | d. 22, 1, c. | 2m | d. 11, q. 2, 2, o. | L. | 3, d. 14, a. 2, q. 1, o. | d. 27, q. 3, 2, c. fi. | 4, d. 45, q. 3, 1, c. | d. 49, q. 2, 1, 1m | 6m | 3, o. | 5, c. | 2m | Cg. 3, co 55 | 56, 1m | 2m | fi. | 58, 2m | 59, fi. | 62, 8m | Verit. q. 2, 2, 5m | q. 8, 2, o. | 4, c. | q. 20, 4, 5, o. | Poa q. 7, 1, 2m | Quol. 10, 17, 1m | Opus. 3, co 106 | 216, meo etc. fi. | Mat. 11, fi. 3 | Opus. 18, co 6 | Dio. lect. 3, fi. | Lect. 3, o. | Isa. 6, prino | Jo. 1, lect. 16, meo | co 6, lect. 5 | co 7, lect. 3, meo | co 8, lect. 8, meo fi. | co 10, lect. 4, prino | Hebr. lect. 2, prino | Eph. 3, lect. 5, prino | Phil. 3, lect. 2, fi. | 1a Tim. 6, lect. 3, fi. | * Temperantia 13.

7 Immo beati in patria comprehendunt naturam Dei 1, q. 12, 7, 1m.

8 Comprehensio pertinet ad voluntatem, sicut et delectatio, quia ejusdem est habere aliquid et quiescere in eo 1-2, q. 4, 3, 2m * Christus. Visio 23.

1 COMPREHENSOR Deus potest revelare plura viatori, quam cognoscat comprehensor; et plura inferiori comprehensori, quam cognoscat superior. Verit. q. 8, 4, 7m. * Conceptio 15, 16, 17. Meritum 109, 111. Peccatum 116. Votum 11.

2 Christus fuit simul viator et comprehensor 1a q. 113, 4, 1m | 2-2, q. 18, 2, 1m | q. 174, 5, 3m | q. 175, 4, 2m | 3a q. 7, 8, c. | 3, 1m | q. 8, 4, 2m | q. 11, 1, 2m | q. 15, 10, o. | q. 18, 5, 3m | q. 30, 2, 1m | 3, d. 13, q. 1, a. 2, q. 1, 2m | d. 14, 2, o. | d. 15, q. 2, a. 1, q.

CONCEPTIO

CONCEPTUS

CONCILIUM

CONCUPISCIBILIS

c. | Anima. 18. fi. c. | Ethi. 2, lect. 5, me° 2 | Anima. 3, lect. 14, me°. Fortitudo 49. * Abstinentia 9. Amor 209, 216, 229, 231, 232, 283. Angelus 467.

2 Concupiscibilis denominatur a concupiscentia, quia inter omnes passiones ejus et notior et sensibilior, non autem prior 1-2, q. 25, 2, 1m | q. 82, 3. * Anima 265, 319. Animus. Appetitus 56. Castitas 1, 6. Concupiscentia 1, 2. Concupiscibilitas.

3 Irascibilis est quasi propugnatrix concupiscibilis 1a q. 81, 2, c. | 1-2, q. 23, 1, 1m | 2-2, q. 50, 4, c. | q. 108, 2, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, 5m | Verit. q. 25, 2, c. | Anima. 3, lect. 14, me°. * Delectatio 38, 74, 90, etc. Desiderium 12. Fortitudo 39, 50. Lex 35. Patientia 9.

4 Irascibilis est dignior concupiscibili 3, d. 26, q. 1, 2, c. | 4, d. 33, q. 3, 3, c. | Verit. q. 25, 2, c. fi. * Pilothymia. Poenitentia 37.

5 Motus concupiscibilis in appetendo est velocior motu irascibilis, sed in exequendo, est e converso 2-2, q. 156, 4, c. | Verit. q. 25, 6, 3m.

6 Concupiscibilis cum mollitie movetur et insidiose, non autem irascibilis, sed cum fortitudine et fiducia. Verit. q. 25, 6, 3m. * Sobrietas 4. Temperantia 18, 32. Timor 7, 8, 9. Virtus 226. Voluntas 15, 24.

7 Motus concupiscibilis ut hominis est contra naturam et poena si sit contra rationem, non autem secundum genus 1-2, q. 82, 3, 1m | q. 85, 3, 3m | q. 94, 2, 2m | 2, d. 30, q. 1, 1, 4m | d. 32, q. 2, 1, 4m | 3, d. 17, a. 2, q. 2, 2m | Ma. q. 4, 2, 1m.

8 Omnia mala pertinent ad concupiscibilem sicut ad primam radicem, non autem sicut ad proximum principium 1-2, q. 82, 3, 3m | Verit. q. 1, 4, 13m.

9 Oppositum videtur dicere 2, d. 5, q. 1, 3, c. | 2m.

10 Omnis motus concupiscibilis causatus ex apprehensione semper est peccatum, non autem si sit ex qualitate organi 1-2, q. 17, 7, o. | 2, d. 21, q. 1, 2, 5m | Ma. q. 3, 3, 8m | q. 7, 6, 8m. * Assimilatio 20. Charitas 8. Concupiscentia 1, 2.

11 Immo primi motus naturales sensualitatis, nullo modo sunt peccata 2, d. 24, q. 3, 2, o. | d. 41, q. 2, 1, 5m | Quol. 4, 21, o.

12 Peccata concupiscibilis, secundum naturam speciei sunt naturaliora peccatis irascibilis, sed e converso secundum naturam individui. Verit. q. 25, 6, 4m. * Continentia 14, etc. Fortitudo 39, 43, 50. Incontinentia 8, etc. Invidia 8. Lex 15, 16, 99, 101. Liberalitas 11. Phantasia 5.

13 Peccata concupiscibilis sunt turpiora et minus gravia peccatis irascibilis 1-2, q. 73, 5, 3m | 2-2, q. 142, 2, 3, 4, o. | q. 156, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | Verit. q. 25, 2, c. fi. | 6, 2m | Ethi. 3, fi. * Luxuria 1, 21. Odium 1, 6. Passio 89, etc. * Praeceptum 55, 57. Rebellio. Sensualitas 1, 5, 6. Timor 9. Tristitia 1, 6, 7. Virtus 28, 47, 64, 226. Voluntas 15, 24.

Concupiscibilitas. Peccatum 296.

Concupitum. Amor 188. Peccatum 11.

Concursus. Adoratio 6. Baptismus 211. Clementia 9, 10. Daemon 44. Dispositio 21. Generatio 28. Habitus 54. Intellectus 138, 272. Justificatio 33, 35. Misericordia 12. Missio 5, 6. Natura 31. Perfectio 29. Raptus 2, 3. Scientia 80. Semen 9. Virginitas 8. Virtus 178, 271.

Condemnatus juste ad mortem potest fugere, non autem se defendere. Si vero injuste, potest utrumque, si non sit scandalum 2-2, q. 69, 4, o. * Apostasia 5. Concilium 4. Haeresis 23, etc. Ignis 19. Judex 6, 7. Judicium 22, 44, 45, 51, 71. Mors 11. Occidere 7. Suspicio 4. Tenebrae 2, 4. Testis 1. Usura 14, etc. Vermis 2. Visitatio 1.

Concutere. Miles 9.

Condensatio. Caelum 18.

Condere. Angelus 99. Cessare 1. Ecclesia 10, 11. Episcopus 27. Jus 10, 12. Lex 161.

Condescendere. Humanitas 1. Inclinatio 5.

Condignum. Incarnari 5. Justitia 85. Meritum 2, 3, 43, etc. Misericordia 26. Operatio 54.

Condimentum. Sacrificium 34.

Conditio. Abstractio 6. Acceptio 1. Adjectivum 12. Adoratio 17, 29. Amor 19, 233. Angelus 257, 604, 609. Apostasia 1. Assimilatio 21. Assistere 7. Baptismus 206. Bonitas 140. Cessare 1. Christus 7. Coactio 1. Cognitio 30. Confessio 53, 82. Confirmatio 20. Conjunctio 8, 11. Contemplatio 13. Contradictio 1. Contritio 6. Daemon 103. Deus 112, 124, 291, 407. Dictio 3. Donatus. Eucharistia 191, 227. Facultas. Fatum 9. Fiducia 4. Finis 16. Forma 58. Fortitudo 2. Gaudium 2. Gradus 2. Gratia 17, 140. Idolatria 11. Innascibilitas 2. Instrumentum 7, 16. Intellectus 82, 127, 177. Ironia 2. Judicium 45. Jus 14. Lex 117, 156, 172. Lingua 6. Materia 27. Matrimonium 84, etc. 102. Meritum 1, 13. Nativitas 21. Naturale 2. Necessitas 1, 2, 3, 4, 5. Odium 14. Omissio 14. Operatio 31. Oratio 18, 19, 23, 24. Ornatus 1. Peccatum 57, 247. Poena 20. Providentia 7. Reprobatio 3. Resurrectio 28. Satisfactio 7. Securitas 1. Servitus 9. Solemnitas. Solus 1. Spes 12. Sponsa 3. Sponsalia 2, etc. Status 1, 2. Testis 7. Usura 23. 96, etc. Usus 10. Vinum 5. Virtus 40, 101. Vitiositas. Voluntas 57. 67. Votum 27, 37.

1 CONDITIONALIS quaelibet vera est necessaria. Meta. 6, lect. 3. * Verecundia 16.

2 Conditionalis cujus antecedens et consequens sunt impossibilia, potest esse vera: ut si dicatur. Si homo est asinus, habet quatuor pedes 1a q. 25, 3, 2m | q. 44, 1, 2m | 1, d. 42, q. 2, 1, 2m | 3, d. 1, q. 1, 4, 4m | q. 2, 3, c. | d. 12, q. 2, 1, c. | 4m | 4, d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, 1m | Cg. 1, c° 13, prin° | c° 20 | Po° q. 1, 6, 3m | Quol. 5, 4, c. fi. | Jo. 7, lect. 3, me° | c° 8, lect. fi. | prin° | Phy. 7, Lib° 8, lect. 20.

Conditum. Angelus 99. Prophetia 91.

Condivisum. Accidens 98. Naturale 13.

Condolere. Tristitia 19.

Condonare. Usura 284.

Conducere. Arrha 3. Operatio 38.

Conducticii sacerdotes. Missa 11.

Conferre. Accidens 120. Admiratio 5. Anima 165. Animal 47. Antonius 1. Apprehensio 4. Ars 36, etc. Baptismus 12, 13, 115, 169, etc. Christus 156. Clavis 4. Confessio 44. Electio 26. Eucharistia 269. Exorcismus 13. Ingratitudo 7. Lex 162. Liberum 24. Magnanimitas 27. Maria 21. Matrimonium 66, 67. Miraculum 22. Omissio 15. Paupertas 8. Potus. Praedestinatio 24. Processio 62. Prudentia 32. Rex 9. Sacerdos 27, 32, 33. Satisfactio 16, 37. Schisma 7. Sepultura 5. Socrates 2. Simonia 16. Timor 35. Unctio 19. Usura 191.

1 CONFESSIO triplex: scilicet actus exterior fidei vel justitiae; actus latriae, scilicet gratiarum actio et laudatio Dei; et actus poenitentiae, scilicet confessio peccatorum 2-2, q. 3, 1, o. | q. 12, 1, 2m | 4, d. 17, q. 3, a. 2, q. 3, o. | Psal. 9, prin° | Mat. 11, fi. | Rom. 10, lect. 2, prin°.

2 Confessio quadruplex: scilicet humilitatis, veritatis, laudis et gratiarum actionis. Isa. 25, fi.

3 Confessio in judiciis, non pertinet ad virtutem veritatis, sed magis ad justitiam 4, d. 17, q. 3, a. 2, q. 3, c. * Accusatio 13.

4 Confiteri peccatum in casu est de necessitate naturali, scilicet cum quis in judicio constitutus, a judice interrogatur. Tunc enim non debet mentiri, peccatum excusando, vel negando, de quo Adam et Cain vituperantur 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 2, 1m | 3m. Cccusatio 9. Cain 1.

5 Confiteri fidem in periculo mortis, non est tantum fidei, sed indiget auxilio virtutis fortitudinis et gratia sacramentali confirmationis 2-2, q. 3, 1, 2m | 4. d. 7, q. 2, a. 2, q. 2, 3m. * Auctor 2. Adjurare 9. Baptismus 50, 105. Benedictio 10. Catechismus 2, etc.

6 Actus omnium virtutum sunt a fide formata imperative, sed confessio fidei elicitive 2-2, q. 3, 1, 3m. * Daemon 22.

7 Haec est vera confessio fidei, Pater et Filius et Spiritus sanctus sunt unus Deus. Trin. 12, o. Haeresis 39.

8 Confessio fidei est de necessitate salutis, tunc solum, quando periclitatur honor Dei, vel utilitas proximi 2-2, q. 3, 2, o. | 3, d. 29, a. 8, q. 2, 3m | 4, d. 49, q. 5, a, 3, q. 2, 1m | Quol. 9, 14, c. | Rom. 10, lect. 2, prin° | c° 14, lect. 1, me° etc.

9 Confessio fidei per verba est necessaria, non autem per facta. Rom. 10, lect. 2, fi. * Confirmatio 18. Eucharistia 222, etc.

10 Confessio fidei, quo ad determinata per ecclesiam, est necessaria quantumcumque quis ex hoc scandalizetur, non autem quo ad non determinata nisi forte apud eos qui habent de fide determinare 1a q. 32, 4, c. | Rom. 14, lect. 3, me°. * Exaltatio 2. Haeresis 37, 39. Ingratitudo 11. Martyrium 7.

11 Blasphemia opponitur confessioni fidei 2-2, q. 13, 1, o. | 2, 2m | 3, c. * Usura 280. Verbum 26.

12 Confessio peccatorum duplex, scilicet interior Deo et exterior sacerdoti 3a q. 68, 6, c. | 2m.

13 Definitio quadruplex confessionis sacramentalis 4, d. 17, q. 3, a. q. 1, o.

14 Confessio sacramentalis est actus virtutis, elicitus a poenitentia et non a veritate, sed imperatus a spe et a multis aliis virtutibus 4, d. 17, q. 3. a. ?, q. 2, 3, o. | a. 4, q. 4, c. Poenitentia 80. * Baptismus 105.

15 Confessio peccatorum, ut est ex libero arbitrio gratia informato, est actus virtutis; sed ut medicina est pars sacramenti poenitentiae 4, d. 17, q. 3, a. 2, q. 2, 3m | a. 4, q. 3, 4. c.

16 Contritio naturaliter praecedit confessionem, sed aliquando per accidens sequitur eam 4, d. 17, q. 2, a. 1, q. 1, 7m.

17 Confessio praesupponit actualem contritionem delentem culpam, ideo directe ordinatur ad dimissionem poenae 3a q. 87, 1, c. | 4, d. 21, q. 2, 2, c. | 2m.

18 Confessio peccatorum magis causatur ex spe, quam ex timore. Ideo magis innititur articulo de vita aeterna quam articulo de judicio: sed poenitentia ratione contritionis e converso 4, d. 17, q. 3, a. 2, q. 1, 2m | q. 3, 4m.

19 Confessio peccatorum in lege Moysi erat in generali, per oblationem pro peccato, et satisfactio, non secundum arbitrium sacerdotis 4, d. 22, q. 2, a. 3, q. 2, 3m. * Haeresis 78, etc. Peccatum 374. Poenitentia 80, etc.

20 Confessio sacramentalis quae fit homini sponte, non est de jure naturali, sed fuit instituta tantum a Christo immediate: sed a

CONFESSIO

66 Confessio debet fieri laico in necessitate, qua cessante, oportet iterum confiteri sacerdoti 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 2, o. | a. 4, q. 3, 3m | d. 20, a. 1, q. 2, 3m. * Clavis 5, 6. Religio 78, etc: 95, 99, 100.

67 Confessio sacramentalis debet fieri tantum proprio sacerdoti idest habenti jurisdictionem super eum, vel de ejus licentia. Proprium enim hic non accipitur secundum quod dividitur contra commune, sed secundum quod dividitur contra alienum. Unde qui confessus est episcopo suo vel alicui habenti vicem ejus, confessus est proprio sacerdoti 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, o. | Quol. 12, 31, c. | Opus. 19, c. 4.

68 Confitens alii ex commissione, debet iterum confiteri proprio sacerdoti, de consilio tantum 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 5, 4m | Opus. 19, co 6, o.

69 Quilibet sacerdos potest audire confessionem subditi alterius, ex commissione superioris cujuscumque 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 5, o. | Quol. 12, 31, o. | Opus. 19. co 4, fi. * Restitutio 18. Satisfactio 4.

70 Perpendens suum sacerdotem esse lascivum, debet petere licentiam confitendi alteri; quam si non det, recurrat ad superiorem 4, d. 16, q. 3, a. 2, q. 5, 4m | d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 5m | d. 19, q. 1, a. 3, q. 2, 1m.

71 Praelatus non facilis ad dandum licentiam confitendi alteri peccat, quia multi sunt adeo infirmi, quod potius morerentur sine confessione, quam ei confiteri 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 5m.

72 Nimis soliciti ad scire conscientias subditorum per confessionem, multis damnationis laqueum injiciunt, et per consequens sibiipsis 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 6m fi.

73 Probabiliter timens sibi, vel confessori, recurrat ad superiorem, vel petat licentiam confitendi alii, quam si non det, est sicut non habens confessorem, et potius confiteatur laico 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 5m | d. 19, q. 1, a. 3, q. 2, 1m.

74 In quinque casibus licet alii quam proprio sacerdoti confiteri, et sine licentia ejus: scilicet quando est vagans, mutans domicilium peccans in alia parochia, si proprius sacerdos revelat confessionem vel solicitat ad peccatum, et in extrema necessitate 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 5m | d. 21, L. fi.

75 Concessum est praelatis a jure, quod possint sibi eligere confessores, quia praelati habent dispensare sacramenta, et interior perfectio ad hoc requiritur quod aliquis digne hujusmodi actus exerceat, qui etiam confessores, quantum ad hoc sunt eis superiores 2-2, q. 184, 6, c. | 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 4to.

76 Electio discreti confessoris, non est nobis commissa, nisi de licentia superioris quando proprius est minus idoneus ad ponendum peccato salutare remedium 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 3m.

77 Vel quod aliquis possit alii confiteri, quando habet sacerdotem ignorantem, intelligendum est, quando sacerdotis ignorantia posset hominem inducere in errorem. Tunc enim ad licentia sacerdotis, vel sui superioris, debet alium petere prudentiorem 4, d. 21. L. fi.

78 Monachus habens jurisdictionem vel commissionem potest audire confessionem 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 1m | Opus. 19, co 6, o.

79 Sacerdos dupliciter impeditur ab audientia confessionis: scilicet propter defectum jurisdictionis, vel propter impedimentum exequutionis 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 5, c.

80 Quilibet sacerdos potest quemlibet absolvere a peccato veniali 4, d. 18, q. 2, a. 3, q. 1, 3m | a. 4, q. 3, b. | a. 5, q. 1, c. prino.

81 Nullus debet absolvere, sine confessione, et poenae inflictione. Nec sacerdos debet aliquem absolvere nisi aestimet eum contritum. Ad hoc enim necessaria est confessio in sacramento poenitentiae, ut sacerdos per potestatem clavium convenienter peccatorem solvat vel liget 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, c. fi. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 3, o. | Quol. 3, 28, c. | Quol. 4, 10, b. | Jo. 8, lect. 1, fi. | Rom. 11, lect. 4, fi.

82 Confessor debent interrogare confitentes, non de quolibet peccato, sed secundum conditiones singulorum: non enim oportet quod a milite quaeratur de peccato clericorum aut religiosorum, aut e converso. Sed de peccatis praecipue carnalibus debet interrogare a longinquo, caute, et non descendendo nimis ad particularia, nisi in iis quae in aliquam speciem peccati mortalis trahunt: ut si commisit dicat, et si non commisit non addiscat. Et ideo potest contingere, ut confessor talia nimis quaerens, et sibi et confitenti noceat, et sic quandoque deficiant in suo scrutinio iniquitatis scrutantes 4, d. 16, q. 3, a. 2, c. 5, 4m | d. 19, L. fi. | Opus. 64, co 12, prino 21.

83 Filius confessoris potest contrahere matrimonium cum confitente: sed confessor coiens cum ea, tantum peccat quantum cum filia spirituali 4, d. 42, q. 1, 2, 8m | q. 2, 2, 1m | L. prino.

84 Confessori licet jurare, se nescire quod scit per confessionem tantum 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 1, 1m | 2m.

85 Revelat confessionem, qui poenitentiam publicam pro peccato occulto imponit 4, d. 9, a. 4, q. 1, c.

86 Oppositum videtur dicere 4, d. 14, q. 1, a. 5, q. 1, 1m | 2m.

87 Sacerdos in nullo casu debet revelare confessionem 2-2, q. 70, 1, 2m | 4, d. 21, q. 3, art. 1, q. 1, o. | Quol. 1, 15, c. | Quol. 5, 13, c. | Quol. 12, 17, o.

88 Omnia dicta in confessione, celanda sunt, licet non pertineant ad eam 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 2, o. Sigillum 2, infra * Obedientia 33.

89 Quilibet ad quem pervenit confessio, licet sit laicus, tenetur eam celare 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 3, o | a. 2, 4m.

90 Sigillum confessionis est de jure divino, et de essentia sacramenti 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 1, o. | a. 2, c.

91 Confitens potest licentiare confessorem quod revelet confessionem ejus, non autem Papa 4, d. 21, q. 3, 2, o.

92 Confessor dicere potest ea quae audit in confessione, si ea sciat per alium modum: quia si non posset; secundum hoc posset impediri justitia ecclesiae, si aliquis ut evaderet sententiam excommunicationis quae in ipsum ferenda erat, propter aliquod peccatum, de quo convictus erat, confiteretur ei qui sententiam ferre debet. Sed justitiae exequutio est in praecepto. Ergo non tenetur celare peccatum, quod quis in confessione audit, si alias sciat. Tamen propter scandalum vitandum debet confessor abstinere ne de hoc loquatur, nisi necessitas immineat. Contraria autem opinio, dum nimium sigillo confessionis attribuit, praejudicium veritati, et justitiae servandae facit. Posset enim aliquis ad peccata esse proclivior, si non timeret ab illo accusari, cui confessus est, si coram ipso peccatum iteraret. Similiter etiam multum justitiae periret si testimonium ferre non posset de eo quod vidit, propter confessionem de hoc sibi factam 4, d. 21, q. 3, 3, o.

93 Quando aliquis dicit se vidisse quod in confessione audivit non revelat quod in confessione audivit, nisi per accidens, sicut qui scit aliquid per auditum et visum, non revelat quod vidit per se loquendo, si dicat se audisse, sed per accidens, quia dicit auditum, cui accidit visum esse. Et ideo talis, sigillum confessionis non frangit 4, d. 21, q. 3, 3, 1m.

94 Non obligatur audiens confessionem, quod non revelet peccatum simpliciter, sed prout est in confessione auditum. Nullo enim casu dicere debet se audisse in confessione 4, d. 21, q. 8, 3, 2m.

95 Cum dicitur, quod duorum quod est potentius, trahit ad se reliquum, et quod peccatum non poterit revelari quod scit quis ut homo, et quod in confessione scit ut Deus, intelligendum est de duobus, quae habent oppositionem. Sed scientia qua scit aliquis peccatum ut Deus, et illa qua scit ut homo, non sunt opposita 1-2, q. 98, 3, c. | 4, d. 21, q. 3, 3, 3m.

96 Non debet ita vitari peccatum ex una parte quod ex alia, veritas vel injustitia relinquatur. Veritas enim non est propter scandalum dimittenda. Et ideo quando imminet periculum justitiae et veritatis, non debet dimitti revelatio ejus quod quis in confessione audivit, si alias scit, propter scandalum, dum tamen scandalum quantum in se est, vitetur 4, d. 21, q. 3, 3, 4m.

97 Praelatus potest amovere subditum ab officio, propter audita tantum in confessione 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 1, 3m | Quol. 5, 13, o.

CONFIRMATIO

1 CONFESSOR ad hoc quod sit idoneus ad audiendum confessiones aliorum tenetur scire discernere saltem inter peccatum et non peccatum, et inter mortale et veniale 4, d. 17, L. fi. * Confirmatio 29. Eucharistia 222, etc. Religio 95.

2 Confessor debet esse dulcis, affabilis, suavis, prudens, discretus, et mitis, pius, et benignus 4, d. 17, L. fi.

3 Maxima familiaritas est inter sacerdotem et confitentem 4, d. 42, q. 1, 2, 8m | Opus. 64, co 22, o. * Restitutio 18, Satisfactio 4, etc.

4 Confessores non ponuntur in canone missae, quia antiquitus ecclesia non solemnizabat de eis, nec passi sunt, sicut Christus 4, d. 8. L. * Aureola 17, etc.

5 De quolibet confessore dicitur. Non est inventus similis illi 1-2, q. 66, 2, 2m | 3, d. 37, 2, 1m | 4, 5m. | Virt. q. 5, 3, c. | Job lect. 2, meo.

6 Oppositum videtur dicere 4, d. 49, q. 5, a. 3, q. 2, 3m | a. 5, q. 3, c. | Verit. q. 26. 6, 8m | Hebr. 11, lect. 8, prino * Festum. Meritum 71. Sanctus 1, 2.

Conficere. Absolvere 31, 32, 33. Episcopus 14. Eucharistia 62, etc.

Confidere. Appellare 1. Concupiscentia 3. Fides 58. Gloria 7. Humilitas 11, 22. Judas 2. Oratio 19, 23. Revelatio 11. Scriptura 6. Securitas.

Configurare. Baptismus 186, 230. Confessio 21, 32. Confirmatio 23. Passio 122. Santificatio 16. Trinitas 13.

Confinium. Angelus 231. Anima 47. Cogitativa 2. Diluculum. Joannes 1. Maria 67. Terminus.

Confirmare. Confirmat nos Christus in septem: scilicet in fide, in spe, in charitate, in bono opere, in tentatione, in accusatione, in remuneratione. Isa. 20 meo.

1 CONFIRMATIO est sacramentum 3a q. 65, 1, o. | q. 72, 1, o. | 4, d. 2, q. 1, 2, c. | d. 7, q. 1, a. 1, q. 1, o. | Cg. 4, co 58.

2 In confirmatione character est res et sacramentum, sed gratia est res tantum 4, d. 7, q. 2, prino. Character 35. * Absolvere 35.

3 Confirmatio est nobilius sacramentum baptismo, quo ad ministrum et gratiam, et simpliciter: sed quo ad remissionem peccatorum, est e converso 3a q. 72, 11, 2m | 4, d. 7, q. 1, art. 1, q. 3, o. | Quol. 11, 7, 3m. * Baptismus 139, 148, 235, 245.

CONTRAPASSUM

12 Corpus habens duos colores, est continuum, non tamen secundum eos 1-2, q. 20, 6, c. | 2, d. 40, 4, c. * Idem 9. Ignis 9, 10.

13 Corpus comparatur ad locum, non sicut materia ad formam, sed magis sicut subjectum ad accidens. Meta. 8, lect. 4, meº 7. Imaginatio 4, 5.

14 Unum corpus potest esse simul in duobus locis sacramentaliter non autem localiter 1, d. 37, q. 3, 2, 1m | 4, d. 10, 1, 5m | 6m | 7m | 8m | d. 44, q. 2, a. 2, q. 3, 4m | Cg. 4, cº 63 | Quol. 1, 22, 1m | Quol. 3, 20. * Instrumentum 3, 7. Intellectualis 1. Intellectus 16, 172, 183, 269.

15 Duo corpora possunt sic esse in eodem loco, virtute Dei, non autem naturaliter 1ª q. 67, 2, c. | 3ª q. 54, 2, 1m | q. 57, 4, 2m | 1, d. 37, q. 1, 1, c. | 2, d. 2, q. 2, 2, 5m | 3, d. 22, q. 3, a. 3, q. 1, 2m | 4, d. 30, q. 2, 3, 6m | d. 44, q. 2, a. 2, q. 2, 3, o. | Cg. 3, cº 101 | 102 | Quol. 1, 21, 22, o. | Quol. 3, 2, o. | Trin. 15, o. | 16, c. | 1ª Cor. 15, lect. 6, meº | Phy. 4, lect. 13, meº 1, fi. Corpus 39. * Locus 1, 6. Luciditas 2. Lumen 11.

16 Quanto corpus est superius secundum situm, tanto est formalius, et continens, et locus inferioris, et activius. Cg. 3, cº 20, 3m. * Lux 1, 3, 6.

Omne corpus habet motum naturalem determinatum 1ª q. 67, 2, c. * Manichaeus 2. Membrum 8. Motus 10, 36, 82, 83, 84.

17 Nullum corpus movet non motum 1ª q. 3, 1, c. prinº | q. 110, 1, 1m | 2, d. 2, q. 2, 3, c. | Cg. 1, cº 20, 7m | meº | cº 85, Libº 2, cº 20, 1m | 2m | 64, 4m | 89, fi. | Libº 3, cº 23, 2m | 65, 4m | Poª q. 3, 11, 19 | q. 5, 1, 8, o. * Operatio 47.

18 Corpus motum motu recto et corruptibile indiget loco, non autem si movetur circulariter, et sit incorruptibile 2, d. 2, q. 2, 3, 1m | 4, d. 44, q. 2, art. 2, q. 3, 3m | Quol. 6, 2, o. * Origenes 5. Palpabile 2, 3, 5. Pars 10. Passibilitas.

19 Oppositum videtur dicere 1ª q. 66, 3, 2m | Quol. 6, 3, c. | Phy. 4, lect. 8, fi. * Physica 7. Punctus 3.

20 Corpus motum recte, mutat locum subjecto et ratione: sed motum circulariter ratione tantum. Anima. 8, 18m | Anima. 5, lect. 15, fi.

21 Nullum corpus agit nisi tangendo et movendo 1ª q. 45, 5, c. fi. | Poª q. 5, c. | 4m | 5m. * Putrefactio 2.

22 Nullum corpus tota sua substantia agit, sed tantum forma immaterialis. Cg. 2, cº 20, 2m | Libº 3, cº 69. * Qualitas 2.

23 Nullum corpus in suo loco movetur naturaliter recte, sed tantum circulariter. Anima. 8, 18m. * Reptile 1. Semen 16, 18.

24 Spiritus creatus unitur corpori dupliciter: scilicet ut forma mere, et ut movens mobili, vel ut locatum loco 3, d. 44, q. 3, art. 3, q. 3, c. meº | Verit. q. 26, 1, c. fi. * Sensualitas 8. Sensus 10. Solidum. Speculum 5. Spes 10. Spirituale 7. Subtilitas 1.

25 Nullum corpus potest esse principium vitae 1ª q. 3, 1, c. | q. 75, 1, c. | Jo. 5, lect. 5, prinº. * Tactus 6, 12. Vacuum 1. Visio 5, etc.

26 Corpus vivum est nobilius corpore non vivo 1ª q. 3, 1, c. fi. | Cg. 1, cº 20, 6m.

27 Corpus prius vivum, et postea mortuum, non est idem corpus numero 3ª q. 25, 6, 3m | q. 50, 5, c. | 1m.

28 Oppositum videtur dicere 3ª q. 50, 5, o. | Quol. 2, q. 1, 1, o. | Quol. 3, 4, 1m | Quol. 4, q. 5, o. | Opus. 3, cº 155 | 157.

29 Corpus prius vivum et postea mortuum, non est idem numero, propter diversitatem formae, sed est idem identitate materiae 3ª q. 25, 6, 3m | q. 50, 5, c. | 1m.

30 Corpora inquantum sunt in actu, possunt agere, licet hoc negent Avicebron, Plato et Democritus 1ª q. 115, 1, o. | Cg. 3, cº 29 | Verit. q. 5, 9, o. | 4m | Poª q. 3, 7, c. * Universum 3, 6.

31 Nullum corpus post resurrectionem aget in alterum corrumpendo naturaliter, sed puniendo secundum justitiam Dei 2, d. 33, q. 2, 3, 5m.

32 Corpus hominis oportet habere multa organa: quia anima ejus est multiplex in potentia et operatione, propter perfectionem ejus 1ª q. 76, 5, 3m | 2, d. 1, q. 2, 5, 3m | Anima. 8, 14m | 9, c. fi. | 14m | 10, 1m | 2m | 17m. * Abstinentia 3. Abstractio 22. Accedere 1. Actus 186. Adam 45, etc. 90, etc. Adoratio. Adventus 9. Agilitas 4. Amor 80, 86, 87. Animal 32. Antromorphitae.

33 Corpus hominis fuit optime dispositum in ordine ad suum finem, scilicet animam 1ª q. 91, 3, o. | 2 2, q. 164, 1, 1m | Ma. q. 5, 5, c. * Anima 8. Apollinaris 1. Apostoli 21. Appetitus 49, 67, 74. Applicatio 1. Ars 11, etc. 29. Assimilatio 19. Audacia 12. Augmentum 18, 20, 21. Auxilium 2. Baptismus 152. Beatitudo 43, 76, 77, etc. Bonitas 17, 91, 188, etc. Castitas 10. Cerebrum 2.

34 Corpus hominis componitur ex contrariis, propter tactum 1ª q. 76, 5, c. | q. 91, 1, 2m | 1-2, q. 85, 6, fi. | 2-2, q. 164, 1, 1m | 2, d. 1, q. 2, 5, c. | Ma. q. 5, 5, c. meº | Anima. 8, c. * Cogitatio. Cognitio 78. Cohors 1. Coitus 1, etc. 6. Comedere 4. Comparatio 3. Contemplatio 3, 4, 16. Convenientia 1. Conversio 5. Costa 7. Cultus 8. Damnatio 36, etc. David 3. Defectus 22. Deformitas. Delectatio 22. Daemon 119. Deus 184, 317. Dolor 12. Dos 1, 5, etc. Elementum 14.

35 In corpore hominis, ignis et aer praedominantur secundum virtutem, sed aqua et terra secundum substantiam. Sed corpora inferiora non sunt de natura quinti corporis, idest caeli, quam aliqui ponunt venire in compositionem humani corporis 1ª q. 91, 1, o. | 2, d. 1, q. 2, 5, 4m | d. 15, q. 2, 1, c. | 1m | 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 1, c. fi. | a. 3, q. 1, c. | Opus. 11, art. 31 | 35 | Anima. 8, 1m | Job 4, fi. | cº 38, prinº. * Error 10. Eucharistia 91, etc. Festum 13. Finis 128. Formatio, Fortitudo 1, 7, 41. Gemitus 1. Generatio 38, etc. Gratia 38. Gula 6. Habitus 28, 57, 58, 60, 61. Haeresis 28, 45, 86. Homo 2, 6, 36. Humor. Idem 9. Imaginatio 4, 5. Imperator 5. Incontinentia 11. Infirmitas 2. Innocentia 2, 7, etc. Intellectualis 1, 2. Intellectus 26, 164, 183. Intestina. Ira 50 Judaei 25. Judicium 50. Justitia 61, etc. Limus. Lucia. Macula 1. Maria 8, etc.

36 Proximus motor corporis in nobis, est appetitus sensitivus 1ª q. 20, 1, 1m. * Matrimonium 58, 91. Medicina 4. Meritum 37, etc. 65. Mors 4, 36. Mulier 1, 8, etc. Mundus 1, 21. Mutilatio. Naturale 13. Nitor. Obedientia 26, 31. Passio 26, 48. Pater 20. Paulus 11. Peccatum 103, 104, 159, 257. Poena 6, 47, 94. Perfectio 66. Praeceptum 89. Praelatio 18, 27. Probatio 1. Prophetia 55. Proportio 7. Prosperitas 1. Purgatio 5, etc. Quaternarius. Ratio 13. Redundantia. Resurrectio 10, etc. 54. Sabbatum 6. Sacrificium 11. Salvari 28. Sanitas 9. Senectus 3. Sepultura 3. Servitus 9, 15.

37 Corpus hominis regitur a ratione despotice idest serviliter, appetitus autem sensitivus, politice, idest civiliter 1ª q. 81, 3, 2m | q. 83, 1, 1m | 1-2, q. 9, 2, 3m | q. 17, 7, c. fi. | q. 56, 4, 3m | q. 58, 2, c. | q. 74, 3, 3m | 4, d. 27, q. 2, a. 3, q. 1, c. | Ma. q. 3, 9, 1, 4m | Virt. q. 1, 4, c. | 11m | Matth. 8, prinº. * Christus 179. Similitudo 10. Societas 1, 2. Sol 1, 2, 4. Somnium 2. Somnus 2. Species 5. Spes 10. Status 7. Stridor. Sustinere. Tabescere. Temperantia 8 Tribulatio 1, 5. Tristitia 6, 15, 18. Usura 195. Uter. Uxor 20. Unio 6, 18, etc. Unitas 53. Universum 3, 5, 6. Valitudo. Vertex. Vestigium 10. Vinum 8. Vir. Virginitas 3, 5, 8. Virtus 63, 181, 215, 272. Vitium 4. Votum 79. Vox 2.

38 Corpus est gloriosum, ex totali subjectione ejus ad animam, cujus gloria redundat in ipsum 1-2, q. 4, 5, 4m | 3ª q. 11, 2, c. | q. 2, c. | 1m | 2m | q. 57, 3, c. | 4, d. 49, q. 4, a. 5, q. 2, 3, o. | Cg. 4, cº 86 | Verit. q. 13, 3, 1m | Quol. 6, q. 2, 2, c. | Virt. q. 4, 4, 15m | 1ª Cor. 15, lect. 6, fi. Anima 131. Dos 7. * Auditus 1. Adventus 9. Alleluja. Angelus 362, 363. Apostoli 21. Ascendere 7.

39 Corpus gloriosum erit in eodem loco cum alio corpore, non ex dote subtilitatis, sed sola virtute Dei 3ª q. 64, 1, 1m | q. 57, 4, 2m | 4, d. 44, q. 2, a. 2, q. 2, 3, o. | q. 4, o. | q. 5, c. fi. | Cg. 4, cº 87, fi. | Quol. 1, 21, 22, o. | Joan. 20, lect. 4, prinº | 1ª Cor. 15, lect. 6, meº. Corpus 15.

40 Corpus gloriosum non erit simul in eodem loco cum alio corpore glorioso 4, d. 44, q. 2, art. 2, q. 4, o. | q. 5, c. fi.

41 Locus nihil influit in corpore glorioso, sed ab eo recipit splendorem. Et pertinet ad gaudium accidentale, quod per recessum non diminuitur 4, d. 44, q. 2, a. 3, q. 2, 5m | q. 3, a. 3, q. 3, 8m | d. 45, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | Cg. 4, cº 86. * Aureola 8, 12, 14.

42 Error quod corpora gloriosa fient spiritus, vel rara, sicut aer 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 2, 2m | 4, d. 44, q. 1, a. 1, q. 1. c. | q. 2, art. 2, q. 1, c. | Cg. 4, cº 84 | Quol. 1, 21, 2m | Job. 19, lect. 2, meº | Joan. 20, lect. fi. meº | 1ª Cor. 15, lect. 6, meº | lect. 7, fi. * Beatitudo 22, 30, 35, 43, 76. Beatus 31, 43. Caelum 31, 32, 41. 45, 121, 156. Cicatrices 4. Color 1.

43 Subtilitas corporis gloriosi, est plena participatio esse specifici, ex plena subjectione ejus ad animam 3ª q. 54, 3, c. | 4, d. 44, q. 2, art. 2, q. 1, o. | a. 3, q. 1, c. | d. 49, q. 4, art. 5, q. 3, c. | Opus. 3, cº 170 | 171. * Convexum.

44 Corpora gloriosa transibunt caelos, sine divisione, virtute Dei qua beati poterunt quidquid volent 4, d. 44, q. 2, a. 2, q. 3, 3m | 4m.

45 Et movebuntur localiter sine labore 4, d. 44, q. 2, art. 3, q. 1, 2m. Gloria 22. Intestina. Judicium 78, 80.

46 Et movebuntur, non propter indigentiam, sed propter experientiam, et usum, non in instanti, sed tempore imperceptibili 4, d. 44, q. 2, a. 3, q. 2, 3, o. | Cg. 4, cº 86. * Labor 4. Maria 17 22. Nubes 1, 3. Odor 5. Olfactus 2. Palpabile 4, 5. Resistere 7. Resurrectio 10, etc. 26, etc.

47 Et portabuntur ab angelis, non propter indigentiam, sed propter reverentiam, quae fiet eis ab omni creatura, 4, d. 44, q. 2, art. 3, q. 1, 1m | Rom. 2, lect. 2, meº. Ut Descendere 6. * Christus 53. Sanctus 4, 6, 11. Spiritus 4. Tactus 8, 14. Transfiguratio 1, 3. Unctio 30. Ungues. Visus 11.

48 Quantitas eorum non variabitur secundum magnum et parvum, rarum, et densum, situm et figuram: sed semper erunt in loco sibi aequali 4, d. 44, q. 2, a, 2, q. 5, o.

49 Et habebunt dotem impassibilitatis 2, d. 33, q. 2, 1, 3m | 5m. Dos 5.

50 Et habebunt omnes sensus suos in actu proprio 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 4, o.

51 Et erunt palpabilia, sicut et corpus Christi post resurrectionem suam 3, q. 54, 2, 2m | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 2, o. | 4, d. 44, q. 2, a. 2, q. 6, c. | Cg. 4, cº 84.

52 Et habebunt qualitates tangibiles 3ª q. 54, 2, 2m | 3, d. 21, q. 2, art. 4, q. 2, 2m | 4, d. 44, q. 2, art. 2, q. 2, c. | q. 6, o.

CORRECTIO

5 Credere dependet a tribus, scilicet ab intellectu, voluntate, et ratione 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 2, c. * Catechismus 2, 7. Contradictio 4, 5.

6 Credere est donum Dei 1^{a} q. 111, 1, 1^{m} | Quol. 2, 6, c. | Jo. 10, lect. 5, me° 4 | c. 16, lect. 7, me° 3. * Fides 3, 17, etc. Furtum 10. Hieronymus 1. Ironia 1. Lamech. Magi 6. Maria 46. Matrimonium 59, 89. Mendacium 10. Miraculum 31, 32, 33. Petrus 2. Praeceptum 139.

7 Actus fidei triplex: scilicet credere Deo, credere Deum, et credere in Deum 2-2, q. 2, 2, o. | Rom. 4, lect. 1, me°. * Baptismus 49, 215, 218.

8 Credere Deum, Deo, et in Deum, est unus actus fidei, respectu diversorum 2-2, q. 2, 2, o. | 3, d. 23, q. 2, art. 2, q. 2, o. | q. 3, a. 1, q. 3, 3^{m} | Verit. q. 14, 7, 7^{m} | Jo. 6, lect. 3, fi. 7 | Rom. 4, lect. 1, me° | Hebr. 11, lect. 1, prin°. * Catechismus 2, 7. Circumcisio 27. Contradictio 4, 5.

9 Credere Deo, est proprius actus fidei, speciem ejus demonstrans. Non autem credere in Deum, sed sequitur speciem ejus, in ordine ad finem, per charitatem. Nec credere Deum, sed demonstrat materiam ejus. Rom. 4, lect. 1, me°.

10 Scientia de credendis est duplex: scilicet donum quo discernuntur credenda a non credendis, et gratia qua hoc docetur. Prima convenit omni sancto, non autem secunda 2-2, q. 9, 1, 2^{m} | 3, d. 35, q. 2, a, 3, q. 3, c.

11 Deus tripliciter adjuvat ad credendum ea quae sunt fidei: scilicet interna vocatione, doctrina seu praedicatione, et miraculis. Quol. 2, 6, c.

12 Modus credendi duplex: scilicet communis, idest, per instructionem, et singularis, scilicet per revelationem. Jo. 12, lect. 7, prin°.

13 Quod alicui non credatur contingit dupliciter: primo, quia est vel reputatur ignorans, secundo, quia est vel reputatur mendax. Dionysius c° 1. Ut Daemon 80, 85. * Ebrietas 4. Eucharistia 216. Ironia 1. Lamech.

14 Credere aliqua supra rationem naturalem, est de necessitate salutis, similiter et fides 2-2, q. 1, 6, 3^{m} | q. 2, 3, o. | q. 16, 1, 1^{m} | 3, d. 31, a. 3, q. 1, o. | d. 25, q. 1, a. 1, q. 1, 3^{m} | q. 2, a. 1, q. 2, c. | a. 2, q. 3, c. | q. 4, 2^{m} | 4, d. 45, q. 1, a. 2, q. 1, c. | Cg. 1, c° 5 | Lib° 3, c. 118 | 152 | Verit. q. 14, 10, o. | Trin. 9, c. | Jo. 5, lect. 5, prin°. * Canonizatio. Confessio 42. Contradictio 4.

15 Credere aliqua quae ratione naturali demonstrantur, est necessarium 1-2, q. 99, 2, 2^{m} | 2-2, q. 1, 6, 3^{m} | q. 2, 4, o. | 3, d. 24, a. 3, q. 1, o. | Cg. 1, c° 4 | Verit. q. 14, 10, c. | Trin. 9, o. * Deus 10, 11. Gratia 85, 113. Haeresis 56. Jejunium 15. Latio 3. Maria 62.

16 Aliquid contingit magis vel minus credere, sicut contingit aliquid esse magis vel minus verum. Ideo magis creduntur principia quam conclusiones, in scientiis demonstrativis. Virt. q. 2, 9, 1^{m}. Assentire 5. * Praeceptum 97, 139. Promulgatio 2. Rex 3. Scientia 61, 63, 156. Symbolum o.

17 Quilibet tenetur explicite credere articulos fidei alia vero implicite 1 2, q. 76, 2, c. | 2-2, q. 2, 5, o. | 1, d. 33, 5, c.

18 Immo necessarium est cuilibet credere explicite, non omnes articulos fidei, sed quantum sufficit ad dirigendum in ultimum finem 3, d. 25, L. | q. 2, a. 1, q. 2, o. | q. 3, c. | a. 2, q. 3, o. | Verit. q. 14, 11, o.

19 Quilibet Christianus tenetur explicite credere mysteria Christi, praecipue quae publice in ecclesia solemnizantur 2-2, q. 2, 7, o. | 3, d. 25, L. | Verit. q. 14, 11, c. fi.

20 Quilibet Christianus tenetur explicite credere mysterium Trinitatis 2-2, q. 2, 8, o. | 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 4, c. | 1^{m} | 3, d. 25, L. | 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 14, 11, c. fi.

21 Mysteria Christi, et Trinitatis, fuerunt explicite credita a majoribus ante Christum, sed a minoribus implicite 2-2, q. 2, 7, c. | 8, c. | 2^{m}.

22 Primum et principale inter omnia credibilia, est Deum esse 2-2, q. 16, 1, c.

23 Quilibet homo omni tempore, et omni statu, tenetur credere explicite Deum esse, et providentiam ejus 2-2, q. 2, 8, 1^{m} | 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 4, 1 | 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 14, 11, c. | Hebr. 11, lect. 2, fi.

24 Mysterium incarnationis Christi, oportet aliqualiter esse creditum apud omnes, sed diversimode, secundum diversitatem temporum et personarum 2-2, q. 2, 7, c. | 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 2, o. | q. 3, 4, c. | Hebr. 11. lect. 2, fi.

25 Quilibet tenetur explicite credere mysterium incarnationis et passionis Christi et judicii Dei 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 1, c.

26 Christus si etiam non fecisset miracula, tenerentur omnes credere, secundum quod adjuvarentur a Deo. Quol. 2, 6, o. | Jo. 15, lect. 5, prin° 4.

27 Cogitans actu articulos fidei, vel bonitatem Dei, non tenetur tunc actu credere, vel amare. Opus. 9, q. 89.

28 Majores tenentur magis explicite credere, quam minores 2-2, q. 2, 7, 8, o. | 3, d. 25, q. 2, a. 1, q. 3, c. | 4, d. 21, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 14, 11, o. | Hebr. 11, lect. 2, fi. Fides 61. Infra.

29 Quilibet habens officium docendi fidem, scilicet praelati, sacerdotes, prophetae, doctores et praedicatores tenentur credere explicite totalem distinctionem articulorum, secundum substantiam, non autem alii 3, d. 25, q. 2, a. 1, q. 3, c. | 4, d. 24, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 14, 11, c.

30 Credere ea quae sunt supra rationem, non est levitatis, cum habeat sufficiens inductivum ad credendum 2-2, q. 2, 9, 3^{m} | 3, d. 24, a. 3, q. 2, o. | Cg. 1, c° 3 | 6 | Verit. q. 14, 10, 6^{m} | Jo. 4, lect. 5, fi. * Abraham 3, 24. Adam 10, 11. Angelus 490. Conscientia 18. Credibile.

31 Verba Dei sunt tam efficacia, quod statim audita, debent esse credita. Hebr. 4, lect. 1, prin°. * Daemon 80, 85. Ebrietas 4. Evangelium 2.

32 Sacrae Scripturae est maxime credendum, quia a Deo verissimo et omnia sciente. Dio. c° 1. * Elias 2, 5. Infamia 2. Ironia 1. Judex 5. Lamech. Marcus 1. Miraculum 31, 32, 33. Mulier 7. Petrus 2. Sanctificatio 10, 14. Sapientia 9. Tentare 24. Thomas 3. Usura 119, 198. Vituperatio 1.

33 Non credentes sunt pejores daemonibus quo ad genus operis, quia credunt, sed e converso quo ad affectum, quia daemones invite credunt. Gal. 5, lect. 2, prin°.

Credibile. Canonizatio etc. Fides 20, 24, 42, 75, etc. 129. Gabriel 2.

Creditor. Debitor. Fidejussor. Restitutio 12. Usura 100, 165, etc. 212, etc.

Crepido. Sanguis 6.

Crepusculum. Diluculum o. Mane. Resurrectio 8.

Crescere. Adolescens. Baptismus 13, 43. Charitas 82, etc. Concordia 2. Christus 79, 81, 146. Concupiscentia 21. Convalescere. Daemon 125. Fides 43. Ira 69. Jacob 7. Roma 1. Sodomia 3. Tertullianus 2. Usura 202, 305. Virtus 227.

Cretenses. Politia 8.

Crimen. Processus contra crimina triplex: scilicet per viam denuntiationis, inquisitionis et accusationis. In primo intenditur emendatio peccantis, in secundo et tertio poenae ejus propter bonum multitudinis. Ideo in primo requiritur ordo correctionis fraternae, in secundo infamia. In tertio autem inscriptio 2-2. q. 67, 3, 2^{m} | q. 68, 1, c. | 4, d. 18, q. 2, a. 4, q. 1, 4^{m} | d. 35, 3, 6^{m} | Quol. 1, 16, c. | Quol. 11, 13, o. | Virt. q. 3, 2, 6^{m} | 3. Culpa 4. * Absolvere 15. Accusatio 6. Calumnia o. Correctio o. Criminator. Culpa 1. Dolor 38. Eucharistia 211, 225. Excommunicatio 27, 28, 29. Ferrum 2. Filiatio 13, 14. Haeresis 23, 21, 29, 30. Infamia 2. Iniquitas. Laesae Majestatis 3. Matrimonium 116, etc. 138. Mors 10, 17. Mulier 19. Opprobrium 1. Praevaricator 3. Restitutio 18. Sponsa 4. Sponsalia 6, 10. Testis 7.

Criminator est, qui aliis publice crimina imponit, accusando, vel convitiando 2-2, q. 74, 1, 2^{m}.

Crispatus. Syrenae.

Crocitare. Corniculae.

Crotone. Pythagoras 2.

Crucesignatus, melius moritur redeundo, quam eundo ultra mare. Quol. 5, 11, o. * Votum 48, etc.

Cruciatus. Afflictio. Anima 140. Damnatio 38, etc. Malum 68. Tormentum. Torqueri.

1 CRUCIFIGI. Christus crucifixus est hora tertia linguis Judaeorum et hora sexta manibus militum 3^{a} q. 46, 9, 2^{m} | q. 83, 2, 3^{m} | Opus. 60, c° 15, fi. * Crux 4, 5. Latro 2, 3. Sepultura 10.

2 Crucifigentium Christum caecitas et gravitas peccati eorum quo ad Judaeos majores et minores et quo ad gentiles, ponitur. Opus. 60, c° 15, fi.

Crudelitas, est vitium humanum excedens modum puniendi culpas, sed feritas sive saevitia est bestialis 2-2, q. 157, 1, 3^{m} | q. 159, o. Bestia. Clementia 1, 11. Gryphus. Immisericordia. Injustitia 6. * Remissio. Tyrannus 2. Tribulatio 23. Vindicatio 2.

Crus. Elephas 1.

1 CRUX. In cruce Christi, depingitur Beata Virgo a latere dextero, Ecclesiam designans, et a latere sinistro Joannes, idest, synagoga contemnens. Opus. 58, c° 31.

2 Christus stat in signum crucis, quod assumentes salvantur. Isa. 11, fi. * Adoratio 21, 22, 23. Altare 6. Aqua 15.

3 Crux Christi apparebit in judicio 4, d. 48, q. 1, 2, 2^{m} | Opus. 3, c° 253. * Clamor 3, 4. Confirmatio 9, 23.

4 Conveniens fuit Christum mori in cruce, sextuplici ratione. Scilicet primo propter exemplum virtutis. Secundo quia hoc genus mortis, maxime conveniens erat satisfactioni pro peccato primi parentis, qui pomum ligni vetiti sumpsit. Tertio passus fuit in excelso ligno, ut etiam ipsius aeris natura mundetur. Quarto quia per hoc ascensum nobis parat in caelum. Quinto quia hoc competebat universali salvationi totius mundi, propter virtutem passionis ubique diffusam. Sexto quia per hoc genus mortis diversae virtutes designantur. Septimo quia hoc genus mortis plurimis figuris respondet 3^{a} q. 64, 4, o. | 3, d. 20, a. 4, q. 2, 1^{m} | Cg. 4, c° 55, 17^{m} | 18^{m} | Quol. 2, q. 1, 2, o. | Opus. 3, c° 235 | Jo. 3, lect. 2, fi. | c° 12, lect. 4, fi.

parte effectus 1a q. 20, 3, 1m | 1-2, q. 112, 4, 1m. * Praedicator 6. Praelatio 1, etc. 27. Princeps 27. Religio 51, 72, 104. Scientia 60, 67, etc. 88. Senator 2. Thales 2. Virginitas 15.

7 Provisor particularis excludit defectum ab eo quod ejus curae subditur, non autem provisor universalis 1a q. 22, 2, 2m | q. 103, 5, c.

Curatio. Circumcisio 8. Defectus 22. Delere. Evangelium 10. Sanitas 7, etc. Sapphyrus 2. Unctio 10, 20.

Curatus. Baptismus 112. Decimae 19. Oblatio 14. Parochialis. Perfectio 57, 59, 68, 85.

Curia. Angelus 233. Legitimatio 3. Princeps 21.

Curialis. Decuriones.

1 CURIOSITAS est vitium circa cognitionem intellectus et sensuum ad peccandum, et circa inspectionem ludorum et mulierum ad concupiscendum et spectaculorum 2-2, q. 167, o. | 3, d. 35, q. 2, a. 3, q. 3, o. * Aureola 25. Divinatio 13. Ornatus 9.

2 Curiositas oritur ex accidia 2-2, q. 35, 4, 3m. * Studiositas 5. Studium 3, 7, 8. Testis 3. Verbositas. Virginitas 23.

Currere et esse, significat in abstracto, sicut albedo. Hebdo. lect. 2, prin°. * Amor 193. Equus 1. Jupiter. Natura 43, 45, 48. Nomen 37. Planetae 3. Stadium 1, 2. Struthio 1. Usura 259, Vita 7.

Currus. Judaei 25. Plaustrum. Triumphus.

Cursores. Officium 3. Vigiles.

Cursus. Christus 213. Deus 411. Jejunium 14. Natura 43, 45, 48. Planetae 3. Quiescere 1. Tempus 34. Vita 7.

Curvitas quincuplex, scilicet culpae, miseriae, tristitiae, fraudis et justitiae. Isa. 59, fi. * Baculus 1. Cete 6. Rectitudo 6.

Custos. Custodire se debet homo in nocte adversitatis, triplici consideratione: scilicet considerando percutientis Dei affectum, percussi Christi exemplum et percussionis fructum. Isa. 21, fi. * Adam 88. Discretio. Fortuna 7. Judicium 65. Patientia 7. Praedicator 4. Promulgatio 1. Prudentia 80. Servare. Suffragia 4. Tributum 1. Usura 229.

Cydaris dabatur solis pontificibus veteris Testamenti, in signum dignitatis, sicut nunc mitra, quae sicut galerum tunc erat sacerdotum 4, d. 24, q. 3, 3, 2m | 6m. Episcopus 13.

Cygnus est avis immunda, significans hypocritas 1-2, q. 102, 6, 1m fi.

Cyprus. Christus 149.

Cyrillus. Error 10.

Cyrus. Babylonia 3.

Cythara significat rectam vitam tripliciter: scilicet ratione multiplicationis, concordiae et dulcedinis. Isa. 23, fi. Musica o. Organum 4. Vel Psalterium 1.

D

1 DACIA. Sol 3.

Dalmatia. Dalmatica.

Dalmatica est propria vestis diaconi, sic dicta, quia in Dalmatiae partibus primo usus ejus fuit 4, d. 24, q. 3, 3, c.

2 Dalmatica significat, quod diaconus primo dispensator sacramentorum ponitur. Ipse enim Sanguinem dispensat. Et in dispensando, largitas requiritur 4, d. 24, q. 3, 3, c.

3 Dalmatica episcopi, significat largitatem in operibus misericordiae 4, d. 24, q. 3, 3, c. * Diaconus o.

Dalus. Fumus.

Damascenus. Caelum 58. Christus 153. Joan. 19.

1 DAMNATIO ultima, sive miseria hominum, non consistit in malis hujus vitae, sed in hoc quod intellectus hominis totaliter divino lumine privetur et affectus a Dei bonitate obstinate avertatur. Opus. 3, c° 173 | 174. * Anathema.

2 Faciens opera misericordiae et moriens in peccato mortali damnatur 4, d. 15, q. 2, a. 2, q. 1, o, | d. 46, q. 2, a. 3, q. 4, o. Eleemosyna 29. * Angelus 214, 215.

3 Non transgrediens praecepta, nec omittens, si moriatur sine gratia damnatur, propter peccatum originale 2, d. 28, 3. 5m. * Apollinaris 5.

4 A damnatione propter peccatum Adae, nullus potest liberari nisi per Christum, qui solus fuit ab ea immunis: a qua liberatur aliquis tripliciter: scilicet per baptismum, martyrium, fidem et dilectionem 3a q. 27, 3, c. fi. | q. 49, 2, 2m | q. 52, 7, 2m | Verit. q. 21, 11, 1m | Quol. 6, 4, c. * Bonitas 58, 120, 121. Character 20, 21, 47. Confessio 72. Daemon 57, 121, etc. Descendere 1, 7. Desperatio 14.

5 Spiritus damnati nunquam sunt extra infernum, nisi ex dispensatione Dei ad instructionem vel exercitium electorum 4, d. 44, q. 3, a. 3, 8m | d. 43, q. 1, a. 1, q. 4, o. * Anima 138. Eleemosyna 29. Eucharistia 56. Eutyches 1. Excaecatio 5. Haeresis 61, 65, 95, 133. Incarnari 14. Judex 6, 7. Justitia 87. Lex 67. Manus 4. Nox 8. Peccatum 437, 110.

6 Homines damnati, non sunt deputati ad exercitium aliorum, quia non habent ordinem naturae inter se, sicut daemones 1a q. 64, 4, 2m | 2, d. 6, 3, 5m | 4, 5m | 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 6, 2m. * Christus 119, 191, 220. Poenitentia 119. Puer 5. Reverentia 11. Sepultura 10. Societas 4. Synderesis 9. Timor 15. Usura 26.

7 Damnati utentur notitia hic acquisita, sine impedimento, sine delectatione, sed cum tristitia 4, d. 50, L. prin° | q. 2, art. 2, q. 1, o. Anima 147, etc.

8 Damnati cognoscent omnia bona quae fecerunt, ex quibus non minuetur dolor eorum, sed magis augebitur propter amissionem 4, d. 43, a. 5, q. 1, 4m | d. 50, q. 2, a. 2, q. 1, c. * Anima 122, etc. 139, 147, etc. Beatus. Daemon 23. * Damnatio 48.

9 Damnati sunt in tenebris, ut tantum videant sua afflictiva, sub quadam umbrositate 4, d. 50, q. 2, a. 4, q. 4, o. | Cg. 4, c° 89, fi.

10 Damnatis ostenduntur, ex his quae hic fiunt, ea tantum quae possunt tristitiam eorum augere 4, d. 45, q. 2, a. 2, q. 1, c. fi. | d. 50, q. 2, a. 2, q. 3, 1m.

11 Damnati nunquam videbunt essentiam Dei, sed tantum humanitatem Christi gloriosam, sine gaudio 4, d. 48, q. 1, 2, 4m | 3, o. | Cg. 4, c° 96, 3m | Opus. 3. c° 249 | Jo. 5, lect. 4, me° 3 | lect. 5, me° 2 | c° 15, lect. 5, prin° 3 | c° 17, lect. 6, me° | 2a Cor. 5, lect. 2, fi. | Hebr. 9, fi. Missio 28. Praedestinatio 42. Praescientia.

12 Damnati cognoscunt et diligunt Deum. Opus. 3, c° 176. Vel Amor 25.

13 Immo Deus oditur a damnatis et malis 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 5, c. Vel Amor 26.

14 Damnati cognoscunt et diligunt Deum naturaliter, idest inquantum est principium naturalium. Non autem secundum se, nec ut est principium gratuitorum. Opus. 3, c° 176. Vel Amor 27.

15 Damnati cogitabunt de Deo, ut est affligens eos, non autem ut est fons totius bonitatis 4, d. 50, L. prin° | q. 2, a. 2, q. 3, o. | Opus. 3, c° 75.

16 Damnati non possunt velle bonum actualiter, et tamen voluntas eorum naturaliter inclinatur ad bonum 1a q. 64, 2, o. | 1-2, q. 85, 2, 3m | 2, d. 7, q. 1, 2, o. | d. 39, q. 3, 1, 5m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 4, o. | d. 50, q. 2, a. 1, q. 1, o. | Cg. 4, c° 93 | Verit. q. 16, 3, 5m | q. 24, 10, o. | Ma. q. 2, 12, 6m | q. 16, 5, o. | Anima. 17, 7m | Opus. 3, c° 176 | 177 | 179. * Amor 25, 26, 27, 69, 98.

17 Peccata durabunt semper in damnatis secundum affectum. Non autem secundum effectum, quia vellent illa facere quae fecerunt si facultas daretur, quae tamen non dabitur. Opus. 3, c° 179. * Angelus 215, 595, 600. Anima 138, etc. 166. Appetitus 30. Apollinaris 5.

18 Damnati blasphemant Deum mente et voce, et in hoc peccant 2-2, q. 13, 4, o. * Daemon 24, etc. Fletus. Liberum 16, 19.

19 Oppositum videtur dicere 1a q. 63, 2, o. | Jo. 8, lect. 6, me° 4, fi.

20 Damnati tenentur conformare voluntatem suam voluntati Dei et peccant non conformando 1, d. 48, 3, 2m | Verit. q. 23, 7, 6m.

21 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 19, 10, o. | q. 39, 2, 3m | 2-2, q. 104, 4, 3m | 3, d. 17, a. 2, q. 1, 1m | d. 29, 5, 2m | Verit. q. 23, 8, o. | Ma. q. 2, 5, 7m. * Obstinatio 1. Odium 16, 17, 22. Poenitentia 119.

22 Si Deus absolute revelaret alicui damnationem suam, ille teneretur velle justitiam Dei. Verit. q. 23, 8, 2m. * Synderesis 9.

23 Oppositum videtur dicere 1, d. 48, 4, o. * Christus 56. Spes 27.

24 Deus potest de potentia absoluta, non autem ordinata, revelare alicui damnationem suam, et tunc intelligeretur comminatorie tantum: si autem absolute, teneretur velle justitiam Dei, non autem damnationem suam secundum se 1, d. 48, 4, 2m | Verit. q. 23, 8, 2m. Comminatio 1.

25 Damnati liberum arbitrium habebunt et voluntatem in malo obstinatam 3a q. 18, 4, 3m | 2, d. 25, 1, 1m | Opus. 3, c° 174 | 177.

26 Liberum arbitrium in damnatis patitur detrimentum libertatis, a culpa et miseria, non autem essentialiter. Ma. q. 2, 11, 11m | Opus. 3, c° 177.

27 Damnati non poenitent de malis quae fecerunt ratione culpae sed ratione poenae 2-2, q. 13, 4, c. | 3a q. 86, 1, c. | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 4, o. | d. 50, q. 2, a. 1, q. 2, o. | Opus. 3, c° 179 | Hebr. 12, lect. 3, fi.

28 In damnatis non potest nec culpa nec reatus tolli, etiam si culpa prius dimissa fuisset, remanente reatu, quia carent charitate qua tollitur utrumque 4, d. 21, q. 1, art. 2, q. 3, c. | 2m.

29 Damnati gaudent de poenis inimicorum suorum, quos secum vident in inferno, quia impletur voluntas eorum. Sed dolent de impletione voluntatis Dei et de suo gaudio, per vermem, idest remorsum conscientiae. Quol. 3, 24, o.

30 Damnati vellent omnes damnari, quia perfectissimo odio dolent de omnibus bonis et maxime de beatitudine sanctorum 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 4, o. | Quol. 8, 17, o.

31 Damnati volent et eligent magis torqueri cum multis quam minus cum paucis, propter odium et invidiam 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 4, 3m.

32 Damnati vellent propinquos suos potius salvari, quam alios, quia minus invident eis 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 4, 1m | Quol. 8, 17, o.

33 Damnati non amant eos, quos prius inordinate dilexerunt 4, d. 50, q. 2, a. 1, q. 4, 2m.

17, 21, etc. Continentia 1, 4, etc. Delectamentum. Delectatio 24, etc. 41, 112. Felicitas 3. Finis 15. Honestum 7, 9. Idolatria 9. Ira 32, 73, 74. Lacrymae. Praeceptum 67. Primi 2. Sensualitas 9. Separatio 3. Temperantia 15. Timor 9.

Delectamentum. Nutrire 2.

1 DELECTATIO non est generatio, sed generatum esse 1-2, q. 11, 1, c. | q. 35, 5, c. | 1, d. 49, q. 3, a. 4, q. 3, 6^{m}.

2 Delectatio, secundum Platonem, est generatio sensibilis, scilicet cognita in natura, idest connaturalis 1, d. 1, q. 4, 1, c. | 2, d. 20, q. 1, 2, 3^{m} | 3, d. 27, q. 1, 2, 3^{m}.

3 Delectatio, secundum Aristotelem, est quidam motus animae et constitutio simul tota et sensibilis in naturam existentem 1-2, q. 31, 1, c.

4 Delectatio est motus, qui est actus perfecti. Non autem est motus qui est actus existentis in potentia 1-2, q. 31, 2, 1^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, 1^{m}.

5 Delectatio est motus in appetitu animali, consequens apprehensionem boni naturalis, praesentis per sensum 1-2, q. 11, 1, 3^{m} | q. 31, 1, c. | 2^{m} | q. 35, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | Poster. lect. 4, fi. Amor 223.

6 Delectatio est operatio causaliter, non autem formaliter, nec essentialiter 1-2, q. 31, 1, 1^{m} | Virt. q. 2, 2, 12^{m}.

7 Delectatio est passio animae 1-2, q. 31, 1, o. | 4, 2^{m} | 5, c. fi. | 2^{m} | q. 35, 1, c. | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, o. | q. 2, 1^{m}.

8 Nulla delectatio est quid optimum 1-2, q. 2, 6, o. | 4, d. 49, q. 3, a. 4, q. 3, o. | Cg. 3, c° 26, 4^{m} | Ethi. lect. 4, me°.

9 Immo aliqua delectatio potest esse summum bonum hominis 1-2, q. 34, 3, o. | q. 39, 4, 1^{m} | 3, d. 33, 2, c. | 6^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 4, q. 2, c. Beatitudo 72.

10 Objectum delectationis est bonum apparens, conveniens, conjunctum 1-2, q. 43, 1, c. Amor 223. * Beatitudo 21, 23, 24, 45, 72, 75, 128.

11 Delectatio est quietatio cognita in re convenienti 1-2, q. 11, 1, 3^{m} | q. 31, 1, c. | q. 43, 1, c. | 3, d. 27, q. 1, 2, 3^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, c. | Poster. lect. 41, fi. * Carentia 1, 4, etc. Delectabile.

12 Delectatio est quies appetitus, tendentis in finem, propter praesentiam ejus, sed est motus appetitus ab appetibili praesenti, immutante appetitum 1-2, q. 31, 1, 2^{m} | q. 33, 3, 1^{m} | q. 34, 2, 2^{m} | 3^{m} | 3, 3^{m} | 4, c. | 2^{m} | q. 38, 1, c. Amor 223. * Delectamentum. Finis 15, 20, 54. Frui 9.

13 Delectatio est sicut quies naturalis, sed tristitia est sicut quies violenta 1-2, q. 31, 8, c. | 1^{m}. * Ira 76. Loqui 3. Ludus 1.

14 Delectari de Deo in via plene non possumus, sicut nec Deum cognoscere 2-2, q. 44, 6, o. | Opus. 61, c° 24. * Passio 39, etc. Temperantia 15, etc. Vita 34.

15 Nulla delectatio est in carentibus omni cognitione: nullus autem potest vivere sine aliqua sensibili et corporali delectatione, secundum modum suae naturae 1-2, q. 11, 2, c. | q. 31, 1, c. | q. 32, 1, c. | q. 34, 1, c. | q. 35, 1, c. | q. 41, 3, c. | 1, d. 1, q. 4, 1, c. | 1^{m} | 3, d. 27, q. 1, 2, 3^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, c. | Verit. q. 22, 1, 13^{m} | Ethi. lect. 14, prin°. Delectatio 31. * Animal 61, etc.

16 In omni cognoscente est aliqua delectatio 1, d. 45, 1, c. * Appetitus 43. Comprehendere 8. Costa 1. Damnatio 7. Delicatus.

17 Delectatio proprie dicta est in Deo 1-2, q. 31, 4, 2^{m} | 1, d. 45, 1, o. | 3, d. 32, 1, 1^{m} | Cg. 1, c° 91 | Meta. 12, lect. 6, me°.

18 Delectatio diversimode est in Deo, angelis, hominibus et brutis 1-2, q. 31, 4, 2^{m} | 4, d. 49, q. 3, art. 1, q. 2, o. * Delitiosi.

19 Delectatio est in appetitu sensitivo et in appetitu intellectivo 1-2, q. 30, 1, c. | q. 31, 4, o. | q. 35, 1, c. | 1, d. 45, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. fi. | d. 32, 1, 1^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 1, 2, o. Ut Beatitudo 24. * Eucharistia 176, 251. Fortitudo 41. Justus 11. Passio 64.

20 Delectatio non pertinet ad potentiam generativam, sed ad sensitivam 2, d. 20, q. 1, 2, 3^{m}. * Puer 2.

21 Delectatio pugnantis in vincendo est in irascibili, sed quae est in possidendo victum est in concupiscibili 3, d. 26, q. 1, 2, 5^{m}.

22 Spiritus animalis est subjectum delectationis et omnium passionum animae et proximum instrumentum animae in operationinibus ejus per corpus 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 2, 2^{m} | a. 2, c. * Pulchritudo 6. Ratio 48. Senectus 2. Tactus 8, 14. Turpiloquium.

23 Omnis delectatio est proprium accidens beatitudinis, vel partis ejus 1 , q. 2, 6, c. | q. 3, 4, c.

24 Causa proxima delectationis est operatio, cujus objectum est causa remota 1-2, q. 32, 1, o. | 4, d. 49, q. 3, a. 5, q. 4, c.

25 Oportet quod omnis delectatio aliquam operationem consequatur 1-2, q. 32, 1, o

26 Omnis operatio procedens ex habitu perficiente naturam, causat delectationem 1-2, q. 100, 9, c. | 3^{m} | 3, d. 34, q. 1, 5, c. | 4, d. 49, q. 3, 2, c.

27 Causa formalis delectationis est objectum ejus, scilicet operatio connaturalis habitus non impedita: sed causa materialis, est spiritus abundans, clarus, temperatus, non nimis rarus, nec nimis densus. Primum non est in convalescentibus, secundum in melancholicis, tertium in aegris, quartum in macilentis et quintum in senibus. Ideo magis inclinantur ad tristitiam 4, d. 49, q. 3, 2, o. * Admiratio 5.

28 Operatio non est propter delectationem, sed e converso 1-2, q. 4, 2, o. | 2, d. 38, 2, 6^{m} | 4, d. 49, q. 3, a. 4, q. 3, c. | 2^{m} | Cg. 1, c° 100 | Lib° 3, c° 26 | 27, 1^{m}. * Agricultura 1. Amor 62, 165, 210. Ancilla. Appetitus 15, 48.

29 Delectatio est major in principio operationis, quam in processu ejus continuitate, quamvis forte in processu operatio sit intensior: et hoc triplici ratione: scilicet primo quia, cum operatio sit delectationis causa, quanto aliquid attentius operatur, tanto major delectatio ex operatione consurgit. Homo autem in principio operationis attentior est ad operationem quam in progressu. Et ideo in progressu operationis quando aliquis negligentius intendit operationi non sentit tantam in operatione delectationem. Secundo quia oportet in nobis delectationem esse secundum modum nostrae naturae. Unde, cum nostra natura sit mutabilis, non est nobis semper idem delectabile, quia jam mutati sumus a pristina dispositione. Et sic post pauca, non est nobis conveniens, quod prius conveniens erat. Et ideo quod prius erat delectabile, postea fit minus delectabile, vel etiam triste. Et haec est etiam ratio, quare continuitas unius rei in nobis fastidium parit, alternatio vero delectat. Tertio quia cum ad delectationem requiratur convenientis perceptio, quanto aliquid minus sentitur, minus est delectabile. Res autem in sui novitate magis sentiuntur, quia postmodum earum dispositio fit quasi qualitas quaedam inhaerens sentientibus 1-2, q. 32, 1, 3^{m} | 4, d. 49, q. 3, 2, 3^{m}. * Apprehensio 1, 2.

30 Operatio unius, potest esse causa delectationis in alio tripliciter: scilicet benefaciendo, faciendo aestimationem boni ejus, et propter amorem vel odium 1-2, q. 32, 5, o. * Beatitudo 22, 23, 24, 128. Bonitas 170, 226. Calor 11. Cantus 4. Castitas 3, 4. Claritas 14. Consolatio. Contemplatio 7, 19, 21, 25. Costa 1. Damnatio 7, etc. Devotio 8. Docere 11. Dulcedo 1, 5. Eucharistia 176, 251.

31 Ad delectationem requiruntur duo: scilicet adeptio vel conjunctio, vel praesentia boni convenientis et cognitio hujus 1-2, q. 32, o. | q. 33, 1, c. | q. 35, 1, 7, c. | q. 43, 1, c. | 4, d. 49, q. 3, 2, 3^{m}. Amor 212. Delectatio 15, 16. * Finis 15, 20. Fructus 2, 7, 10, 18. Frui 1. Habitus 2, 32. Ignis 17.

32 Motus est causa delectationis tripliciter: primo quia mutamur, secundo quia objectum excedit, tertio ratione cognitionis 1-2, q. 32, 2, o. | 4, d. 49, q. 3, 2, 3^{m}. * Invidia 13. Ira 39, 53. Loqui 3. Ludicra. Ludus 1, 2. Meritum 5, 20, 39, 57, 98.

33 Consueta delectant, quia fiunt connaturalia 1-2, q. 32, 2, 3^{m} | 8, 3^{m}. Habitus 2, 32. * Mollities 1, 2. Oratio 41, 43, 56.

34 Raro contingentia delectant, ratione admirationis et desiderii 1-2, q. 32, 8, 3^{m} | Meta. 12, lect. 6. * Organum 2.

35 Benefacere aliis est causa delectationis tripliciter: scilicet propter spem, vel amorem, ratione excellentiae et ratione libertatis 1-2, q. 32, 6, o. * Pulchritudo 6, 8. Ratio 48. Sapientia 29. Separatio 3. Spes 45, etc. 69. Verbum 72, 75. Vinum 2, 3.

36 Amor et concupiscentia causant delectationem, sed magis spes 1-2, q. 32, 3, 3^{m} | q. 35, 3, 2^{m} | q. 100, 9, 3^{m} | 3, d. 27, q. 1. 3, 2^{m}.

37 Spes ratione praesentis aestimationis delectat, sed ratione absentiae affligit 1 2, q. 32, 3, 2^{m} | q. 40, 8, 2^{m} | 1, d. 1, L. me° | 3, d. 26, q. 1, 2, 3^{m} | q. 2, a. 5, q. 3, 1^{m} | Virt. q. 4, 1, 13^{m} | Rom. 12, lect. 2, fi. | Philipp. 7, lect. 6, me°. * Virginitas 6, 7, 9, 11, 23, 28.

38 Spes causat delectationem quae est in irascibili, non autem in concupiscibili 3, d. 26, q. 1, 2, 3^{m} | 5^{m}. Amor 236. * Virtus 182, 221.

39 Sensus magis delectat quam spes, et haec magis quam memoria, quia delectatio est de re praesenti 1-2, q. 32, 3, o. | 2-2, q. 30, 1, 3^{m} | Meta. 12, lect. 6. Amor 223. * Vita 34. Voluptas.

40 Vincere delectat, in quantum demonstrat propriam excellentiam: ideo omnes ludi et pugnae delectant, propter spem victoriae 1-2, q. 32, 6, 3^{m} | Hebdo. prin°.

41 Otium, ludus, et omnia quae ad requiem pertinent, sunt delectabilia, inquantum auferunt tristitiam, quae est ex labore 1-2, q. 32, 1, 3^{m} | Hebdo. prin°.

42 Omne simile, ratione unitatis delectat, sed contristat, per excessum corrumpendo, vel ut impedit proprium bonum 1-2, q. 32, 7, o.

43 Redarguere et punire delectant, ratione propriae excellentiae, vel amoris, non autem propter malum alterius 1-2, q. 32, 6, 3^{m}.

44 Dare aliis, delectat, inquantum indicat proprium bonum, sed contristat, inquantum evacuat illud 1-2, q. 32, 6, 1^{m}.

45 Tristitia est causa per accidens delectationis, inquantum facit magis eam appeti, et propter eam fertur 1-2, q. 35, 3, 1^{m} | q. 48, 1, c.

46 Tristitia in praesenti, causat delectationem, inquantum repraesentat in memoriam rem dilectam, sed in praeterito, quia evasit ab aliquibus tristibus et dolorosis 1-2, q. 32, 4, o.

47 Delectatio sensibilis causatur ex conjunctione convenientis, secundum sensum tactus tantum, si sit completa, sicut et dolor in laesione ejus 3, d. 15, q. 2, a, 3, q. 1, 2, c. Delectatio 10.

DESCENDERE

1 DESCENDERE Christum ad inferos, fuit conveniens 3ª q. 52, 1, c. | 4. c. | 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, o. | Opus. 3, cº 242. * Abraham 20.
2 Christus per suum effectum, descendit usque ad infernum damnatorum 3ª q. 51, 2, c. | 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 2, o. | Opus. 60, cº 21.
3 Christus per essentiam descendit tantum ad limbum Patrum, sed per suum effectum descendit ad quemlibet infernum 3ª q. 52, 2, o. | 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 2, o.
4 Christus descendens, illuminavit limbum Patrum, quo ad eos tantum 3ª q. 52, 2, 1m | 3, d. 22, q. 2, a. 2, q. 1, o.
5 Christum post mortem statim descendit et statim liberavit Justos qui erant in limbo 3ª q. 52, 4, 1 | 5, 3m. * Adoptio 13. Amor 238. Angelus 141. Cataractae. Clavis 10. Confessio 82. Consanguinitas 1. 2, 4, 5, 7. Daemon 95. Exclusio 2.
6 Christus descendens nullum damnatum liberavit de inferno, nec de limbo puerorum, nec de purgatorio, sed tantum omnes justos 3ª q. 52, 5, 6, 7, 8, o. | 3, d. 22, q. 2, 2, o. Opus. 3, c, 242. * Elias 6. Haeresis 148. Judicium 77. Passio 121.
7 Christus descendens in infernum damnandos confutavit de eorum incredulitate, sed purgandis dedit spem gloriae 3ª q. 52, 2, c. | 3m | 6, 1m.
8 Christus descendens ad inferos, liberavit a purgatorio sufficienter purgatos, vel qui dum hic viverent, hoc meruerunt per fidem et dilectionem et devotionem ad mortem Christi 3ª q. 52, 1, 2m. * Poena 95. Sacramentum 102. Symbolum 7. Templum 12.
9 Christus descendens ad inferos, operatus est in virtute passionis suae, confringendo vectes, idest impedimenta, impedientia Patres exire 3ª q. 52, 4, 2m | 5, 6, 7, c. | 8, c. | 2m. * Tremor 2. Usura 51. Velox 1.
10 Descensus duplex convenit Christo: scilicet de caelo, secundum deitatem, non quidem motu locali, sed Incarnatione, secundum exinanitionem; et ad inferos, secundum animam, qui est motus localis et convenit Christo secundum conditionem humanae naturae 1ª q. 53, 1, b. | 3ª q. 57, 2, 2m.
11 Christus secundum animam, tamdiu fuit in inferno, ad quem descendit, quamdiu corpus ejus fuit mortuum 3ª q. 52, 4, o. | 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 3, o.
12 In mysterio incarnationis, non consideratur ascensus, quasi alicujus praeexistentis et proficientis, sed descensus Verbi ad imperfectionem nostrae naturae 3ª q. 33, 3, 3m | q. 34, 1, 1m.
13 Christus postquam ascendit, aliquando descendit de caelis ad terram 3ª q. 57, 6, 3m.

Descriptio. Describuntur aliqua in libris materialibus, ad succurrendum memoriae 1ª q. 21, 1, c. | 3, d. 37, 1, o. | Rom. 2, lect. 3, meº. Hebr. 12, lect 4, fi. Absolvere 29. Accidens. Adventus 6, 9. Aer 13. Angelus 449. Aqua 9. Ascriptio. Conscriptio. Daemon 38. Inscriptio. Scriptura 20, etc. Stella 1.

Deserere gregem sibi commissum, procedit vel ex timore male humiliante, vel ex amore male inflammante, vel ex amore salutis propriae, ut si praelatus solus quaeratur 1-2, q. 72, 3, c. | 1ª Cor. 16, lect. 2, prinº | 2ª Cor. 11, fi. Episcopus 29. * Abraham 26. Amor 62. Angelus 127, 593. Consilium 9. Derelinquere. Epiikia o. Fuga. Justificatio 13, 38. Miles 8. Necessitas 33. Poena 23. Poenitentia 43. Pharao. Refugere. Relinquere. Scandalum 15, etc. Servitus 3, 14. Tremor 2. Vitare.

Desertum. Nullus de filiis Israel natus in deserto, mortuus est ibi 3ª q. 70, 4, 3m | 4, d. 1, q. 2, a. 3, q. 1, 3m. * Adjurare 11. Circumcisio 19, 20. Fides 59. Judaei 26. Naasson. Petra. Sconopaegia. Silva. Tentare 19, 20.

Deservire. Anima 31. Ars 5. Caelum 26. Corpus 61. Fides 22.

Desiccabile. Vita 8.

1 DESIDERIUM dicitur dupliciter: scilicet appetitus rei non habitae, et intensio affectus, tollens fastidium 1-2, q. 33, 2, c. * Adventus 6, 9.
2 Desiderium desiderati est duplex: scilicet hujus ut finis, et hujus ut ad finem. Opus. 61, cº 3. * Agere 6, 7, 20.
3 Desiderium est motus appetitus in amabile, et inchoatio amoris 2, d. 26, q. 1, 3, c. | q. 2, a. 3, q. 2, c. Amor 205. * Amicitia 31.
4 Desiderium est primus motus appetitus 3, d. 16, q. 2, a. 3, q. 2, c. | 3m. * Amor 177, 180, 205, 234, 236, 258. Ancilla.
5 Desiderium est de bono non habito, sed amor est de bono absolute 1ª q. 20, 1, c. | 2m | 2, d. 1, q. 2, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. prinº | q. 2, a. 3, q. 2, c. Amor 180. * Angelus 468, 499. Animal 73. Animus. Aureola 25.
6 Omne desiderium consequitur aliquam cognitionem 1, d. 1, q. 1, 1, 1m | q. 4, 1, 1m | d. 26, q. 2, a. 3, q. 2, c. Amor 242.
7 Oppositum videtur dicere 1, d. 1, q. 4, 1, 1m | Verit. q. 15, 3, c. q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. | Ma. q. 14, 1, 4m.
8 Desiderium, spes, amor et odium sunt aliquo modo in carentibus cognitione, non autem timor, nec desperatio 1-2, q. 41, 3, c.
9 Desiderium sequitur amorem finis et praecedit amorem eorum quae sunt ad finem 3, d. 27, q. 1, 3, 1m. * Beatitudo 33, 91, etc.
10 Perfectio desiderii est ex perfectione suae causae, scilicet amoris. Psal. 26, prinº. Amor 258. * Bonitas 37. Charitas 55, 147.
11 Desiderium proprie est in appetitu sensitivo et in appetitu rationali 1-2, q. 30, 1, 2m. Subjective. * Concupiscentia 3. Cornelius 3.
12 Desiderium est in concupiscibili 1-2, q. 23, 2, c. | q. 40, 1, b. | c. | 3, d. 26, q. 2, a. 8, q. 1, 2, 3, c. * Desperatio 1.
13 Desiderium naturale rationalis creaturae est ad cognoscendum genera, species et rationem omnium rerum, non autem omnia individua vel futura contingentia, quae solus Deus in sua aeternitate cognovit 1ª q. 12, 8, 4m | q. 14, 13, o. * Aegritudo 3. Deus 226, 227, 246.
14 Oppositum videtur dicere, quo ad cognoscendum omnia individua et futura contingentia, quia homo habet naturalem inclinationem ad cognoscendum futura 1ª q. 86, 1, o. | 2-2, q. 47, 3, 1m | q. 95, 1, 3m | 2, d. 3, q. 3, 3, 1m | 4, d. 50, q. 1, 3, o. | Verit. q. 2, 5, 6, o. | q. 10, 5, o. | Quol. 7, 3, o. | Opus. 29 | Anima. 3, lect. 8. * Fames 2.
15 Desiderium creaturae rationalis, non quiescit in cognitione Dei per effectus. Cg. 3, cº 50. * Finis 15, 121, 126. Ira 13, 42, 62, etc. 72, etc.
16 Omne quod naturaliter desideratur ab homine naturaliter cognoscitur ab eo 1ª q. 2, 1, 1m. * Judaei 17. Justificatio 28. Limbus 5. Maria 8. Motus 55. Nomen 78. Optare. Oratio 3, 39, 46, 58, 61, 64, 83, 94, 95. Passio 39. Paupertas 3. Pax 10.
17 Desiderium sanctorum Patrum de Christi incarnatione erat valde accensum, propter tria: scilicet propter inundantiam terrenae miseriae quam sustinuerunt, propter abundantiam pacis aeternae, et propter affluentiam laetitiae internae, quam praegustaverunt. Opus. 60, cº 1. * Postulatio. Quies 4. Salomon 1. Scientia 58, 61. Sitis. Spes 25, 43, 47, 64, 70, 72. Tacere 3. Templum 14. Terra 4.
18 Desiderium animae beatae quiescit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis 1-2, q. 4, 5, 5m. * Ira 13. Veritas 57. Virginitas 23.
19 Oppositum videtur dicere 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 1, o. * Visio 15.

Desiderius. Haeresis 111.

Designare. Vel Ab o. Actus 190. Adoratio 5. Aggredi. Daemon 103. Datio 3. Denotare. Deus 26. Luxuria 3. Mutuum 4. Nomen 74, 58. Notare. Origo 4. Per 3, 5. Persona 42, 45. Sensus 41. Usura 5, 10, 21.

Desinere. Accidens 62, 63, 88. Anima 344. Christus 56. Eucharistia 103. Incipere 4. Pars 44. Relatio 56, 61. Semen 19. Subjectio 7.

Desistere. Accusatio 12, 127. Desperatio 6. Tergiversari.

Desolatio. Tyrannus 3.

Despectus. Despicere. Parvipensio 1.

DESPERATIO

1 DESPERATIO non importat solam privationem spei, sed recessum a re desiderata, propter impossibilitatem aestimatam 1-2, q. 40, 4, 3m. Diffidentia. Spes 65. Infra. * Accidia 8. Appetitus 30, 31. Audacia 7, etc. 13. Blasphemia 22, 25. Consilium 5. Desiderium 8. Dolor 44.
2 Desperatio non respicit malam sub ratione mali, sed per accidens quandoque, inquantum facit impossibilitatem adipiscendi, sed potest esse ex solo excessu boni 1-2, q. 40, 4, 1m. * Fiducia 12. Fortitudo 15. Humilitas 25. Infidelitas 11. Laus 9. Luxuria 16.
3 Desperatio est peccatum in appetitu 2-2, q. 20, 1, o. | 2, c. * Magnanimitas 1. Medicus 1. Membrum 8. Nox 3. Passio 39.
4 Desperatio est minus grave peccatum infidelitate et odio Dei, sed periculosius 2-2, q. 20, 3, o. * Praeceptum 102. Praedestinatio 42.
5 Desperatio potest esse sine infidelitate 2-2, q. 20, 2, o. | 2, d. 3, 1m. * Praesumptio 10. Publicatio 3. Socrates 2.
6 Desperatio est causa luxuriae per accidens removendo spem beatitudinis, propter quam aliquis a luxuria desistit. Ma. q. 15, 4. 3m.
7 Desperatio principaliter causatur ex accidia, seu tristitia et negligentia, secundo ex luxuria 2-2, q. 24, 4, o. Accidia 8. * Spes 32, 65, etc.
8 Desperatio est prior timore, sicut ratio et causa ejus, ideo timor consequitur desperationem vincendi 1-2, q. 25, 3, c. Timor 32.
9 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 45, 2, 2m.
10 Desperatio oritur occasionaliter ex timore Dei et horrore peccatorum, non autem directe 2-2, q. 20, 1, 2m.
11 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 25, 3, c.
12 Desperatio populi Dei, duplex: scilicet quantum ad auxilium de terra, et quantum ad auxilium de caelo. Isa. 5, fi.
13 De nullo viatore est desperandum 2, d. 11, 4, 1, 4, 6m. * Stultitia 8. Timor 32.
14 Desperatio in damnatis non est culpa, sed pars damnationis, sicut nec in viatore, de re non nata haberi 2-2, q. 20, 1, 3. a. Blasphemia 22. Desiderium 18. Fiducia 12. Fortitudo 15. Infidelitas 11. Spes 32.

Despicere. Arrha 3. Ira 44. Malum 64. Timor 71. Veritas 55.

Desponsatio Beatae Mariae fuit facta duodecim rationibus: scilicet ne Christus ab infidelibus, tamquam illegitime natus abjiceretur. Ut consueto modo, ejus genealogia per virum describeretur. Et ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius nocumenta procurasset. Et ut a Joseph nutriretur. Et per hoc Beata Virgo redditur immunis a poena, ne scilicet

lapidaretur a Judaeis, tamquam adultera. Et ut per hoc ab infamia liberaretur. Et ut ei Joseph ministerium exhiberet. Et testimonio Joseph comprobatum est, Christum ex Virgine natum. Et verba Virginis Matris, magis credibilia redduntur suam virginitatem asserentis. Et ut tolleretur excusatio virginibus quae propter suam incautelam non vitant infamiam. Et per hoc significatur universalis ecclesia, quae cum virgo sit, desponsata tamen est uni viro Christo. Et quod Mater Domini fuit desponsata et virgo, in persona ipsius, et virginitas et matrimonium honoratur contra haereticos, alteri horum detrahentes 3ª q. 29, 1, o. | 4, d. 30, q. 2, a. 1, q. 2, 3, o. | Mat. 1, meᵒ * Anulus. Fides 91, 100. Luxuria 11. Matrimonium 4, 25. Nuptiae o. Sponsa o. Sponsalia o. Sponsus o. Virginitas 14, 15.

Despoticum. Corpus 37. Dominium 9. Princeps. Principatus 1.

Destinare, est dirigere aliquid in aliquid, vel mente proponere 1ª q. 23, 1, c. | 2, 2ᵐ | 1, d. 40, q. 2, 1, c. | Verit. q. 6, 1, c. | Rom. lect. 3, prinᵒ. Ut Praedestinatio 1, 23.

Destitutio. Ordo 5. Peccatum 168, etc. 372. Usura 230, 249.

Destruere. Abrogare. Anima 13. Apostoli 14. Averroes 1. Babylon 3. Consumere. Cor 10. Corruptio o. Creatura 7. Ecclesia 13. Fides 7. Ira 58. Judaei 7, 20, 44. Missa 14. Mors 35, 36. Pars 44. Possessio 10. Praeceptum 154. Praedicare 22. Rationale 7. Relatio 61. Resurrectio 55. Scipio. Superbia 37. Usura 86, 89, 97, 289.

Desuper. Rex 10. Scriptura 18. Super. Supra.

Detegere. Restitutio 18. Usura 126, 247.

Detentio. Alienum 5, etc. Aorasia. Detentor. Detinere. Furtum 8. Incarcerare.

Detentor. Detentio. Detinere. Usura o.

Deterior. Detrimentum. Excaecatio 3. Humilitas 15. Juramentum 22. Lumen 16. Pejus. Servitus 9.

1 DETERMINATIO rerum creatarum fit tripliciter: scilicet per additionem differentiae, vel accidentis, vel per receptionem in alio 1, d. 8, q. 4, 1, 2ᵐ. Commune 7. *Absolvere 21, 22. Accidens 65. Actio 108. Actus 50. Adam 63. Addere o. Adoratio 6. Adventus 7.

2 Omne determinatum est medium duorum extremorum determinarum 4, d. 11, q. 2, a. 1, q. 3, 6, 1. * Adulterium 1, 2, 8. Agens 13, 14, 87, 91, 104, 106, 113, 114. Amor 37, 217. Analogia 4, 21. Angelus 112, 161, 179, 383, 616. Anima 46, 123, 159, 229, 290. Apostoli 1. Appetitus 85. Apprehensio 3. Archiepiscopus. Ars 3, 14, 17. Astrologia 3. Auditor 1. Auxilium 2. Baptismus 79, 163. Campsoria 2, 5, 6. Caelum 23. Caeremonia 5, 6. Certitudo 2. Circumcisio 8, 11. Civilis 1. Commune 7, 8. Conceptus. Confessio 10. Confirmatio 9. Conjunctio 9. Consilium 13, 20. Contingens 3. Contradictio 4.

3 Aliquid dicitur determinatum dupliciter: scilicet ratione limitationis et ratione distinctionis. Quol. 7, 1, 1ᵐ | 6, c. | 1ᵐ. * Contrarium 2. Corpus 17. Creatura 24. Debitum 27. Decimae 1, 8. Deus 22, etc. 106, 258, 277, 292, 373. Dictio 4, 5. Differentia 1. Disputatio 1. Distinctio 23. Dubitatio 1, 5. Electio 1. Elementum 8. Ens 39. Epiikia 8. Heraclitus. Esse 11, 92. Femininum 2. Fides 22, 50, 78, etc. Finiri 1. Finis 101. Forma 80, 87. Generatio 47. Genus 19. Habitus 38, 39. Haeresis 12, 78, 79, 80. Homo 7, 27. Idea 2. Indeterminatum. Individuum 13, 14. Indulgentia 23. Infinitum 31. Intellectus 198, 228. Interpretatio 1, 2, 3. Jejunium 23, 36, etc. Judex 8. Judicium 2. Jus 8, 9, 10, 20. Justitia 50, 77, 83. Lex 48, 138, 150. Libertas 6. Limitatio. Locus 11. Luminare 3. Lux 10. Mensura 16. Meritum 28. Metaphysica 2. Minister 8. Miraculum 15. Modus 2. Motus 65. Mutatio 2, 3, 4, 7, etc. Natura 15, 16. Naturale 24. Necessitas 13. Negatio 2. Nomen 6. Non ens 7. Oratio 7, 58. Ordo 61. Pars 45. Passio 61. Peccatum 441, 442. Phantasia 1. Poenitentia 56, 77. Postulatio. Potentia 11, 49. Potestas 18. Praeceptum 42, 45, 109, 123, 125, 127, 131. Praedestinatio 41. Pretium. Primitiae 1, 2. Privatio 14. Proportio 1. Prudentia 53.

4 Determinatio praedicati in ordine ad subjectum est praedicati inquantum hujusmodi, ideo respicit illud formaliter. Quae autem est absolute, ponitur circa praedicatum, sicut circa quoddam subjectum. Ideo magis respicit suppositum, quam formam 3, d. 11, 2, 3ᵐ. * Christus 11, 21, 30. Qualitas 1, 6, 8, 14. Quantitas 11, 26. Qui est 3. Resurrectio 23. Reverentia 3. Sacerdos 16. Sacramentum 7, 29, 32, 44, 62. Sacrificium 7, 18. Scandalum 18. Scientia 119, 153. Sententia 2. Servitus 5. Situs 1. Solus 2. Sponsalia 7. Stella 6. Suppositio 2. Tempus 38. Terminus. Traductio 3. Transire 2. Unctio 7. Universale 22. Usura 5, 23, etc. Usus 13. Virtus 58, 87, 88, 216, 239, 267. Voluntas 57, 71, 78, etc. Votum 70.

Determinativum. Accidens 110.

Detestari. Abominatio. Abhorrere. Angelus 521. Justificatio 20, 21, 22, 31, 32. Occidere 2. Peccatum 874. Poenitentia 1, 10, 28.

Detinere. Ablatum. Alienum 5, 6, 7. Detentio. Detentor. Incarcerare. Poena 79. Potestas 9.

1 DETRACTIO quae est occulta maledictio ad denigrationem famae, per impositionem falsi, per adductionem mali, per revelationem mali occulti et per depravationem intentionis, de se est peccatum mortale. Ex levitate vero est veniale, nisi sit de gravi. Sed propter bonum cum debitis circumstantiis, nullum est peccatum 2-2, q. 72, 2, c. fi. | q. 73, 1, 2, o. | q. 74, 1, o. | q. 75, 1, c. | Rom. lect. 8, fi. Contumelia 3. Susurratio 1. * Auditor 2.

2 Detractio non est filia irae, sed invidiae 2-2, q. 73, 3, 3ᵐ. Invidia 5. * Blasphemia 2. Contumelia 3, 5, 6. Derisio 2. Exprobratio.

3 Detractio, susurratio et exultatio in adversis, causantur ex odio et invidia diversimode. Ma. q. 10, 3, 3ᵐ.

4 Detractio contrariatur adulationi, quo ad ea quae dicuntur, licet utrumque sit malum. Non autem quo ad fidem, quia prima intendit infamiam, secunda vero delectationem 1-2, q. 115, 1, 3ᵐ. * Injustitia 3. Invidia 5. Maledicere 1. Perfectio 90.

5 Diligens et insidiosa inquisitio eorum quae ab aliis fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, scilicet ad detrahendum proximo 2-2, q. 167, 2, c. | 3ᵐ fi. Opus. 68. * Auditor 2. Contumelia 5, 6. Remotio. Resistere 6. Susurratio o. Tacere 1.

1 DETRIMENTUM pati in spiritualibus semper est poena, non autem semper in corporalibus 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 3, o. * Amicitia 38, 42. Amor 170. Bonitas 221, 228. Damnatio 26. Dominium 11. Lumen 16. Mortuus 1. Poena 38. Tyrannus 4, 6, etc.

2 Contingit quod aliquid de se justum est, quod tamen comparatum ad aliud inducit detrimentum si servetur; et ideo oportet quod jus commune ad hoc applicetur 1-2, q. 96, 6, c. | 2-2, q. 147, 3, 2ᵐ | 4, c. | Hebr. lect. 4, prinᵒ.

Detruncatum. Enthymema. Mutilatio.

Detrusus. Episcopus 28.

Devastare. Ignis 17.

Devenire. Cognitio 86. Damnatio 45. Pervenire. Praeceptum 147. Restitutio 24.

Deviare. Accidentaliter 3. Animal 66. Ars 48. Cura 5. Deus 154. Elongatio. Fides 24. Malum 19. Peccatum 1.

Devirginare. Nativitas 20. Raptus 2.

Devolvi. Usura 60, 253.

Devorari. Cete. 10. Lupus.

1 DEVOTIO a devovendo nominatur. Opus. 17, cᵒ 13, prinᵒ. * Adeps 3. Admiratio 2. Adoratio 2, 8.

2 Devotio est specialis actus voluntatis, prompte tradendi se ad famulatum Dei 2-2, q. 82, 1, o. | 2, c. | q. 83, 3, 1ᵐ.

3 Devotio est principalis actus religionis virtutis 2-2, q. 82, 22, 2, o. | q. 83, 3, 1ᵐ | 15, c. | q. 104, 3, 1ᵐ. * Anniversarium.

4 Devotio est pinguedo animae, causata a charitate, et conservans eam 2-2, q. 82, 2, 2ᵐ | 3, c. * Aranea.

5 Causa devotionis duplex: scilicet extrinseca et principalis, idest Deus, et intrinseca duplex: scilicet contemplatio bonitatis Dei et beneficiorum ejus, et consideratio propriorum defectuum excludens praesumptionem 2-2, q. 82, 3, o. | 4, c. | 4, d. 15, q. 4, art. 3, q. 2, c. | Ma. q. 11, 1, 7ᵐ. * Baptismus 77, 78, 91, etc. 102, 123, 170, 171. Cantus 1, 2, 3. Clamor 1, 4. Descendere 8.

6 Consideratio eorum quae sunt apta excitare dilectionem Dei, causat devotionem. Sed consideratio distrahentium mentem a divinis, impedit eam 2-2, q. 82, 3, 1ᵐ. * Eucharistia 180, 181, 191, 269, 274, etc. Fides 58. Jacobus 2. Jejunium 35. Jephte.

7 Ea quae pertinent ad humanitatem Christi, maxime excitant devotionem manuducendo, licet devotio sit circa ea quae sunt divinitatis. Vel etiam utrumque 2-2, q. 82, 3, 2ᵐ. * Indulgentia 17. Invocare 1. Justificatio 48. Lacrymae. Laus 17. Ludus 6.

8 Devotio primo et per se causat delectationem et laetitiam, secundario autem et per accidens, causat tristitiam 2-2, q. 82, 4, o. | 2ª Cor. 6, lect. 3, prinᵒ.

9 Qui semel orat devote, remanet devotior per plures dies 2-2, q. 83, 14, 4ᵐ | q. 171, 2, 2ᵐ | 2, d. 11, q. 1, 4, 5ᵐ | Verit. q. 12, 1, c. fi. * Missa 27. Obedientia 19. Oratio 12, etc. 20, etc. 37, 45, 69.

10 Mens semel ad devotionem excitata, facilius postea ad devotionem pristinam revocatur. Ideo ad hoc orationes crebrae sunt necessariae 2-2, q. 171, 2, 2ᵐ | Verit. q. 12, 1, c. fi.

11 Devotio ad sanctos, non terminatur ad eos, sed transit in Deum. Devotio vero ad dominos, est alterius rationis 2-2. q. 82, 2, 3ᵐ. * Passio 131. Paulus 12. Peccatum 277, 376. Pietas 9. Sacramentum 51, 68, 134. Sacrificium 5, 21.

12 Devotio abundat in simplicibus mulieribus, propter humilitatem elationem comprimendo: sed scientia, et quaelibet perfectio subjecta Deo, auget devotionem 2-2, q. 82, 3, 3ᵐ. * Sanctitas 8. Solicitudo 4. Tabescere. Templum 2, 13. Thurificatio 1. Thus 1, 2.

13 Defectus devotionis quae est fervor charitatis, in reverentiam Dei et divinorum, potest esse sine peccato mortali, non autem ut est voluntas consequendi effectum sacramentorum 4, d. 4, q. 3, a. 2, q. 2, 3ᵐ | 1ª Cor. 11, lect. 7, prinᵒ. * Oratio 25. Unctio 3, 15, 28, 32. Usura 276, 277.

14 Indevotio est peccatum, procedens ex accidia, secundum quod homo potest se disponere ad devotionem, vel impedire eam. Ma. q. 11, 1, 7ᵐ.

1 DEUS. Esse proprie convenit Deo 1ª q. 13, 11, o. | 1, d. 8, q. 1, 1, o. | Verit. q. 21, 4, 7ᵐ | Poᵃ q. 7, 2, 7ᵐ. Esse 10.

2 Deum esse, est necessarium. Opus. 3, cᵒ 7. * Angelus 59, 97, 158. Assimilatio 10. Beatitudo 61. Charitas 62. Caelum 137.

3 Deus est per seipsum necesse esse. Cg. 1, c° 15 | 16, 3m | 22 | 21, prin° | 26, 3m | 42, 5m | 6m | 8m | 80, fi. | Lib° 2, c° 12, 1m | 15, 5m | Po^a q. 2, 3, c. | q. 5, 3, c. | Opus. 3, c° 6. * Conceptio 18. Creatio 20, 31. Creatura 2, etc.

4 Nihil praeter Deum, est per se necesse esse. Cg. 2, c° 15, 5m | 30, 1m fi. * Credere 22, 23, 28. Daemon 88. Distantia 7.

5 Esse simpliciter et absolute dictum, de solo divino esse intelligitur, et similiter bonum. Verit. q. 2, 3, 16m. * Duratio 3, 10.

6 Deum esse, demonstratur multipliciter 1^a q. 2, 3, o. | Cg. 1, c° 13 | Opus. 3, c° 3. * Aeternitas 35, etc. Exemplar 4, 7.

7 Deum esse, est demonstrabile per effectus a posteriori tantum 1^a q. 2, 1, c. fi. | 2, o. | 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 2, 2m | d. 24, a. 1, q. 2, c. | Cg. 1, c° 12 | 25 | Lib° 3, c° 38, 1m | Po^a q. 7, 2, 11m | 3, o. Deus 187. Infra 207. * Factum 2, 3. Fieri 1, 8, etc. Futurum 1, 2. Gratia 128.

8 Dei non est demonstratio, nisi per effectum 1^a q. 3, 5, c. fi. | Cg. 1, c° 25 | Po^a q. 7, 3, c. fi. | Poster^m lect. 41, me° 3.

9 Oppositum videtur dicere a simili. Trin. 23, c. | Poster^m lect. 2, prin°. * Haeresis 89, 116, 124.

10 Deum esse, non est per se notum, sed est primum inter omnia credibilia 1^a q. 2, 1, 2m | 2-2, q. 16, 1, c. * In 7, etc. Indigentia 3.

11 Immo Deum esse, est per se notum. Et Deum esse, et alia hujusmodi, quae per rationem naturalem possunt esse nota, non sunt articuli fidei, sed praeambula 1^a q. 2, 1, c. | 2, 1m. * Individuum 26, 27, 43. Infinitum 2. Locus 24, 25, 26.

12 Deum esse, est per se notum simpliciter, non autem quo ad nos 1^a q. 2, 1, o. | 1, d. 3, q. 1, 2, o. | Cg. 1, c° 10 | 11 | Lib° 3, c. 38, 1m | Verit. q. 10, 12, o. | Po^a q. 7, 2, 11m | Trinit. 3, 6m. * Lumen 24, 25. Motus 90. Mundus 12, etc. Tres.

13 Deum esse, non est nobis naturaliter notum secundum se, sed secundum similitudinem et participationem ejus 1^a q. 2, 1, 1m | 1, d. 3, q. 1, 2, c. | 1m | Cg. 1, c° 11, fi. | Psal. 8, prin°. * Virtus 71, etc.

14 Oppositum videtur dicere 1^a q. 4, 3, 4m.

15 De Deo scimus an est, idest, hanc propositionem esse veram ex effectibus ejus, non autem actum essendi ejus, sicut nec essentiam ejus 1^a q. 3, 4, 2m | Cg. 1, c° 12 | Lib° 3, c° 39, 1m | Po^a q. 7, 2, 1m.

16 Deus est semper et sine successione, et ejus esse est necessarium. Cg. 1, c° 15 | 16, 3m | Opus. 3, c° 6, 7, 8.

17 Esse Dei, est esse cujuslibet creaturae exemplariter vel causaliter, non autem formaliter seu essentialiter 1^a q. 3, 8, o. | 1, d. 8, q. 1, 2, o. | d. 17, q. 1, 1. c. | L. 1 | d. 18, 5, c. fi. | d. 19, q. 5, 2, c. | d. 38, 3, c. | 2m | Cg. 1, c. 26 | Opus. 30, lect. 8.

18 Esse Dei differt ab esse creaturae tripliciter. Primo, quia subsistit: secundo, quia non fit, nec mutatur: tertio, quia non differt ab essentia sua 1, d. 8, L. 1 | d. 2, q. 1, 1, c. | Po^a q. 2, 1, c. Esse 50.

19 Immo fieri convenit Deo 1, d. 30, 1, 1m | 3, d. 7, q. 2, 1, 1m.

20 Fieri convenit Deo, non autem mutari, quia nihil removetur ab eo, sed aliquid advenit ei secundum rationem 1, d. 30, 1, 1m | 3, d. 7, q. 2, 1, 1m.

21 Esse Dei est proprium et determinatum, et distinctum a quolibet esse creaturae, per hoc quod ei non potest aliquid addi 1^a q. 3, 2, 3m | 4, 1m | q. 7, 1, 3m | 1, d. 8, q. 1, 1m | 2m | d. 24, q. 1, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 2, c. | Cg. 1, c° 26, fi. | Verit. q. 21, 4, 9m | Po^a q. 1, 2, 7m | q. 7, 2, 4m | 5m | 6m | Quol. 7, 1, 1m | Opus. 30, lect. 8 | Causis lect. 9, fi.

22 Esse Dei, per hoc quod est subsistens, non receptum in aliquo, distinguitur a quolibet alio 1^a q. 3, 2, 3m | 4, 1m | q. 7, 1, 3m | q. 41, 1, c. | Cg. 2, c° 51 | Po^a q. 7, 2, 5m.

23 In divinis est tantum esse essentiale, non autem personale. Nec persona est, nisi per esse essentiae. Verit. q. 1, 5, 18m | Po^a q. 2, 6, c. | q. 8, 2, 11m | q. 9, 4, 5m | 5, 19 | Quol. 12, 1, o.

24 Deus est in se, sicut amatum in amante. Opus. 3, c° 45.

25 Esse et essentia Dei, non possunt contrahi per additionem differentiae, nec designari 1, d. 31, q. 1, 1, 4m | Cg. 1, c° 24 | 42, 12m.

26 Esse et essentia Dei non possunt contrahi per proprietates personarum 1, d. 7, q. 1, 2, 3m | d. 11, 3, 5.

27 In solo Deo esse et essentia sunt idem realiter 1^a q. 2, 1, c. | q. 3, 4, o. | q. 5, 6, c. | q. 6, 3, c. | q. 12, 2, c. | 3m | 4, c. | q. 13, 11, c. | q. 14, 4, c. | 14, 2m | q. 26, 1, 2m | q. 44, 1, c. | q. 45, 1, 5m | 50, 2, 3m | q. 54, 1, b. | c. | 3, c. | q. 61, 1, o. | q. 75, 5, 4m | q. 104, 1, c. fi. | 1-2, q. 3, 7, c. | 3^a q. 13, 1, c. | 1, d. 2, 4, 1m | d. 4, q. 1, 1, 2m | d. 8, q. 1, 1, o. | q. 4, 2, 3, c. | q. 5, 2, c. | 4m | d. 11, 3, 5m | d. 19, q. 2, 1, c. | q. 5, 3, 4m | d. 33, 1, c. | d. 34, q. 1, 1, c. | d. 35, 1, 5m | 4, c. | d. 42, q. 1, 1, 4m | 2, d. 1, q. 1, 1, 2, c. | d. 3, q. 1, 1, c. | d. 16, 1, 3m | 6, c. fi. | 3, d. 6, q. 2, 2, 2m | Cg. 1, c° 22 | 25 | Lib° 2, c° 51 | 85, 2m | Lib. 3, c° 20 | 49, 5m | 65, 4m | 6m | 66, fi. | Lib. 4, c° 11 | Verit. q. 10, 12, c. fi. | q. 21, 4, 7m | 5, c. | q. 27, 1, 8m | Po^a q. 2, 1, c. | q. 5, 3, 8, c. | q. 7, 2, o. | 3, 4, c. | Ma. q. 3, 2, c. | q. 16, 3, 8, c. | Spiritu. 1, c. | Anima. 6, c. fi. | 1m | 2m | 17, 10m | Quol. 2, 4, c. Quol. 3, 20, o, Quol. 7, 1, 1m | Quol. 9, 6, c. 5m | Opus. 3, c° 11 | 103 | 264 | Opus. 30, lect. 7 | Opus. 37, c° 4 | Poster^m 2, lect. 6, prin° 2. Bonitas 25.

28 Oppositum videtur dicere 1^a q. 3, 3, c. | 1, d. 25, 1, 3m | 3, d. 5, q. 1, 3, o. | Po^a q. 9, 1, c.

29 In solo Deo, esse et operatio sunt idem. Quol. 10, 5, c. Actio 1, 4.

30 Essentia Dei, secundum intellectum est prior suo esse, et esse ejus est prius quam aeternitas 1, d. 19, q. 2. 1, 1m. Vel Duratio 10.

31 Essentia divina est actus purus, angelica vero est intelligibilis in actu, sed intellectus noster est intellectus in potentia tantum 1^a q. 25, 1, c. | q. 87, 1, c. | 2m | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | Cg. 4, c° 11. * Abias. Actio 1, 4, 6. Actus 190, etc. Addere 2, 19. Adjectivum 11, etc.

32 Deus est sua essentia 1^a q. 3, 3, o. | q. 11, 3, c. | 2m | q. 29, 4, c. | 1m | Cg. 1, c° 21 | 45, 1m | Opus. 3, c° 10 | 109 | Jo. 14, lect. 3, prin°. * Adoratio 1, 10, etc. Alexander 1. Alienum 1, 8, 9. Alius 4. Amor 1, etc. Analogia 1, etc. 9, 10. Angelus 28.

33 Natura divina maxime et purissime idest propriissime actus est. Po^a q. 2, 1, c. prin°.

34 De Deo non possumus scire quid est 1^a q. 1, 7, 1m | q. 2, 2, 2m | q. 3, prin° | q. 12, 12, c. | 1m | 13, 1m | q. 13, 8, 2m | Cg. 1, c° 3 | 31 | 32, fi. | Rom. lect. 6, me°.

35 Essentia divina est omne quod est in ea 1^a q. 40, 1, 1m | 1, d. 18, 2, 4m | d. 43, q. 2, 1, 3m. * Anima 1, 5, 35.

36 Essentia Dei, non ponit in numerum cum personis. Quol. 6, 1, o. * Anthropomorphitae. Apollinaris 2, etc. Apostoli 30.

37 Essentia divina in Filio, est a Patre. Opus. 9, q. 20. * Arius. Assimilatio 11.

38 Essentia divina, est alio modo relativo in Patre, quam in Filio, non alio modo essentiali. Opus. 9, q. 11 | 27.

39 Essentia divina sub ratione diversorum attributorum, est principium omnium operationum Dei 1, d. 6, 3, c. | d. 7, q. 1, 1, c | d. 42, q. 1, 2, c. | d. 43, q. 2, 1, 2m | Po^a q. 7, 1, o. Assumere 1, etc. 35, 36, 37. Attributa 18.

40 Essentia divina est medium cognoscendi commune et proprium in divinis. Cg. 1, c° 51 | Verit. q. 2, 4, 2m. * Beatitudo 110. Blasphemia 1. Bonitas 30, 57. Charitas 18. Comprehendere 6. Commune 1, 8, 9. Communicabile 3, 4. Creatio 20, 31, 36, 37.

41 Deus tripliciter dicitur: scilicet essentialiter, participative, et nuncupative 1^a q. 13, 9, 10, o. | 2-2, q. 85, 2, 1m | 2, d. 17, q. 1, 1, c. | Cg. 4, c° 14 | Psal. 49, prin° | Jo. 10, lect. 6, prin° | 1^a Cor. 8, fi. | 2^a Thess. 2, lect. 1, fi. | Hebr. prol. prin° | c° 7, lect. 1, prin°. * Creatura 2. Datio 1, 19, etc. David 3. De 5. Decimae 3, etc. Deitas o. Dicere 2, 5, etc. Dici 1. Dictio 3.

42 Deus essentialiter est extra ordinem totius creaturae 1^a q. 28, 1, 3m. * Differre 10. Dionysius 2, etc. Distantia 4, etc. Diversitas 1. Divinum. Domus 3. Donum 2, etc. Duratio 3, 10. Ens 9, 27, 37.

43 Deus est forma 1^a q. 3, 2, c. fi. | 3m | 7, 8, c. | 3^a q. 2, 1, c. | 1, d. 22, 1, 2m | d. 35, 1, c. | 2, d. 26, 1, 5m | Virt. q. 2, 1, 18. * Exclusio 9. Exitus 1. Filiatio 15, etc. Forma 1, 3, 137, 139. Generatio 51, etc. 71, etc. Genus 21. Gloria 13, etc. Gratia 19, 24, 135, 149, 151. Habere 2, 3. Hierarchia 3. Idea 4, etc.

44 Una tantum forma est in divinis 1^a q. 31, 2, 2. * Hyperdulia. Ignis 17, etc. Habi. Imperator 1, 6. In 7, etc. 11, etc. Indigentia 3. Infinitas2 Infinitum 2, 3, 4, 6, 8. Instans 20. Jesus 1.

45 Deus non est forma inhaerens 1^a q. 3, 8, o. | 1, d. 26, q. 2, 2, 1m | 2, d. 26, 1, 5m | Cg. 2, c° 83, 2m | Lib° 3, c° 68, fi. | Lib° 4, c° 32, 1m | 35, 5m | Verit. q. 8, 5, 4m | q. 21, 8, c. * Hypostasis 6, 7. Judaei 25. Justitia 80. Laus 11. Lex 64.

46 Deus non est forma corporis 1^a q. 3, 8, o. | 3^a q. 2, 1, c. | 2m | q. 5, 1, 2m | q. 50, 3, 2m | 3, d. 1, q. 1, 1, 5m | d. 2, q. 1, a. 3, q. 2, c. | 2m | 3m | d. 21, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | Cg. 1, c° 27 | Lib° 4, c° 32, 1m | Verit. q. 20, 1, c. | Opus. 3, c° 17 | 18 | 211 | 221. * Liber 19. Lumen 21, 25. Maria 99, etc. 51. Materia 11, 25. Membrum 10, etc. Metaphora 6, etc. Miraculum 52, 54.

47 Deus non est anima mundi, contra quosdam. Nec anima caeli, contra Almarianos. Nec materia prima, contra David de Dinando 1^a q. 3, 8, c. | q. 51, 1, 1m | q. 90, 1, c. | Cg. 1, c° 17 | 27, fi. | Verit. q. 21, 4, c. David 3. * Natura 18. Numerus 21, etc. Oratio 66, 97. Ordo 32, etc. Origo 1, 2, 3. Participare 14, 15, 16. Passio 93.

48 Anima attribuitur Deo, secundum similitudinem actus 1^a q. 3 2, 1m | q. 19, 11, c. * Pater 1, etc. 9, 10. Persona 17, etc. 32, etc. 39, etc.

49 Oppositum videtur dicere 1^a q. 4, 3, 4m.

50 Deus non est corpus 1^a q. 3, 1, o. | Cg. 1, c° 20 | Lib° 2, c° 3, prin° | Lib° 4, c° 11 | Opus. 3, c° 16.

51 Deus non habet definitionem 1^a q. 1, 7, 1m | q. 2, 2, 2m | q. 3, 5, c. fi. | 1, d. 25, 3, 2m | d. 33, 1, 3m | Cg. 1, c° 25 | 32, 3m | Po^a q. 7, 3, c. fi. | 5m | Opus. 3, c° 26 | Opus. 30, fi. * Plato 5, etc. Praedestinatio 46, 49, etc. Pythagoras 7.

52 Deus non est genus, nec species 1^a q. 3, 5, c. | 1, d. 19, 2, prin° | Cg. 1, c° 25 | 32, 3m | Lib° 2, c° 93 | Po^a q. 7, 3, o. | Opus. 3,

DEUS

co 25 | Libo 4, co 23 | 3m | Verit. q. 26, 7, 5m | 8, c. * Superbia 35, 36. Superius 1, 2. Tentare 2. Temperantia 30. Tempus 36, 39, 40. Tertullianus 2. Timor 12. Transumptio. Triplicitas. Tristitia 16. Verbum 88.

92 Nulla mala sunt in Deo 2, d. 34, 1, 3m | 4, c. | Cg. 1, co 39, fi. | Libo 3, co 13, fi. Ma. q. 1, 2, c. fi. * Virtus 66, etc.

93 Invidia nullo modo est in Deo, nec poenitentia proprie 1a q. 20, 1, 2m | 1, d. 45, 4, c. | 2m | Cg. 1, co 89, 10m | Meta. lect. 3, meo 3. * Christus 6, 9, 35, 44, 48.

94 Cognitio Dei per essentiam est naturalis soli Deo, angelo autem per similitudinem, nobis vero per speculum, idest per speciem aliorum 1a q. 56, 3, o. | q. 62, 4, c. | 3a q. 9, 4, c. | 2, d. 4, 1, c. | d. 23, q. 2, 1, c. | Verit. q. 8, 3, 17m | q. 18, 1, 1m | q. 29, 1, c. | Opus. 3, co 106. * Adam 61, 81. Affectio 6. Altitudo o. Angelus 212, 255, 301, 302, 309, etc. 546, 547.

95 Deum esse intelligentem probatur multipliciter 1a q. 14, 1, o. | q. 26, 1, c. | 1, d. 35, 1, o. | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | Cg. 1, co 44 | Libo 4, co 19 | Poa q. 8, 1, c. | q. 9, 5, c. | Opus. 3, co 28 | 35 | Meta. 12, lect. 8, o. * Appropriatio 11.

96 Intelligere Dei est suum esse et sua essentia 1a q. 14, 4, o. | 8, 9, c. | q. 16, 5, c. | q. 18, 3, c. | 2m | 4, c. | q. 19, 1, c. | 4, c. | 2m | q. 26, 2, c. | q. 27, 2, 3m | q. 31, 2, 1m | q. 41, 3, 4m | q. 54, 2, c. | q. 79, 1, c. | q. 87, 3, c. | 3a q. 9, 1, 1m | Cg. 1, co 45 | 46, 1m | fi. | 101, 1m | Libo 2, fi. | Libo 4, co 11 | 12 | 13, 1m | Verit. q. 4, 8, c. fi. | Poa q. 8, 1, c. fi. | q. 10, 1, 5m | Ma. q. 16, 8, c. * Aristoteles 7. Artificiale 6. Astare 2. etc. Barnabas. Certitudo 4, 8, etc. Circulus 4.

97 Solus Deus est suus intellectus et suum intelligere 1a q. 4, 41, o. | q. 18, 3, c. | 2m | 4, c. | q. 27, 2, c. fi. | 2m | q. 28, 4, 1m | q. 31, 2. 1m | q. 41, 4, 3m | q. 54, 2, c. | q. 79, 1, 2, c. | q. 87, 3, c. | 1, d. 35, 1, 3m | Cg. 1, co 45 | 69 | Libo 2, fi. | Libo 3, co 52, 4m | 53, 1m | Libo 4, co 11 | 19 | Verit. q. 2, 5, 15m | q. 4, 8, c. | 2m | Opus. 3, c. 31 | Meta. 12, lect. 8, meo | lect. 11, meo.

98 Essentia Dei se habet ut intelligens, ut intellecta, et ut quo intelligitur 1a q. 14, 2, 4, c. | 1, d. 27, q. 2, 1, 4m | 2, c. fi. | Cg. 3, co 52, 4m | 53, 1m. * Cognitio 7, 9. Cognitio 5, etc. Comprehendere 4, 5. Conceptio 17. Consideratio 3.

99 Deus nihil intelligit per speciem aliam ab essentia sua 1a q. 14, 2, 4, c. | 5, o. | q. 55, 1, c. | 3m | q. 57, 1, c. | q. 79, 1 | q. 84, 2, c. | q. 85, 2, c. | q. 86, 4, c. | q. 87, 1, c. | q. 89, 1, c. | 1, d. 27, q. 2, 1, 4m | q. 4, 1, 1m | d. 35, 2, 5, o. | d. 36, q. 2, 1, 3m | d. 38, 2, o. | d. 39, q. 1, 2, 4m | d. 41, 3, c. | d. 45, 2, c. | 4, 5m | 2, d. 3, q. 3, 2, c. | 3m | Cg. 1, co 46 | 71 | Libo 2, co 96, 99 | Libo 4, co 11 | 12 | Verit. q. 2, 3, 1m | 2m | 3m | 5m | 6m | q. 4, 8, c. | 2m | Poa q. 3, 16, 23m | Ma. q. 16, 1, c. | Opus. 3, co 30. Meta. 12, lect. 11, meo | Causis lect. 10 | lect. 13, fi. | Anima. 3, lect. 3. * Consilium 8, etc.

100 Intellectus Dei non est aliud quam ejus voluntas. Verit. q. 23, 6, c. | 5m | Opus. 3, co 33. * Contemplatio 27.

101 Nihil pertinens ad intellectum in divinis, dicitur personaliter. praeter verbum 1a q. 34, 1, 2m | q. 37, 2, 1m | Cg. 4, co 19, fi.

102 Impossibile est. quod primum et per se intellectum a Deo, sit aliud, quam essentia ejus 1a q. 14, 2, 5, o. | 1, d. 35, 1, 3m | 2, c. | d. 36, q. 2, 1, 3m | d. 41, 3, o. | Cg. 1, co 48 | 74, 1m | Opus. 3, co 30 | Causis lect. 13, fi. | Meta. 12, lect. 11, meo. * Aeternitas 33. Daemon 16. Dicere o. Dies 11, etc. Dionysius 2. Dubitatio 2. Esse 6. Exemplar 7. Fatum 3, etc.

103 Actus intellectus Dei, ut terminatur ad Deum, est naturalis, non autem ut terminatur ad creaturas, sed est voluntarius et imperatur a voluntate ejus. Poa q. 2, 3, 4m. * Forma 137, 138, 139. Futurum 1, 2, 6. Gloria 13, etc.

104 Deus intelligit tantum in actu, nihil autem in potentia 1a q. 14, 2, c. | 2m | q. 79, 2, c. | 1, d. 35, 1. 3m | 5, c. | Cg. 1, co 45, fi. | 56 | Libo 2, fi. | Libo 4, co 11 | Opus. 3, co 29 | Meta. 12, lect. 8, meo. * Haeresis 31.

105 Intellectus Dei et hominis quadrupliciter differunt: scilicet primo, quia intellectus noster, simpliciter finitus est, divinus autem infinitus; secundo quia cum intellectus noster diversa per diversas species cognoscat, non potest infinita cognoscere secundum unam cognitionem sicut intellectus divinus; tertio quia intellectus noster non potest simul multa cognoscere et ita infinita cognoscere non posset, nisi successive ea numerando, quod non est in intellectu divino; quarto quia intellectus divinus est eorum quae sunt et eorum quae non sunt, non autem intellectus noster. Cg. 1, co 69, 12m | Libo 4, co 11. Intellectus 92. * Imago 18, etc. In 19, etc. Infirmitas 2. Instans 21, 22. Intuitus. Judex 3, 4, 8.

106 Deus intelligendo non componit nec dividit 1a q. 14, 5, 3m | 14, o. | q. 85, 5, c. | Cg. 1. co 45, fi. | 58 | Verit. q. 2, 8, c. | Meta. 12, lect. 11, fi. etc. Periher. lect. 3, meo. Intellectus 45. * Liber 15, etc. Lumen 21, etc. Mensura 22, etc. Natura 2, 18.

107 Intellectus Dei non limitatur ad determinatos effectus. Cg. 2. co 26.

108 Deus intelligit se 1a q. 14, 2, 3, o. | 5, c. | 1, prol. prino | d. 35, 2, o. | Cg. 1, co 47 | 48 | Libo 4, co 11 | Verit. q. 2, 2, o. | Meta. 12, lect. 11, meo. * Praedestinatio 1. Prophetia 83. Publicatio 3. Ratio 3. Rationale 2.

DEUS

109 Deus intelligit omnia 1a q. 14, 5, o. | 7, o. | 12, c. | q. 79, 2, c. | q. 87, 1, c. | q. 89, 1. c. | 1, prol. 2, c. | d. 35, 2, 3, o. | d. 36. q. 1, 2, o. | 2, d. 1, q. 1, 5, o. | d. 3, q. 3, 1, 4, c. | 4, d. 49, q. 2, 5, o. | Cg. 1, co 49, usque 72 | Libo 4, co 13 | Verit. q. 2, 3, 4, 5, o. Hebr. 4, lect. 2, fi. | Meta. 12, lect. 11, meo. * Relatio 41, 69, etc. Roma 13. Sapientia 11, 45, etc. Scriptura 20.

110 Deus intelligit omnia simul 1a q. 14, 7, o. | 12, 1m | 13, c. | q. 22, 3, 3m | q. 27, 5, 3m | q. 85, 4, c. | 1, d. 36, q. 2, 1, 4m | d. 37, q. 4, 1, 1m | d. 39, q. 1, 3, c. fi. | 2, d. 1, q. 1, 5, 13m | d. 3, q. 3, 4, c, | Cg. 1, co 55 | 69, 12m | Libo 2, fi. | Verit. q. 2, 9, c. fi. | Quol. 7, 2, c. | Opus. 3. co 29 | Causis lect. 10. * Senarius 3. Similitudo 9. Speculum 2, 3.

111 Dus cognoscit omnia unica cognitione 1a q. 19, 2, 4m | 5, c. | q. 22, 3, 3m | q. 27, 5, 3m | q. 28, 4, 2m | q. 34, 3, c. | q. 41, 6, c. | 1, d. 35, 2, 2m | d. 41, 1, 1m | d. 45, 4, 5m | Cg. 1, co 69, 11m | 76, fi. | Libo 4, co 13, 1m | 26, 1m | Verit. q. 1, 5, c. fi. | 9m | 21m | q. 2. 13, c. | Poa q, 3. 16, 15m | q. 8, 1, c. | q. 9, 5, 9, c. | Ma. q. 16, 4, c. fi.

112 Cognitio Dei est certissima. Quol. 11, 3, c. | Quol, 12, 2, c. * Veritas 28, 31, 37, etc.

113 Deus cognoscit omnia singularia distinctissime 1a q. 14, 6, 11, o. | 12, c. fi. | q. 22, 2, 3, c. | q. 55, 1, 3m | q. 57, 2, c. fi. | q. 89, 4, c. | 1, prol. 2, c. | d. 35, 3, o. | 5, 1m | d. 36, q. 1, 1, o. | d. 38, 3, 5, c. | d. 39, q. 2, 2, c. | 2, d. 3, q. 3, 3, c. | Cg. 1, co 50 | 63, usque 72 | Libo 3, co 75 | 76 | Verit. q. 2. 4, 5, o. Poa q. 6, 1, c. | Anima. 20, c. | Quol. 11, 3, c. | Opus. 3, co 134 | 135 | Causis lect. 10 | Periher. lect. 14, fi. * Virtus 76. Visio 10, 11, 15. Vita 20, 22, 24, 25, 26.

114 Oppositum videtur dicere 3, d. 14, a. 2, q. 2, 2m | Cg. 1, co 69, fi.

115 Deus intelligit enuntiabilia 1a q. 14, 14, o. | q. 16, 5, 1m | 1, d. 38, 3, o. | d. 41, 5, c. | Cg. 1, co 58, 5m | 59 | Verit. q. 2, 7, o.

116 Deus cognoscit infinita. Cg. 2, co 69 | Libo 2, co 26, 2m | 3m. Opus. 3, co 135.

117 Oppositum videtur dicere 3, d. 14, a. 2, q. 2, 2m | Cg. 1, co 69, fi.

118 Videre Dei, est approbare, ut maneret quod fecerat, non quod alio modo cognosceret, aut placeret ei creatura, antequam faceret 1a q. 32, 1, 3m | q. 74, 3, 3m | q. 74, 3m | 1, d. 36, q. 1, 2, c. * Christus 113, etc. 117, 119, 121, 132, 154. Voluntas 19.

119 Deus minimum intelligibile intelligit claritate infinita 3, d. 14, a. 2, q. 3, 3m.

120 Deus intelligens vilia, non vilescit 1a q. 22, 3, 3m | 1, d. 35, 2, 2m | 4, d. 50, q. 2, a. 4, q. 1, 2m | Cg. 1, co 76 | Meta. 12, lect. 11, meo.

121 Intellectus Dei cognoscens mala, non impeditur a consideratione meliorum, sicut fit in nobis: et ejus voluntas ad malum flecti non potest 1a q. 22, 3, 3m | Verit. q. 23, 2. c. fi.

122 Deus cognoscit se Deum, et se patrem, eodem ex parte cognoscentis, non autem eodem, ex parte cogniti. Verit. q. 2, 3, 7.

123 Deus Pater videt se in Filio, et in creaturis, nihil accipiens ab eis 1, d. 27, q. 2, 2, 4m | d. 32, q. 2, 1, 3m | 4m.

124 Deus cognoscit se et creaturas, eadem ratione ex parte cognoscentis, sed diversa ratione ex parte cogniti 1a q. 85, 3, 4m | Verit. q. 2, 3, 6m | 9, 4m.

125 Deus ab aeterno cognovit creaturas, et non entia quae aliquando erunt, non solum ut sunt in Deo, vel in ejus intellectu, sed etiam in propriis naturis 1a q. 20, 2, 2m | 1, d. 35, 5, 3m | d. 38, 4, o. | Cg. 1, co 66, 6m | 79, o. | Verit. q. 2, 3, 2m | 4, 6m | Periher. lect. 14, meo etc.

126 Deus per ideam cognoscit omnes conditiones particulares rerum 1a q. 14, 11, o. | 12, c. | q. 15, 3, 4 | 1, d. 36, q. 1, 1, o. | d. 38, 3, 5, c. | 2, d. 3, q. 3, 3, c. | Cg. 1, co 63, usque 72 | Verit. q. 2, 4, 6m | 5, 7, o. | Quol. 7, 2, c. | Quol. 11, 3, c. | Psal. 32, fi. o.

127 Deus per distinctas ideas cognoscit ea quae sunt aliquando. Non autem per distinctas ideas cognoscit ea quae nunquam sunt sed possunt esse, sed per cognitionem suae potentiae, in qua sunt 3, d. 14, a. 2, q. 2, c. | Cg. 1, co 79, o.

128 Per ideas, Deus habet cognitionem practicam et speculativam de rebus 1, d. 36, q. 2, 1, c.

129 Res positivae, dupliciter comparantur ad intellectum Dei. Primo, ut causatae et mensuratae; secundo, ut cognitae: sed negationes et defectus, primo modo tantum. Verit. q. 1, 10, c.

130 Scientia est in Deo perfectissime 1a q. 14, 1, o. | 1, d. 35, 1, o. | Cg. 1, co 44 | 94 | Verit. q. 2, 1, o. * Adam 61. Addere 9.

131 Scientia dicitur analogice de Deo et de creatura 1a q. 13, 5, c. | 1, d. 8, q. 4, 3, 1m | d. 35, 4, o. | Verit. q. 2, 11, o.

132 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 49, 4, o. | 1, d. 35, 1, 2m | 3, d. 23, q. 1, 1, c. | Cg. 1, co 56 | 92 | Virt. q. 1. 1, c.

133 Scientia Dei non est habitus. nec qualitas, nec effectus demonstrationis, vel principiorum, vel habens causalitatem 1a q. 14, 1, 1m | q. 19, 5, c. | 2-2, q. 9, 1, 1m | 1, d. 4, q. 1, 1, c. | d. 35, 4, 7m | 5, c. | 4m | d. 38, 1, c. | Cg. 1, co 56 | Libo 4, co 12 | Verit. q. 2, 1, 7m | 12m. Habitus 35. * Ars 7, 20, 24. Casus 3. Certitudo 10, 14, 18. Cherubin 1. Creatura 7, 8, 10, 33, 34.

134 Immo scientia Dei habet causalitatem 1, d. 38, 1, c. * Daemon 16.

135 Scientia Dei non est universalis nec particularis, nec in poten-

q. 180, 5, o. | 3, d. 27, q. 3, 1, c. | d. 35, q. 2, art. 2, q. 2, o. | 4, d. 49, q. 2, 1, 1^m | 7, o. | Cg. 3, c^o 47 | 48, 1^m | Lib^o 4, c^o 91, 1^m | Verit. q. 10, 11, o. | Quol. 1, 1, o. | Job 19, fi. | Jo. lect. 11, o. | 2^a Cor. 12, lect. 1, fi. etc. * Charitas 73, 124, etc.

174 Immo Paulus et Moyses viderunt Deum per essentiam 1^a q. 12, 11, 2^m | 2-2, q. 174, 4, c. | 5, 1^m | q. 175, 3, o. | q. 180, 5, c. | 4, d. 49, q. 2, 7, 4^m | 5^m | Verit. q. 9, 5, 5^m | 6^m | q. 10, 11, c. | 1^m | 2^m | q. 12, 6, 12^m | 7, c. | 9, 1^m | 14, c. | q. 13, 2, o. | q. 18, 1, 13^m | Isa. 1, $prin^o$ | Jo. lect. 11, o. | 2^a Cor. 12, lect. 1, me^o etc. Moyses 1.

175 Illa visio non fuit extra genus prophetiae 2-2, q. 174, 5, 1^m | q. 175, 3, 2^m. Caiphas. Caecitas 1.

176 Quod aliqui dicuntur vidisse Deum, debet intelligi per imaginariam vel corporalem visionem, per species interius vel exterius apparentes. Cg. 3, c^o 47, $prin^o$ | Verit. q. 10, 11, c. | 4^m | Isa. 1, $prin^o$ | c^o 6, $prin^o$. * Certitudo 8, 10, 14, 15, 20, 24.

177 Potest miraculose fieri, quod divina virtute, aliquis intellectus creatus, non habens nisi dispositionem viae, elevatur ad videndum Deum per essentiam, nec tamen ex tali visione potest dici beatus simpliciter, sed secundum quid tantum, inquantum scilicet communicat in actu beati 4, d. 49, q. 2, 7, c. * Cogitatio 7, 8, 9. Cognitio 5, etc. 31, 35. Commendatio. Comprehendere 1, 4. Comprehensor o.

178 Deus in via nec perfecte videri, nec cognosci potest. Opus. 61, c^o 24 | Isa. 6, $prin^o$. * Conceptio 15, 16.

179 Cognitio divinorum triplex: scilicet naturalis, per fidem, et beatorum 1, prol. $prin^o$ etc.

180 Omne cognoscens, cognoscit implicite Deum in quolibet cognito, quia nihil est cognoscibile, nisi per similitudinem primae veritatis. Verit. q. 22, 2, 1^m. * Creatura 3, 4, 7, 8, 9. Credere 1, etc. 7, etc. 14, etc. Delectatio 54, 100, etc.

181 Cognitio divinae veritatis et bonitatis duplex: scilicet cognitio pure speculativa, et cognitio affectiva seu experimentalis 1^a q. 43, 5, 2^m | q. 64, 1, c. | 1-2, q. 112, 5, c. | 1^m | 5^m | 2-2, q. 97, 2, 2^m | q. 154, 5, c. | q. 162, 3, 1^m | q. 180, 5, 2^m | 1, prol. a. 1, 2^m | d. 15, q. 5, 3, o. | 3, d. 23, L. | Opus. 9, q. 31. * Daemon 10, etc. 20, etc. Desiderium 15. Dies 12. Docere 3, 4, 8, etc.

182 Per illustrationem divini luminis, de facili possunt quaecumque videri 2-2, q. 180, 5, 3^m. Doctrina o.

183 Cognoscimus essentiam Dei in hac vita, secundum quod repraesentatur in creaturis, non autem ut est in se 1^a q. 12, 12, c. | q. 13, 2, 3^m | q. 32, 1, c. | q. 86, 2, 1^m | 3, d. 27, q. 3, 1, c. | Verit. q. 10, 11, o. Creatura 8, 9. Infra. * Aenigma 2, 3. Domus 3. Extasis.

184 Solus homo viator, cognoscit Deum per creaturas 1^a q. 12, 12, o. | 1, d. 3, q. 1, 3, o. * Filiatio 33, etc. Finis 77, 81.

185 Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter: scilicet per viam causalitatis, eminentiae, et remotionis 1^a q. 12, 12, c. | q. 13, 1, c. | 8, 2^m | 10, 5^m | q. 84, 7, 3^m | 1, d. 2, 3, c. | d. 3, $prin^o$ | q. 1, 3, c. | 5^m | d. 35, 1, c. | 2, d. 3, q. 1, 3, c. | Cg. 3, c^o 49 | Po^a q. 7, 5, c. | 2^m | q. 9, 7, c. · Ma. q. 16, 8, 3^m | Dio. lect. 3, o. | Rom. lect. 6, fi. etc. * Fortitudo 3, 44. Futurum 5, 6.

186 Philosophi venerunt ad cognitionem Dei quadrupliciter: scilicet causalitate, aeternitate, excellentia, et incomprehensibilitate. Jo. prol. $prin^o$. * Gloria 2, 5, 13, 14. Gratia 137, 159. Habitus 27, 28. Jacob 3, etc. Ostiarius.

187 Gradus triplex in cognitione divinorum. Primo relinquendo sensum, secundo phantasias corporum, tertio rationem naturalem 1, prol. L. $prin^o$. * Idolatria 2, 9, 11. Illuminatio 8, etc. Impedimentum 2.

188 Mens hominis tripliciter proficit in cognitione Dei: primo quo ad efficaciam ejus, secundo quo ad nobiliores effectus, tertio quo ad eminentiam seu remotionem. Trin. 2, c. * Impuritas 2. In 22, 26. Inebriari. Infernus 6. Intellectus 31, 286, etc. 300.

189 Intelligere Deum, est finis rationalis creaturae 1, prol. 1, c. | 3, d. 24, a. 3, q. 1, 1^m | Cg. 3, c^o 25 | 37. Beatitudo 8. * Investigatio 2.

190 Deum esse possumus cognoscere per rationem naturalem 1^a q. 12, 12, o. | Trin. 2, o. Deus 7, etc. * Jubilus 3.

191 Similitudo intellectus nostri non sufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc quod intellectus non univoce invenitur in Deo et nobis. Et inde est, quod Augustinus dicit, quod per fidem venitur ad cognitionem, et non e converso 1^a q. 32, 1, 2^m fi.

192 Intellectus noster intelligit totum Deum, non autem totaliter 1^a q. 12, 7, 3^m | 3^a q. 10, 1, 2^m | 3, d. 14, a. 2, q. 1, 2^m | d. 27, q. 3, 2, o. | 4, d. 49, q. 2, 3, 3^m | Cg. 3, c^o 55, fi. | Verit. q. 2 | 3^m | q. 8, 2, c. fi. | 1^m | 2^m | 6^m | 4, 11^m | q. 20, 5, c. | Po^a q. 7, 1, 2^m | Virt. q. 2, 10, 5^m | Opus. 3, c^o 106 | Joan. lect. 11, me^o | fi. | Ephe. 5, lect. 3. me^o. * Juramentum 2, etc. 35.

193 Deus non est primum cognitum ab intellectu nostro 1^a q. 88, 3, o. | Trin. 3, o. * Jus 4.

194 Immo Deus est primum objectum intellectus, quia ratio et causa veritatis alicujus objecti primo apprehenditur a potentia 2-2, q. 1, 1, c. | Quol. 7, 5, c. * Lex 25, 29, 30, 71, etc. 126, etc. Loqui 4, 5.

195 Deus quadrupliciter videtur non per essentiam, sed per speciem sensibilem, imaginariam, intelligibilem, abstractam et infusam. Isa. 1, $prin^o$ | Jo. lect. 11, $prin^o$ etc. * Magi 2. Mansuetudo 4. Maria 61.

196 Quilibet intellectus etiam infimus, potest per gratiam Dei videre Deum per essentiam 1^a q. 109, 1, o. | Cg. 3, c^o 57.

197 Deus perfectius cognoscitur per gratiam, quam per naturam a nobis 1^a q. 12, 13, o. * Martyrium 16, 17.

198 Intellectus noster indiget nova illuminatione, respectu supernaturalium, non autem respectu naturalium 1^a q. 1, 1, c. | 1^m | 2^m | 1, prol. 1, 2^m | Trin. 1, o. | Moyses 2. * Medium 20, 21. Metaphysica 1, 6, 10, 16, 29.

199 Solus Deus format mentem per gratiam, et per lumen connaturale, non autem per aliud lumen immediate 1^a q. 106, 1, 3^m | 2, d. 7, q. 2, 2, 4^m | d. 9, 2, 3^m | d. 16, 3, 3^m | d. 23, q. 2, 1, 2^m | 3, d. 13, q. 2, 1, 3^m | 4, d. 49, q. 2, 7, 1^m | Verit. q. 9, 1, c. | 1^m | q. 11, 1, 15^m. Gratia 66. * Metaphora 6, c. Miraculum 22. Motus 55. Moyses 1, 2, 3. Natura 27, 28, 35.

200 Lumen divinum dupliciter nobis in via communicatur: scilicet uno modo modice, et quasi sub parvo radio. Et hoc est lumen naturalis intellectus, quod est quaedam participatio illius lucis aeternae, multum tamen distans, et ab illa deficiens. Alio modo in abundantia quadam, et quasi in quadam solis praesentia, ubi acies mentis nostrae reverberatur, quia supra nos est, et supra sensum hominis, quod nobis ostensum est. Et hoc est lumen fidei, quae nullam patitur opinionem infra suos terminos. Opus. 72, $prin^o$.

201 Ad cognitionem Dei naturalem angelis, et supernaturalem homini, elevantur per gratiam viri contemplativi, merentes divinas revelationes, etiam post lapsum. Sed multo amplius in primo statu, per gratiam originalis justitiae 2, d. 23, q. 2, 1, c. * Nitor 1. Nomen 37, etc. 51. Officium 1. Oratio 2, etc. Paradisus 1. Pax 16, etc.

202 Ad visionem Dei naturalem, oportet purgari mentem a sensibus et phantasmatibus. Sed per fidem, ab erroribus, et rationibus naturalibus. Per essentiam vero, a culpa et miseria 1, d. 2, L. $prin^o$. * Perfectio 58, 60, etc. 70.

203 Intelligentia qua apprehendimus divina, miscetur sensibus in judicando, non autem in apprehendendo. Verit. q. 13, 3, 7^m.

204 Inter Deum et mentem nostram datur medium quo ad gradum naturae, non autem ut est objectum beatitudinis 1-2, q. 5, 1, 3^m | 2, d. 16, 3, 3^m | d. 23, q. 2, 1, 2^m | Verit. q. 18, 1, 7^m | q. 27, 1, 10^m | Anima. 7, 11^m. * Persona 26, etc.

205 Necesse est cognoscere duo de Deo: scilicet gloriam ejus in qua est gloriosus, et opera ejus. Psal. 18, $prin^o$. * Possessio 2. Praeceptum 28, 29, etc.

206 Cognitio Dei triplex: scilicet figuralis, specularis, et aperta. Prima est Judaeorum, secunda christianorum, et tertia beatorum. Psal. 47. * Praedestinatio 41, etc. Principium 13, etc. Promulgatio 1, 2.

207 Non est possibile videre rationes rerum in divina essentia, nisi ipsa videatur 2-2, q. 173, 1, c. | Verit. q. 12, 6, c. | 10^m. * Qui est o. Raptus 6, etc. Ratio 41, etc. Relatio 44, 94, etc. Repraesentatio 3. Revelatio 5, etc. Salvari 6, 8, etc.

208 Ad videndum Deum, homo post peccatum indiget triplici medio: scilicet a quo ut speculo, scilicet creatura sensibili, in quo, idest, similitudine accepta a creatura, et lumine naturali, vel gratiae, idest, fidei, et sapientiae. Sed ante peccatum indigebat tantum similitudine et lumine elevante et dirigente mentem. Beati autem, tantum tertio. Sed Deus nullo. Verit. q. 18, 1, 1^m | 2^m | 4^m.

209 Creatura rationalis non potest elevari ad visionem Dei per essentiam, nisi totaliter fuerit depurata. Cg. 4, c^o 91, 5^m.

210 Dei non est demonstratio, nisi per effectum 1^a q. 3, 5, c. fi. | Cg. 1, c^o 25 | Po^a q. 7, 3, c. fi. | $Poster^m$ lect. 41, me^o 3. Deus 7.

211 Illud verbum Job, Semel loquitur Deus, referendum est ad aeternam Dei locutionem, qua Deus Pater Verbum unicum protulit sibi coaeternum. Et tamen potest dici, quod licet idem corporali voce Deus protulerit, non tamen propter idem, sed ad ostendendum diversum modum quo homines participare possunt similitudinem filiationis aeternae. Unde Filius Dei non habetur ex qualicumque cognitione Dei, sed tantum ex ea quae est cum amore 1^a q. 43, 5, 2^m | 3^a q. 45, 4, 1^m | 1, d. 15, q. 4, 1, 3^m. * Sapientia 21, etc. Scientia 73, 156, etc. Scientificum 1. Scriptura 1, etc. Scrutatio. Secreta. Sensus 12. Similitudo 7, etc. Sors. 5. Speculum 2, etc. Spes 71. Templum 2.

212 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed postquam jam cognoscitur, non per alia cognoscitur, sed per se 2-2, q. 27, 3, 2^m. Christus 103. Tenebrae 2, 5. Terra 5. Testamentum 4, etc. Testis 13. Transumptio. Veritas 16, etc. Vestigium 1, 2, 8, etc. Via 2, 13. Vita 78, etc. Voluntas 19.

213 Beati vident de Deo quid est. Verit. q. 8, 1, 7^m. * Abstractio 17, etc. Adventus 9. Amor 281.

214 Videre Deum facie ad faciem, est videre eum per essentiam im-

mediate 1ª q. 12, 11, a. 1 | 4, d. 49, q. 2, 1, 16m | Cg. cº 51 | 1ª Cor. 13, lect. 4, meº etc. * Angelus 144, 306, 327, etc. 357, etc. 386, 395, 444, etc. 499, 500.

215 Oppositum videtur dicere 1ª q. 12, 11, 1m fi. | 1-2, q. 98, 3, 2m.

216 Essentia Dei videtur immediate et semper a quolibet beato 1ª q. 12, 2, o. | q. 58, 1, c. | q. 62, 9, c. | q. 106, 1, 1m | q. 112, 3, c. | 1-2, q. 5, 6, 3m | 3ª q. 9, 3, 3m | q. 10, 4, 1m | 2, d. 9, 2, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 3, 4, 5, c. | a. 2, q. 1, c. | 4, d. 9, a. 1, q. 1, 3m | d. 49, q. 2, 1, o. | Cg. 3, cº 62 | Verit. q. 18, 1, 1m | Quol. 7, 1, o. | Quol. 10, fi. | Isa. 6, primº etc. | Matth. 5, primº etc. Jo. lect. 11, meª | cº 7, lect. 3, meº | 1ª Cor. 13, lect. 4, meº etc. | Phil. 3, lect. 2, fi. * Anima 130, etc. 170, 183. Ascendere 15, etc. Assimilatio 13.

217 Essentia Dei est in intellectu beatorum, ut forma, quo ad operationem, non autem quo ad esse 1ª q. 12, 2, 3m | 5, c. | 3ª q. 9, 2, c. | 3, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 4, 2m | a. 2, q. 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, o. | 6, c. | Cg. 3, cº 51 | 52, 2m | 3m | 53 | 55, 1m | Verit. q. 8, 1, c. | 4m | 5m | 6m | 7m | 2, c. | 3m | 3, c. | 4, c. | 5, 4m | q. 10, 4, 11, c. Quol. 10, fi. | Opus. 3, cº 105.

218 Essentia Dei per nullam speciem creatam repraesentari potest 1ª q. 12, 2, o. | 6, 11, c. | q. 56, 3, c. | 2-2, q. 175, 4, o. | 3ª q. 9, 3, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 3, c. | a. 2, q. 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, c. 3m | 7, c. | Cg. 3, cº 49 | 51, 1m | Libº 4, cº 7, 12m | Verit. q. 8, 1, o. | q. 10, 11, c. | q. 18, 1, 1m | Trin. 2, c. | Quol. 7, 1, c. | Dio. primº | Opus. 3, cº 105 | 264 | Jo. lect. 11, primº | cº 14, lect. 2, fi. | 1ª Cor. 13, lect. 4, meº | 2ª Cor. 12, lect. 1, fi. * Baptismus 155. Beatitudo 4, etc. 22, etc. 72, 82, etc. 94, etc. Beatus 4, etc.

219 Immo Deus et Angeli cognoscuntur a nobis per species impressas, et non per species abstractas 1ª q. 12, 2, c. | 13, c.

220 Immo anima rationalis repraesentat Deum 1ª q. 12, 2, c. * Benedictus 1. Carentia. Charitas 30, etc.

221 Anima rationalis repraesentat Deum, secundum quod Deus refertur ad creaturas ut causa , et ut conservans. Opus. 61, cº 47.

222 Hoc non ostendit, quod Deus videatur in patria per speciem suam. Nam ostensum est hoc esse impossibile. Sed in via cognoscitur quandoque Deus non quidem per speciem a creaturis acceptam, sed interius a Deo formatam. Unde ibidem dicebatur, quod non quaerebatur de visione Dei per essentiam. Opus. 72, q. 7. * Cogitatio 9. Comprehendere o. Comprehensor o. Contemplatio 3, etc. Contemplativus o.

223 Essentia Dei non potest videri ab aliquo intellectu creato, sine lumine supernaturali, idest gloriae 1ª q. 12, 2, c. | 1m | 5, o. | 2-2, q. 174, 5, 1m | q. 175, 3, 2m | 3ª q. 10, 4, c. | q. 45, 2, c. | 2, d. 31, q. 2, 1, 5m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 1m | q. 3, c. | a. 2, q. 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, 15m | 6, c. | Cg. 3, cº 53 | 54 | Verit. q. 8, 3, 6, o. | q. 10, 11, c. | 11m | q. 13, 2, c. | q. 18, 1, 1m | q. 20, 2, c. | Quol. 7, 1, o. | Quol. 10, 17, c. | Opus. 3, cº 105 | 2ª Cor. 12, lect. 1, fi. * Damnatio 11, etc. 41, etc. Delectatio 100, etc. Dos 1, 4, etc.

224 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 10, 11, c. | 1m | 11m. * Exordium 1. Felicitas 1, 3, 4.

225 Quidam clarius aliis videbunt essentiam Dei 1ª q. 12, 6, o. | 7, 8, c. | q. 62, 9, c. | 2, d. 9, 3, c. | d. 10, 1, c. | d. 11, q. 2, 2, c. | 4, d. 49, q. 2, 4, o. | q. 3, a. 5, q. 4, o. | Cg. 3, cº 58 | 59, 4m | Verit. q. 20, 4, 5 | Opus. 3, cº 127 | 223.

226 Deus solo intellectu videri potest, quia quaelibet potentia sensitiva se extendit tantum ad corporalia 1ª q. 12, 3, c. | 3m | 2-2, q. 175, 4, c. * Fides 68, 70, 96, etc. 135. Fructus 3, 11. Frui 4, etc. Gloria 18, etc. Habitare o. Haeresis 72, 73, 119. Humilitas 19.

227 Deus a nullo oculo corporali potest videri 1ª q. 12, 3, o. | 4, 3m 2-2, q. 175, 4, c. | 2, d. 8, 6, o. | 4, d. 10, a. 4, q. 1, 3m | d. 48, q. 2, 1, c. | d. 49, q. 2, 1, 1m | 13m | 2, o. | Cg. 3, cº 51, fi. | Job 19, fi. | Matth. 5, primº | Jo. lect. 11, meº 1, fi.

228 Beati vident essentiam Dei oculis corporalibus per accidens, non autem per se 1ª q. 12, 3, 2m | 4, d. 48, q. 2, 1, c. | d. 49, q. 2, 2, o. | Matth. 5, primº. * Jacob 3, 4. Limbus 3, 4. Loqui 4. Lumen 24, 25. Maria 61. Martyrium 16, 17.

229 Naturale est homini, quod aliquando videat essentiam Dei 1ª q. 12, 1, c. | 3ª q. 9, 2, 3m | Cg. 3, cº 50 | 51, primº | 57, 2m | Verit. q. 13, 1, 1m | 3, 6m | q. 18, 1, 5m. * Munditia 1. Natura 28. Oratio 1, 79. Paradisus 1. Peccatum 353. Poena 1, etc. 38, 40, 76, etc. 94, 96.

230 Desiderium videndi Deum, debet esse intimum, anxium, aequum, et assiduum. Psal. 26, meº. * Perfectio 63, 65, etc. Persona 2, 9.

231 Deus videri non potest per essentiam, nisi videatur Trinitas personarum 2-2, q. 2, 8, 3m. * Prophetia 30, etc, Rachel.

232 Visio Dei per essentiam ut est species rerum, est perfectior visione ejus ut est objectum beatitudinis 1ª q. 12, 8, 3m | 4, d. 49, q. 2, 5, 6m | Cg. 3, cº 56, fi. | Verit. q. 12, 6, 10m. * Raptus 6, etc. Sanctus 7. Speculum 2, 3, 4. Theologia 8.

233 Omnes beati post diem judicii videbunt omnia, quae Deus scit scientia visionis 4, d. 49, q. 2, 5, c. | 1m | 12m. Beatus 11. * Trinitas 5, 6, 15.

234 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 8, 4, c. * Christus 120, etc. Visio 15, 16. Vita 9.

235 Omnes videntes essentiam Dei, cognoscunt omnes creaturas, saltem in specie, et forte proprietates earum 4, d. 49, q. 2, 5, 1m | Cg. 3, cº 59 | Verit. q. 8, 4, 1m | 5m.

236 Beati vident in essentia Dei simul omnia, quae aliquando vident 1ª q. 12, 10, o. | q. 58, 1, c. | 2, o. | 2, d. 3, q. 3, 4, c. | 3, d. 14, a. 2, q. 4, o. | Cg. 3, cº 60 | 61, 1m | Verit. q. 8, 4, 14m | 15m | 14, c. | q. 20, 5, c. | Quol. 7, 2, c. | Opus. 9, q. 48.

237 Videntes essentiam Dei, non vident omnia quae Deus facit, vel facere potest 1ª q. 12, 8, o. | q. 57, 5, 2m | q. 106, 1, 1m | 3ª q. 10, 2, c. | d. 9, 3, 3m | 5m | d. 10, 1, 1m | d. 11, q. 2, 2, o. | L. | 3, d. 14, a. 2, q. 2, o. | 4, d. 45, q. 3, 1, c. | 4m | d. 49, q. 2, 5, o. | Cg. 3, cº 56 | 59 | Verit. q. 8, 4, o. | 12, 7, o. | q. 20, 4, c. | 5, o.

238 Beati vident res in essentia Dei, non per similitudines earum sed per essentiam Dei 1ª q. 12, 9, o. | 10, c. | 3ª q. 3, 3m | 3, d. 14, a. 1, q. 3, 1m | q. 4, o. | q. 5, c. | Verit. q. 8, 5, o. | q. 20, 3, 4m | Anima. 18, 18m | Opus. 3, cº 165.

239 Quilibet videns essentiam Dei, videt omnia ad quae se extendit tota capacitas naturalis. Cg. 3, cº 54, 4m.

240 Quanto quis limpidius videt essentiam Dei, tanto plura in eo videre potest 1ª q. 12, 8, c. | q. 106, 1, 1m | 2-2, q. 180, 5, 3m | 8ª q. 10, 2, c. | 2, d 11, q. 2, 2, c. | 3, d. 14, a. 2, q. 2, c. | 4, d. 49, q. 2, 5, c. | 4m | 12m | Verit. q. 8, 4, c. | q. 20, 2, 4, 5, o. | Opus. 3, cº 2 | 3 | 127.

241 Quilibet videns Deum, videt omnia quae pertinet ad perfectionem intellectus, scilicet species, et genera, et rationes rerum 1ª q. 12, 8, 4m | Cg. 3, cº 59 | 60, 1m | 4m.

242 Res videntur in essentia Dei, seu in Verbo, sicut effectus in causa, et conclusio in principio; scilicet unite, non autem sicut in speculo 1ª q. 12, 8, c. | 2-2, q. 173, 1, c. fi. | 2, d. 11, q. 32, 4m | 4, d. 59, q. 2, 5, 6m | Verit. q. 2, 4, 7m | q. 8, 4, c. | q. 8, 4, 5, c.

243 Per cognitionem specierum naturalium, individua sub eis existentia, cognoscuntur ab intellectu Deum vidente. Cg. 3, cº 56, 5m.

244 Oppositum videtur dicere 1ª q. 12, 8, 4m | Cg. 3, cº 59 | 60, 1m | 4m.

245 Quilibet videns essentiam Dei, videt omnia quae aliquando sunt in rerum naturam. Cg. 3, cº 59, 2m.

246 Et omnia quae Deus produxit ad perfectionem universi. Cg. 3, cº 59, 3m | 5m.

247 Et totum ordinem universi. Cg. 3, cº 59, 1m | 4m.

248 Per visionem Dei non solum ratio glorificatur, sed totus homo 1-2, q. 3, 3, 3m | 2, d. 31, q. 21, 5m.

249 In visione Dei, tria sunt desideranda: scilicet summa pulchritudo, maxima bonitas in quam est summa delectatio, et cognitio ordinis universi. Psal. 26, primº 3.

250 Solus Deus non potest videri per essentiam sine magno gaudio et delectatione 4, d. 48, q. 1, 3, o. | Opus. 3, cº 168.

251 Videns essentiam Dei, non potest de cetero peccare 1ª q. 94, 1, c. | q. 100, 2, c. | Opus. 3, cº 169.

252 Videns essentiam Dei, potest omnes creaturas amare. Sed non diligit secundum omnes rationes quibus sunt diligibiles, quia non apprehendit eas. Verit. q. 8, 4, 5m.

253 Cognitio Dei perfecta, idest realis, tollit omnem turbationem, non autem cognitio similitudinis. Psal. 38, meº.

254 Deum videntium, diversi sunt gradus: scilicet in fonte, et in subjecta natura. Opus. 61, cº 27.

255 Visio Dei dupliciter impeditur: scilicet contrarie a culpa et poena, et negativae per defectum habitus gloriae 2, d. 23, q. 2, 1, 5m.

256 Carentia visionis Dei est poena totius hominis, et non tantum rationis 2, d. 31, q. 2, 1, 5m.

257 Carentia visionis Dei non est poena affligens pueros, et alios in limbo 2, d. 20, q. 2, 3, 4m | d. 23, q. 2, 1, 4m | d. 29, 1, 4m | d. 30, q. 1, 1, 5m | d. 33, q. 2, 2, o. | 3, d. 15, q. 2, a. 3, q. 3, 3m | 4, d. 46, L. primº | Ma. q. 4, 1, 14m | q. 5, 1, 3m | 3, o.

258 Sancti in limbo statim post passionem Christi viderunt essentiam Dei 3, d. 18, a. 6, q. 3, 2m | d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | q. 3, 3m.

259 Non autem prius 4, d. 45, q. 3, 1, 1m.

260 Voluntas est in Deo 1ª q. 19, 1, o. | q. 20, 1, c. | 1, d. 45, 1, o. | Cg. 1, cº 72 | 93, 2m | Libº 4, cº 19 | Verit. q. 23, 1, o. | Opus. 3, cº 32 | 35. * Actus 161. Amor 156. Angelus 594. Appetitus 35, 36, 37, 38. Appropriatio 1, 16. Assumere 59.

261 In Deo non est appetitus naturalis, sed tantum voluntarius, quia determinat omnia, et a nullo determinatur 3, d. 27, q. 1, 2, 1m.

262 Voluntas Dei est suum esse, sed differt ab eo secundum rationem 1ª q. 19, 1, c. | 2, 1m | q. 54, 2, c. | q. 61, 2, 1m | 2, d. 15, q. 3, 1, 3m | Cg. 4, cº 19. * Bonitas 32. Cadere 1. Causa 39 65, etc. 73, etc. Caelum 115. Cibus 11. Circulus 3, 4.

DEUS

stituunt veras species ejus: non autem differentiae extraneae, nisi improprie 1-2, q. 18, 7, c. | q. 35, 8, c. | Verit. q. 25, 3, c. Rationale 3, c. Sacramentum 142. Sapientia 17. Sensus 28. Sinistra 1.

21 Differentiae quae consequuntur diversitatem specierum, possunt esse in rebus ejusdem speciei: non autem differentiae quae constituunt species 1-2, q. 72, 5, c. Ex diversitate formarum, sequitur differentia operationum, finium propriorum, materiae, agentium, patientium, et proprietatum. Cg. 3, c° 97.

22 Differentia finis, est secundum differentiam agentis 2, d. 1, q. 2, 2, c. * Spes 13, 54, etc. Subalternum. Tactus 12, 16. Veritas 52.

23 Divisio generis in species, non est semper per veras differentias 1-2, q. 49, 2, 3m | Opus. 30, lect. 9, fi. * Unitas 40. Universale 16.

24 Differentia triplex inter homines, secundum habitus et actus animae rationalis: scilicet secundum diversas gratias gratis datas, secundum duplicem vitam contemplativam et activam, et secundum diversos status et officia 1-2, q. 171, prin°.

25 Differentia in formis esse non potest, nisi secundum quod una est perfectior alia 1a q. 31, 2, 2m | Cg. 3, c° 97 | Spiritu. 1, 9m. Item definitio 15. Qualitas 1.

1 DIFFERRE proprie, est semper per aliud, et est relativum. Sed diversum, est absolutum, et seipso, vel alio. Ideo omne differens est diversum, et non e converso 1a q. 3, 8, 3m | q. 90, 1, 3m | 1, d. 8, q. 1, 2, 3m | 2, d. 17, q. 1, 1, 5m | Cg. 1, c° 17 | Poa q. 7, 3, 2m | Meta. 5, lect. 11, o. | Lib. 10, lect. 5, fi. * Absolvere 22, 33, 35. Abstractum 1, 2. Acerbum. Acetum. Adam 49.

2 Immo qualiscumque formarum multitudo, facit differentiam, sed diversitas fit solum per formas substantiales. Poa q. 9, 8, 2m. * Affirmatio 2. Amicitia 11, 12. Anima 56, 73, 87, 219, 240, 311, etc. Animal 16. Apparere 2. Appetitus 76. Ardor. Ars 15, etc. Assumere 7. Astutia 1. Attributa 3, etc. Aversio 1, 17. Baptismus 38. Beatitudo 15, 132. Bonitas 25. Castitas 6. Causa 32. Caelum 5, 10, 23. Charitas 60. Consanguinitas 6. Consensus 5. Consilium 19, 30. Constantia 8. Corruptibile 2. Creatio 52. Damnatio 43. Datio 23. Delictum 2. Demonstratio 14.

3 Simplicia seu prima, non proprie differunt scilicet per aliud sicut composita seu secunda, sed sunt diversa scilicet seipsis tantum 1a q. 3, 8, 3m | q. 90, 1, 3m | 1, d. 8, q. 1, 2, 3m. * Deus 66, 67, 69, 104, 258, 448. Definitio 10. Dispositio 48. Donum 24.

4 Quaecumque differunt genere vel specie, differunt numero essentiae vel naturae, non autem numero suppositi vel subjecti 3, d. 5, q. 1, 3, 4m.

5 Vel quando naturae diversae non conjunguntur in uno supposito vel subjecto 3, d. 5, q. 1, 3, 5m. * Aequalitas 21. Aeternitas 18, etc. 30, etc. Aevum 6, etc. Dos 4. Electio 10. Embryo 2. Episcopus 5. Esse 78, 81, 90. Essentia 5. Excaecatio 2. Exclusio 5. Fides 67, 152. Fieri 1. Forma 41, etc. 171. Fortitudo 33, 54. Furor. Furtum 6. Generatio 56. Genus 35. Gratia 9, 35, 111, 112. Habitus 13. Haeresis 41, 159. Heroes 2. Homo 25, etc. Humilitas 23. Hypostasis 6. Idem 6. Imperator 3. Individuum 43. Instans 1. Integrum. Intellectus 2, 3, 13, 15, 81, 133, 165, 194, 195, 196, 274.

6 Differre specie, contingit dupliciter: scilicet in diversis speciebus completis, vel secundum diversos gradus in generatione ejusdem speciei 1-2, q. 72, 7, c. * Hypothetica. Justificatio 10, etc. Justitia 479, etc. Lex 98. Lignum 4. Limbus 1. Linea 3, 4.

7 Oppositum videtur dicere 2, d. 15, q. 1, 1, 2m | Meta. 7, lect. 6, me° | lect. 8, me°. * Malum 39, 42. Matutine 3. Medium 4. Membrum 2. Memoria 6, 7. Meritum 68. Miraculum 41. Misericordia 23. Motus 29, etc. 81.

8 In genere substantiae, quaecumque differunt numero, differunt forma in materia. Trin. 14, 4m. * Mulus. Cmissio 12. Oppositio 14. Oratio 71. Pars 13. Passio 38, 55, etc. Pavor. Peccatum 59, etc. 386, 387, 393, etc. Perfectio 47, etc. Persona 25, etc. Piscina 2. Poena 53. Posse 1, 2. Praedestinatio 47. Praedicare 35. Praelatio 13. Praesumptio 8. Princeps 6. Principium 4. Privatio 8. Professio 6. Pulchritudo 4. Quo est 1. Ratio 1, etc. 23, etc. 36, etc Ros. Sanctitas 4. Sapientia 12. Scientia 106, etc. 164. Sensualitas 6. Simplicitas 1. Spes 68. Stultitia 10. Symbolum 2.

9 Bonum et malum in moralibus, differunt specie, non autem in aliis. Ma. q. 2, 4, 10m. * Christus 172. Subsannatio. Superbia 18. Suppositum 8, 9, 11. Susurratio 1. Timor 46, 47. Totum 6. Transcendentia. Transgressio 1. Usura 124. Virtus 163, 187. Visio 4, etc. 15. Visus 3, 4. Vocatio 1, 3. Voluntas 13, 24. Votum 27, 28.

10 Eorum quae realiter differunt in creatis, duplex realis identitas est in divinis 1a q. 40, 1, 1m.

Differri. Baptismus 129. Circumcisio 14. Confessio 31. Correctio 17. Limbus 1. Scandalum 15, 18.

1 DIFFICILE est id quod transcendit potentiam, secundum naturam, vel propter impedimentum 1a q. 62, 2, 2m | 4, 1m | 3, d. 30, 4, 6m.

2 Difficultas in agendo duplex: scilicet ex resistentia passi, ut in his inferioribus, vel ex distantia potentiae ab actu 2, d. 1, q. 1, 3, 3m | 4, d. 17, q. 1, a. 5, q. 1, 2m | Poa q. 3, 4, 16m. * Amor 61. Angelus 245, 173, 530. Actio 123, 124.

3 Difficillimum et optimum est conditionem virtutis observare circa propriam materiam 2 2, q. 149, 1, c. prin°. * Anima 227.

4 Difficultas per se minuit voluntarium, sed per accidens auget ipsum contra conando. Verit. q. 26, 6, 22m. * Appetitus 31. Arduum.

5 Difficultas operandi duplex: scilicet ex magnitudine operis, vel ex defectu voluntatis. Prima auget meritum, secunda vero minuit illud 1-2, q. 114, 4, 2m | 2 2, q. 155, 4, 2m | 2, d. 19, 1, 3m | 3, d. 23, q. 1, 1, 4m | d. 24, art. 3, q. 3, c. | d. 30, 3, 3m | 5, 4m | 4, d. 15, q. 1, a. 4, q. 1, 2m | Verit. q. 14, 10, 12m | q. 26, 6, 12m | 11 | Quol. 3, 12, 4m | Opus. 17, c° 7, 4to | 1a Cor. 3, lect. 2, prin°. * Articulus 2. Bonitas 110, 111. Cognitio 25. Comedere 4. Confirmatio 32.

6 Difficultas facit ad satisfactionem, ratione poenalitatis. Verit. q. 26, 6, 22m. * Conversio 5, 11. Daemon 62. Dionysius 4. Dispositio 23. Divitiae 8. Eucharistia 113, 114. Excommunicatio 29. Fides 41. Fomes 11. Gula 9. Habitus 2, 3. Ira 76. Irregularitas 4. Justitia 61. Liber 3. Matrimonium 132. Meritum 13, 54, 70, 76, 79. Nihil 3. Passio 64. Peccatum 396. Poena 60. Qualitas 6, etc. Sapientia 7. Scientia 69, 70. Scriptura 11. Spes 51, 61. Tentare 14. Timor 16, 34, 48. Verecundia 15.

7 Difficile et onerosum mensurantur secundum virtutem suscipientis 1, d. 40, a. 4, q. 3, c. * Consilium 16. Constantia 5, 6.

8 Ratio virtutis magis consistit in bono, quam in difficili. Ideo magnitudo ejus magis mensuranda est secundum rationem boni, quam secundum rationem difficilis 2-2, q. 123, 12, 2m | q. 137, 1, 1m fi. | q. 141, 8, 2m. Virtus 40. * Fortitudo 5, 22, 57, etc. Grave 9. Ira 42, 76.

9 Opera virtutum sunt difficilia 1-2, q. 107, 4, c. * Justitia 61. Laboriosum. Lex 130. Logica 8. Poenitentia 19, 42.

10 Immo opera virtutum sunt facilia 4, d. 14, q. 2, 2, 5m.

11 Opera virtutum dicuntur difficilia, quia sunt supra vires non habentium virtutes, non autem propter laborem, vel tristitiam. Et etiam quia quidam abundant sensu, et deficiunt intellectu 1-2, q. 107, 4, c. | 3, d. 27, q. 2, 2, 6m | d. 30, 4, 6m | Cg. 3, c° 26 | Psal. 18, fi.

12 Opus virtutis habet duplicem difficultatem: scilicet ex specie actus, ut in fortitudine et temperantia, et ex diuturnitate, ut in perseverantia 2-2, q. 137, 1, c. Virtus 40. * Religio 25, 26. Scriptura 2, 11. Studium 4. Sustinere.

13 Difficultas prima requiritur ad virtutem, non autem secunda, sed eam tollit, vel saltem minuit virtus. Virt. q. 26, 6, 12m.

14 Difficultas in actibus virtutum duplex: scilicet in inveniendo medium rationis, et in refraenando passiones. Tantum prima est in virtutibus intellectualibus et in justitia, secunda vero in aliis 2-2, q. 129, 2, c.

15 Difficultas duplex: scilicet laboris, et secundum excessum operis ad potentiam, quae attenditur in virtutibus. Prima est major in resistendo malo quam in operando bonum, secunda vero est e converso 3, d. 31, q. 1, 3, 2m. * Usura 168.

16 Difficultas laboris requiritur ad meritum praemii accidentalis, sed difficultas consistens in ordinatione medii requiritur ad meritum praemii essentialis 4, d. 26, q. 1, 4, 4m.

17 Ubi est specialis difficultas, ibi requiritur specialis virtus 2-2, q. 137, 1, c. | 4, d. 7, q. 2, a. 2, q. 2, c. | d. 17, q. 3, a. 2, q. 3, c. | d. 33, q. 3, 2, c.

18 Difficultas duplex circa actus virtutum habentium materiam exteriorem: scilicet propter excessum passionum principaliter, vel principaliter propter magnitudinem objecti. In prima sufficit una virtus, sed in secunda requiruntur duae 2-2, q. 129, 2, c. | q. 134, 3, 1m.

19 Difficultas ex magnitudine operis requiritur ad virtutem, non autem difficultas ex defectu voluntatis, sed eam tollit vel minuit virtus. Verit. q. 26, 6, 12m.

20 Difficultas prima major est in actibus voluntatis quam in passionibus animae, secunda vero e converso. Verit. q. 26, 6, 15m.

21 Difficultas vitandi peccatum duplex: scilicet propter vehementiam passionis, ut ira, vel propter latentiam, ut superbia 2-2, q. 162, 6, 1m | Titum 3, lect. 1, prin°.

22 Perfectus virtute facilius quantumcumque difficilia exequitur, quam carens virtute, facilia 3, d. 40, a. 4, q. 3, 2m. * Aggredi. Sustinere.

Diffidentia est motus irascibilis in aestimatum superare facultatem. Sed in bonum est desperatio, in malum autem est timor 3, d. 26, q. 1, 3, 5m. Desperatio 5, etc. * Certitudo 21.

Difforme. Caelum 59.

Diffundere. Actio 70. Anima 317. Apostoli 37. Bonitas 65. Eucharistia 103. Facere 2. Fervor. Fomes 13. Importunitas. Joannes 15. Lux 17. Missio 38. Nubes 2. Spiritus 16, 17. Unctio 4, Usura 126, 289.

Digestio est completio a calore naturali 1a q. 78, 1, c. | 3a q. 74,

DISTINCTIO

ricordia ejus. Psal. 24, meo. * Miles 5. Nomen 81. Paupertas 8. Peccatum 202. Poena 42. Sanguis 15.
4 Dulcedo Dei est bonitas ejus, vel propositum ejus ad salvandos omnes. Psal. 30, fi. 9. * Scriptura 2. Sirenae.
5 Dulcedo Dei, licet simplex, dicitur magna et multa, quia est fons omnis bonitatis et delectationis. Psal. 30, fi.
6 Dulcedo spiritualis est quaedam praegustatio gaudii caelestis valens contra tria mala quae in hoc mundo sunt, scilicet quia ibi est falsa dulcedo in delectabilibus utendis, grandis amaritudo in adversis sustinendis et tristis imago in bonis faciendis. Opus. 58, co 19. * Teneritas. Verbum 66.
7 Dulcedo sanguinis Christi, tria bona facit, scilicet contemptum vitiorum, gratiam bonorum eloquiorum et desiderium bonorum aeternorum. Opus. 58, co 32. Sanguis 15.
8 Deus quandoque abscondit dulcedinem suam a bonis, ut eam ardentius quaerant 1-2, q. 112, 5, c. | Psal. 30, fi. 9.
9 Mali non sentiunt dulcedinem Dei, quia habent affectum infectum, et quia non est in re sensibili. Psal. 30, fi. 9.
10 Habentes affectum infectum, non revocantur a peccato dulcedine divinae bonitatis, sed per poenas 4, d. 14, q. 1, a. 2, q. 1, c. | 3m.
Dulciarii. Miles 5.
1 DULIA est honor et servitus debita creaturae. Sed latria est honor et servitus debita soli Deo. Ideo differunt specie 2-2, q. 103, 3, o. | 3, d. 9, q. 2, 1, o. | Psal. 40, fi. Ut Adoratio 9, etc. 26, etc. Latria 1, 2. * Hyperdulia. Religio 9.
2 Dulia sumitur dupliciter: scilicet communiter, ut exhibet reverentiam omni homini, ratione cujuscumque excellentiae, vel proprie, scilicet tantum servi domino. Prima habet diversas species secundum diversitatem excellentiae, ut pietatem observantiam et hujusmodi, non autem secunda, sed est species observantiae, quae est ad omnes dignitate excellentes 2-2, q. 103, 3, c. | 4, o. 3, d. 9, q. 2, 2, o.
1 DUO dicitur quasi habens dualitatem non in alio, sed in ipso de quo praedicatur duo 1a q. 17, 1, 6m.
2 Duo aliquando pro uno accipiuntur 1a q. 70, 1, c. * Aeternitas 8. Christus 178, etc. Fides 111. Finis 15. Fortitudo 5. Uti 13.
3 Unum aliquando habet vim duorum et e converso 1a q. 39, 2, c. | 4m | 1, d. 34, q. 1, 2, 4m | Gal. 6, lect. fi. meo.
Duodecim. Alexander 3. Apostoli 15. Apparere 7.
1 DUPLICITAS cordis est aliud ostendere, et aliud intendere 2-2, q. 109, 2; 4m | q. 111, 3, 2m | Psal. 11, meo. * Abraham 17.
2 Duplicitas ut est vertibilitas animi ad diversa est aliquid consequens ad luxuriam, sicut et inconstantia 2-2, q. 53, 6, 2m. * Alleluja. Simplicitas 3.
Duplum. Oratio 80. Usura 289, 295.
1 DURATIO convenit rei solum inquantum est actu, et quamdiu est actu 1, d. 19, q. 2. 1, c. | 2, d. 2, q. 1, 1, c. * Adoptio 13. Agens 79. Alexander 3. Amor 252.
2 Protensio durationis videtur attendi secundum operationem, magis quam secundum esse, sicut et tempus est numerus motus 1a q. 10, 1, 2m fi. * Animal 38. Aurora. Baptismus 6, 32, 33. Caelum 12, 19, 50, 51, 72, etc. Causa 161, 102. Cognitio 70.
3 Duratio triplex, secundum triplicem actum, scilicet esse corruptibile, esse perfectum ab alio, et esse divinum, scilicet tempus aevum et aeternitas 1, d. 8, q. 2, 2, c. | d. 19, q. 2, 1, 2, c. | 2, d. 2, q. 1, 1, c. fi. * Continuatio. Contritio 8. Daemon 45. Damnatio 44, 53, 54, 56, 59, etc.
4 Actus durat dupliciter: scilicet secundum essentiam et secundum virtutem 4, d. 15, q. 4, a. 2, q. 3, 4, c. * Divisio 17. Esse 5.
5 Non est possibile alicujus durationis partes esse simul, nisi una includat aliam. Quol. 10, 4, c. * Aeternitas 7, 11, 20, 26, 28.
6 In duratione non posset esse prius et posterius, sine innovatione. Quol. 10, 4, c. * Forma 92, 154. Generatio 46, 59.
7 Mista quanto sunt minoris proportionis, tanto durabiliora sunt, ut lapides et metalla. Anima. 8, 11m. * Haeresis 46, 47, 48.
8 Duratio poenae respondet culpae ex parte maculae, et non ex parte actus 1-2, q. 87, 4, 3m.
9 Duratio poenae non respondet durationi culpae, nec in judicio divino, nec humano 1-2, q. 87, 3, 1m | 4, d. 46, q. 1, 3, c. | 1m q. 2, a. 2, q. 1, 2m. * Christus 169, 170. Imperfectio 1, 4. Incipere 2, Lactantius 1. Lex 148. Malitia 8. Miraculum 41. Motor. Mundus 15, etc. Oratio 18, 21, etc. Pater 10. Poenitentia 43, etc. Sacramentum 76, 77. Senectus 1. Usura 193. Virtus 75, 233. Vita 13, 41, 69, 82, etc. Votum 37, 73, 74.
10 Duratio Dei aeternitas et essentia ejus sunt eadem res 1a q. 10, 2, o. | 1, d. 8, q. 2, 1, 3m | d. 19, q. 2, 1, 1m | 2, d. 1, q. 1, 5, 23m | Poa q. 3, 17, c. fi. Aeternitas 33. Vel Deus 31.
Duritia. Patientia 4.
1 DURITIES est in sacramento Eucharistiae sine materia 3a q. 77, 7, 2m | 4, d. 12, q. 1, a. 3, q. 2, 2m. * Admonitio 3. Asperum.
2 Durum significat potentiam naturalem, qua non faciliter aliquid corrumpitur ab exteriori agente 1, d. 42, q. 1, 1, c. | Job 41, lect. 2, meo. * Calor 5. Correctio 20. Dolor 24. Fides 23. Lex 112. Patientia 4. Plumbum. Punctus 6. Sermo 4. Vindicatio 8.
Dux dicitur a ducatu, praecipue exercitus, quia habet officium dirigendi et perducendi eum in pugna. Opus. 20, libo 3, co 21. * Character 32. Christus 210. Confirmatio 23. Ducere. Ductor. Homo 34. Lumbardia. Miles 3, 6, 7, 8. Obedientia 42, 43.

E

EADEM eidem, sunt eadem inter se, tunc solum, quando in tertio sunt eadem re et ratione 1a q. 28, 3, 1m | Poa q. 8, 2. 7m | 10m | Phy. lect. 3, fi. | libo 3, lect. 1, fi.
1 EBRIETAS dicitur dupliciter: scilicet defectus rationis ex nimio potu vini et actus excusans cum. Secunda est peccatum, non autem prima 2-2, q. 150, 1, o. Inebriari. * Amor 259. Audacia 20. Beatitudo 33. Bria. Habitus 66. Ira 24. Passio 52. Phraenesis.
2 Ebrietas est principium vitiorum. Ma. q. 14, 4, 2m | Titum 2, lect. 1, fi. * Temperantia 23.
3 Immo superbia ponitur initium omnis peccati 1-2, q. 84, 2, c.
4 Ebrietas nescientis potentiam vini, non est peccatum. Scientis autem, sed non credentis inebriari, est peccatum veniale: aliter vero est peccatum mortale 1-2, q. 88, 5, 1m | 2-2, q. 150, 1, 2, o. | 2, d, 24, q. 2, 6, c. | Ma. q. 2, 8, 3m | q. 7, 4, 1m | q. 15, 2, 9m | Rom. 13, lect. 3, fi. | 1a Cor. 5, lect. 3, meo.
5 Dans vinum prono ad ebrietatem scienter peccat 2-2, q. 150, 1, 2m.
6 Ebrietas est species gulae, divisa contra comessationes 2-2, q. 150, 1, c.
7 Ebrietas non est gravissimum peccatorum 2-2, q. 150, 3, o.
8 Ebrietas voluntaria in sua causa, non excusatur totaliter a peccato, nec totaliter excusat sequens peccatum 1-2, q. 77, 7, c. | 3m | Ma. q. 16, 5, 11m.
9 Ebrietas sine peccato, tollit totam culpam actus sequentis, sicut forte accidit de Lot et Noe: sed ebrietas cum peccato, totaliter tollit rationem 2-2, q. 150, 1, 4, c. | 4, d. 33, L. | Ma. q. 15, 2, 9m. Lot 2. Infra.
10 Immo Lot culpandus est secundum Augustinum 2-2, q. 150, 4, c. fi.
11 Lot culpandus est, non quantum ille incestus, sed quantum ebrietas meruit 2-2, q. 150, c. fi. | Eph. 5, lect. 7, prino.
12 Ebrietas cum peccato diminuit culpam actus sequentis, inquantum diminuit voluntarium 1-2, q. 76, 4, 2m | 4m | 2-2, q. 150, 4, o. | 2, d. 22, q. 2, 2m.
13 Vitium contrarium ebrietati est peccatum: scilicet abstinere a vino, in magnum gravamen naturae scienter. Et caret nomine 2-2, q. 150, 1, 3m. * Spes 37. Vomitus 2, 3.
14 Ebrius homicida, meretur duplices mulctationes, propter duplex peccatum. Vel secundum legem Pittaci 1-2, q. 76, 4, 4m | 2-2, q. 150, 4, 1m | 2, d. 22, q. 2, 2, 2m | Ma. q. 3, 8, 3m | Ethi. 3, lect. 11, fi.
15 Ebriosus potest baptizari, non autem ebrius 4, d. 6, q. 1, art. 2, q. 1, 3m.
Ebullire. Amor 256. Fervor 3.
Ebur est frigidum, candidum et rubicundum. Ideo significat castitatem, puritatem et charitatem. Psal. 44, meo.
1 ECCLESIA dicitur dupliciter: scilicet militans et triumphans. Psal. 26, prino | Psal. 35, meo | Isa. 6, prino. Jo. 14, lect. 1, prino. * Accusatio 13, 25. Actus 24. Adoptio 12. Adulterium 4, 8, Affinitas 8. Ambrosius 1. Angelus 243. Anniversarium. Antichristus 5. Anulus. Apostasia 5. Apostoli 2, 39, 40.
2 Ecclesia dicitur dupliciter: scilicet corpus Christi mysticum tantum, et corpus cum capite scilicet Christo. Primo tantum modo dicitur sponsa. Ideo Christus non dicitur membrum sponsae, sed caput, licet dicatur membrum ecclesiae secundo modo, sed improprie 4, d. 49, q. 4, 3, 4m | Verit. q. 29, 4, 6m. * Auditor 1. Baptismus 93, etc. 127. Beneficium 15, 19, etc. Bethlehem.
3 Ecclesia est magna tripliciter: scilicet dilatatione, potestate, et dignitate. Psal. 21 | Psal. 39, fi. 10 | Psal. 34, fi. o. meo c.
4 Ecclesia est civitas, quia est multitudo liberorum, per se sufficiens, et unita. Psal. 45, meo c. Eph. 4, lect. 2, prino.
5 Corpus ecclesiae mysticum, consistit ex hominibus et Angelis, ex viatoribus et beatis 3a q. 8, 4, c. | 2m.
6 Una est ecclesia omnium fidelium, novi et veteris Testamenti. Nec synagoga fuit concubina, sed vera sponsa, et uxor Christi 3a q. 8, 3, 3m | 4, d. 27, q. 3, a. 1, q. 3, c. * Bigamus 5. Bonitas 202, etc. Campsoria 12. Canonizatio.
7 Eadem numero est ecclesia nunc, et tempore Apostolorum. Quol. 12, 20, o. * Cantus 2, 3, 4. Character 45.
8 Decor ecclesiae, principaliter consistit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, inquantum ab interiori decore progrediuntur, vel ipsum conservant 1-2, q. 101, 2, c. | 3m | 4, d. 15, q. 3, a. 1, q. 4, 1m | Rom. 11, lect. 2, meo. Coetus 1.
9 Ecclesia illuminatur sextuplici lumine: scilicet lumine sacrae doctrinae, spiritualis intelligentiae, gratiae nostrae, aeternae gloriae, laetitiae, et divinae gloriae. Isa. 6. * Clavis 1, etc. Coemeterium. Cognatio 2. Collegium. Communicatio 6, 8. Conceptio 41, 42, fi.
10 Ecclesia nunc habet eamdem potestatem statuendi, quam habuit tempore Apostolorum 4, d. 27, q. 3, 3, 2m. * Confessio 10, 33, 92. Confessor. 1.

32 Melius est recusare praelationem ad quam aliquis eligitur, quam ei consentire, vel eam acceptare, dummodo non imponatur necessitas a superiori. Quol. 5, 22, o.

33 Consentiens in electionem de scipso factam, intentione honoris, lucri, vel cujuscumque rei temporalis, peccat, non autem si propter spirituale. Quol. 5, 22, o. * Potestas 16. Regere 11. Sors 2, 5. Vilis.

34 Electo ad praelationem, sufficit quod nihil inveniat in se, per quod ei fiat illicitum illud officium 2-2, q. 185, 3, c. | Quol. 8, 6, 2m | Opus. 20, libo 4, c. 15.

35 In foro contentioso, sufficit quod electus sit bonus. Sed in foro conscientiae, requiritur quod sit optimus, vel simpliciter, vel ad regimen 2-2, q. 63, 2, c. | 3m | q. 185, 3, o. | Quol. 4, 23, 12m | Quol. 6, 9, c. | Quol. 8, 6, o. | Jo. 21, lect. 3, meo 1.

36 Electus de gremio ecclesiae, vel in pluribus consuevit esse utilior ad bonum commune, quia magis diligit ecclesiam, in qua nutritus est 2-2, q. 63, 2, 4m | Hebr. 5, lect. prino.

37 Praelatus non eligitur quasi in haereditatem, sed ut dispensator. Ideo non oportet eligi propinquior 2-2, q. 63, 1, c. | 2, 1m | Quol. 8, 6, 4m.

38 Pauper non debet eligi ad regendum, vel ad judicandum, ne corrumpatur pecuniis, nisi sit pauper voluntarius. Opus. 20, libo 4, co 15, | 20, vel. Abjectus.

Electuarium. Jejunium 43.

Elegantia. Eloquentia. Paulus 4.

Elementaris. Resurrectio 35.

1 ELEMENTUM habet esse nobilius extra mixtum, quam in mixto 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 1, 3m. * Amor 194. Angelus 67. Anima 96.

2 Elementum est nobilius mixto, quo ad perpetuitatem. Sed quo ad formam speciei, est e converso 2, d. 15, q. 2, 1, 2m | d. 30, q. 1, 1, 8m | 4, d. 41, q. 1, art. 2, q. 2, 3m | d. 47, q. 2, a. 1, q. 1, 3m | d. 48, q. 2, 5, 4m | Poa q. 5, 9, 10m | q. 6, 6, c. | Ma. q. 16, 1. 4m | Spiritu. 7, c. | Anima. 7, c. fi. * Animal 10, 19, 20, 23, 31. Baptismus 56.

3 Elementa non veniunt ad mixtionem violenter 2, d. 14, 5, 4m | d. 33, q. 1, 1, 4m. * Caelum 1, 9, 13, 66, 71, 120, 121.

4 In omni mixto, oportet aliquod elementum praedominari 2-2, q. 49, 6, 1m | q. 179, 2, 2m | 2, d. 19, 4, 2m | 3, d. 16, q. 1, 1, 4m.

5 Elementa subtiliora praedominantur in misto, secundum virtutem; sed grossiora, secundum quantitatem 1a q. 71, 2m | q. 91, 1, c. | 3m | 2, d. 15, q. 2, 1, o. | Poa q. 6, 6, c. | Spiritu. 7, 40 | Anima. 8, 1m. * Compositio 14. Conservatio 4. Densitas. Intellectus 262.

6 Mixta habent aliquas virtutes et operationes supra elementa. Spiritu. 2, c. | Opus. 34. * Christus 103. Limus. Reptile 2. Signum 13. Universum 3.

7 Formae elementorum sunt in mixto virtute, non autem actu 1a q. 76, 4, 4m | 2, d. 13, 4, c. | d. 30, q. 2, 1, c. | Cg. 2, co 55, 3m | Poa q. 5, 7, c. | Quol. 1, 6, 3m. | Anima 9, 10m. | Trin. 15, 6m | Opus. 33, o. | Opus. 27, co 5, 3 | Met. 12, fi. | Anima. 2, lect. 8, meo 3.

8 Elementa habent formas determinatas, ratione quarum sunt de perfectione universi, sicut et corpora mixta 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 2, 3m | Poa q. 5, 7, c. * Anima 96. Caelum 1. 9, 13, 66, 71, 120, 121.

9 Formae elementorum sunt imperfectissimae. Cg. 2, co 88, | Spiritu 2, c. | Anima 1, c. | 7, c. fi. | Opus. 34 | Hebr. 4, lect. 7, meo * Forma 25, 131, 146.

10 Nulla forma est media inter formam elementi, et materiam primam. Sed multae sunt inter materiam primam, et formam animalis 2, d. 12, 4, c. Cg. 2, co 87.

11 Immo forma animalis immediate unitur corpori 1a q. 6, 76, 77, o.

12 Gravitas et levitas non sunt formae substantiales elenentorum 2, d. 14, 5, 2m. vel Calor 6.

13 Formae elementorum habent semper operationes suas, nisi impediantur. Anima 2, lect. 1, fi.

14 Corpora nostra alterantur ab elementis, contra Averroim, quia contrariantur secundum qualitates proprias. Sed locant et conservant, secundum formas substantiales. Phy. 4, lect. 8, fi. | Anima lect. 23, prino 1, etc.

15 Elementa et caeli, sunt corpora simplicia, quia non sunt composita nisi ex materia et forma. Cg. 3, c. 23, 3m.

16 In elementis, continens est formalius contento. Verit. q. 14, 5, 1m | Poa q. 4, 1, 20m | q. 5, 8, c. | Anima. 2, lect. 23, meo 1.

17 Primae quatuor qualitates non sunt habitus elementorum 1-2, q. 49, 4, c. * Calor 1, 6, etc. Caelum 1, 9, 13, 66, 71, 120, 121.

18 Qualitates activae et passivae elementorum, pertingunt instrumentaliter ad formas materiales educendas de materia, non autem ad animam nostram 4, d. 1. q. 1, a. 4, q. 1, c. | d. 8, q. 2, 3, 5m | d. 12, q. 1, a. 2, q. 2, o. | d. 41, q. 2, a. 1, q. 1, 3m. * Claritas 1, 3. Diaphanum 2. Dies 21. Dispositio 21. Elementaris. Ignis 11. Lux 6. Mineralia. Offuscatio. Ornatus 11.

19 Ex qualitatibus elementorum: causatur aliquid dupliciter: scilicet secundum se, ut sapor, odor, et hujusmodi; vel in virtute substantiae, ut forma substantialis 2, d. 18, q. 3, 2m. * Perfectio 26. Plantae 4. Qualitas 13. Raritas 2. Rarum 3.

20 Elementa quanto plus habent de specie, tanto plus habent de virtute agendi 1, d. 1, q. 2, 5, 4m | 15, q. 2, 1, c. | Cg. 3, co 82 | Poa q. 5, 7, 7m | q. 6, 6, c.

21 Elementa quanto sunt subtiliora, tanto majora sunt secundum quantitatem 2, d. 14, 5, 3m | Opus. 3, co 18.

22 Elementa alterant se mutuo in extremitatibus, secundum quas se tangunt 2, d. 14, 5, 5m | Anima. 2, lect. 23, prino

23 In elementis est principium corruptionis passivum tantum. In mixtis autem est etiam activum 2, d. 18, q. 1, 2, c. fi. | 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 1, 3m | Poa q. 5, 7, c. fi. | 11m | 15m | 16m | 9, c. * Corruptio 7. Eucharistia 40. Littera 1. Miraculum 56.

24 Elementa corrumpuntur secundum partem: non autem secundum totum, quia ordo corporum inferiorum, virtute superiorum conservatur 2, d. 19, 3m | 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 1, 3m | d. 48, q. 2, 5, c. | Cg. 2, co 88, 4m | Libo 4, fi. | Poa q. 5, 7, 16m | Ma. q. 5, 5, 6m | 12m | 13m | Opus. 3, co 171, fi. * Perfectio 26. Principium 3. Purgatio 5, 6, 7. Ratio 14. Situs 3.

25 Diversae opiniones de creatione et distinctione elementorum 1a q. 66, 1, o. | Poa q. 4, o. * Velum 2.

26 Elementa quatuor, secundum se tota, non sunt producta ex aliqua praeexistenti materia, sed immediate a Deo per creationem. Opus. 3, co 95.

27 Elementa dicuntur remunerari, idest homines in eis, inquantum claritas eorum cedet in gloriam electorum, non autem secundum se: sicut nec meruerunt. Poa q. 5, 9, 9m. Claritas 3.

28 Caelum et materia sunt elementa. Sed caelum est corporale, non autem materia prima. Cae. lect. 18, fi.

29 Elementum in definitione sacramenti, ponitur pro quocumque sensibili 3a q. 81, 1, 1m | 4, d. 1, q. 1, a. 1, q. 5, 2m | d. 14, q. 1, a. 1, q. 1, 1m | d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, 1m.

30 Quatuor sunt de ratione elementi. Primum quod sit causa ex quo. Secundum quod sit principium ex quo aliquid primo fiat. Tertium, quod sit inexistens, sive intrinsecum. Quartum quod habeat aliquam speciem, in species diversas indivisibilem. Meta. 5, lect. 4, o. | Libo 12, lect. 4, meo.

1 ELEEMOSYNA est opus, in quo datur aliquid indigenti, ex compassione, propter Deum 2-2, q. 32, 1, c. | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 1, o.

2 Eleemosyna propter Deum data, est quasi oblatio Deo facta 4, d. 15, q. 2, a. 2, q. 2, c.

3 Omne obsequium impensum proximo propter Deum, est eleemosyna 2-2, q. 32, 2, o. | 4, d. 15, q. 2, a 1, q. 1, 1m | q. 2, 4m | Mat. 25, fi. * Abrenunciatio. Abscondere 2. Affectio 5. Alexius. Honor 9, 10, 34. Hypocrysis 2.

4 Eleemosyna est proprie actus misericordiae: sed est actus caritatis ex consequenti et mediate, latriae vero imperative 2-2, q. 32, 1, c. | 9, 3m | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, o.

5 Eleemosyna non est actus pietatis doni, sed secundum quod more vulgi, misericordia dicitur pietas 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, 1m.

6 Eleemosyna est actus liberalitatis, inquantum aufert impedimentum ejus, scilicet superfluum amorem divitiarum 2-2, q. 32, 1, 4m | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, o.

7 Eleemosyna est actus justitiae, ratione tantum suae partis, scilicet liberalitatis 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, 4m.

8 Dare eleemosynam de superfluo, vel in extrema necessitate est de praecepto, in aliis vero est tantum de consilio 2-2, q. 22, 5, 6, o. | q. 66, 7, c. | q. 71, 1, c. | q. 87, 1, 4m | q. 118, 4, 2m | q. 185, 7, 1m | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 4, o. | a. 3, q. 2, 1m | a. 4, q. 1, o. | q. 3, a. 1, q. 5, 2m | Ma. q. 3, 10, 4m | q. 13, 2, 4m | Quol. 6, 12, o. | Quol. 8, 12, o. Decimae 25.

9 Eleemosyna quae est de consilio, est pars satisfactionis, non autem illa quae est de praecepto, sed est praeambulum ejus 2-2, q. 32, 1, 2m | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 2, o. * Labor 2. Membrum 12. Oblatio 2. Praedicare 8.

10 Eleemosynae datae supra vires dantis simpliciter, sunt immoderatae, non autem si sint supra vires respectu aliorum 1a Cor. 8, lect. 1, meo.

11 Eleemosyna non est facienda de necessariis sibi et familiae, et statui, nisi velit mutare statum, vel necessitas aliqua praeponderet, scilicet extrema alicujus personae, vel ecclesiae, vel reipublicae 2-2, q. 32, 6, o. | q. 117, 1, 2m | 4, d. 15, q. 2, a. 4, q. 1, o.

12 Non est expectanda extrema necessitas in danda eleemosyna. Nec oportet praetendere futuram, praeter probabile 2-2, q. 32, 5, 3m | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 4, 4m.

13 Eleemosynae non sunt recipiendae a peccatoribus, nec dandae nisi tempore necessitatis, non propter fomentum peccati, sed naturae 2-2, q. 154, 4, c. prino | Matth. 25, fi. | Rom. 12, lect. 2, fi. | 2a Cor. 8, lect. 1, meo.

14 Immo eleemosyna potest fieri de turpi lucro, scilicet de meretricio, lenocinio et histrionatu, non autem de obnoxiis restitutioni 2-2, q. 31, 3, 3m | q. 32, 7, o. | 8, 2m | q. 62, 5, 2m | q. 87, 2, 2m | q. 110, 3, 4m | 4, d. 15, q. 2, a. 4, q. 2, 3, o. | Quol. 12, 30, c.

ESSE

35 Esse est prius omni alia participatione et omni alio nomine Dei 1ª q. 5, 2, o. | 1, d. 8, q. 1, 1, 3, c. | Poª q. 3, 4, c. | 8, 19^m | Opus. 37 | Causis lect. 4, o. * Forma 11, 21, 36, etc. 44, 50, etc. 68, 77, etc. 88, 111, 117, 123, 124, 136, etc. 146, etc. 167, 173, etc.

36 Et est nobilius 1ª q. 4, 1, 3^m | 2, 3^m | 1-2, q. 2, 5, 2^m | 1, d. 17, q. 1, 2, 3^m | q. 2, 2, b. 2 | Verit. q. 19, 2, 3^m | q. 22, 6, 1^m | 11, 16^m | Poª q. 7, 2, 9^m | Dion. 5, lect. 3. * Generatio 2, etc. 17, 29. Gratia 3, 5, 48, 128, 147.

37 Imo illud quod est communius predicatione, est imperfectius minus communi. Verit. q. 7, 6, 7^m.

38 Ab eadem forma vel essentia, est esse immediate, et operatio mediante potentia 1ª q. 5, 4, 2, 2^m | 3ª q. 19, 1, 4^m | 1, d. 7, q. 1, 1, 2^m | Verit. q. 27, 5, 17^m. * Essentia 4. Habitus 31, 42, etc. 44, 62. Haeresis 121, 138. Honor 6. Idea. Imperfectio 4.

39 Esse est formale, respectu omnium quae in re sunt 1ª q. 8, 1, o. | Cg. 1, cº 23, prinº | Poª q. 7, 2, 9^m | Spiritu. 8, 3^m.

40 Omnis forma potest inesse, non quod a se habeat esse, sed quia est formale principium essendi. Verit. q. 21, 4, 6^m.

41 Esse ut est actus et principium formale, est prius forma. Sed secundum inhaerentiam et fieri est e converso. Opus. 37.

42 Idem est esse formae, materiae, et compositi 1-2, q. 4, 5, 2^m | 2, d. 1, q. 2, 4, 2^m | Ente 2, fi. * Incipere 1, 2, 4. Indivisibile 1. In o. Instans 2, 7, etc. Intellectualis 2. Intellectus 129, 140, 156, 197, 241, etc. 265, 269, 296.

43 Si aliqua forma vel natura non pertinet ad esse personale, illud esse non dicitur esse personae simpliciter, sed secundum quid 3ª q. 17, 2, c.

44 Esse capitatum, et esse corporeum, et esse animatum, pertinet ad personam Socratis. Sed ex his non fit nisi unum esse in Socrate 3ª q. 17, 2, c.

45 Oppositum videtur dicere 2, d. 12, 4, c. | Cg. 2, cº 88 | Meta. 5, lect. 21, prinº.

46 Si post constitutionem personae, adveniant ei aliqua membra, non accrescit ei aliud esse, sed sola relatio ad haec 3ª q. 17, 2, c. * Justificatio 14. Liberum 29. Locus 1, 14, etc. Lumen 11. Macula 8, 11, etc. Malum 13, etc. Mathematica 1, 4.

47 Esse secundum se, non est finitum, nec infinitum, quia non est quantum, nisi inquantum subjacet motui, vel ut est rei quantae. Phy. 8, lect. 21, fi. c. | Cao. lect. 6, prinº 1, etc. * Meritum 52, 86, 91, 95, 96. Motus 27, 42, 79, 81, 89, etc. Mundus 5, 7, 13, etc.

48 Formae naturales et artificiales, habent duplex esse, scilicet in actu, in materia, et in potentia activa artificis 1, d. 36, q. 2, 1, c.

49 Forma generalis, post mutationem, manet secundum rationem et non secundum esse, spiritualis autem neutro modo 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, 2^m | Verit. q. 1, 6, c. * Mutatio 5, etc. Mutatum. Nativitas 4. Necessitas 5, 8, 12, etc. 16, etc. Nobilitas 2, etc. Nomen 18.

50 Esse permanentium non est divisibile, nisi per accidens, scilicet inquantum conjungitur motui. Poª q. 5, 1, 2^m.

51 Quaelibet forma dat esse tale suo subjecto, si perfecte sit in eo, non autem aliter. Cg. 2, cº 50, 4^m.

52 Esse est maxime intra rem, secundo forma, tertio materia 1ª q. 8. 1, c. | q. 105, 5, c. fi. | 2, d. 1, q. 1, 4, c. fi. | Poª q. 3, 7, c. | Anima. 9, c. prinº | Opus. 41. Hebr. 4, lect. 2, 10, 4. * Notum 7, 8. Obedientia 22. Operatio 12, 38, 39, 48.

53 Forma manente, oportet rem esse, quia per eam substantia fit proprium susceptivum ipsius esse. Cg. 2, cº 55, 1^m | 5^m.

54 Potentia ad esse accipitur ex parte materiae. Poª q. 5, 4, 1^m. Ma. 2. * Peccatum 367, 368, 400. Perfectio 15, etc. 82, etc.

55 Oppositum videtur dicere 4, d. 2, q. 2, art. 1, q. 1, 2^m. * Per se 5, 6. Persona 11, 14, etc. Posse 1, 2. Potentia 7, 28, 29, 35, 38, 46, 47, 50, 50. Praescriptio. Processio 6, 22. Prudentia 56, 58. Qualitas 1, 12.

56 Potentia ad esse, accipitur secundum modum potentiae passivae, quae est ex parte materiae, et potentiae activae, quae est ex parte formae. Poª q. 5, 4, 1^m.

57 Nulla forma intelligitur in actu, nisi per hoc quod habet esse. Non autem ut est in potentia materiae, vel in virtute agentis, vel in intellectu. Poª q. 7, 2, 9^m.

58 Sicut potentia ad qualitatem non est aliquid extra genus qualitatis, ita potentia ad esse substantiale non est aliquid extra genus substantiae. Phy. lect. 15, prinº.

59 Sed esse est actus formae, et essentiae, et suppositi 1ª q. 5, 4, c. | 1, d. 33, 1, 1^m | d. 37, q. 1, 2, c. | q. 3, 1, c. | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | Cg. 2, cº 52 | Poª q. 5, 4, 3^m | Unio. 1, 10^m | Quol. 2, 4, c. * Quiescere 1. Rectitudo 5. Reflecti. Scientia 33.

60 Nec esse comparatur ad alia sicut recipiens ad receptum, sed e converso, quia est actualitas omnium 1ª q. 3, 4, c. | q. 4, 1, 3^m | q. 5, 1, c. | Poª q. 7, 2, 9^m.

61 Immo semper illud quod substernitur in rebus, est communius quam id quod informat et restringit ipsum, sicut esse, quam vivere 1ª q. 65, 3, c.

ESSE

62 Quantum unicuique inest de forma, tantum inest ei de virtute essendi. Poª q. 5, 4, 1^m. * Scriptura 8, 9, 21. Semen 18, etc.

63 Virtus essendi non pertinet tantum ad potentiam passivam, id est materiae, sed magis ad potentiam formae. Cae. lect. 6, prinº. Sensus 13. Similitudo 9, 11, 12, 27. Spirituale 4, 7. Status 8. Subjectum 6, 7. Subsistentia 7. Tempus. Verbum 14.

64 Quaelibet forma substantialis dat esse simpliciter, et quaelibet forma accidentalis dat esse secundum quid 1ª q. 76, 4, 8, c. | q. 77, 6, c. | 2, d. 18, q. 1, 2 | Anima. 2, lect. 1, meº 4 | Opus. 29, fi. * Universale 4, etc. Utile 5, 8. Virtus 49, etc. 176, 181. Vita 70. Vitium 1. Voluntas 43, 46.

65 Esse consequitur principia essentialia, sicut operatio virtutem 2, d. 15, q. 3, 1, c. | 2^m | 3, d. 6, q. 2, 2, c. * Anima 8. Accidens 13.

66 Quodquid est est principium demonstrandi an est simpliciter, et quia hoc est 3, d. 24, a. 1, q. 2, 2. * Augmentum 17.

67 Immo quodquid est sequitur quaestionem an est 1ª q. 2, 2, 2^m | Poster. lect. 2, cº 2.

68 Unius rei est tantum unum esse essentiale 2, d. 1, q. 2, 4, 2^m | d. 18, q. 1, 2, c. | 3, d. 6, q. 2, 2, c. * Bonitas 4, 84, 92, 157.

69 Unius personae est tantum unum esse personale, sed multa secundum quid 3ª q. 17, 2, c. | q. 19, 1, 4^m | Quol. 9, 3, c. * Compositio 7.

70 Esse et posse aeternarum rerum non est totum simul, sed successive. Opus. 9, a. 48. * Contrarium 2, 18, 22, 38, 40, 41.

71 Esse compositi, quod natura ex suppositione materiae producit, operationi naturae subjicitur 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. * Contritio 6, 14.

72 Quidquid est in aliquo praeter essentiam ejus, oportet esse causatum, vel a principiis essentialibus, vel ab extra 1ª q. 3, 4, c. * Cooperari 4.

73 Esse pertinet ad hypostasim, sicut ad illud quod habet esse. Sed pertinet ad naturam, sicut ad illud quo aliquid habet esse 3ª q. 17, 2, c. 1^m. * Deitas 5. Demonstratio 4, etc. 10, etc. Differentia 8, 13, 21.

74 Substantia completa, est proprium susceptivum ipsius esse. Cg. 2, cº 54, 4^m. * Definitio 1, 25, 28, etc. 45. Ens 5, 15, 21, 22.

75 Esse simpliciter, est superius ad esse hominem 3ª q. 16, 9, 2^m | Meta. 5, lect. 9, fi. 4, fi. * Aequivoca 7. Essentia 5. Figura 2.

76 Esse non est genus, nec de significatione alicujus generis 3, d. 11, 2, 2^m. Genus 5, 23. Gratia 8, 128, 134. * In 3, etc. 18, etc.

77 Immo ens est de ratione omnis entis 1-2, q. 91, 2, c. | Quol. 2, 3, c. | Meta. 4, lect. 1, prinº 1 | lect. 4, meº 3.

78 Esse non potest esse commune per modum generis, cum singula contenta in genere differant secundum esse 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 1, 2^m | Poª q. 7, 3, c. prinº. * Infinitum 2, etc. Instrumentum 17. Intellectus 63, 64, 103, etc. 113, 138, 269.

79 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 94, 2, c. | Meta. 4, lect. 1, prinº 1, lect. 4, meº 5.

80 Nulla res est in genere secundum esse suum, sed ratione quidditatis suae, quia esse cujuslibet est ei proprium, et distinctum ab esse cujuslibet. Sed ratio substantiae potest esse communis. Poª q. 7, 3, c. prinº. * Perfectio 4, 16, etc. Persona 11, 14, etc.

81 Esse et quod est, tripliciter differunt. Hebdo. lect. 2. Quo est. Qualitas 1, 12. Quantitas 5. Quod est. Quod quid est.

82 Esse omnium non est unius speciei 4, d. 12, q. 1, a. 2, q. 3, c. * Ratio 12, 31. Veritas 5, 6, 9, 13.

83 Impossibile est unam rem habere duplex esse substantiale 1ª q. 76, 3, c. | 4, b. | c. | q. 77, 2, 3^m | 3ª q. 17, 2, c. | 2, d. 18, q. 1, 2, c. | Virt. q. 1, 11, c. | Quol. 9, 3, c. * Unitas 3, 8, 24. Vita 2, 3, 7, 21. Vivere 1, 3.

84 Ad probandum aliquid esse, oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia sequitur quaestionem an est 1ª q. 2, 2, 2^m | 3, d. 24, a. 1, q. 2, 2^m | Trin. 23, c. | Poster. lect. 2, prinº.

85 Immo oportet scire quid rei. Trin. 23, c.

86 Esse rei est accidens et perfectio ejus et non est ejus essentia 2, d. 3, q. 1, 1, c. | 6^m | Poª q. 7, 2, 9^m | Opus. 42, cº 5, fi. | Accidens 11. Infra. Opus. 72, q. 14.

87 Immo esse rei non est accidens ejus. Poª q. 5, 4, 3^m | Phy. lect. 15, prinº.

88 Esse rei non dicitur accidens, quasi sit in genere accidentis, si loquamur de esse substantiae. Est enim actus essentiae. Sed est accidens per quamdam similitudinem, quia non est pars essentiae, nec est de ratione rei, sicut nec accidens est de ratione rei. Poª q. 5, 4, 3^m | Opus. 42, cº 5.

89 Esse rei, quamvis sit aliud ab ejus essentia, non tamen est intelligendum quod sit aliquid ei superadditum, ad modum accidentis, contra Avicennam, sed quasi constitutum per principia essentiae. Meta. 4, lect. 2, meº c.

90 In qualibet creatura differunt esse et essentia, operatio et potentia, vel virtus operativa 1ª q. 54, 1, 2, 3, c. | q. 77, 1, c. | q. 79, 1, c.

91 Oppositum videtur dicere 1, q. 3, 3, c. | 3, d. 3, q. 1, 3, o. Deus 19. Actio 1. * Accidentaliter 3.

74, 8, o. | 4, d. 11, q. 2, a. 4, q. 4, o. | 1ª Cor. 11, lect. 6, fi.

60 Aqua majoris quantitatis, vino majoris virtutis, convertitur in illud, ideo potest consecrari 2, d. 28, q. 1, 1, 2m.

61 De aqua artificiali in vino, potest confici Eucharistia, sed non debet, non autem in pane 3ª q. 74, 7, 3m | 4, d. 11, q. 2, art. 4, q. 8, o.

62 Eucharistia conficitur ex pane tritici. Non autem ex pane hordei, speltae, farris, vel alterius grani 3ª q. 73, 3, o. | 4, c. | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 1, o. | d. 19, q. 1, a. 2, q. 3, 1m | Cg. 4, cº 68 | 1ª Cor. 11, lect. 7, prinº.

63 Corpus Christi datur velatum sub specie panis triticei. Opus. 58, cº 7, 8.

64 Corpus suum dat Christus sub specie panis propter tria: scilicet propter habilitatem, significationem, et rerum significatarum similitudinem. Opus. 58, cº 9.

65 Corpus Christi, tripliciter sumitur, secundum triplicem acceptionem tritici: scilicet quia est granum nobilius ceteris, communius et maxime nutritivum. Opus. 58, cº 10.

66 Eucharistia potest confici ex pane misto ex granis aliis, si maneat species tritici 3ª q. 74, 3, 3m | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 2, o. | Cg. 4, cº 68.

67 Eucharistia potest confici ex siligine, generata ex grano frumenti 3ª q. 74, 3, 2m | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 1, 3m.

68 Ex amido, vel pasta, vel pane corrupto secundum speciem, non potest confici Eucharistia 3, q. 74, 3, 4m | 5, 2m | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 2, 3m | art. 3, q. 2, o.

69 Error graecorum quod ex azymo non possit consecrari corpus Christi. Opus. 1, cº 61.

70 Eucharistia debet confici ex azymo, sicut Christus fecit. Et esset grave peccatum conficere cum fermento, sicut apud graecos in azymis 3ª q. 94, 4, o. | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 3, o. | Cg. 4, cº 68, | Opus. 1, cº 61 | Jo. 13, lect. 1, prinº.

71 De vino vitis, et non de alio liquore, potest confici Eucharistia 3ª q. 74, 5, o. | 4, d. 11, q. 2, a. 3, q. 1, o. | 1ª Cor. 11, lect. 7, prinº

72 De musto potest confici Eucharistia, sed peccatum esset, nisi esset in necessitate, non autem de uva, nec de agresta 3ª q. 74, 5, 3m | 4, d. 10, q. 2, a. 3, q. 3, o.

73 De aceto non potest confici Eucharistia sed de vino acescente, licet peccatum esset 3ª q. 74, 5, 2m | 4, d. 11, q. 2, a. 3, q. 2, o. | Cg. 4, cº 69.

74 Forma consecrationis corporis Christi, est haec, scilicet, Hoc est enim Corpus meum: tamen dimittens alia verba peccat graviter 3ª q. 60, 8, c. | q. 75, 2, c. | q. 78, 2, o. | 5, c. | q. 83, 4, 1m | q. 85, 3, c. | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 1, 2, o. | a. 4, q. 3, o. | 1ª Cor. 11, lect. 5, fi.

75 Singulae particulae hujus formae convenienter ordinantur 3ª q. 78, 2, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 3, o. Hoc. Baptismus 51, etc.

76 Enim non est de forma Eucharistiae: sed dimittens ipsum ex negligentia, vel contemptu, peccat, quia est de consuetudine Romanae ecclesiae data a Petro apostolo 3ª q. 60, 8, c. | q. 77, 2, 5m | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 2, 2m.

77 Forma Eucharistiae convenienter significatur, scilicet in facto esse, non autem in fieri 3ª q. 78, 2, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 3, o. | 1ª Cor. 11, lect. 5, fi.

78 Oppositum videtur dicere a simili, quia illud quod fit est 2, d. 1, q. 1, 2, 3m | 3, d. 3, q. 5, 2, 5m.

Haec verba, et elevatis oculis et cetera, et manducato et cetera, convenienter praemittitur formae Eucharistiae 3ª q. 78, 1, c. | 4m | 4, d. 8, q. 2, a. 1 q. 5, o.

79 Forma consecrationis sanguinis Christi est haec, scilicet, Hic est enim calix Sanguinis mei, novi et aeterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, et pro multis effundetur in remissionem peccatorum 3ª q. 78, 3, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 2, q. 1, o. | 1ª Cor. 11, lect. 6, meº etc.

80 Singulae particulae hujus formae, convenienter positae sunt 3ª q. 78, 3, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 2, q. 3, o. | 1ª Cor. 11, lect. 6, meº etc.

81 Formae praedictae non se mutuo expectant, sed utraque operatur sine altera 3ª q. 78, 6, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 4, q. 1, o. | d. 11, q. 2, a, 1, q. 1, 4m | 1ª Cor. 11, lect. 6, prinº.

82 Formae praedictae continent veritatem factivam rei, non praesupponentem rem significatam 3ª q. 78, 5, o. | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 4, o.

83 In praedictis formis, et in qualibet alia forma sacramentali, est aliqua virtus instrumentalis, non quidem principalis, nec secundum esse completum, sed intentionalis 3ª q. 78, 4, o. | 5, c. | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 2, o. | d. 8, q. 2, 3, o. | d. 10, L. meº | d. 11, q. 1, a. 3, q. 2, 1m | q. 2, a. 1, q. 3, 2m | d. 17, q. 2, a. 5, q. 1, 1m | d. 43, a. 2, q. 2, 2m. * Sacramentum.

84 Forma Eucharistiae importat solam consecrationem materiae, et profertur in persona Christi; sed formae aliorum sacramentorum, important usum materiae. Et proferuntur in persona ministri 3ª q. 78, 1, 4, 5, c. | q. 82, 2, 2m | 5, c. | 2m | 7, 3m | q. 83, 1, 3m | q. 84, 3. c. | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 2, o. | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

85 Christus eadem forma consecravit qua et nos, quam dedit ecclesiae, et tantum semel protulit 3ª q. 78, 1, 2m | 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 1, 1m | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

86 Substantia panis et vini non manet post consecrationem. Cujus oppositum est impossibile, et haereticum 3ª q. 75, 2, o. | 6, c. | q. 77, 1, 5, o. | 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 1, o. | d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, c. | a. 2, q. 4, c. | Cg. 4, cº 63, prinº | Quol. 7, 9, o. | Quol 9, 5, 3m | 1ª Cor. 11, lect. 4, fi. | lect. 5, meº. * Accidens 165, etc. Addere 20. Cooperari 3. Creatio 5.

87 Opinio famosa multorum, quod substantia panis redit in hoc sacramento, quae nutrit, et corrumpitur, ex qua generantur vermes, vel cineres, vel alia, est impossibilis. Cg. 4, cº 66, fi. | Quol. 9, 5, 3m | 1ª Cor. 11, lect. 4, fi. * Haeresis 137. Individuum 29.

88 In conversionibus naturalibus, illud quod convertitur corrumpitur, et illud in quod convertitur, generatur, vel augetur, vel restauratur. Sed hic, Christus nullo modo mutatur 3ª q. 75, 4, o. | 6, 2m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. | 3m. * Successio 6. Virtus 270.

89 Nec substantia panis et vini annihilatur, nec convertitur in praejacentem materiam 3ª q. 75, 3, o. | 4, d. 11, q. 1, 2, o. | Cg. 4, cº 63, prinº | Quol. 5, q. 6, 1, o. | Quol. 9, 5. 3m | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

90 Sed convertitur tota in totum corpus Christi 3ª q. 75, 4, o. | 6, c. | 8, c. | 3m | 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | q. 3, 2m | a. 3, q. 1, o. | Cg. 4, cº 63 | Quol. 5, 11, o. | Quol. 7, 8, o. | Opus. 2, cº 8 | 1ª Cor. 1, lect. 4, fi. | Lect. 5, meº.

91 Conversio haec quadrupliciter differt ab aliis: quia pertingit ad materiam, non habet subjectum, convertitur totum, et in totum praeexistens 3ª q. 75, 4, 8, o | 4, d. 10, 1, 4m | d. 1, q. 1, a. 3, q. 1, c. | a. 4, q. 1, c. | d. 18, 1, 4m | Cg. 4, cº 63, | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

92 Haec conversio importat ordinem substantiarum. Ideo est sicut in subjecto in utraque 3ª q. 75, 4, 1m.

93 Immo haec conversio non habet subjectum 3ª q. 75, 4, 2m | 5, 4m | 7, c. | 8, c. | 2m | 4m.

94 Haec conversio non est formalis, sed est substantialis, ideo dicitur transubstantiatio 3, q. 75, 4, o. | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, o. Cg. 4, cº 63 | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

95 Verba sacramentalia in hac conversione pertingunt instrumentaliter ad transubstantiationem, quo ad recessum a termino a quo, non autem quo ad accessum 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, 6m | d. 8, q. 2, 3, 5m.

96 Forma substantialis panis et vini, non manet post consecrationem 3ª q. 75, 6, o. | q. 77, 1, 6, c. | 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 3, o. | d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, c. | Quol. 9, 5, 3m | 1ª Cor. 11, lect, 4, fi.

97 Forma substantialis panis et vini convertitur in animam Christi 3ª q. 75, 6, 2m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. fi.

98 Oppositum videtur dicere 4, d. 11, q. 1, a. 1, q. 3, 2m | Quol. 5, 11, 1m | 1ª Cor. 11, lect. 5, meº.

99 Verum est, quod forma substantialis panis et vini, convertitur in animam Christi, ut anima dat esse corporeum, non autem ut dat esse animatum tali anima 3ª q. 75,6, 2m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. fi.

100 Quantitas panis non convertitur in quantitatem corporis Christi sed manet sicut cetera accidentia 3ª q. 76, 1, 3m | 4, c. | 4, d. 10, a. 2, q. 3, c. | d. 11, q. 1, a. 1, q. 2, o. | a. 2, q. 3, c.

101 Nec quantitas vini convertitur in quantitatem sanguinis Christi sed manet sicut cetera accidentia 3ª q. 77. 8, c.

102 Si post calicis consecrationem, aliud vinum mittatur in calicem, illud quidem non transit in sanguinem, neque sanguini commiscetur, sicut Innocentius tertius dicit, in quadam decretali 3ª q. 77, 8, c. | 1m | 2m.

103 Quod quidem intelligendum est, quando non fit tanta permixtio vini vel liquoris extranei, quod sanguis Christi desinat esse sub toto. Tunc enim dicitur undique diffundi, non quia tangat sanguinem Christi secundum proprias ejus dimensiones sacramentales sub quibus continetur 3ª q. 77, 8, c. | 3m | 4m.

104 Nec est simile de aqua benedicta, cui additur aqua non benedicta, et de vino non consecrato: quia illa benedictio nullam immutationem facit circa substantiam aquae, sicut facit consecratio vini 3ª q. 77, 8, 3m fi. Aqua 23.

105 Haec conversio est supernaturalis, facta sola virtute Dei 3ª q. 75, 4, c. | 5, o. | 7, c. | q. 83. 4, c. | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Opus. 11, art. 1.

106 Conversio sive transubstantiatio panis in corpus Christi, non est impossibilis. Opus. 2, cº 8, | Opus. 59, cº 1.

107 Haec conversio cum creatione et mutatione naturali, convenit in ordine terminorum, et non simultate. Et cum prima in non habere subjectum commune utrique termino, et cum secunda, quia terminus transit in terminum, secundum totum hic, secundum materiam ibi, et manet aliquid, scilicet accidentia hic, et materia ibi 3ª q. 75, 8, c.

108 Haec transubstantiatio est quidam motus vel mutatio 4, d. 1, a. 4, q. 1, 6m | d. 11, q. 1, a. 3, q. 1. c. fi. | 2m | 3m.

109 Immo in hac transubstantiatione non est motus aliquis, cum ibi

206 Non manducantium corpus Christi, tres sunt species, sive tres turmae: scilicet infideles, negligentes et contemnentes. Opus. 57, c^o prin^o.

207 Pueris non debet dari Eucharistia, nisi cum incipiant habere aliqualem usum rationis ut possint concipere devotionem hujus sacramenti, scilicet in decimo vel undecimo annis 3^a q. 80, 9, 3^m | 4, d. 9, a. 5, q. 4, o. | d. 23, q. 2, a. 2, q. 4, c. | Jo. 6, lect. 7, prin^o 2.

208 Graeci dant Eucharistiam pueris recenter natis baptizatis, propter hoc quod Dionysius dicit, baptizatis esse sacram communionem dandam, non intelligentes, quod Dionysius ibi loquitur de baptismo adultorum 3^a q. 80, 9, 3^m.

209 Amentibus post fidem et devotionem, debet dari Eucharistia in mortis articulo, nisi sit periculum vomitus, vel expuitionis. Non autem si ante amentes fuerunt, et sic a nativitate remanserunt 3^a q. 80, 9, o. | 4, d. 9, a. 5, q. 3, o. | Jo. 6, lect. 7, prin^o 2.

210 Daemoniacis debet dari Eucharistia, nisi certum sit quod pro crimine torqueantur, non autem energumenis 3^a q. 80, 9, 2^m | 4, d. 9, a. 5, q. 3, 2^m | Jo. 2, lect. 3, fi.

211 Nihil praeter peccatum mortale, impedit necessario sumptionem Eucharistiae, secundum tantum de congruo, ut coitus matrimonialis, nocturna pollutio et fluxus seminis temporalis, quando sunt sine mortali, usque ad alium diem 2-2, q. 154, 5, o. | 3^a q. 80, 7, o. | 4, d. 9, a. 4, q. 2, o. * Confessio 32. Debitum 24, etc. Excommunicatio 23. Idolatria 11, 12.

212 Praeeligendum est esse suspectum quam indigne sumere Eucharistiam 3^a q. 80. 6, 2^m | 4, d. 9, a. 5, q. 1, 3^m.

213 Eucharistia sumitur indigne tripliciter: scilicet indevote, cum voluntate peccandi, et celebrando contra ritum ecclesiae 1^a Cor. 11, lect. 7, prin^o.

214 Oppositum videtur dicere 3^a q. 83, 2, 5^m | 4, d. 12, q. 3, a. 1, q. 4, 1^m.

215 Suspectis violenter et publicis, debet omnino negari Eucharistia 3^a q. 80, 6, 3^m | 4. d. 9, a. 5, q. 2, o.

216 Peccatori occulto petenti occulte Eucharistiam, debet negari. Si vero publice petat, debet dari. Sed peccatori publico debet omnino negari 3^a q. 80, 6, o. | q. 81, 2, c. | 2^m | 4, d. 9, a. 5, q. 1, o. | q. 2, c. | Quol. 5, 12, c.

217 Aliquis arcetur ab Eucharistia sine culpa: scilicet suspensi, interdicti et excommunicati etiam excommunicatione minori 4, d. 18, q. 2, a. 4, q. 3, 3^m.

218 Oppositum videtur dicere 4, d. 9, a. 5, q. 1, c.

219 Sumens Eucharistiam cum conscientia peccati mortalis, peccat mortaliter 3^a q. 79, 2, 2^m | 3, o. | q. 80, 4, o. | 7, 8, c. | 4, d. 9, a. 3, q. 1, o. | a. 4, q. 2, c. | d. 11, q. 2, a. 1, q. 2, 3^m | d. 12, q. 2, a. 2, q. 3, 1^m | 1^a Cor. 11, lect. 7, me^o.

220 Sumens Eucharistiam in peccato mortali ignorato, facta diligenti discussione etiam non sufficienti, non peccat 3^a q. 80, 4, 5^m | 4, d. 9, a. 3, q. 2, o. | d. 15, q. 1, a. 3, q, 2, 2^m | d. 16, L. me^o. Missa 8. * Immunitas 2. Indevotio.

221 Ante confessionem de mortali, nullus debet sumere Eucharistiam, si habet copiam confessoris et necessitas non urget sicut urgentur sacerdotes parochiales 4, d. 16, L. me^o | d. 17, q. 2, a. 5, q. 1, 2^m | q. 3, a. 1, q. 4, c. | 1^a Cor. 11, lect. 7, prin^o.

222 Immo quilibet qui in peccato mortali exhibet se ministrum ecclesiae, in aliquo spirituali, peccat mortaliter 2-2, q, 33, 5, o. | 4, d. 19, q. 2, a. 2, q. 2, o.

223 Non esset consulendum alicui, quod statim post peccatum mortale, vel etiam contritus et confessus ad Eucharistiam accederet, sed deberet, nisi magna necessitas urgeret, per aliquod tempus propter reverentiam abstinere. Et praeterea Eucharistia purgat maculam mentis, non autem immunditiam corporalem et hebetudinem quae contingit in mente, ex depressione ipsius ad carnem. Unde etiam post contritionem et confessionem gravium peccatorum consilium videtur esse Augustini, quod non statim homo accedat propter reverentiam sacramenti, et ut magis seipsum probet 4, d. 9, a. 4, q. 2, 2^m | d. 16, L. me^o.

224 Experimentum non debet sumi de peccatis, cum Eucharistia 3^a q. 80, 6, 3^m | 4, d. 9, a. 5, q. 2, 2^m.

225 Injuria fit Eucharistiae, si hostia consecrata consecretur iterum 4, d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, 1^m | d. 11, L. me^o | d. 12, q. 3, a. 1, q. 1, 1^m | Cg. 4, c^o 59, fi.

226 Oppositum videtur dicere a simili 3^a q. 66, 9, 4^m | q. 68, 7, 2^m | 11, 4^m | 4, d. 6, q. 2, a. 1, q. 1, c. Unctio 18.

227 Sacerdos faciens fictionem in consecrando Eucharistiam, multo gravius peccat, quam indigne sumens eam 3^a q. 80, 6, 2^m | Quol. 5, 12, 3^m. * Idolatria 11.

228 Infidelis est indignior fideli, ad sumendum Eucharistiam. Sed fidelis cum mortali indignius sumit 3^a q. 80, 5, 2^m | 4, d. 9, a. 3, q. 4, o.

229 Sumens Eucharistiam cum peccato spirituali, gravius peccat, quam sumens cum peccato carnali 3^a q. 80, 5, 2^m | 4, d. 9, a. 3, q. 4, o.

230 Peccatum indigne sumentium Eucharistiam est minus grave peccatis commissis in Deum, et gravius peccatis contra proximum, vel contra seipsum 3^a q. 80, 5, o. | 4, d. 9, a. 3, q. 3, o. | 1^a Cor. 11, lect. 5, me^o.

231 Est etiam minus grave peccato occisionis Christi et proditionis ejus 3^a q. 80, 5, 1^m | 2^m | 4, d. 9, a. 3, q. 3, 1^m | 1^a Cor. 11, lect. 7, me^o.

232 Et est minus grave projectione ejus in lutum 3^a q. 80, 5, 3^m | 4, d. 9, a. 3, q. 3, 2^m.

233 Manducantem indigne corpus Christi tria mala sequuntur: scilicet peccati sui aggravatio, a gratia Christi separatio et ad aeternam poenam condemnatio. Vel alia tria mala: scilicet magna culpa, Dei offensa et multiplex plaga. Opus. 58, c^o 17 | 18.

234 Hujusmodi mala possunt dici tres plagae: scilicet multa damna spiritualium bonorum, sterilitas terrae sive caristia temporalium, pestes corporum, sive strages hominum. Opus. 58, c^o 18.

235 Contra has plagas et omnia dicta mala est triplex remedium: scilicet emendatio vitae per poenitentiam voluntariam, correctio malitiae per superiorum disciplinam, et mutatio incorrigibilis personae per justitiae districtionem. Opus. 58, c^o 18.

236 Eucharistia non imprimitur characterem 3^a q. 63, 6, c. | q. 80, 1, 3^m | 10, 1^m | 4, d. 7, q. 3, a. 1, q. 2, 2^m | a. 3, q. 3, 1^m.

237 Eucharistia ordinatur ad hoc ut homo adhaereat Christo et perficiatur 4, d. 2, q. 1, 2, c. | d. 4, q. 2, a. 1, q. 2, 3^m.

238 Sine manducatione spirituali Eucharistiae non potest esse salus 3^a q. 80, 11, c. | 4, d. 9, a. 1, q. 2, 1^m. * Amor 67.

239 Incorporatio ad Christum, quo ad perfectionem influentiae est effectus Eucharistiae, quae praesupponit ipsam incorporationem absolute, per baptismum causatam 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 5, 2^m.

240 Eucharistia inquantum est sacramentum prodest tantum sumentibus; sed ut est sacrificium, prodest etiam aliis 3^a q. 79, 3, 8^m | q. 79, 5, c. | 7, o. | 4, d. 12, q. 2, a. 2, q. 2, 4^m | d. 45, q. 2, a. 3, q. 1, 3^m | Jo. 6, lect. 6, fi. | 1^a Cor. 11, lect. 6, fi.

241 Eucharistia est sacramentum passionis et mortis Christi, inquantum perficit hominem in unione ad Christum passum 3^a q. 73, 3, 3^m | 5, 2^m.

242 Eucharistia est memoriale passionis Christi 3^a q. 66, 9, 5^m | q. 73, 4, 5, o. | q. 74, 1, c. | q. 76, 2, 2^m | q. 79, c. 1, | 4. d. 2, q. 1, 2, 1^m | d. 4, q. 2, a. 1, q. 2, 3^m | d. 8, q. 1, a. 1, q. 3, c. | a. 2, q. 1, b. 1 | a. 3, q. 3, o. | q. 2, a. 1, q. 1, 1^m | a. 2, q. 1, 2^m | d. 12, q. 1, a. 3. q. 1, 2^m | 3^m | q. 2, 1^m | 1^a Cor. 11, lect. 5, me^o.

243 Eucharistia ordinat ad refectionem mentis 3^a q. 73, 1, 2, c. | q. 79, 8, c. | 4, d. 9, q. 1, a. 1, 1^m | a. 2, q. 1, 2^m.

244 Effectus Eucharistiae triplex: scilicet satietas, laus et vita. Psal. 21, fi.

245 Hoc sacramentum non habet suos effectus, nisi in conjunctis ei per fidem et charitatem 3^a q. 79, 2, 2^m.

246 Eucharistia est sacramentum charitatis Christi expressivum et charitatis nostrae factivum 3^a q. 73, 3, 3^m | q. 75, 1, c. | q. 78, 3, 6^m | q. 79, 1, c. | 4, c. | 2^m | 4, d. 8, q. 2, a. 2, q. 8, 5^m | d. 21, q. 3, 3, c. | 1^a Cor. 11, lect. 7, me^o.

247 Effectus non principalis Eucharistiae, sed consequens augmentum charitatis est diminutio fomitis 3^a q. 79, 6, 3^m.

248 Quidquid est effectus passionis Christi, est effectus Eucharistiae 3^a q. 79, 1, c. | q. 81, 1, c. | Jo. 6, lect. 6, fi.
Oppositum videtur dicere 4, d. 2, q. 1, 2, 1^m.

249 Per baptismum datur primus actus vitae spiritualis, sed per Eucharistiam datur complementum ejus 3^a q. 79, 1, 8, c. | 2^m | 6, 2^m | q. 82, 2, 3^m | 4, d. 9, a. 5, q. 4, 2^m | d. 12, q. 2, a. 1, q. 3, 2^m.

250 Eucharistia facit omnem effectum vitae spiritualis, ad similitudinem cibi corporalis, quia sustentat, auget, reparat, et delectat 3^a q. 79, 1, o. | 8, c. | q. 81, 1, 3^m | 4, d. 7, q. 1, art. 2, q. 2^m, 4.

251 Effectus proprius Eucharistiae est transformatio hominis in Deum, ad quem sequitur augmentum virtutum, et restauratio perditorum 4, d. 12, q. 2, a. 1, q. 1, c. | a. 2, q. 1, 3, c. * Confirmatio 30, 31, 36. Immunitas 2.

252 Eucharistia ordinatur ad ultimum effectum passionis Christi, quasi completissime ab ea efficaciam habens 4, d. 2, q. 1, 2, 1^m. * Indevotio. Missa. Suffragia 3. Thurificatio 2. Unctio 10, etc.

253 Eucharistia valet contra omnes spirituales defectus. Ideo cum singulis sacramentis datur, quasi consummans effectus uniuscujusque 4, d. 2, q. 1, 2, 1^m.

254 Corpus Christi offertur pro salute corporis, et sanguis pro salute animae, secundum similitudinem; secundum rem vero, utrumque offertur pro utroque 3^a q. 73, 1, c. | q. 74, 1, o. | q. 76, 2, 1^m | q. 79, 1, 3^m | 4, d. 11, q. 2, a. 1, q. 1, c. | L. me^o | Jo. 6, lect. 7, me^o 5 | 1^a Cor. 11, lect. 5, me^o.

255 Eucharistia auget beatis gloriam accidentalem, non autem essentialem 4, d. 12, q. 2, a. 1, q. 2, o.

256 Effectus Eucharistiae est adeptio gloriae, non quidem statim, sed inquantum dat virtutem perveniendi ad gloriam 3^a q. 79, 2, o. | q. 80, 2, 1^m | Jo. 6, o.

257 Eucharistia dat quinque: scilicet veniam culpae, vitam gratiae, confirmationem in pugna, confortationem in via, et praegustationem gloriae. Isa. 4, fi.

258 Effectus omnium sacramentorum possunt ascribi Eucharistiae,

35. Pharao. Pignus 1. Praeceptum 19, 60, 64, etc. 199. Praedicari 32. Praelatio 10.

9 Quando aliquis haec duo efficaciter facit, scilicet, quod propter displicentiam peccati, et per affectum ad Deum, se ad gratiam praeparat, dicitur facere quod in se est 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 1, c. | q. 2, c. fi. * Princeps 11. Promissio 2. Pronomen 1, 3. Providentia 53. Psalmus 1, 2. Punctus 3, 4. Relatio 11, 17, 18, 77, 85. Religio 102. Sabbatum 5, etc. Sacerdos 12, 31. Satisfactio 1, 3, 4. Scientia 70, 74, 90, 129.

10 Quod homo faciat quod in se est requiritur ad meritum in habentibus usum rationis, non autem in carentibus usu rationis 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 1, o. | d. 20, a. 1, q. 1, c. | Quol. 5, 2, fi. | Quol. 6, 6, 1m. * Christus 30, 61, 116. Seraphin 5. Simonia 23, 24. Simplicitas 3. Somnus 5. Spes 33, 36, etc. Substantia 19. Suffragia 5, etc. Superstitio 4. Tentare 1, 15. Testamentum 10. Trahere 2. Unio 14, etc. Usura 156, 211. Utile 6, 8. Uxor 21. Vendere 10. Verbum 1, 7, 57, 58. Veritas 55. Vicarius. Virtus 4, 6, 13, 27, 29, 174, 233, 259, etc. Visio 22. Visus 7. Vivere 2, 3. Voluntas 51, etc. 66. Votum 1, 10, 30, 32, 41. Vox 6.

1 FACIES Dei avertitur non mutatione sui, sed nostri, facto velamine in corde. Psal. 26, fi. 1. * Absens. Adventus 9. Caelum 55. Claritas 5, 14, etc. Decor. Deus 221, etc. Exprobratio. Illegitimus 3. Ira 50. Luna 6. Maria 9. Moyses 5.

2 Deus avertit faciem dupliciter: scilicet ne videat per misericordiam, et ne videatur. Psal. 26, fi. | Psal. 50, meº. * Scriptura 17.

3 Facies Christi emittebat radios 3ª q. 44, 3, 1m.

1 FACILITAS. Facile dicitur dupliciter: scilicet per remotionem impedimenti, et per appositionem adjutorii. Secundum est per habitum, non autem primum. Verit. q. 24, 4, 1m | 10m. * Actus 10. Aer 12. Affinitas 17. Altare 1, 4. Amor 258. Aristoteles 5. Ars 4, 5. Beatitudo 126. Bonitas 110, 111. Charitas 73. Cholera. Confessio 71. Confessor 2. Conversio 11. Credere 30. Devotio 10.

2 Facilitas ad opera virtutum potest esse ex duobus: scilicet consuetudine, et forti inhaesione ad objectum. Secundam facit virtus infusa statim a principio, non autem primam 4, d. 14, q. 2, 2, 5m. * Dispensatio 20. Dispositio 16. Dominium 12. Durities 2. Eucharistia 183. Experientia 7. Fallere 2. Fides 23. Finis 46. Gloria 22. Habitus 2, etc. 31. Haeresis 35. Iracundia 2. Judex 7. Lex 179. Lingua 5. Mathematica 5. Mundus 20. Novitii 2. Ordo 40. Praeceptum 156. Prophetia 40. Publicatio 2. Qualitas 6. Religio 59, 106. Ritus. Sapientia 7. Tactus 11. Testis 7. Turpiloquium. Tyrannus 2. Usura 172, 264, 265. Vapor 4. Verbum 21. Verecundia 2. Vinum 5.

Factibilia dicuntur, quae procedunt ab agente in exteriorem materiam. Agibilia vero dicuntur actiones immanentes, et perficientes ipsum agens. Verit. q. 5, 1, c. * Agens 5, 17, 36, etc. 76, etc. Ars 2, 14. Innocentia 21. Magnificentia 8. Vita 47.

Factio. Idea 30.

Factivum. Ars 7. Deus 155. Eucharistia 83, 247. Idea 6, 30, 39. Lux 2. Magnificentia 1. Repraesentatio 1.

1 FACTUM duplex: scilicet divinum, et naturale. Primum praecedit potentia activa, et non passiva, natura, non autem tempore, nisi sit novum; secundum vero utraque potentia praecedit, etiam tempore 1ª q. 74, 3, 5m | 2, d. 1, q. 1, 2, 1m. * Absolvere 38. Accusatio 8. Actus 142, 168, etc. Aeternitas 41. Amicitia 2, 26. Angelus 20, 21, 52, 358, 413. Anima 160. Animal 10. Assumere 6. Beatus 37, 45. Caelum 3, 222. Caeremonia 3, 4. Charitas 148. Confessio 9, 21, 44, 47. Conscientia. Conversio 12. Creatio 37, etc. 46, 54. Creatura 22. Dispensatio. Deus 372. Dies 11, etc. Divinatio 15. Electio 33. Eleemosyna 1, 2. Encaenia. Eucharistia 77, 105, 110, 121. Exactio 2, etc. Facies 1. Falsitas 20. Fictio 1. Fides 130. Fieri 1, 3, etc. Filiatio 23. Finis 11.

2 Fieri et factum esse dicuntur de Deo, secundum rationem tantum, et sine mutatione Dei 1ª q. 13, 7, 2m. Fieri 6, etc. * Fornicatio 16. Gloria 6. Gratificatio. Gratis 2. Haeresis 43, 104, 115, 127. Homo 19, etc. Ignorantia 2, 6, 33. Incarnatio 11. Inquirere 2. Intellectus 273. Involuntarium 3. Ira 29, 48. Jucunditas. Justificatio 6. Lex 104. Liber 16. Ludicra. Ludus 1, 7. Lux 10.

3 Factum esse, quandoque dicit novitatem praedicationis, sine mutatione facti 1ª q. 13, 7, 2m | 3ª q. 16, 6, c. | 2m | 1, d. 30, 1, 1m | 3, d. 7, q. 2, 1, o. | Rom. lect. 2, fi. * Christus 21, 116. Manichaeus 2. Maria 42. Matrimonium 2, 11. Mendacium 12, 13. Miraculum 8, 44. Misericordia 25. Missio 3, 27, etc. Mixtio 6. Mulier 1, etc. Mundus 9, etc. Notorium 1. Otiosum 1. Operatio 52, 53, 61, etc. Ordo 91. Paradisus 5. Peccatum 11, 28, 33, 213. Poenitentia 75. Periculum 1. Posse 5, 9. Potentia 14. Praeceptum 147. Praedestinatio 50. Praelatio 10. Probatio 25, 26. Processio 6. Professio 5. Prophetia 34, 45, 64. Purgatorium 2. Religio 72, 85. Remuneratio. Rixa 1. Sacramentum 10, 139. Sacrificium 1. Scandalum 1, etc. Sententia 1. Simulatio. Sudor. Superbia 33. Tempus 29. Tentare 1, 10. Testis 4, 14. Usura 32, 44, 51, 53, 59, 76, 89, 99, 162, 166, 173, 182, 192, 205, 215, 278, 283, 284, 292, 294. Veritas 51. Voluntas 51, etc. 65.

4 Prospicere facta aliorum bono animo, vel ad utilitatem propriam, ut scilicet homo ex bonis operibus proximi, provocetur ad melius, vel ad utilitatem illius, ut, scilicet corrigatur si quid ab eo agitur, secundum regulam charitatis, et secundum debitum officii, est laudabile. Sed quod aliquis intendat ad considerationem proximorum ad despiciendum, vel detrahendum, vel saltem inutiliter inquietandum, est vitiosum 1-2, q. 33, 2, 3m | q. 167, 2, 3.

Facultas est potestas, qua aliquid habetur ad nutum 1ª q. 83, 2, 2m | 2, d. 24, q. 1, 1, 2m | Virt. q. 14, 5, 1m. * Actio 57. Admiratio 6. Ambitio 2. Anima 20. Ars 1. Charitas 40. Consilium 7. Conversio 12. Damnatio 17. Diffidentia. Eleemosyna 39. Exequutio. Fiducia 2. Fructus 11. Gratia 33, etc. Gratitudo 3. Haeresis 151. Indulgentia 21. Ingratitudo 6. Judaei 45. Liberum 4, 9. Missa 23. Possessio 3. Praedestinatio 15. Princeps 11. Prophetia 20. Spes 51. Usura 244, 251, 265, 281, 313. Virtus 174. Voluntas 54.

Faeces omnis creaturae colligentur in inferno, in poenam damnatorum 4, d. 47, q. 2, a. 2, q. 3, 3m | a. 3, q. 3, o. | d. 50, q. 2, a. 3, q. 1, c. | q. 4, b. 2 | Quol. 8, 18, o.

Falco. Herodion o. Herodius o.

1 FALLACIA alio nomine locus sophisticus dicitur, quia scilicet est causa fallendi, quantum est de se, licet aliquis non fallatur per ipsum in actu, nisi ignorantia adveniente. Opus. 39, cº 1, fi.

2 Loci sophistici sive fallaciae distinguuntur penes principia motiva, ex quibus apparet esse firmitas in sophisticis argumentis. Opus. 39, cº 2, fi.

3 Fallacia duplex: scilicet fallacia in dictione, et fallacia extra dictionem. Opus. 39, cº 2, prinº.

4 Fallacia consequentis est arguere ab inferiori ad suum superius negative et exclusive 3, d. 6, q. 2, 1, 7m. Vel Consequentia 2. * Adam 29. Avaritia 15.

5 Arguens in secunda figura, ex utraque affirmativa, peccat per fallaciam consequentis. Posterior. lect. 22, meº. * Consequentia 2.

6 In terminis convertibilibus, non potest esse fallacia consequentis. Posterior. lect. 22, fi. Daemon 2, 77, etc.

7 In demonstrativis, nulla est fallacia in dictione, nec extra dictionem. Posterior. lect. 22, meº d. etc. * Furtum 1, etc. Scientia 117.

Fallax. Signum 5.

1 FALLERE contingit dupliciter: scilicet occultando veritatem, dicto, vel facto, vel significando falsitatem. Primum licet, non autem secundum, quia etiam hostibus debent salvari promissa, foedera et fides 2-2, q. 40, 3, o. | q. 71, 3, 3m. * Deus 302, 303.

2 Homo faciliter fallitur in judicando, in pertinentibus ad se 2-2, q. 88, 2, 3m. * Prophetia 38.

3 Res, per se non fallunt, sed per accidens: dant enim occasionem falsitatis, eo quod similitudinem eorum gerant, quorum existentiam non habent 1ª q. 17, 1, 2 | 4m | 22m | q. 10, 2, c. fi.

1 FALSITAS consistit in inaequalitate rei et intellectus. Virt. q. 1, 10, c. * Absolute 3. Accusatio 12, 26, 27. Actio 17. Adam 30.

2 Eadem est ratio veri et falsi, sed non ex eodem, quia anima cognoscit verum ex virtute primorum principiorum, sed judicat falsum ex phantasia 2, d. 39, q. 2, 2, 4m. Adeps 3. Adulatio 4. Advocatus 7. Angelus 298, 313 394, etc. Anima 94. Appetitus 18. Beatitudo 31,

3 Falsitas non est in sensu, sicut in cognoscente verum et falsum 1ª q. 17, 2, 1m. * Bonitas 47, 108, 138. Certitudo 13, 19, 23.

4 Falsitas et veritas, sunt primo in intellectu, in rebus autem per ordinem ad intellectum solum 1ª q. 16, 1, 2, o. | 3, 1m | 5, 6, 8, c. | q. 17, 1, 3, o. | 4, 1m | 1, d. 19, q. 5, 1, o. | Cg. 1, cº 60 | Verit. q. 1, 2, o. | 3, 4, c. Perihermenias lect. 3, o. * Cognitio 12, 69, 70. Contentio 1.

5 Falsitas non est in intellectu, respectu primorum principiorum, nec respectu quidditatis, nisi per accidens, respectu duplicis compositionis 1ª q. 17, 3, o. | q. 57, 1, 2m | q. 58, 5, c. | q. 85, 6, o. | 1, d. 19, q. 5, 1, 7m | d. 38, 3, 4m | 2, d. 39, q. 3, 1, o. | Cg. 3, cº 108, 3m | 4m | Verit. q. 1, 12, o. | q. 15, 3, 1m | Quol. 3, 26, c. | Meta. 6, lect. 4, prinº 2, 3 | Libº 9, lect. fi. meº 3 | Anima. 3, lect. 11, fi.

6 Veritas et falsitas, maxime sunt in judicio animae. Verit. q. 1, 9, 10, 11, c. * Continentia 19. Creatura 17. Cultus 17, 19. Daemon 44.

7 Veritas et falsitas, ut in cognoscente, sunt tantum in intellectu componente et dividente, sed ut in re vera sunt etiam in sensu et in intellectu cognoscente quidditatem 1ª q. 16, 2, o. | q. 17, 2, o. | 3, c. | 1. d. 10, q. 5, 1, 6m | 7m | 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Cg. 1, cº 59 | Verit. q. 1, 3, 9, 11, o. | q. 14, 1, c. | Meta. 6, lect. 4, prinº 2, 3 | Anima. 3, lect. 11, o. * Demonstratio 14. Definitio 6. Elenchus.

8 Falsitas est in sensu, respectu sensibilium communium, et respectu sensibilium per accidens, non autem respectu sensibilium propriorum, nisi per accidens 1ª q. 17, 2, o. | 3, c. | q. 57, 1, 2m | q. 58, 5, c. | q. 85, 6, c. | Cg. 3, cº 108. 3m | Verit. q. 1,

6, c. prin° | Opus. 3, c° 2, | c° 190. * Praeceptum 29, 79, etc. 116. Praedicare 6, 14. Professio 8. Prophetia 43, 63. Religio 8, 44.

134 Ea quae sunt fidei, non contrariantur cognitioni naturali, nec e converso 1ª q. 1, 8, c. fi. | q. 2, 2, 1m | q. 32, 1, o. | 3, d. 23, q. 2, a. 4, q. 1, 3m | 4, d. 9, a. 3, q. 4, 2m | d. 10. L. me°. | Cg. 1, c° 7 | 8 | Rom. 10, lect. 1, fi. * Resurrectio 41. Revelatio 8, 10, etc.

135 Nulla manifestatio excludit rationem fidei, nisi qua Deus per essentiam videtur 1-2, q. 67, 5, c. | 2-2, q. 5, 1, o. | 3ª q. 55, 5, 2m | 3, d. 20, q. 2, a. 5, q. 3, c. | d. 21, a. 3, q. 3, 1m. * Sacramentum 2. Salvari 5, 6. Scientia 106, etc. 125, 156, 159.

136 Testimonium fidei nostrae habemus ab hostibus, scilicet a Judaeis, et quasi in figura nobis repraesentatur quod credimus. Et ideo in suis ritibus tolerantur 2-2, q. 10, 11, etc.

137 Nullus tenetur demonstrare ea quae sunt fidei 1ª q. 32, 1, c. | q. 46, 2, c. | 2, d. 1, q. 1, 5, c. fi. | Cg. 1, c° 9. | Quol. 3, 31, c. | Opus. 2, c° 2. * Symbolum 1, etc. Tenebrae 5. Terra 4. Testamentum 4. Transumptio. Turbatio.

138 Rationes sanctorum de fide, non sunt demonstrativae, sed persuadent, non esse impossibile quod creditur 1ª q. 1, 8, c. | 1m | q. 32, 1, o. | q. 46, 1, 2, c. | 2-2, q. 1, 5, 2m | q. 2, 10, 2m | 3ª q. 55, 5, 2m | 3, d. 1, q. I, 2, c. | d. 24, a. 2, q. 2, o. | 4, d. 10. L. me° | Cg. 1. c° 9 | Quol. 3, 31, c.

139 Rationes ad ea quae sunt fidei, non minuunt meritum, nisi sint causa assensus 2-2, q. 2, 10, o. | 3ª q. 55, 5, 3m | 3, d. 24, a. 3, q. 3, o. | 4, d. 11, L. prin° | Cg. 1, c° 8.

140 Apparentia non habent fidem, sed agnitionem secundum Gregorium 2-2, q. 1, 4, b. | c.

141 Omnes rationes contra fidem, sunt derisibiles, quia non fiunt secundum intentionem sacrae Scripturae 1ª q. 1, 8, c. fi. | Cg. 1, c° 7, fi. | Quol. 3, 31, o. | Jo. 3, lect. 1, me°.

142 Fides est in gratuitis, sicut intellectus principiorum in naturalibus et acquisitis 3, d. 26, q. 2, 2, 2m. * Abstinentia 6.

143 Fides compatitur motum dubitationis, non autem scientia vel intellectus, quia fides non assentit propter evidentiam objecti, sed ex imperio voluntatis 1ª q. 1, 5, 1m | 2-2, q. 4, 8, 1m | 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 3, 2m | Verit. q. 10, 12, 15m | q. 14, 1, c. fi.

144 Fides est cognitio, et scientia, et visio. Verit. q. 14, 2, 15m | 4, c. Immo est differentia inter fidem et scientiam 1-2, q. 67, 3, c. | 2-2, q. 1, 4, c. | 5, 4m | q. 2, 1, c.

145 Fides est cognitio, et scientia, et visio, quo ad certitudinem, non autem quo ad evidentiam. Verit. q. 14, 2, 15m | 4, c. prin°.

146 Fides per quam firmantur dicta, includitur in veritate, quo ad observantiam promissorum, ideo est pars justitiae. Sed veritas est in plus 2-2, q. 80, 3m.

147 Fides est nobilior scientia, quo ad objectum, sed e converso, quo ad modum cognoscendi 1-2, q. 67, 3, 1m.

148 Fides, scientia, et opinio, possunt esse de eodem materialiter simul, non autem secundum idem, nisi in diversis 1-2, q. 67, 3, c. | 2-2, q. 1, 5, o. | q. 2, 4, 2m | q. 5, 1, c. fi. | 3, d. 24, a. 2, q. 2, o. | q. 3, c. | d. 31, q. 2, a. 1, q. 1, 4m | Cg. 1, c° 8 | Verit. q. 14, 9, o.

149 Differentia inter fidem, opinionem, scientiam, dubium, et nescientiam 1-2, q. 67, 3, e. | 2-2, q. 1, 4, c. | 5, 4m | q. 2, 1, c. | 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 14, 1, 2, c. | Trin. 9, c. | Rom. lect. 6, me° | Hebr. 11, lect. 1, fi. * Assentire 7, 8.

150 In pertinentibus ad fidem, judicium ecclesiae universalis, errare non potest. Ideo magis standum est sententiae Papae, quam de fide proferret in judicio, quam opinioni quorumlibet sapientium. Quol. 9, fi. Assentire 7, 8. * Beatitudo 93, 125, 148, 159. Charitas 49, 58, 59. Daemon 75, etc. Donum 18, 21. Finis 75, 84. Fundamentum 3, 4. Haeresis 6, 11, 12, 28, 33, 56, 99.

151 Fides est media inter cogitationem duplicem, scilicet quae inclinat voluntatem ad credendum, et quae tendit ad intelligendum jam credita 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 1, 2m * Ignorantia 8. Ingratitudo 11.

152 Fides formata et informis, non differunt specie 2-2, q. 4, 4, o. | q. 19, 5, 1m | 3, d. 23, q. 3, a. 1, q. 3, o. | Verit. q. 14, 7, o.

153 Fides formata, est fundamentum spiritualis aedificii, non autem informis 1-2, q. 89, 2, 2m | 2-2, q. 4, 7, 4m | 3ª q. 68, 4, 3m | Jo. 3, lect. 3, me° | 1ª Cor. 3, lect. 2, me°. * Intellectus 43, 296, 297, 298. Justificatio 20, 33.

154 Oppositum videtur dicere 2-2, q. 4, 7, o. | q. 161, 5, 2m.

155 Fides et prophetia, sunt de eodem materialiter, non autem formaliter, quia prophetia est de eo ut est temporale, de quo est fides, ut est aeternum 3, d. 24, a. 1, q. 1, 3m | a. 2, q. 1, 5m. * Latria 3, 9. Meritum 8. Obedientia 21. Peccatum 424, 432. Poenitentia 24, 55, 122. Perfectio 76. Pietas 20. Praeceptum 29, 76, etc. 116.

156 Nulla est vera virtus sine fide 1-2, q. 63, 2, 1m | 2-2, q. 4, 7, c. fi. | q. 151, 1, 3m | 4, q. 39, 2, 4m | Jo. 3, lect. 3, fi. | Rom. 14, fi.

157 Fides informis adveniente charitate, fit fides formata, manens eadem numero 2-2, q. 4, 4, o. | 3, d. 23, q. 3, 4, o. | d. 31, q. 2, a. 3, q. 1, 1m | 4, d. 17, q. 2, a. 1, q. 3, c. | Verit. q. 14, 7, o. | Rom. lect. 6, me° Fides 82. * Prophetia 43, 63.

158 Fides est nobilior virtutibus moralibus, ratione objecti, sed e converso, ratione modi 3ª q. 7, 3, 1m | 3, d. 33, q. 1, 4. 1m.

159 Fides est prima omnium virtutum per se, sed per accidens est posterior fortitudine et humilitate 1-2, q. 62, 4, o. | 2-2, q. 4, 7, o. | q. 162, 7, 3m | 2, d. 5, q. 3, 5m | 3, d. 23, q. 2, 5, o. | d. 26, q. 2, a. 3, q. 1, c. | Verit. q. 14, 2, c. | 1m | 2m | 3, 1m. Spes 52, 57, 76, etc. * Ratio 42. Sapientia 39, 40, 41. Scientia 68, 106, etc. 125, 159.

160 Fides est nobilior prudentia, quae tamen magis repugnat peccato procedenti ex perversitate appetitus 2-2, q. 47, 13, 2m.

161 Infidelitas opponitur fidei etiam informi 3, d. 23, q. 3, art. 1, q. 2, 3m | d. 31, q. 2, a. 3, q. 1, 1m | Verit. q. 14, 6, 2m * Virt. 192, etc.

162 Quicumque non est firmus in fide, quantum in se est, derogat gloriae Dei, vel quantum ad ejus veritatem, vel quantum ad ejus potentiam. Rom. 4, lect. 3, fi. | Christus 9, 200. Credere 14, 57, 76 80. Haeresis 569. Justificatio 36. Meritum 85. Miraculum 24. etc. Oratio 16. Poenitentia 53.

1 FIDUCIA dicitur a fide, et est spes futuri auxilii, concepta ex dictis aliorum, vel ex his quae sunt in se, vel in alio 2-2, q. 129, 6, o. * Beatus 54, Concupiscibilis 6. Confidere. Fides 10, 58. Fortitudo 34, 35, 59.

2 Fiducia seu confidentia, dicit motum irascibilis, inaestimatum non excedere facultatem. Et circa bona est spes, sed circa mala est audacia 3, d. 26, q. 1, 3, 5m. Audacia 3, * Humilitas 11, 22, 24. 42. Oratio 19, 23.

3 Fiducia importat spem ad magna, vel pertinet ad fidei certitudinem 2-2, q. 4, 5, 4m.

4 Fiducia non est virtus proprie, sed conditio ejus. Ideo est pars integralis fortitudinis, non autem potentialis 2-2, q. 129, 6, 3m. Fortitudo 34, 35. Utilitas.

5 Fiducia importat robur spei. Sed securitas importat perfectam quietem a timore 2-2, q. 129, 6, c. | 2m | 3m | 7, c.

6 Spes quandoque est cum timore, non autem fiducia: quia est firma spes. Hebr. lect. 3, fi. * Tentare 17. Utilitas.

7 Spes dicitur fiducia, quia causatur ex ea, sicut motus appetitus causatur ex cognitione 1-2, q. 40, 2, 2m.

8 Spes ut est virtus theologica, facit confidere in Deo. Sed fiducia facit confidere in se, tamen sub Deo 2-2, q. 128, 2m.

9 Fiducia est idem quod magnanimitas 2-2, q. 128, c. | 3, d. 33, q. 3, a. 3, q. 1, c.

10 Fiducia est communium bonorum, magnanimitas autem magnorum 3, d. 33, q. 3, a. 3, q. 2, 4, c. Magnanimitas 2, 6, 8.

11 Fiducia principaliter pertinet ad magnanimitatem, et ex consequenti ad fortitudinem: sed securitas e converso 2-2, q. 129, 6, 7, o.

12 Fiducia circa idem opponitur desperationi, timori autem secundum contrarietatem objectorum 2-2, q. 129, 6, 2m.

1 FIERI dicitur dupliciter: scilicet terminatio motus et ipse motus. Primo modo, fieri et factum esse sunt simul. Nec differunt nisi secundum rationem, sed secundo modum differunt realiter. Et fieri prius est tempore quam factum esse in permanentibus, non autem in successivis 1ª q. 45, 2, 3m | q. 46, 3, 3m | 2ª q. 33, 3, 1m | 2m | q. 75, 7, 2m | q. 78, 2, c. | 2, d. 1, q. 1, 2, 3m | 3, d. 3, q. 5, 2, 5m | 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 2, 1m | d. 17, q. 1, a. 5, q. 3, 3m | Cg. 4, c° 11, fi. | Verit. q. 28, 9, 10m | Poª q. 3, 1, 11m | Ma. q. 7, 2, 7m | Quol. 7, 9, c. | Quol. 9, 8, c. * Abscondere 4. Absolvere 36. Abstinentia 7. Accidens 29, 67. Accusatio 2, 7, 15, 20. Actio 62, 122, 124.

2 Fieri ex alio contingit dupliciter: scilicet ex contrario, et ex negato vel privato 2, d. 5, q. 2, 1, 4m | 3, d. 3, q. 5, 3, 3m. * Actus 98, 139, 140. Addere 16. Adjurare 2. Adoptio 9. Adoratio 2. Aer 12. Agens 5, 17. Amor 194, 235.

3 Aliquid non posse fieri contingit dupliciter: scilicet quia repugnat, in quantum factum, vel in quantum hoc factum. Quol. 9, 1, c. Anima 4, 70, 112, 138, 158, 303. Apparere 3. Appropriatio 3. Ars 22. Assumere 6. Attritio 2.

4 Ex opposito fit aliquid per accidens, scilicet ratione subjecti, si ly ex nominat causam. Per se autem fit aliquid, si ly ex nominat ordinem tantum. Poª q. 3, 1. 16m. * Baptismus 37, 59, etc. Beneficium 21. Bestialitas 2. Bibere. Bigamia 5, etc. Blasphemia 14.

5 Fieri in aliqua mensura loci vel temporis contingit dupliciter: scilicet praesupposita ea, ut in quolibet particulari effectu; vel simul producta, ut mundus 1ª q. 46, 3, 1m | Quol. 5, 1, c. * Bonitas 50, 186. Caelum 84, 101. Campsoria 2, 9. Canis 1. Catechismus 2. Causa 85. Cibus 4. Circumcisio 1. Coetus 1. Constitutio Consumere. Conversio 11. Dies 3. Dispensatio 4. Dispositio 4.

6 Fieri convenit Deo 1, d. 30, 1, 1m | 3, d. 7, q. 2, 1, 1m | 3, d. 7, q. 2, 1, 1m. Factum 2. Infra. * Educi 1. Ens 26. Erubescentia. Esse 24, 25, 26. Eucharistia 40.

7 Oppositum videtur dicere 1ª q. 41, 3, c. | 1, d. 29, 1, 3m | 3, d. 11, 1, 3m. * Extasis. Fornicatio 1, 19. Fractio 2. Fucatio. Fulmen. Gratia 47, etc. Habitus 31. Homo 19, 23, 24. Idea 1, 30, 31, 39. Immunditia 2. Instans 29, 31. Justificatio 6. Laus 18. Miraculum 10, etc. 30, 35, 40. Peccatum 123, 240. Pollutio 1. Praedicamentum 4. Praesumptio 13. Privatio 10, 11.

FINIS

FINITUM

tia in proposito 3, d. 33, q. 3, a. 3, q. 2, c. * Amor 113. Anima 127. Argumentum 5, 6, 7. Assentire 7, 8. Certitudo 1. Constantia 3. Contemplatio 13. Continentia 12. Delectatio 91. Evangelium 7. Fides 1, 162. Fiducia 6. Fortitudo 2, 31. Fundamentum 2. Gloria 22. Habitus 32. Haeresis 28. Humilitas 28, 30. Imperfectio 2. Incontinentia 6. In 27. Intellectus 121. Maria 25, 70. Mathematica 3, 5. Matrimonium 121. Musica 1. Pax 20. Peccatum 217, 370. Perseverantia 1, 5. Probatio 2. Ratio 34, 50. Sanctitas 5. Schismos. Temperantia 31. Terra 5. Tribulatio 7. Vanum. Verbum 71. Virtus 98, 182, 239. Votum 45, 46.

Firmiter. Continentia 13. Votum 33.

Fissum. Scindi. Scissura.

Fistula. Organum 1.

Fixum. Adam 15. Ens 13, 14, 15. Illuminatio 6. Intellectus 121. Luminare 4. Motus 78. Pes. Saturnus 2. Species 3. Stella 5. Voluntas 50.

1 FLAGELLUM duplex: scilicet corporale, et spirituale scilicet remorsus conscientiae. Psal. 38, fi. * Animal 69. Baptismus 91. Lex 112.

2 Flagellum secundum se, semper est corrigens. Sed quandoque ex defectu subjecti, non pervenitur ad hunc effectum 4, d. 15, L. me°. * Christus 216, 218. Manus 4. Maria 69. Reprobatio 5. Salvari 15.

3 Quinque modi, quibus flagella Deus infligit in praesenti, distinguuntur penes quinque bona a Deo intenta: scilicet quia vel bonum est in altero, vel est in eo qui punitur in quo est ordo justitiae, vel est utilitas ejus, quo ad recessum a malo, vel in ordine ad bonum conservandum, vel ad bonum augendum 4, d. 15, L.

Flagitiosus. Ludus 12.

Flagitium. Mulier 21.

Flamma est ardor spiritus sicci. Psal. 17, prin°. * Amor 189. Ardor. Fumus. Gladius 1. Hieronymus 1. Ignis 2. Missio 42, 45.

Flamen. Baptismus 219, etc.

Flaminia. Lombardia.

Flatus. Apostoli 10. Aquilo. Missio 42. Spiritus. 1. Terraemotus 4. Ventus 2.

Fletus erit in damnatis corporaliter, quo ad turbationem capitis et oculorum, non autem quo ad resolutionem lacrymarum 4, d. 50, q. 2, a. 3, q. 3, o. | Cg. 4, c° 89, fi. | Quol. 7, 13, o. | Opus. 10, a. 40. * Dolor 12, 21. Flumen 1. Gemitus o. Lacryma. Luctus. Oratio 4, 29. Poenitentia 69. Rugitus.

Flexibile. Angelus 461. Docere 11. Lucifer. Poenitentia 44. Superbia 2. Voluntas 40. Juventus 2. Passio 117.

Floridus. Paradisus 3.

1 FLOS significat Christum, ratione puritatis, passibilitatis, odoris, decoris et fructus. Isa. 11, prin°. * Anima 213. Fructus 12. Juventus 2. Nazareth. Prosperitas 1.

2 Caro Christi floruit per honestatem et incorruptionem, et refloruit per resurrectionem. Adam vero floruit, sed peccando non refloruit. Psal. 27, fi.

Fluctuatio. Pax 10.

Fluere. Actio 51. Amor 58. Anima 112, 258, etc.

Fluidus. Aqua 10.

1 FLUMEN aquae quintuplex: scilicet lacrymarum, baptismi, gratiae, sapientiae et laetitiae. Isa. 42, fi. Baptismus 56, 63, 219.

2 Flumina quatuor videntur oriri ex diversis locis, quia intrant sub terram, sicut multa alia. Sed primo oriuntur a mari, immediate vero, a fonte paradisi, scilicet Phison, Geon, Tigris et Euphrates 1ᵃ q. 102, 1, 2ᵐ | 2, d. 17, q. 3, 2, c. | 4ᵐ | 5ᵐ. * Elephas 4. Gratia 84.

Fluvius. Christus dicitur fluvius violentus triplici ratione: scilicet propter aquarum, idest gratiarum multitudinem, propter amoris fervorem, et propter cursus velocitatem. Isa. 59, fi.

1 FLUXUS maris, est per impressionem lunae, non autem per aliquam formam aquae 1ᵃ q. 105, 6, 1ᵐ | q. 110, 3, 1ᵐ | 2ᵃ q. 2, 3, c. | Cg. 3, c° 100, 3ᵐ | Verit. q. 22, 13, c. | Opus. 34 | Rom. 11, lec. 3, fi. * Aqua 2, 10, 14, etc. Calor 7. Cete. 4.

2 Oppositum videtur dicere 3, d. 13, a. 2, q. 2, 2ᵐ | 3ᵐ. * Eucharistia 199, 212.

3 Fluxus duplex: scilicet de potentia in actum, et de agente in patiens 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 4, c. * Forma 38, 114, 167. Gratia 117. Instans 1. Intentio 22. Mare 2. Mens 4. Nativitas 1, 28. Pars 14. Proprium 6. Punctus 3. Sanguis 13. Tempus 4, 37. Torcular 2. Virtus 78.

4 Fluxus sive effusio humoris carnalis, aliquando est ex debilitate naturae, sine libidinosa delectatione et carnis commotione, aliquando vero ex aliqua occasione cibi vel imaginationis. Opus. 64, c° 18. * Christus 212, 213.

Folium. Veritas 27.

Folliculus. Onocrotalos.

1 FOMES supra principia naturalia, nihil positive supponit in homine, sed in solo defectu originalis justitiae consistit 2, d. 32, q. 2, 1, c. fi. * Avaritia 16. Baptismus 201, etc. Cinis 1. Circumcisio 42. Eucharistia 218. Ignorantia 12. Incarnari 14.

2 Fomes est inordinata et habitualis concupiscentia appetitus sensitivi 1-2, q. 82, 3, o. | 3ᵃ q. 15, 2, c. | q. 27, 3, c. | 2, d. 30, q. 1, 3, c. | 4ᵐ | d. 31, q. 1, 1; 3ᵐ | 5ᵐ | q. 2, 1, 3ᵐ | d. 32, q. 1, 1, c. | Ma. q. 2, 1, 8ᵐ | q. 4, 2, 4ᵐ | q. 7, 3, 17ᵐ | Opus. 3, c° 232 | Rom. 7, lect. 4, prin° | me°. * Lex 15, 16. Maria 10, etc. 53, etc. 59, etc. Peccatum 161, 268, 272, 291, 206, 333, 340, 353, 362.

4 Fomes ut poena inflicta a Deo, dicitur lex, non autem ut inclinat ad malum 1-2, q. 91, 6, o. | q. 93, 3, 1ᵐ | Rom. 7, lect. 4, me°. Lex 15. * Purgatorium 8. Sanctificatio 1, 13. Sensualitas 16.

5 Fomes per se inclinat ad malum, per accidens autem ad bonum 2, d. 32, q. 1, 2, 4ᵐ | q. 2, 1, 5ᵐ | 3, d. 3, q. 1, a. 2, q. 1, 2ᵐ.

6 Fomes ut poena, est a Deo, non influente gratiam, non autem ut culpa 2, d. 32, q. 2, 1, o. | Rom. 7, lect. 4, me°.

7 Deformitas culpae, opponitur originali justitiae, quo ad rectitudinem voluntatis, fomes vero, quo ad rectitudinem virium inferiorum 2, d. 32, q. 1, 1, 1ᵐ.

8 Fomes est concupiscentia habitualis, quae provenit ex hoc, quod ratio non habet virtutem totaliter inferiores vires refraenandi. Ma. q. 4, 6, 16ᵐ

9 Fomes non est causa maculae originalis in eodem subjecto. Ideo manet, transeunte reatu et macula peccati originalis 2, d. 32, q. 1, 1, 3ᵐ.

10 Fomes non est causa proxima sed prima cujuslibet peccati et radix ejus, quia quandoque peccatum eligitur sine incentivo 2, d. 43, 1, 2ᵐ.

11 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 84, 1, c. | 2ᵐ | 2, c. | 2-2, q. 119, 2, 1ᵐ.

12 Effectus fomitis duplex: scilicet inclinatio ad malum, et difficultas ad bonum 3ᵃ q. 27, 3, c. | 3, d. 3, q. 1, a. 2, q. 1, c.

13 Effectus fomitis duplex: scilicet rebellio, et servitus. Rom. 7. lect. 4, me°.

14 Fomes originaliter est in appetitu sensitivo, sed diffusive, est in omni membro. Rom. 6, lect. 4, me°.

15 Fomes ut respicit naturam, est aequaliter in omnibus, sed ratione personae, est intensior in uno, quam in alio 2, d. 32, q. 1, 1, 4ᵐ | 3, o.

16 Fomes peccati non fuit in Christo 3ᵃ q. 15, 2, o. | 3, c. | 4, c. | 3ᵐ | q. 18, 2, 3ᵐ | q. 27, 3, c. | 1ᵐ | 2, d. 32, q. 2, 1, 6, 1 | 3, d. 17, a. 1, q. 2, 4ᵐ | d. 21, q. 1, 2, 6, 2 | 4ᵐ | Opus. 3, c° 231. Christus 82, 87.

1 FONS triplex: scilicet sapientiae, vitae et corporis Christi. A quo est triplex aqua: scilicet doctrinae, gratiae et baptismi. Isa. 12, fi. Baptismus 56. * Amor 58, 128. Damnatio 15. Dulcedo 5. Generatio 15. Gratia 84. Matrimonium 116.

2 Fontes quinque, secundum quinque genera substantiarum: scilicet naturae corporis caelestis, ignis, aeris, aquae et terrae 1ᵃ q. 66, 2, o. | Opus. 61, c° 34. * Origenes 2. Peccatum 169. Pluvia 3. Psalmus 10. Sacerdos 10. Sol 1.

3 Fontes quinque: scilicet substantia mixti, naturae vegetabilis, sensibilis, rationalis et intelligentiae. Opus. 61, c° 35.

4 Fons vivus est Deus. Opus. 61, c° 34, fi. | 35, prin°.

1 FORMA. Omnis forma, dicitur actus, etiam ipsae formae separatae, et ipse Deus 1, d. 42, q. 1, 1, 1ᵐ | Spiritu. 1, 1ᵐ. Deus 44.

2 Oppositum videtur dicere 1ᵃ q. 3, 8, o. | 1, d. 26, q. 2, 2, 1ᵐ.

3 Forma est similitudo Dei participata in rebus, secundum Anaxagoram 1, d. 8, q. 5, 2, 5ᵐ | Cg. 3, c° 97. * Abstractio 17.

4 Forma semper importat respectum causae ejus quod secundum eam formatur, per modum inhaerentiae, ut in intrinsecis, vel per modum imitationis, ut in exemplaribus. Verit. q. 3, 3, c. fi. * Abstractum 7, 8. Actualitas 2. Actus 2, 4, 46, 188. Adam 14, 87.

5 Omne completivum alicujus, est sicut forma ejus 4, d. 3, 1, c. * Addere 8, 9. Angelus 26, 449. Anima 5, 33, 34, 39.

6 Omne illud quo aliquid primo operatur, est forma ejus 1ᵃ q. 76, 1, c. * Apponere 3. Ars 26, 38, 41. Bonitas 48, 63, 75, 82.

7 Forma non subsistens, non est quidditas, sed est pars quidditatis. Poᵃ q. 3, 11, 11ᵐ. * Contrarium 20. Delectatio 112. Denominatio 1, 5, 7.

8 Omnis forma vel est ipsa natura rei, ut in simplicibus, vel constituit naturam rei, ut in compositis 3ᵃ q. 13, 1, c. * Determinatio 1, 4.

9 In simplicibus et immaterialibus idem est forma, et id cujus est forma 1ᵃ q. 39, 5, 2ᵐ | Phy. 2, lect. 1. * Deus 44, etc.

10 Immo nihil est forma sui ipsius. Verit. q. 10, 8, 16. * Definitio 8, 10, 13, etc. Effectus 10. Ens 40.

11 De ratione formae est, quod sit in eo cujus est forma 1ᵃ q. 49, 1, c. * Epiikia 7. Esse. Fides 5, 7, 82, 83. Finis 33, 37, 107.

12 Omnis forma, quantum est de se, est universalis 4, d. 50, q. 1, 3, c. | Verit. q. 2, 5, c. | q. 8, 11, c. | q. 10, 5, c. Vel Individuum 23.

13 Oppositum videtur dicere a simili 1ᵃ q. 14, 1, 3ᵐ | 1, d. 35, 5, o. | d. 36, q. 1, 1, 1ᵐ | Cg. 1, c° 50.

14 Omnis forma in abstracto considerata, est infinita 1, d. 43, q. 1, 1, c. * Gratia 1, 3, 5, 6. Individuum 23, 28.

15 Formae non locantur in genere nec in specie, sed composita 1ᵃ q. 76, 3, 2ᵐ. * Hypostasis 5. Indulgentia 22, 27.

FORMA

FORMA

FORTITUDO

videlicet cum aliquis est virtuosus virtute fortitudinis, passio irae, electionem virtutis sequens, facit ad majorem promptitudinem actus. Si autem praecederet, virtutis modum perturbaret 2-2, q. 123, 10, o. | 11, 1m | Verit. q. 26, 7, c. fi. * Delectatio 49. Difficile 12.

49 Tristitia et concupiscentia, per se impediunt secundum actum fortitudinis, scilicet aggredi, sed per accidens adjuvant 2-2, q. 123, 10, 3m.

50 Fortitudo Spiritus, ostenditur in resistendo concupiscentiae carnis contrariantis spiritui. Sed est major in comprimendo, ne insurgat 3a q. 15, 2, 3m. Fornicatio. Gratus 2. Imaginatio 9. Intellectus 99. Invincibile. Lenia. Lex 135, 172. Martyrium 1.

51 Fortis habet duos actus: scilicet circa propriam materiam, idest pugnare, et circa proprium finem jam adeptum, idest gaudere de victoria 3, d. 33, q. 1, 4, c. * Motus 62. Operatio 35. Passio 53, 132. Peccatum 370. Praeceptum 111, 112, 114. Revelatio 11.

52 Pugnare viriliter, est actus fortitudinis, inquantum hujusmodi. Sed ut debetur a milite propter feudum quod tenet a rege, est actus justitiae 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 1, 3m. * Superbia 24. Thomas 2. Tribulatio 6, 11. Veritas 55. Vincere. Vindicatio 8.

53 Donum fortitudinis in patria, habet actum perfruendi plena securitate a laboribus et a malis 2-2, q. 139, 1, 2m | 3, d. 33, q. 1, 4, c. | d. 34, q. 3, a. 1, q. 3, o. | d. 35, q. 2, a. 4, q. 3, c. * Armus.

54 Actus principalis hujus doni in via, est sustinere omnia difficilia, secundarius autem, est aggredi. Sed non differunt specie 3, d. 34, q. 3, a. 1, q. 2, c. * Beatitudo 151, etc. 169, 170. Charitas 64. Donum 28. Gabriel 1.

55 Hoc donum est maxime circa opera supererogationis, quia sunt difficillima, et supra vires humanas 3, d. 31, q. 3, art. 1, q. 2, 1m.

56 Hoc donum respicit principaliter difficultates, sed miracula et doctrinam, tamquam auxilia et instrumenta 3, d. 34, q. 3, a. 1, q. 2, 2m. Praeceptum 111, 112, 114. Virtus 151.

57 Donum fortitudinis, se extendit ad omnia difficilia, non autem virtus fortitudinis 3, d. 34, q. 3, a. 1, q. 2, o.

58 Virtus fortitudinis firmat animum, secundum modum connaturalem homini, donum autem supernaturaliter 2-2, q. 139, 1, o. | 3, d. 34, q. 1, 2, c. | q. 3, a. 1, q. 1, o.

59 Donum fortitudinis dat fiduciam evadendi quaelibet pericula, et perveniendi ad finem cujuslibet operis, idest ad beatitudinem; non autem virtus fortitudinis, sed perficit ad sustinendum quaelibet pericula 2-2, q. 139, 1, c. | 1m.

61 Donum fortitudinis respicit virtutem fortitudinis, inquantum sustinet pericula, et facit quodcumque opus arduum. Ideo dirigitur a dono consilii 2-2, q. 139, 1, 3m.

1 FORTUNA est causa per accidens, ut in paucioribus, praeter intentionem, in his quae sunt propter finem, et a proposito. Meta. 11, lect. 8, fi. Causa 14. Infra.

2 Fortuna est intellectus, agens praeter intentionem. Sed casus est natura, agens praeter intentionem. Meta. 11, lect. 8, fi. | Lib. 12, lect. 3, meo c. | Phy. 2, lect. 10, o. Casus 2. Astrologia 4. Astrum. Bonitas 191. Causa 10, etc.

3 Fortuna est incerta, quia est ab infinitis, idest indeterminatis causis. Meta. 11, lect. 8, fi.

4 Fortuna est maxime in divitiis et potentia, deinde in aliis bonis exterioribus. Cg. 3, co 30, fi. | 31, prino | fi.

5 Fortuna non est in carentibus usu rationis. Meta. 11, lect. 8, fi. * Magnanimitas 27.

6 Fortuna et felicitas, sunt eorumdem subjectorum, non autem eorumdem objectorum, vel mediorum 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 1, 5m. * Providentia 57. Scientia 51, 52, 53.

7 Bene natus dicitur, qui bene inclinatur ex Caelo, et etiam bene fortunatus, non autem cujus electio dirigitur ex Deo vel angelis, sed dicitur bene gubernatus, vel bene custoditus. Cg. 3, co 92 | Opus. 25, co 4.

8 Nullus potest esse universaliter bene natus, ex virtute caeli sed tantum ex directione Dei. Cg. 3, co 92, fi.

9 Aliquis dicitur respectu moralium bene vel male natus, non autem bene vel male fortunatus, quia non possunt esse praeter intentionem. Cg. 3, co 92.

1 FORUS poenitentialis, est dignior foro contentioso, qui tamen majorem solemnitatem requirit, quia in eo oportet quod non solum Deo, sed etiam homini satisfiat 4, d. 18, q. 2, a. 2, q. 1, 2m | Opus. 73, co 20.

2 Parochiales habent in subditos suos jurisdictionem, in foro conscientiae, in quo possunt absolvere, non autem in foro judiciali, quia non possunt coram eis subditi conveniri in causis contentiosis 4, d. 18, q. 2, a. 2, q. 1, 2m | Opus. 83, co 20. * Absolvere o. Capitulum. Dolus 4. Electio 35. Excommunicatio 13, 15. Illegitimus 3, etc. Irregularis 2. Judicium 23, etc. Juramentum 20. Lex 174. Matrimonium 27, 43. Nundinae. Poena 43, 54, 71. Poenitentia 95. Princeps 10. Scipio. Usura 158, 159, 285, 289, 312.

Fovea. Lacus.

Fovere. Aegritudo 4. Ciconia 2. Conceptio 3. Educatio. Eleemosyna 15. Favere. Nomen 37. Spiritus 16. Usura 272.

1 FRACTIO panis a Christo dicitur fuisse similis incisioni cultelli 3, d. 21, q. 2, a. 4 | q. 1, 3m. * Accidens 83, 84. Adversantia.

2 Claustra virginis frangere ad medicinam, vel aspicere ad probandum virum esse mentitum, licet, ne matrimonium impediatur. Nec fractio haec, vel illud aspicere, est contra naturam, quia non fit ad delectationem, sed ad medicinam, vel ad probationem veritatis 4, d. 34, 2, 5m | 3, c. | L. meo. Affinitas 5. Claustrum. Confractio. Excommunicatio 30.

3 Quantumcumque aliquis claustra pudoris invadat vel frangat, nisi commixtio seminum sequatur, non contrahitur ex hoc affinitas 4, d. 41, a. 1, q. 4, 2m. Affinitas 5. * Innocentia 14, 15. Magnanimitas 13. Manducatio. Nativitas 20. Sabbatum 12. Satisfactio 8. Solvere. Speculum 6. Sponsalia 5. Vas 3. Violatio. Virginitas 6, 9, etc. 13, 29, etc. Votum 38, 55, etc. 73.

4 Frangi est dividi in partes magnas. Sed diminui vel conteri, est dividi in partes minimas 4, d. 17, q. 2, a. 1, q. 1, c. | a, 2, q. 1, c. | Isa. 24, meo. Confractio.

Fragilitas. Beatus 54. Mulier 4, 6, 18. Uti 16.

Fragor. Caelum 114.

Framea seu gladius, significat mortem, vel linguam pravam. Psal. 21, meo 16. * Gladius o.

Francia. Indulgentia 29. Usura 214.

Francus. Imperium.

1 FRATER in sacra Scriptura dicitur quadrupliciter: scilicet natura, gente, cognatione et affectus 3a q. 28, 3, 5m | Matth. 12, fi. | Gal. 1, fi.

2 Fratres Christi sumus, per adoptionem 1a q. 33, 3, c. | q. 41, 3. c. 3a q. 23, 2, 2m | 3, d. 10, q. 2, a. 1, q. 2, 2m | 4, d. 30, q. 2, 3, 4m | Psal. 48, meo c. | Gal. lect. 5, fi. * Accusatio 6. Admonitio o. Amor 121, 127. Apostoli 31.

3 Fratres Christi in evangelio, dicuntur consobrini ejus, scilicet filii Mariae, materterae matris ejus 3a q. 28, 3, 5m | 4, d. 30, q. 2, 3, 4m | Opus. 3, co 232 | Matth. 12, fi. | Jo. 2, lect. 2, prino a. | co 7, lect. 1, meo | Gal. lect. 5, fi. * Blasphemia 3, 22. Christus 101, 110. Cognatio 1. Consanguinitas 8. Imperator 9. Joseph 1. Judaei 11. Judicium 29, 30. Matrimonium 83. Meritum 81. Obedientia 35. Papa 2. Professio 2, 3. Religio 29. Scipio. Titus. Usura 195, 289. Zorobabel.

Fraternum. Admonitio o. Blasphemia 22. Correctio o. Usura 9, 80, 189, 205, 289.

Fraudulentus. Milvus. Praevaricator. Venus 2, 3. Vulpis.

Fraus. Adam 29, 30, 31. Aleator 1. Angelus 296, 313, 394, 395, 396. Astutia 1, 3. Avaritia 15. Bibere. Calumnia o. Curvitas. Furtum 2, 3, 4. Insidiae. Jejunium 43, 45. Lacus o. Laqueus. Matrimonium 35, 59, 60, 61. Meretrix 6. Occultatio. Osculum. Praeceptum 108. Proditor. Prudentia 2, 22, 35. Usura 59, 107, 108, 128, etc. 150, 219, 220, 221.

Fraenum quintuplex: scilicet propriae discretionis, divinae gubernationis, diabolicae deceptionis, aeternae damnationis et temporalis afflictionis. Isa. 37, fi. Infinitas. Sobrietas 1.

Frequenter. Abstinentia 7. Accidens 103. Adam 52. Contingens 6. Cornicula. Docilitas 2. Eucharistia 180, 181. Lex 39, 163. Memoria 22. Numerus 6, 20. Peccatum 291, 385. Theologia 2. Usura 171, 176, 189.

Frequentia, assiduitas, et diuturnitas, non sunt circumstantiae mutantes speciem, nisi aliud superveniat 1-2, q. 88, 5, 1m. * Adam 52. Amor 239. Angelus 453. Assiduitas. Capitale 3, 6. Castitas 10. Colere. Confessio 53. Contemptus 2. Daemon 103, 111. Eucharistia 180, 181. Frequenter. Fulmen. Futurum 2. Galilaea 3. Justitia 61. Lex 39, 163. Lingua 6. Mos 1. Negotiatio 2. Paulus 21. Peccatum 291, 385. Psalmus 12. Religio 2. Sepultura 7. Theologia 2.

Fricare. Multa homo agit absque deliberatione; de quibus etiam quandoque nihil cogitat, sicut cum aliquis movet pedem vel manum, aliis intentus, vel fricat barbam 1-2, q. 1, 1, a. 3 | 3m | Ma. q. 2, 5, 6m | Meta. 7, lect. 6, meo. Actio 43. * Magnes 3.

Frigescere. Appetitus 75.

Frigiditas est qualitas feminina, calor autem est qualitas masculina. Job 38, lect. 2, meo. * Adoptio 5. Affinitas 9. Appetitus 75. Aqua 1. Aranea 1. Calor 5, 13. Caelum 109. Ebur. Eunuchus. Fames 1. Grave 5. Ira 51. Lux 25. Mare 1. Maria 70. Matrimonium 81, 83, 88, etc. Palpabile 2. Poena 90. Rex 9. Saturnus. Senectus 5. Septemtrio. Terraemotus 3. Timor 34, 35. Vapor 4. Ventus 4, 5. Vinum 2.

Frigus. Frigiditas.

Frondes. Anima 213. Arbor 2.

Frons. Baptismus 238, 244. Confirmatio 21. Chrisma 3. Vertex.

Fructiferum. Arbor 1, 2. Christus 212. Maria 69.

Fructificare. Usura 204, 218.

Fructuosus. Oratio 37, 38. Praedicator o. Usura 204, 218. Vita 59.

1 FRUCTUS dupliciter distinguuntur: scilicet secundum tres perfe-

20 Genus duplex: scilicet genus logicum, et genus physicum 1ª q. 66, 2, 2m | q. 88, 2, 4m. * Corpus 5, 6, 7, 11.
Genus duplex: scilicet genus Dei, et genus principii divini 1, d.
21 Genus duplex: scilicet genus praedicamentale, et genus, vel subjectum scibile. Poster. lect. 15, me° 4 | Lect. 17, me° 3.
22 Genus dicitur quatuor modis: primo generatio continua aliquorum habentium eamdem speciem; secundo illud a quo procedunt aliqua ut a generante; tertio sicut superficies est genus superficialium figurarum et solidarum; quarto quod primo ponitur in definitione et praedicatur in eo quod quid, et differentiae sicut ejus quidditates. Meta. 5, lect. fi. prin°.
23 Aliquid est in aliquo genere dupliciter: scilicet in genere entis, ut ens actu, et in genere intelligibilium, ut pura potentia 1ª q. 87, 1, c. | 2m | 1-2, q. 50, 4, 2m | 5, c. | Verit. q. 8, 6, c. | Ma. q. 16, 12, 2m | 4. * Daemon 29, 68, 81. Denominatio 8. Desiderium 13.
24 Aliquid est in aliquo genere dupliciter: scilicet per se ut species, et ea de quibus praedicatur genus, et reductive, ut principia generis, negationes et privationes 1ª q. 3, 5, c. | 1-2, q. 72, 6, 3m | 1, d. 28, q. 1, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 1, 1m | d. 35, 3, 1m | 2m | Opus. 42, c° 10 | 13.
25 Immo nulla privatio est de essentia alicujus entis, in genere collocati 2, d. 40, 1, 3m.
26 Aliquid reducitur ad aliquod genus dupliciter: scilicet per se, idest per essentiam suam, et per accidens, idest per aliquid in eo 2, d. 40, 1, c.
27 Pars non habet proprie genus, nec speciem 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | Anima. 1, c. * Deus 43, 53, etc. 172, 238, 241, 413.
28 Oppositum videtur dicere a simili 1ª q. 75, 2, 1m. * Dictio 5. Differentia o.
29 Partes sunt in genere per reductionem tantum, totum autem per se 3, d. 2, q. 2, a. 1, q. 3, c. | 5m | Anima. 1, c. | 13m | 2, 10m.
30 In omni quod est in genere, oportet esse compositionem ex materia et forma, vel actus et potentiae. Poª q. 7, 3, c. * Differre 4, 8.
31 In omni genere in quo est aliquid imperfectum, oportet praeexistere aliquid perfectum 1ª q. 51, 1, c. Perfectio 45, 46. * Definitio 4, 7, 15, 28, 49.
32 Omne quod in aliquo genere est imperfectum, oportet oriri ab eo in quo primo et perfecte natura generis reperitur 2, d. 1, q. 1, 2, c. * Aeternitas 25. Dispositio 7, 11, 43. Distinctio 2, 11, 15, 16. Diversitas 6, etc. 12. Divinatio 14. Divisio 6, 9, etc. 19. Effectus 13, 18. Embryo 1. Ens 15, 30, 39. Esse 76, etc. 88, 92. Essentia 8. Excessus 1. Femininum o. Fides 64. Finis 7, 44, 105. Forma 15, 16, 24, 53, 54, 73, 150, 163. Frumentum. Gaudium 3. Generale 1. Gratia 40, 81, 106.
33 In quolibet genere, illud quod est potissimum, est principium in illo genere, quia principium cujuslibet rei est potissima pars, et plus quam dimidium 3, d. 33, q. 2, a. 1, q. 1, c. * Habere 5. Habitus 17, 45, 46, 82. Haeresis 66. Idea 36, 37. Imago 4. Impossibilitas 2. Incarnari 2. Individuum 14, 16, 19, 42, 43. Indidivisibile 1. Ingenitum 1. Instrumentum 15. Intellectus 133, 150, 211, 214, 264. Intentio 1. Invidia 4. Ira 7. Latria 5. Locus 5. Luxuria 15. Malum 37.
34 In quolibet genere, primum est causa omnium quae sunt post 3ª q. 56, 1, c. * Masculinum o. Materia 10, 15, 16, 17. Mendacium 16, etc. Mensura 4, 6, etc. 20. Meritum 55, 71, 78, 83, 81, 90. Metaphysica 2, 22, 23, 24. Misericordia 35.
35 In omni re quae est in genere, differt esse ab essentia 1ª q. 3, 5, c. | 1, d. 8, q. 4, 2, c. | d. 19, q. 4, 2, c. | 2, d. 3, q. 1, 1, 1m | Poª q. 7, 3, c. | Ente prin° | Opus. 42, c° 1, usque c° 6. * Mos 2. Motus 6, 13, 14, 16, 54. Mulus. Mutatio 4.
36 Oppositum videtur dicere a simili. Meta. 4, lect. 2, prin. 1, etc. * Natura 10, 37, 50. Naturale 6. Negatio 1, 2. Negligentia 8. Nigredo. Nobilitas o. Nomen 7, 76. Nongenitum. Numerus 21. Objectum 11. Odium 20. Operatio 8, 25. Oppositio 2. Palium 3. Pars 12. Participare 3. Passio 41, 42, 55, 67, 94, 103.
37 Impossibile est, aliquid esse in genere, quod in nulla ejus specie est 1ª q. 7, 3, 2m | 2, d. 40, 5, 4m | Poª q. 4, 1, c.
38 Hypostasis non est in genere vel in specie, nisi per naturam quam habet 3ª q. 2, 3, 3m | 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, 1m | 2m | Poª q. 9, 5, 18m. * Peccatum 52, 153, 169, 176, 232, 255, 358, 379, 386, 389, 391, 403. Poenitentia 29, 73. Perfectio 40, 45, 46. Pharao. Philosophus 1. Postpraedicamentum. Potentia 34, 62, 63. Praeceptum 105. Praecipitatio 2. Praedicamentum o.
39 Nihil ponitur primo in genere vel specie, nisi per id quod de eo proprie praedicatur 3ª q. 63, 2, 1m. * Praedicari 28, 29, 30. Praesumptio 8. Primitiae 3, 4. Primum o. Principium 6, 7, 9. Privatio 18, 19. Processio 28. Proportio 4, 9. Proprium 1, 2. Propter 5. Psallere 2. Quantitas 1, 13, 26. Rectitudo 5. Redemptio 2. Reduplicatio 2. Relatio 46. Relictum 5, 13. Religio 99. Sacramentum 4, 19, 41, 137. Sapientia 5. Satisfactio 35, 36, 37. Scientia 18, 19, 96, 98, 103, 106, etc. 113, 114, 136, 155. Semen 12. Sensualitas 5, 13. Sensus 25, 28. Seraphin o. Simonia 7.
40 In quolibet genere, semper una species est prior et perfectior alia. Quol. 3, 6, d. | Causis 4, c° 3, fi. * Singulare. Species 5. Spes 61. Subalternum. Subjectum 2, 3. Subsistentia 4, 5. Superbia 3, 12. Tactus 4, 7. Talpa. Theologia 40. Veritas 41. Virginitas 20. Virtus 71, 72, 147, 172, 218. Vita 41, 60, 61, 63, 61.
41 In omni genere, quanto aliquid est prius, tanto est simplicius 1-2, q. 19, 2, etc. * Vitium 6, 9. Vivificare 2.
42 Relatio generis ad speciem, et e converso, est relatio rationis tantum 1ª q. 28, 1, c. * Ultimum 2. Unio 1.
43 Alia genera a relatione, secundum propriam rationem, significant aliquid alicui inhaerens 1ª q. 28, 1, 2, c. * Christus 130. Unitas 8, 17. Universale 23. Usura 52. Uxor 9. Voluntarium 8. Voluntas 50. Zelus 4.

1 GEOMETRA modico studio acquirit scientiam conclusionis, nunquam consideratae 1-2, q. 65, 1, 1m. * Accidens 120.
2 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 51, 4, 3m | q. 54, 4, 3m. * Arithmetica 1, 3. Bonitas 89.
3 Errans circa hoc principium, omne totum est majus sua parte, non potest habere scientiam geometriae 1-2, q. 65, 1, 4m | Virt. q. 5, 2, 4m. * Corpus 11. Mathematica o. Medium 1, 28. Physica 11. Scientia 22, 23, 24, 25, 146, 148.

Gerere. Balivus. Baptismus 148. Bellum 7. Cohors 1. Cura 5. Honor 31. Imperator 7. Lex 161. Minister 3. Religio 29. Sacerdos 3, 30. Vices. Virginitas 25.

Germania. Imperium. Lex 57.

Germen malum quadruplex: scilicet pravae praelationis, doctrinae erroris, praesumptuosae opinionis et praesentis consolationis. Isa. 18, fi.

Germinare. Significanter dicit Scriptura, germinet terra herbam virentem et facientem semen, quia scilicet sunt productae perfectae species plantarum, ex quibus semina plantarum oriuntur. Nec refert ubicumque habeant vim sementivam, utrum scilicet, vel in stipite, vel in fructu 1ª q. 69, 2, o. | q. 72, 1m. * Seminator.

Gesta. Confessio 38. Perseverantia 12. Sepultura 12.

Gestus. Modestia 3. Scurrilitas 1.

Giezi. Simonia 28.

Gigantes secundum Josephum et Augustinum, producti sunt semine humano operante daemone incubo vel succubo, sub certa constellatione 1ª q. 51, 3, 6m | Poª 2, d. 8, a. 4, q. 2, 3m | q. 6, 3, c. fi. * Resurrectio 32.

Gigni convenit animatis tantum, non autem generari 3, d. 8, 1, 1m. * Fides 87. Generatio 39, 86, etc. Nativitas 1. Processio 32. Usura 12.

Gilbertus Porretanus, revocat errorem suum, de assistentia relationum in divinis 1ª q. 28, 2, c. | 1, d. 26, q. 2, 1, c. | d. 33, q. 2, 5, c. | Poª q. 7, 8, c. | q. 8, 2, c. | Opus. 3, c° 66. Haeresis 121. Suffragia 12. Trinitas 10.

Gith, genus leguminis est similis cimino. Isa. 28, fi.

1 GLADIUS flammeus est impedimentum accessus paradisi terrestris et significat impedimentum regni caelestis 2-2, q. 164, 2, 5m | 2, d. 29, 5, 3m | d. 18, L. * Christus 220. Cultellus. Depositum 3. Fractio 1. Framea. Vindicatio 8.
2 Ecclesia habet gladium spiritualem ad exequutionem, sed materialem ad jussionem tantum 4, d. 37, q. 2, 1, b. | c. | L.

Globus. Paradisus 4.

1 GLORIA est clara notitia cum laude, ut Ambrosius dicit 1-2, q. 2, 3, c. | 2-2, q. 103, 1, 3m | q. 32, 1, c. | Cg. 3, c° 29 | Ma. q. 9, 1, c. | Jo. 12, lect. 6, prin° | Hebr. lect. 2, prin°. Beatitudo 22, 39, 40. Fama 2. Gloriari. Honor 15. Invidia 1, 2, 10.
2 Finis debitus appetendi gloriam, vel manifestandi aliquid bonum in hac vita, est tantum triplex: scilicet gloria Dei, utilitas proximi, et utilitas propria 2-2, q. 132, 1, 3m | Ma. q. 9, 1, o. * Magnanimitas 7. Princeps 1, 2. Prosperitas 2. Rex 3, 4, 9.
3 Homo potest laudabiliter appetere gloriam suam, ad utilitatem sui vel aliorum 2-2, q. 132, 1, 1m. Ma. q. 9, 1, c. | 1m | 2m.
4 Gloria hominis duplex: scilicet naturalis, idest imago Dei: et spiritualis, idest conscientia bona. Psal. 7, me° 2, fi. * Vitium 12.
5 Gloria dicitur vana tripliciter et est peccatum. Primo, quando est de non ente, vel de transitoriis, vel de peccato. Secundo, quando quaeritur ab hominibus et non a Deo. Tertio, quando non ordinatur ad debitum finem 2-2, q. 132, 1, c. | Ma. q. 9, 1, 2, c° * Aureola 21. Beatitudo 39, 40. Beatus 54.
6 Opus virtuosum, factum propter inanem gloriam venialem, amittit vim merendi vitam aeternam, quia nullus peccando meretur 2-2, q. 132, 3, 1m | Ma. q. 9, 2, 1m | 2m. * Capitale 8, 9, 10. Cognitio 26. Contentio 3, 4. David 1, 2. Discordia 3. Eleemosyna 36.
7 Inanis gloria est periculosa, non propter gravitatem sui, sed disponendo ad gravia, facendo praesumptuosum et nimis de se confidentem et disponendo paulatim ad privationem interiorum bonorum 2-2, q. 132, 3, 3m | Ma. q. 9, 2, 4m. * Gloriari.
8 Vanagloria vituperatur praecipue circa eleemosynam, propter defectum charitatis, praeferendo vanagloriam utilitati proximi, dum facit hoc propter illud 2-2, q. 132, 5, 3m. Hypocrisis 6. Inanis gloria. Ira 65. Jactantia 3, 4. Judaei 18.

GLORIA

GRATIA

65 Honor debetur tantum divinis. Ideo debetur tantum habenti gratiam in actu vel aptitudine, vel causaliter 3, d. 9, q. 2, 3, o.

66 Nulla creatura potest causare gratiam, sed solus Deus infundit eam immediate 1-2, q. 76, 2, 2m | q. 109, 7, c. | q. 112, 1, o. | 3, 2m | 3, q. 62, 1, c. | 3m | 5, c. | q. 64, 1, c. | 1, d. 14, q. 2, 1, c. | q. 3, 3, c. | 2m | d. 15, q. 1, 1, 4m | q. 3, 1, 2m | d. 16, 4, o. | d. 40, q. 4, 2, 3m | 2, d. 11, q. 1, 1, 2m | d. 26, 2, c. | 3, d. 13, q. 2, 1, c. | 1m | 3m | d. 19, a. 1, q. 1, c. | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, c. | 2m | q. 3, 1m | d. 5, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 14, q. 2, 2, o. | 4, c. | d. 18, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | a. 3, q. 1, c. | d. 19, q. 1, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 27, 1, 3m | 3, o. | 4, c. fi. | Rom. lect. 5, fi. | Ephes. 2, lect. 3, meo. Deus 196. * Adam 44, 86. Angelus 498, 499, 501.

67 Oppositum videtur dicere 1a q. 13, 2, o. * Anima 213. Annihilatio 15. Apostoli 1, 10, 20, 31, Baptismus 12, 13, 98, 115, 153, 154, etc. 172, 176, 179, 229, 231, 244. * Bonitas 195. Character 7, 31, 36, 43, 44.

68 Ad gratiam homo disponitur tripliciter: scilicet per opera legis a peccato retrahentis, per opera charitatis animam sanantis, et per opera humilitatis Deum lenientis. Isa 1, meo. * Charitas 12, 53, 83, 84. Cherubin 2. Circumcisio 34, 35, 36, 45. Confirmatio 26, 49, etc. Consecratio 7. Contritio 15. Conversio 1. Cooperari 2, etc. Cornelius 3.

69 Deus est causa efficiens gratiae, non autem formalis. Verit. q. 27, 1, 1m. * Daemon 11, 26, 27. Deus 194. 196, 198, 320, 419, 427, 428, 420. Dolor 39. Donum 35, 26. Electio 30. Eleemosyna 31. Evangelium 1, 5. Excaecatio 1, 2.

70 Deus dando gratiam peccatori, dicitur creare eum, quia nihil praesupponit. Sed Deus operans in habente gratiam, magnificat eum. Psal. 50, meo. * Excommunicatio 7, 9. Exorcismus 13. Experientia 10, etc. Facere 9, 10, Filiatio 33, etc. Flumen 1.

71 Causa effectiva principalis gratiae, est solus Deus: dispositiva insufficienter, purus homo, sufficienter Christus, instrumentaliter sacramenta 3, d. 19, a. 1, q. 1, c. * Fomes 5. Fons 1. Gratiarum actio 1. Haeresis 21, 114, 140. Illuminatio 8, 9. Imago 38. In 12, 13. Infernus 1. Justitia 13, 15, 67. Justificatio 3, 9, 11, etc. 16, etc. 25, etc. 32, 36, 49. Lex 75, 102, 124, 139, 140, 141, 142. Matrimonium 10, 24, 66, 67. Missio 6, 22, 29, 31, etc. 38, 39, 41. Mors 37.

72 Homo dat gratiam, non interius influendo, sed exterius exhortando ad ea quae sunt ex gratiae 3a q. 8, 6, 2m | Rom lect. 5, fi. * Nomen 14, 36. Nox 2. Oratio 50. Peccatum 339, 355, 364. Poenitentia 36, 102, 126, 136. Pharao.

73 Deus dat gratiam, dignis tantum, quos per gratiam facit dignos 1-2, q. 114, 5, 2m | Verit. q. 28, 9, 7m. * Praedestinatio 1, 2, 3, 4, 9, 15, 22, 24, 25, 29, 49. Prope 2. Religio 43. Reprobatio 3. Resurrectio 54. Salvari 6. Satisfactio 15, 16, 22.

74 Haeresis Pelagianorum, quod gratia datur propter merita praecedentia. Cg. 3, co 149, fi. | Verit. q. 29, 6, c. | Rom. 8, lect. 6, meo | co 9, lect. 2, meo | lect. 3, prino | 2a Tim. 2, fi. * Schisma 7. Temporale 1. Thurificatio 2. Verbum 76. Virtus 84.

75 Datum pro meritis, dicitur quandoque gratia, quia principium ejus est gratia, et ultra merita. Opus. 3, co 222. * Vita 12, 13, 23.

76 Deus dat gratiam indignis negativa, non autem dispositive, id est resistentibus gratiae 3, d. 27, 4, 4m * Vocatio 1, 3.

77 Origo gratiae et charitatis, est per novam infusionem, sed augmentum earum est per hoc, quod actus earum infusus educitur de imperfecto ad perfectum, sicut augentur qualitates naturales 1, d. 1, q. 22, c. fi. Charitas 69, 75, 85. * Christus 77.

78 Gratia sicut tripliciter exit in esse, sic et tripliciter desinit esse: scilicet modo quasi supernaturali, modo quasi voluntario, et modo quasi naturali. Opus. 61, co 16.

79 Gratia procedit a Deo, tamquam imago ab artifice, tamquam radius a sole, et tamquam rivulus a fonte. Opus. 60, co 1.

80 Gratia non habet terminum, ultra quem non possit progredi, et augeri 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 2, 2m | a. 3, q. 2, c.

81 Deus non facit continue novam gratiam, sed conservat gratiam datam, sine innovatione. Quol. 4, q. 6, o. | Opus. 9, q. 38.

82 Deus aufert gratiam ab eo, qui per negligentiam non utitur gratia ei data. Psal. 38, meo.

83 Omnis gratia, et donum Dei, est a tota Trinitate. Psal. 41, prino.

84 Flumen significat gratiam Spiritus sancti tripliciter. Primo propter abundantiam. Secundo quia de fonte, scilicet Patre et Filio est. Tertio quia movet cor ad opus. Psal. 45, prino.

85 Christus secundum quod homo, disposuit totum genus humanum ad gratiam tripliciter. Primo, per operationem nostram credendo Christum esse Deum et hominem. Secundo, per operationem ejus, satisfaciendo, merendo et orando. Tertio, affinitate ejus ad nos, quia ex hoc quod incarnatus est humana natura est magis Deo accepta 3, d. 13, q. 2, 1, 3m.

86 Gratiae gratis datae, non sunt habitus: alias si essent habitus, propheta quando vellet per donum prophetiae revelationem haberet, quod falsum est, sed sunt motus a Spiritu sancto. Non tamen semper, quia sine gratia gratum faciente non potest recte a moralibus vita duci, secundum Augustinum, secundum quod ly recte, importat rectitudinem ad finem ultimum pertingentem. Potest tamen etiam sine ea recte aliquid agi rectitudine quam habet actus ex materia et circumstantiis a fine debito, sed non sine gratia, quae dicitur gratuita Dei voluntas 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 2, 3m | Quol. 12, 27, 1m.

87 Voluntas nostra est pedissequa respectu gratiae gratuitae, et respectu gratiae gratum facientis, et non praevia, nec causa. 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 2, 2m.

88 Humanitas Christi, ministri ecclesiae, et sacramenta, sunt causae gratiae instrumentaliter tantum 1-2, q. 112, 1, 1m | 2m | 3a q. 88, 1, 1m | 6, 2m | q. 62, 1, o. | 5, c. | q. 64, 1, o. | 1, d. 14, q. 3, 1m | d. 15, q. 5, a. 1, q. 1, 2m | 3, d. 13, q. 2, 1, 1m | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, o. | d. 14, q. 2, 4, o. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Verit. q. 27, 3, 5m | 6m | 4, o. | Rom. lect. 5, fi. * Adam 86. Baptismus 98, 115, 153, 164, etc. 174, 179, 205, 217, 229, 231, 244. Character 7. Circumcisio 34, etc. 43. Clavis 3.

89 Minister impartitur gratiam dupliciter: scilicet per sacramenta, et exhortando. Opus. 22, co 2 | Rom. lect. 5, fi.

90 Sacramenta, et sacerdos veteris legis, ostendebant gratiam Dei ut futuram, et nihil ad eam operabantur. Sed in lege nova ostendunt eam ut praesentem, et ad eam operantur dispositiva et instrumentaliter tantum 4, d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, 1m. * Confessio 5, 15, 56, etc. Confessor 5, 6. Confirmatio 26, 49, etc. Culpa 3, 4. Electio 27, 30.

91 Oppositum videtur dicere a simili 4, d. 1. q. 2, a. 4, q. 2, c.

92 Sacramenta efficiunt gratiam pertingendo ad dispositionem gratiae, non autem ad essentiam ejus 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 1, o. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, o.

93 Deus quantum est in se, paratus est dare omnibus gratiam. Ideo illi soli privantur gratia, qui in se praestant impedimentum gratiae. Cg. 3, co 159, fi.

94 Carentia gratiae imputatur homini, quia per liberum arbitrium potest prestare et non praestare impedimentum gratiae. Cg. 3, co 159 | 160.

95 Oppositum videtur dicere 2-2, 4, 2, 9, 1m | 3, d. 30, 3, 5m | 4, 1m | Verit. q. 29, 6, c.

96 Omnia sacramenta novae legis causant gratiam, non autem veteris 1-2 q. 100, 2, 3, c. | q. 103, 2, c. | q. 110, 12, c. | 2-2, q. 100, 2, 3, c. | 3a q. 61, 4, 2m | q. 62, 1, 6, o. | q. 63, 1, 3m | q. 66, 2, c. 1m | q. 72, 5, 3m | q. 87, 2. 2m | 3, c. | 1, d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | d. 5, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 16, 1, 3m | 3, d. 9, q. 1, a. 3, q. 3, 1m | d. 40, 3, o. | 4, d. 1, q. 1, a. 1, q. 1, o. | a. 2, q. 5, 2m | a. 4, q. 1, o. | a. 5, q. 1, o. | q. 2, a. 5, q. 1, c. | q. 2, c. | d. 2, L. | d. 7, q. 2, a. 2, q. 1, c. | d. 12, q. 2, a. 1, q. 1. c. | d. 14, q. 2, a. 1. q. 1. c. | a. 4, c. | Cg. 4, co 57 | 74 | Verit. q. 27, 3, 20m | 4, o. | Ma. q. 7, 11, 14m | 12, c. | Quol. 4, 10, c. | Quol. 12. 15, o. | Jo. 11, lect. 6, fi. | Rom. 6, lect. 3, meo | Galat. lect. 1, fi. | co 2, lect. 4, fi. | Hebr. 3, lect. 3, meo.

97 Sacramenta ex secunda sanctificatione idest ex usu eorum habent, quod causent gratiam, non autem ex prima 3a q. 62, 4, 3m | 1, d. 7, q. 1, a. 3, q. 3, 1m.

98 Immo hoc habent ex prima, idest ex institutione 3a q. 66, 2, c.

99 Virtus productiva gratiae, datur complete sacramentis in usu eorum, sed incomplete in institutione eorum 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 2, 2m. * Episcopus 12. Eucharistia 24, 25, 46, 258, 261, 269, etc.

100 Nec in aliquo gradu boni, nisi reductive ad maxima bona, in quibus est gratia, quae est complementum virtutis, quasi finis ejus 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 2, 3m. * Exorcismus 13. Fons 1. Haeresis 21.

101 Gratia est in sacramentis intentionaliter, ut in signo et causa instrumentali, non autem ut in subjecto 1a q. 43, 6, 4m | 3a q. 62, 3, o. | q. 72, 3, 3m | 1, d. 15, q. 5, a. 1, q. 1, 2m | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 4, o. | Verit. q. 27, 4, 4m | 7, o.

102 Signum sacramentale in poenitentia, non causat gratiam sicut in aliis sacramentis, quia non datur ab exteriori. Ideo non repraesentat agens extrinsecum, sicut in illis 1-2, q. 103, 2, c. | 4, d. 5, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 7, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | d. 12, q. 2, a. 1, q. 1, c. | d. 17, q. 3, a. 1, q. 1, 1m | a. 3, q. 1, c. | a. 5, q. 1, c. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, o. | d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | 3m.

103 Gratia in sacramentis, non est corporea, nec incorporea. Verit. q. 27, 4, 5m. * Lex 102, 124, 139, 140, 141, 142.

104 Virtus causandi gratiam, est in sacramentis intentionaliter ut in subjecto 3a q. 63, 4, o. | q. 63, 3, c. | q. 65, 3, c. | q. 73, 1, 2m | 3m | q. 78, 4, o. | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 2, o. | q. 4, 1m | d. 7, q. 1, art. 3, q. 1, 2m | d. 8, q. 2, 3, o. | d. 43, a. 2, q. 2, 3m | Verit. q. 27, 4, 4m | Quol. 12, 15, o. * Manus 3. Matrimonium 66, 67, 68. Misericordia 30.

105 Haec virtus est in multis, tamquam in uno subjecto, scilicet in materia et forma 3a q. 62, 1, 4m | q. 82, 1, 1m | 4, d. 1, q. 1, a. 4, q. 2, 5m. * Ordo 66, etc. 71, 76, etc. Peccatum 5, 6, 147, 374. Poenitentia 11, 15, 30, 102, 103, 126, 134, etc.

106 Haec virtus non est in praedicamento per se, sed reducitur ad genus qualitatis 3a q. 62, 4, 2m | q. 63, 2, c. | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 2, 1m | 3m | * Sacerdos 12, 32. Sacramentale.

107 Gratia sacramentalis, est species gratiae communiter sumptae. Ideo non dicitur aequivoce 3a q. 62, 2, 3m.

infinitae, inquantum est offensa Dei 1-2. q. 114, 3, 3m | 3, d. 1, q. 1, 2, 5m | 4, d. 14, q. 1, art. 4, q. 1, 1m | q. 2, a. 1, q. 1, 4m.

158 Gratiae convenit per se facere justum, per accidens autem de impio facere justum 4, d. 49, q. 4, 1, 3m. * Maria 16, etc. 56.

159 Primus effectus gratiae gratum facientis est remissio peccatorum 3a q. 72, 7, 1m | Gal. lect. 1, meo. * Peccabilis. Peccatum 5, 6, 169, 177, 180, 189, 259, 268, 338, 339, 355, 374, 437. Pharao. Poena 25, 41, 86. Poenitentia 11, 15, 30, 126.

160 Nulla culpa potest remitti sine gratia 3a q. 62, 6, 3m | q. 70, 4, c. | q. 86, 3, c. | q. 87, 4, o. | q. 89, 1, c. | 2, d. 20, q. 2, 3, 5m | 4, d. 7, q. 2, a. 2, q. 1. c. | d. 16, q. 2, a. 1, q. 3, o. | a. 2, q. 1, c. | d. 17, q. 1, a. 3, q. 1, o. | d. 43, a. 2, q. 1, c. | Cg. 3, co 157 | Libo 4, co 71 | Verit. q. 28, 1, o. | Opus. 3, co 45 | Isa. 1, meo | Rom. 4, lect. 2, fi. Titum 3, lect. 1, fi.

161 Minima gratia baptismalis sufficit ad delendum omnia peccata 3a q. 62, 6, 3m | q. 69, 8, 1m | q. 70, 4, c. | 2, d. 29, 3, 3m | 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 1, 1m | d. 22, q. 1, a. 3, q. 1, 1m. * Purgatio 1. Religio 43. Resistere 1. Sacerdos 12.

162 Remissio culpae et poenae aeternae, est effectus gratiae operantis, sed remissio poenae temporalis est effectus gratiae cooperantis 3 q. 86, 4, 2m | 6, 1m | q. 88, 1, 4m. * Sacramentum 30, 31, 77, 91, 98, 108, etc. 127, etc. Sacrificium 34. Satisfactio 12, 16, 27.

163 Ad remissionem venialium, non requiritur nova infusio gratiae 3a q. 65, 1, 8m | c. 87, 2, o. | 3, o. | 4, 2m | 4, d. 16, q. 2, a. 2, q. 1, o. | Ma. q. 7, 11, c. | 14m | 12, c. 1m.

164 Sed requiritur ad remissionem mortalium 3a q. 87, 2, 3m.

165 In omni infusione gratiae, remittuntur venialia, quo ad culpam, nisi sit impedimentum, non autem semper quo ad poenam 3a q. 87, 2, 3, o.

166 Gratia est efficacissimum remedium ad vitandum peccatum 4, d. 20, a. 2, q. 3, c. | a. 3, q. 1, 4m.

167 Homo existens in gratia potest vitare omnia et singula peccata mortalia et singula venialia, non autem omnia 1-2, q. 74, 3, 2m | q. 109, 8, o. | 2-2, q. 158, 2, 3m | 3a q. 87, 1, 1m | 2, d. 24, q. 3, 2, 4m | d. 28, 2, c. | 2m | d. 41, q. 2, 1, 6m | 3, d. 31, q. 1, 3, 4m | 4, d, 12, L. fi. | d. 13, q. 2, 3, 4m | d. 16, q. 2, a. 1, q. 2, 2m | a. 2, q. 2, 2m | d. 38, q. 2, a. 2, q. 1, 1m | Verit. q. 22, 5, 7m | q. 24, 12, c. 1m | 13, o. | Ma. q. 7, 6, 8m | 1a Cor. 12, lect. 1, fi. | Gal. 5, lect. 4 | Hebr. 10, lect. 3, prino.

168 Haeresis Pelagianorum, quod homo potest per liberum arbitrium, sine gratia, perseverare in bono et resurgere a peccatis et vitare peccata 2, d. 28, 2, c. fi. | d. 30, L. prino | Cg. 3, co 155 | 157 | 166, fi. | Verit. q. 24, 12, c. | Mat. 6, meo.

169 Homo indiget auxilio Dei ad cognitionem cujuscumque veri, non autem gratia habituali, sed tantum ad cognitionem supernaturalem 1-2, q. 109, 1, o. | 2, 3m | 2, d. 28, 5, o. * Adam 5, 23, 69, etc. Amor 40, 41. Assimilatio 6, 7.

170 Homo potest scire se habere gratiam per revelationem et conjecturaliter per aliqua signa, non autem per seipsum et certitudinaliter 1-2, p. 112, 5, o. | 1, d. 16, 1, 5m | 4. d, 21, q. 2, 2, c. * Beatitudo 88, etc. 116. Character 21. Cessare 4.

171 Expedit quandoque praesentiam Dei in nobis per gratiam ignorare propter tria: scilicet ut timor divini judicii nos humiliet ne praesumpta securitas nos praecipitet, et vigilanter et desideranter gratiam Dei expetamus 1-2, q. 112, 5, c. | Opus. 60, c. 20, o. * Coactio 9. Cognitio 5, 6, 7. Conjunctio 1, 2, 3, 4. Contritio 13, 16.

172 Homo potest bene et malefacere sine gratia habituali, non autem mereri. Neutrum vero potest sine auxilio Dei 1a q. 62, 4, c. | 1-2, q. 109, 2, 5, o. | 6, c. | q. 114, 2, o. | 2-2, q. 10, 4, c. | q. 83, 15, 1m | 1, d. 14, 2, o. | 2, d. 24, q. 1, 4, o. | d. 26, 5, o. | d. 28, 1, o. | d. 29, 1, o. | d. 39, L. | 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 2, 1m | 3m | Cg. 3, co 147 | 150 | Verit. q. 24, 1, 2m | 6m | 9m | 4, 8m | 14, o. | q. 26, 6, 12m | Quol. 1, 7, c. | Quol. 5, 2, o. | 1a Cor. 12, lect. 1, fi. * Conversio 1, 3, 8.

173 Gratia gratum faciens est necessaria ad dispensandum vel recipiendum sacramenta digne 4, d. 24, q. 1, a. 2, q. 1, o. | a. 3, q. 1, o. * Experientia 6, 10, etc. Fides 71. Flumen 1. Industria. Infidelis 8. Justitia 67. Lex 140, etc. Libertas 8, 9. Patientia 8. Pax 28.

174 Homo sine auxilio Dei gratuito, non potest se ad gratiam praeparare 1a q. 62, 2, o. | 1-2, q. 109, 6, o. | Cg. 4, co 72 | Verit. q. 24, 15, o. | Quol. 1, 7, o. | Hebr. 12, lect. 3, meo. Supra 62.

175 Immo homo magnanimus nullo indiget 2-2, q. 129, 6, 1m.

176 Homo potest se praeparare ad gratiam, sine alia gratia habituali, non autem sine auxilio Dei 1a q. 62, 2, 3m | 1-2, q. 109, 6, o. | 2, d. 5, q. 2, 1, o. | d. 28, 4, o. | Verit. q. 24, 1, 2m | 15, o. | Quol. 1, 7, o. | Hebr. 12, lect. 3, meo.

177 Homo post peccatum non magis indiget gratia Dei, quam ante, sed ad plura, scilicet ad sanandum et merendum 1a q. 95, 4, 1m | 1-2, q. 107, 2, c. | q. 109, 2, 3, 4, c. | 3a q. 61, 2, 1, 1m | 2, d. 29, 3, 3m | Verit. q. 27, 5, 3m | Ma. q. 3, 1, 9m.

178 Homo in statu naturae integrae poterat sine gratia habituali vitare omnia et singula peccata mortalia et venialia, non autem sine auxilio Dei 1-2, q. 109, 8, c. | Verit. q. 27, 5, 3m. * Praeceptum 93, 94. Praelatio 19. Prophetia 3, 19.

179 Immo et solo libero arbitrio hoc poterat 2, d. 5, q. 2, 1, o. | d. 28, 4, o.

180 Homo in gratia existens, potest perseverare sine alia gratia habituali, non autem sine auxilio Dei 1-2, q. 109, 9, 10, o. | q. 114, 2, c. | 2-2, p. 137, 4, o. | 2, d. 29, L. prino | Cg. 3, co 155 | Verit. q. 24, 13, o. | q. 27, 5, 3m | Psal. 31, fi. | Jo. lect. 6, meo.

181 Homo existens sine gratia et in peccato mortali non potest diu persistere, quin ruat in aliud peccatum mortale 1-2, q. 109, 8, o. | Cg. 3, co 60 | 1a Cor. 12, lect. 1, fi. | Hebr. 10, lect. 3, prino.

182 Immo existens in peccato mortali, potest per liberum arbitrium sine gratia habituali, vitare omnia et singula peccata mortalia, non autem sine auxilio Dei 2, d. 20, q. 2, 3, 1m | d. 28, 2, o.

183 Homo sine gratia potest vitare singula peccata mortalia, non antem omnia 1-2, q. 63, 2, 2m | q. 109, 8, o. | Cg. 3, co 160 | Verit. q. 22, 5, 7m | q. 24, 1, 10m | 12m | 12, o. | 1a Cor. 12, lect. 1, fi. | Hebr. 10, lect. 2, prino.

184 Immo per peccatum homo incurrit necessitatem peccandi venialiter, non autem mortaliter 2, d. 20, q. 2, 3, 5m | d. 28, 2, o. * Rectitudo 5.

185 Quaedam sunt peccata mortalia quae homo sine gratia nullo modo vitare potest, scilicet quae directe opponuntur virtutibus theologicis 1-2, q. 63, 2, 2m.

186 Immo ex solo libero arbitrio ea vitare potest 2, d. 5, q. 2, 1, o. | d. 28, 4, o.

187 Homo non potest resurgere a peccato sine auxilio Dei et gratia habituali 1-2, q. 109, 7, o. | q. 113, 2, o. | q. 114, 2, c. | 2-2, q. 137, 5, 3m | 3a q. 86, 3, c. | 2, d. 20, q. 2, 3, 5m | d. 28, 2, c. | Cg. 3, co 157 | Libo 4, co 172, prino | Verit. q. 22, 5, 7m | q. 24, 1, 10m | 12m | 4, 5m | 12, 3, 4m | q. 28, 2, o. * Resistere 1. Revelatio 7, 10, etc. Sacramentum 56. Salvari 6, 9, 10.

188 Homo in gratia existens, indiget auxilio Dei movente ad recte agendum, non autem alia gratia habituali 1-2, q. 109, 9, o. | Psal. 45, meo 4.

Gratianus. Haeresis 80, 115.

1 GRATIARUM actio respicit gratiam dantis. Ideo ubi est major gratia dantis, ibi debet esse major gratiarum actio recipientis 2-2, q. 106, 2, c. * Beatus 36, 45. Benefacere 5. Beneficium 1, 3, 5, 12. Confessio 1. Donum 41.

2 Gratiarum actio debetur dationi gratuitae, quae proprie est donatio, non autem dationi debitae 4, d. 22, q. 1, a. 2, q. 1, c.

3 Gratiarum actio non debetur tantum danti, sed etiam promittenti 2-2, q. 88, 5, 2m | 6, c. * Gratificatio. Gratitudo o.

4 Gratiarum actio debet fieri Deo tripliciter: scilicet ore, idest laudando et praedicando toto corde et opere. Psal. 9, prino. * Holocaustum 4. Ingratitudo 1, 3, 5, etc. Missa 5, 26. Oratio 16, 23, 87. Poenitentia 36. Psallere 1. Sacrificium 38. Status 13.

5 Gratiarum actio debet esse ordinata ad Deum assidua et universalis 1a Thess. lect. 1, prino. Oratio 10, 23, 87. * Unctio 33. Usura 124.

Gratificatio, idest gratiarum actio facta Deo est actus religionis 2-2, q. 106, 1m. * Amor 51. Anima 300. Gratus.

Gratiosus in verbo est Christus et quilibet homo tripliciter: scilicet quando loquitur utiliter ordinate et ferventer et persuadet efficaciter. Psal. 44, prino. * Dulcedo 1, 2. Gratitudo o. Operatio 48.

Gratis. Abraham 17. Campsoria 9. Christus 66. etc. 76. Fides 10. Flumen 1. Gratia 20, 21, 22, 26, 29, 46, 86, 87, 121, etc. Gratiarum actio o. Gratuitum. Gratus. Lingua 38. Medicus 8. Miraculum 20, 24, 25. Perfectio 75. Praedestinatio 29. Praedicare 1, 12. Prophetia 3. Sapientia 44. Sermo 2. Simonia 4. Statutum. Usura 61, 62, 69, 70, etc. 102, 103, 104, 108, 167, 193, 196, 226. Usus 17, 18.

1 GRATITUDO seu gratia est virtus specialis, reddens gratiam benefactori 1-2, q. 60, 3, c. | 2-2, q. 106, 1, o. | q. 107, 1, c.

2 Gratitudo, ingratitudo, datio beneficii, clementia et misericordia non sunt proprie ad seipsum 2-2, q. 106, 3, 1m. Clementia 3. * Beneficium 3, 12. Charitas 153. Ingratitudo 1, 2, 6, 7, 9. Justitia 22. Poenitentia 11. Recompensatio. Retributio 1.

3 Ad gratitudinem tria requiruntur. Primo quod homo recognoscat beneficium acceptum. Secundo quod laudet et gratias agat. Tertio quod retribuat loco et tempore, secundum suam facultatem 2-2, q. 107, 2, c. Benefacere 5.

4 Virtus duplex opponitur gratitudini: scilicet per excessum ut recompensando quibus non debet, vel citius quam debet; et per defectum, scilicet ingratitudo quae magis opponitur ei 2-2, q. 107, 2, c.

Gratuitum. Adam 44. Amor 51, 52, 65, 161, 191, 195. Angelus 226, 400. Damnatio 14. Donum 25, 26. Fides 10, 142. Gratia 87. Gratiarum actio 2. Habitus 28, 58. Intellectus 297. Justitia 5, 6, 59, 70, 86. Lumen 20. Mutuum 3, 4. Rectitudo 5. Simonia 19. Statutum 1. Usura 35, 39, 69, etc. 76, 150. Uti 19.

Gratum. Passio 83. Poenitentia 11. Promissio 2.

Gratum faciens. Charitas 71. Datio 25. Gratia 21, 26, etc. 51, 86,

H

HABILITAS

6 Haberi proprie, non dicitur quod participatur secundum quemcumque modum, sed tantum secundum actum perfectum 1, d. 15, q. 4, 1, 3^m. * Aeternitas 24. Assentire 4. Avaritia 1, 8, 12. Audacia 19, 20. Aureola 9, 13, etc. Beatus 16, 18, 36. Bonitas 38, 225, 226. Charitas 10, 28. Caiphas. Christus 38, 71. Comprehendere 2, 8. Creatio 20, 43. Daemon 20. Damnum 4, 4, 5. Datio 2. Delectatio 58. Desperatio 14. Deus 208. Definitio 3. Dignitas 3. Disputatio 8. Distinctio 15. Divitiae 2. Duo 1, 3. Eleemosyna 32, 38. Episcopus 30. Esse 40, 57, 73. Essentia 11. Eucharistia 259. Facultas. Fides 27. Filiatio 34. Finis 38, 96. Forma 109. Fruitio 8, 9. Gratia 132, 245, 270. Habitus 4, 6, 7, 56, 67, 79, 82. Haeresis 61, 117, 142. Hymnus. Imperfectio 4. Invidia 13. Ira 28. Justus 7. Lectoratus 1. Lex 24. Medium 8. Meritum 7, 15, 60, 64, 65, 75, 104. Peccatum 29, 293, 261, 368. Pietas 8. Pignus 1. Poena 74, 89. Possibilitas 1. Praeceptum 22. Praedestinatio 17. Praedicare 8. Princeps 28. Privatio 12. Prius 5. Recipere 7. Relatio 5, 6, 99. Religio 32, 45, 72. Resurrectio 11, 22. Revelatio 10, etc. Sacramentum 80. Sanguis 9. Sapientia 36, 44. Scientia 58, 106, 161. Sors 3. Spes 15, 41, 72. Sterilitas 2. Timor 62. Ubi 2. Usura 206. Uxor 1, 8, 9, 19. Virtus 8, 135, 241. Votum 35, 36.

1 HABILITAS est medium inter potentiam vel subjectum et actum, seu formam 1^a q. 48, 4, 2^m | 2, d. 34, 5, 5^m.

2 Habilitas dupliciter minui potest, scilicet subtrahendo aliquid ejus, et apponendo contrarium. Et utraque diminutio, fit in omni potentia. Sed magis prima in potentia activa, et secunda in passiva. Et prima tollit eam, non autem secunda, nisi corrumpatur. Ma. q. 2, 12, c. | 1^m. * Agilitas 3. Appetitus 52. Aptitudo. Bonitas 148. Charitas 85. Habitus 2, 4, 29 57. Illuminatio 7, etc. Instinctus. Intellectus 129. Justitia 13, 15. Magnanimitas 19. Naturale 18. Operatio 54, 55, 59. Peccatum 147, etc. 361, etc. 380. Phantasma 7, 8. Possibilitas 1. Privatio 5, 7, 9, etc. 15. Prophetia 40. Virtus 82, 147.

1 HABITARE cum Deo sancti dicuntur quadrupliciter: scilicet puritate, amore, contemplatione, et gloria. Isa. 33, fi. * Assumere 40. Avaritia 9. Caelum 122. Civis 1. Daemon 20. Debitum 17. Domus 1. Elephas 4. Gratia 152. Ibices. Jerusalem.

2 Utilitas habitationis cum Deo, ostenditur quantum ad quatuor: scilicet quantum ad altitudinem securam, quod tamen est contra consuetudinem altitudinis, quantum ad satietatem plenam, quantum ad claram visionem, et quantum ad affectionem sanctam, scilicet per contemptum terrenorum. Isa. 33, me^o. * Christus 75. In 15. Inhabitare. Paradisus 3, 6. Pax 21. Reverentia 8. Templum 10. Terra 4.

3 Indigni ad habitandum cum Deo, dicuntur dupliciter: scilicet eminentes saeculi sapientia, idest in philosophia, et eminentes in saeculi eloquentia, sed non in Dei sapientia. Isa. 33, fi.

Habituale. Assumere 52. Avaritia 16. Cognitio 22. Contritio 26. Conversio 1. Daemon 44. Dos 4. Eucharistia 269. Filiatio 44. Fomes 2. Gratia 7, 25, 64, 137, 169, 172, 176, 179, 180, 187. Haeresis 112. Imago 29. Intelligibile 2. Judicium 57. Memoria 6, 7. Miraculum 20. Nitor 2. Notitia 1, 5. Peccatum 291, 310, 383, 416, 431. Poena 19, 41. Pietas 8. Sapientia 44. Virtus 28, Visio 8.

Habitudo A. vel Ab. 2. Actio 49, 50. Aeternitas 6. Amor 216. Analogia 4, 11. Anima 159, 269. Appetitus 40. Bonitas 154. Causa 30, 31. Comedere 4. Comprehendere 2. Consanguinitas 3, 6. Constructio. Creatio 14, 20. Creatura 3, etc. 18, etc. De o. Denominatio 2. Deus 433. Eucharistia 117, 127, 129. Ex o. Facere 1, etc. Forma 45. Gratia 2. Habitus 9, 10, 17. In 1, 2. Materia 41. Nomen 59. Per o. Persona 43, 45. Processio 9, 52. Proportio 1. Respectus. Suppositum 2, 3. Virtus 152.

1 HABITUS proprie, est qualitas informans aliquam potentiam, vel principium eliciens actum 1-2, q. 49, 1, o. | 1, d. 3, q. 5, 5^m | 2, d. 24, q. 1, 1, c. Verit. q. 20, 2, c. * Actu vel habitu. Actus. Adoratio 17. Amor 131, 176, 195, 213. Appetitus 96.

2 Habitus est qualitas de difficili mobilis, qua homo potest uti cum voluerit, reddens operationem delectabilem 1-2, q. 49, 2, 3^m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, c. | d. 23, q. 1, 1, c. Actus 121. * Avaritia 16. Aversio 2. Augmentum 9, 15. Blasphemia 16. Charitas 2, 10, 24, 100. Delectatio 33.

3 Mobile de facili vel difficili, non sunt differentiae essentiales habitus et dispositionis, sed ponuntur pro eis 1-2, q. 49, 2, 3^m | Ma. q. 7, 2, 4^m. * Conscientia 1, 6, etc. Differentia 25. Dos 4. Elementum 17. Facilitas 1. Fides 3. Forma 57, 130.

4 Habitus est secundum quem ad aliquid nos habemus bene vel male 1^a q. 83, 2, c. | 1-2, q. 49, 1, c. | 2, c. | 1^m | 3, d. 23, q. 1, 1, c. | 4, d. 4, q. 1, 1, c. * Fructus 10. Gratia 2, 46. Habere o. Habilitas o. Haeresis 112. Ignorantia 3.

5 Potentia est qua possumus aliquid simpliciter: sed habitus est quo illud possumus bene vel male 4, d. 4, q. 1, 1, c. | Cg. 4, c^o 76, 3^m. * Intellectus 11, 12, 17, 52, 107, 245, 252. Judicium 1, 19. Justitia 7, 8, 13, 15. Justificatio 4.

6 Idem habitus non se habet quandoque ad bonum et quandoque ad malum, sed bene eadem potentia 1-2, q. 49, 4, 3^m | q. 54, 3, o.

HABITUS

7 Immo aliquis habitus se habet ad utrumque, sicut opinio ad verum et ad falsum 1-2, q. 55, 4, c. | Virt. q. 1, 2, c.

8 Habitus non est dispositio objecti ad potentiam, sed e converso 1-2, q. 51, 4, 1^m. * Justus 9. Latria 2.

9 De ratione habitus non est respectus ad potentiam, sed ad naturam 1-2, q. 49, 2, c. | 1^m | 3, 2^m. * Lex 5, 33.

10 De ratione habitus est, quod importet habitudinem ad naturam primo et per se, secundum quod convenit et disconvenit 1-2, q. 49, 1, c. | 1^m | 3, o.

11 Habitus distinguuntur specie secundum tria: scilicet secundum principia activa eorum secundum naturam, et secundum objecta specie differentia 1-2, q. 54, 2, o. | 3, c. | q. 60, 1, c. | q. 63, 4, c. * Liberum 2.

12 Oppositum videtur dicere a simili. Phy. 7, lect. 8, me^o.

13 Habitus distinguuntur specie, in ordine ad naturam dupliciter. Vel secundum convenientiam, ut habitus bonus et malus, vel secundum convenientiam ad naturam humanam et superiorem, ut virtus divina, vel heroica, et humana 1-2, q. 54, 3, o. * Malitia 2, 5. Malum 33. Meritum 13, 21, 22, 26, 27, 50, 64. Modestia 4. Notitia 1. Objectum 2, 3, 5, 6, 14, 16.

14 Omnis habitus habet speciem et quantitatem ex objecto. Ma. q. 7, 2, c. Objectum 2, etc.

15 Consuetum est apud auctores, ut habitus per actus definiant ponentes actus pro habitibus 1-2, q. 70, 1, 3^m | 2-2, q. 58, 1, c. | 1^m | 4, d. 14, q. 1, a. 1, q. 6, 1^m | d. 33, q. 3, 1, c. fi. | Cg. 4, c^o 12 | Verit. q. 14, 1, 4^m | q. 24. 4, 11^m | 12^m. Actus 114. * Operatio 7. Oppositio 7. Passio 9. Patientia 1. Peccator 2. Peccatum 85, 137, 143, 145, 146, 148, 161, 240, 283, etc. 291, 383, 405, 414, etc. fectio 65, 75. Pietas 2, 8, 16. Praeceptum 19, 83, 67, 72, 91. Prophetia 1, 2.

16 Habitus est principium actus, et finis ejus, inquantum utitur actu imperato ad finem proprium 3, d. 36, L. fi.

17 Diversi fines proximi diversificant species habitus, licet unus finis ordinetur ad alium finem 2-2, q. 47, 11, 2^m. * Christus 57, 61, etc. Scientia 6, 46, 50, 57, 107, 143. Superbia 17. Synderesis 1, 6. Uti 16. Virtus 2, 16, 91. Voluntas 50.

18 Habitus secundum quod est praedicamentum, importat habitudinem indumenti ad indumentum 1-2, q. 49, 1, c. | Meta. 11, lect. 12, $prin^o$ | Phy. 3, lect. 5, fi. | lib^o 5, $prin^o$. * Abscondere 3. Accidens 93. Christus 34. Ubi 2.

19 Habitus secundum quod est postpraedicamentum, est secundum quod homo vel quaecumque alia res dicitur aliquid habere. Sed habitus praedicamentum, dicitur tamquam actio quaedam habentis et habiti, sicut est in illis quae circa nos habemus 1-2, q. 49, 1, c. | 2^m.

20 Habitus religionis est observantia regularis, pertinens ad tria principalia vota, ut signum obligationis 2-2, q. 186, 7, 2^m | q. 188, 1, 2^m. * Abscondere 3. Episcopus 23. Modestia 4. Professio 6. Religio 40, 92. Votum 62.

21 Portans habitum religionis ex voto ultra annum, obligatur ad religionem 4, d. 38, q. 1, a. 3, q. 1, 5^m.

22 Oppositum videtur dicere a simili. Quol. 10, 11, 1^m.

23 Habitus sumitur quadrupliciter: scilicet pro postpraedicamento, pro praedicamento, pro prima specie qualitatis, et pro habitu religionis 1-2, q. 49, 1, o. | 2-2, q. 186, 7, 2^m | q. 188, 1, 2^m.

24 Habitus qualitas, dicitur dupliciter: scilicet dispositio potentiae ad actum et dispositio ad naturam 1-2, q. 49, 3, 4, c. | q. 50, 1, c. | 1^m | 2, c. | 3^m | 3, 2^m | q. 51, 1, c. | q. 54, 1, 2, c. | q. 82, 1, c. * Appetitus 96. Ars 2, 15, 17.

25 Aliquid dicitur habitus dupliciter: scilicet essentialiter, idest id quo quis agit et contentum habitu. Secundo modo qui est in habitu et non in actu similis est dormienti, non autem primo modo 1-2, q. 49, 1, c. | Verit. q. 20, 2, 2^m. Benignitas. Blasphemia 16. Cognitio 22.

26 Habitus quadruplex: scilicet mutans tantum, qui mutatur tantum, utrumque et neutrum. Phy. 1.

27 Habitus duplex: scilicet naturalis et infusus a Deo 1-2, q. 51, 1, 4, o. Daemon 32, 44. Delectatio 27.

28 Habitus homini infunduntur a Deo, duplici ratione: scilicet ad finem supernaturalem, sicut omnes virtutes gratuitae, vel ad ostendendam virtutes Dei, ut sanitas et scientia miraculosae 1-2, q. 51, 4, o. * Deus 252, 262, 383. Felicitas 3. Filiatio 34.

29 Habitus dupliciter habilitat ad aliquid: scilicet inclinando per formam et removendo impedimentum. Ma. q. 4, 2, 4^m.

30 Habitus et consuetudo inclinant per modum naturae. Verit. q. 21, 10, c. | 1^m | 12, 32^m | 33^m. Consuetudo 1.

31 Habitus fit de facili mobilis dupliciter: scilicet per se, quia scilicet non habet ita perfectum esse in subjecto; et per accidens, idest per dispositionem contrarii. Ma. q. 7, 2, 4^m. * Finis 2, 81, etc. 112, 122, 128. Forma 57, 130. Frui 9.

32 Habitus sunt necessarii ad tria: scilicet ad firmitatem, promptitudinem et delectationem in opere 1-2, q. 49, 4, o. | Verit. q. 20, 2, c. | Virt. q. 1, 1, c. | 11^m | 13^m | q. 2, 2, c. Delectatio 33. * Fruitio 4. Gratia 2, 25, 46, 55, 64, 137, 169, 172, 176, 178, 180. 187. Haeresis 112.

HABITUS

1, 7m. * Amor 182. Ars 15, etc. Beatitudo 28, 47. Benignitas Contritio 26, 31. Conversio 1. Differentia 25. Elicere 1. Facilitas 1. Fructus 10. Frui 8. Fruitio 4. Homo 40. Incontinentia 7. Innocentia 14. Instrumentum 3. Ira 9. Latria 2. Laus 18. Matrimonium 53, 120. Objectum 2, 3, 6. Oppositio 7. Passio 77, 78. Poenitentia 15. Potentia 29, 42, 60. Praeceptum 19, 33, 66, 72, 91. Principium 24. Regula 4. Scandalum 8. Scientia 36. Spes 39, 41. Usus 1. Virtus 2, 10, etc. 16, 56, 57, 91, 193, 196, 252.

1 HAEREDITAS. Haeres est qui principalia alicujus bona percipit, non autem qui munuscula ejus recipit. Rom. 8, lect. 3. * Aaron 2.

2 Haereditas fuit quandoque data filiis ancillarum et liberarum, scilicet filiis Jacob, qua privatus est filius ancillae Abrahae, scilicet Ismahel et filius liberae Isaac, scilicet Esau, propter mysterium 4, d. 33, q. 1, a. 3, q. 3, 3m. * Adoptio 2, 7, 9, 11, 14, etc.

3 Haereditas est stabilimentum et finis, sed viri justi in aeternis, peccatoris autem in temporalibus. Psal. 32, meo | Psal. 36, prino.

4 Haereditas justorum est illud quo Deus est dives, scilicet ipse Deus, non per mortem, nisi quo ad fidem. Rom. 1, lect. 1, fi. * Assimilatio 5, 6, 7. Electio 37. Episcopus 27, 30. Filiatio 5, 6, 13, 14, 39. Furtum 13. Ecclesia 24. Illegitimus o. Infidelis 4. Justus 7. Legitimatio o. Levitae. Lex 46. Merces 3. Paupertas 8. Peccatum 200. Primogenitus 2. Servitus 9. Testamentum o. Usura 60, 87, 98, 197.

1 HAERESIS ratione pertinaciae est species peccati in Spiritum sanctum, scilicet impugnatio veritatis 4, d. 13, q. 22, 5m. Vel Blasphemia 12, 13. * Idolatria 2, 6, 7, 8.

2 Haeresis non computatur inter vitia capitalia, nec inter filias eorum, sed extra numerum peccatorum. Et reducitur tamen ad superbiam 2-2, q. 10, 1, 3m | 4, d. 13, q. 2, 2, 1m | Ma. q. 8, 1, 7m. * Ignorantia 8. Infidelitas 3, 4.

3 Ea quae sunt haeresis ad superstitionem pertinent 4, d. 13, q. 2, 1, 4m.

4 De ratione haeresis sunt duo: scilicet electio privatae disciplinae et pertinacia 2-2, q. 11, 2, 3m | 4, d. 13, q. 2, 1, c. | 6m | Ma. q. 8, 1, 7m | 1a Cor. 11, lect. 4, prino | Titum 3, lect. 2, meo.

5 Haeresis principaliter est circa articulos fidei, secundario autem circa ea quae sequuntur ex eis 2-2, q. 11, 2, o. | 4, d. 13, q. 2, 1, 6m.

6 Errans circa fidem vel bonos mores est haereticus, non autem in aliis 4, d. 13, q. 2, 1, o. | Ma. q. 8, 1, 7m | Titum 3, lect. 2, meo.

7 Haeresis principaliter consistit in corde, secundario in ore, sicut et fides 2-2, q. 11, 2, c. | 4, d. 13, q. 2, 1, 5m.

8 Haeresis et secta sunt idem. Et sunt opera carnis non ratione sui actus, vel finis proximi, sed ratione causae, scilicet ratione appetitus indebiti finis, vel phantasticae illusionis 2-2, q. 11, 1, 3m.

9 Sola pertinacia, facit hominem haereticum. Ma. q. 8, 1, 7m.

10 Haeresis nascitur ex superbia, vel ex concupiscentia commodi temporalis 2-2, q. 11, 1, 2m | 3m | 4, d. 13, q. 2, 1, 9m | 2, 1m | Ma. q. 8, 1, 7m | 3, 14m.

11 Corruptio rectae aestimationis circa fidem vel bonos mores in universali, facit haeresim, non autem in particulari, propter passionem 2-2, q. 162, 4, 1m | Ma. q. 8, 4, 1m.

12 Opinari contrarie de pertinentibus principaliter ad fidem inducit haeresim, non autem de aliis, nisi consideretur vel determinetur, quod pertinent ad fidem 1a q. 32, 4, o. | 2-2, q. 11, 2, 3m | 1, d. 33, 5, o. | 2, d. 2, q. 1, 3, c. | d. 12, 2, c. | 4, d. 13, q. 2, 1, 6m | d. 13, q. 2, 1, 6m | d. 17, L. meo | Rom. 14, lect. 3, meo.

13 Exponens sacram Scripturam, in contrarium ei quod per Spiritum sanctum est revelatum, est haereticus 1a q. 1, 10, c. fi. | 2-2, q. 11, 2, 2m.

14 Quicumque resistit auctoritati Romanae ecclesiae, haeresim incurrit 2-2, q. 11, 2, 3m | 4, d. 21, q. 1, a. 1, q. 1, c. * Verbum 21.

15 Ex verbis inordinate prolatis, incurritur haeresis, secundum Hieronymum 1a q. 31, 2, c. | 2-2, q. 11, 2, 2m | 3a q. 16, 8, c. | 4, d. 13, q. 3, 1, 6m | Poa q. 9, 8, c.

16 Omnis haeresis potest dici nova, quia non habet initium a Christo. Vel respectu primorum inventorum 4, d. 13, q. 2, 1, 8m.

17 De auctoribus plurium haeresum. Cg. 2, c. 40, fi. | Opus. 1, co 34, | Opus. 5, o. | Opus. 23, o. | Jo. 2, lect. 1, meo 4.

18 Haeresis subvertit fundamentum omnium bonorum. Ideo plus caeteris peccatis nocet. Ideo est gravissimum omnium peccatorum per se 4, d. 13, q. 2, 2, o. * Absolvere 5. Baptismus 138. Correctio 15, 16, 19. Fides 127.

19 Haeresis est necessaria et utilis ecclesiae per accidens tantum scilicet ratione probationis, et ratione exercitii 2-2, q. 11, 3, 2m | 4, d. 13, q. 2, 3, 2m | 1a Cor. 11, lect. 4, meo. * Idolatria 5, 6. Ingratitudo 11. Lupus. Ordo 92. Porta 2.

20 Haeretici possunt ordinare, non autem dare exequutionem 2-2, q. 39, 3, o. | 3a q. 64, 9, 2m | 4, d. 25, q. 1, 2, o. * Schisma 5, 7.

21 Haeretici non possunt absolvere, quia non habent jurisdictionem, nec dant gratiam 2-2, q. 39, 3, o. | 4, d. 17, L. fi. | d. 18, L. prino | d. 25, q. 1, 2, 1m.

22 Haereticorum errores, ad hoc videntur principaliter tendere, ut Christi derogent dignitati. Opus. 1, co 33, prino. * Separatio 4.

23 Si aliqui post abjurationem erroris, deprehensi fuerint in abjuratam haeresim recidisse, saeculari judicio sunt relinquendi secundum decretalem 2-2, q. 11, 3, c. | 4, 6 | 1m | q. 31, 2, 3m | 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 2. o. | Quol. 10, 16, o. * Usura 96, 97.

24 Alii autem infideles qui numquam fidem acceperunt, conversi ad fidem nondum ostendunt aliquod signum inconstantiae circa fidem, sicut haeretici relapsi, et ideo ecclesiae non est similis recipiendi ratio de utrisque 2-2, q. 11, 4, 3m | 4, d. 13, q. 2, 3, c.

25 Haeretici qui alios corrumpunt incarcerantur, et expelluntur per ecclesiam. Si autem alios non corrumperent, possent etiam tolerari 4, d. 13, q. 2, 3, c. * Abjurare. Clavis 17. Communicatio 4.

26 Simplices nescientes articulos fidei, non condemnantur pro haereticis, sed quia pertinaciter defendunt contraria articulorum 2-2, q. 2, 6, 2m | 3m | 3, d. 25, q. 2, art. 1, q. 3, 1m | Verit. q. 14, 11, 10m.

27 Haeretici non debent tolerari, nisi primo veliut resipiscere 2-2, q. 11, 3, o. | Quol. 10, 15, o.

28 Firmi in fide, possunt corpore conversari cum haereticis, ut eos convertant, non tamen in diviuis 2-2, q. 10, 9, c. fi. | 4, d. 13, q. 2, 3, c. | Quol. 10, 15, o.

29 Haeretici possunt juste occidi, in judicio saeculari, et rebus suis privari, etiam si alios non corrumpant, magis quam rei crimine laesae majestatis, vel quam cudentes falsam monetam 2-2, q. 10, 8, o. | q. 11, 3, c. | 4, d. 13, q. 2, 3, c. * Concilium 1, 2, 4.

30 Haeretici relapsi, recipiuntur semper ad poenitentiam, non autem ad dignitates, nisi primo 2-2, q. 11, 4, o. | Quol. 10, 16, o.

31 Ecclesia post primam vel secundam correctionem, tradit haereticos judicio saeculari. Unde in judicio Dei, semper recipiuntur redeuntes, quia Deus scrutator est cordium, et vere redeuntes cognoscit. Sed hoc ecclesia imitari non potest. Praesumit autem eos non vere reverti, qui cum recepti fuissent, iterum sunt relapsi. Et ideo eis viam salutis non denegat, sed a periculo mortis eos non tuetur 2-2, q. 11, 3, c. | 4, c. | 1m | Quol. 10, 16, o. * Eucharistia 153, 154. Filius 13, 11. Idolatria 5, 6. Infidelis 2, 6, 7. Infidelitas o. Sacramentum 78. Scriptura 1. Schisma 5, 7.

32 Haereticus pertinax, et nitens alios pervertere, est excommunicatus, non autem errans tantum 4, d. 13, q. 2, 3, c. | Gal. lect. 2, fi.

33 Haeresis per se opponitur fidei, schisma vero unitati charitatis. Ideo non sunt idem. Sed secundum disponit ad primum. Et omnis haereticus est schismaticus, non autem e converso 2-2, q. 39, 1, 3m | 4, d. 13, q. 2, 1, 2m | d. 39, q. 2, 1, 2m. * Dubitatio 4.

34 Sicut boni homines dicuntur angeli, sic haeretici dicuntur daemones, propter excellentem malitiam 1a Tim. 4, lect. 1, prino etc. * Ecclesia 11, 12.

35 Nullus sequens haeresim, excusatur a peccato, quia in dubiis non debet esse facilis assensus. Quol. 3, 10, c. * Eucharistia 55, 56, 69, 87. Fides 24, 52. Ignorantia 8. Infidelis 2, 6, 7. Lupus. Matrimonium 126. Porta 2. Schisma 5, 7. Symbolum 2, 6, 7, etc. Simonia 6.

36 Haeresis Sabellii quod Deus Pater est Filius, natus de virgine, et quod est Spiritus sanctus, secundum quod creaturam rationalem sanctificat, reprobatur 1a q. 27, 1, c. | q. 28, 1, 3, b. | q. 31, 2, c. | 1, d. 2, 5, c. | d. 24, q. 2, 1, c. | d. 26, L. fi. | 3, d. 10, L. fi. | Cg. 4, co 5 | 6, prino | 7, fi. | 9 | 10, 5m | 6m | Poa q. 1, 1, 1m | q. 8, 1, c. | q. 9, 5, 14m | 8, 9, c. | Matth. 11, fi. | Jo. lect. 1, fi. | co 5, lect. 4, meo | lect. 5, prino 1, fi. | co 7, lect. 2, meo | co 8, lect. 2, meo 7, fi. | lect. 5, fi. | co 10, lect. 5, fi. | co 12, lect. 7, meo | co 14, lect. 3, prino | meo 3, fi. | co 17, lect. 1, prino 1, fi. | lect. 5, fi. 3 | Rom. lect. 2, meo.

37 Ecclesia contra Sabellium confitetur communicabilitatem, numerum, ordinem, consortium, et distinctionem, et negat singularitatem, unicum, confusum, et solitudinem 1a q. 31, 2, c. | 1, d. 2, L. fi. | d. 24, q. 2, 1, o. | Poa q. 9, 8, o. Ordo 32, etc.

38 Haeresis Arii, quod filius Dei est minor Patre secundum divinitatem, et quod est creatura 1a q. 27, 1, c. | q. 31, 2, c. | q. 32, 1, 1m | q. 34, 1, 1m | q. 41, 2, c. | q. 42, 1, c. | 2m | q. 65, 1, c. | 3a q. 10, 1, 1m | 1, d. 24, q. 2, 1, c. | Cg. 1, co 42, fi. | 52, fi. L. | 4, co 6 | 7 | 8 | 10, 5m | 6m | co 16, fi. | 32, prino | Poa q. 2, 3, c. | q. 3, 13, c. | 16, c. | q. 8, 1, c. | q. 9, 8, 9, c. | q. 10, 2, c. prino | Opus. 3, co 111 | Matth. 11, fi. | co 22, fi. | Jo. lect. 1, fi. | lect. 2, prino | lect. 9, meo | lect. 11, prino | c. 3, lect. 3, prino | co 5, lect. 2, fi. | lect. 3, prino | lect. 4, meo | lect. 5, prino | co 6, lect. 5, prino | lect. 7, fi. | co 8, lect. 8, meo | co 9, lect. 4, prino | co 10, lect. 5, fi. | lect. 6, prino | co 12, lect. 7, meo | co 13, lect. 3, fi. | co 14, lect. 3, prino | meo 3, fi. | lect. 8, prino | co 15, lect. 2, prino | co 17, lect. 1, prino 1, fi. | meo | lect. 5, prino | fi. | co 20, lect. 3, fi. | Rom. lect. 2, meo | co 9, lect. 1, fi. | Gal. 1, lect. 4, prino | Col. lect. 4, prino | Titum 2, lect. 3, meo | Hebr. 2, lect. 2, fi. * Arius. Assumere 38. Generatio 58, 59.

39 Ecclesia contra Arium confitetur unitatem, simplicitatem simi-

Confirmatio 34, 35. Consilium 9. Corona 2. Creatura 1. Cura 4. Damnatio 1, 6, 39, 55. Datio 7, 32, 33, 34.

28 Illud hominis, quo ceteris animalibus anteponitur, non est aliquid corporale, vel corporalis forma, sed est intellectus. Ratio autem in homine, habet locum dominantis, et non locum subjecti dominio 1ª q. 96, 1, 2, c. | 2, d. 15, q. 1, 3, o. | q. 2, 2, 6m. * Daemon 3, 52, etc. 90, etc. 119, 122. Delectatio 8, 9, 18, 100. Demonstratio 2, 3. Differentia 25. Dispositio 25, 26. Dissensio 2, etc. Dominium 6, etc. Dulia 2.

29 Propria operatio hominis est, intelligere, mediante imaginatione. Verit. q. 13, 1, c. Abstractio 15. * Ecclesia 2, 5. Electio 5, 12, 13, 26, 28. Elementum 27.

30 Idem judicium est de homine sequente operationes sensitivas, et de aliis animalibus 1-2, q. 10, 3, c. | 2-2, q. 64, 2, 3m | 2, d. 1, q. 1, 1, 3m | d. 15, q. 1, 3, 4m | d. 35, 4, 5, c. * Aequalitas 15, 16, 17. Aetas o. Evangelium 1, 3. Eucharistia 2. Excaecatio 3.

31 Sensus interiores, magis vigent in homine, quam in ceteris animalibus 1ª q. 91, 3, 1m | 2, d. 17, q. 3, 2, 1m | d. 18, q. 2, 3, 4m | Poª q. 3, 11, 1m. * Falsitas 19, 20. Familiaritas o. Felicitas 3, 4. Fides 59, etc. 64, etc. 112. Filiatio 3, 4, 20, 33, etc. Phantasia 6.

32 Homo habet pejorem auditum, olfactum, et visum, quam aliqua bruta. Sed habet tactum optimum 1ª q. 76, 5, c. | q. 91, 3, 1m | 2, d. 1, q. 2, 5, c. | d. 17, q. 3, 2, 1m | d. 18, q. 2, 3, 4m | Poª q. 9, 9, 2m | Anima. 8, c. | Meta. 2, lect. 1, fi. | Cael. 2, lect. 14, meº | Anima. 2, lect. 19, prinº | lect. 23, fi. * Finis 56, 57, 66, etc. 74, 81, 133, etc. Fortitudo 58. Fructus 9, etc. 18. Gloria 3, 4, 19, etc. Gryphus. Habitus 2, 13, 28. Haeresis 9, 34, 70, 71, 74, 77, 87, 88, 96, 109. Hierarchia 5. Honestum 3. Honor 2, 3, 6, 18, etc. 37. Humilitas 3, 4, 20. Horizon 2. Idolatria 4, 9. Illuminatio 7, etc. Imago 20, etc. 35, 40, etc. Impedimentum 3. In 12, 13. Incarcerare. Individuum 2, 10. Infirmitas 1, 2, 4, etc. Intellectualis 1, 7. Intellectus 23, 34, etc. Interrogare. Ira 46, 55, 77. Irascibile 1, 4. Jumentum. Jus 5, 6, 18. Justitia 39, 58, 86, 87, 90, 91. Justificatio 1, 27, 30, 37. Lamech. Leviathan. Libertas 10. Malum 37, 59, etc. Mansuetudo 4, etc. Maria 21, 51. Mas. Matrimonium 5, 49. Mediator o. Missio 11. Moralis 1, 2. Mundus 11, 24. Odium 8, 14. Olfactus o. Oratio 12, 71, 72. Ordinatio 2, 4, 5. Ordo. Orpheus. Papa 7, 10. Passio 86, 87, 88, 93, 94, 95. Pax 16, etc. Peccatum 247, etc. Perfectio 26, 57. Persona 3, 4. Physica 3. Pietas 4. Piscis 4. Potestas 12. Praeceptum 29, 44, 93, 94, 138. Praedestinatio 21, 28, 32, 51, etc. Primum 6. Principium 21. Probatio o. Professio 9. Prophetia 8, 23, 27, 38, 42, 53. Providentia 18, 40. Proximus 1. Purgatio 5. Redemptio 2, 4. Regulus. Religio 8, 11, 14, 39, 42. Reminiscentia. Revelatio 5, 6, 10, etc. Reverentia 3, 5, etc. Rex 4, 6. Robur. Sacerdos 2, 4, 9, 13, 41, 42. Scientia 8, 59, 108, 109. Semen 7, 18, 22, 23. Servire 3. Similitudo 11, 12, 14. Situs 4. Sociale. Societas o. Speculum 4. Spes 20. Status o. Theologia 20. Timor 5, 45, 55, etc. Verbum 21. Via 2, 3, 6, etc. Virtus 10, 60, 120, 136, 168, 169, 197, 229, 230, 248, 254, 256. Voluntarium 8, 11, etc. Votum 10, 20, etc.

33 Quilibet homo dupliciter considerari potest: scilicet ut singularis persona, et ut pars vel membrum alicujus communitatis. Et utroque modo convenit ei aliquis actus: scilicet primo secundum quod est quaedam persona singularis. Et sic ad eum pertinet ille actus, quem proprio arbitrio, et per seipsum facit. Alio modo secundum quod est pars alicujus collegii. Et sic potest ad eum pertinere aliquis actus, quem nec per seipsum nec proprio arbitrio facit, sed qui fit vel a toto collegio, vel a principe collegii: sicut id quod princeps civitatis facit, dicitur civitas facere. Hujusmodi enim collegium, reputatur quasi unus homo, ita quod diversi homines, in diversis officiis constituti, sunt quasi diversa membra unius corporis naturalis, ut Apostolus inducit de membris ecclesiae 1-2, q. 1, 8, o. | q. 3, 8, 2m | 2-2, q. 39, 2, 2m | 2, d. 38, q. 1, 1, c. | 2, c. | 4, d. 18, q. 2, a. 3, q. 2, o. | d. 24, q. 3, a. 1, q. 2, c. | Ma. q. 4, 1, c. | Quol. 10, 15, 1m.

34 Sicut bonum multitudinis est majus quam bonum unius hominis, qui est de multitudine, ita etiam bonum multitudinis ad quod ille unus ordinatur, est minus, quam bonum extrinsecum ad quod multitudo ordinatur, sicut bonum ordinis exercitus est minus quam bonum ducis 1-2, q. 1, 8, o. | q. 3, 8, 2m | 2-2, q. 39, 2, 2m | 2, d. 38, q. 1, 1, 2, c.

35 Oppositum videtur dicere 4, d. 38, q. 1, a. 4, q. 1, 3m.

36 Homo consideratur a theologo, secundum animam, non autem secundum corpus, nisi respectu animae, nec specialiter consideratur de illa, nisi de potentiis apprehensivis et appetitivis 1ª q. 75, 78, 84, prinº. * Absens. Abstinentia 7. Abstractio 8, 18. Accidentaliter 3. Adoptio 14, 18. Affectio 1, 6. Afferre. Agere 25. Alienum 5, etc. Ambitio 4. Amicitia 14, 37. Amoenitas. Amor 24, 31, 35, 39, 40, 41, 42, 53, 73, 110, 112, 143, 151, 156, 243, 274. Annihilatio 5. Apostoli 12. Appetitus 64, 77, 78. Ars 3, 4, 19, 23, 48. Articulus 1. Ascendere 2, 3, 8. Assimilatio 5, etc. 10, etc.

37 Quando homo movetur secundum rationem, movetur a Spiritu sancto. Sed quando movetur a perturbata ratione, scilicet a daemone, est arreptitius. Matth. 10, meº. * Assistere 6, 7. Baptismus 13, 73, 74, 179, 180. Benedictio 7. Blasphemia 6, 9, 21, 26, 27. Campsoria 1. Charitas 20, 32, 37, etc. Cinis 2. Circumcisio 33. Clavis 3, 7. Coactio 9. Cogitatio 7, 11. Coitus 4, etc. Communicatio 3. Conceptio 11, etc. Conditionaliter 2. Confessio 34, 38, etc. Confirmatio 49, etc. Contemplatio 3, 10, etc. Conversio 5, etc. Credere 23. Culpa 6. Cultellus. Cultus 7, 8, 11. Debitum 12, etc. Defectus 15, 16. Delectatio 29, 95. Delictum 1.

38 Non omnis actio hominis dicitur humana, sed tantum actio ejus voluntaria et deliberata 1ª q. 76, 1, c. | 1-2, q. 1, 1, o. | 3, c. | q. 7, 4, c. | q. 10, 1, c. | q. 18, 5, 9, c. | q. 74, 3, 3m | 2ª q. 19, 2, o. | 2, d. 25, 3, 3m | Virt. q. 1, 4, c. Actio 43. * Daemon 3, 52, etc. 90, etc. 119, 122. Demonstratio 3. Devotio 11, 14. Deus 104, 159, etc. Dies 4. Dispensatio 16. Dispositio 26. Dissensio 2, etc. Docere 3, 4. Doctrina 16, 19. Donum 18, etc. Dulcedo 1, 2, 3. Esse 75. Evangelium 1, 3. Eucharistia 2, 238, 252. Eustratius 2.

39 Operatio dicitur hominis tripliciter: scilicet ex potentia eliciente vel imperante, idest ex ratione: ex objecto vel materia, idest ex passione vel operatione, et ex modo 3, d. 31, q. 1, 1, c. * Excaecatio 3. Exequutio. Exorcismus 8. Falsitas 19, 20. Felicitas 3, 4. Fides 59, etc. 64, etc. 112. Finis 56, 57, 66, etc. Fructus 9, etc. Gratia 12, 28, 38, etc. Phantasia 6.

40 Omnes actiones unius hominis, sunt una actio, inquantum sunt ab una voluntate. Sed sunt plures secundum speciem, inquantum sunt diversarum potentiarum et habituum. Unio. 5, c. | 3m Ethi. 10, lect. 5, meº. * Gratiosus. Gratitudo 3. Habitus 2, 13, 28.

41 Oppositum videtur dicere a simili. Physicorum 7, lect. 8, meº. * Haeresis 9, 34. Homicida. Homicidium o. Humilitas 3, 4, 20. Incarnari 2, etc. Innocentia 4, 6, etc. Instans 27. Intellectus 16, 263, 300. Ira 46, 55, 77. Jejunium 39. Jephthe. Judaei 3, 29, 34. Judex 12. Judicium 28, 66, etc. Jumentum. Juramentum 6. Justificatio 1. Lamech. Laus 4, 7. Lepra 2. Leviathan. Loqui 4, 5. Ludificatio. Luxuria 22, etc. Maleficium 1, 4. Mansuetudo 4, etc. Mensura 14, 15, 22, 23. Meritum 14, 16, 107, 108. Miraculum 56. Missio 11.

42 Ista propositio est prius vera, Homo est ens, quam ista, Homo est rationalis: quia omnium perfectiones pertinent ad perfectionem essendi 1ª q. 4, 2, c.

43 Immo ista prius est vera, Anima rationalis inest homini, quam ista, Homo est ens, cum in homine non sit alia forma a qua est homo, et alia a qua sit animal vel ens. Meta. 2, lect. 4, prinº. * Holocaustum 4. Modestia 4. Moralis 1, 2. Mors 2, 3, 4, 6, etc. Motus 78. Mundus 11, 24. Musica 1. Nativitas 7, 24. Naturale 16, 18. Necessitas 32. Negotia. Nemo. Nocere 8, etc. Nomen 50. Obedientia 11, 31, 41. Obligari 4, 6, etc. Oblivio 1. Obscuritas. Operatio 48, etc. Oratio 12, 71, 72, 90. Organum 1, 5. Ornatus 1, etc. Paradisus 3, etc. Peccabilis. Peccatum 28, 85, 169, etc. Perfectio 26, 57, 83. Per se 8. Physica 3. Pietas 4. Piscis 4. Poena 34, 77, 95. Poenitentia 15, 116. Populus. Possessio 1. Potestas 12. Praeceptum 29, 44, 93, etc. Praedestinatio 21, 28, 32, 51, etc. Praedicare 13. Praedicari 8. Praestigium 1. Princeps 4. Promissio 3. Prophetia 8, 23, 27, 39, 42, 53. Providentia 18, 40. Proximus 1. Quiescere 2. Reparatio. Reprobatio 4, etc. Resurrectio 10, etc. 26, etc. Sacramentum 5, 50, etc. Sacrificium 8, 14. Salvari 13, etc. Sanctitas 1. Sanguis 1, 4, 5. Sapientia 6, 28. Satisfactio 18, etc. Schisma 7. Separatio 4. Servitus 7, etc. Soliloquium. Solus 4. Spes 20. Stare. Status 1, 4, etc. Stultitia 1, 11. Subjectio 4, 6, etc. Suffraganeus. Superbia 4, 9. Superstitio 5. Symbolum 9. Templum 2. Tentare 6, 14, etc. Theologia 20. Testamentum 11, 12. Testis 6, 13. Tribulatio 3, 6, 7. Thurificatio 2. Unctio 1, 9. Unio 6, 7, etc. Usura 19, 24, 25, 27, 31, 32, 44, 86, 174, 176, 185, 209, 244, 251, 290, 294, etc. Usus 6. Uti 15, 21. Utile 9. Uxor 7. Vendere 3, 16, 17. Venus 3. Verberare. Verbum 18, 20, 21. Verecundia 5, 10, 13. Veritas 18, 28, 31, 48. Vices. Vindicatio 3, 7. Virginitas 35. Visio 8. Vita 14, 15. Vultus. Zelus 3.

44 Homines assimilantur aquis, quia fluunt et non revertuntur, sicut aquae. Psal. 28, meº.

Honestas est radicaliter in interiori electione, sed figurative est in exteriori conversatione 2-2, q. 145, 1, 3m. * Affinitas 7, 8, 9, 10. Cohors 1. Debitum 23. Flos 2. Ingratitudo 1. Legitimatio 3. Lex 87. Matrimonium 68, 70, 84. Medicina 4. Obligari 5. Operatio 56. Ordo 97. Retributio 1. Schola 2. Temperantia 9, 28.

1 HONESTUM idem est quod spiritualis decor et pulchritudo 2-2, q. 145, 2, o. | 4, c. * Amicitia 11, 23, 25. Amor 117.

2 Honestum idem est quod honore dignum. Et est idem quod virtus 2-2, q. 145, 1, o. | 2, c. | 3m | 3, c. * Beneficium 5.

3 Nomen honesti transfertur ad prosperitatem exteriorum divitiarum: quia secundum vulgum, faciunt hominem honore dignum 2-2, q. 145, 1, 2m | 3m | 4m. * Bonitas 51, etc. 233. Consecratio 12. Dimittere. Dolor 16. Exactio. Histrionatus.

4 Omne bonum honestum, ex his duobus procedit: scilicet ex rectitudine rationis, et ex rectitudine voluntatis 1-2, q. 39, 2, c. * Juramentum 5, 21. Lex 168. Matrimonium 86. Matutinae 2, 3. Negotiatio 1. Nemesis 1. Operatio 56.

62. Miles 6. Peccatum 159. Praeceptum 136. Praeda. Princeps 1. Scutum. Suffragia 4. Tentare 8, 14, etc. 17, etc. Tribulatio 4. Usura 97, 126. Verecundia 7. Via 4, 5, 6. Virga 1, 3.

Hugo de Sancto Victore, non est auctoritatis 2-2, q. 5, 1, 1^m | 3^a q. 45, 2, c. | q. 50, 4, c. Anima 66, 77. Costa 6. Insinuatio 1.

Humanatio. Assumere 7.

1 HUMANITAS dicitur dupliciter: scilicet natura hominis, et humanitas virtus, quae consistit in exteriori subventione, condescendendo defectibus aliorum. Titum 3, lect. 1, me^o. * Adam 82. Adoratio 13, 14, 15. Alimentum 1. Angelus 495, etc. Arius. Beatitudo 35, 36, 37. Conjunctio 1, 10. Defectus 4, 11, 15, 16. Deus 419. Disciplina. Finis 58. Habitus 13. Haeresis 91. Homo 5, etc. Imaginativa 2. Incarnari o. Jesus 1. Justitia 22. Miraculum 55.

2 Humanitas primo modo, est forma totius, ratione formae significatae in supposito 3, d. 7, q. 1, 1, c. fi. | 4^m | d. 9, q. 1, a. 2, q. 1, 1^m | Titum 3, lect. 1, me^o. * Peccatum 170, 304, 424. Persona 15. Potestas 2, 5. Quiescere 3.

3 Humanitas est prius homine naturaliter 3, d. 7, q. 1, 1, 4^m. * Christus. Resurrectio 12. Spiritus 28. Sponsa 5. Status o. Subsistentia 9. Substantia 36. Suppositum 12, 13. Traductio 2. Unio 13, etc. Usura 126.

4 Humanitas non praedicatur, sed homo 3, d. 7, q. 1, 1, 5^m | 6^m | 7^m.

Humanus. Abjectus. Abstractio 9. Adam 82, 94. Adjurare 7. Adventus 6. Agens 112. Agiographae 2. Alimentum 1. Angelus 175, 176, 449, 454, 461, 532, 577, 601. Anima 97, 187. Anthropomorphitae. Argumentum 2. Ars 4, 5. Artificiale 5. Auctoritas 2, 3. Auxilium 4. Beatitudo 40. Bestialitas 1. Campsoria 5. Charitas 30. Caelum 111, 153. Civis 1. Civilis 1. Cognitio 37. Commune 1, 2. Conceptus. Contemplatio 3, 12. Crudelitas. Cultus 11. Defectus 15, 16. Delectatio 100. Descendere 10, 12. Deus 332, etc. Dolor 27. Donum 21, 22. Duratio 9. Electio 8. Eleemosyna 36. Epiikia 4. Exemplum 2. Fama 1. Fides 14, 38, 64. Finis 92, 133, etc. Forma 138, etc. 164, etc. Formatio. Fortitudo 55. Genus 3. Gigantes. Gratia 40, 41, 85, 137, 178. Habitus 13. Haeresis 81, 85, 90. Humor. Imaginativa 2. Imperare 3. Incarnari 2, 6. Insania. Intellectualis 1. Intellectus 126. Intestina. Irregularitas 2. Jephthe. Jesus 1. Josaphat. Judicium 23, etc. 60. Juramentum 2. Liberum 27. Luxuria 12, 15. Magnanimitas 17, 21. Malum 37. Mane. Meritum 9. Moralis 1, 2. Mors 2, 3, 28, 46. Natura 50. Nicolaus 2. Nobilitas 8. Objectum 17. Officium 2, 3. Ordo 45, 69. Ornatus 1, etc. Palpebrae. Paradisus 3. Passio 99. Paulus 4. Peccatum 28, 169, 170, 171, 176, 178, 304, 416, 424. Poena 30, 43, 54, 77. Poenitentia 4, 68, 108. Periculum 1, 7. Philosophia 20. Physica 2, 3. Pietas 9, 10, 14. Placere. Possessio 2, 5. Potentia 45. Praedestinatio 45, etc. Praelatio 3, 17, 18. Praescriptio 13. Primitiae 4. Princeps 2. Providentia 45. Prudentia 28, 31. Puer 15. Punitio 2. Ratio 50. 54. Redemptio 2. Regula 1, 2. Religio 73, 74. Reparatio. Resurrectio 13, 18, etc. Sacerdos 16. Sacramentum 28, 41, 47. Sacrificium 7, 38. Sanctificatio 1. Sanguis 3, 9, etc. Sapientia 8, 19, 22, 23, 35, 36, 38. Satisfactio 23, etc. Scientia 106, 107, 158. Sepultura 8. Servitus 5, 9, 16. Sexus 7. Sors 4. Spiritus 57, 66. Status 4, etc. Subsistentia 9. Tactus 14. Temperantia 31. Tentare 21. Thales 2. Theologia 20, 26, 35. Timor 45, 52, etc. 68. Traductio 2. Usura 29, 38, 48, 80, 89, 111, 126, 135, 154, 173, 183, 184, 195, 279, 290, 294. Uxor 3, 5, 9. Virtus 10, 12, 81, 136, 144, 173, 186, 220, 230, 243, 254, 260. Vita 33, 36, 41. Vituperatio 2. Voluntas 8, 19. Votum 79, 80.

Humerus. Amictus. Christus 203. Pes. Scapulae. Stola.

Humiditas. Gustus 3. Intestina. Mulier 8. Olfactus 1. Phlegma. Puer 3. Resurrectio 23.

1 HUMIDUM radicale, est totum illud, in quo fundatur virtus speciei, quod perditum, non potest restaurari. Nutrimentale autem est, quod nondum habet perfectam naturam speciei, sed est in via, ut sanguis et hujusmodi 1^a q. 119, 1, 3^m | 2, d. 30, q. 2, 1, 3^m | 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 4, o. * Aqua 1. Calor 10. Cholera. Corruptio 8. Fames 1. Halo. Intestina. Melancholia. Odor 2.

2 Humidum radicale dicitur manere, vel amitti, vel restaurari, secundum virtutem, non autem secundum materiam 2, d. 30, q. 2, 1, 3^m | 4, d. 44, q. 1, a. 2, q. 4, c. * Pluvia 1. Sapor. Sidera. Vita 8.

1 HUMILITAS quandoque dicit virtutem, et quandoque dejectionem. Phil. 4, lect. fi. me^o. * Confessio 2, 53. Genuflexio. Ignis 2.

2 Humilitas est virtus, qua refraenatur animus, ne immoderate tendat ad alta 2-2, q. 160, 2, c. | q. 161, 1, o. | 2, 4, c. | Cg. 4, c^o 55, 17^m | 18^m. Fundamentum 3. * Infirmitas 1, 6. Iris 1. Justificatio 33. Lex 144. Modestia 7. Nocere 11. Oblatio 16.

3 Humilitas praecipue videtur importare subjectionem hominis ad Deum 2-2, q. 161, 2, 3^m | q. 162, 5, c. * Observatio.

4 Aristoteles non tractavit de humilitate, quia humilitas est principaliter respectu Dei. Aristoteles autem consideravit de virtutibus respectu vitae civilis 2-2, q. 161, 1, 5^m. * Oratio 19, 24. Ornatus 3. Protestatio. Proximus 2. Redemptio 4.

5 Ad humilitatem pertinet considerare proprios defectus, ne se extollat, non autem contemnere dona Dei in se, sed ad ingratitudinem, ex quo sequitur accidia 2-2, q. 35, 1, 3^m | q. 161, 3, c. * Religio 89, 90, 106. Sedere 1. Tenebra 1. Timor 74. Turpitudo 2. Vestis 6. Visio 15.

6 Gradus humilitatis sunt duodecim, secundum beatum Benedictum, scilicet corde et opere semper humilitatem ostendere, defixis in terram aspectibus, ut pauca verba et rationabilia loquatur aliquis, non clamosa voce, ut non sit facilis aut promptus in risum, taciturnitas usque ad interrogationem, tenere quod habet communis monasterii regula, credere et pronuntiare se omnibus viliorem, ad omnia indignum et inutilem se confiteri, confessio peccatorum, pro obedientia in duris et asperis patientiam amplecti, ut cum obedientia se subdat majori, ut voluntatem propriam non delectetur implere, ut Deum timeat, et memor sit omnium quae praecepit 2-2, q. 161, 6, o. | q. 162, 4, 4^m.

7 Sed secundum Anselmum sunt septem: scilicet contemptibilem se esse cognoscere, de hoc dolere, hoc confiteri, hoc persuadere, scilicet ut hoc velit credi, ut patienter sustineat hoc dici, ut patiatur contemptibiliter se tractari, ut hoc amet 2-2, q. 161, 6, a. 3, c.

8 Secundum Glossam vero sunt tres gradus: scilicet subdere se majori et non praeferre se aequali, qui est sufficiens, subdere se aequali, nec praeferre se minori, et hic dicitur abundans; et subesse minori, in quo est omnis justitia 2-2, q. 161, 6, a. 4, c. | Mat. 3, fi.

9 Humilitas triplex: scilicet poenosa ab extrinseco, stulta ex ignorantia propriae dignitatis, et virtus ex cognitione sui 2-2, q. 161, 1, 1^m.

10 Virtus humilitatis, est principaliter circa interiorem motum. Quae autem est secundum signa exteriora per fictionem, est magna superbia 2-2, q. 161, 1, 2^m | 2, 4^m | 3, 3^m.

11 Tendere in magna supra se, ex confidentia propriarum virium, contrariatur humilitati, non autem si ex confidentia Dei 1^a prol. | 2-2, q. 129, 3, 4^m | q. 161, 2, 2^m | 6, 1^m | 1, prol. L. $prin^o$ | Opus. 54, fi.

12 Humilitas est essentialiter in appetitu, scilicet subjective, sed cognitio proprii defectus est regula ejus 2-2, q. 161, 2, o. | 6, c. | q. 162, 3, 2^m. Subjective.

13 Humilitas est in irascibili subjective 2-2, q. 161, 4, ?. * Adoratio 2, 5. Apostoli 41. Centurio 2. Devotio 12.

44 Humilis nihil audit mirabilius, quam suam excellentiam 3^a q. 30, 4, 1^m. * Excommunicatio 32. Judicium 30.

15 Vere humilis, reputat se deteriorem aliis, non quidem quo ad actum exteriorem, sed timens ne per superbiam gravius peccet in his quae bene agere videtur 2-2, q. 161, 6, 1^m | 4, d. 21, q. 2, 3, 2^m. * Maria 57. Mitis. Nativitas 17.

16 Quilibet per humilitatem debet secundum illud quod suum est, se subjicere cuilibet proximo, secundum illud quod Dei est in eo 2-2, q. 161, 3, o. | 6, 1^m | Phil. 2, lect. 1, fi. * Oratio 19, 24. Parvus 1, 2. Passio 110, 131. Pax 24. Peccatum 175, 194.

17 Humilitas convenit omni homini, etiam Christo secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem 2-2, q. 161, 1, 4^m | 3, d. 1, q. 1, 3, 2^m | Cg. 4, c^o 55, 17^m | 18^m. Christus 170, 171, 202. * Princeps 8, 21, 30. Proximus 2. Stultitia 11. Tribulatio 15, 23.

18 Dignitas personae, addit ad laudem humilitatis. Ideo humilitas Christi, summe commendatur. Cg. 4, c^o 55, 17^m | 18^m | Verit. q. 29, 3, 4^m.

19 Christus humiliavit se quadrupliciter: scilicet ad passionem et mortem, ad sepulchrum et infernum, ad confusionem et opprobria, et sub hominibus. Ideo quadrupliciter meruit exaltari: scilicet per resurrectionem, ascensionem, sessionem ad dexteram Patris cum manifestatione divinitatis ejus, et per judiciariam potestatem 3^a q. 49, 6, c. | q. 53, 1, c. | q. 54, 2, c. | q. 59, 3, o. | 6, c. | 3, d. 18, a. 4, q. 3, o. | Opus. 3, c^o 247 | 249. Passio 104.

20 Humilitas est propinquissima virtutibus theologicis, quia homo per eam se ex reverentia Dei, Deo subjicit, et alii propter Deum 4, d. 33, q. 3, 3, 7^m.

21 Humilitas post virtutes theologales et intellectuales, et post justitiam, praecipue legalem, est potior ceteris 2-2, q. 161, 5, o. | 4, d. 33, q. 3, 3, 6^m. * Beatitudo 141, etc. Charitas 65. Fides 159. Fortitudo 9. Fundamentum 3. Ira 40. Justificatio 33, q. 2, a. 1, q. 4, 3^m.

22 Superabundantia magis opponitur humilitati, quam defectus, quia magis reprimit spem vel fiduciam, quam utatur; sed fortitudo e converso, respectu audaciae 2-2, q. 161, 2, 3^m.

25 Humilitas et magnanimitas conveniunt in materia, et differunt in modo 2-2, q. 161, 4, 3^m | q. 162, 1, 3^m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | 3, d. 33, q. 2, a. 1, q. 2, a. 1, q. 4, 3^m. * Lex 144. Loqui 3. Paupertas 3, etc. Peccatum 278. Poena 65. Pusillanimitas 2. Superbia 9, 25, 26. Magnanimitas 1, 5.

24 Humilitas et magnanimitas, sunt circa spem vel fiduciam alicujus magni. Virt. q. 1, 12, 26^m.

25 Humilitas refraenat praesumptionem ex reverentia Dei, sed magnanimitas firmat animum contra desperationem, ex adeptione proprii boni 2-2, q. 161, 2, 3^m | q. 162, 1, 3^m.

26 Humilitas reprimens ad infima, et magnanimitas impellens animum ad magna, non opponuntur, quia utrumque fit recta ratione 2-2, q. 129, 3, 4^m | q. 161, 1, c. | 3^m | 2, 3^m.

27 Magnanimus reputat se dignum magnis ex dono Dei, et contemnit alios, inquantum deficiunt; humilis autem e converso 2-2, q. 129, 3, 4^m.

HYPOCRISIS

I

IDEA

8 Peccatum contra naturam est levius idolatria: sed ponitur conveniens poena ejus, quia est manifestius 2-2, q. 91, 3, 3m | Rom. lect. 8, prino. * Superstitio 1, 3, 4. Templum 1, 7. Vestis 7. Votum 74.

9 Causa dispositiva idolatriae, fuit triplex parte hominis: scilicet inordinatus affectus, repraesentatio delectabilis et ignorantia Dei. Sed causa consummativa ejus, fuerunt daemones 2-2, q. 94, 4, o. | 2, d. 15, q. 1, 2, c. | Cg. 3. co 120 | Poa q. 3, 4, c.

10 Ab idolatria omnia alia peccata oriebantur 2-2, q. 94, 4, 1m | 2, d. 42, q. 2, 3, 7m | 1a Cor. 12, lect. 1, prino.

11 Dans hostiam non consecratam pro Eucharistia, est reus idolatriae, non autem adorantes eam, cum hostia debeat adorari latria, sub conditione in habitu 3a q. 80, 6, 2m | 3, d. 9, q. 1, a. 2, q. 6, 2m | 4, d. 9, a. 5, q, 1, 4m | Quol. 5, 12, o.

12 Oppositum videtur dicere a simili, quia ad digne sumendum Eucharistiam requiritur devotio actualis, cum nemo carnem Christi debeat manducare, nisi prius adoret, secundum Augustinum 3a q. 80, 6, 2m | 4, d. 9, a. 3, q. 5, c. | a. 4, q. 2, c. | d. 12, q. 2, a. 1, q. 3, o. | q. 3, a. 1, q. 2, c.

1 IDOLUM. Ostendit Deus idola non esse Deos quintupliciter: scilicet ex lege naturali hoc dictante, ex lege scripta prohibente, ex consideratione creaturarum terrestrium, quantum ad creationem, et quantum ad creatorem, ex consideratione creaturarum caelestium, quantum ad caeli magnitudinem, et quantum ad ejus substantiae subtilitatem, in quo primo virtus Dei relucet inter corporalia quantum ad virtutem, vel quasi inhabitatione angelorum et sanctorum, quantum ad dignitatem, vel etiam totius creaturae inferioris quantum ad eorum causalitatem, et ex magnorum subjugatione, ponens temporum destructionem, qui sunt magni, vel scientia, vel secundum potentiam. Isa. 40, meo. * Adjurare 8. Fermentum 3. Latria 1. Machabaei.

2 Ostendit propheta aliorum deorum, idest idolorum falsitatem tripliciter: scilicet ponens per modum judicii ad idola consensum, petens divinitatis signum et petens testimonium. Isa. 43, prino. * Mel 2. Simulacrum.

Idoneitas. Absolvere 40. Electio 34, etc. Vestis 4.

1 IDONEUS. Idoneum ad magna reddunt duo: scilicet facultas administrandi, industria et strenuitas exequendi. Hebr. lect. 2, prino. Adoptio 18. Beneficium 23. Campsoria 8. Confessio 76, 77. Confessor 1. Dignitas 3.

2 Idoneum ad magna faciunt tria: scilicet sapientia, nobilitas et potestas. Hebr. lect. 2, o. * Electio 34, etc. Fama 1. Joannes 14. Judex 3. Manus 3. Medicus 1, 3. Natum. Praelatio 18. Puer 8. Raptus 18. Religio 48, 49, 78, etc.

Idumaeus. Amalecitae.

Ignavia est segnities 3, d. 26, q. 1, 3, c. fi. * Docilitas 2. Pigritia. Segnities.

Igneum. Caelum 60. Empyreum.

1 IGNIS inferni et cujuslibet alterius rei est ejusdem speciei 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 2, o. | d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, o. | a. 3, q. 3, 1m | Cae. lect. 16, meo. Aer 6, 10, 12, 13. Agilitas 4. Amor 58, 189, 194, 204. Angelus 559. Anima 140. Antonius 2. Damnati 40.

2 Species ignis sunt tres: scilicet lux, idest ignis in materia propria, flamma, idest ignis in humido aereo; et carbo, idest ignis in sicco terrestri 1, q. 67, 2, 2m | 1-2, q. 35, 8, c. | 2, d. 13, 3, 3m | 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 2, c. | Trin. 15, 4m | Anima. 2, lect. 14, meo.

3 Ignis in materia aliena, venit in usum nostrum, non autem in materia propria, quia est remotus a nobis 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 2, c. | 1m. * Banausia. Caelum 35, 53, 60. Calor 1, 2, 6, etc. Carbo. Corpus 35. Dispositio 16. Effectus 9. Elias 6. Flamma. Fornax. Hieronymus 1. Igneum. Ignitum. Ira 52. Luciditas 2. Lux 11.

4 Ignis generatus a sole, vel ab inferiori calefaciente, est ejusdem speciei cum igne qui est in sua sphaera, nisi inquantum admiscetur ei de materia aliena 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, c.

5 Ignis non lucet in propria materia, idest in sua sphaera, nec in materia opaca terrestri, nec in sulphure, nec in fumo grosso, nec in inferno 1a q. 66, 1, 5m | 2, d. 2, q. 2, 2, 2m | d. 14, 2, 2m | 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 2, 4m | Poa q. 4, 1, 2m | Trin. 15, 4m | Anima. 2, lect. 14, fi. Claritas 2. * Malignus. Motus 36. Nutrire 3. Raritas 1. Superius 1. Tonitruum. Vapor 1. Virtus 41.

6 Ignis habet in sua natura lumen, sed ejus lux non apparet nobis. Opus. 51, fi.

7 Ignis ex propria natura movetur tantum sursum, sed circulariter vel deorsum in materia aliena et praecipue secundum quod agit ut instrumentum virtutis divinae 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, 3m.

8 Omnis actio ignis, est secundum proprietatem naturae ignis, non autem omnis actio cultelli igniti. Quol. 6, q. 2. 1, c.

9 Nulla res potest diu conservari in igne 2, d. 15, q. 2, 2, 1m | 4, d. 44, q. 3, a. 1, q. 3, 3m | Poa q. 5, 9, 15m.

10 Quaedam corpora sunt quae ad horam in igne simul, sine laesione permanent, ut patet de hebeno et salamandra 4, d, 44, q. 3, a. 1, q. 3, 3m.

11 Purgatio elementorum in fine mundi fiet per ignem: quia ignis est similior gloriae, et activior et minus inficitur 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 2, o. | a. 2, q. 1, 1m | 2m | Cg. 4, co fi, * Damnatio 39, 40, 63, 64. Ferrum o. Forma 155, 156, 157, 158. Macharius.

12 Ignis conflagrans mundum, quo ad purgationem praecedet judicium. Sed quo ad involutionem impiorum, sequetur judicium 4, d. 47, q. 2, a. 3, q. 1, o. | q. 2, c. | q. 3, 1m. * Poena 66, etc. 90, 93. 94. Purgatio 7. Purgatorium 3, 4.

13 Idem ignis purgabit mundum et electos 4, d. 45, L. | d. 47, q. 2, a. 3, q. 3, 1m.

14 Iste ignis causabitur ex supernaturali congregatione omnium causarum ignis 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, c. | Poa q. 5, 6, 10m.

15 Iste ignis non agit nisi ut instrumentum providentiae et virtutis Dei 2, d. 6, 3, 6m | 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 1, 3m | a. 3, q. 3, c. | d. 47, q. 2, a. 1. q. 3, 2m | a. 2, q. 2, 3m | a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 25, 1, c. | 1m | 7m | 9m | Ma. q. 5, 2, 5m | Anima. 21, c. fi. | d. | Quol. 2, 13, c. | Quol. 3, 23, c. | Opus. 3, co 184.

16 Iste ignis ascendet tantum, quantum aquae diluvii ascenderunt, scilicet usque ad medium aeris interstitium 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 3, c. | a. 2, q. 1, b. 2, q. 3 | q. 3, c.

17 Deus dicitur ignis, quia est subtilis tripliciter: scilicet per substantiam, scientiam et apparentiam. Et est lucidus, quia manifestat, delectat et dirigit. Et est calidus, quia vivificat, purgat et devastat. Et est levis, propter motum, situm et impermixtionem. Isa. 10, fi. Apostoli 20.

18 Deus dicitur ignis, quia ignis inter sensibilia est nobilior, clarior activior, actualior, altior, magis purgans et consumens sicut Deus 2, d. 6, 3, 2m | d. 16, 2, 5m | Hebr. 12, fi. * Aqua 14. Ignitum. Malignus. Motus 36. Raritas 1. Seraphin 2.

19 Deus dicitur ignis, quia purgat, inflammat et condemnat. Poa q. 7, 5, c. | Isa. 33, meo. * Christus 198. Terra 1.

20 Charitas dicitur ignis, quia illuminat, exaestuat, omnia ad se convertit, expeditum facit et sursum trahit. Isa. 30, fi.

21 Deus liberat sanctos a quadruplici igne: scilicet ab igne libidinis, tribulationis, damnationis et divinae indignationis. Isa. 43, meo.

22 Amor dicitur ignis, secundum quinque conditiones ignis: scilicet quia ignis est in materia sua nobilis, in forma cognoscibilis, in quantitate magnus, in virtute inextinguibilis et in pondere stabilis. Opus. 61, co 48.

Ignitum. Ignis 8. Religio 44, 66, 96.

Ignobilitas. Ira 40. Mulier 11. Pars 21. Peccatum 47. Servitus 9. Vilis.

Ignominia. Confusio. Ignominiosum. Peccatum 248. Poena 56. Verecundia 4. Vindicatio 6.

Ignominiosum. Peccatum 248.

1 IGNORANTIA triplex: scilicet simplicis negationis, privationis et pravae dispositionis. Ma. q. 3, 7, c. | Anima. 2, lect. 11.

2 Ignorantia sextuplex: scilicet invincibilis, affectata in se vel in sua causa, juris, facti, causa actus et non causa. Prima et quarta excusant a peccato in toto, secunda et tertia excusant non in toto, quinta excusat a toto si non sit culpa, sexta vero nec excusat, nec minuit peccatum 1-2. q. 74, 1, 2m | 5, c. | 1m | q. 76, 3, 4, o. | 2-2, q. 59, 4, 1m | 3a q. 47, 5, 3m | q. 80, 4, 5m | 2, d. 22, q. 2, 2, o. | d. 41, q. 2, 1, 3m | 4, d. 9, a. 3, q. 3, o. | d. 21, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 17, 3, 4m | 4, 5m | Ma. q. 2, 3, 9m | q. 3, 8, o. Quol. 3, 27, 2m | Quol. 8, 13, 15, c. | Quol. 9, 15, c. | Psal. 24, prino | Rom. lect. 7, prino. * Excommunicatio 25, 31, 32. Gula 5, 6.

3 Ignorantia tripliciter se habet ad actum: scilicet concomitanter consequenter, idest volita in se ut affectata, vel in sua causa, scilicet habitu vel passione, ut ignorantia electionis; et antecedenter, idest causa actus. Tertia causat involuntarium simpliciter, secunda secundum quid: prima vero nullo modo, sed tantum non voluntarium 1-2, q. 6, 8, o. | q. 19, 6, c. | q. 76, 3, 4, | 2, d. 39, q. 1, 1, 4m | d. 43, 1, 3m | Ma. q. 3, 8, c. * Humilitas 9. Ignotum. In 6. Peccatum 22, 24, 27, 31, 87, 122, 143, 146, 159, 192, 227, 359.

4 Ignorantia est volita tripliciter: scilicet directe, ut affectata, indirecte, idest propter negligentiam, et per accidens, idest consequenter. Prima auget peccatum: aliae vero diminuunt 1-2, q. 19, 6. c. | Ma. q. 3, 8, c. * Stultitia 2, 10. Tenebrae 2.

5 Ignorantia excludit triplicem scientiam: scilicet qua scitur aliquid esse malum secundum se, vel ut nunc, vel ut fugiendum 1-2. q. 78, 1, 1m | Ma. q. 3, 8, c.

6 Ignorantia causat triplex malum. Primo triplices sordes, scilicet erroris, affectus, et operis. Secundo otiositatem. Tertio claudit appetitum boni. Quae mala removentur per scientiam. Dio. 4, lect. 4.

7 Ignorantia habet rationem poenae et non culpae secundum se. Sed ignorantia ex causa, scilicet ex negligentia discendi, vel ex effectu sequente, est peccatum 1-2, q. 76, 2, o. | q. 84, 4, 5m | q. 105, 2, 9m | 2-2, q. 53, 2, 2m | 2, d. 42, q. 2, a. 2, q. 2, 3m | Ma. q 3, 7, c. | 1m | 7m | 11m | Quol. 1, 19, c. * Cognitio 76. Conceptio 12. Consilium 29. Delictum 2. Fides 36, 122, 127, etc. Idolatria 9.

8 Nescientia est simplex carentia scientiae. Sed ignorantia proprie est nescientia eorum quae quis est aptus scire et debet. Error

20 Homo et angelus, sunt ad imaginem Dei et imago ejus, Filius autem Dei est imago tantum 1ª q. 3, 1, 2m | q. 4, 3, o. | q. 35, 2, 3m | q. 45, 7, c. | q. 91, 4, 1m | 2m | q. 93, 1, c. fi. | 3m | 1, d. 3, q. 3, 5m | d. 31, q. 1, 2, 1m | L. | 2, d. 16, L. fi. | Cg. 3, c° 29 | 1ª Cor. 11, lect. 2, fi.

21 Angelus est simpliciter expressior imago Dei quam homo, sed e converso secundum quid 1ª q. 93, 3, o. | 1, d. 3, q. 3, 4m | 2, d. 16, 3, o. | 3, d. 2, q. 1, a. 1, q. 1, 2, c. | Psal. 8, me° 3, prin°.

22 Imago Dei est expressior in angelis superioribus quam in angelis inferioribus, et in hominibus, expressior in viro quam in muliere 2, d. 16, 3, c.

23 Imago Dei, in homine et in angelo, est secundum mentem tantum 1ª q. 3, 1, 2m | q. 93, 2, c. | 3, 2m | 4, 1m | 6, 7, o. | 1-2, prol. | 1, d. 3, q. 3, o. | 2, d. 16, 3, o. | d. 39, q. 1, 1, 1m | Cg. 4, c° 26 | Verit. q. 10, 7, c. * Spiritus 24. Trinitas 13, etc.

24 Imago Dei est aliquo modo in mente, respectu cujuslibet objecti, verius tamen respectu sui, sed verissime respectu Dei 1ª q. 93, 8, o. | 1, d. 3, q. 4, 4, o. | Verit. q. 10, 2, 5m | 7, o. * Verbum 54. Vestigium 3, 6, 7, 10.

25 Quidquid attribuitur homini ratione imaginis, principaliter est in intellectu, et consequenter in affectu 4, d. 4, q. 1, a. 3, q. 3, c.

26 Imago Dei in anima, non est secundum potentias ejus tantum, sed etiam secundum essentiam. Anima. 12, 6m.

27 Assignatio imaginis duplex: scilicet prima secundum potentias scilicet secundum memoriam, intelligentiam, et voluntatem, secunda vero secundum essentiam et habitus consubstantiales scilicet secundum mentem, notitiam, et amorem 1ª q. 93, 7, o. | 1, d. 3, q. 4, 1, o. | q. 5, o. | Verit. q. 10, 3, o.

28 Prima assignatio imaginis, scilicet memoria, intelligentia, et voluntas, est secundum potentias 1ª q. 93, 7, o. | 1, d. 3, q. 4, 1, o. | q. 5, o. | Verit. q. 10, 3, o.

29 Immo memoria sumitur hic pro habituali retentione animae, intelligentia autem et voluntas, pro actu intellectus et voluntatis 1ª q. 79, 7, 1m | q. 93, 7, c. | 3m.

30 Imago Dei, potius dicitur esse in intellectu, quam in ratione, quia intellectus est melior ratione 1, d. 3, q. 4, 1, 4m.

31 Imago Dei est principaliter secundum actus, sed consequenter secundum potentias, et praecipue secundum habitus 1ª q. 93, 7, o. Verit. q. 10, 3, o.

Oppositum videtur dicere 1, d. 3, q. 5, o.

32 Imago Dei, secundum principale ejus idest secundum naturam intellectualem, est tam in viro quam in muliere. Sed quo ad secundarium, scilicet principium et finem, est tantum in viro 1ª q. 93, 4, 1m | 6, 2m | 2, d. 16, 3, c. | 1ª Cor. 11, lect. 2, fi.

33 Imago prius repraesentat essentiam Dei, et consequenter tres personas 1ª q. 93, 5, o. | 6, c. | Verit. q. 10, 3, c. | q. 15, 2, 1m.

34 Expressa repraesentatio Trinitatis, est in imagine propter quinque: scilicet propter consubstantialitatem, distinctionem, ordinem, aequalitatem, et actualem imitationem 1, d. 3, q. 4, 4, c.

35 In homine est triplex imago Dei: scilicet creationis, recreationis, et similitudinis. Prima est cujuslibet hominis, secunda justorum tantum, tertia vero beatorum tantum 1ª q. 93, 4, o. | 1, d. 3, L. 2 | Verit. q. 10, 1, 3m | Poª q. 9, 9, c.

36 Imago creationis semper manet, non autem imago recreationis, vel similitudinis 1, d. 3, L. 2 | 2, d. 39, q. 1, 1, 1m | Verit. q. 22, 6, 2m.

37 Anima est imago creationis, et ut imitans Deum, gratia vero est imago recreationis, et ut in qua 2, d. 26, 2, 5m | Verit. q. 27, 6, 3m.

38 Imago creationis consistit in essentia et in potentiis animae, secundum quod per essentiam animae, repraesentatur unitas essentiae Dei, et per distinctionem potentiarum, distinctio personarum. Et similiter imago recreationis, in gratia et virtutibus. Verit. q. 27, 6, 5m.

39 Voluntas actus, non est pars imaginis similitudinis, considerata in distinctione potentiarum; sed est pars imaginis recreationis, quae est secundum actus et habitus 2, d. 39, q. 1, 1, 1m | Verit. q. 22, 11, 2m.

40 Imago primorum parentum triplex: scilicet naturae, poenae, et culpae. Quarum primam Christus assumpsit, et numquam dimisit. Secundam assumpsit, et dimisit. Tertiam non assumpsit, ideo non dimisit. Opus. 1, c° 23. * Adam 64.

41 Christus misit imaginem suam Abgaro regi 3, d. 9, q. 1, a. 2, q. 2, 3m.

42 Imagines Christi et sanctorum, fiunt in ecclesia, triplici de causa. Primo ad instructionem rudium, qui eis quasi quibusdam libris docentur. Secundo ut incarnationis mysterium et sanctorum exempla magis in memoria nostra maneant, dum quotidie oculis repraesentantur. Tertio ad excitandum devotionis affectum, qui ex visis efficacius incitatur, quam ex auditis 2-2, q. 94, 2, 1m | 3, d. 9, q. 1, a. 2, q. 2, 3m. * Adoratio 18, 19, 20, 21, 22. Joannes 8. Sacrilegium 5. Sanguis 13. Scutum. Seraphin 6.

43 Imagines hominum, coeperunt coli in Italia, ab adventu Aeneae, aliorum autem, post victam Aegyptum ab Augusto. Rom. lect. 7, me°.

Imbecillitas. Baptismus 152.

Imbui. Christus 55.

Imitabile. Idea 2, 17.

Imitatio. De ratione imitationis sunt duo: scilicet id in quo est idest qualitas vel forma, et imitantia 1, d. 28, q. 2, 1, c. Analogia 2. Aequalitas 8, 9, 17. Apostoli 40. Ars 10, 22. Bonitas 6. Christianus. Deus 330, 331. Exemplar 1, 2. Finis 69. Forma 4, 135, etc. Haeresis 31. Idea 2, 11, 17, 41. Imago 13, 14, 31, 37. Induere. Jejunium 13, 17. Judicium 28, 37, 38. Misericordia 36. Observantia 4. Participare 14. Paulus 12, Peccatum 43. Poena 38. Praelatio 25, 26. Similitudo 1, 7, etc. 22. Simonia 28. Subditus. Subjectio 3. Veritas 39. Vestigium 7, 8.

Immaculatum. Sanctitas 2, 5, 6.

Immanens. Actio 18, etc. Actus 15, 130. Factibilia. Medium 6. Necessitas 28. Propositio 8. Visio 2. Voluntas 46.

Immaterialia esse, probatur per motum. Opus. 15, c° 2. * Actus 11, 72. Angelus 47, 314, 386, 393. Anima 39, 79, 144, 178, 325. Cognitio 56. Corpus 23. Forma 10, 24, 25, 33, 159, etc. Infinitum 14, 20. Intellectus 48, 123, 128, 137. Lignum 1. Metaphysica 6, 9, etc. Necessitas 8. Possibilitas 2. Potentia 26, 27. Recipere 2. Scientia 149. Sensus 15. Substantia 17, 18, 35.

Immediate. Actio 9, 77. Actus 24. Adam 91. Agens 91, 96. Amor 35. Angelus 24, 86, 115, 167, 175, 177, 272, 283, 551, 559, 573. Anima 14, 15, 39, 98, 104, 105, 107, 216, 296, 298. Appetitus 58, 75. Assistere 2. Assumere 33, 34, 51, etc. Baptismus 108, 177. Bonitas 137, 138, 139, 150, 157. Character 15. Charitas 130. Christus 148, 178. Circumcisio 21. Cogitatio 9. Confessio 20. Confirmatio 13. Conservatio 7, etc. Continentia 17. Culpa 3. Decimae 3. Deus 196, etc. 211, etc. 321, 393, 404, 405, 406, 436, etc. 443, etc. Dos 8. Effectus 13, 14, 17, 18, 19. Elementum 26. Episcopus 15, etc. Eucharistia 127. Fides 75, 76. Finis 30, 130, 137. Flumen 2. Forma 113, 143, 167. Fortitudo 12, 13. Generatio 7. Gratia 6, etc. 38, 66, 67, 124. Haeresis 130. Individuum 19. Instans 24, etc. Intellectus 17, 98, 116, 174, 186. Jus 17. Lex 145. Liberalitas 3. Lingua 5. Lumen 12. Magnanimitas 5. Matthaeus 1. Matrimonium 50. Medium 7. Memoria 9. Moyses 4. Ordo 75. Poenitentia 51. Perfectio 21. Physica 13. Praeceptum 32. Privatio 4. Processio 53. Propinquum. Propositio 7. Providentia 38. Prudentia 42. Ratio 46. Redemptio 3. Repraesentatio 2. Resurrectio 45. Sacramentum 58, 95. Sanctificatio 11. Secundum quod ipsum 4. Sensus 29. Theologia 35. Unctio 2. Unitas 35. Usura 207. Virtus 83, 194. Visio 6. Vita 23, 57, 81. Vivere 2.

Immemor. Magnanimitas 18.

Immensitas. Amor 48. Christus 162. Jubilus 1, 2. Persona 33.

Immersio in baptismo, significat fidem Trinitatis, et triduum sepulturae Christi. Rom. 6, lect. 1, me°. * Appetitus 49. Baptismus 72, etc. 74. Forma 70. Incontinentia 1. Mergulus. Piscis 1. Purgatorium 7. Stultitia 6, 9.

Imminere. Baptismus 134, 142, 145. Bellum 7. Circumcisio 18. Delphinus. Periculum o. Praedicare 4, 5, 6. Praelatus 6, 27. Stultitia 1, 5. Usura 200.

Immisericordia est in subtractione beneficii, sed crudelitas est in excessu puniendi. Et unum aliquando ponitur pro alio 2-2, q. 159, 1, 2m | 3m. Crudelitas. * Inhumanitas o.

Immittere. Angelus 70. Cogitatio 8.

1 IMMOBILE dicitur dupliciter: scilicet immutabilitate rei, ut Deus, et necessitate veritatis, ut propositiones necessariae. Verit. q. 16, 1, 9m. * Angelus 487. Anima 122, 124, 127. Animal 55. Bonitas 39. Causa 85. Caelum 42, 59. Deus 318, 319, 323. Exclusio 1. Fatum 9. Firmitas. Fortitudo 21. Gratia 153. Immobilitas. Immutabile. Incarnari 17. Invariabile.

2 Quanto creaturae magis appropinquant Deo, tanto magis sunt immobiles 1ª q. 65, 1, 1m. * Materia 21. Motus 52, 53, 54, 69. Pavor. Pax 19. Prophetia 4. Providentia 59. Status 1, 2, 5. Tactus 9. Terra 11. Virtus 98, 134, 182.

Immobilitas. Fortitudo 21. Status 1, 2, 5.

Immoderantia. Praesumptio 2.

Immoderatum. Amor 194. Avaritia o. Coitus 1, 2. Comedere 3. Eleemosyna 10. Fortitudo 24. Humilitas 2. Peccatum 398. Perturbatio. Praesumptio 2. Prodigalitas 2. Quiescere 2. Tristitia 2.

Immolari convenit Christo in figuris veteris Testamenti 3ª q. 83, 1, c. Animal 74, etc. * Bos. Eucharistia 168. Missa 5, 19. Ovis 1. Sacrificium o.

Immorari. Fortitudo 24. Intemperantia 2. Scientia 91.

Immortale. Adam 48, etc. Anima 50, 90. Cibus 3. Circumcisio 6. Christus 103. Conceptio 31. Haeresis 90. Lignum 2, 3. Resurrectio 33, 34.

1 IMMUNDITIA triplex: scilicet infidelium, cathecumenorum et energumenorum. Primam purgat ostiarius, secundam lector, tertiam exorcista 4, d. 24, q. 2, art. 1, q. 2, c. fi. * Angelus 428. Animal 74, 76. Arbor 2. Canis 1. Cibus 10. Ciconia 1. Conscientia 20. Cultus 14. Cycnus. Diaconus 5. Eucharistia 172, 199. Gula 3. Ignorantia 6.

6 Non omnes modi in ponuntur ab Aristotele, nisi reductive 1ª q. 42, 5, 1m | 1, d. 19, q. 3, 2, 1m.
7 Esse simul in pluribus locis, convenit tantum Deo 4, d. 44, q. 1, a. 3, q. 2, 1m. * Absens. Daemon 88, 89, 92, 96.
8 Deus est in omni loco dupliciter: scilicet ut dans esse, virtutem et operationem locis, et ut implens ea 1ª q. 8, 2, o. | 1, d. 37, q. 2, 1, c.
9 Deus est supra omnia per excellentiam suae naturae, et in omnibus, ut causans esse omnium 1ª q. 8, 1, 1m | 3m | Cg. 1, cº 26, fi.
10 Deus est in qualibet re, inquantum dat ei proprium esse et naturam 1, d. 37, q. 2, 1, c. | q. 3, 3, 3m. * Deus 58, 60, etc. 299, 370.
11 Deus est intimus unicuique rei, sicut esse proprium cujuslibet rei 1ª q. 8, 1, c. fi. | q. 105, 5, c. fi. | 1, d. 37, q. 1, 1, c. fi. * Humilitas 16.
12 Deus est in omni re per essentiam, praesentiam et potentiam, sed tantum in sanctis per gratiam, in Christo autem solo per unionem personalem 1ª q. 8, 3, o. | q. 43, 3, c. | q. 112, 1, c. | 3ª q. 2, 10, 2m | q. 6, 1, 1m | 1, d. 37, q. 1, o. | 3, d. 32, 1, 2m | Cg. 2, cº 26 | 96, fi. | Libº 3, cº 68 | Quol. 10, vel 11, 1, o. | Opus. 3, cº 132 | 137 | Jo. lect. 5, meº a. | Col. 2, lect. 2, fi. Locus 24. * Labi. Medium 14, 15. Motus 90, 91.
13 Deus magis est intra animam, quam gratia et quidquid aliud 1ª q. 105, 5, c. fi. | Verit. q. 20, 1, 9m | q. 28, 2, 8m. * Processio 29. Separatio 1, 2.
14 Nullus modorum in quos assignat Aristoteles explicat modum essendi in qui est in divinis 1ª q. 42, 5, 1m | 1, d. 19, q. 3, 2, 1m | d. 33, 3, 4m. * Assumere 1. Deus 38, 39, 58, 70, etc. Gloria 18. Personae 45. Relatio 63, etc.
15 Deitas habitat in Christo corporaliter tripliciter. Primo per unionem ad corpus. Secundo non figuraliter. Tertio secundum triplicem modum, scilicet communem, specialem et singularem 3ª q. 2, 10, 2m.
16 Pater est in Filio et e converso 1ª q. 42, 5, o. | 1, d. 19, q. 3, 2, o. | Cg. 4, cº 9, fi. | 65 | Jo. 10, lect. 6, fi. | cº 16, lect. 7, fi.
17 Filius Dei est magis in Patre et e converso, quam homo in Filio Dei 3ª q. 2, 9, 4m.
18 Quidquid potest esse in Deo est in eo 1, d. 7, q. 2, 2, c. | d. 19, L. 1, prinº. * Appropriatio 3, 19, 21. Artificiale 1, 2, 5, 6.
19 Omnia bona et mala sunt in scientia Dei. Sed tantum bona sunt in Deo, et tantum tres personae, proprietates et attributa, sunt in essentia Dei 1ª q. 18, 4, 4m | q. 39, 8, c. fi. | 1, d. 36, q. 1, 3, o. | q. 2, 2, 2m | Ver. q. 3, 6, 2m. Bonitas 23. * Deus 361, etc. 407. Exemplar 7. Forma 49, etc.
20 Ea quae in creaturis sunt divisim et multipliciter in Deo sunt unite et simpliciter 1ª q. 14, 1, 2m | q. 26, 1, 1m | q. 47, 1, c. fi. | q. 57, 1, c. | q. 91, 1, c. | 1-2, q. 18, 1, c. | 2-2, q. 183, 2, c. | Cg. 1, cº 31 | 32 | 33 | Libº 3, cº 20 | 97 | Libº 4, cº 11 | Verit. q. 20, 4, c. | Poª q. 7, 5, c. | Anima. 18, c. | Opus. 7, cº 22 | Opus. 9, prinº | 1m | Ente 6, prinº.
21 Creaturae habent verius esse in Deo, quam in se 1ª q. 18, 4, 3m | 1, d. 36, q. 1, 3, 2m | Verit. q. 4, 6, o. | q. 8, 16, 11m.
22 Omnia sunt in omnibus, scilicet superiora in inferioribus causaliter, sed e converso participative secundum rationem communem tantum, in Deo autem secundum rationem propriam 1ª q. 55, 1, c. | 3m | q. 57, 1, c. * Metaphora 8. Subsistentia 8, 10, 11, 12. Vita 17, 22, 23.
23 Omnia sunt in Deo dupliciter: scilicet ut in agente idest in potestate ejus, et ut in fine idest in conservante. Rom. 11, lect. 5, fi.
24 Quaelibet creatura est in Deo dupliciter: scilicet ut in conservante, et ut in virtute causae agentis 1ª q. 8, 1, o. | q. 79, 2, c. | q. 80, 1, c. | Poª q. 3. 16, 24m.
25 Creaturae sunt in Deo dupliciter: scilicet ut in conservante, et ut in cognoscente. Secundo modo sunt vita et essentia Dei, non autem primo modo 1ª q. 18, 4, 1m | Poª q. 3, 16, 24m.
26 In Deo sunt multa secundum rationem, quorum aliqua prius cadunt in intellectu nostro, quam alia 1ª q. 44, 4, 4m.
27 Forma equi est in Deo ut intellecta tantum, sed ratio vitae, etiam ut in natura Dei firmata 1, d. 36, q. 2, 2, 2m.
28 Esse in aliquo tripliciter contingit. Primo, sicut contentum in continente. Secundo, sicut pars in toto. Tertio, sicut accidens in subjecto, et sicut effectus in causa. Jo. 16, lect. 7, fi. 4, prinº.
29 Esse in aliquo aliquid octupliciter dicitur. Phy. 4, lect. 4, prinº.

Inadvertentia. Inconsideratio. Negligentia o.

Inane. Fabula 2. Gloria 5, etc. Peccatum 158. Terra 15.

Inanimatum. Alteratio 8. Angelus 77. Animata. Augmentum 7, 12, 14, etc. Conceptio 4. Corpus 4. Dextrum. Fruitio 11, etc. Generatio 13. Genitus 1. Gigni. Instrumentum 2, 3. Ira 46. Nutrire 3. Oriri. Sacrificium 33. Sinistrum 1. Terra 2.

Inanisgloria. Aureola 21. Capitale 8, etc. Cognitio 26. Contentio 3, 4. Gloria 5, etc. Jactantia 3, 4. Operatio 34. Oratio 31, 35. Praesumptio 3. Vestis 6.

Inassuetudo. Trepidatio.

Inaudientia. Cognitio 26.

Incantatio est superstitiosa, et illicita, si continet aliquid ad daemones pertinens, vel nomina ignota, vel aliqua falsa, vel vana, vel aliqua signa praeter crucem 2-2, q. 96, 2, 4, o. * Daemon 72, etc. Magi 1, 7, etc. Superstitio 3, etc.

Incarcerare hominem, vel ligare, vel qualitercumque detinere est illicitum, nisi fiat secundum ordinem justitiae, vel in poenam, vel ad cautelam alicujus mali vitandi 2-2, q. 65, 3, o. * Baptismus 32. Bonitas 194. Captivus. Carcer. Haeresis 25. Infamis. Verberare.

1 INCARNARI Deum, fuit possibile, et conveniens 3ª q. 1, 1, o. | 3, d. 1, q. 1, 2, o. | Cg. 4, cº 40 | 49 | 53 | 54 | 55 | Opus. 2, cº 5 | 6 | Opus. 3, cº 207 | 208 | Jo. lect. 7, meº. * Adam 8, 9, 11. Adventus o. Amor 53.
2 Deum incarnari, fuit necessarium ad reparandum genus humanum, sicut ad bene esse, non autem simpliciter, quia Deus aliter poterat reparare 3ª q. 1, 2, o. | 3, d. 4, q. 3, 1, 3m | 4, d. 10, 1, 3m | d. 43, a. 2, q. 1, 2m | Cg. 4, cº 55, 2m | Psal. 45, fi.
3 Si homo non peccasset, probabilius est, Deum non fuisse incarnatum, licet incarnari potuisset 3ª q. 1, 3, o. | 3, d. 1, q. 1, 3, o. | 4, d. 43, a. 2, q. 1, 2m | Verit. q. 29, 4, 3m | 1ª Tim. lect. 4, prinº. * Angelus 361, 417. Assumere o. Beneficium 17. Cornelius 1, 2.
4 Amor Dei ad homines, non potuit homini efficacius demonstrari, quam per incarnationem. Cg. 4, cº 46, fi. | 54.
5 Christus non meruit incarnationem, nec aliquis purus homo, ex condigno, sed tantum ex congruo 1-2, q. 98, 4, c. | 3ª q. 2, 11, o. | q. 24, 3, c. fi. | 3, d. 4, q. 3, 1, o. | a. 2, q. 1, 1m | Psal. 10, fi. | Rom. lect. 3, meº | Hebr. lect. 4, meº etc.
6 Incarnatio est principium omnium meritorum humanorum 3, d. 4, q. 3, 1, c. * Credere 19, 21, 24, etc. Descendere 10, 12.
7 Incarnatio est generale principium, ad quod omnia officia angelorum ordinantur 1ª q. 57, 5, 1m. * Fides 64, 65, 66, 133. Gedeon 3.
8 Incarnatio Dei, principaliter fuit propter liberationem hominis 3ª q. 1, 5, c. | q. 40, 1, c. | q. 43, 3, 2m | q. 44, 3, c. | Verit. q. 29, 4, 5m.
9 Incarnatio Dei, fuit ad tollendum omne peccatum, sed principalius peccatum originale, quia extensive majus est peccato actuali, licet intensive sit e converso 3ª q. 1, 4, o. | 3, d. 1, q. 1, 2, 6m | Opus. 10, a. 28 | Opus. 11, a. 23 | Opus. 53, 21m. * Gratia 40, 85. Lutum.
10 Signum datum a Deo, tempore Achaz regis, de liberatione populi, est signum de Christi incarnatione. Nam incarnatio Christi, significat ipsam liberationem populi, quasi per locum a majori, quia si Deus dabit filium suum, ad salutem totius mundi, multo magis potest salvare populum Judaeorum ab istis hostibus. Vel quasi esset causa motiva. Hoc enim quasi movit Dominum, quod multa bona illi populo quamvis injusto concedebantur, quia de illo providerat Filium suum incarnandum. Isa. 7, meº. * Maria 29. Miraculum 16, 17.
11 Incarnatio Christi quamvis non fuerit facta praesentibus illis hominibus, quibus data fuerat in signum liberationis populi Judaeorum, fuit tamen facta manente domo David. Isa. 7, meº. * Missio 35. Prophetia 80. Psalmus 3. Sponsalia 11.
12 Signum quandoque sequitur signatum, quandoque est simul, quandoque autem praecedit. Incarnatio autem Christi, quae data fuit in signum liberationis populi, oportet de necessitate quod sequatur liberationem populi, etiam secundum quod ipsi Judaei ad litteram exponunt. Isa. 7, meº.
13 Nullum signum esset incarnatio Christi, si juvencula, et virgo, postea corrupta, concepisset. Ideo autem apud hebraeos ponitur magis halma, quam juvencula, quia halma significat virginem, secundum nominis originem, et adhuc plus custoditam, de qua non posset esse mali suspitio. Sed juvencula significat virginem, secundum usum loquendi posteriorem. Isa. 7, meº. * Verbum 53, 64, 65, 67.
14 Ante Christi incarnationem, aliqui per fidem Christi liberati sunt, secundum spiritum, a damnatione peccati originalis, sed nemo secundum carnem, id est a fomite 3ª q. 27, 3, c. | q. 52, 5, 2m. * Christus 42, 49, 50, 198. Vestigium 12. Unio 14.
15 Incarnatio facta est convenienti tempore, scilicet non in principio mundi, nec in fine 1-2, q. 98, 6, c. | 3ª q. 1, 5, 6, o. | 4, d. 2, q. 1, art. 4, q. 2, 1m | 3, d. 1, q. 1, 4, o. | 4, d. 2, q. 1, a. 4, q. 2, 1m | Cg. 4, cº 55, 9m | Isa. 2, prinº | Gal. 4, lect. 2, prinº.
16 Incarnatio comparatur juventuti, propter vigorem et fervorem, senectuti vero, propter numerum annorum 3ª q. 1, 6, 1m | 3, d. 1, q. 1, 4, c. | d. 4, q. 1, a. 1, q. 1, c. | 2m.
17 Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit 3ª q. 1, 1m | q. 2, 6, 1m | 3, d. 1, q. 1, 1, 1m.
18 Justitia, bonitas, virtus, potentia, et sapientia Dei, ostensae sunt per incarnationem ejus 3ª q. 1, 1, c. | 3, d. 1, q. 1, 3, 3m | q. 2, 2, 1m | d. 4, q. 1, a. 1, q. 1, c. | 2m.
19 Incarnatio Filii Dei, est quasi praelibatio conjunctionis nostrae ad Deum. Cg. 4, cº 46, fi. | Opus. 60, cº 1, 2, o.

Incautela et incircumspectio, includuntur sub inconsideratione 2-2, q. 53, 2, c. fi. * Desponsatio. Usura 163.

Incendiarius ecclesiae, et denuntiatus, est excommunicatus. Nec

Indissolubile. Amor 193. Indispensabile. Indivisibile. Inseparabile. Matrimonium 14, 62, 72, 135.

Indistructio. Angelus 234. Indivisio. Intellectus 130. Nomen 47. Sensualitas 6.

Inditum duplex: scilicet pertinens ad naturam, et per gratiam. Primum convenit legi naturae, secundum autem legi novae 1-2, q. 106, 1, 2^m. * Amor 133. Anima 204. Ars 20. Beatitudo 102. Certitudo 4. Christus . Futurum 6. Habitus 27, 38, 39. Influere. Infusum. Innatum. Inserere. Intellectus 34, 135. Jus. Justificatio 15, 18, 20, etc. Lex 139. Mensura 1, 2, 14. Natura 5. Naturale o. Natum. Scientia 71, 72, 73, 106, etc. Virtus.

Individuale. Abstractio 3, 6. Assimilatio 17, 21. Cogitativa 1. Commune 7. Costa 2. Differentia 9. Definitio 22. Generatio 36. etc. 60.

Individuum o. Intellectus 15. Perfectio 4. Similitudo 31.

Individuatio. Anima 70, etc. Individuum o.

1 INDIVIDUUM est id quod indivisum est in se, et divisum a quolibet alio, ultima divisione 1^a q. 29, 4, c. | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 3^m | Trin. 11, 3^m. Vel Opus. 70. art. 14, 3^m.

2 Pars in toto, est individuum, ut manus 1^a q. 29, 1, 2, c. | 3^a q. 16, 12, 2^m | 3, d. 6, q. 1, art. 1, q. 1, c. | Quol. 9, 2, c.

3 Immo de ratione individui est, esse divisum a quolibet alio 1^a q. 29, 4, c. | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 3^m | Trin. 14, 3^m.

4 Immo indivisio in se, est de ratione individui. Sed omnino ab alio, est de consequentibus ad rationem ejus 4, d. 44, q. 2, a. 2, q. 3, 4^m.

5 Individuum ut sic, est divisum ab omnibus aliis 1^a q. 13, 9, c. * Amor 101. Animal 38. Assimilatio 17, 21. Assumere 14, 29, 35.

6 Haec nomina individuum, particulare et singulare, dicuntur de partibus, ut de manu. Ideo in Christo possunt dici multa esse individua, secundum numerum partium ejus 1^a q. 29, 1, 2, c. | 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Quol. 9, 2, c. * Capacitas 1. Deus 61.

7 Immo cum manus sit quaedam substantia, in alio existens, individuum vel singulare dici non potest 3^a q. 16, 12, 2^m.

8 Individuum dupliciter potest significari: scilicet per nomen secundae intentionis, sicut per haec nomina, individuum, particulare, et singulare, ut substat accidentibus: et per nomen primae intentionis scilicet per substantiam primam, et hypostasim, vel personam, et ut substat naturae communi, per nomen primae intentionis scilicet res naturae, et secundae intentionis scilicet suppositum 1, d. 23, 3, c. | d. 26, q. 1, 1, 3^m | 4^m | 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Unio. 2, c. * Aequivocatio 5, 8, 11, etc. Aestimativa 3. Definitio 4, 34, 35, 39, 40. Forma 23, 33, 76, 80, etc. 115, 116, 120, 141, 155. Genus 1. Idea 38, etc.

9 Omne nomen individui, est incommunicabile re et ratione, nisi secundum similitudinem 1^a q. 13, 9, c. * Naturale 7. Ordo 8. Pars 20. Perfectio 4, 9.

10 Soli individuo rationalis naturae convenit proprie et per se agere, ideo habet proprium et speciale nomen, idest persona. Po^a q. 9, 2, 5^m | 2, c. Persona 3, etc.

11 Duo sunt de ratione individui: scilicet incommunicabilitas, et non posse esse in pluribus 3^a q. 77, 2, c. * Persona 3, etc. 24. Praedicari 24.

12 Duo sunt de ratione individui: scilicet esse in actu, in se vel in alio, et esse divisum ab aliis quae sunt vel possunt esse in eadem specie, indivisum in se existens 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, 3^m. * Scientia 47, etc. Singulare. Singuli. Species 1, 4, 5. Umbra 1.

13 Compositum ex materia et forma determinata, est individuum 1^a q. 30, 4.

14 Immo compositum ex materia, et forma determinata, est species, et compositum ex materia et forma communi, est genus. Meta. 2, lect. 4, me°.

15 Species specialissimae dicuntur individua, per carentiam divisionis formalis, quia non ulterius dividuntur divisione formali, sive per differentias formaliter expositas. Particularia vero dicuntur individua, inquantum neque formaliter, neque materialiter dividuntur. Meta. 10, lect. 10, fi. c. | lect. 11, me°.

16 Impossibile est naturam speciei communicari individuis, secundum prius et posterius, nec secundum gradus, nec secundum intensionem, non autem naturam generis 2, d. 3, q. 1, 4, c. fi. | Causis 10, 4, c° 3.

17 In incorruptibilibus est tantum unum individuum unius speciei, quia species sufficienter conservatur in uno 1^a q. 47, 2, c. | q. 119, 1, c. | Spiritu. 8, c. | Hebr. 7, lect. 4, me°.

18 Individuum duplex: scilicet individuum vagum, et individuum signatum 1^a q. 30, 4, c.

19 Individuum dicitur quadrupliciter: scilicet singulare, species specialissima, genus generalissimum, et propositio immediata. Meta. 2, lect. 4, me°.

20 Principium individuationis in rebus materialibus est duplex: scilicet materia prima, et quantitas dimensiva 3^a q. 77, 2, c. | 3, d. 1, q. 2, 5, 1^m | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 3^m | Cg. 4, c° 65, fi. | Verit. q. 2, 6, 1^m | 7, c. | q. 10, 5, c. | Ma. q. 16, 1, 18^m | Trin. 11, 16, o. | Opus. 29, o. | Ente. 3, fi. | Opus. 32 | Meta. 5, lect. 8, fi. * Abstractio 3, etc. Agens 10, 16. Commune 7. Costa 2. Diversitas 6, 9. Forma 87.

INDIVIDUUM

21 Materia est principium individuationis 1^a q. 3, 3, c. | q. 39, 1, 3^m | 2, c. | q. 54, 3, 2^m | q. 56, 1, 2^m | q. 75, 4, 5, c. | q. 85, 1, c. | 3, 4^m | q. 86, 1, 3, c. | 1-2, q. 63, 1, c. | 1, d. 35, 5, c. | 2, d. 3, q. 1, 2, c. | d. 42, q. 1, 1, c. | Cg. 1, c° 21, 3^m | Lib° 3, c° 65, 3^m Lib° 4, c° 63 | Po^a q. 2, 4, c. fi. | q. 9, 1, c. | 3, 5^m | Spiritu. 5, 8^m | Quol. 7, 3, c. | Quol. 8, 2, c. | Meta. 5, lect. 8, fi. | lect. 10, fi. | lib° 7, lect. 10, fi. c. | lect. 15, fi. * Creatio 40, 41, 42. Creatura 33. Definitio 4. Differentia 9. Distinctio 2, 3, 12, 13.

22 Immo aliqua forma individuatur per seipsam 1^a q. 3, 2, 3^m. * Diversitas 5, etc.

23 Forma receptibilis in materia, individuatur per materiam: quae autem non est receptibilis in materia, individuatur per seipsam 1^a q. 3, 2, 3^m | 3, c. | q. 13, 9, c. | 3, q. 77, 4, c. | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 3^m | Po^a q. 9, 3, 5^m | Spiritu. 5, 8^m | 8, 4^m | 13^m. Vel forma 12.

24 Hae carnes, et haec ossa, et haec anima, sunt principia individuantia hominem 1^a q. 29, 2, 3^m | 4, c. | q. 30, 4, c. | q. 33, 2, c. | q. 75, 4, c. | q. 85, 1, 2^m | Cg. 1, c° 65, 2^m | Lib° 2, c° 74 | Verit. q. 10, 5, c. | Po^a q. 9, 1, 6^m | Forma 13, 21, etc. 27, 76, 80, etc.

25 Individua composita, substant ratione materiae, sed subsistunt ratione formae 1^a q. 29, 2, 5^m. * Homo 6, 7. Idem 1, 3, etc. Individuale.

26 Principia individuationis in creaturis, sunt causa subsistendi et distinctionis, in divinis autem, tantum secundi. Po^a q. 9, 3, 13^m.

27 Individuatio quantum ad incommunibilitatem est in Deo, non autem quantum ad materiam 1^a q. 3, 2, 3^m | q. 19, 3, 4^m | 1, d. 25, 1, 6^m | Verit. q. 21, 4, 9^m. Deus 61.

28 Principia individuantia, sunt de essentia individuorum in compositis tantum, non autem in formis. Anima. 3, 13^m.

29 Solius Dei operatione fieri potest, ut hoc individuum demonstratum, fiat illud individuum demonstratum, ut in Eucharistia 4, d. 11, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Cg. 4, c° 63. * Intellectus 15, 16, 49, etc. 150, 163, 164. Particulare. Praedicari 17, 31, 33. Proprietas 2.

30 Species, et partes ejus sunt aliquid formale respectu individui sui. Phy. 2, lect. 5, prin°. * Singulare.

31 Immo partes habent rationem materiae 1^a q. 7, 3, 3^m | q. 65, 2, c. | Meta. 5, lect. 3, prin° | Phy. 3, lect. 12, prin° | lib° 4, lect. 4, prin°.

32 Nullum accidens, praeter dimensiones interminatas, est principium individuationis. Trin. 14, 16, o.

33 Quantitates sive dimensiones interminatae, sunt principium individuationis. Trin. 11, 3^m. * Accidens 17, 57, 94, 95, 96, 97.

34 Immo quantitas terminata, est principium individuationis. Opus. 32, o. * Angelus 38, 388, 389.

35 Proprium quantitatis dimensivae inter cetera accidentia, est secundum se individuari, quia ubicumque est diversitas partium ejusdem speciei, ibi oportet esse individuationem. Cg. 4, c° 65, fi. | Meta. 5, lect. 15, fi. * Assimilatio 17, 21. Causa 33, 31. Cogitativa 1, 2, 3.

36 Dimensio terminata, individuatur per subjectum individuatum per dimensiones interminatas. Trin. 14, 3^m. * Concupiscentia 10.

37 Dimensio dupliciter individuatur: scilicet ratione subjecti, sicut et alia accidentia, et ratione situs 2-2, q. 24, 5, 1^m | 3^a q. 77, 2, c. | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 3^m | d. 44, q. 2, a. 2, q. 3, 2^m | Cg. 4, c° 64 | Trin. 11, 3^m | Quol. 7, 10, c. | Meta. 5, lect. 15, fi.

38 Individuum non potest intelligi sine dimensionibus interminatis, sed bene sine omni accidente completo. Trin. 11, 5^m. * Concupiscibilis 12. Hoc. Intellectus 15, 16, 49, etc. 150, 163. Memoria 1, 10, 12. Perfectio 9. Phantasma 1. Praedicari 17, 31. Prudentia 30. Quantitas 19, 22, etc.

39 Collectio accidentium, non est principium individuationis. Meta. 7, lect. 15, fi.

40 Substantia individuatur per seipsam. Ideo individuum ejus habet speciale nomen, scilicet hypostasis, non autem accidentia, quia individuantur per subjectum 1^a q. 29, 1, c. | q. 39, 1, 3, c. | Po^a q. 9, 1, 3^m | 8^m | 2, 6, c. | Quol. 3, 2, fi. * Agens 97, 103. Angelus 38, 53, 54, etc. 61, 387, etc. 580.

41 Omne individuum substantiae, dicitur hypostasis, secundum proprietatem nominis; secundum usum autem, sola individua rationalis naturae 1^a q. 29, 2, 1^m | 1, d. 23, 1, 4^m | d. 26, q. 1, 1, c. | Po^a q. 9, 1, 3^m. * Anima 70, etc. 159. Animal 28. Assumere 14, 29, 30. Causa 33, 31, 42. Caelum 62.

42 Singulare, particulare, et individuum, sunt in quolibet genere entis, sed suppositum, hypostasis, res naturae, et persona, sunt in solo genere substantiae 1^a q. 29, 1, 2, c. | 3, d. 6, q. 1, a, 1, q. 1, c. | Unio. 2, c. | Quol. 9, 2, c. | Opus. 3, c° 2, 16. * Cognitio 44, 49, 51. Costa 2. Creatio 40, etc. Creatura 33. Desiderium 13. Deus 61, 112, 113, 124, 240, 271. Generatio 38, etc. Inductio. Intentio 1. Ira 70. Natura 10, etc. 24, etc. Notum 4, etc. Pars 20. Persona 3, 6, 11, 24. Providentia 22, 27, 33, 48.

INFAMIA

Forma 51. Haeresis 147. Iracundia 2. Lumen 1. Natura 41. Naturale 1, 10, 22. Nocere 3. Nomen 31. Per se 6, etc. Potentia 29, 56. Prius 5. Scientia 43. Semen 19. Suppositum 2. Universale 21. Usura 31, 42.

Inevitabile. Agonia 1. Peccatum 205. Timor 22.

Inexperientia. Audacia 19. Aureola 25. Spes 34, etc.

Infallibile. Charitas 141. Certitudo 1, 8. Deus 302. Gratia 59, 60 Juramentum 4. Lex 157. Mensura 5. Praedestinatio 33, 34, 41, etc. Virtus 265.

1 INFAMIA publica, tenet locum accusatoris 2-2, q. 67, 3, 2m. Accusatio 28. * Advocatus 9. Calumnia.

2 Uno infamato, aliquando alii infamantur, quia secundum Augustinum cum de aliquibus qui sanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falsi sonuerit, vel veri patuerit, instant, satagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur 2-2, q. 33, 7, c. fi. | 3m | 4, d. 19, q. 2, a. 9, q. 1, 2m | Quol. 1, 16, d. | Opus. 19, co 22, fi. * Constantia 9. Correctio 1, etc. 13, etc. Crimen. Criminator. Daemon 88. Desponsatio. Fornicatio 13. Papa 3. Peccatum 205. Perfectio 89, 90. Perjurium 7. Religio 76. Simonia 31. Sterilitas 2. Testis 1, 7. Usura 27, 309. Vindicatio 6.

3 Adam 71. Angelus 591. Baptismus 31, 126, etc. 233, etc. Christus 171, 172. Circumcisio 18, etc. Liber 4. Matrimonium 107, etc. Praeceptum 137. Servitus 9, 10.

Infatigabilitas. Amor 193. Fortitudo 37.

Infectio. Adam 79, etc. Baptismus 201. Basiliscus. Bonitas 225, 226. Conceptio 32. Correctio 19. Dulcedo 9. Empyreum. Fascinatio. Gratia 156. Ignis 11. Peccatum 107, 283, etc. 319, 313, etc. 318, etc. 329, 333, 342, c. Poena 42, 82. Purgatio 6, etc. Terraemotus 5. Usura 190. Verbum 71.

Infelix. Afferre. Rex 7.

Inferi. Descendere 1, 9, 10. Passio 121. Symbolum 7.

Inferior. Absolvere 7, 8, 16, 23, 26. Abstractio 1. Accidens 14, 30, 108. Accusatio 17. Actio 15. Actus 82, 83. Advocatus 2, 9. Aeternitas 17. Aer 1, 2. Affectio 3. Agens 20, 92. Amor 155, 264. Angelus 426, 481. Anima 44, 46, 64, 146, 222, 223, 224, 228, 267, 281, 285, 303, 312. Appetitus 50, 64, 95. Attingere o. Audacia 13. Aversio 9. Beatus 38. Caelum 24, 50, 51, 69, 70, 72, 77, 78, 98, 101, 104, 107, 126, 139, 142, 148. Causa 42. Character 28. Clavis 19. Clementia 3. Comprehensor 1. Conservatio 4. Contemplatio 11, 22. Corpus 16. Creatio 35. Creatura 32. Daemon 118. Definitio 10. Deus 443. Diaconus 6. Difficile 2. Dispensatio 7, 22. Elementum 21. Elicere 1. Esse 21, 25. Evangelium 8. Fallacia 1. Fervor 2. Finis 112. Fomes 6. Habitus 41, etc. 61, etc. Haeresis 145. Homo 17, 18, 26. Honor 21. Horizon 1. Imago 22. Impossibilitas 2. In 22. Incipere 1. Infidelitas 9. Infinitum 22. Infra. Intellectus 183, 266. Judicium 8, 26, 28, etc. Justitia 58, 61, etc. Laus 6. Lex 175, 176, 177. Liber 13. Lux 19, 22, etc. Maria 50. Motus 56, etc. Natura 29, etc. 34. Obedientia 29, etc. Objectum 13. Officium 2. Oratio 77. Ordo 7, 81. Participare 5, 7, 8. Passio 80. Peccatum 85, 90, etc. 168, 401, etc. Perfectio 29. Perturbatio. Pietas 17. Politica 4. Possibile 6. Potentia 57, 58. Praeceptum 153. Praecipere 2. Praedicari 17, 18, 44. Processio 4. Providentia 34, etc. 49, etc. Prudentia 79. Psalterium 1. Raritas 2. Ratio 37, etc. 48, etc. Religio 61. Reputare. Reservare. Revelatio 5. Sacerdos 27. Sapientia 27, 37. Scientia 150. Sensualitas 7, 8. Singulare. Sol 1. Sponsa 5. Superius 1. Synderesis 2, 3. Tempus 37. Theologia 33. Timor 34, 38. Tremor 2. Tristitia 12. Universale 6. Universum 2. Ventus 4. Virtus 112, 181, 209, 255, 256.

Infernale. Antonius 2. Apertio 2.

1 INFERNUS quadruplex: scilicet damnatorum, puerorum, purgandorum et sanctorum Patrum. In primo sunt tria: scilicet tenebrae gratiae et tenebrae gloriae et poena sensus. In secundo sola duo prima. In tertio tantum secundum et tertium. In quarto tantum secundum 3, d. 22, q. 2, a. 1, q. 2; c. | 4, d. 45, q. 1, 3, o. * Adventus 6. Anima 125, etc. 140. Antonius 2. Ardere. Claritas 2. Clavis 3. Contritio 12, 13. Damnatio o.

2 Infernus est horridus et tenebrosus et poenalis locus daemonum 2, d. 6, 3. 2m. * Daemon 95, 104, 121, etc. Descendere.

3 Infernus est largus quadrupliciter: scilicet retinendi aviditate, damnatorum multitudine, poenarum diversitate et poenarum aeternitate. Isa. 30, fi. * Eleemosyna 29. Faeces. Haeresis 107. Humilitas 19. Ignis 1, 12, 21. Lymbus 1, 2. Macarius. Malum 68.

4 Infernus est in centro, idest in medio terrae 2, d. 6, 3, 2m | 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 3, b. 3 | d. 48, q. 2, 3, 4m | L. fi. | d. 50, q. 2, art. 3, q. 4, c. * Peccatum 191, 201, 825. Poena 80, etc. 89, etc. Purgatio 9. Purgatorium 2, 3.

5 Oppositum videtur dicere. Opus 10, a. 31 | Opus. 11, a. 24 | 25.

6 Infernus probabiliter ponitur sub terra, licet non possit sciri certitudinaliter, nisi per revelationem 4, d. 44, q. 3, a. 2, q. 3, o. * Trajanus.

7 Infernus significat obstinationem, cujus causa est oblivio Dei. Psal. 9, meo.

Inferre. Actio 22, 29, 121. Auxilium 3. Conclusio 2. Consequentia 2. Deus 318. Dolor 26. Excommunicatio 17, 31. Ira 35, 71. Martyrium 12, 14. Mors 10. Nocere 8. Ordo 98. Poenitentia 13. Qualitas 10. Raptus 1. Reprobatio 2. Sponsa 4. Usura 196, 289. Verbum 21.

INFIDELITAS

Infestus. Gryphus. Molestia.

Inficere. Peccatum 35, 36, 340.

1 INFIDELIS non debet permitti habere dominium novum super fideles, sed tantum antiquum. Quo etiam privari potest. Sed permittit ecclesia, quod infideles accipiunt a fidelibus ministerium in aliquo artificio. Nam servi subjiciuntur dominis suis ad totam vitam et subditi praefectis, ad omnia negotia. Sed ministri artificum, subjiciuntur eis ad aliqua specialia opera. Unde periculosius est quod infideles accipiant dominium vel praelationem super fideles, quam quod accipiant ab eis ministerium in aliquo artificio; et ideo secundum permittit ecclesia, non autem primum 2-2, q. 10, 10, o. * Abraham 6.

2 Praelati ecclesiarum, non habent super infideles potestatem, nisi indirecte 1a Cor. 5, lect. 3, fi. * Adam 58. Amor 116.

3 Res infidelium si ipsi delinquant, licet auferre per vim auctoritate publica, non autem auctoritate privata 2-2, q. 10, 10, c. | q. 66, 8, 2m | Opus. 21. * Apostoli 25.

4 Filius manens in infidelitate, patre converso, perdit jus haereditatis. Sed si convertatur, redditur ei, etiam si alius intrasset in possessionem 4, d. 39, 5, 5m. * Appellare 5. Aureola 15. Baptismus 117, 128, 131, 146. Benefacere 2. Certitudo 15. Communicatio 4.

5 Puer perfectae aetatis, potest libere sequi patrem fidelem, vel matrem infidelem. Minor autem debet dari fideli, licet indigeat educatione 4, d. 39, 4, 4m. * Credere 38. Dispensatio 5. Disputatio 7. Doctrina 2. Ecclesia 11. Eucharistia 150, 173, 229. Fornicatio 17, 18.

6 Infideles qui nunquam fuerunt de fide ecclesiae, scilicet Judaei et Pagani, non reputantur haeretici, licet perversam fidem habeant. Sunt tamen compellendi a fidelibus si adsit facultas, ut fidem non impediant, vel blasphemiis, vel malis persuasionibus, vel etiam apertis persecutionibus 2-2, q. 10, 8, o. | 4, d. 13, q. 2, 1, 6m. * Ostiarius. Immunditia 1. Judicium 68. Mahumetus.

7 Infideles vero qui aliquando sumpserunt fidem, scilicet haeretici, debent cogi ad fidem, non autem alii, scilicet Judaei et Pagani 2-2, q. q. 10, 8, o.

8 Non omnes actus infidelium sunt peccata, sed aliqui actus eorum sunt boni, ex essentia, objecto, vel circumstantia, et placent Deo. Nullus tamen est meritorius 2-2, q. 10, 4, o. | q. 23, 7, 1m | 2, d. 7, q. 1, 2 | d. 41, q. 1, 2 o. | L. primo | 4, d. 39, 2, 5m | Ma. q. 2, 5, 7m | Rom. 14, fi. | Titum. * Matrimonium 49, 103, 120, etc. 131, 137, etc. Mulier 18. Oratio 89. Paganus. Primi. Resistere 4, 6.

9 Nullum peccatum veniale potest esse in infideli, antequam peccet mortaliter 1-2, q. 89, 6, o. * Responsio. Ritus.

10 Primi motus non sunt peccata mortalia fideli, nec infideli 1-2, q. 89, 5, o. | 2-2, q. 158, 2, 3m | 2, d. 24, q. 3, 2, c. | d. 41, q. 2, 1, 5m | 3, d. 23, q. 1, a. 3, q. 2, 3m | d. 40, 1, 5m | 4, d. 33, q. 1, a. 3, q. 2, 3m | Verit. q. 26, 6, 16m | Ma. q. 7, 3, 17m | 6, 8m | 8, o. | Quol. 4, 21, 22, o. | Rom. 8, lect. 1, primo. * Scriptura 7, 10, 11. Servitus 10. Sponsalia 8. Synderesis 8. Testis 7. Transumptio.

11 Gravius peccat fidelis quam infidelis, in eadem specie peccati, simpliciter autem est e converso 1-2, q. 73, 8, c. fi. | q. 89, 5, c. | 2-2, q. 10, 3, 3m | Ma. q. 7, 3, 17m | 8, 4m | Rom. 2, lect. 2, meo | co 8, lect. 1, primo | 1a Tim. 5, lect. 1, fi. | Hebr. 10, lect. 3, meo.

12 Et infideles contemnunt fidem, si fidelium defectus cognoscant 2-2, q. 10, 10, c.

13 In illis infidelibus qui temporaliter ecclesiae vel ejus membris non subjacent, jus auferendi res eorum ecclesia non statuit, licet posset statuere de jure. Et hoc facit ad scandalum vitandum, ne nomen Domini et doctrina blasphemetur 2-2, q. 10, 10, c. fi | q. 66, 8, 2m. Oratio 89.

1 INFIDELITAS sumitur dupliciter: scilicet negative, et contrarie: idest repugnando, vel contemnendo. Et est peccatum; non autem primo modo, sed est poena 2-2, q. 10, 1, o. | 6, fi. | q. 34, 2, 2m | 2, d. 39, q. 1, 2, 4m. * Admiratio 2. Adulterium 7. Apostasia 3, etc. Baptismus 131. Blasphemia 4.

2 Ratio infidelitatis perficitur in contemptu. Ideo est in voluntate ut in causa, sed est in intellectu ut in subjecto 2-2, q. 10, 1, c. | 2, o. * Desperatio 4, 5.

3 Species infidelitatis sunt tantum tres: scilicet paganorum, Judaeorum, et haeresis 2-2, q. 10, 5, o. | q. 11, 1, c. | q. 94, 1, 1m. * Dubitatio 3.

4 Infidelitas haeresis est gravior quam Judaeorum, et haec paganorum 2-2, q. 10, 6, o. * Ecclesia 12. Fides 21, 100, 161.

5 Infidelitas est gravissimum omnium peccatorum circa mores, non autem peccatorum contra virtutes theologicas 2-2, q. 10, 3, o. | q. 13, 3, c. | q. 39, 2, o. | 3a q. 80, 5, c. | 4, d. 9, a. 3, q. 4, c. | 1m | Ma. q. 2, 10, c. | 2m | q. 3, 8, 1m | Rom. 2, lect. 2, meo | Hebr. 10, lect. 3, meo.

6 Infidelitas est ultimum peccatorum, ad quam homo quandoque per alia peccata perducitur 2-2, q. 162, 7, 3m. * Fornicatio 17, 18.

7 Infidelitas secundum quod est peccatum, oritur ex superbia 2-2, q. 10, 1, 3m. * Idolatria 2. Ignorantia 14, 32.

Infidelitas est in intellectu subjective, sed est in voluntate imperative. Ideo actus ejus est demeritorius 2-2, q. 10, 2, c. | 2, d. 39, q. 1, 2, 4m | 3, d. 23, q. 2, a. 3, q. 1, 4m. Subjective. * Luxuria 15. Matrimonium 49, 120, etc. 133, etc. Nox 3. Odium 19. Peccatum 401.

9 Surreptio infidelitatis, est aliquando in imaginatione, aliquando in ratione inferiori, et aliquando in ratione superiori. Ma. q. 7, 3, 6m. * Recedere.

10 Qui nihil audivit de fide, excusatur a peccato infidelitatis, non autem ab aliis peccatis. Rom. 10, lect. 3, me° | Hebr. 10, lect. 3, me°.

11 Infidelitas et desperatio maxime opponuntur charitati, quia radicitus eam evellunt. Ma. q. 2, 10, 2m. * Schisma 5. Superstitio 1. Votum 38.

Infimus. Angelus 252, 575. Anima 44, 45. Beatitudo 55, 140. Damnatio 42. Deus 193. Gradus 2. Humilitas 26, etc. Ordo 47. Ornatus 11. Peccatum 194.

1 INFINITAS extensiva perfectionis est, cum recedit ab unitate, intensiva autem cum accedit ad unitatem. Opus. 9, q. 4. * Anima 256.

2 Infinitas intensiva est in Deo, non autem infinitas extensiva. Opus. 9, q. 4. Deus 83. * Contritio 29.

Infinitus. Non velle. Verbum 80, 85, 86.

1 INFINITUM esse in actu, non est intelligibile. Quol. 9, 1, 2m.

2 Nihil praeter Deum, est infinitum actu, nec potest esse, etiam per potentiam Dei, nec secundum essentiam, nec secundum esse, nec secundum virtutem seu potentiam, nec secundum magnitudinem, nec secundum multitudinem 1a q. 7, 2, 3, 4, o. | q. 45, 5, 3m | q. 50, 2, 4m | q. 86, 2, c. | 1, d. 43, q. 1, 1, 3m | 2, c. | 2, d. 1, q. 1, 5, 17m | Verit. q. 2, 2, 5m | 10, o. | q. 29, 3, c. | Poa q. 1, 3, 1m | q. 3, 14, 6m | Quol. 2, 2, o. | Quol. 5, 1, c. | Quol. 9, 1, o. | Quol. 10, 4, 2m | Quol. 12, 2, o. | Meta. 11, lect. 10, o. * Anima 46, 225, 256. Aversio 19. Bonitas 235.

3 Oppositum videtur dicere 1a q. 10, 5, 4m. * Confessio 37, 44. Contritio 29. Creatura 10. Esse 47, 94.

4 Non inconvenit aliquod creatum sic esse infinitum, quod non finiatur ab alio 1a q. 10, 5, 4m | q. 50, 2, 4m | Quol. 10, 4, 2m.

5 Infinitum secundum essentiae rationem, est solus Deus 3a q. 10, 3, 2m. * Aevum 5. Finis 13, 106. Gratia 157. Locus 8.

6 Id quod est simpliciter et omnibus modis infinitum, non potest esse nisi unum, sed secundum aliquid possunt esse plura 3a q. 10, 3, 3m | Poa q. 1, 2, 9m.

7 Si esset infinitum numero, vel continuitate, esset finitum secundum esse et essentiam, et esset mensurabile a scientia Dei 1a q. 7, 2, c. | q. 14, 12, 3m | 3a q. 10, 3, 2m | Quol. 9, 1, c. * Materia 29, 30. Motus 64. Mundus 24. Offensa. Poenitentia 100. Persona 33. Pluralitas 1.

8 Beatitudo creata, habet quamdam infinitatem, ex eo quod conjungit infinito bono 1, d. 44, 3, 5m | 3, d. 1, q. 1, 2, 5° | 4, d. 17, q. 1, art. 3, q. 1, c.

9 Species figurarum, numerorum et hujusmodi non sunt infinitae in actu, sed potentia tantum. Anima. 18, 3m | 20, 12m.

10 Quidquid dicitur de Deo est infinitum 1, d. 43, q. 1, 1, c. | Poa q. 1, 2, c. * Potentia 24, etc. Praedicari 22. Quantitas 21. Recipere 4.

11 Infinitum est in divisione magnitudinis, non autem in appositione 1a q. 7, 3, 3m | Phy. 3, lect. 10, prin° | me° etc. Divisio 7, * Usura 47.

12 Infinitum non est substantia, sed accidit rebus. Ideo sicut multiplicatur secundum subjecta, ita et proprietas ejus 3a q. 10, 3, 3m.

13 Ratio infiniti, privative convenit quantitati, non autem negative 1a q. 7, 1, 2m | Verit. q. 2, 2, 5m | Poa q. 1, 2, c. | 2m | 5m | 6m | 11m | Quol. 10, 4, 2m. Vel Deus 87. * Haeresis 46, 53. Peccatum 76, 215, 297.

14 Infinitum materiale convenit quantitati, non autem infinitum formale 1a q. 7, 1, 2m | 3, 3m | 4m | q. 25, 2, 1m | 3a q. 10, 3, 1m | Quol. 3, 3, c.

15 Infinitum repugnat cuilibet speciei magnitudinis, non autem magnitudini in communi 3a q. 7, 3, 2m | Quol. 12, 2, 2m.

16 Infinitum duplex: scilicet negative dictum, et privative 3a q. 10, 3, 1m | 1, d. 3, q. 1, 1, 4m | d. 43, q. 1, 1, c. | Cg. 1, c° 43, 1m | Lib° 3, c° 54, fi. | Verit. q. 2, 2, 5m | 9, 5m | Poa q. 1, 2, c. prin° | Quol. 19, 4, 2m | Opus. 3, c° 18. * Addere 16.

17 Infinitum duplex: scilicet secundum materiam, et secundum formam 1a q. 7, 1, o. | q. 25, 2, 1m | q. 86, 2, 1m | 3a q. 10, 3, 1m | | Quol. 3, 3, c. | Phy. 8, lect. 21, me°.

18 Infinitum duplex: scilicet simpliciter, et secundum quid 1a q. 7, 2, c. | Quol. 3, 3, c. * Agens 54, 44. Amor 39.

19 Infinitum secundum quid duplex: scilicet in potentia ad infinitas formas, ut materia, vel non limitatum per materiam, ut intelligentia 1a q. 7, 2, o. | Quol. 3, 3, c.

20 Res immateriales, sunt infinitae dupliciter: scilicet in se, quia sunt aliquo modo omnia per intellectum, et ut ordinantur ad omnia per voluntatem. Sed res materiales, sunt finitae utroque modo 3, d. 27, q. 1, 4, c. | Opus. 3, c° 103. * Aversio 19. Causa 29. Caelum 72, etc. Charitas 79, 80, 81.

21 Id quod est infinitum uno modo, potest esse finitum alio modo 3a q. 10, 2, 2m | 2, d. 1, q. 1, 5, 17m | Verit. q. 2, 9, c. | q. 20, 4, 1m | q. 29, 3, c. | Spiritu. 6, 8m | 10, 7m | Quol. 3, 3, 6m. * Complacentia 2. Concupiscentia 7. Consilium 4. Creatio 26, 27.

22 Quaelibet virtus superioris ordinis, est infinita, respectu virtutis inferioris ordinis. Spiritu. 6, 8m | 10, 7m. * Actus 170. Charitas 81. Circumstantia 8, 10, 11, 12, 13, 26, 27. Corpus 1, 2, 3. Creatio 26, 27. Distantia 3, 4, 5. Divitiae 2.

23 Virtus finita potest in objecta infinita, non autem operari potest modo infinito 3, d. 14, a. 2, q. 2, 2m | Verit. q. 29, 3, 4m. * Forma 14. Gratia 80, 149, 157. Instans 30. Misericordia 32. Peccatum 215. Poenitentia 100. Potentia 27. Prolixitas. Recipere 4. Satisfactio 21.

24 Virtus infinita non potest esse in magnitudine 1a q. 25, 2, 3m | q. 105, 2, 3m | Cg. 1, c° 20, 4m | Poa q. 1, 1, 2, 2m | q. 6, 6, c. | Opus. 3, c° 17 | Meta. 12, lect. 8, fi. | Phy. 8, lect. 21, me° c. etc. In magnitudine infinita, non potest esse potentia finita. Phy. 8, lect. 21, fi. 4, etc.

25 Motus infinitus, secundum partes magnitudinis super quam fit, potest esse a potentia finita, non autem motus infinitus ex parte mobilis, quia quantitas motus secundo modo, convenit ei per se, prima vero per accidens. Phy. 8, lect. 21, prin° 2, etc. * Virtus 67, c.

26 Infinitum comprehenditur ab infinito, quia nihil ejus est extra cognoscentem, non autem attingendo fines ejus 1a q. 14, 3, 1m | 2m | 12, 1m | 2m | 1, d. 43, q. 1, 1, 4m | Verit. q. 2, 2, 5m | Poa q. 9, 5, 11m. * Angelus 6, etc. 161, 212. Anima 46, 125, 256.

27 Nullus intellectus cognoscit infinitum inquantum hujusmodi, scilicet numerando partem post partem 1a q. 14, 12, 1m | q. 86, 2, o. | 3a q. 10, 3, 1m | 1, d. 39, q. 1, 3. 5m | Cg. 1, c° 69, 10m | 11m | Verit. q. 2, 2, 5m | 9, c. | 8m | Quol. 3, 3, c. | Opus. 3, c° 135, prin°. * Auxilium 2. Comprehendere 3. Consilium 4. Creatura 10. Debitum 13. Deus 87, 115, 117, 140, etc. 348, 414. Dictio 4, 5.

28 Intellectus noster dicitur intelligere infinita, inquantum intelligit universale, continens infinita in potentia 1a q. 7, 2, 2m | q. 14, 12, c. fi. | q. 86, 2, 4m | 1-2, q. 30, 4, 2m | 3a q. 10, 3, 2m | 1, d. 39, q. 1, 3, c. | Cg. 2, c° 48, 6m | Verit. q. 2, 9, c. | q. 20, 4, 1m | Spiritu. 6, 8m | 10, 7m | Anima. 18, 3m | 20, 12 | Opus. 9, q. 81. * Donec. Forma 14, 66. Fortuna 3. Immensitas. Indulgentia 8, 10.

29 Infinitum secundum materiam, est ignotum; non autem infinitum secundum formam 1a q. 12, 1, 2m | q. 86, 2, 1m | 3° q. 10, 3, 1m. | 1, d. 3, q. 1, 1, 4m | 4, d. 49, q. 2, 1, 12m | Cg. 3, c° 51, fi. | Verit. q. 2, 2, 5m | Quol. 3, 3, c. Ut Deus 87. * Christus 70, 104, 126. Intellectus 54, 130, 160. Ira 67. Verbum 87.

30 Infinitum materiale est imperfectum, sed infinitum formale est summe perfectum 1a q. 7, 1, c. | 1m | q. 25, 2, 1m | Verit. q. 2, 9, 7m | Opus. 3, c° 20.

31 Infinito simpliciter quo ad omnia, nihil potest esse majus; infinito secundum aliquid determinatum est aliquid majus extra illum ordinem, non autem in illo ordine 3, q. 10, 3, 3m | 2, d. 1, q. 1, 5, 18m | Poa q. 1, 2, c. | 2m | 5m | 6m | 11m | Quol. 9, 1, c. | 1m | Quol. 10, 4, 2m | Quol. 12, 2, 2m. * Auxilium 2. Non ens 6. Providentia 48.

32 Infinito non fit additio, secundum totalem successionem, sed secundum aliquid ejus finitum in actu 2, d. 1, q. 1, 5, 18m | Cg. 2, c° 37, 4m.

33 In entibus per accidens, itur in infinitum, non autem in entibus per se 1a q. 46, 2, 7m | 1-2, q. 1, 4, o. | Quol. 9, 1, c.

34 Infinita uni accidunt, saltem secundum respectum ad infinita priora, et ad infinita posteriora. Meta. 4, lect. 7, me°.

1 INFIRMITAS corporis, aliquando est utilis ad sanitatem animae, sustinendo eam humiliter et patienter, et computatur in poenam satisfactoriam. Sed aliquando infirmitas corporis impedit salutem animae, impediendo virtutes. Cg. 4, c° 72, 1m. * Abstractio 12, 13, 1.

2 Ex infirmitate animae, aliquando infirmitas derivatur ad corpus, idest, ex peccato, ex judicio Dei. Cg. 4, c° 72, 1m.

3 Posse sanari, et posse infirmari, differunt secundum rationem; et hoc secundum ordinem ad objecta; sed subjectum est unum et idem. Phy. lect. 15, prin° | Lib° 3, lect. 2, fi.

4 Infirmitas in malis voluntariis, subest potestati hominis. Ideo non tollit nec minuit rationem culpae 1-2, q. 21, 2, 3m.

5 Infirmitas animae, ex qua dicitur aliquod peccatum, est passio ejus, non moderata a ratione 1-2, q. 77, 3, o. | q. 85, 3, 4m | 2, d. 22, q. 2, 2, 5m | L. fi. | 4, d. 19, q. 2, a. 3, q. 1, 2m | Ma. q. 3, 8, 5m | 9, 10, 11, c. | 12, c. fi. | Psal. 6, me°. * Adoratio 5. Adulatio 4. Assumere 55, etc. Baculus 1. Blasphemia. 17. Calcaneus. Cete. 6. Confirmatio 29, 41. Contritio 8, 12. Cor 8, etc.

65 Intelligere est simplex intuitus intellectus in praesens 1ª d. 3, q. 4, 5, c. * Actus 26, 27, 180, 186. Adam 1.

66 Intelligere nostrum, est quoddam pati 1ª q. 14, 2, 2m | q. 79, 2, c. | 1-2, q. 22, 1, c. | 1m | 2, d. 36, 2, c. | 3, d. 15, a. 1, q. 2, 2m fi. | d. 15, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 23, q. 1, 2, 3m fi. | Cg. 2, cº 60, 5m | cº 75, 76, 82 | Verit. q. 8, 1, 14, fi. | 3, 3m | 6, c. | q. 10, 6, 9m | q. 26, 3, c. | 5m | 15m | 16m | 17m | Virt. q. 1, 11, 11m. | Opus. 16, cº 1 | Anima. 3, lect. 7, prinº | lect. 9, prinº. * Agens 3, 13, etc. Amor 61. Analogia 18, 19. Angelus 289. Anima 170.

67 Immo passio est cum abjectione alicujus 1ª q. 14, 2, 2m | Anima 11, 1m fi. * Animal 49, etc.

68 De ratione ejus quod est intelligere, est quod sit intelligens, et intellectum. Opus. 53, prinº. * Appetitus 91, etc. Apprehensio o.

69 Immo aliud est intelligere, et aliud intellectum 1ª q. 54, 1, 3, c. | Cg. 5, cº 45, 2m | Poª q. 8, 1, c. | Opus. 53. * Appropriatio 5, 18. Assimilatio 1, 2, 4, 10, etc. Assumere 11.

70 Intellectus apprehendens rem una conceptione, perfecte apprehendit; quando autem pluribus, imperfecte. Opus. 9, q. 1.

71 Actio intellectus cujuscumque creati, dependet a Deo, quo ad duo. Primo inquantum habet ab eo perfectionem qua agit, idest lumen. Secundo inquantum movetur ab eo 1-2. q. 109, 1, c. * Attributa 1, etc. 14, 22. Baptismus 76.

72 Intellectus movet se 1-2, q. 9, 3, c. * Beatitudo 1, 2, 3, 8, 13, 19, 53, etc. 60, 72, etc. 99, 105. Caiphas. Causa 20. Caelum 135.

73 Oppositum videtur dicere. Cg. 1, cº 72, 5m | Libº 2, cº 23, 2m | Quol. 6, 2, c. * Circulus 3, 4.

74 Intellectus movet se, quia per hoc quod cognoscit principium reducit se de potentia ad actum quo ad cognitionem conclusionum 1-2, q. o. 3, c. | q. 51, 2, c. | Ma. q. 6, c. | 20m | Anima. 4, 6m. * Coactio 3, etc. Cognitio 12, etc. 22. Commune 9.

75 Objectum non movet intellectum, nec sensum, nisi accipiat cognitionem ab eo. Verit. q. 2, 3, 14m.

76 Quicumque intelligit, ex hoc procedit aliquid ab eo, scilicet verbum cordis 1ª q. 27, 1, c. * Concupiscentia 9, 12, 14, 15, 16.

77 Operatio intellectus duplex: scilicet simplex apprehensio, et compositio et divisio 1ª q. 85, 2, 3m | 1-2, q. 46, 2, c. prinº | 2-2, q. 83, 1, a. 3 | 1, d. 19, q. 5, 1, 7m | d. 38, 3, c. | 3, d. 23, q. 2, a. 2, q. 1, c. | d. 24, a. 1, q. 2, c. | Verit. q. 14, 1, c. | Spiritu. 9, 6m | 11, 7m | Quol. 5, 9, c. | Opus. 48, cº 55, o. | Opus. 53 | Jo. lect. 1, prinº | Meta. 4, lect. 6, meº c. | Libº 6, lect. 4, meº c. | Anima. lect. 10, fi. | libº 3, lect. 11, o. | Poster. prinº. Periher. prinº | lect. 3, prinº | lect. 4, meº | lect. 7, prinº | 3, fi. Abstractio 2. * Curiositas 1.

78 Immo operatio intellectus est triplex: scilicet intelligentia indivisibilium, compositio et divisio, et discursus 1, d. 33, 1, 3m | Poster. prinº | Periher. prinº.

79 Compositio intellectus duplex: scilicet universalis cum particulari, et accidentis cum subjecto. Et semper est eorumdem, sicut compositio realis est diversorum 1ª q. 85, 5, 3m.

80 Solus intellectus hominis intelligit cum discursu, et componendo et dividendo, necessario 1ª q. 58, 3, 4, 5, o. | q. 85, 5, o. | 3, d. 35, q. 2, a. 2, q. 1, c.

81 Intelligere principia sine discursu, et intelligere conclusiones cum discursu in anima non differunt specie, quia utrumque fit per eamdem species, abstractas a phantasmatibus. Anima. 7, 2m.

82 Intellectus cognoscit abstrahendo a materia particulari, et a conditionibus ejus, non autem oportet a materia universali. Verit. q. 10, 4, 6m.

83 Operatio intellectus quintuplex: scilicet intelligentia, idest simplex intuitus. intentio, idest ordinatio ad aliud, excogitatio, sapere, et dispositio verbi 1ª q. 79, 10, 3m | 1, d. 27, q. 2, 1, c. fi. * Delectatio 65, 77. Demonstratio o. Denominatio 1. Deus 159.

84 Eadem actione intelligitur intelligibile et ipsum intelligere 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 8, d. 14, a. 1, q. 4, c.

85 Actus intellectus duplex: scilicet actus rectus, et actus reflexus 1ª q. 27, 3, 2m | q. 87, 3, 2m.

86 Actio intellectus reflexa, includit actionem rectam, quia non potest ipsum intelligere intelligi, nisi intelligatur ipsum intelligibile. Et ideo licet ipsum intelligere primum possit esse sine secundo, secundum tamen non erit sine primo 1ª d. 17, q. 1, 5, 4m | Opus. 72, q. 4.

87 Intellectus habet duos actus: scilicet percipere, et judicare de perceptis 2-2, q. 45, 2, 3m | Verit. q. 12, 3, 1m prinº | q. 28, 3, 6m | Ma. q. 16, 12, c. prinº. * Electio 2, 3. Elephas 1, 2, 3.

88 Judicium intellectus de particulari actu duplex: scilicet conscientiae, in pura cognitione, et liberi arbitrii, in applicatione ad affectionem. Ideo secundum judicium potest perverti, et esse cum errore, sine primo. Verit. q. 17, 1, 4m. * Ens 24, 25. Error 1, 2.

89 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 73, 1, 8, c. * Esse 96. Eucharistia 149. Experientia 1, 2, 3.

90 Perfectum judicium intellectus in nobis non potest haberi nisi per resolutionem ad sensibilia, quae sunt prima principia nostrae cognitionis 2-2, q. 173, 3, c. | Verit. q. 12, 3, 2m | q. 28, 3, 6m. * Felicitas 3, 5. Fides 1, 55, etc. 143. Phantasia 4.

91 Operatio dicitur intellectualis dupliciter: scilicet elicitive, et imperative. Secunda requirit locum quandoque, non autem prima 1ª q. 112, 1, 1m.

92 Tempus miscetur secundae operationi intellectus nostri dupliciter: scilicet ex parte sua accipiendo scientiam a continuo et tempore idest a sensu et imaginatione, et ex parte intellectorum quae sunt in tempore. Sed intellectioni Dei primo modo tantum 1-2, q. 113, 7, 5m | 1, d. 38, 3, 3m | 4, d. 37, q. 1, a. 5, q. 2, 3m | q. 2, a. 1, q. 3, 3m | Cg. 1, cº 102, 5m | Libº 2, cº 94, fi. | Verit. q. 8, 14, 12m. Deus 104.

93 Intellectus est supra tempus corporalium, non autem spiritualium 1ª q. 85, 4, 1m. * Finis 134, 138. Forma 174, 175. Frui 1, 6.

94 Operatio intellectus, secundum duo perficitur: scilicet secundum lumen quo ad judicium, et secundum speciem quo ad apprehensionem. Ma. q. 16, 12, c. * Fruitio 2. Generatio 73. Gratia 113, 150. Habitus 47. Homo 25, 26. Imago 25, 30, 32. In 25, etc.

95 Perfectio operationis intellectus, dependet ex duobus: scilicet ex perfecta conformitate speciei ad objectum, ut ex perfecta unione speciei ad intellectum. Cg. 1, cº 47, 1m. * Infidelitas 2, 8. Ingenitus 3, 8. Instans 18, 21, 22, 31.

96 Principium operationis intellectus duplex: scilicet intellectus, et species intelligibilis. Et utrumque est immediate a Deo 1ª q. 105, 3, c.

97 In omni operatione, qua intellectus noster abstrahit a phantasmatibus, necesse est quod abstrahatur a sensibus 2-2, q. 175, 4, c.

98 In creaturis nihil nobilius et perfectius est, quam intelligere 1-2, q. 31, 5, c. | Cg. 2, cº 68, fi. | cº 79 | libº 3, cº 89. fi. | Anima. 5, c. * Intentio 7.

99 Unus intellectus potest melius alio rem aliquam intelligere dupliciter: scilicet ratione fortioris intellectus, et ratione meliorum sensuum, non autem ex parte objecti 1ª q. 12, 6, o. | q. 85, 7, o. | 4, d. 49, q. 2, 4, 1m | Verit. q. 2, 2, 11m. * Judicium 10.

100 Intellectus intelligit aliquando rem aliter quam sit 1ª q. 85, 1, 1m. Abstractio 2. * Juramentum 18, 26.

101 Immo intellectus non errat 1ª q. 57, 1, 2m | 2, d. 39, q. 3, 1, c. fi. * Justitia 36, 42. Littera 2, 3. Loqui 1, 5.

102 Intelligere rem aliter quam sit, contingit dupliciter: scilicet ex parte objecti, et ex parte intellectus. Primum est falsum, non autem secundum: vel verum est quod intellectus qui intelligit rem aliter quam sit, est falsus, si ly aliter. referatur ad rem intellectam. Tunc enim intellectus est falsus quando intelligit rem esse aliter quam sit. Non est autem verum si ly aliter, accipitur ex parte intelligentis. Est enim absque falsitate, ut alius sit modus in intelligendo, quam modus rei in essendo, quia intellectum est in intelligente immaterialiter per modum intellectus, non autem materialiter per modum rei materialis 1ª q. 12, 6, 1m | 2m | q. 13, 12, 3m | q. 85, 1, 1m | 1, d. 38, 2, 1m | 4, d. 49, q. 2, 1, 14m | 4, 4m | Verit. q. 2, 2, 11m | 5, 6m | 7m | q. 3, 1, 11m | q. 8, 1, 1m. * Lumen 1. Materia 3, 4, 8. Medium 21. Memoria o.

103 Non posse intelligi aliquid non esse, contingit dupliciter: scilicet ex parte objecti, et ex parte intelligentis 1, d. 19, q. 5, 3, 4m. * Meritum 30, 31, 32. Missio 36. Nonens 3. Odium 1, 8. Opinio 1, 2, 6, 8, 9.

104 Non posse intelligi sine alio contingit dupliciter: scilicet vel alio non intellecto, vel non existente 1ª q. 16, 3, 3m | q. 85, 1, 1m | 1, d. 19, q. 5, 1, 2m | Verit. q. 1, 1, 3m | 5, 5m | q. 21, 1, fi. * Ordo 20, 38, 39. Passio 43, etc. Pater 9, 10.

105 Intelligere aliquo, dicitur dupliciter: scilicet formaliter idest specie intelligibili, et instrumentaliter, idest verbo mentis. Quol. 5, q. 5, 3, 1m. * Christus 137, 142, etc. Perfectio 60, etc. Persona 26. Physica 14, 15. Praeceptum 53, 60, 64. Processio 1. Proprium 7, 8. Prudentia 33. Quies 6. Quiescere 2. Ratio 44. Resolutio. Rex 9. Salvari 12. Sapientia 26, 36. Scire 2, etc. Semen 17. Sensus 16, 32, 36. Sermo 2, 4. Somnus 1, 3, 4, 5. Stultitia 2, 6, 7, 10. Tactus 10, 16. Tempus 33, 34, 39. Theologia 17. Usura 1, 2, 3, 4. Uti 8. Verbum 1, etc. 13, 14. Veritas 2, etc. 14, etc. 23, 42. Verum 4. Visio 1, etc. 21, etc. Visus 3. Vita 4, 20, 51. 75, etc. Unitas 43, 44, 45, 51. Voluntas 10, 61. Votum 37, 43. Vox 9, 11.

106 Intelligere aliquo contingit tripliciter: scilicet potentia, specie, et medio. Tertium oportet esse notius, non autem primum, nec secundum. Cg. 3, cº 42, 3m | Quol. 10, 7, 2m.

107 Intelligibile est in intellectu tripliciter: scilicet actu, habitu, et ut relatum ad aliud 1ª q. 108, 1, c. | Verit. q. 9, 4, c. * Aristoteles 7.

108 Nihil potest intelligi nisi secundum quod est ens actu 1ª q. 12, 1, c. | Opus. 42, prinº | Causis lect. 6, meº | Anima. 3, lect. 9, fi.

109 Immo res intellecta, quandoque est in potentia tantum. Opus. 53, prinº.

110 Hoc est primo et per se intellectum, quod intellectus in seipso concipit de re intellecta, sive illud sit definitio, sive aliqua e-

nuntiatio, secundum quod ponuntur duae operationes intellectus. Opus. 53, prinº. * Cognitio 42.

111 Solus intellectus cognoscit quidditates rerum 1ª q. 57, 1, 2m | 1-2, q. 31, 5, c. | 2-2, q. 8, 1, c. | 1, d. 19, q. 4, 1, 6m | 3, d. 23, q. 1, 2, o. | d. 35, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 1, 12, c. | q. 8, 7, fi. | q. 10, 4, 1m | 6, 2m | q. 12, 14, 12m | Quol. 8, 4, c. fi. * Contingens 8, 9, 10. Contradictio 4. Deus 149, etc. Differentia 11, 18. Definitio 44. Dimensio 12, 13, 14. Esse 3, 4, 57.

112 Omne intellectum inquantum intelligitur, oportet esse in intelligente 1ª q. 27, 4, c. prinº | Cg. 4, cº 11 | Opus. 52. * Exclusio 5, 8 Falsitas 1, 9. Idea 10, 11.

113 Res intellecta est in intellectu, per speciem ejus, non autem secundum propriam naturam 1ª q. 14, 5, 2m | q. 57, 1, 2m | q. 76, 2, 4m | q. 85, 2, 1m | Cg. 1, cº 53. * Infinitum 26. Ingenitum 3. Intentio 7. Littera 2, 3.

114 Nulla res est imaginabilis per essentiam suam, sed per similitudinem tantum, sed est intelligibilis utroque modo. Verit. q. 12, 13, 12m.

115 Unumquodque est intelligibile in actu, secundum quod ejus similitudo est in intellectu 1ª q. 58, 2, c. * Persona 26.

116 Intellectui respondet res intellecta dupliciter: scilicet immediate, quando concipit formam rei extra animam, et mediate, quando concipit intentionem consequentem actum et modum intelligendi 2, d. 3, c. | Poª q. 1, 1, 10m. * Principium 24, 25. Propositio 3. Proprium 7, 8.

117 Intellectum est perfectio intellectus, per speciem intelligibilem in intellectu 1ª q. 14, 5, 2m | q. 57, 1, 1m | Cg. 1, cº 48, 1m | lib. 2, cº 55, 10m prinº | cº 98 | Verit. q. 2, 3, 1m.

118 Intellectus in actu, et intellectum, sunt idem 1ª q. 14, 2, c. | q. 55, 1, 2m | q. 85, 2, 1m | q. 87, 1, 3m | 1, d. 35, 1, 3m | 1, d. 35, 1, 3m | 4, d. 49, q. 2, 1, 10m | Cg. 1, cº 44, 4m | cº 47, 2m | 3m | cº 55, prinº | libº 2, cº 50, 2m | cº 55, 10m | cº 59 | 98 | libº 4, cº 11 | Verit. q. 8, 6, c. | 11m | Spiritu. 8, 14m | Opus. 3, cº 75, prinº 83, fi. | Opus. 49, prinº | Opus. 53, prinº | Quol. 7, 2, c. * Relatio 42, etc. 51, 75, 87, 88, 94. Relativum 2, 12. Scriptura 10, 21. Sensus 16, 32, 33, 36. Sermo 2, 4. Trinitas 5, 6. Verum 4.

119 Immo res intellecta, est realiter distincta ab intellectu. Poª q. 8, 1, c.

120 Intellectus in actu, et intellectum, sunt idem secundum speciem intelligibilem 1ª q. 14, 2, c. | q. 55, 1, 2m | q. 85, 2, 1m | q. 87, 1, 3m | 1, d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, 10m | Cg. 1, cº 44, 4m | Verit. q. 8, 6, c. | Spiritu. 8, 14m | Quol. 7, 2, c. fi.

121 Intellectus informatus per formam intelligibilis, figitur in eo, firmiter in eo inhaerens, et inquirere cessat, sed ante inquirit, et dubitat 3, d. 27, q. 1, 1, c. prinº. * Christus 137. Universale 7, etc. Uti 8. Voluntas 20.

122 Similitudo rei intellectae est in intellectu dupliciter: scilicet ut essentia intelligenti, et ut aliud ab eo. Verit. q. 2, 3, 1m.

123 Formae intelligibiles per naturam suam, sunt immateriales 1ª d. 8, q. 5, 2, c. prinº | d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 2m | 4, d. 12, q. 1, art. 1, q. 3, 4m | Cg. 2, cº 49, 2m | 98, prinº.

124 Nulla forma efficitur intelligibilis, nisi per separationem a materia, et ab appenditiis materiae 1, d. 8, q. 5, 2, c. prinº | d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 2m | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 4m | d. 49, q. 2, 1, c. | Cg. 1, cº 44, 4m | libº 2, cº 49, 2m | cº 98, prinº.

125 Forma corporeitatis fit intelligibilis per separationem a materia 1ª d. 8, q. 5, 2, c. prinº | d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 2m | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 4m | Cg. 2, cº 49, 2m | cº 98, prinº | Opus. 56, prinº.

126 Per formam lapidis inquantum hujusmodi, non perficitur intellectus, sed inquantum in ea participatur similitudo alicujus quod est supra intellectum humanum, scilicet lumen intellectuale, vel aliquid hujusmodi 1-2, q. 3, 6, c.

127 Ad hoc quod aliquid sit intellectum in actu, requiritur abstractio a materia, et a conditionibus materiae 1ª q. 50, 2, c. | q. 55, 1, 2m | q. 79, 3, c. | q. 87, 1, 3m | 1, d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 1, 1, c. | 3, d. 14. a. 1, q. 2, 2m | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 3, 4m | Cg. 2, cº 44, 4m | cº 47, prinº | Opus. 56, prinº | Verit. q. 2, 2, 4m | Phy. prinº.

128 Intellectus noster intelligit res materiales per formas immateriales in eo existentes. Verit. q. 10, 4, o.

129 Species intelligibilis, est similitudo essentiae rei, et quodam modo quidditas, et natura secundum esse intelligibile, non autem secundum esse naturale, prout est in rebus. Quol. 8, 4, c. fi.

130 Species intelligibilis intellectus nostri, est similitudo rei, quo ad naturam speciei tantum. Ideo per eam cognosci possunt infinita, sed indistincte 1ª q. 14, 12, c. fi. | q. 76, 2, 4m | q. 85, 1, 8m | q. 86, 1, c. | Anima. 2, lect. 12, meº.

131 Species sensibilis in sensu est similitudo unius tantum individui. Ideo per eam tantum unum individuum cognosci potest 1ª q. 14, 12, c. fi. | Anima. 2, lect. 12, meº. * Abstractio 6, 11, 12, 15, 17. Accidens 68. Adam 21.

132 Intelligere, et species intelligibilis, sunt illud quo quis formaliter intelligit 1, d. 27, q. 2, 2, c.

133 Species in intellectu, differt genere a specie in sensu, et in imaginatione. Ideo non potest imprimi ab eis, sicut species quae est in sensu imprimit eam quae est in immaginatione quia sunt ejusdem generis, idest individuae, et materiales. Spiritu. 10, 17m | Anima. 4, 1m | 3m | 5m. * Angelus 169, etc. 202, etc. 301, 306, 310, 328, 329, 331, 335, 337, 342, 375, etc.

Immo actio ipsius sensibilis, attingit omnes species intellectus nostri. Quol. 83, c.

134 Species intelligibiles acquisitae et infusae sunt diversarum rationum 4, d. 50, q. 1, 2, 4m | 3, 5m | Anima. 18, 2m.

135 Oppositum videtur dicere 1ª q. 94, 3, 1m. * Anima 149, 152, 156, 162, 167, 168, 171, 172.

136 Species intelligibiles in anima conjuncta, et in anima separata, sunt ejusdem rationis per se, sed differunt per accidens; scilicet per subjectum 4, d. 50, q. 1, 2, 1m | Anima. 15, 6m | 8m | 16m. * Appetitus 95. Artifex 1, 2. Assimilatio 1, etc. 11. Attributa 4, etc. Character 17.

137 Ad speciem quae est medium in cognoscendo requiruntur duo: scilicet repraesentatio, et immaterialitas. Primum convenit ei secundum propinquitatem ad cognoscibile, secundum autem secundum esse in cognoscente. Verit. q. 3, 1, 2m. * Certitudo 1, etc. Cognitio 4, 19, 38. Concupiscentia 12.

138 Ad esse habitus intellectivi, concurrunt duo: scilicet species intelligibilis, et lumen intellectus agentis 1, d. 3, q. 5, 1m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, c. fi. | q. 3, c. prinº | 2m. * Consideratio 1, etc. Curiositas 1. Deus 31, 32, 93, 98, 192, 215. Esse 4, 57.

Oppositum videtur dicere 1-2, q. 54, 4, o. * Eucharistia 142, etc. Phantasma 3, 4, 6.

139 Intelligere consequitur speciem intelligibilem, sicut effectus suam causam. Verit. q. 8, 6, c. | 3m | 7, 9m.

140 Intelligere consequitur speciem intelligibilem, sicut esse formam 1ª q. 14, 4, c. * Fides 55, etc. 121. Forma 159.

141 Intellectus noster non potest intelligere, nisi per aliquam speciem informetur 1ª q. 14, 2, 3m | q. 88, 1, 2m prinº | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, c.

142 Intellectus noster dupliciter converti potest ad speciem existentem in eo: scilicet ut est res quaedam, vel ut est similitudo rei 2, d. 12, 3, 5m.

143 Species intelligibilis comparatur ad intellectum sicut actus ad potentiam, et ut forma ejus 1ª q. 55, 1, c. | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | Cg. 1, cº 46, prinº | Opus. 3, cº 129, prinº. * Habitus 34, etc. 69. Idea 10, 11. Illuminatio 7. Immaginatio 8. In 26, 27.

144 Ex intellectu et specie intelligibili, fit unum subjecto, non autem essentialiter 1ª q. 14, 2, c. | q. 55, 1, 2m | q. 85, 2, 2m | 1, d. 35, 1, 3m | 2, d. 3, q. 3, 1, c. | 4, d. 49, q. 2, 1, c. | Quol. 7, 2, c. * Inconstantia 1, 4.

145 Non omnis species intellectus est simplicior eo cujus est species, sed tantum abstracta 1, d. 3, q. 1, 1, 3m | 2, d. 3, q. 3, 1, o. | Verit. q. 8, 2, 20m | Anima. 17, 4m. * Intentio 7, 22, etc. Lex 140. Logica 3, 9. Non ens 2. Notorium 2. Numerus 16.

146 In uno intellectu a diversis phantasmatibus ejusdem speciei, non abstrahitur nisi una species intelligibilis 1ª q. 76, 2, c. fi.

147 Species intelligibilis est a phantasmate secundum suum esse materiale, sed ab intellectu agente secundum esse formale, idest ut est intelligibilis in actu 1ª q. 84, 6, c. | q. 85, 1, 3m | 2, d. 20, q. 2, 2, 2m | Cg. 1, cº 65, 8m | Verit. q. 10, 6, c. fi. | 7m | q. 11. 1m | 16m | q. 18, 8, 3m | Ma. q. 16, 11, 3m | Quol. 8, 3, c. fi. * Oratio 20. Perfectio 75. Praedicari 24. Principium 24.

148 In receptione specierum in intellectu possibili, phantasmata se habent ut agens instrumentale et secundarium, sed intellectus agens ut agens principale et primum. Verit. q. 10, 6, 7m | Quol. 8, 3, c. fi. * Prophetia 50, 54, 56, 70, 87. Significatio 3, etc. Similitudo 5, 27, 30.

149 Res extra animam non imprimunt speciem in intellectum possibilem, nisi per operationem intellectus agentis. Verit. q. 22, 5, 10m | Cg. 1, cº 65, 8m.

150 Intelligere universalia, est intelligere naturam generis vel speciei, sine individuis, per speciem intelligibilem abstractam a materia per intellectum agentem 1ª q. 44, 3, 3m | q. 85, 1, 1m | Cg. 2, cº 74, 2m | Anima. 3, lect. 8, meº. * Tempus 34, 35.

151 Intellectus noster intelligit se sicut et alia, idest per species aliorum 1ª q. 14, 2, 3m | q. 87, 1, o. | q. 88, 2, 3m | q. 89, 2, c. | 1-2, q. 50, 6, c. fi. | 2, d. 23, q. 2, 1, c. fi. | 3m | Cg. 2, cº 66, 4m | cº 98 | Libº 3, cº 46 | Verit. q. 1, 9, c. prinº | q. 8, 6, c. fi. | q. 10, 8, c. | 21m | Ma. q. 16, 12, 4m | Anima. 3, 4m | 16, 8m | Opus. 29 | Anima. 2, lect. 9, fi. | Libº 3, lect. 8, prinº. * Theologia 27. Uxor 9. Verbum o. Visio 25. Visus 5, 8.

152 Intellectus noster intelligit se per speciem, inquantum per objectum repraesentatum ab ea intelligit actum, et per actum potentiam 2, d. 23, q. 2, 1, c. fi. | 3, d. 23, q. 1, 2, c. | 3m | Cg. 3, cº 26 | Verit. q. 2, 2, 2m | Ma. q. 16, 8, 6m | Anima. 3, 4m | 18, 8m. Supra 36. * Christus 115, 197, 133, 112, etc.

153 Intellectus noster, dupliciter intelligit suum intelligere, et spe-

ciem intelligibilem, scilicet in particulari, intelligendo se intelligere, et in universali, considerando naturam eorum. Cg. 2, c° 74.

154 Intellectus possibilis conservat species, contra Avicennam 1ª q. 79, 6, c. | q. 84, 4, c. | 1-2, q. 67, 2, c. | 4, d. 50, q. 1, 2, c. | 5m | Cg. 2, c° 72 | 73 | Verit. q. 10, 2, c. | q. 19, 1, c. | Quol. 3, 21, c. | Quol. 12, 13, c. | 1ª Cor 13, lect. 3, me° | Anima. 3, lect. 8, prin° | Memoria lect. 2, prin°.

155 Nulla scientia de speciebus intelligibilibus aliquid considerat, nisi scientia naturalis, et metaphysica. Cg. 2, c° 74, 2m.

156 Plures species possunt simul esse in intellectu 1ª q. 12, 10, c. | q. 58, 2, 2m | q. 85, 4, c. | 2m.

157 Immo impossibile est, quod idem intellectus simul perficiatur diversis speciebus intelligibilibus, ad intelligendum diversa in actu 1ª q. 85, 4, c. fi.

158 Plures species possunt simul esse in intellectu secundum actum imperfectum, non autem secundum actum perfectum. Similiter in sensu 1ª q. 12, 10, c. | q. 58, 2, 2m | q. 85, 4, c. | 2m | 2, d. 3, q. 3, 4, c. | d. 10, 4, 3m | 3, d. 14, a. 2, q. 4, c. | Cg. 1, c° 55 | Verit. q. 8, 14, c. | 7m | Ma. q. 16, 4, c. | Anima. 18, 5m | Quol. 7, 2, o.

159 In intellectu resultant diversae species, secundum diversam dispositionem phantasmatum, sicut ex diversa ordinatione earumdem literarum resultant diversi intellectus 2-2, q. 173, 2, c.

160 Intellectus possibilis se habet in potentia ad infinitas species intelligibiles, quae non reducuntur in actum totae simul, sed successive 1ª q. 86, 2, o. | q. 87, 3, 2m | Opus. 9, q. 81.

161 Species dupliciter est in sensu vel in intellectu: scilicet vel ut causata a re, sicut species abstracta, vel ut causa rei, ut in artifice. Cg. 4, c° 11 | Verit. q. 2, 3, 1m | q. 8, 5, c. | Quol. 73, c. | Dio. 2.

162 Species est in intellectu et in sensu tripliciter: scilicet in potentia tantum, in actu, secundum completionem ultimam, et medio modo, scilicet in habitu 1ª q. 79, 6, 3m | Verit. q. 8, 14, c. | q. 10, 2, 4m | q. 19, 1, c. | Ma. q. 16, 11, 5m | Anima. 15, 17m | 18, 5m | Quol. 7, 2, o. | Opus. 3, c° 83 | Anima. 3, lect. 8, prin°.

163 Species primo est in sensu, secundo in imaginatione, tertio in intellectu possibili, per lumen intellectus agentis 1ª q. 55, 2, 2m | 2-2, q. 173, 2, c. | 2, d. 20, q. 2, 2, 2m | Verit. q. 2, 6, c. | 1m | Quol. 8, 3, c.

164 Species sunt in imaginatione, secundum quod imprimuntur a sensu, vel secundum quod transmutantur ex mutatione corporis, vel secundum quod ex imperio intellectus, ordinantur phantasmata ad aliquid significandum 2-2, q. 173, 2, c. | Cg. 2, c. 72.

165 Sensus et intellectus differunt realiter, per universale et particulare. Et similiter appetitus sensitivus et intellectivus idest voluntas 1ª q. 50, 1, c. | q. 80, 2, 2m | q. 81, 6, c. | q. 115, 4, c. | 1-2, q. 1, 2, 3m | q. 5, 1, 1m prin° | 2-2, q. 48, 5, 2m | 2, d. 15, q. 1, 3, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. | 4, d. 4, q. 1, a. 3, q. 3, 2m | d. 44, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Cg. 1, c° 63, 1m | lib° 2, c° 65 | 82 | Lib° 3, c° 84 | Verit. q. 25, 1, c. | 6m | Ma. q. 8, 3, c. | Opus. 3, c° 82, 132, prin° | Opus. 1, 9, c° 1 | Opus. 49, o. | Meta. lect. 2, me° | Anima. 3, lect. 4, o. | Poster. lect. 42, me° | Sensu. lect. 1, me° c. * Abstractio o. Assimilatio o. Assentire 11. Bonitas 103, 163. Cognitio 78. Contemplatio 22. Contingens 8.

166 Immo intellectus, quandoque sensus dicitur 1ª q. 54, 5, 1m | 4, d. 44, L. fi. | Hebr. 5, lect. 2, fi. * Demonstratio 2, 3. Elephas 3.

167 Immo etiam universale et particulare, non diversificant potentiam, nec habitum 3, d. 26, q. 2, 4, c. * Experientia 1, etc. Phantasia 3, 4.

168 Nec appetitus sensitivus et intellectivus scilicet voluntas distinguntur principaliter per universale et particulare, sed ex consequenti. Verit. q. 22, 4, 2m. * Homo 28, 29, 30. Imaginatio 8, 9, 10. Loqui 5, 7. Pronomen 3. Prudentia 23, 24, 82.

169 Intellectus judicans de agendis et appetendis, dicitur sensus, quia relatus est ad particulare 1ª q. 54, 5, 1m | 2-2, q. 16, 2, c. | q. 48, c. | q. 49, 2, 3m | 4, d. 44, q, 3, a. 3, q. 1, 2m | L. fi. | Quol. 10, 8, 1m | Rom. 12, lect. 1, me° | Phil. lect. 2, prin° | Hebr. 5, lect. 2, fi. * Ratio 28. Resolutio. Sensus 13, 32, 36. Tactus 10. Visus 3, 7, 8, o.

170 Intellectus est similis sensui in hoc quod requirit proportionem objecti, dissimilis autem quia non corrumpitur ab objecto excedente, sicut sensus 1ª q. 75, 3, 2m | q. 88, 1, 3m | 1, d. 3, q. 1, 1, 6m | 3, d. 26, q. 1, 5, 5m | Cg. 2, c° 55, 9m | 55, fi. | 82 | Lib° 3, c° 59, 2m | Verit. q. 8, 3, 5m | q. 13, 1, 6m | q. 18, 5, 7m | Anima. 16, 5m | Opus. 3, c° 79 | Opus. 16, c° 1 | Meta. 2, lect. 1, me° | Anima. 3, lect. 7, fi.

171 Sensus corrumpitur dupliciter: scilicet per se per excellentiam objecti, et per accidens per corruptionem subjecti. Sed neutraliter Intellectus 3ª q. 46, 7, c. | Cg. 2, c° 55, 9m | c° 79, 9m.

172 Intellectus indiget sensu, sicut extremo ad quod fit resolutio, non autem quia actus intellectus fiat per organum 1 q. 50, 1, c. q. 115, 4, c. | 2, d. 15, q. 1, 3. c. | Verit. q. 12, 3, 2m | 3m | Opus. 16, c° 1. Poster. lect. 42, fi.

173 Sensum factum in actu per speciem sensibilem, necesse est sentire, et intellectum factum in actu per speciem intelligibilem, necesse est intelligere. Cg. 1, c° 46, 2m | 29.

174 Intellectus noster non accipit immediate cognitionem a sensibus exterioribus, sed a sensibus interioribus 2, d. 20, q. 2, 2, 4m | Verit. q. 18, 8, 5m. Abstractio 15.

175 Licet operatio intellectus oriatur a sensu, ibi enim intellectus incipit ubi desinit sensus, tamen in re apprehensa per sensum intellectus multa cognoscit, quae sensus percipere non potest. Et similiter aestimativa 1ª q. 78, 4, 4m | q. 84, 6, 3m | Verit. q. 10, 9, 17m fi. | Opus. 29.

176 Ad perfectam operationem sensus, sufficit impressio sui activi, sed oportet esse impressionem etiam secundum modum qualitatis, et formae connaturalis 8, d. 14, a. 1, q. 2, c.

177 Intellectus abstrahit ab omni differentia temporis, sicut et ab aliis conditionibus materialibus, quas sensus concernit 1ª q. 107, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 5, 4m | 4, d. 17, q. 2, a. 1, q. 1, 1m | Cg. 3, c° 84, 6m.

Oppositum videtur dicere. Ma. q. 16, 4, 4.

178 Cujuslibet potentiae sensitivae objectum est forma, prout est in materia corporali. Ideo est cognoscitiva particularium tantum. Ratio autem est cognoscitiva ipsius universalis 1ª q. 85, 1, c. | 3, 4m | 1-2, q. o. 5, 1, 1m prin° | 2-2, q. 58, 5, 2m.

179 Potentiae sensitivae interiores, praeparant intellectui possibili proprium objectum. Ideo ex bona dispositione earum, ad quam etiam cooperatur bona dispositio corporis, redditur homo habilis ad intelligendum 1-2, q. 50, 4, 3m | Cg. 3, c° 81, fi. Abstractio 15. Anima. 303.

180 Judicium intellectus impeditur per ligamentum sensus 1ª q. 84, 8, o. | q. 94, 4, 4m | q. 101, 2, c. | 1-2, q. 33, 3, 3m | q. 48, 3, c. | q. 53, 1, 3m | 2-2, q. 154, 5, c. | 2m | q. 172, 1, o. | 2, d. 32, q. 2, 3, 7m | 3, d. 15, q. 2, a. 3, q. 2, 2m | Verit. q. 12, 3, o. | q. 26, 3, c. | q. 28, 3, 6m | 7m | Anima. 15, c. | Opus. 3, c° 82, fi. | Anima. 3, lect. 7, fi.

181 Sensibilia sunt causa secundaria cognitionis intellectivae, sed causa principalis est intellectus agens 1ª q. 84, 6, c. | 3m | Verit. q. 10, 6, o. | Opus. 3, c° 82 | 83.

182 Sensus est medius inter rem et intellectum. Verit. q. 1, 11, c.

183 Intellectus dupliciter conjungitur corpori: scilicet ratione animae et ratione potentiarum inferiorum scilicet sensitivarum 4, d. 32, q. 2, 3, 7m | 4, d. 50, q. 1.

184 Sensus cognoscit tantum particularia corporalia. Sed intellectus cognoscit etiam universalia et incorruptibilia 1ª q. 84, 1, c. | Cg. 2, c° 66, 3m.

185 Sensus apprehendit rem quo ad exteriora ejus accidentia tantum, sed intellectus ingreditur ad interiora, idest ad essentiam 1, q. 57, 4, 2m | 1-2, q. 31, 5, c. fi. | 2-2, q. 8, 1, c. prin° | 1, d. 19, q. 51, 6m | 3, d. 55, q. 2, a. 2, q. 1, c. | 4, d. 46, q. 3, art. 5. q. 1, c. | Cg. 4, c° 11 | Verit. q. 1, 12, c. | q. 10, 5, 5m.

186 Non omne cognitum ab homine, est subjectum sensui, vel per effectum sensibilem immediate cognoscitur, quia intelligit intellectum et actum voluntatis, per actum intellectus. Ma. q. 6, 18m.

187 Nulla forma substantialis est sensibilis per se, sed solo intellectu comprehensibilis 1ª q. 57, 1, 2m | q. 67, 3, c. | q. 75, 6, c. fi. | 1, d. 19, q. 5, 1, 6m | Opus. 51 | Meta. 7, lect. 2, fi.

188 Cognitio intellectiva perfectior est quam sensitiva. Verit. q. 1, 9, c.

189 Intellectus et ratio eadem est in homine potentia, sed differunt quo ad modum intelligendi, quia intellectus simplici cognoscit intuitu, ratio vero non nisi cum inquisitione et discursu: quare intellectus melior est ratione 1ª q. 59, 1, 1m | q. 79, 8, o. | 1-2, q. 5, 1, 1m | 2-2, q. 49, 5, 3m | 1, d. 3, q. 4, 1, 4m | 3, d. 35, q. 1, a. 2, q. 2, c. | q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 15, 1, c. | Opus. 53, fi. | Anima. 3, lect. 14, 3, prin°.

Oppositum videtur dicere a simili 1ª q. 79, 9, 3m.

190 Immo non est excellentissimum eorum quae sunt in homine 1-2, q. 37, 3, 3m | 2-2, q. 53, 3, c. prin°. Anima. 3, lect. 14, fi. prin°.

191 Voluntas et intellectus sunt potentiae naturales, et consequuntur naturam animae de necessitate 1-2, q. 110, 4, 4m | 3ª q. 18, 1, c. | 3m | 4m.

192 Voluntas est potentia non organica sicut et intellectus. Cg. 2, c° 59, 5m | 79, fi. | Verit. q. 22, 10, 2m | Ma. q. 16, 7, 16m | 11, 3m | Anima. 10, c. fi. | Periher. lect. 14, me°. * Agens 3, 13, 14, 15, 53, etc. 95, 103. Amor 18, 19, 154, 172, etc. Angelus 157, 159, etc.

193 Intellectus et voluntas, sunt in eadem essentia animae, subjective 1ª q. 77, 8, c. prin° | q. 87, 4, 1m | 1-2, q. 33, 3, 2m | 3, d. 23, q. 1, 2, 3m fi. | Verit. q. 10, 9, 14m | q. 22, 10, 2m | 11, 6m. Opus. 3, c° 89, fi. * Apprehensio 3.

194 Intellectus a voluntate distinguitur. Opus. 53. * Artifex 2, etc. Assentire 1, 2, 3, 7. Assimilatio 10.

195 In omni creatura differunt realiter intellectus voluntas et essentia 1ª q. 59, 2, c. | Verit. q. 22, 10, o. | q. 23, 6, c. | Opus. 53.

196 Oppositum videtur dicere. Spiritu. 11, 7, fi. * Beatitudo 94, etc. 111, 112. Bonitas 21, 22, 23, 162, etc.

INTELLECTUS

INTELLECTUS

245 Intellectus agens, non est habitus primorum principiorum 2, d. 17, q. 2, 1, c. fi. | Cg. 2, c° 77, 4m | Anima. 5, c. fi. Anima. 3, lect. 10, prin°.

246 Prima principia sunt instrumenta intellectus agentis 2, d. 28, 5, c. | Verit. q. 9, 1, 2m | q. 10, 13, c. | q. 11, 3, c. | q. 12, 3, c. | Anima. 4, 6m | 5, c. fi. | Quol. 10, 7, 2m.

247 Intellectus agens est actus intelligibilium, quae abstrahuntur a phantasmatibus 1a q. 87, 1, c. | 2m.

248 Sicut in omni colore videtur lumen corporale, ita in omni intelligibili videtur lumen intellectus agentis, non quidem in ratione objecti, sed in ratione medii intelligendi 1, d. 3, q. 4, 3, c. fi. | Anima. 4, 4m | 7m | Ma. q. 16, 12, 2m prin° | Opus. 3, c° 88. * Illuminatio 7, Imaginatio 1. Imaginativa 5.

249 Nihil intelligitur nisi illustratum lumine intellectus agentis, et receptum in intellectu possibili 1, d. 3, q. 4, 5, c. fi | Anima. 4, 7m | Opus. 43, c° 6, prin°.

Oppositum videtur dicere a simili 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Verit. q. 4, 7m.

250 Quae concludi non possunt ex primis principiis, excedunt naturale lumen intellectus, ut ea quae sunt fidei, et futura contingentia 2, d. 28, 5, c. | Verit. q. 18, 13 c. | q. 18, 4, c. * Lumen 17, etc.

251 Intellectus agens est sua actio, non quidem per essentiam, sed concomitanter 1a q. 54, 1, 1 | 3m.

252 Intellectus agens, nullo modo est patiens, nec est subjectum habitus 1-2, q. 50, 5, 2m | q. 54, 1, c. | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 2m | d. 23, q. 1, 1, c. | Verit. q. 16, 1, 13m | q. 20, 2, 5m | Virt. q. 1, 1, c. | 3, 5m | 9, 10m | Spiritu. 10, 15m. * Obscuritas.

253 Intellectus agens nihil recipit ab extrinseco. Verit. q. 9, 1, 12m | q. 10, 8, fi. | q. 20, 2, 5m. * Visus 7.

254 Intellectus agens est altior potentia quam intellectus possibilis 2, d. 20, q. 2, 2, 2m | Verit. q. 10, 8, c. fi. | Anima. 5, 10m.

255 Intellectus agens non est activus respectu intellectus possibilis, sed respectu phantasmatum. Anima. 16, 11m | Opus. 3, c. 88. * Christus 137, 113, 144, 145.

256 Oppositum videtur dicere 2, d. 24, q. 2, 2, 1m | Verit. q. 10, 8, c. fi.

257 Intellectus possibilis non potest reduci in actum cognitionis omnium naturalium per solum lumen intellectus agentis, sed per superiorem substantiam. Anima. 5, 9m | 18, 11m.

258 Oppositum videtur dicere a simili 1a q. 88, 1, c. fi. | 1, d. 17, q. 2, 2, c. fi. | d. 17, q. 2, 1, c. | d. 28, 5, c. fi. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. prin° | d. 33, q. 1, 1, c. prin° | a. 2, q. 2, 2m | 3m | Cg. 2, c° 60, 12m | li° 3, c° 45 | Verit. q. 8, 3, 3m | 4, 4m | 13m | q. 18, 2, 5, c. | q. 20, 6. Anima. 3, 12, 2m | Anima. 5, 7m fi. | Opus. 43, c° 6, prin° | 2m | Ma. q. 16, 10, prin°.

259 Intellectus agens non potest causari nec dependere ab aliqua creatura 2, d. 17, q. 2, 1, c. | Spiritu 10, c.

260 Intellectus in actu, semper intelligit, quantum est de se, idest ex parte intellectus agentis 1a q. 79, 4, 2m | 2, d. 3, q. 3, 4, 4m | Verit. q. 10, 8, fi. | Spiritu. 10, 3m | Anima 5, 1m.

261 Intelligens et intellectum, non se habent intelligendo ut agens et patiens, sed ex eis fit unum, scilicet intellectus in actu, quod est principium intellectionis. Verit. q. 8, 6, c. | 3m | 7, 10m | 8, 10m | * Lumen 18.

262 Intellectus possibilis, non est imaginatio, contra Avempace. Nec est praeparatio, nec aliquid ex elementis, contra Alexandrum 2, d. 17, q. 2, 1, c. | Cg. 2, c° 91 | 66 | 67, 1m | Lib° 3, c° 42 | Verit. q. 18, 5, 8m | Anima. 3, lect. 7, fi. * Actus 7.

263 Intellectus possibilis non unitur homini per speciem intelligibilem, contra Averroem 1a q. 76, 1, c. | q. 88, 1, c. | 2, d. 17, q. 2, 1, c. | Cg. 2, c° 58 | 59 | Averroes 2 | 60 | 67, 1m | 70, 3m | 72 | Lib° 3, c° 43 | Verit. q. 18, 5, 8m | Spiritu. 2, c. | 17m | 3, 11m | Anima. 2, c. | Quol. 10, 6, c. | Opus. 3, c° 85 | Opus. 16, o. | Anima. 3, lect. 7, fi. | lect 10, me° b. * Angelus 61, 303, 306, etc. 504. Anima 278, Animal 49, etc. Arithmetica 3.

264 Intellectus possibilis, est ens actu in genere entis, sed est pura potentia in genere intelligibilium 1a q. 87, 1, c. | 2m | 1-2, q. 50, 1, 2m | 6, c. | Verit. q. 8, 6, c. | Ma. q. 16, 12, 2m | 4m. * Averroes 2.

265 Sicut potentia ad esse sensibile convenit materiae corporali, sic potentia ad esse intelligibile convenit intellectui possibili 1-2, q. 50, 4, 2m | 6, c.

266 Intellectus possibilis, est in potentia naturaliter ad omnia, et sola quae possunt manifestari per lumen intellectus agentis, scilicet ad omnes species rerum sensibilium 1a q. 88, 1, c. fi. | 1-2, q. 50, 6, c. | 3, d. 14, a. 3, q. 1, 1m | Cg. 2, c° 59 | Lib° 3, c° 43 | 45 | Verit. q. 8, 4, 4m | q. 18, 2, 5, c. | q. 20, 6, 2m | Anima. 2, c. * Bonitas 196. Caligo 2. Certitudo 21.

267 Intellectus possibilis est principium activum sui actus 1a q. 34, 1, 1m fi. | Verit. q. 1, 9, 10, c. * Contradictio 4. Creatura 34.

268 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 8, 1, 13m.

269 Intellectus agens et intellectus possibilis, sunt potentiae animae, et non substantiae separatae a corpore secundum esse 1a q. 79, 4, 5, o. | q. 88, 1, o. | 2, d. 17, q. 2, 1, c. | d. 28, 5, c. | Cg. 2, c° 58 | 59 | 60 | 61 | 62 | 68 | 69 | 70 | 71 | 75 | Lib° 3, c° 42, 3m | 43 | Verit. q. 18, 5, 8m | Spiritu. 2, c. | 9, 10, o. | Anima. 2, 3, 5, o. | 14, c. | Quol. 10, 6, c. | Opus. 3, c° 85 | 86 | 87 | 88 | 89 | Opus. 16, o. | Anima. 3, lect. 7, prin° | lect. 10, me° * Daemon 1, etc. Deus 31, 32, 321. Esse 96. Phantasma 3, etc.

270 Intellectus agens et intellectus possibilis fundantur in eadem essentia animae 1a q. 79, 4, 4m | q. 87, 4, 1m | 2, d. 17, q. 2, 1, c. | Cg. 2, c° 76 | 77 | Verit. q. 10, 6, c. fi. | q. 16. 1, 13m | q. 18, 2, 5m | Spiritu. 10, 4m | Anima. 5, c. | Opus. 3, c° 87 | 88 | 89 | Anima. 3, lect. 10, me° * Felicitas 3, etc. Fides 142. Forma 159. Gratia 113, 150. Habitus 47, 50, etc. 78. Haeresis 147.

271 Intellectus agens et intellectus possibilis, differunt realiter 1a q. 54, 1, 1m | q. 79, 7, 10, c. | 2, d. 17, q. 2, 1, c. | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 2m | Cg. 2, c° 77 | 78 | Opus. 3, c° 83 | 88. * Homo 1, etc. 26, 27. Ignorantia 15. Imaginatio 1. Imaginativa 5. Imago 25, 30. Infinitum 1, 16, etc. Judicium 13, etc. Justitia 36. Lumen 17, etc. Meritum 29, etc. 99.

272 In omni intellectione concurrit operatio intellectus agentis et intellectus possibilis 1, d. 3, q. 4, 5, c. | 2, d. 24, q. 2, 2, 1m | Verit. q. 10, 8, fi. | Anima 40. * Nomen 19. Pronomen 3. Prophetia 63, 86. Recipere 1, 2. Sapientia 43.

273 Intellectus possibilis factus in actu, potest operari, formando quidditates, componendo et dividendo. Verit. q. 3, 2, c. * Christus 133. Sensus 29. Verbum 66. Veritas 15, 18, etc. 28, etc. 36, etc. Virtus 54, 55, 142, etc. 181, 196, etc. Visio 25. Visus 7. Vita 9, 71, 82. Universale 7, 12, 13. Memoria 6.

274 Intellectus practicus et intellectus speculativus, sunt realiter eadem potentia, sed differunt ratione 1a q. 14, 16, c. | q. 79, 11, c. | 3, d. 23, q. 2, a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 2, 3, o. | q. 14, 4, c. | Trin. 17, c. | Ethic. 6, lect. 2, me° | Anima. 3, lect. 15, prin°.

275 Voluntas est communis speculativo et practico, quia est de fine, qui convenit utrique intellectui 3, d. 23, q. 2, a. 3, q. 2, a. 3, q. 2, 3m | d. 27 | q. 1, 4, 4m. * Angelus 323, etc. Appetitus 9. Ars o. Assimilatio 11, etc. Beatitudo 19, 53, etc. Causa 20.

276 Intellectus practicus est motivus voluntatis, non quasi exequens motum, sed quasi dirigens ad motum, 1a q. 79, 11, 1m.

277 Oppositum videtur dicere quo ad exequutionem motus. Ma. 6, 10m.

278 Conjunctio intellectus ad voluntatem, non facit intellectum practicum, sed ordinatio ad opus 3, d. 23, q. 2, a. 3, q. 2, 3m | Verit. q. 14, 4, c. * Aestimativa 1, 2, 3. Contemplatio o. Dependere. Error 1, 2, 3. Falsitas 1, etc.

279 Intellectus practicus, est proxima operis regula. Verit. q. 14, 4. c. * Fides 55, etc. 142, etc. Habitus 33, 52, 71, etc.

280 Oppositum videtur dicere 2, d. 39, q. 1, 2, 2m. * Mensura 22, 23. Prudentia 11.

281 Practicum dicitur ab opere exteriori, speculativum autem ab opere interiori 1-2, q. 1, 6, 1m | 2m | q. 3, 5, 2m | 3m | q. 13, 4, 2m | q. 57, 1, 1m | Verit. q. 14, 4, c. * Ratio 26, 32, etc. 45, etc. Repraesentatio 1, 2.

282 Intellectus speculativus, ordinatur ad actum proprium, ut ad finem, non autem ad actum extrinsecum, sicut intellectus practicus, 1-2, q. 3, 5, c. | 2m | q. 69, 3, 2m | 2-2, q. 179, 2, c. | Cg. 3, c. 2, fi. | 25, 6m | Verit. q. 3, 3, c. | Virt. q. 1, 7, 1m | 4m | Meta. lect. 1, fi. | lect. 3, me° | Anima. lect. 1, prin° * Syllogismus 6.

283 Finis intellectus practici, et vitae activae, est exterior operatio: speculativi vero, et vitae contemplativae, est cognitio veritatis 1a q. 14, 16, c. | q. 79, 11, o. | 1-2, q. 3, 5, c. | 2m | q. 69, 3, 2m | 2-2, q. 179, 1, 2, c. | q. 180, 1, c. | 1m | 2, c. | q. 181, 1, 4, c. | 3, d. 23, q. 2, a. 3, q. 2, c. | d. 35, q. 1, a. 3, q. 2, c. | Cg. 3, c° 25, 6m | Verit. q. 12, 4, c. | Met. lect. 1, fi. | lect. 3, prin° | lib° 1, lect 2. prin° | Anima. lect. 1, prin° | lib° 3, lect. 15, prin° * Virtus 200. Vita 18, etc. 73, etc.

284 Judicium de prosequendo vel de fugiendo, pertinet ad intellectum practicum, non autem ad speculativum 2, d. 38, 3, c.

285 Res ordinatur ad intellectum practicum, ut mensuratum ad mensuram, ad speculativum autem e converso 1-2, q. 64, 3, c. | Verit. q. 1, 2, c. | Virt. q. 1, 13, c. | Periher. lect. 7, o.

286 Verum intellectus speculativi, accipitur per conformitatem ejus ad rem; practici vero per conformitatem ejus ad appetitum rectum 1-2, q. 57, 5, 3m | Ethic. 6, lect. 2, prin°.

287 Intellectus practicus non disponit de particulari nisi mediante ratione particulari 4, d. 50, q. 1, 3, 8m.

288 Intellectus speculativus non movet, nec imaginatio pura sine aestimatione. Cg. 1, c° 72, 5m.

289 Intellectus ut dicit lumen supernaturae ad cognitionem, est unum de septem donis Spiritus sancti 2-2, q. 8, 1, o. | q. 49, 2, 2m | 3, d. 35, q. 2, a, 2, q. 1, o. | Isa. 11, me°. * Ascensus. Beatitudo 47, etc. Caecitas 3.

290 Donum potius nominatur intellectus quam voluntas, quia intellectus dicit excellentiam, non autem voluntas 2-2, q. 8, 1, 3m | 3, d. 31, q. 1, 2, 1m. * Donum 18, 21, 35. Fides 143. Lumen 21. Medium 20, etc. Munditia 1.

291 Ratio non dicitur donum sicut intellectus, quia ratio procedit ex lumine naturali, non autem intellectus, sicut nec donum 2-2, q. 8, 1, 2m.

292 Donum intellectus est quaedam acuta perspectio divinorum 2-2, q. 49, 2, 2m.

nimae meae, et in laqueum aliorum. Opus. 73, prol. * Christus 55, 168. Divinatio 7, etc. Filiatio 19. Miraculum 15, 40, 43. Oratio o. Usura 260.

Involvere. Abjicere. Aenigma 1. Daemon 37. Damnatio 39. Ignis 12. Scriptura 2.

1 INVOLUNTARIUM non est poenale, nisi sit subjicibile voluntati 2, d. 3, q. 1, 1, 6m. * Commutatio 2. Furtum 6, etc.

2 Non voluntarium dicit solam remotionem actus voluntatis, sed involuntarium, contrariatur ei quod fit: ideo sequitur ipsum tristitia semper, non autem illud. Ma. q. 3, 8, c. * Ignorantia 1, etc. Invitus. Necessitas 9, 10, 29. Non velle.

3 Facta per metum sunt voluntaria simpliciter et involuntaria secundum quid 1-2, q. 6, 6, o. | 7, 1m | 2m | q. 39, 1, c. | q. 73, 6, c. | q. 87, 6, c. fi. | 2-2, q. 168, 4, 4m | q. 125, 4, c. | q. 142, 3, c. | 4, d. 29, q. 1, o. | Ma. q. 2, 3, 4m | q. 11, 1, 3m | Quol. 5, 10, o. | 2a Cor. 9, lect. 1, fi. | Ethi. 3, lect. 1, meo etc. | lect. 2, meo. * Non voluntarium. Timor 40, 41. Turpitudo 1.

4 Concupiscentia nullo modo causat involuntarium 1-2, q. 6, 7, o. | 2-2, q. 142, 3, c. | Ethi. lect. 3, lect. 2, fi. etc. | lect. 4, o.

5 Violentia causat involuntarium in cognoscentibus, in aliis autem causat innaturale, quia opponitur directe voluntario et naturali 1-2, q. 6, 4, c. | 5, o. | 6, 1m | 7, 3m | q. 73, 6, c. | 2-2, q. 88, 6, 1m | Ma. q. 6, c.

Inutile. Avaritia 21. Doctrina 12. Inquirere 2. Peccatum 198. Praeceptum 43. Sabbatum 15. Scientia 60. Votum 68, 74.

Ipsum cum sit reciprocum est relativum identitatis. Unio. 3, c. fi. * Compositio 11, 12, 15. Consequentia 1, 2. Esse 29. Secundum quod ipsum o. Simpliciter o Substantia 16. Suum o.

1 IRA dicitur tripliciter: scilicet habitus vel actus vitii oppositi mansuetudini, secundo voluntas vindictae, tertio passio 2-2, q. 158, 8, c. | 2, d. 36, 2, 2m | 3, d. 15, q. 2, a. 2, q. 2, c. * Amor 178. Detractio 2. Excandescentia.

2 Ira duplex: scilicet per zelum, idest secundum rationem, et ira per vitium, idest contra rationem 2-2, q. 158, 1, 2, o. | 3a q. 15, 9, a. 3 | c. | 2, d. 36, 2, 2m | 3, d. 15, q. 2, a. 2, q. 2, c. | Ma. q. 12, 1, c. | 4m | 7m | 2, c. | q. 13, 3, 14 | Job 17, lect. 1, fi. | Matth. 5, meo | Eph. 4, lect. 8, meo etc. * Fatue.

3 Ira est inordinata dupliciter: scilicet ratione appetibilis et ratione modi 2-2, q. 158, 2, 3, 4, c. * Indignatio.

4 Aliquis actus est irae tripliciter: scilicet directe et essentialiter, ut appetere vindictam, antecedenter, scilicet tristari de injuria, et consequenter, scilicet delectari de punitione. Ma. q. 8, 3, 7m. * Rixa 4. Schismos.

5 Gradus irae triplex: scilicet in corde, ore et opere 1-2, q. 46, 8, 3m | 2-2, q. 158, 5, 3m | 7, c. | Ma. q. 12, 5, c. | Eph. 4, fi. Fatue.

6 Ira est passio quodammodo composita ex passionibus contrariis 1-2, q. 46, 2, c. fi. * Capitale 8.

Ira, secundum Glossam, est omnis malus motus animi ad nocendum. Mat. 5, meo.

7 Ira continet multas passiones, non sicut genus continet species, nec sicut causa suos effectus, sed sicut effectus suas causas 1-2, q. 46, 1, c. | 3m. * Clamor 1, 2. Detractio 2. Excandescentia. Fatue.

8 Ira secundum rationem rectam est passio laudabilis; quae autem est contra rationem, in plus vel minus, est peccatum 1-2, q. 24, 1, 3m | 2-2, q. 158, 1, 2, 8, o. | 3a q. 15, 9, o. | Ma. q. 12, 1, 2, o. | Job 17, lect. 1, fi. | Eph. 4, lect. 8, meo.

9 Habitus virtutis tenens medium in ira est innominatus. Ideo dicitur mansuetudo quae significat diminutionem irae 1-2, q. Mansuetudo 2.

10 Ira semper est aliquo modo cum ratione 1-2, q. 46, 4, 5, o. | 6, c. | 1m | q. 48, q. 3, 1m | 3m | 4, c. prino 2-2, q. 53, 6, 1m | q. 156, 4, c. | 3, d. 16, q. 1, 2, c. | Ma. q. 12, 4, 3m | Psal. 36, prino.

11 Ira aliqualiter audit rationem, sicut nuntiantem quod injuriatum est, non autem perfecte, quia non observat regulam ejus in vindicando 1-2, q. 46. 4, 3m | 5, 1m | 6, c. | 2-2, q. 53, 6, 1m | q. 72, 4, 2m | Ma. q. 12, 2, c.

12 Ira est composita ex audacia tristitia et spe 3, d. 26, q. 1, 3, 5m c. fi. | 4, c. | 1m | 3m fi. | 3a q. 15, 9, 2m | Ma. q. 12, 3, 10m 1m | 3m prino | 2, c. | 1m prino | 3, 60, 5, 4m | 2-2, 157, 1, c. | fi. | Virt. q. 1, 12, 2, 6m | Psal. 36, prino | Mat. 5, prino 2.

13 Ira componitur ex tristitia et desiderio, non sicut ex partibus, sed sicut ex causis 1-2, q. 46, 3, 3m | 3a q. 15, 9, c. Infra 78. Tristitia 1.

14 Materiale in ira est accensio sanguinis circa cor, vel aliquid hujusmodi; formale vero est ex parte appetitus vindictae 1a q. 20, 1. 2m | 1-2, q. 22, 3, 3m | q. 48, 2, c. | 3, c. | 1m | 4, d. 49, q. 3. 2. c. | Ma. q. 8, 3, 7m | q. 12, 1, c. | 2. 7m | Anima. lect. 2, meo.

15 Ira quo ad suum formale habet principium a ratione, sed quo ad suum materiale impedit judicium rationis 1-2, q. 48, 3, 1m | 3m | 4, c. | Ma. q. 12, 1, c. | 3, 7m | 4, 1m.

16 Ira est janua omnium vitiorum per accidens, scilicet impediendo rationem, sed per se, respectu aliquorum vitiorum 2-2, q. 158, 6, 3m.

17 Ira contra rationem ex parte objecti, semper est peccatum mortale, nisi desit consensus, vel nisi de re parva; non autem ratione modi, nisi sit contra charitatem 1-2, q. 88, 5, 1m | 2-2, q. 158, 3, o. | Ma. q. 7, 4, 1m | q. 12, 2, 3, o. | Gal. 5, lect. 5, meo.

18 Ira est vitium capitale non autem odium 2-2, q. 34, 5, o. | q. 158, 6, o. | Ma. q. 8, 1, c. | 21m | 22m | q. 11, 4, 1m | q. 12, 5, o. Capitale 8.

19 Species irae sunt tres: scilicet fel, idest acuta, mania, idest manens, et furor 1-2, q. 46, 8, o. | 2-2, q. 158, 5, o.

20 Filiae irae sunt sex: scilicet rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio et blasphemia 2-2, q. 37, 2, 1m | q. 41, 2, o. | q. 158, 7, o. | Ma. q. 12, 5, c. Blasphemia 11. Clamor 1, 2. Contumelia 74. * Generale. Iracundia o. Iracundus o. Schismos.

21 Ira est subiective in irascibili 1-2, q. 46, 3, o. | 2-2, q. 162, 3, c. | 3, d. 26. q. 1, 2, c. | Sensu. lect. 1, meo 3, prino. Subjective.

22 Defectus irae in voluntate vel in appetitu sensitivo contra rationem semper est peccatum 2-2, q. 158, 8, o.

23 Bruta habent iram ex instinctu naturali, non autem ex ratione eorum 1-2, q. 46, 4, 2m | 7, 1m. Animal 65. * Cholera. Iracundus 1.

24 Multum ebrii non irascuntur, quia nihil habent de judicio rationis. Sed parum ebrii multum irascuntur, quia habent judicium rationis, sed impeditum 1-2, q. 46, 4, 3m. * Memoria 18. Mitis. Nomen 78. Oratio 49. Passio 39. Racha. Taurus. Timor 33, 34.

25 Ira per zelum, non impediens nec praeveniens judicium rationis fuit in Christo, non autem ira per vitium 3a q. 15, 9, o. | 3, d. 15, q. 2, a. 2, q. 2, o.

26 Ira ut dicit actum voluntatis ad vindictam, est in Deo et in angelis, non autem ut passio 1a q. 3, 2, 2m | q. 19, 11, c. | q. 20, 1, 2m | q. 59, 4, 1m | 1-2, q. 47, 1, 1m | 2-2, q. 162, 3, c. | 1, d. 45, 4, c. | 2m | 3, d. 15, q. 2. a. 2, q. 2, c. | d. 32, 1, 1m | Cg. 1, co 89, fi. | 91, fi. | Libo 3, co 96, fi. | Libo 4, co 23 | Ver. q. 23, 3, c. | Poa q. 7, 5, c. | Psal. 17, prino | Psal. 37, prino a. | Isa. 30, fi. | Mat. 22, prino | Rom. lect. 6, meo | co 9, lect. 4, fi. | co 11, lect. 4, fi. | co 11, lect. 4, meo | Hebr. 3, lect. 2, fi.

27 Ira ponitur tripliciter: scilicet ira in corde per anthropospatos, ira in ore et ira in opere 2-2, q. 158, 8, 1m | Verit. q. 2, 1, c. | Ma. q. 12, 5, 5m | Opus. 15, co 1 | Psal. 2, meo | Isa. 2, fi. | co 30, fi.

28 Ira causatur ex re inconvenienti praesenti, vel praeterita, vel ex apprehensione inconvenientis habiti. Ideo causatur ex dolore et tristitia 1-2, q. 23, 3, 4, c. | q. 25, 1, 3, c. | q. 48, 2, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. * Audacia 16, 17. Clementia 4. Cholera. Generale.

29 Omnis ira est propter aliquid contra se factum 1-2, q. 47, 1, o. * Irascibilis 2. Mansuetudo 5, 4, 6, 7. Perturbatio.

30 Ira magis sequitur complexionem corporis, quam concupiscentia, propter velocitatem cholerae ad iram. Ideo promptius insurgit ira, quam concupiscentia 1-2, q. 46, 5, c. | 2-2, q. 156, 4, c. * Taurus. Tristitia 1.

31 Ira consurgit tantum ex laesione vindicabili, sed non in promptu 3, d. 26, q. 1, 2, c. fi.

32 Ira causatur ex accidente extrinseco, scilicet ex laesione. Sed concupiscentia delectabilium causatur ex causa naturali. Ideo concupiscentia diuturnior est et communior, et requirens principaliorem virtutem, licet ira majorem impetum habeat 2-2, q. 141, 7, 2m.

33 Causae irae duplex: scilicet ratione motivi, ut excellentia, vel ratione dispositionis, ut defectus sicut aegritudo 1-2, q. 47. 3, o.

34 Ira causatur ex invidia. Et consequitur etiam audaciam et est effectus ejus 1-2, q. 25, 3, c. | 4, 2m | 3m | Rom. 10, lect. 3, meo Audacia 17.

Immo ira causat audaciam 1-2, q. 45, 4, 3m. Audacia 16.

35 Tristitia illata, causat iram 1-2, q. 46, 1, c. | 6, 3m | 7, 3m | q. 47, 3, o. | q. 48, 1, o. | 2, c. | 2m | 2-2, q. 158, 2, 3m fi. | 6, 1m | 7, 2m | 3a q. 15, 9, c. | 3, d. 26, q, 1, 3, c. | d. 27, q. 1, 3, 4m | Verit. q. q. 25, 2, c. | q. 26, 5, 7m | Ma. q. 12, 2, 5m | 4, 2m | 3m | 5m | 5, 1m | q. 8, 3, 7m | Psal. 6, meo prino.

36 Sola parvipensio, causat iram. Et omne provocans iram est aliquid sub ratione injusti 1-2, q. 47, 2, o. | 3, 4, c.

37 Tacens provocat ad iram contumeliantem, quia videtur eum parvipendere 1-2, q. 47, 1, 4m | 2-2, q. 72, 3, 3m.

38 Oblivio, exultatio in adversis, denuntiatio tristium, impediens voluntatem et quaelibet talia, causant iram, ratione parvipensionis tantum 1-2. q. 47, 2, 3m.

39 Ludus, risus, festum, prosperitas, consummatio operum, delectatio non turpis et spes, causant iram, ratione parvipensionis, sed impediunt eam, inquantum impediunt tristitiam 1-2, q. 47, 3, 3m.

40 Defectus injuriantis duplex: scilicet augens indignam parvipensionem, ut ignobilitas, insipientia, et servitus; et defectus diminuens eam, ut poenitentia, confessio mali, humiliatio, postulatio veniae et hujusmodi. Primi augent iram, secundi vero diminuunt eam 1-2, q. 47, 4, o.

41 Ira debilitatur ex diuturnitate, sicut et causa ejus, scilicet memoria injuriae. Quae etiam videtur minor, quando est tantum in memoria 1-2, q. 48, 2, 2m.

42 Ira non est ad personam multum excellentem quae laesit, sed tantum tristitia, quia ira praesupponit tristitiam, desiderium,

ut necessarium, sicut manichaei, peccat 2-2, q. 147, 5, 3m | 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 2, o. | Rom. 14, lect. 1, meo etc.

35 Jejunium fit in vigiliis sanctorum, causa praeparationis ad devotionem, et causa significationis, quod sancti per afflictiones pervenerint ad gloriam 2-2, q. 147, 5, c. | 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 1, 6m.

36 Conveniens hora prandii tempore jejunii, est hora nona, sed hora sexta alio tempore, quia secundum communem cursum, comedendi illa est hora: quia cibus non debet apponi, quousque natura circa cibum praecedentem occupata est. Occupatur autem natura in cibo assumpto dupliciter. Primo digerendo ipsum. Et quia digestio fit per calorem naturalem, ideo illud tempus digestioni est congruum, in quo calor naturalis ad interiora revocatur, scilicet nox, propter subtractionem radiorum solis, et propter somnum, in quo intenduntur virtutes naturales. Secundo cibum jam decoctum deducendo per membra, quibus debet assimilari. Et ad hoc requiritur, quod calor nutrimentum deducens, usque ad extremas partes corporis evocetur. Calor autem solis, calorem naturalem ad exteriora revocat. Et ideo quando completur solis ascensus, quod fit hora sexta, quia tunc est circa medium, tunc ejus opus completum est. Et ideo tunc est tempus communiter sumendi cibum. Et quia jejunium ecclesiae debet esse poenale et satisfactorium, ideo supra hoc aliquid additur, non autem tantum, quod penitus humor cibi praeassumpti exsiccetur, aut virtus naturalis penitus debilitetur. Unde partito residuo tempore, hora nona occurrit, in qua cibus secundum ecclesiae statutum in diebus jejunii sumendus est 2-2, q. 147, 7, o. | 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 3, c. * Accidia 12. Missa 18, 19, 20.

37 Hora prandii in jejunio, determinatur secundum grossam aestimationem, licet sit modicum ante vel post nonam, non enim ecclesia artare intendit ad subtilem temporis inspectionem. Nec oportet astrolabium accipere, ad horam comestionis cognoscendam. Unde sufficit si circa horam illam quam ecclesia instituit, jejunans sumat cibum, etiam si aliquantulum propter aliquam necessitatem anticiparet 2-2, q. 147, 7, 2m | 4, d. 15, q. 3, a. 4, q. 3, c.

38 Talis taxatio temporis, non multum potest alicui nocere, cujuscumque conditionis existat. Vel si forte propter infirmitatem, vel aetatem, aut aliquid hujusmodi, hoc eis in magnum gravamen cederet, esset cum eis in jejunio dispensandum, vel ut aliquantulum praevenirent horam 2-2, q. 147, 7, 3m | 4, d. 15, q. 3, a. 2, q. 4, 3m | a. 4, q. 3, o.

39 Jejunium, et aliae abstinentiae, et afflictiones corporales, non fuissent, si homo non peccasset, quia sunt medicinae 1a Tim. 4, lect. 2, meo.

40 Pluries comedens in una die per modum cibi, solvit jejunium, non autem si fiat per modum medicinae 2-2, q. 147, 6, o. | 4, d. 8, q. 1, a. 4, q. 2, 2m | d. 15, q. 3, a. 4, q. 1, o. | q. 2, c. * Aqua 6. Bibere. Eucharistia 191, etc.

41 Comestio carnium solvit jejunium, non autem esus piscium, vel leguminum, nec potus vini 2-2, q. 147, 8, o. | 4, d. 15, q. 3, a. 4, q. 2, o.

42 Ova et lacticinia respirantium, sunt interdicta in jejunio quadragesimae, non autem in aliis, nisi secundum consuetudinem patriae 2-2, q. 147, 8, c. | 3m | 4, d. 15, q. 3, art. 4, q. 2, 4m.

43 Electuaria, vel aliae medicinae, solvunt jejunium naturae, non autem jejunium ecclesiae, nisi fiat in fraudem 2-2, q. 147, 6, 3m | 4, d. 8, q. 1, a. 4, q. 2, 2m | d. 15, q. 3, a. 4, q. 1, 3m.

44 Odor non solvit jejunium naturae, nec ecclesiae, quia non nutrit, sed confortat 4, d. 15, q. 3, a. 4, q. 1, 4m.

45 Potus quicumque, etiam aquae, solvit jejunium naturae, quia aliquo modo nutrit, non autem jejunium ecclesiae, nisi fiat in fraudem 2-2, q. 147, 6, 2m | 3a q. 80, 8, 4m | 4, d. 8, q. 1, a. 4, q. 2, 2m | d. 15, q. 3, a. 4, q. 1, 1m | 2m | Matth. 26, prino | 1a Cor. 11, lect. 4, meo.

46 Nimia anticipatio horae nonae, solvit jejunium ecclesiae, non autem nimia tardatio 4, d. 15, q. a. 4, q. 3, o.

47 Nimia vel avida, ardens, lauta, vel studiosa comestio, non solvit jejunium, sed tollit meritum ejus 4, d. 15, q. 3, a. 4, q. 3, 2m. * Operatio 27.

Jephthe peccavit, vovendo et reddendo: sed ponitur in catalogo sanctorum, propter fidem et devotionem et victoriam, et probabile est quod poenituit, licet aliquod bonum figuraret 2-2, q. 88, 2, 2m | 4, d. 38, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | Hebr. 11, lect. 7, prino.

1 JEREMIAS verbis et mysteriis, passionem Christi apertissime praefiguravit 3a q. 27, 6, c. fi. | 2m. * Elias 2. Judaei 31. Maria 14. Prophetia 56, 81, 82. Samuel 3. Sanctificatio 12. Sera.

2 Jeremias et Moyses considerantes insufficientiam propriam, recusabant non pertinaciter officium, quo digni erant ex gratia Dei 2-2, q. 133, 1, 4m.

1 JEROTHEUS doctus est non solum discens, sed et patiens divina secundum Dionysium 1a q. 1, 6, 3m fi. | 2-2, q. 45, 2, c.

2 Aliquis experitur in seipso gustum divinae dulcedinis et complacentiam divinae bonitatis, sicut de Jerotheo dicit Dionysius, quod didicit divina, ex compassione ad ipsa 2-2, q. q. 97, 2, 2m. * Affectio 7.

1 JERUSALEM est in medio terrae habitabilis 3a q. 46, 10, 1m. * Jacobus 2. Judaei 17. Nativitas 17. Holocaustum 4. Passio 90. Piscina 1. Possessio 8. Praedicare 22. Sion 1. Tentare 19.

2 Jerusalem significat ecclesiam praesentem et ecclesiam caelestem 2, d. 17, q. 3, 2, 6m.

1 JESUS significat naturam humanam, sed Christus significat naturam divinam et humanam 3a q. 16, 5, c. | q. 17, 1, c. | 3, d. 10, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | d. 11, 4, c. | Cg. 4, co 34, 19m.

2 Hoc nomen Jesus convenienter impositum est Christo in sua circumcisione 3a q. 37, 2, o.

3 Aliquod nomen est super omne nomen dupliciter: scilicet ratione ejus a quo nomen imponitur, ut Jesus et Christus, et ratione ejus cui imponitur, ut Deus 3, d. 18, a. 4, q. 3, 2m.

4 Hoc nomen Jesus, est novum et proprium, inquantum significat spiritualem et universalem salutem, non autem ut particularem et temporalem 3a q. 37, 2, 2m | Mat. 1, prino | Jo. 4, lect. 5, fi.

5 Multa alia nomina Christi, significant idem quod Jesus, idest salutem 3a q. 77, 3, 1m.

Jezabel. Templum 3.

Joachim Abbas, per conjecturas mentis humanae quae aliquando ad verum pervenit, et aliquando fallitur, de futuris aliqua vera praedixit, et in aliquibus deceptus fuit 4, d. 43, a. 3, q. 2, 3m. * Haeresis 101, 102.

Job. Liber 1. Maledicere 4. Scriptura 15.

Jocosum verbum quandoque est sine peccato, scilicet quando dicitur causa recreationis 2, d. 40, 5, 8m | 4, d. 9, a. 4, q. 2, 3m. * Eutrapelia. Ludicra. Ludus o. Maledicere 2. Mendacium 5, 6, 7.

Jocularitas. Scurrilitas o.

Jucunditas dicitur a spiritualibus signis, vel effectibus laetitiae, cum intensione gaudii, scilicet in dictis vel factis 1-2, q. 31, 3, 3m | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | 4, d. 49, q. 3, a. 1, q. 4, c. | 1m | Verit. q. 26, 4, 5m. * Austeritas 2. Delectatio 109. Dolor 42. Operatio 56. Unctio 30. Visio 15.

Jocus. Mendacium 5. Perjurium 4.

1 JOANNES Baptista, fuit terminus veteris legis et initium novae legis, scilicet evangelii 3a q. 38, 1, 2m | Jo. lect. 15, prino * Abraham 3, 4, 5.

2 Joannes Baptista pertinet ad Testamentum novum 2-2, q. 174, 4, 3m | 3a q. 38, 1, 1m | 2m | Verit. q, 12, 14, 5m. * Apostoli 4.

3 Joannes Baptista erat de majoribus suo tempore. Verit. q. 14, 11, 6m. Circumcisio 2, 32. Maria 14.

4 Exultatio ejus in utero matris, non fuit ab eo, per liberum arbitrium ejus, sed fuit a Deo, ideo miraculosa fuit: secundum alios autem et melius ab eo fuit, quia ad illud momentum datus ei fuit rationis visus, qui postea fuit ei subtractus 2-2, q. 124, 1, 1m | 3a q. 27, 6, c. | 3, d. 3, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | 4, d. 6, L. | d. 49, q. 5, a. 3, q. 2, 12m. * Martyrium 8.

5 Tota vita ejus fuit praeparatoria ad Christum 3a q. 38, 2, 2m | 3, c. | 3m | Jo. 5, lect. 13, meo.

6 Joannes Baptista antequam intraret in eremum, cognovit Christum personaliter ex conversatione ejus: maxime cum fuerit ipsius cognatus secundum carnem: sanctitatem vero et dignitatem Christi, cognovit ex prophetica revelatione 4, d. 5, L. | Jo. lect. 14, fi. * Miles 9. Miraculum 47. Poenitentia 59. Praeco. Prophetia 82. Sanctificatio 12. Usura 148. Vita 39.

7 Joannes Baptista, didicit tria a Christo veniente ad baptismum: scilicet quod iste in persona erat ille quem praedicaverat venturum, et quod Christus haberet potestatem excellentiae, quam sibi retineret, cum posset eam servis largiri, quod tamen in generali prius Joannes sciverat, sed tunc in speciali de hac persona cognovit, et quod per baptismum Christi non solum gratia conferretur mundans a culpa, sed etiam ab omni poena absolvens, quod habet ab ejus passione 4, d. 5, L.

8 Joannes Baptista, propter longam moram in eremo, amiserat vultus Christi imaginationem, unde personaliter eum non cognoscebat 4, d. 5, L.

9 Christus revocavit a nuptiis Joannem evangelistam, volentem nubere, sed Petrum non separavit a matrimonio, quia primum potest fieri sine injuria alterius, non autem secundum 2-2, q. 186, 4, 1m. * Abraham 3, 4, 5. Amen 2, 3.

10 Joannes evangelista prae diligebatur a Christo, propter suam integritatem, et propter praerogativam evangelicae doctrinae 3a q. 45, 3, 4m.

11 Et propter virginitatem et praerogativam evangelii 3a q. 45, 3, 4m | Jo. prol. 2, prino 2. * Amor 68. Baptismus 87. Raptus 11.

12 Et propter mansuetudinem et castitatem 3, d. 31, q. 2, a. 3, q. 3, c. * Transfiguratio 2. Vita 59.

13 Joannes praediligebatur a Christo propter quatuor: scilicet propter sapientiam, puritatem, fervorem et teneram aetatem 1a q. 20, 4, 3m | Jo. 13, lect. 4, meo | co 21, lect. 5, prino.

14 Joannes non fuit vicarius Christi, licet esset maxime idoneus quia erat consanguineus ejus. Quol. 4, 15, a. 2.

15 Joannes evangelistarum ultimus in Asiae episcoporum preces

JUDEX

JUDICIUM

vel auctoritate alterius, vel propalando eam. Primum convenit bonis et malis. Secundum omni bono. Tertium, quartum et septimum, solis perfectis. Quintum soli Deo. Sextum soli homini Christo 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 1, o. | Opus. 3, co 254 | Psal. 49, prino c. | 1a Cor. 6, lect. 1, prino etc.

63 Judicium discussionis, non convenit angelis bonis, nec malis, nec judicium retributionis de propriis meritis, sed de procuratis in aliis 4, d. 47, q. 1, a. 3, q. 4, o.

64 Angelis judicabunt, non ut assessores, sed ut approbantes sententiam Christi 3, d. 47, q. 1, a. 2, q. 3, o. Apostoli 30. Confessio 18.

65 Angeli trahuntur ad judicium pro custoditis qui damnantur, non quidem ut rei, sed ut testes ad convincendum homines de eorum ignavia 1a q. 113, 7, 4m | 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 3, 1m.

66 Angeli boni et mali, judicabuntur a sanctis hominibus 1a Cor. 6, lect. 1, meo. * Punitio 3. Throni. Tuba 3. Visio 15.

67 Omnes homines venient ad judicium: sed non omnes judicabunt, nec omnes judicabuntur 4, d. 43, a. 1, q. 2, 1m | d. 47, q. 1, a. 3, q. 1, o. | Opus. 3, co 253 | Opus. 60, fi. | Psal. 1, fi. c. | Psal. 49, prino | Matth. 26, fi. | Rom. 2, lect. 2, fi. | co 14, lect. 1, fi. | 2a Cor. 5, lect. 2, fi.

68 Omnes homines judicabuntur quo ad receptionem praemii, vel punitionis. Sed perfecti et infideles non judicabuntur judicio discussionis 3a q. 56, 2, 3m | 4, d. 43, a. 1, q. 2, 1m | d. 47, q. 1, a. 3, q. 1, 2m | q. 2, 3, o. | Opus. 3, co 252 | Opus. 60, fi. | Psal. 1, fi. | Matth. 25, fi. | Rom. 2, lect. 2, fi. | co 14, lect. 1, fi. | 1a Cor. 5, lect. fi. | 2a Cor. 5, lect. 3, fi. | Hebr. 10, lect. 3, fi.

69 Judiciaria potestas promittitur soli paupertati voluntariae, propter tria: scilicet primo ratione congruitatis. Secundo, per modum meriti. Tertio, quia paupertas primo disponit ad praedictum modum judicandi 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 2, o. | d. 49, q. 5, a. 5, q. 1, 2m | Cg. 4, co 56, fi. | Opus. 3, co 254 | Opus. 19, co 6 | Opus. 60, fi. | Matth. 19, fi. etc. | 1a Cor. 6, lect. 1, meo.

70 Pueri qui nulla merita habuerunt, ante perfectam aetatem decedentes, comparebunt in judicio generali, ut videant gloriam judicis, non autem ut judicentur 4, d. 47, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | 2a Cor. 5, lect. 2, fi.

71 Electi judicabuntur, non quidem judicio condemnationis, sed judicio discussionis, non ut incerti de beatitudine, sed ut manifestetur omnibus praeeminentia bonorum meritorum, ad mala eorum 4, d. 47, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Opus. 3, co 253 | Opus. 60, fi.

72 Justi in judicio deridebunt damnatos, quo ad tria: scilicet quo ad superbiam, fiduciam, et gloriam. Opus. 60, fi. | Psal. 51, fi.

73 Necesse est, esse generale judicium, in fine mundi, praeter judicium particulare quod fit in morte 3a q. 59, 5, o. | 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 1, o. | Cg. 4, co 95, prino | Opus. 3, co 249 | Opus. 10, a. 27 | Opus. 60, fi. | Matth. 25, fi. * Beatus 27, 50, 51, 54, 55. Cicatrices 1, 2.

74 Judicium universale fiet. Job 19, fi. | Isa. 30, fi. etc. * Damnatio 53, 54, 59, 60. Daemon 21, 22, 23, 25, 26.

75 Circa hoc judicium possunt tria considerari: scilicet judicis aequitas, judicantium dignitas, et judicandorum varietas. Opus. 60, fi.

76 Dies judicii (quae erit tempore secundi adventus Christi, quod aestati comparatur, quando sol maxime exaltatur) est nota soli Deo 3a q. 46, 9, a. 3 | 3m | 4, d. 43, a. 3, q. 2, o. | d. 47, q. 1, a, 1, q. 3, o. | d. 48, q. 1, a. 3, q. 1, 2m | Opus. 60, fi. | Psal. 6, prino | 1a Thes. 5, prino etc.

77 Judicium generale fiet circa montem Oliveti, ubi est vallis Josaphat et circa locum illum Christus descendet, sicut inde ascendit, ut idem esse ostendatur qui descendit, et qui ascendit 4, d. 48, q. 1, a. 4, q. 4, o. | Quol. 10, 2, o. | Opus. 3, co 253 | Opus. 60, fi. | Matth. 25, fi. * Aequinoctialis 2. Haeresis 107. Lactantius o. Liber 16, 29. Missio 38. Oblivio 1. Poena 91, 92.

78 Christus apparebit ibi corporaliter 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 2, 3m | a. 2, q. 3, c. | d. 48, q. 1, 2, o. | Cg. 4, co 96, 3m | Quol. 10, 2, c. | Opus. 60, fi. | Matth. 25, fi. | 2a Cor. 5, lect. 2, fi.

79 Christus ab oriente veniet ad judicium, sicut ad orientem ascendit 3, d. 9, q. 1, a. 3, q. 3, 3m.

80 Christus apparebit in judicio in forma gloriosa 4, d. 48, q. 1, 2, o. | a. 4, q. 1, c. | q. 4, 1m | 2m | Opus. 3, co 249 | Opus. 60, fi.

81 Christus in judicio erit cum electis in aera, sed reprobi erunt in terra. Quol. 10, 2, 3m | Opus. 3, co 253 | Opus. 69, fi. | Matth. 25, fi. | 1a Thess. 4, lect. fi.

82 Probabilius est, quod sententia, et omne pertinens ad generale judicium, fiat mentaliter, et non vocaliter 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 2, o. | L. | Opus. 3, co 253 | Opus. 10, a. 27 | Opus. 60, fi. | Matth. 19, fi. | 1a Cor. 6, lect. 1, meo.

83 Sententia judicii generalis, est universalis separatio bonorum a malis 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 1, 2m.

84 Non omnia signa in evangelio, pertinent ad judicium generale, immo forte nulla, sed alia signa erunt ibi 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 3, 2m | d. 48, q. 1, a. 4, q. 1, o. * Angelus 288, 416, 541. Beatus 27, 50, etc. Caelum 115, etc. Cicatrices 1, 2.

85 Virtutes caelorum idest angeli, tunc movebuntur, non quidem secundum statum gloriae, sed ex admiratione, vel a motu caeli 4, d. 48, q. 1, a. 4, q. 3, o. | Opus. 10, a. 17 | Opus. 11, a. 4 | Opus. 60, fi. * Deus 230, 231. Ignis 11, c. Lux 3.

86 Sol et Luna obscurabuntur, per privationem sui luminis, vel simul, vel diverso tempore, circa diem judicii, non autem illo die, vel post 4, d. 48, q. 1, a. 4, q. 2, o. * Nubes 1, 3. Tuba 3.

87 Signa quindecim de judicio generali, non asseruntur a Hieronymo; quia habent parum verisimilitudinis 4, d. 48, q. 1, a. 4, q. 1, 6 | c.

88 Persequutio universalis, erit tunc malorum contra bonos. Ideo simul erit securitas malis, et timor bonis 4, d. 48, q. 1, a. 4, q. 1, 1m | 1a Thes. 5, lect. 1, prino.

Judith laudatur, non quia mentita est Holoferni, sed propter affectum quem habuit ad salutem populi, pro qua periculis se exposuit: quamvis dici possit, quod verba ejus veritatem habent secundum aliquem mysticum intellectum 2-2, q. 110, 3, 3m. * Mendacium 20.

Juge sacrificium fiebat mane et vesperi quotidie, figurans perpetuitatem divinae beatitudinis, et perpetuitatem Christi, qui est agnus Dei 1-2, q. 102, 4, 10m | 3a q. 22, 3, 3m | Col. 2, lect. 4, prino | Hebr. 10, lect. 1, fi. Agnus 1. * Dos 1. Festum 4. Salvari 8.

Jugerum. Cete. 2.

Jugiter. Dos 1.

Julianus. Antichristus 6. Haeresis 92. Imperator 9.

Julius. Caesar, et Octavianus, summe diligebantur: quia diligebant. Opus. 20, co 10. * Imperator 4.

Jumentum seu pecus, dicitur omne animal serviens homini 1a q. 72, 2m | 2, d. 15, L. * Animal o. Bestia. Brutum. Pecus.

Junctura. Elephas 5.

Juncus. Aqua 13.

Jungere. Angelus 78. Conjunctio o. In 1. Sponsa 5.

Junior. Invidia 11.

Jupiter complet cursum suum annis duodecim. Saturnus in triginta annis Venus et Mercurius sicut Sol, Luna vero in mense. Verit. q. 22. 3, c. prino | Phy. 8, lect. fi. meo | Cael. 2, lect. 15, o. * Caelum 26, 27. Jovis. Lux 18. Planetae 1.

JURAMENTUM

1 JURAMENTUM est actus religionis seu latriae: quia honorabilissimum est 2-2, q. 89, 4, o. | Opus. 4, co 13, prino. Adjurare 2.

2 Juramentum seu jurare, est Deum in testem vocare, propter defectum loquutionis, et cognitionis humanae. Ideo non fit in necessariis 2-2, q. 89, 1, o. | 4, c. | q. 98, 2, c. | 3, d. 39, 1, o. | Opus. 4, co 12 | Matth. 5, fi. | Hebr. 6, lect. fi. meo.

3 Jurare est implorare testimonium Dei, ut exhibendum: sed allegare sacram Scripturam, est uti testimonio Dei jam dato 2-2, q. 89, 1, 1m.

4 Juramentum Dei et juramentum angeli, in sacra Scriptura inducitur ad ostendendum infallibilitatem dispositionis divinae de aliqua re, non autem propter defectum dicti sui 2-2, q. 89, 10, 4m | Hebr. 3, lect. 2, fi. | co 6, lect. 4, fi. | co 7, lect. 4, prino.

5 Juramentum secundum se, licitum est et honestum, scilicet ratione originis et finis. Sed cedit in malum alicui, ex eo quod male utitur eo, idest sine necessitate et cautela debita, vel quia imminet periculum perjurii: quia de facili homo in verbo delinquit 2-2, q. 89, 2, o. | 3, c. | 3, d. 39, a. 2, q. 1, o. | Rom. lect. 5, meo | Hebr. 6, lect. 4, prino. * Haeresis 154, 156. Matrimonium 34. Perjurium o. Praelatio 5.

6 Juramentum quaeritur ad subveniendum alicui defectui, quo scilicet unus homo, alteri discredit. Ideo juramentum non est per se appetendum, sed tantum in necessitate ut medicina utendum est eo. Fertur autem licite his de causis: scilicet pro veritate manifestanda et confirmanda, pro pace firmanda, pro amicitia contrahenda, pro securitate facienda, pro ecclesiae consuetudine servanda, pro obedientia implenda, pro fama conservanda, et in litis contestatione 1-2, q. 107, 2, c. | 2m | q. 108, 3, 1m | 2-2, q. 5, 3, a. 1 | q. 89, 3, c. | 5, o. | 3, d. 39, a. 2, q. 1, o. | Opus. 4, co 12 | Psal. 14, fi. | Rom. lect. 5, meo. * Sacramentum 136.

7 Juramentum debet habere tres comites: scilicet veritatem, judicium, et justitiam 2-2, q. 89, 3, o. | 7, c. | q. 98, 1, 1m | 3, d. 39, a. 2, q. 3, o. | Quol. 5, 27, fi. | Quol. 12, 21, c. | Matth. 5, fi.

8 Jurare per creaturas non licet, nisi secundum quod in eis veritas divina, vel effectus testificationis ejus ostenditur, sicut juravit Joseph per salutem Pharaonis scilicet vel per modum execrationis, quasi salutem Pharaonis obligaverit Deo, vel per modum contestationis, quasi contestando veritatem divinae justitiae, ad cujus exequutionem principes terrae constituuntur 2-2, q. 89, 6, o. | 3, d. 39, 1, o. | L. | Matth. 5, fi. | Hebr. 6, lect. 4, meo etc.

9 Assumuntur ad juramentum aliquae creaturae; non quidem secundum se, sed inquantum in eis divina veritas manifestatur: sicut juramus per evangelium, idest per Deum, cujus veritas in evangelio manifestatur, et per sanctos qui hanc veritatem crediderunt, et observaverunt 2-2, q. 89, 6, c. | 3, d. 39, 1, 4m | 5m. Matth. 5, fi.

9 De jure naturali est quod maleficia puniantur, sed determinatio ejus, est de jure positivo 2-2, q. 85, 1, 1m | 4, d. 26, q. 2, 2, 1m | d. 36, 1, 2m | 3m | Quol. 2, 8, c. fi. | Ethi. 5, lect. 12, prin° 2. Matrimonium 8, etc. 102, 109, 123. Sacrificium 7. Statutum 2.

10 Jus positivum, nihil aliud est, quam determinatio juris naturalis. Et pertinens ad quemlibet principem, qui potest leges condere. Quol. 2, 8, c. fi.

11 Jus positivum derivatur a jure naturali 1-2, q. 95, 2, o. | 3, 4, c. | 4, d. 15, q. 3, a. 1, q. 4, c. | a. 2, q. 1, c. | d. 36, 1, 3m | 2, c. | Quol. 2, 8, c. fi. * Absolvere 17. Apostasia 5. Archiepiscopus. Judicium 3, 21. Juristae o. Levitae. Miles 10.

12 Voluntas bona, potest facere jus et justum de aliquo indifferenti, non autem contra jus naturale 2-2, q. 57, 2, 2m | q. q. 60, 5, 1m | 2m | q. 66, 7, c.

13 Jus divinum non tollit jus humanum, quod est ex naturali ratione 2-2, q. 10, 10, c. | q. 12, 2, c. * Sponsalia 10.

14 Jus positivum variatur, secundum diversas hominum conditiones in diversis temporibus 1-2, q. 91, 5, 1m | 6, c. | q. 96, 2, c. | q. 101, 3, 2m | 4, d. 34, 1, 4m.

15 Jus duplex: scilicet naturale et positivum 1-2, q. 95, 4, c. | 2-2, q. 58, 2, o. | q. 60, 5, c. | 1a Tim. lect. 3, me° | Ethi. 5, lect. 12, prin° * Actio 38.

16 Jus naturale dicitur tripliciter: scilicet inditum a natura, a jure divino, non a ratione, sed commune omni animali q. d. 33, q. 1, 1, 4m.

17 Jus naturale duplex: scilicet a natura immediate, ut principia, et mediate, ut consilia. Primum est idem apud omnes, nec unquam deficit, non autem secundum 1-2, q. 91, 4, 5, 6, c. | 3, d. 37, 3, c. | 4, 2m | 4, d. 33, q. 1, 2, 1m.

18 Jus naturale dicitur dupliciter: scilicet quod ex natura sua absolute est alteri adaequatum, et ut eo aliquid consequitur. Primum convenit omni animali: secundum autem soli homini. Et est jus gentium 1-2, q. 95, 4, 1m | 2-2, q. 57, 3, o. | Ethi. 5, lect. 12, prin° 2.

19 Aliquid dicitur de jure naturali dupliciter: scilicet ad quod natura inclinat, et cujus contrarium natura non induxit 1-2, q. 94, 5, 3m.

20 Jus positivum duplex: scilicet jus gentium et jus civile. Primum derivatur a lege naturali, ut conclusio. Secundum vero per modum determinationis 1-2, q. 95, 4, c. | 1m | Ethi. 5, lect. 12, prin° 3.

21 Jus dupliciter: scilicet simpliciter, idest aequalium, et secundum quid, idest inaequalium. Et hoc est triplex: scilicet dominativum, paternum et oeconomicum 2-2, q. 57, 4, o. | q. 58, 7, 3m | 2, d. 44, q. 2, 1, c. | Ethi. 5, lect. 11, o. * Statutum o.

22 Jus humanum non potest derogare juri naturali vel divino: aliqua tamen sunt quae permittuntur jure fori, licet non jure naturali 2-2, q. 66, 7, c. prin° | q. 77, 1, 1m | q. 78, 1, 3m | 4m | 4, d. d. 36, q. 1, 2, c. prin°.

Juspatronatus est potestas praesentandi clericum ad beneficium ecclesiasticum 4, d. 25, q. 3, a. 2, q. 3, c. * Annexum 1. Feudum. Simonia 3. Spirituale o.

Jussio. Charitas 5. Damnum 3. Gladius 2. Jejunium 26. Principatus 10. Thomas 3.

1 JUSTITIA dupliciter: scilicet proprie, idest virtus quae est rectitudo actus, et metaphorice, idest rectitudo ordinis in partibus hominis 1-2, q. 21, 3, c. fi. | q. 46, 7, 2m | q. 55, 4, 4m | q. 100, 2, 2m | q. 113, 1, c. | 2-2, q. 30, 1, 2m | q. 58, 2, o. | q. 106, 3, 1m 2, d. 20, q. 2, 3, c. | 3, d. 28, 6, 4m | d. 33, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | q. 3, a. 4, q. 1, 5, c. | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Verit. q. 28, 1, c. * Aequalitas 8. Clementia 12. Contrapassum 1. Disciplina. Eusebia. Fides 91, 146. Injustitia 1.

2 Justitia duplex: scilicet generalis, ordinans ad bonum commune, et justitia particularis ad personas singulares 1-2, q. 60, 3, o. | q. 113, 1, c. | 2-2, q. 33, 1, 1m | q. 58, 5, 6, 7, o. | 12, c. | q. 59, 1, o. | q. 61, 1, c. | q. 79, 1, c. | q. 81, 8, 1m | q. 102, 1, 3m | 2, d. 35, 2, 4m | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 46, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | Verit. q. 28, 1, c. | Mat. 1, fi. | c° 5, prin° 2, etc. | Philipp. 3, lect. 2, prin° | Hebr. 11, lect. 7, me°. Ethi. 5, lect. 1, 2, 3, o. * Lae 2. Matrimonium 72.

3 Via justitiae est recta propter tria: scilicet propter itineris brevitatem, propter situs aequalitatem et propter viae pulchritudinem. Isa. 26, fi.

4 Justitia dicitur generalis dupliciter: scilicet causaliter et per praedicationem. Prima est justitia legalis, differens realiter a qualibet alia virtute. Secunda est virtus in communi, ut imperata a justitia legali, differens ab aliis virtutibus, secundum rationem tantum 1-2, q. 60, 3, 2m | 5, c. | 2-2, q. 58, 6, o. | 7, c. | q. 79, 2, 1m | 2, d. 27, 2, 4m | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 46, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | Ethi. 5, lect. 2, fi. * Poenitentia 5, 6, 7, 8, 12, 107.

5 Justitia duplex: scilicet originalis et gratuita 2, d. 20, q. 2, 3, c. | d. 32, q. 1, 2, 2m. * Sacramentum 127.

6 Justitia duplex: scilicet civilis, idest acquisita, et justitia infusa. Prima potest esse sine gratia, non autem secunda 1-2, q. 100, 12, c. | 2, d. 28, 1 | 4m | 5m | 3, d. 40, 3, c. * Veritas 31, 53, etc. Virtus 214, 225, 233, etc.

7 Justitia est habitus, secundum quem aliquis constanti et perpetua voluntate jus suum unicuique tribuit 2-2, q. 58, 1, o. | 4, d. 33, q. 3, 1, 3m | Verit. q. 1, 5, 12m. * Affabilitas 3. Beatitudo 151, 167. Disciplina. Eleemosyna 7.

8 Justitia est virtus 2 2, q. 58, 3, o. * Aequalitas 8. Aequitas o. Aequum. Epiikeja 3, etc. Justus o.

9 Justitia quandoque vocatur veritas, quia est rectitudo impressa voluntati, a rectitudine rationis quae dicitur veritas 2-2, q. 58, 4, 1. * Laqueus. Latria 4, 5. Maledicere 1, 4. Matrimonium 72. Medium 25, etc.

10 Justitia non est rectitudo essentialiter, sed causaliter tantum 2-2, q. 58, 1, 2m. * Meritum 1, 10, 12, 66, 94. Offensa.

11 Justitia in quadam aequalitate consistit 1-2, q. 114, 1, c. | 2-2, q. 57, 1, c. | 3m | q. 62, 2, c. | q. 122, 1, c. | 3a q. 85, 3, c. | 4, d. 14, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 15, q. 2, a. 6, q. 1, 1m | d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, c. Aequalitas 8. Poenitentia 5, 6, 7, 8, 12, 107. Porta 1.

12 Justitia pro statu rectitudinis omnium partium hominis, per quodlibet peccatum tollitur et per gratiam reparatur. Ideo est generalis, inquantum includit omnes virtutes, sicut totum integrale, et non sicut totum universale 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, c.

13 Justitia naturalis non est habilitas ad gratiam, sed est rectitudo naturae quae diminui potest per peccatum, non autem totaliter tolli. Ma. q. 2, 11, 14m.

14 Justitia est perpetua ex parte objecti, non autem ex parte actus 2-2, q. 58, 1, 3m | 4m | Verit. q. 1, 5, 12m. Rectitudo 1, 2, 3, 4.

15 In nullo justitia naturalis totaliter corrumpitur, sed diminuitur per peccatum. Nec est idem quod habilitas ad gratiam 2, d. 30, q. 1, 1, 3m | Ma. q. 2, 11, 14m | 12, c. | 1m. * Sanitas 7. Uxor 19, 22. Via 2. Virtus 225.

16 Justitia proprie, est semper ad alterum suppositum, sed metaphorice est ad se, secundum diversas partes 2-2, q. 57, 2, c. | 4, o. | q. 58, 1, 2, 8, o. | 3m | 9, o. | q. 59, 1, c. | 3, 2m | q. 67, 3, c. | q. 106, 8, 1m | q. 122, 1, c. | Virt. q. 2, 7, 12m.

17 Justitia legalis, est specialis virtus, habens speciem ex hoc quod intendit ad bonum commune. Sed dicitur virtus generalis, et non differens subjecto sed ratione a qualibet virtute, ratione actus ejus 2-2, q. 81, 8, 1m | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 2, c. prin° | Ethi. lect. 2, fi.

18 Justitia legalis, inquantum respicit bonum commune ut proprium objectum, est virtus specialis secundum suam essentiam. Et sic est in principe principaliter et quasi architectonice, sed in subditis est secundario et quasi ministrative. Sed est generalis causaliter et secundum virtutem suam, inquantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum commune 2-2, q. 58, 6, c. | q. 60, 1, 4m | Ethi. 5, lect. 2, fi.

19 Vindicatio et observantia sunt partes subjectivae justitiae verae 3, d. 33, q. 3, a. 4, q. 1, c.

20 Nulla pars justitiae, respicit offensam praecedentem, nisi justitia vindicativa 4. d. 15, q. 1, a. 1, q. 2, c.

21 Vindicta quae fit auctoritate publicae potestatis, secundum sententiam judicii, pertinet ad justitiam commutativam: sed quam quis facit proprio motu, non tamen contra legem, vel quam requirit a judice, pertinet ad vindicativam virtutem justitiae adjunctam 2-2, q. 80, 1m.

22 Virtutes autem adjunctae seu annexae justitiae, secundum Tullium sunt sex: scilicet religio, pietas, gratia, vindicatio, observantia et veritas. Sed secundum Macrobium sunt septem: scilicet duae primae praedictae, innocentia, amicitia, concordia, affectus et humanitas. Et secundum alios sunt quinque: scilicet obedientia, disciplina, aequitas, fides et veritas. Et secundum Andronicum, sunt novem: scilicet bona commutatio, legispositiva, eugnomosyna, eucharistia, sanctitas, liberalitas, benignitas et vindicativa 1-2, q. 60, 3, o. | q. 99, 5, 1m | 2-2, q. 58, 11, 1m | 2m | q. 80, o. | q. 122, 1, c. | 3, d. 33, q. 3, 4, o. Aequitas 1.

23 Religio est potissima pars justitiae, secunda vero est pietas 2-2, q. 122, 1, c.

24 Justitiae correspondet donum pietatis 2-2, q. 121, prin°.

25 Species justitiae particularis duplex: scilicet justitia commutativa, et justitia distributiva 1a q. 21, 1, c. | 1-2, q. 60, 3, 3m | 2-2, q. 61, 1, o. | 2, d. 27, 3, c. | 3, d. 33, q. 3, a. 4, q. 5, o. | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, o.

26 In pertinentibus ad justitiam, omne superfluum dicitur lucrum et omne minus dicitur damnum: quia justitia prius fuit exercita et communius exercetur in voluntariis commutationibus, in quibus haec proprie dicuntur 2-2, q. 58, 11, 3m.

27 Periculum est diversa sentire et opinari, praecipue in illa parte justitiae quae commutativa dicitur a philosophis, et in ista parte ejusdem, quae vitium usurae cohibet. Opus. 73, prin°.

28 Justa et bona formaliter sunt eadem semper et ubique, non autem justa et bona materialiter. Ma. q. 2, 4, 13m.

29 Materia justitiae particularis duplex: scilicet materia proxima, ut passiones et operationes, et materia remota: scilicet res exte-

JUSTITIA (continued)

73 Justitia distributiva est in Deo: non autem justitia commutativa 1ª q. 21, 1, o. | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, o. | Cg. 1, c° 93.

74 Justitia Dei est veritas 1ª q. 21, 2, o. | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 3, o. * Adulterium 9. Anima. Amor 89.

75 Justitia Dei duplex: scilicet condecentia bonitatis ejus, et retributio pro meritis 1ª q. 21, 1, 3ᵐ | 1, d. 43, q. 2, 2, 4ᵐ | 4, d. 15, q. 1, a. 3, q. 4, c. | d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, o. | q. 2, a. 2, q. 2, 1ᵐ. * Angelus 287, 595. Anima 233. Annihilatio 13, 14. Ars 24.

76 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 100, 8, 2ᵐ | 2-2, q. 104, 4, 2ᵐ. * Auxilium 7.

77 Justitia Dei duplex: scilicet ordinatio voluntatis ejus in eo, et ut determinatur in aliquo opere creato. Secundo modo Deus agit praeter justitiam ejus: non autem primo modo 1ª d. 43, q. 2, 2, 1ᵐ. * Beatus 49. Character 21.

78 Justitia Dei est principium distributionis, ut efficiens: sed bonitas ejus, ut finis 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 2, 1ᵐ | 2ᵐ. Cg. 2, c° 28. * Corpus 31. Damnatio 22, 23, 24. Daemon 26, 85. Deus 375, etc. 418. Dispensatio 11. Donum 38.

79 Justitia Dei dicit ordinem creaturarum inter se et ad Deum, sed voluntas ejus dicit tantum secundum. Ideo differunt ratione tantum 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 1, c. * Electio 22. Gloria 23. Haeresis 105. Incarnari 18.

80 Justitia Dei praesupponit rationem bonitatis ejus, et dicit specialem actum communicationis: non autem bonitas ejus, nisi in generali: sed dicit perfectionem naturae ejus 1ª q. 21, 1, 4ᵐ | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 2, o. * Judas 1.

81 Totus ordo justitiae Dei reducitur originaliter ad voluntatem Dei 3ª q. 46, 2, 3ᵐ | 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 1, c.

82 Ordo universi demonstrat justitiam Dei, sicut ordo cujuslibet multitudinis demonstrat justitiam sui gubernantis 1ª q. 21, 1, c. * Indicium 46. Justificatio 3, 5, 6, 31, 44. Justus 1. Leviathan. Libertas 7. Manus 4.

83 Deus non potest agere nisi justa: tamen non agit ex necessitate justitiae: quia non determinatur ad aliquid agendum 1ª d. 43, q. 2, 2, o. | L. | Cg. 2, c° 28 | 29 | Poª q. 1, 5, c. * Misericordia 38, etc. Oratio 55.

84 Deus non agit justius cum uno quam cum alio, ex parte Dei, nec ex parte effectus 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 4, o. * Passio 88.

85 Deus potest agere praeter justitiam, scilicet praemiando ultra meritum, et puniendo citra condignum: sed non potest agere contra justitiam, de potentia ordinata 1-2, q. 112, 3, 1ᵐ | 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 1, 2ᵐ | q. 2, o. | Verit. q. 13, 1, 4ᵐ.

86 Deus potest sine peccato hominis, subtrahere ei justitiam gratuitam, salva justitia Dei: non autem justitiam naturalem, manente natura. Ma. q. 16, 2, 17ᵐ. * Peccatum 258. Poena 89. Praesumptio 2, 11. Pulchritudo 14.

87 Salvare Judam, est contra praescientiam Dei: non autem contra justitiam ejus: sed damnare Petrum, est contra utrumque 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 2, 3ᵐ.

88 Opus Dei non dicitur justum tantum quia volitum a Deo: sed etiam quia debitum, secundum ordinem unius creaturae ad aliam 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 1, o. | Cg. 2, c° 29. * Purgatorium 5. Resurrectio 54. Timor 20. Tribulatio 3. Usura 293. Via 2.

89 Provocat Deus ad justitiam, tria ponens: scilicet primo ponens justitiae rectitudinem: secundo ponens afflictorium expectationem, proponens ipsam expectationem, expectantium desiderium, et desiderii affinitatem: tertio ponens justitiae utilitatem. Isa. 26, prin°.

90 Hominis ad Deum, servi ad dominum, patris ad filium, non est justitia, nisi secundum similitudinem 1-2, q. 114, 1, c. | 2-2, q. 57, 4, c. | q. 58, 7, 3ᵐ | 3ª q. 85, 3, c. | 2ᵐ | 2, d. 44, q. 2, 1, c. | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 4, o. | 4, d. 14, q. 1, a. 1, q. 5, c. | 1ᵐ | d. 15, q. 1, a. 3, q. 4, c. | d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, c. | 4ᵐ | Ethi. 5, lect. 11, me° etc.

91 Oppositum videtur dicere 1ª q. 4, 3, 4ᵐ | Cg. 1, c° 29.

JUSTIFICATIO

1 JUSTIFICATIO nominatur a justitia, ut dicit rectitudinem ordinis hominis ad Deum, et partium hominis inter se, non autem a justitia particulari, vel legali 1-2, q. 100, 2, 1ᵐ | q. 113, 1, o. | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 3, 3ᵐ | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Verit. q. 28, 1, c. | 2ᵐ.

2 Justificatio potius nominatur a justitia: quia justitia dicit generaliter totam rectitudinem, quam a charitate vel fide: quia dicunt specialem rectitudinem 1-2, q. 113, 1, 2ᵐ | Verit. q. 28, 1, 3ᵐ. * Baptismus 70. Eugnomosyna. Miraculum 14.

3 Justificatio potius nominatur a justitia quam a gratia, vel a charitate; quia est effectus proximus justitiae earum autem est effectus remotus 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, 3ᵐ.

4 Justificatio proprie est factio justitiae, quo ad habitum, vel est exequutio actus ejus: sed improprie, est significatio, vel dispositio ejus 1-2, q. 100, 12, o.

5 Justificatio impii est motus mentis, quo anima a Deo movetur de statu peccati ad statum justitiae 1-2, q. 113, 1, 5, 6, c.

6 Justificatio in fieri, dicit motum ad justitiam, sed in facto esse, est effectus ejus formalis 1-2, q. 113, 5, c. | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, 3ᵐ.

7 Justificatio fit in instanti 1-2, q. 113, 7, o. | 8, c. | 4, d. 5, q. 2, a. 2, q. 5, 1ᵐ | d. 17, q. 1, a. 5, q. 3, o. | Verit. q. 26, 3, 12ᵐ | q. 28, 3, 10ᵐ | 19ᵐ | 9, o.

8 Justificatio est remissio culpae, et consummatio bonorum operum 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, o.

9 Tota justificatio impii, originaliter consistit in infusione gratiae: quia per eam, et per liberum arbitrium movetur, et culpa remittitur 1-2, q. 113, 7, c. | 8, 6.

10 Justificatio non quidem simpliciter, sed justificatio impii, est idem quod remissio peccatorum 1-2, q. 113, 1, o. | 6, 1ᵐ | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 1, o. | Verit. q. 28, 1, o. * Mandatum 2. Miraculum 14.

11 In justificatione impii, infusio gratiae et remissio culpae, sunt unus actus numero secundum substantiam; sed differunt secundum terminos 1-2, q. 113, 6, 2ᵐ.

12 In justificatione, infusio gratiae et remissio culpae, ut mutationes, differunt realiter: sed ut motus, sunt idem. Verit. q. 28, 6, o.

13 Vocatio dicit auxilium Dei moventis interius, et excitantis mentem ad deserendum peccatum. Ideo non est remissio peccatorum, nec est justificatio: sed est causa ejus 1-2, q. 113, 1, 3ᵐ.

14 Vocatio pertinet ad motum in gratiam: sed justificatio respicit esse, consequens terminum motus, scilicet esse justum 1ª d. 41, 2, 3ᵐ.

15 Vocatio triplex: scilicet exterior, ut vocatio per praedicationem, interior non pertingens ad finem suum, ex vocati defectu; scilicet aliquis instinctus vel motus ad bonum, a Deo immissus, et interior cum fine, quando scilicet aliquis audit vocantem, et venit ad Christum. Prima vocatio est dispositio ad justificationem: alia est via ad eam: tertia differt ab ea sola ratione quia vocatio respicit infusionem gratiae, justificatio autem respicit terminum ad quem 1ª d. 41, 2, 3ᵐ | 4, d. 17, q. 1, a. 1, q. 2, o. | Rom. lect. 4, me° | c° 8, lect. 6, fi. | Gal. lect. 4, me°.

16 Justificare impium est majus, quam creare caelum vel terram, ratione termini et repugnantiae, sed est e converso, ratione modi 1-2, q. 113, 9, o. | 3ª q. 43, 4, 2ᵐ | 4, d. 17, q. 1, a. 5, q. 1, 1ᵐ | d. 46, q. 2, a. 1, q. 3, 2ᵐ | Jo. 14, lect. 3, fi.

17 Justificare est majus secundum quantitatem proportionis, quam glorificare, sed absolute est e converso, sicut gloria major est quam gratia 1.2, q. 113, 9, o. * Baptismus 70. Creatio 47. Misericordia 11, 12, 31, 45, 46. Pulchritudo 11.

18 In justificatione impii, remissio peccatorum prior est naturaliter infusione gratiae, secundum ordinem causae materialis, sed e converso secundum alias tres causas 1-2, q. 113, 8, o. | 4, d. 17, q. 1, a. 4, q. 1, o. | q. 2, a. 5, q. 1, 2ᵐ | Verit. q. 28, 7, o. | 8, c. fi.

19 In justificatione impii, motus fidei est primus 1-2, q. 113, 4, c. | 2, d. 26, 4, 4ᵐ | d. 27, 4, 1ᵐ | 3, d. 30, 5, 2ᵐ | 4, d. 14, q. 2, 4, 3ᵐ | d. 17, q. 1, a. 3, q. 3, c. | Rom. 3, lect. 3, prin° | c° 4, lect. 1, me°. * Sanitas 7.

20 In justificatione, prior est ordine naturae infusio gratiae, secundo motus fidei in Deum, tertio motus contra peccatum, quarto remissio culpae, licet omnia sint in eodem instanti 1-2, q. 113, 7, c. fi. | 8, o. | 3ª q. 85, 6, c. | 3ᵐ | 4, d. 14, q. 1, a. 2, q. 2, o. | d. 17, q. 1, a. 5, q. 2, o. | q. 3, c. Verit. q. 28, 2, 10ᵐ | 11ᵐ | 6, o.

21 In justificatione, motus liberi arbitrii in peccatum est prior motu ejus in Deum, ordine materiae; secundum alias autem tres causas, est e converso 1-2, q. 113, 8, c. | 3ª q. 85, 6, c. | 2ᵐ | 4, d. 17, q. 1, a. 4, q. 3, o. | Verit. q. 28, 8, c.

22 Motus liberi arbitrii contra peccatum in justificatione, prior est infusione gratiae, ordine materiae, sed est e converso, ordine formae 1-2, q. 113, 8, o. | 4, d. 17, q. 1, a. 4, q. 2, o. | Verit. q. 28, 8, o.

23 Unus et idem motus est, in quo gratia infunditur, qui est dispositio ad gratiam, secundum quod exit a libero arbitrio, et meritorium secundum quod informatur gratia. Et simile est in motu contritionis, in quo primo justificatur impius 2, d. 5, q. 2, 1, c.

24 In justificatione impii, sunt duo termini motus: scilicet terminus a quo, idest remissio culpae scilicet renovatio, et terminus ad quem idest infusio gratiae. Titum 3, lect. 1, fi.

25 Infusio gratiae requiritur ad justificationem: in ipsa enim tota impii justificatio originaliter consistit 1-2, q. 113, 2, o. | 7, c. | 4, d. 17, q. 1, a. 3, q. 1, o. | Verit. q. 28, 2, o. | 4, 1ᵐ | Eph. 5, lect. 5, fi.

26 Requiritur etiam remissio culpae, et novitas vitae per gratiam 1-2, q. 113, 1, 6, o. | 4, d. 17, q. 1, a. 3, q. 5, o. | Opus. 60, c° 22. * Gratia 55, etc. 121, 174, etc. Prophetia 41. Virtus 23.

27 In habentibus usum rationis, praeparatio qua homo facit quod in se est, requiritur ad justificationem, non autem in carentibus usu rationis 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 1, o. | d. 20, a. 1, q. 1, c. | Quol. 5, 2, fi. | Quol. 6, 6, 1ᵐ. Gratia 55, 56.

28 Haec praeparatio, est per efficacem displicentiam peccati, et per affectum et fervens desiderium ad Deum. Ideo sequitur infusio

L

scilicet primo quia sicut pro nobis maledictum crucis factus est Christus, sic pro omnium salute inter noxios, quasi noxius crucifigitur secundum Hieronymum. Secundo ut in ipsa patibuli specie denotaretur illa quae in judicio ipsius, omnium hominum facienda est discretio, secundum Leonem Papam. Tertio duo latrones laevae ac dextrae affiguntur, omnem humani generis diversitatem vocari ad sacramentum passionis Domini ostendentes, secundum Hilarium. Quarto quia latrones qui cum Domino crucifixi sunt, significant eos qui sub fide et confessione Christi, vel agone martyrii, vel quaelibet arctioris disciplinae instituta subeunt, secundum Bedam 3a q. 46, 11, o. | Mat. 27, me° | Jo. 19, lect. 3, fi. | Lex 180. Occidere 7. Perfectio 1, 2. Restitutio 12, 13. Suspensio 1.

3 Latro qui credidit in Christum, pendens in cruce cum eo, habuit de martyrio poenam, et justam voluntatem, non autem justam causam 4, d. 4, L.

Latrocinium. Avaritia 13. Lex 57.

Latum Absolvere 16. Ordo 93.

Latus. Aqua 15, 16, 17. Diameter. Eucharistia. Quadratum.

Lavacrum. Baptismus 246.

Lavare. Baptismus 246. Confirmatio 22. Eucharistia 197. Sacerdos 21. Christus 212.

Laureatus. Corona o. Triumphus.

1 LAURENTIUS diaconus existens, baptizabat in necessitate tantum 3a q. 67, 1, 3m.

2 Laurentius fuit dispensator sanguinis Christi, non autem corporis Christi 4, d. 13, q. 1, art. 3, q. 2, 1m. Diaconus 2.

3 Laurentius et Vincentius, et aliqui alii sancti, habuerunt passionem magis dolorosam quam Christus, quo ad diuturnitatem, vel aliquid hujusmodi, non autem simpliciter 3a q. 46, 6, 1m | 3, d. 15, q. 2, a. 3, q. 3, 1m. Martyrium 5, 16, 17.

Laurus. Triumphus.

1 LAUS est sermo, dilucidans magnitudinem virtutis. Psal. 17, prin° b. * Abstinentia 3. Actus 44, 141, 145. Advocatus 5. Affectio 5. Apponere 1. Artifex 5. Castitas 4. Caecilia. Commendatio. Commune 13. Confessio 1, 2. Deus 304. Eleemosyna 36, 37. Epithalamica. Eucharistia 245. Fides 71. Gloria 1, 3. Gratitudo 3. Honor 7, 13, etc. 20. Humilitas 18. Inquirere 2. Ira 8. Judith. Justitia 48, 62. Lycurgus. Ludus 6. Magnanimitas 21.

2 Laus dependet essentialiter a voluntate adhaerente bono, non autem a potentialitate peccandi, sed est signum ejus 2-2, q. 81, 6, 1m | 2, d. 7, q. 1, 1, 4m | d. 23, L. prin° | 3, d. 12, q. 2, 1, 2m. * Mendacium 20. Misericordia 3. Mors 22.

3 Laus proprie respicit opera. Psal. 47, prin° * Munus 1, 3. Necessitas 9. Nemesis o. Passio 69, 70, 71, 74.

4 Nullus laudatur ex operibus alterius, nisi per accidens, inquantum est aliquo modo causa illarum 4, d. 45, q. 2, a. 1, q. 1, 3m | Verit. q. 29, 7, 2m. Poa q. 1, 6, 2m. * Periculum 5. Perseverantia 12. Poenitentia 48. Politia 6. Posse 9. Praedicare 13. Prudentia 43. Publicatio 1.

5 Omne quod habet aliquid virtutis est laudabile 2, d. 24, q. 1, 4, 4m | d. 37, q. 1, 1, 3m | 3, d. 23, q. 1, a. 3, q. 2, 2m | q. 3, a. 1, q. 2, 2m | d. 36, 2, 6m | 4, d. 1, q. 14, a. 1, q. 2, c. Religio 62, 106. Reverentia 7. Sanctus 2.

6 Aliquid est laudabile inferiori, quod est vituperabile superiori, et econverso 1-2, q. 94, 3, 3m | 1, d. 42, q. 2, 1, 4m | 3, d. 1, q. 1 3, 2m | d. 12, q. 2, 1, 2m | 4, d. 4, q. 1, a. 3, q. 5, 2m | d. 5, q. 1, a. 3, q. 3, 2m. | Poa q. 1, 6, 2m | Ma. q. 3, 1, 10m.

7 Laudare hominem, ad consolationem, vel ad profectum ejus cum ceteris circumstantiis debitis, est actus virtutis amicitiae, aliter autem est peccatum adulationis 2-2, q. 115, 1, 1m | 2, o. * Satisfactio 4. Scientia 122. Serpens 4. Simonia 27.

8 Laudare se ad gloriam Dei, vel ad conscientiam, idest bonis operibus, bonum est: laudare se ex superbia, vel ad aures, idest verbis tantum, malum est. Psal. prin° | 2a Cor. 2, lect. fi. fi. | c° 10, lect. 3, fi. | c° 12, lect. 3, prin°. * Temperantia 3, 4.

9 Sancti laudant se duplici de causa: scilicet ut non desperent in tribulationibus, et propter utilitatem aliorum spiritualem 2a Cor. 2, lect. fi. fi. | c° 10, lect. 3. * Tyrannus 11. Utile 9. Valetudo. Verecundia 1, 2. Virginitas 37, 38. Voluntarium 10. Votum 21. Zelus 5.

10 Modus laudandi sanctos est triplex: scilicet quantum ad devotionem, quantum ad concordiam, et quantum ad ordinem. Isa. 6, me°.

11 Sancti laudant in divinis tria: scilicet personarum Trinitatem, unitatis majestatem, et provisionis liberalitatem. Isa. 6, me°.

12 Exhortatio ad laudem divinam ponitur tripliciter: scilicet primo ad laudis divinae confessionem quadrupliciter. Aut enim fit confessio Dei per fidem, aut invocamus per orationem, aut annuntiatur per praedicationem, aut memoramur per jugem meditationem. Secundo ponitur exhortatio ad gratiarum actionem: scilicet ut gratias agat Deo, et de beneficio, et ut annuntietur mundo. Tertio ponitur exhortatio ad communem exultationem: scilicet ut sit gaudium in corde, ut sit jubilus in ore, et virtus in in opere, quia magnus in medio tui sanctus Israel. Isa. 12, me°.

13 Laus ut communis est laudi et honori, convenit Deo, vel quia Deus in se omnia ordinat 4, d. 15, q. 4, a. 3, q. 2, 1m | Verit. q. 23, 1, 4m.

Immo non omnia Deus in se ordinat 1a q. 48, 6, c. | q. 49, 2, o. | q. 36, 5, c. fi.

14 Deus secundum essentiam major est omni laude. Ideo debetur ei reverentia et honor latriae, laus autem effectibus ejus 2-2, q. 91, 1, 1m | Opus. 63, c° 5, prin° | Psal. 9, prin°.

15 Deus laudari debet ore et corde. Psal. 33, prin°. * Angelus 115. Beatus 24. Benedictio 1, 10. Cantus.

16 Deus est ore laudandus, non ut ei aliquid manifestetur sicut aliis, sed ut nos et alios excitemus in Deum, et ut retrahamur ab ejus offensis: est enim fraenum quoddam animam a peccati interitu retrahens laus divina 2-2, q. 91, 1, o. | 2, c. * Confessio 31. Disputatio 7. Gratiarum actio 4. Hymnus.

17 Laus Dei est sacrificium, summe placens Deo, quia optime repraesentat devotionem mentis. Psal. 26, me° | Psal. 49, me°.

18 Deus laudatur toto corde, quando nihil fit contra Deum, sed omnia referuntur in eum, actu vel habitu. Psal. 9, prin° 2. * Oratio 10, 49.

19 In laude Dei praecipue intenditur, quod affectus hominis feratur in Deum. Psal. 32, prin°. * Organum 2, 5. Posse 9. Potentia 9, 60.

20 Fructus laudis Dei duplex: scilicet honor Dei et salus nostra. Opus. 63, c° 5 | Psal. 49, fi. * Psalmus 9, 11. Scriptura 15. Soliloquium.

21 Otium tollitur per meditationes divinorum eloquiorum, scilicet sacrarum Scripturarum, et per laudes divinas: quia secundum Glossam, non est otiosus, qui verbo Dei tantum studet, nec pluris est qui extra operatur, quam qui studium cognoscendae veritatis exercet 2-2, q. 187, 3, c. fi.

22 Laus Dei non convenit peccatori, quia nomen Dei est sanctissimum. Psal. 49, fi. 1. * Item Honor 15. Status 13. Unctio 32. Uxor 12.

23 Laus vocalis erit in beatis post resurrectionem 2-2, q. 13, 4, c. fi. | 2, d. 2, q. 2, 2, 5m | 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 4, c. | 4m | Opus. 63, c° 5, o. | 1a Cor. 13, lect. 3, prin°.

Laute. Beneficium 21. Gula 8. Jejunium 47.

1 LAZARUS interpretatur auxiliatus a Domino. Et significat sperantes in Deo. Jo. 11, prin°. Confessio 22.

2 Lazarus resuscitatus, iterum mortuus est 3a q. 53, 3, c. | 1m | 2m | q. 55, 2, 3m | q. 56, 1, c. | 4, d. 43, a. 3, q. 1, 3m | Opus. 3, c° 243 | 246 | Opus. 60, c° 22 | Mat. 27, fi. | 1a Cor. 15, lect. 3, prin° | Coloss. lect. 5, me° | Hebr. 9, lect. fi. fi. | c° 11, lect. 7, fi.

Lectio. Contemplatio 8. Docere 9. Laus. Lex 1. Studium o. Vacare.

Lector. Tragoedia 2.

1 LECTORATUS est primus ordo inter quatuor minores ordines, qui habet actum catechizandi 4, d. 6, q. 2, a. 3, q. 3, 2m.

2 Oppositum videtur dicere 4, d. 24, q. 2, 2, 7m | 8m. Catechismus 6, 7. * Diaconissa. Immunditia.

3 Ordo lectoris debet praecedere ordinem exorcistae 4, d. 6, q. 2, a. 3, q. 3, 2m. * Intellectus 1. Prophetia 50.

4 Sicut se habet actus lectoris ad actum secundarium subdiaconi et diaconi, ita et actus exorcistae ad actum secundarium sacerdotis 4, d. 24, q. 2, 2, 8m.

5 Ordo lectorum ordinatur ad instructionem catechizandorum. Ideo prima rudimenta doctrinae fidei, scilicet vetus Testamentum eis legendum committitur 4, d. 24, q. 2, a. 1, q. 2, c. fi. | a. 2, 8m. * Psalmistatus. Scientia 65.

6 Ad lectores non pertinet exprimere sacram Scripturam, sed eam pronuntiare. Ideo non requiritur quod sciant eam exponere, sed tantum quod sciant eam pronuntiare, vel quod discant hoc facere. Et quia talis scientia de facili addiscitur et a multis, Ideo probabiliter aestimari potest quod ordinatus talem scientiam acquiret, si etiam tunc eam non habeat, maxime si in via ad hoc esse videatur 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 2, 3m.

7 Lector habet aureolam, si interpretetur per praedicationem: non autem si tantum legat, nisi participative, quantum participat de actu doctorum 4, d. 24, L. fi. Aureola 19.

Lectus. Actio 85. Aristoteles 9. Complacentia o. Conscientia o. Consensus o. Stratus o.

Legalis. Adoptio 11. Agnus 2. Beneficium 3. Cessare 4. Circumcisio 30, 33. Clementia 6, 12. Debitum 4. Dispositio 27, etc. Epiikia 4, etc. Figura 12, 13. Honor 30. Humilitas 21. Justitia 4, 6, 17, etc. Justificatio 1. Obedientia 20, 36. Omissio 1, 10. Ornatus 12. Paulus 17. Princeps 25. Prudentia 61. Retributio 1. Sacerdos 18. Usura 7, 27, 82. Veritas 53.

1 LEGATUS Papae, visitans unam partem legationis, potest accipere stipendia 2a Cor. 11, lect. 2, fi. * Delegatus. Indulgentia 7, 13.

2 Officium legati cessat, domino superveniente, licet aliqua exerceat 4, d. 2, q. 2, a. 1, q. 4, c. * Judicium 35.

Legere. Adjurare 11. Agilitas 4. Allicere. Apparere 7. Diaconissa. Docere 9, 10. Intellectus 1. Lectoratus 5, 7. Lex 1. Maria 24. Paulus 19. Subdiaconus 4. Tentare 9.

1 LOQUI. In scitis per disciplinam, loquutio excedit intellectum, ut causa ejus, sed in inventione est e converso 1, d. 37, L. 1, meº. * Agiographae 2. Angelus 52, 117. Anthropospatos. Apostoli 9, etc. Apparere 9. Appetitus 25. Austeritas. Benignitas. Charitas 144. Clamor 2. Contentio 2. Contrarium 22. Daemon 12, 13, 14, 17, 76. Daemoniaci. Deus 208. Esse 87, 88. Falsitas 19, 20. Fictio 1, 3. Fides 5. Genus 3. Gratiosus o. Humilitas 28. Instrumentum 15. Intelligibile 2. Interrogare. Juramentum 1. Lex 109. Lingua o.

2 In diversis linguis, sunt diversi modi loquendi 1ª q. 39, 3, 2m. * Littera o. Luxuria 18. Magnanimitas 18. Mendacium 1, etc. 20. Miraculose. Modestia 4, 6. Mulier 7. Nutus. Os. Paulus 4, 20, etc. Peccatum 32, 33, 34, 70, etc. Poenitentia 92. Perseverantia 4. Praedicare 1. Prolatio. Probare. Prophetia 6, 9, 25, 26.

3 Modus loquendi triplex: scilicet modus loquendi altum, humile, et mediocre. Loqui altum convenit persuadenti. Secundum docenti. Tertium delectanti. Psal. 18, meº 2. * Psalmus 8. Reduplicatio 4. Santificatio. 10. Sapientia 51. Scriptura 12, etc. Sermo o. Significatio 5, etc. * Soliloquium. Subjectum 1. Suppositum 1. Tacere 1. Testis 5, 10. Turtur. Verbum 9, 15, etc. Veritas 14, etc. 25, etc. Virtus 73. Usura 209, 274, 291.

4 Deus loquitur angelis, vel hominibus, ostendendo aliquid. Et fortassis Deus primis hominibus antea loquebatur sicut cum angelis loquitur, ipsa incommutabili veritate illustrans mentes eorum, et si non tanta participatione divinae essentiae, quanta capiunt angeli, secundum Augustinum 1ª q. 94, 1, c. fi. | Verit. q. 12, 7, 11m | q. 18, 3. c. * Christus 29, 67.

5 Loquutio Dei duplex: scilicet interior, per inspirationem, et exterior per praedicationem. Verit. q. 18, 3, c. | Psal. 59 meº 4.

6 Loqui videntur simulacra, non tamen vere, sed daemones formant in aere sonum, similem loquutioni. Poª q. 6, 5, 4m.

7 Loqui videntur bruta, per illusionem Simonis magi, vel operante daemone, sicut et asina Balaam, per angelum 2-2, q. 165, 2, 4m | Potentia q. 6, 5, 3m.

1 LOT offerens filias suas incestui, non elegit culpam, sed ostendit ordinem culparum, quia minus gravis culpa erat stuprum, quam sodomia.. Ma. q. 1, 5, 14m | Opus. 20, libº 4, cº 14. * Daemon 100, 101. Ebrietas 9, 10, 11.

2 Lot culpandus est, secundum Augustinum, non quantum ille incestus, sed quantum ebrietas meruit 2-2, q. 150, 4, c. fi. | Eph. 5, lect. 7, prinº. Ebrietas 9, etc.

3 Quamvis Lot credatur immunis a peccato mortali fuisse, filiae tamen ejus non omnino excusantur a peccato mortali. Sed ex pietate intentionis, minus peccaverunt, quia fuit levis aestimatio, supra quam se fundaverunt. Etiam si eis pro certo constitisset, totum genus humanum periisse, debuissent divinum consilium et patris expetere, in tam horribili facto, quod erat contra primam institutionem matrimonii, ubi pater et mater prohibentur 4, d. 33, L. meº.

Lotio pedum veteris testamenti, praetermittitur in novo Testamento, et retinetur lotio manuum, quia est in promptu, et idem significat, scilicet perfectam munditiam 3ª q. 83, 5, 1m. Ablutio. Baptismus 156, 231, 246, etc. Confirmatio 22. Christus 212. Eucharistia. Sacerdos 21.

Lubricitas. Peccatum 159. Via 4.

Lubrificare. Christus 212.

Lucas fuit discipulus Pauli, et in conscriptione evangelii sequutus est eum. 1ª Cor. 11, lect. 6, meº. Adoratio 19. Joannes 15, 16. Oratio 99. Paulus 29.

Lucere 7. Creatura 6. Esse 31. Forma 38. Fulgere. Ignis 5, etc. Vindicatio 8.

Lucerna significat quatuor: scilicet prosperitatem, animam seu mentem, Christum et alios sanctos. Psal. 17, fi. * Planetae 3.

Lucia verum dixit quod corpus non coinquinatur nisi de consensu mentis 2-2, q. 64, 5, 3m | 4, d. 33, q. 3, 1, o. | L. | Verit. q. 15, 4, 2m | 5, c. Daemon 65. * Eleemosyna 20. Martyrium 11. Membrum 5. Meritum 34. Praemium 8. Virginitas 9, 11, 28.

1 LUCIDITAS alicujus emittentis radios visibiles nobis, causatur ex congregatione partium diaphani tantum 2, d. 2, q. 2, 2, 1m | 3, 2m. * Apostoli 35. Caelum 10, 43, 56. Claritas 3. Densitas. Ignis 2, 5, 6, 17, 20. Illuminatio 6. Luminare 1.

2 Corpora maxime formalia sunt lucida actu, ut ignis. Propinqua vero iis sunt diaphana, idest receptiva luminis, ut aer et aqua. Sed materialia sunt opaca, ut terra 2, d. 2, q. 2, 2, 1m | Anima. 2, lect. 14, fi. | Sensu. lect. 6, meº 4. * Matrimonium 106. Missio 42. Psalmus 3. Scriptura 6.

Lucifer peccavit gravius ceteris angelis inquantum in eo minor flexibilitas fuit ad peccatum 1ª q. 63, 8, 3m | 2, d. 6, 1, 4m | 2, c. * Angelus 207, 299. Error 9, 10. Nabuchodonosor 1. Venus 1.

Luciferiani. Error 9, 10.

Lucius. Scipio.

Lucrum. Adulatio 1, 2. Aleator o. Avaritia o. Beneficium 23. Bonitas 228. Campsoria 1, 6, 8. Commutatio 1. Decimae 25, etc. Electio 33. Eleemosyna 14, 21. Exactio 5. Fortitudo 45. Hypocrysis 6. Justitia 26. Negotia. Negotiatio o. Praedicare 13. Praelatio 17. Restitutio 15. Turpe lucrum. Usus 14. Vultur.

1 LUCTUS proprie est planctus pro mortuis. Psal. 34, meº. * Alleluja. Beatitudo 147, etc. Fletus. Jejunium 3, 33.

2 Luctus duplex: scilicet luctus de peccatis et luctus quo spretis terrenis ad caelestia suspiramus. Primus est luctus poenitentiae, secundus vero est luctus prudentiae 4, d. 14, q. 1, a. 1, q. 5, 2m. * Psalmus 7. Jejunium 3, 33.

Ludicra seu jocosa sunt dicta vel facta, in quibus non quaeritur nisi delectatio animalis 2-2, q. 168, 2, c. | 4, d. 6, L. Finis 114. Luxuria 18.

Ludificatio daemonum mutat homines in bestias secundum apparentiam tantum, non autem secundum rei veritatem 1ª q. 114, 4, 2m | Ma. q. 16, 9, 2m. * Diana. Illusio. Loqui 7. Nabuchodonosor 6, 7. Python 7, o. Superstitio o.

1 LUDUS. Ludo fieri dicuntur quae praeter intentionem alicujus necessitatis fiunt ad solam delectationem 4, d. 6. L. Alea.

2 Ludus est in remedium contra fatigationem animalem, dans animae quietem, idest delectationem 1-2, q. 1, 6, 1m | 2-2, q. 168, 2, o. | 4, d. 16, q. 4, a. 2, q. 1, c. | 1m | Cg. 3, cº 25, 6m. Isa. 3, fi. c. * Athanasius 1. Baptismus 137. Contemplatio 25.

3 Ambrosius reprobat omnes ludos in sacra Scriptura: non autem in aliis 2-2, q. 168, 2, 1m. * Curiositas 1.

4 Ludere ad recreationem cum debitis modis est meritorium in habente charitatem 2, d. 40, 5, c. fi. * Delectatio 40, 41.

5 In ludis aliquid decet unum, quod non decet alium 4, d. 16, q. 4, a. 2, q. 1, c. * Eutrapelia. Finis 114. Jocosum.

6 Ludus triplex: scilicet turpis, devotus et recreativus. Primus debet vitari a quolibet. Secundus est laudabilis. Tertius debet sumi, sed temperatius a poenitente 2-2, q. 168, 4, 1m | 4, d. 16, q. 4, a. 2, q, 1, 10. * Ira 39. Ludicra.

7 In ludis cavenda sunt tria: scilicet dicta et facta turpia nociva, resolutio gravitatis, et indebitae circumstantiae 2-2, q. 168, 2, o. | 4, d. 16, q. 4, a. 2, q. 1, c. | Isa. 3, fi. Sabbatum 14, 17.

8 Ludere inordinate ratione recreationis, opponitur eutrapeliae. Sed pertinet ad mollitiem ratione quietis 2-2, q. 138, 1, 3m.

9 Defectus ludi est peccatum, sed minus quam excessus ejus 2-2, q. 168, 4, o.

10 Excessus ludi duplex: scilicet ratione turpitudinis vel nocumenti, et ratione indebitae circumstantiae. Primus est peccatum mortale, secundus autem est peccatum veniale, nisi ponatur finis in hoc 1-2, q. 168, 3, o.

11 Superfluitas ludi pertinet ad ineptam laetitiam, filiam gulae 1-2, q. 168, 3, 3m.

12 Peccata ratione solius intentionis, excusantur per ludum. Non autem peccata ex sua specie, sed reddunt ludum obscoenum et flagitiosum 2-2, q. 168, 3, 1m.

Lugdunum. Haeresis 113.

Lumbrici non sunt filii ejus ex quo materialiter nascuntur, quia non sunt ejusdem speciei cum eo 3, d. 4, L. prinº.

1 LUMEN dupliciter potest inesse alicui: scilicet vel per modum formae permanentis, vel per modum passionis transeuntis 2-2, q. 171, 2, c. | q. 175, 3, 2m | Verit. q. 12, 1, 2, c. | q. 13, 2, c. | q. 20, 2, c. | 2ª Cor. 12, lect. 1, fi. * Actus 39. Calor 17, 13.

2 Lumen in stellis est qualitas permanens, in aere vero est ut passio transiens. Verit. q. 12, 1, c. * Caelum 10.

3 Lumen in aere et lumen in sole est idem lumen specie et ratione. Verit. q. 9, 1, 7m | Cae. 2, lect. 14, meº.

4 Oppositum videtur dicere 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 3, 2m | q. 4, 5m | Poª q. 5, 1, 6m | q. 6, 4, c. fi.

5 Lumen solis diversimode recipitur in diversis 2, d. 9, 1, 7m | d. 13, 3, 10m | d. 15, q. 1, 1, 4m | 2, 4m.

6 Lumen fit continue in aere sine innovatione 2, d. 15, q. 3, 1, 4m | Quol. 4, 9, c. Color 1, etc. Lux 17.

7 Oppositum videtur dicere 1, d. 17, q. 1, 1, c. | Ma. q. 2, 2, 5m | 11m. * Dies 1, etc. Ignis 2, 5, 17, 18. Intentionale 2. Judicium 86. Luciditas. Luminositas.

8 Intensio luminis non impedit receptionem spiritualem speciei coloris, manente diaphani natura. Ideo quanto magis aer illuminatur, tanto per eum aliquid melius videtur, nisi forte ex debilitate visus 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 4, 5m.

9 Lumen est in aere intentionaliter, seu per modum intentionis, sicut colores in aere et imago in speculo 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 3, 2m | q. 4, 5m | Poª q. 5, 1, 6m | q. 6, 4, fi. | Anima. 2, lect. 14, fi.

10 Immo lumen est in aere realiter 1ª q. 67, 3, c. | 2, d. 13, 3, c. | Anima. 2, lect. 14, fi.

11 Omnis alteratio est per virtutem luminis dantis generationem omnibus corporibus et dantis esse spirituale colori in medio, vel organo 2, d. 13, 3, c. fi. | 7m. * Luna o. Sol c.

12 Lumen est medium in omni sensu. Sed in visu immediate, in aliis autem sensibus, mediantibus aliis qualitatibus 2, d. 13, 3, c. fi.

13 Ex duobus luminibus, fit unum intensius 2, d. 13, 3, 2m | Dio. 2, 2, lect. 2. * Visibile 3. Visio 8, etc.

14 Immo majus lumen, offuscat minus lumen 3ª q. 9, 1, 2m | 3, d. 14, a. 1, q. 1, 2m.

15 Majus lumen offuscat minus lumen, scilicet alterius illuminantis,

non autem minus lumen illuminati, sed perficit ipsum 3ª q. 5, 4, 2m | q. 9, 1, 2m | 3, d. 13, q. 1, 1, 3m | d. 14, a. 1, q. 1, 2m | 4, d. 49, q. 2, 6, c. | 4m.

16 In lapsu hominis omnia pejorata sunt. Et sol et luna suo lumine deteriorata sunt realiter. Vel ut dicamus melius, deteriorata sunt suo lumine, quo ad usum hominis, qui non tantum beneficium ex lumine caelesti post peccatum consequutus est, quantum ante peccatum 4, d. 48, q. 2, 3, 3m | 4m | L. fi.

17 Lumen naturale intellectus, nihil aliud est quam manifestatio veritatis 1ª q. 67, 1, c. | q. 106, 1, c. | Causis. lect. 6, meo.

18 Lumen intellectus habet duos effectus: scilicet facere intelligibilia in actu et perficere intellectum possibilem 3, d. 14, a. 1, q. 3, c. * Abstractio 19. Actualitas 1. Actus 142. Adoratio 2, 8. Agiographae 2. Angelus. Apostoli 37. Argumentum 1. Arithmetica 3. Assistere 12. Caecitas 1, etc. Certitudo 6, etc. Cherubin o. Cognitio 24, 36, etc.

19 In homine est triplex lumen, quo non participant bruta: scilicet lumen naturae, gratiae et gloriae 1ª q. 106, 1, 2m | Psal. 35, fi. Daemon 1, etc. Deus 195, etc. 220, 225. Docere 3. Fides 46, 115. Animal 49. Gratia 1, etc. 14, 150. Habitus 68, etc. Haeresis 108. Illuminatio 7, etc. Intellectus 42, etc. 138, 166, 289, 138. Intentio 8. Ira 60. Lex 31. Macula 2.

20 Lumen naturale intellectus confortatur per infusionem luminis gratuiti 1ª q. 12, 13, c. * Manifestatio 2. Moyses 2. Nitor 1. Nubes 1. Prophetia 23, 24, etc. Purgatio 1. Ratio 1, etc. 15, etc. 42. Sanctus 7. Scientia 80, 135.

21 Lumen supernaturale intellectus, idest intellectus qui ponitur donum Spiritus sancti, est quaedam acuta perspectio divinorum 1ª q. 106, 1, 2m | 2-2, q. 49, 2, 2m | Psal. 35, fi. Spirituale 11. Synderesis 4, 8. Tenebrae 4, 6.

22 Lumen intelligibile, imprimitur divinitus ad judicandum visa ab aliis, ad intelligendum Scripturas et ad interpretandum, sicut Apostolis ad cognita naturaliter, et ad agenda 2-2, q. 173, 2, c. * Theologia 25, 36. Usura 86. Veritas 46. Virtus 256. Visio 5, 8, etc. Visus 7, etc.

23 Lumen gloriae non potest esse connaturale alicui creaturae 1ª q. 12, 5, 3m | Cg. 3, co 53 | 54, 4m | Verit. q. 8, 3, c.

24 Lumen Dei, dicitur dupliciter: scilicet ipse Deus et aliquid derivatum ab eo. Quol. 1, 1, 2m. * Christus 117, 148.

25 Tres personae divinae, improprie sunt tria lumina: sed simpliciter sunt unum lumen. Opus. 1, co 5, fi. | Dio. 2, lect. 4.

1 LUMINARE dicitur omne corpus lucens et radios mittens, ut sol, luna et omnes stellae: non autem corpus diaphanum, nec opacum 2, d. 15, q. 1, 1, 4m. * Dies 1, 4. Luna 2. Lux 10. Miraculum 19, 56.

2 Productio plantarum, praemittitur productioni luminarium, ad excludendum idolatriam 1ª q. 70, 1, 1m | 4m | 2, d. 15, q. 1, 4m.

3 Luminaria producta sunt primo die, quo ad substantiam. Sed quo ad collationem determinatae virtutis, producta sunt quarta die 1ª q. 70, 1, 1m | q. 74, 1, 4m | 2, d. 15, q. 1, 1, 1m | 3m. Dies 17, 23. Lux 10.

4 Luminaria sunt fixa in sphaeris, secundum Aristotelem, nec moventur sine suis sphaeris. Sed oppositum tenet Ptolomaeus 1ª q. 70, 1, 3m.

5 Sol dicitur luminare magnum et luna luminare minus, sed sol propter quantitatem et propter virtutem, luna vero dicitur magna, propter quantitatem apparentem et claritatem, et propter propinquitatem ad nos et propter manifestos ejus effectus 1ª q. 70, 1, 5m | 2, d. 15, q. 1, 1, 3m | 4m.

Luminositas. Caelum 10.

1 LUNA plena, oritur vespere et occidit mane. Ideo dicitur praeesse nocti, quia probabile est, quod producta sit perfecta sicut plantae et animalia 1ª q. 70, 2, 5m. * Caelum 25, 26, 27, 58, 91. Coena. Daemon 81.

2 Luna non dicitur praeesse diei, sicut nocti, licet appareat in die, quia non dominatur diei, propter praesentiam majoris luminaris, scilicet solis 2, d. 15, q. 1, 1, 5m.

3 Luna secundum proprium motum est velocior sole, sed secundum motum diurnum est e converso 3ª q. 44, 2, 2m | Cae. 2, lect. 15, o. Caelum 94. * Dies 9. Fluxus o. Halo. Judicium 85, 86. Juppiter. Lumen 16. Lux 25, o.

4 Luna facit in mense quod sol facit in anno, quo ad varietates qualitatum. Opus. 28, co 4 | Cae. lect. 15, o.

5 Luna semper illuminatur secundum unum hemisphaerium, reliquo hemisphaerio remanente obscuro. Cae. lect. 16, prino b.

6 Luna dicitur dicotoma quando in augmento vel decremento, media facies versa ad nos, illuminatur et altera pars obscura est. Psal. 10, prino Cae.. 2, lect. 16, prino. Mare 2. Neomenia. Offuscatio. Paradisus 4. Pascha 4.

7 Luna per revolutionem fit obscura, per eclipsim sanguinea, per nubem nigra. Et significat ecclesiam. Psal. 10, prino a.

8 Eclipsis lunae contingit ex oppositione terrae inter solem et lunam privatam lumine solis, per umbram terrae. Poster. lect. 42, meo | Libo 2, lect. 1, fi. * Passio 89. Planetae 1. Resurrectio 8. Stella 3. Terra 13.

9 Luna, secundum Glossam, obscuratur quandoque per revolutionem et sic fit obscura, quandoque per eclipsim, et tunc in sanguinem convertitur, quandoque per nubis interpositionem et tunc fit nigra. Sic ecclesia fit obscura, deficientibus doctoribus et praedicatoribus, sanguinea tyrannorum persecutione, nigra autem haereticorum seductione. Psal. 10, prino.

Lupanar. Lex 170. Puritas 3.

Lupus tria significat: scilicet diabolum tentantem, haereticos mactantes et tyrannos saevientes 4, d. 13, q. 2, 3, b. 2 | Jo. 10, lect. 3, meo. Praelatio 17. * Bestia. Ululae. Ululare.

Lutum ex sputo, significat verbum incarnatum. Jo. 9, lect. 1, fi. * Baptismus 65. Eucharistia 159, 160, 233. Limus.

1 LUX seu lumen non est corpus, nec est evidentia coloris 1ª q. 67, 2, o. | q. 76, 7, c. | q. 91, 1, 2m | 2, d. 2, q. 2, 3, 4m | d. 13, 3, o. | d. 30, q. 2, 1, c. | 4, d. 44, q. 2, a. 2, q. 2, 2m | Trin. 15, 3m | 4m | Dio. 2, lect. 2 | Cae. 2, lect. 10, fi. | Anima. 2, lect. 14, o. * Albedo 1. Amor 189. Color 1, 3, 5, 8. Dies 3, etc. Esse 31. Forma 32, 33. Haeresis 53.

2 Lux non est forma substantialis solis, sed est qualitas activa cujuslibet lucentis a se 1ª q. 67, 3, o. | 2, d. 13, 3, o. | 4, o. Spiritu. 8, 12m | Anima. 2, lect. 14, fi. * Ignis 5, 6. Odium 11. Opus 4.

3 Lux est propria qualitas caeli. Opus. 9, q. 7 | Job 38, lect. 2, primo | Cae. 2, lect. 10, fi. | Anima. 2, lect. 14, fi.

4 Lux est in tertia specie qualitatis 2, d. 23, 3, 8m | Anima. 2, lect. 14, fi. * Seraphin 2. Tenebrae 1, 4, 6. Visibile.

5 Differentia inter lucem, lumen, radium et splendorem 2, d. 13, 3, c. | Anima. 2, lect. 14. fi. Christus 211.

6 Lux proprie est tantum in corporibus, quantum ad illud a quo sumitur nomen. Sed quantum ad id cui imponitur, magis convenit spiritualibus quam corporalibus 1ª q. 67, 1, o. | q. 74, 1, c. | 1, d. 22, L. prino | 2, d. 13, 2, o. | Quol. 6, fi. | Jo. lect. 3, prino.

7 Lux non habet contrarium, quia est qualitas primi alterantis 1ª q. 67, 3, 2m | 2, d. 13, 3, 8m | 9m. Cg. 2, lect. 10, fi. | Anima. 2, lect. 14, fi. | Sensu lect. 11.

8 Lux dicitur tota hypostasis colorum, quia omnis color fundatur in luce 3, d. 23, q. 2, 1, 1m.

9 Lux dicitur esse sine numero, pondere et mensura, quia virtus ejus se extendit ad omnia corporalia, non autem simpliciter 1ª q. 5, 5, 5m | 1, d. 3, q. 2, 3, 4m | Verit. q. 21, 6, 11m.

10 Lux primo creata, fuit sol, sed adhuc informis, quo ad determinationem virtutis, factam quarta die. Nec lux erat nubes nisi secundum similitudinem 1ª q. 67, 4, o. | q. 68, 1, c. fi. | q. 70, 1, 2m | q. 74, 1, c. | 4m | 3, 5m | 2, d. 13, 4. o.

11 Lux non lucet, sed per eam alia lucent. Trin. 16, 4m. * Angelus 619. Ardor. Color 1, 3, 5, 8. Caelum 10, 43, 123, 124.

12 Lux non videtur per aliquam similitudinem, sed per essentiam suam informat oculum 1ª q. 56, 3, c. | 2, d. 13, 3, c. fi. | d. 23, q. 2, 1, c. | Verit. q. 8, 3, 17m | q. 14, 8, 4m | q. 8, 3, c. | 1ª Cor. 13, lect. 4, prino. * Corpus 41, 54. Luciditas. Lumen o.

Oppositum videtur dicere. Verit. q. 8, 26m.

13 Lux facit quod color, qui visibilis in potentia, fiat visibilis in actu 1ª q. 67, 3, 3m | q. 79, 3, 2m | 1, d. 45, 2, 1m | 2, d. 13, 3, c. | d. 20, q. 2, 2, 2m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, c. | Quol. 8, 3, c. fi. * Vespere 3. Visibile.

14 Oppositum videtur dicere 1ª q. 12, 5, 1m | Cor. 1, co 76, 1m | Libo 2, co 77, 3m | Anima. 4, 4m | Anima. 2, lect. 14, fi. | Libo 3, lect. 10, prino.

15 Eodem actu, videtur color et lux, ut ratio videndi, non autem ut objectum 1-2, q. 8, 3, 2m | 12, 4, c. | 1, d. 17, q. 1, 5, c. | Cg. 1, co 76, 1m | Verit. 8, 11, 6m.

16 Oppositum videtur dicere a simili 1ª q. 57, 3, 2m.

17 Lux multiplicat se non quidem per creationem novae lucis, sed diffundendo se super materiam 2, d. 30, q. 2, 1, c. | Poª q. 4, 6m. Lumen 6.

18 Alium effectum facit lux solis, alium lux Jovis et sic de aliis pla- 1ª q. 67, 3, c. | 70, 1, 2m | 2, d. 13, 4, c. | d. 15, q. 1, 2, 5m | Spiritu. 8, 12m.

19 Non omnis influxus est per lucem, nisi metaphorice pro actu, vel tantum in corporibus, inquantum lux est forma primi agentis, scilicet caeli. Quol. 6, fi.

20 Lux inquantum est in lucente, est causa efficiens illuminationis in aere. Sed inquantum est in aere illuminatio, est causa formalis ejus 1, c. 17, q. 1, 1, 2m. * Visio 8, 14, 20. Visus 5, 7. Usura 126.

21 Lux agit ad productionem formae substantialis, ut instrumentum caeli 1ª q. 67, 3, 3m | 2, d. 13, 3, 7m | Cae. 2, lect. 10, o.

22 Caelum non agit in haec inferiora nisi per lucem 1, d. 11, 1, 5m | d. 37, q. 1, 2, 2m | 2, d. 13, 3, c. | d. 17, q. 3, 1, c. fi. | Cae. 2, lect. 10, fi. c. Caelum 96, infra.

23 Lux caeli non agit in haec inferiora nisi mediante motu 2, d. 2, q. 2, 3, 2m | Cg. 1, co 85, 3m | Poª q. 5, 7, 19m | Job 33, lect. 2, meo | Cae. 2. lect. 10, o.

24 Oppositum videtur dicere 1ª q. 66, 3, 2m | Quol. 6, 19, o. | Phy. 4, lect. 3, fi.

25 Nox in plenilunio, et calidior: quia quaelibet lux de se, semper

MAGDALENA

1 MAGDALENA secundum Hieronymum, Chrysostomum, et Origenem, non fuit Maria peccatrix. Secundum vero Ambrosium, fuit Maria peccatrix corporaliter, non autem spiritualiter. Matth. 26, prin° etc. | Jo. 11, lect. 1, prin° | c° 12, lect. 1, me°.

2 Immo si fuit Maria peccatrix corporaliter, fuit etiam spiritualiter, qua corpus non inquinatur nisi de consensu mentis, ut Lucia dixit 2-2, q. 64, 5, 3m. * Verit. q. 15, 4, 2m | 5, c.

3 Privilegium ejus triplex: scilicet propheticum, angelicum, et apostolicum. Jo. 20, lect. 3, fi. 6, prin°.

4 Magdalena et Petrus apostolus praeferuntur multis virginibus 2, d. 9, 8, c. * Maria 24. Thomas 2.

1 MAGI adorantes Christum, secundum Augustinum fuerunt malefici. Sed secundum alios fuerunt sapientes, astrologi, et potentes 3a q. 36, 3, c. | 2m | 5, c. | Matth. 2, prin°.

2 Magi moti sunt ex Scriptura Seth, ad sequendum stellam. Vel prophetia Balaam, de cujus secta fuisse dicuntur: vel ducti ab angelis: vel inspirati a Deo 3a q. 36, 5, 4m | Matth. 2, prin°.

3 Magi, secundum Augustinum, venerunt de remotissimis partibus orientis, per biennium: secundum vero alios, venerunt in diebus tredecim: secundum alios autem, venerunt de prope 2a q. 36, 3, 3m | 5, 4m | 6, c. | 3m | Matth. 2, prin°.

4 Magi venerunt ad Christum, tamquam primitiae gentium, docti a Spiritu sancto, offerentes munera congrua dignitati Christi 3a q. 36, 3, 1m | 8, o. | Matth. 2, prin° | me° etc. * Nativitas 27. Stella 7, 8.

5 Magi amiserunt stellam triplici ratione: scilicet propter Judaeorum confusionem, propter magorum instructionem, propter instructionem nostram dupliciter. Primo quod qui humanum auxilium quaerunt, deseruntur ab auxilio divino. Secundo instruimur quantum ad hoc, quia si fideles sumus, non debemus quaerere signa, sed debemus esse contenti doctrinis prophetarum, quia signa data sunt infidelibus 3a q. 36, 8, 3m | Matth. 2, me°.

6 Herodes post duos annos, a recessu magorum, occidit pueros, quia accusatus fuit Romam. Vel territus aliquo periculo: vel credens magos confusos 3a 36, 6, 4m | Matth. 2, fi.

7 Magi Pharaonis fecerunt ranas, apponendo occulte activa naturalia. Poa q. 6, 5, 8m. | Ma. q. 16, 9, 10m. * Ars 8.

8 Operationes magorum habent efficaciam ex daemonibus, non autem ex caelis tantum. Cg. 3, c° 104 usque 108 | Poa q. 6, 10, c. | Ma. q. 16, 9, 11m. * Bonitas 117. Daemon 72, etc. Disputatio 3, 6. Divinatio o. Haeresis 4. Loqui 6, 7.

9 Artes magicae, non sunt scientiae, sed deceptiones daemonum. Quol. 4, 16, 1m. * Miraculum 41, 42, 43. Notorium 2.

10 Artes magicae non sunt prohibitae nisi inquantum sunt occasio peccandi, scilicet inclinando ad usum earum 2, d. 39, q. 1, 2, 5m | Quol. 4, 16, 2m.

11 Appetere scientias magicas, est peccatum ratione personae, vel modi, vel finis, scilicet usus earum, non autem secundum se, vel ut quis reprobet eas. Quol. 4, 16, o. * Princeps 15. Scientia 60. Simonia 28.

12 Si aliquis appetat scire scientias magicas, ut eis etiam utatur, est malum. Si autem appetat eas scire, ut eas confutet et reprobet, sic est bonum et licitum. Quol. 4, 16, c. Nativitas 27.

1 MAGIS et minus tripliciter dicitur: scilicet vel secundum quantitatem participati tantum, vel quando aliquid est tale per essentiam et aliud per participationem, vel unum est tale eminentiori modo quam aliud. Primo modo non impedit univocationem nec unitatem speciei, sed secundo modo et tertio impedit utrumque 1, d. 35, 4, 3m | Poa q. 7, 7. 3m.

2 Magis et minus dicitur dupliciter: scilicet quo ad naturam participatam, et quo ad modum participandi. Primum convenit tantum accidentibus, secundum vero etiam essentialibus 1, d. 8, L. 1, me°.

3 Omne sumens magis et minus, ducitur necessario de imperfecto ad perfectum, non autem de contrario in contrarium 1, d. 17, q. 2, 2, 3m | 3, d. 11, a. 2, q. 3, 1m.

4 Magis et minus, semper dicitur vel per accessum ad aliquid vel per recessum ab aliquo. Ethi. 10, lect. 3, prin°. Ut Forma 125.

5 Substantia non dicitur magis et minus, sic quod participetur quandoque cum magis et minus in eadem specie, licet una substantia sit perfectior alia 1a q. 93, 3, 3m | 1-2, q. 52, 1, c.

6 Primae qualitates intenduntur in suis causis, secundae vero in primis 1, d. 17, q. 2, 2, c.

Magister sententiarum, non est authenticus. Ideo in multis non tenetur 1a q. 91, 4, 2m | 2-2, q. 23, 2, o. | 1, d. 17, q. 1, 1, o. | 2, d. 18, q. 1, 1, c. | d. 30, q. 2, 1, c. | 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 4, c. | Virt. q. 1, 11, c. | q. 2, 1, 12, o. * Adam 83. Angelus 108. Anima 2, 77. Auditor 1. Cathedra 1, 2. Charitas 1. Costa 7. Disputatio 3. Docere o. Doctor o. Doctrina o. Eucharistia 28, etc. Haeresis 132, etc. Pater 19. Persona 9. Religio 81, etc. Revocare. Scholaris. Socrates 3. Zorobabel.

Magisterium. Religio 82, etc. Sedere 10.

Magistralis. Cathedra 1, 2. Disputatio 3.

Magistratus. Adoptio 6, 9, 12. Dominatio 1. Principatus o. Stephanus 1.

MAGNANIMITAS

Magnalia. Secreta.

1 MAGNANIMITAS importat extensionem animi, vel ad magna absolute, vel secundum proportionem 2-2, q. 129, 1, c. | q. 136, 5, c. | 2, d. 42, q. 2, 4, c. Humilitas 24. * Praeceptum 114. Spes 66, 67. Virtus 225.

2 Magnanimitas est virtus, quia tendit ad maxima, secundum rectam rationem 2-2, q. 129, 3, o. | q. 130, 2, c. | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | d. 33, q. 3, 2, 1m | Ma. q. 8, 2, c.

3 Magnanimitas non est virtus theologalis, sed moralis, propinquissima spei, a qua aliquid participat 3, d. 26, q. 2, 2, 3m | 4m.

4 Magnanimitas est circa spem, et desperationem 1-2, q. 60, 4, c. fi.

5 Magnanimitas principaliter est circa honores, sed mediate: immediate vero, est circa spem 2-2, q. 129, 1, o. | 4, 8, c. | q. 128, c. | q. 131, 2, c. | q. 132, 2, c. | 3, d. 26, q. 2, 2, 4m | d. 33, q. 3, a. 3, q. 1, c. | 2m | d. 34, q. 1, 2, c. Humilitas 24.

6 Propria materia ejus, est honor magnus. Mediocris autem est materia cujusdam virtutis innominatae 1-2, q. 60, 5, c. | 2-2, q. 129, 2, o. | 4, 1m | q. 130, 2, 2m | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 1, 2, c. Fiducia 10.

7 Magnanimitas est circa gloriam, quia moderate utitur gloria, sicut et honore 2-2, q. 132, 2, c.

8 Magnanimitas ad duo respicit: scilicet ad honorem, sicut ad materiam, et ad opus magnum, sicut ad finem 2-2, q. 129, 8, c. | q. 131, 2, 1m.

9 Ratione primi, opponitur ei secundum excessum ambitio, et ratione secundi praesumptio 2-2, q. 131, 1, 1m | 2m.

10 Ea quae opponuntur aliis virtutibus, opponuntur etiam magnanimitati, secundum quod parva pro magnis habentur 2-2, q. 132, 2, 1m.

11 Magnanimitas est in irascibili subjective 1-2, q. 60, 5, c. | 2-2, q. 129, 1, 1m | q. 134, 4, 1m | 3, d. 26, q. 2, 2, 4m | Virt. q. 1, 4, c. fi. Anima 319. Subjective.

12 Magnanimus non quaerit honorem tamquam finem, quia hoc reputat parum, sed quaerit fieri dignum honore 2-2, q. 129, 1, 3m | 2, 3m | q. 131, 1, 2m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. * Fiducia 9, etc. Gratia 94, 175. Securitas 2.

13 Magnanimus bene utitur magnis et parvis honoribus, quia non extollitur, nec frangitur oppositis, sed contemnit 2-2, q. 129, 2, 3m.

14 Magnanimus contemnit bona exteriora. Ideo non gaudet si acquirat ea, nec tristatur, si perdat ea 2-2, q. 129, 8, 2m | 3m | q. 132, 2, 1m | 2m | 3m | 2, d. 42, q. 2, 4, c.

15 Magnanimus non est contentiosus, quia nihil extrinsecum existimat magnum 2-2, q. 129, 3, 3m | q. 132, 2, 3m | 2, d. 42, q. 2, 4, c.

16 Magnanimus non amat pericula, nec timet ea, sed promptissime se exponit periculis magnis 2-2, q. 129, 5, 2m.

17 Magnanimus nullo indiget, scilicet modo humano, non autem simpliciter 2-2, q. 129, 6, 1m.

18 Magnanimus habet vocem gravem, loquutionem stabilem, immemor est beneficiorum, tardus est, et otiosus, utitur ironia, non potest aliis convenire, et possidet infructuosa 2-2, q. 47, 9, 3m | q. 129, 3, 3m | 5m.

19 Nullus potest esse magnanimus, nisi virtuosus, qui est habilis ad magna 1-2, q. 66, 4, 3m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | 3, d. 9, q. 1, art. 1, q. 2, c.

20 Magnanimo attribuuntur actus aliarum virtutum, sub ratione excellentiae: scilicet quod est communicativus, benefactivus, retributivus plurium, veridicus, non planctivus, non incertus, nec fugiens commonentem 2-2, q. 129, 4, 1m | 2m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | d. 44, q. 2, 1, c.

21 Magnanimus magis curat de veritate, quam de opinione. Non quaerit laudem humanam 2-2, q. 132, 2, 1m | 2, d. 42, q. 2, 4, c.

22 Magnanimitas est generalis virtus, inquantum operatur magna in qualibet virtute, faciens eam majorem. Sed est virtus specialis, inquantum ponit specialem modum circa specialem materiam 2-2, q. 129, 4, o. | 5, 2m | q. 134, 2, 2m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | d. 41, q. 2, 1, c. | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 3, a. 3, q. 4, c. | 1m | 4, d. 14, q. 1, a. 1, q. 3, 1m | d. 16, q. 4, a. 1, q. 2, 2m | Ma. q. 8, 2, 3m. * Ambitio 1.

23 Magnanimitas est ornamentum omnium virtutum 1-2, q. 66, 4, 3m | 2-2, q. 129, 4, 3m | 1, d. 42, q. 2, 4, c. | d. 44, q. 2, 1, c. | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 2, c. | q. 3, 3m | d. 34, q. 1, 2, c. | Virt. q. 5, 1, 15m.

24 Magnanimitas superveniens justitiae, auget bonitatem ejus: sed sine justitia, non habet rationem virtutis 2-2, q. 58, 12, 2m.

25 Magnanimitas et magnificentia, habent connexionem cum omni virtute, secundum principia virtutum, scilicet secundum prudentiam et gratiam, non autem secundum actum 1-2, q. 64, 1, 1m | 2-2, q. 129, 3, 2m | q. 134, 1, 1m. * Fiducia o. Fortitudo 32, etc. Gloria 12.

26 Magnanimitas et magnificentia tenent extremum, secundum quantitatem rei, medium autem secundum regulam rationis 1-2, q. 64, 1, 2m | 3m | 2-2, q. 92, 1, c. | q. 129, 3, 1m | q. 130, 2, c. | q. 131, 1, 2m | q. 132, 2, 2m | 2, d. 42, q. 2, 4, c. | 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | d. 33, q. 3, 2, 1m | Cg. 3, c° 134, fi. | Ma. q. 14, 1, 6m | q. 15, 1, 9m. * Humilitas 23, etc. Longanimitas o.

MATHEMATICA

contrahere matrimonium cum alia, non autem si velit cohabitare sine injuria 4, d. 39, 5, o. | 6, c. | L. fi.

131 Potest etiam ingredi religionem, vel sumere ordines sacros. Nec restituetur infideli si postea convertatur, dum prius praemoneatur 4, d. 39, 5, 4m.

132 Conversus non debet emittere votum continentiae, nec matrimonium contrahere, si sit probabilis spes de conversione uxoris infidelis, ne difficilius convertatur 4, d. 39, 5, 4m.

133 Matrimonium non ratificatum, solvitur per sequens matrimonium, propter infidelitatem conjugis, non autem matrimonium ratificatum 4, d. 39, 5, 1m | 6, o.

134 Soluto matrimonio priori, per sequens matrimonium fidelis, indicitur infideli in poenam non posse contrahere, nisi convertatur 4, d. 39, 5, 3m.

135 Matrimonium de lege naturae est indissolubile 2-2, q. 154, 2, c. | 4, d. 33, q. 2. 1, o. | d. 38, q. 1, a. 3, q. 2, c. | Cg. 3, c° 123 | Lib° 4, c° 78, fi.

136 Matrimonium solvitur dupliciter: scilicet quo ad vinculum et quo ad actum 4, d. 39, 0, c. | 1a Cor. 7, lect. 2, prin°.

137 Matrimonium ratificatum solvitur secundo modo, per infidelitatem et fornicationem, non autem primo modo, sed tantum non ratificatum per primam 4, d. 39, 6, b. 2 | c.

138 Vir potest se separare ad tempus ab uxore, propter alia crimina quam propter infidelitatem, vel fornicationem, ad castigationem ejus 4, d. 39, 6, c. fi. | 3m | 5m.

139 Matrimonium ante carnalem copulam, est tantum spirituale vinculum; ideo solvitur per ingressum religionis quae est mors spiritualis qua moriens saeculo, vivit Deo 4, d. 27, q. 1, art. 3, q. 2, c. | q. 3, o. | q. 2, 3, 1m | d. 31, q. 1, 3, 3m | d. 39, 4, 2m. * Adulterium 7.

140 Non tamen intelligitur mortuus saeculo per religionis ingressum ante professionem, sed post professionem 4. d. 27. q. 1, art. 3, q. 3, 2m.

141 Resuscitatus redit ad possessiones, quia plene subduntur ejus dominio. Non autem redit ad suum matrimonium, nisi de novo contrahat 4, d. 38, L. | d. 39, 4, 2m | Rom. 7, lect. 1, me° | 1a Cor. 7, lect. fi. me° etc. | Hebr. 11, lect. 7, fi. * Dispensatio 18, etc. Divortium o.

142 Matrimonium secundum et tertium et alia sequentia sunt vera matrimonia, et licita et sacramenta 4, d. 28, L. prin° | d. 42, q. 3, 3, o. | Rom. 7, lect. 1, me° | 1a Cor. 7, lect. 8, fi.

143 Dionysius nihil tractavit de matrimonio, nec de poenitentia, nec de extrema unctione, quia non intendebat de sacramentis tractare, sed de actibus hierarchicis 4, d. 2, q. 1, 2, 6m | d. 14, q. 1, art. 1, q. 1, 4m | d. 23, q. 1, a. 1, q. 1, 3m. * Aaron 2. Abraham 3, 4, 5, 26. Consanguinitas 10, 11. Sacramentum 43, 46, 87, 153, 148. Vicem.

144 Sicut in matrimonio carnali timet sponsus, ne conjux corrumpatur carnaliter ab alio, ita et Apostolus in hoc matrimonio spirituali timet, ne corrumpantur sensus aliquorum spiritualiter, scilicet sensus cordis, vel sensus spirituales 2a Cor. 11, lect. 1, fi. * Usura 253, etc. Uxor o. Zelus 2, 3, 5.

Matrix. Embryo 3. Matrimonium 56.

1 MATTHAEUS immediate vocatus est de teloneo, ad discipulatum, et ad statum perfectionis; non autem ad apostolatum, nisi secundum praeordinationem. Quol. 5, 21, o. Evangelium 10.

2 Matthaeus scripsit evangelium judaeis: alii vero evangelistae scripserunt illud gentibus. Jo. 12, lect. 3, me° | Joannes 15, 16. Manichaeus 3. Oratio 98, 99.

Matthias electus est sorte idest per divinum donum: declarans eum electum esse divinitus 2-2, q. 95, 8, c. | 4, d. 24, L. | Opus. 25, c° 5 | Eph. 4, lect. 4, me°.

Maturatio est species digestionis, scilicet naturalis, qua digestum ad ultimam perfectionem naturalem perducitur 4, d. 11, q. 2, art. 3, q. 3, 1m | 2m. * Acerbum. Puer 2.

Matutinale. Vigilare.

1 MATUTINAE dicuntur de sero in aliquibus ecclesiis, in diebus solemnibus. Quol. 5, fi. * Angelus 324, etc.

2 Matutinae licite dicuntur de sero, propter honestas causas, sicut et alia officia praeveniri possunt, non autem propter somnolentiam. Quol. 5, fi. * Daemon 20. Officium 11. Oratio 7, 49. Tempus 44.

3 Immo non est simile, de praeveniendo praeceptum et differendo; quia praeceptum nullo modo quis transgredi debet ut praeveniat. Sed si transgressus fuit differendo, debet illud quantum potest implere, in quocumque tempore 4, d. 2, q. 1, art. 3, 4m.

Mauri. Error 11.

Maxilla. Mandibula.

Maximum per se est causa aliorum non autem per accidens. Pa q. 3, 6, 8m.

Meatus. Cete 5.

Mechanica. Ars 11, 12. Circumstantia 7. Festum. Officium 8. Operatio 22. Praeceptum 46, etc. Sabbatum 6, etc.

Mediate. Angelus 24.

1 MEDIATOR Dei et hominum, est solus Christus principaliter, instrumentaliter autem sunt prophetae et sacerdotes utriusque Testamenti et angeli. Non autem Spiritus sanctus, nec daemon 3a q. 26, 1, o. | 3, d. 19, art. 5, q. 3, o. | Opus. 3, c° 22 | Opus. 60, c° 18 | Gal. 3, lect. 7, fi.

2 Immo Christus cum sit Deus non est mediator Dei et hominum 3, d. 19, a. 5, q. 2, o. | L. fi.

3 Christus secundum quod homo, est mediator Dei et hominum, et secundum quod est persona composita. Non autem secundum quod Deus 3a q. 26, 2, o. | 3, d. 19, art. 5, q. 2, o. | L. fi. | 4, d. 43, art. 2, q. 1, c. | d. 48, q. 1, 2, c. | Verit. q. 29, 4, 9m | 5, 5m | 1a Tim. 2, lect. 1, fi. | 2a Tim. lect. 1, fi. * Balivus. Intellectus 116. Maria 53. Sacerdos 41, 42. Simonia 31, 40.

Medicamentum. Sacrificium 31.

Medicativa. Indulgentia 3.

1 MEDICINA duplex: scilicet removens morbum et promovens ad perfectam sanitatem. Prima convenit infirmis, secunda vero sanis 3a q. 80, 4, 2m | 4, d. 9, a. 3, q. 1, 2m | d. 24, q. 1, a. 3, q. 1, 3m.

2 Ars medicinae est practica, ut pote ordinata ad operationem. Verit. q. 2, 8, c. | Trin. q. 5, 1, 4m.

3 Immo est speculativa. Trin. q. 5, 1, 5m.

4 Ars medicinae duplex: scilicet speculativa et practica. Verit. q. 2, 8, c.

5 Objectum artis medicinae, est sanitas, quia nihil considerat nisi in ordine ad eam 2-2. q. 1, 1, c. * Ars 18. Aegritudo 3. Confessio 15. Consolidativum. Delectatio 59, 73. Fractio 2. Indulgentia 3. Jejunium 39, 40, 43.

6 Pro necessitate corporis, licet uti pretiosis medicinaliter. Sed in pertinentibus ad solam decentiam honestatis, debemus esse contenti simplicibus 3a q. 51, 3m. Aegritudo 4. * Juramentum 6. Oratio 52. Poena 13, 36, 37, 58, 61. Physica 12, 13. Poenitentia 104. Temporale 3.

7 Medicinae conservantes visum, faciunt videre. Pa q. 3, 7, c.

1 MEDICUS accipiens in curam, infirmitatem desperatam, nulli facit injuriam 2-2, q. 71, 3, 1m.

2 Sapientis medici est a levioribus medicinis incipere et minus periculosis 4, d. 18, q. 2, art. 4, q. 3, c.

3 Dicitur sapiens medicus qui est certissimus in his quae sunt medicinae; et similiter sapiens faber, et sic de aliis; quia scientia per quam aliquis est idoneus ad docendum, potest aliquis scire per certitudinem se habere. Quol. 3, 9, c. | Isa. 3, prin°.

4 Unus medicus ab alio medico curatur, non quidem inquantum est medicus, sed inquantum est infirmus 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 4, 4m fi.

5 Sapiens medicus, permittit minorem morbum, vel procurat, ut curet, vel vitet majorem 1-2, q. 101, 3, 3m | 2-2, q. 162, 6, 3m | 4, d. 33, q. 2, a. 2, q. 2, 5m | Verit. q. 5, 4, 4m | q. 25, 7, 5m | Ma. q. 1, 5, c. | Rom. 8, lect. 6, prin° | 2a Cor. 12, lect. 3, prin°.

6 Sapiens medicus dimittit aliquem morbum non curatum, qui non possit curari sine periculo majoris morbi. Verit. q. 25, 7, 5m fi. * Daemon 3. Dimittere. Malum 22. Socrates 5, 6.

7 Medicus procurat febrem, ut curet spasmum 2a Cor. 12, lect. 3, prin°.

8 Medicus tenetur gratis curare pauperes, quando nec per se, nec per alios magis conjunctos, nec per eos qui magis possent, valent curari 2-2, q. 71, 1, c.

9 Melior est medicus qui efficaciori via sanitatem inducit. Cae. lect. 8, fi.

10 Subtiles medici per pulsum deprehendunt interiores animae passiones 2, d. 15, q. 1, 3, 4m | Opus. 10, c° 38, fi.

11 Medicus quadam coactione utitur in phraeneticum, qui ejus curam non vult recipere. Et huic similatur correctio praelatorum quae habet vim coactivam, non autem simpliciter correctio fraterna 2-2, q. 33, 6, 1m.

12 Medicus dum videt urinam, non minus potest considerare regulas artis de coloribus urinarum. Sic quando unum duorum est ratio alterius, occupatio animae circa unum, non impedit vel remittit occupationem ejus circa aliud 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 3, 4m.

13 Medici judicant aliquem esse invidum, vel tristem, vel lascivum, vel aliquid hujusmodi, quorum inditia frequenter vera sunt, eo quod ut in pluribus, ratio passionibus succumbit et ab eis deducitur, quamvis non de necessitate, eo quod ratio imperium super passiones habet 2, d. 15, q. 1, 3, 4m | Opus. 10, c° 38, fi. * Intentio 12.

Medietas. Misericordia 3. Restitutio 16. Usura 28, 208.

Mediocre. Corpus 65. Loqui 3. Magnanimitas 6. Magnificentia 9. Modestia o. Tyrannus 3. Vinum 2.

Mediolanensis. Ambrosius 1.

Meditatio. Amicitia 26. Amor 57. Apertio 2. Charitas 91, 144. Contemplatio 4, 8, 15. Devotio 5, 6, 7. Laus 21. Lingua 1. Memoria 16, 22. Missa 5. Nomen 14. Officium 1. Oratio 61. Salvari. 8. Sapientia 9. Speculatio. Vacare. Veritas 31. Virginitas 5.

1 MEDIUM rei triplex: scilicet arithmeticum, geometricum et musicum. Virt. q. 1, 13, 7m. * Accidens 26, 90, 91, 92, 102. Accidentaliter

2, 5, o. | Opus. 61, c° 24 | 26 | Psal. 5, me°. * Perjurium 1.

7 Mendacium officiosum habet plus de ratione mendacii, quam mendacium jocosum, quia habet plus de assertione, sed habet minus de malo d. 38, 5, 3m.

8 Mendacium est peccatum mortale tantum tripliciter: scilicet secundum se idest quando est contra charitatem Dei vel proximi: ex intentione, et ratione scandali 2-2, q. 69, 1, 2, o. | q. 70, 4, c. | q. 110, 4, o. | 3, d. 38, 4, o. | 4, d. 16, q. 4, a. 1, q. 3, c. | Quol. 8, 14, o. | Quol. 9, 17, c. * Veritas 55.

9 Mendacium, per se, directe et formaliter, opponitur virtuti, quae dicitur veritas 2 2, q. 110, 1, o. | 2, c.

10 Dicens verum, credens se dicere falsum, dicit mendacium per se et formaliter, non autem e converso, nisi per accidens et materialiter 2-2, q. 118, 1, o. | d. 38, 1, 4m | 4, d. 21, q. 2, 3, 4m | Quol. 6, 17, c. * Calumnia o.

11 Immo mentitur, sed non dicit mendacium 3, d. 38, 1, 1m. * Credere 13.

12 Intendens significare falsum nutibus, mendacium dicit 2-2, q. 220, 1, 2m | 3, d. 38, 1, 2m | Quol. 6, 17, c.

13 Mendacium verbo, vel facto vel nutibus, est aequaliter peccatum 2-2, q. 111, 1, c. | 4m | Quol. 6, 17, c.

14 Mendacium non est semper in factis, sicut in verbis, quando significatur aliter quam res sit, quia facta non ordinantur sic ad significandum, sicut voces 3, d. 38, 3, 5m | Verit. q. 23, 3, 2m. * Daemon 80, 110. Fictio 1, 3. Jacob 2. Juramentum 14. Miraculum 41, 44. Praelatio 22. Religio 46, 47. Simulatio. Testis 7, etc.

15 Nullus debet dicere mendacium, ut ipse vel alius evadat mortem, vel immunditiam corporalem 2-2, q. 110, 3, 4m | q. 113, 1, 3m | 3, d. 38, L. | Ma. q. 15, 1, 5m.

16 Si Judas patriarcha, non servasset promissum Thamar nurui ejus, mendacium ejus fuisset perniciosum 4, d. 33, q. 1, a. 3, q. 2, 1m. * Veritas 55.

17 Dicere falsum in disputatione, non est mendacium, nisi asseratur 3, d. 38, 5, 1m. * Fictio 1, 3.

18 Nec mendacium, nec aliquid quod ex genere suo non est peccatum mortale, est perfectis peccatum mortale, nisi sit contra eorum votum, vel ratione scandali 2-2, q. 69, 1, 2, o. | q. 70, 4, c. | q. 110, 4, 5m | 3, d. 38, 4, 4m.

19 Si res visa, vel audita, recitetur non eodem modo, nec eisdem verbis, non est mendacium, ut patet in evangelio, et in aliis Scripturis divinis, in quibus nihil est falsum 2 2, q. 110, 3, 1m * Obstetrix 2.

20 Non servans promissum, propter superveniens impedimentum, vel re mutata, excusatur a mendacio, ut sanctus Paulus 2-2, q. 110, 3, 5m | Rom. 15, lect. 3, me°. * Praelatio 22. Thamar.

21 In sacra Scriptura, aliqui laudantur dupliciter: scilicet ut exempla perfectae virtutis, ut Abraham, et Jacob, et propter indolem virtutis, ut Judith, et obstetrices. Primi excusantur a mendacio, quia figuraliter et prophetice loquuti sunt, non autem secundi, licet verum dixerint mystice 2-2, q. 110, 3, 3m | q. 111, 1, 1m | 2m | 3. d. 38, 3, 1m | 4m | Quol. 8, 14, fi. Abraham 9, 10. Jacob 2. Judith.

Mendax. Abraham 9, 10. Credere 13. Juramentum 14. Mendacium o. Miraculum 44.

Mendicitas duplex: scilicet contraria voluntati, et voluntaria. Prima est occasio furti et perjurii, non autem secunda, ideo Christus elegit eam 2-2, q. 187, 5, c. | 3, d. 40, 3, 1m | Cg. 3, c° 133 | 135 | Quol. 7, 18, 5m | Opus. 17, c° 14 | 15 | 16 | Opus. 19, c° 7 | Opus. 20, lib° 4, c° 15. * Alexius. Religio 88, 89. Turpitudo 2. Usura 261.

1 MENS dicitur a metiendo, vel a meminendo 1a q. 79, 9, 4m | 1, d. 3, q. 5, c. | Verit. q. 10, 1, c. * Accedere 1. Accidia 1, 2, 8. Actio 16, 17. Adam 14. Adoratio 2, 8. Adventus 2, 8, 4. Angelus 317, 332, 378, 454, 904. Anima 27, etc. 100. Animus. Appetitus 89. Argumentum 1. Artificiale 6. Ascensus. Aureola. Baptismus 192, 212. Beatitudo 102. Beneficium 16. Caecitas 1, 2, 3. Charitas 30, 31. Conceptio 1. Contemplatio o. Contrarium 16. etc.

2 Mens dicitur tripliciter: scilicet natura intellectiva, intellectus, et memoria 1a q. 79, 1, 1m | 1, d. 5, q. 5, c. | Verit. q. 10, 1, c. * Aeternitas 40. Conversio 8, 9. Cultus 1, 2, etc. 12, etc. Daemon 82, 96. Damnatio 18. Delectatio 91. Destinatio. Devotio 1, etc. 10, etc. Deus 159, 185, 196, 202, 208. Dies 12. Effectus 7. Evagatio. Eucharistia 241, 245. Excessus 2. Extasis o. Fatum 4. Forma 138, 167. Fortitudo 1, 2, 7, 50. Gratia 2, 115, etc. 152. Gula 3, 4, 11. Habitudo 1. Hymnus. Idea 1, etc. 17. Illabi. Imago 18, 23, etc. Importunitas. Innocentia 14, 15. Jejunium 10.

3 Mens in anima nostra, dicit illud quod est altissimum in virtute ejus. Verit. q. 10, 1, c. fi. * Intentio 2. Ira 20. Judicium 82. Juramentum 14. Justificatio 5, 13. Laus 17, 18. Lucerna. Lucia. Luxuria 1, 16, 22, 24. Maria 53. Memoria 19. Mentale. Missa 4. Missio 25. Mulier 6, 17. Mundus 5. Nomen 36. Nubes 3. Oblatio 16. Oratio 1, etc. 13, 21, 23, 29, 43, 45, 56. Organum o. Paulus 12.

4 Mens ut in ea est imago, nominat potentiam animae, non autem essentiam animae, nisi inquantum ab ea fluit talis potentia. Verit. q. 10, 1, o. * Pax 6. Peccatum 18, 195, 197, 397. Perseverantia 5. Praeceptum 45, etc. 111, etc. Praedestinatio 2. Praelatio 18. Praemium 3, etc. Promulgatio 1. Prophetia 15, 16, 55, 89. Purgatio 2. Quies 6. Raptus. Ratio 1, etc. Sabbatum 2. Sacramentum 49. Sanctificatio 1. Sanctitas 5. Sanctus 7. Sanitas 8, 9. Sapientia 22, etc. Scientia 25, 94. Servitus 7, 16. Sexus 3. Simonia 1, 29. Sobrietas 5. Somnus 2, 3. Speculum 4.

5 Notitia et amor, dupliciter comparantur ad mentem: scilicet primo ut ad amantem et cognoscentem, secundo ut ad cognitam et amatam. Et sic excedunt mentem. Et dissimiliter se habent ad caetera accidentia. Verit. q. 24, 4, 14m. * Spiritus 4, 5. Status 2. Studium 1. Testamentum 4. Unctio 15. Universale 1. Vagatio. Verbositas. Verbum. Virginitas 3, etc. Virtus 27, 56, 186. Visus 3. Vita. Voluntas o. Vox 12.

6 Aliquid inhaerens menti rationali, est majus ea secundum quid, non autem simpliciter: sed nihil subsistens praeter Deum est majus ea 1a q 16, 6, 1m.

7 Mens dolore absorpta, consolationis verba non recipit. Job 2, lect. 2, fi.

Mensa in sacra Scriptura triplex: scilicet mensa veteris legis, novae legis et patriae caelestis. Psal. 22, fi * Christus 197. Excommunicatio 21. Sanctus 8.

Mensis aprilis, est primus mensis apud judaeos 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 1, 4m. Pascha 3. * Jejunium 20. Juppiter. Luna 4. Martyrium. Matrimonium 50. Menstruus 3. Neomenia. Praedicare 21. Septimus. Servitus 10. Usura 128, 148, 214.

1 MENSTRUUS sanguis, est in feminis, loco seminis. Et est propria materia corporis Christi, et aliorum, non autem semen feminae 3a q. 31, 5, o. | 6, 3m | q. 32, 4, c. | q. 35, 3, 3m | 2, d. 18, q. 1, 1, 2m | d. 30, L. me° | 3, d. 3, q. 5, 1, o. | d. 4, q. 1, 1, c. | 2m | Meta. 5, lect. 3, prin°. * Anima 352. Basiliscus. Semen 1, 7.

2 Immo ex sanguine menstruo, non formatur conceptus 3a q. 31, 5, 3m.

3 Sanguis menstruus, quem feminae per singulos menses emittunt, habet impuritatem corruptionis, nec est materia foetus sed purgamentum ejus 3a q. 31, 5, 3m.

4 Menstruum non est sanguis primo generatus ex cibis, sed est residuum ejus quod ab ultima digestione, nutritiva ministrat generativae 3a q. 31, 5, c. | 3, d. 3, q. 5, 1, 5m.

5 Menstruum est potentia totum, secundum potentiam passivam, sicut semen viri est potentia totum, secundum potentiam activam 3a q. 31, 5, 1m | 6, c. | 3, d. 3, q. 5, 1, 4m.

6 Menstrua habent formam sanguinis, propter indigestionem, ex defectu caloris 3, d. 3, q, 5, 1, c.

7 Menstrua in feminis incipiunt eodem tempore, quo semen in viris, scilicet circa ortum pilorum, et aliorum signorum pubertatis 3, d. 3, q. 5, 1, c.

1 MENSURA duplex: scilicet intrinseca, et extrinseca. Prima est in quolibet mensurato subjective, secunda vero in uno solo 2, d. 2, q. 1, 2, 1m | Verit. q. 1, 5, c. * Accidens 27, 28. Actio 94, 96. Actus 161, 170. Addere 13. Albedo 1. Angelus 195, etc. 238. Anima 21, 22. Appetitus 9. Beatitudo 33. Bis. Bonitas 74. Campsoria 2.

2 Mensura intrinseca, est semper coaeva mensurato, non autem mensura extrinseca. Verit. q. 1, 5, c. * Charitas 107, etc.

3 Mensura duplex: scilicet aequiparata mensurato per replicationem, et ratio cognoscendi ipsum 1a q. 3, 5. 2m | Opus. 36, c° 3. * Caelum 73, 75. Commensuratio o. Conceptio 5. Contemptus 1, 3. Corpus 11. Creatio 46, etc.

4 Mensura est illud, per quod cognoscitur quantitas rei. Et est quid minimum, vel simpliciter, ut in numeris in quibus primo invenitur, vel quo ad nos, ut in continuis; deinde primum in quolibet genere 1-2, q. 90, 1, c. | 1, d. 8, q. 4, 2, 3m | Meta. 5, lect. 8, me° | Lib° 10, lect. 2, prin° | Posterm lect. 36, fi. * Aeternitas 7, 17, etc. Aevum 3, 10. Delectatio 105. Deus 57, 127. Difficile 7, 8. Divino 3. Donum 24. Duratio o. Eucharistia 279. Fieri 5. Incipere 2.

5 Non oportet, quod omnis mensura sit omnino infallibilis et certa, sed ut est possibile, in genere suo 1-2, q. 91, 3, 3m | q. 97, 1, 2m. * Indulgentia 17. Infinitum 7. Instans 2, 7, 8, 11, 27. Intellectus 201, 279, 280, 285. Ira 67.

6 Omnis mensura, in suo genere, se ipsa mensuratur, scilicet linea per lineam, et tempus per tempus. Poa q. 3, 17, 21m. Numerus 5, 6, 18. Motus 6, 50. * Lex 8, etc. 62, 154, 155, 160. Locus 4, 15, etc. Lux 9. Meritum 8. Modus 1, 5.

7 Oppositum videtur dicere 1a q. 66, 4, 5m | 1, d. 3, L. prin° 2, d. 1, q. 1, 6, 4m.

8 Mensura debet esse homogenea, idest ejusdem generis cum mensurato 1a q. 3, 5, 2m | 1-2, q. 19, 4, 2m.

9 Oppositum videtur dicere. Poa q. 7, 4, 7m. * Peccatum 213. Pietas 16.

10 Mensura proxima proportionata mensurato, debet esse homoge-

MERITUM

METAPHYSICA

6 Miscibilia facta vera mixtione non manent actu, sed virtute tantum 2, d. 30, q. 2, 1, c. | Cg. 2, c° 56, 2m prin° | lib° 4, c° 35, 3m.

Moabitae. Amalecitae. Ruth.

Mobile. Accessus 2. Aevum 3. Amor 250. Angelus 133, 461. Anima 286. Apostoli 35, 57. Caelum 59, 61. Contrarium 29. Creatio 46. Dispositio 23. Fatum 9. Flexibile. Habitus 2, 3, 31. Infinitum 25. Instans 1, 2, 11. Intellectus 216, 217. Labor 7. Lingua 5. Materia 21. Moralis 2. Motus 79, etc. Naturale 8. Operatio 37. Peccatum 80. Physica 3, etc. Pietas 8. Relatio 40. Scientia 46, 51. Tempus 4. Tremor 2. Vacuum 2.

1 MODALIS distinctio, per sensum compositum et sensum divisum, non tenet in formis inseparabilibus 1a q. 14, 13, 3m | Verit. q. 2, 12, 4m | q. 6, 3, 8m | Opus. 40, o. * Modus 2. Propositio 10, etc.

2 Omnis propositio modalis de dicto est singularis, de re autem judicatur secundum quantitatem subjecti. Opus. 40.

Moderamen. Occidere 20.

Moderatio. Addiscere 2. Animus 2. Contritio 6. Delectatio 94. Liberalitas 4. Modestia o. Mors 24. Negotiatio. Palpebrae. Potus. Principatus 1. Temperantia 9, 18, 25, 31. Virtus 108, 114.

Moderativum. Bonitas 207. Clementia 4, 7. Contentio 1. Contritio 6. Fortitudo 4, 6, 26, 48. Gaudium 2. Infirmitas 5. Juramentum 21. Justitia 55. Magnanimitas 7. Modestia 1, 4. Perseverantia 4. Principatus 1. Religio 82, 87. Satisfactio 7. Studiositas 3. Temperantia 31.

Moderatum. Addiscere 2. Advocatus 8. Modestia 4. Passio 73. Teloneus. Usura 256.

Moderni. Adventus 9. Fides 67. Firmamentum. Terra 10.

1 MODESTIA est virtus moderativa passionum. Ideo adjungitur temperantiae ut virtuti principali, quia est circa difficillima 2-2, q. 143, o. | q. 160, o. | 2, d. 44, q. 2, 1, 3m | 3, d. 33, q. 3, art. 2, q. 1, c. | 3m | Titum 3, lect. 1, prin° | 1a Cor. 10, lect. 1, prin°. * Beatitudo 142.

2 Modestia est circa rationes interiores et exteriores 2-2, q. 106, 2, a. | 1m | q. 168, 1, o. | 3, d. 33, q. 3, art. 2, q. 1, 3m.

3 Immo modestia est tantum in exterioribus gestibus 3, d. 33, q. 3, art. 2, q. 1, 3m.

4 Modestia moderatur exteriorem hominis vitam in incessu habitu et hujusmodi, sed epiikia moderatur observantiam verborum legis: potest tamen esse, quod nomen epiikia apud graecos per quamdam similitudinem transfertur ad omnes moderationes 2-2, q. 120, 2, 3m. Eutrapelia. Fructus 5. Imperator 6. Justitia 55. Ornatus 4.

5 Partes modestiae, a diversis assignantur diversimode 2-2, q. 160, 2, 2m.

6 Partes modestiae secundum Andronicum sunt tres: scilicet bona ordinatio quae discernit quae et quo ordine sunt agenda: ornatus qui servat decentiam in agendis: et austeritas, scilicet verbis 2-2, q. 143, c. fi. | q. 160, 2, fi. | q. 168, 1, c. fi. | 4, d. 33, q. 3, a. 2, q. 3, c. Austeritas 1. Ornatus 4. * Scrutatio.

7 Partes modestiae secundum Tullium sunt quatuor: scilicet humilitas, studiositas, mansuetudo et simplicitas. Et secundum Aristotelem, etiam eutrapelia 2-2, q. 160, 2, c. | q. 161, 4, o. | q. 166, 2, c. fi. | q. 168, 2, c. fi. | 3, d. 33, q. 3, art. 2, q. 1, 3m | q. 3, c. Eutrapelia.

8 Sub modestia continetur omnis moderatio motuum corporalium et rerum exteriorum et spei, secundum Tullium 2-2, q. 143, 4m | q. 160, 2, c. | Titum 3, lect. prin°. * Temperantia 9, 13.

Modicum. Amor 62. Angelus 89. Augustinus 2. Aurora. Baptismus 6. Charitas 73. Dies 18. Eleemosyna 19, 21, 22. Eucharistia 198. Furtum 2. Geometra 1, 2. Jejunium 37. Potus. Principium 27. Sexus 1. Sidera. Stultitia 2. Synderesis 4. Tactus 11. Tarditas 1.

Modificari aliquo, dicitur dupliciter: scilicet formaliter per proprium modum rei, et effective ab eo qui dat modum omni rei, scilicet Deus 1, d. 3, q. 2, 3, 3m. * Addiscere 2. Temperantia 18.

Modius. Usura 106, 148.

1 MODUS mensurationem quamdam importat 3, d. 27, q. 3, 3, c. | 4, d. 16, q. 3, a. 1, q. 2, 6m.

2 Modus est determinatio rei, per nomen adjectivum, vel adverbium. Et est triplex: scilicet subjecti, praedicati, et totius compositionis, a quo propositio dicitur modalis. Opus. 40, prin°. * Absolvere 29. Accidens 4, 69, 74. Accidentaliter 3. Actio 15, 98. Actus 11, 14, 19, 20, 30, 44, 191, 200. Adam 32, 79. Addere 6, 8. Adjectivum 3, 12. Adinventio. Adjurare 3. Agens 40, 63, 70, 106. Altitudo 1. Amor 7, 9, etc. 196, 268. Angelus 5, 9, 165, 222, 261, 301, 410, 418, 429, 503, 587, 626. Anima 14, 62, 153, 203, 293, 317, 339, 360. Animal 18. Annuntiatio 6, 8. Appetibile. Appetitus 75, 79. Appropriatio 5. Ars 13. Ascendere 8, 18. Assistere 5. Assumere 1, 11, 28. Aversio 17. Baptismus 38, 69, 72, etc. Bestialitas 1. Blasphemia 22. Bonitas 38, 161, 231. Caelum 67. Cete. 5. Charitas 53, 57, 107, 108. Clementia 5. Cognitio 63, etc. Communicabile 2. Communicatio 1. Comprehendere 1, 4.

3 Modus rei duplex: scilicet substantialis, et accidentalis. Verit. q. 21, 6, 5m | 9m. * Confessio 28, 92, etc. Confirmatio 30. Conservatio 8. Consilium 19. Contentio 1, 2. Contingens 10. Contrarium 15. Contritio 11. Contumelia 4. Conversio 12. Corona 3, 5. Credere 12. Crudelitas. Cultus 10. Datio 15. Daemon 17, 102, etc. Demonstratio 11. Denominatio 1. Deus 39, 147, 338. Dictio 3. Definitio 8, 36, 44. Distantia 7. Divisio 5, 13. Docere 5.

4 Omnis modus, secundum se est bonus. Sed dicitur malus per accidens, quia est minor quam debet, vel respectu hujus. Similiter species, et ordo 1a q. 5, 5, 4m | Verit. q. 21, 6, 10m. * Aequivoca 3, etc. Aeternitas 36. Doctor 3. Doctrina 1. Dominium 13. Donum 6, 11, 22. Effectus 10. Elephas 8. Ens 1, etc. Enuntiatio 5. Esse 56, 78, 89. Eva 1. Evangelium 7. Eucharistia 7, 89, 118, etc. Excessus 2. Exemplar 5. Fides 113, 131. Fieri 1. Filiatio 9. Finis 77, 99. Flagellum 3. Forma 4, 47, 51, 68. Fortitudo 33, 42, 43, 58. Fructus 3, 4. Generatio 29, 33, etc. 51, 59, 67, 68, 72. Genus 3, 5. Grammaticus. Gratia 137. Habere 1, 6. Habitus 30, 60, 65, 82. Heroes 2. Homo 33, 39. Humilitas 23. Idea 9, 11. Imaginatio 3. Imago 24. Imperfectio 4. In 15. Infinitum 6, 23. Intellectus 35, 116, 162, 176, 222, 231, etc. Intentio 23, 24. Ira 3, 10, 17, 62. Jacob 5. Jactantia 5. Jejunium 23, 26, 40. Juramentum 16. Jus 3, 20. Justificatio 16, 35, 44. Legitimatio 1, 3. Lex 12, 41, 76, 118. Liberum 15. Litigium 2. Logica 8. Loqui 2, 3. Ludus 4, 6, etc. Lumen 1. Magi 11, 12. Magis 1. Magnanimitas 7, 22. Martyrium 5. Materia 39, Matutinae 3. Medium 6, 8. Mendacium 18. Metaphysica 38. Miraculum 5, 8, 10, 11, 39, 41. Misericordia 12.

5 In quolibet actu virtutis, oportet esse modum, ex commensuratione potentiae ad objectum 3, d. 29, 1, c. * Missio 5, 8, 11, 9, 41. Mors 12. Motus 21, 32, 57, 58, 81. Natura 48. Necessitas 5. Ninivitae. Nobilitas 1. Nomen 18, 31, 60. Omnis 3. Operatio 8, 10, etc.

6 Modus rei est in ipsa re, consequens substantiam ejus 4, d. 16, q. 3, art. 1, q. 2, 4m. * Oppositio 19, 20. Oratio 74. Ordo 4, 92. Papa 9. Passio 21, 87, 100, 120, 131. Peccatum 177. Poenitentia 75. Perfectio 20. Permissio 2. Perseverantia 4, etc. 9. Persona 21, etc. Pietas 9, 10. Potestas 13. Praeceptum 36, 37, 72, 90, etc. Praedicamentum 6. Praedicari 37. Primitiae 2. Princeps 28. Principium 2. Processio 4, 9, 15, etc. Pronomen 5. Prophetia 55, 57, etc. 70. Propositio 10, etc. Providentia 21, etc. Prudentia 5. Qualitas 12, 14, 15. Quantitas 13, etc. Qui est 2. Ratio 28, 50. Regula 6. Relatio 51, 75. Religio 44. Scientia 59, etc. 75, etc. 110, 113, 114, 124, 125, 127, 145, 146. Scriptura 12, 15, 16. Semen 7. Sensus 8, 9, 27. Sermo 1. Significatio 4, 5. Symbolum 10. Similitudo 9. Spes 25. Spiritus 20. Status 8. Subjectio 4. Subsannatio. Substantia 8. Sum. Suppositum 4, 10. Temperantia 8. Tentare 1, 6, 18. Tempus 27.

7 Non ponitur modus in Deo, quasi qualitas ejus. Po. q. 10, 2, 10m. * Christus 14, 50, 196. Theologia 13, 14. Unitas 38, 51. Usura 3, 9, etc. 28, 32, etc. 44, 70, 124, 139. Verbum 5, 30, 78, 69, 80, 85. Virtus 3, 9. Visibile 2. Visio 9. Vivere o. Voluntas 6, 38, 76. Votum 18.

8 Modus significandi in divinis nominibus, est quadruplex. Nomen 69.

Moles. Aequalitas 10, 28. Cete 2, 7. Deus 78. Quantitas 13, 16.

Molestia. Amor 62. Delectatio 64. Fortitudo 18. Halietus. Infestus Mansuetudo 2. Mulier 12. Peccatum 205. Usura 189.

Molle. Mollities 2. Pertinacia 2. Punctus 6. Tabula 2.

Mollescere. Delectatio 60.

Mollificatio. Amor 258.

1 MOLLITIES proprie respicit defectum delectationum. Sed deliciae respiciunt causam impeditivam earum, scilicet laborem vel aliquid tale. Ideo deliciae, sunt quaedam mollities 2-2, q. 138, 1, 2m. Concupiscibilis 6.

2 Mollis dicitur, qui recedit a bono propter tristitias causatas ex defectu delectationum, quasi cedens debili moventi, non autem si gravi moventi cedat 2-2, q. 138, 1, c. * Aegritudo 4. Incontinentia 5, 6. Ludus 6, 8, 10, 12.

3 Mollities est vitium oppositum perseverantiae. Et causatur dupliciter: scilicet ex consuetudine, et ex naturali dispositione 2-2, q. 138, 1, o. | 2, c. * Luxuria 14. Mollescere. Mollificatio. Mulier 6, 14, 16, etc. Ornatus 3, etc. Pertinacia 3.

4 Qui patiuntur muliebria, dicuntur molles, quasi mulieres effecti 2-2, q. 138, 1, 1m.

Momentaneum. Momentum. Instans o. Visio 15.

Momentum sumitur dupliciter: scilicet pro instanti, et pro tempore imperceptibili 1a Cor. 15, lect. 8, me°. * Bonitas 223. Instans o. Momentaneum. Nunc.

Monachus comedens carnes, non peccat mortaliter, nisi sit contra praeceptum praelati, vel comedat ex contemptu regulae seu statuti. Quol. 1, q. 20, o. * Advocatus 9. Benedictio 7. Canonicus. Confessio 78. Consecratio 14, etc. Eleemosyna 22. Episcopus 23, 27. Obedientia 35, etc. 37, etc. Professio o. Religio 65. Regularis o. Sarabaitae. Usura 248.

1 MONARCHIA quadruplex declaratur, quo ad principium, finem, et durationem, scilicet dominium sacerdotale, regale, politicum, et oeconomicum. Opus. 20, Lib. 3, c° 10 | 12. * Princeps 8.

2 Motus importat relationem 2, d. 1, q. 1, 5, 8m. * Assimilatio 3. Caelum 79, 133. Charitas 74. Creatio 1, etc.

3 Motus proprie significat actum imperfectum mobilis: sed secundum similitudinem, praedicatur de omni operatione 1a q. 9, 1, 1m | q. 14, 7, 2m | q. 18, 1, c. | 3, 1m | q. 19, 1, 3m | q. 50, 1, 2m | q. 53, 1, 2m | q. 58, 1, 1m | q. 59, 1, 3m | q. 73, 2, c. | 1-2, q. 31, 2, 1m | q. 109, 1, c, | 2-2, q. 179, 1, 3m | q. 180, 6, c. | 3a q. 21, 1, 3m | q. 34, 2, c. | 1, d. 37, q. 4, 1, c. | 1m | d. 45, 1, 3m | 3, d. 31, q. 2, a. 1, q. 2, c. | 4, d. 17, q. 1, a. 5, q. 3, 1m | d. 49, q. 1, a. 2, q. 3, 2m | Cg. 1, c° 13 | Lib° 2, c° 80, fi. | Verit. q. 4, 1, 1m | q. 28, 1, 14m | q. 28, 9, 11m | Poa q. 10, 1, c. | Anima. 5, c. | Phy. 7, lect. 1, fi. | Anima. 3, lect. 12, prin° a. * Delectatio 1, etc. Diffidentia. Divisio 17, 18, 19.

4 Omnis motus vel mutatio est actus existentis in potentia, inquantum hujusmodi 1a q. 9, 1, c. | 1m | 1, d. 8, q. 3, 1, c. | Cg. 2, c° 17, 1m | Phy. 3, lect. 2, o. | lect. 4, me°. * Dubitatio 1. Ens 15. Eucharistia 106, etc. 113. Expectatio 2. Fides 108, etc. 143.

5 Motus dicitur aequivoce, de operatione corporali et spirituali 1a q. 18, 3, 1m | q. 53, 1, o. | q. 56, 1, 3m | 1, d. 37, q. 4, 1, o. | 2, d. 5, q. 1, 1, 2m. * Generatio 7, 19, 24. Gratia 46. Judex 13. Mensura 18. Metaphysica 8, 28, 30, 31.

6 Motus univocatur ad minus in intentione generis. Ideo in omnibus motibus ordinatis ad invicem, est una mensura communis 2, d. 2, q. 1, 1, 3m. * Moralis 2. Passio 1, 13, 19, 27, 29, 65, 68. Physica 1, 3, etc. Quantitas 32. Rota. Tempus 4, 7, 10, etc. Terra 13. Vacuum 2. Virtus 211.

7 Omnes species motus aequaliter conveniunt in communi ratione motus 1, d. 15, q. 4, 2, 2m | 2, d. 2, q. 1, 1, 3m | 3, d. 33, q. 2, a. 1, q. 1, 2m.

8 Omnis motus vel mutatio, sequitur aliquam potentialitatem 1a q. 9, 1, c. | 1, d. 8, q. 3, 1, 2, c.

9 Motus duplex: scilicet naturalis et voluntarius. Et de ratione utriusque est, quod sit a principio intrinseco 1-2, q. 6, 1, 3m | 4, 5, c. * Actus 4, 169. Aer 2, 11. Aeternitas 14, 20, 27, 36. Amor 178, 224. Angelus 113, 142. Augmentum 1, 5, 6, 9, 13. Certitudo 11. Cessare 5. Charitas 66, 74, etc. 115. Concupiscibilis 5, etc. 10, 11. Contemplatio 23. Cor 3, etc. Delectatio 3, etc. 12, 32, 63, 73. Definitio 23. Demonstratio 15, 16. Dies 3, 25. Diffidentia. Divisio 17. Dolor 19. Duratio 2. Esse 47, 50.

10 Motus naturalis est tantum ad unam partem et perficitur quiete naturali, et est corporis existentis extra ubi naturale: voluntarius autem est ad opposita 1a q. 20, 1, c. | 3, d. 14, 3, c. * Eucharistia 106, etc. 113, 118, 136. Expectare 2. Fieri 1, 8, 9. Forma 133. Generatio 7, 19, 24. Grave 1, etc. Haeresis 146. Ignis 7. Illuminatio 1, etc. Imago 11. Inclinatio 4. Infidelis 10. Instans 2, 6, etc. Invidia 4. Justitia 21. Liber 11. Magi 2. Maledicere 2. Mare 2. Mathematica 3. Materia 25, 36, 44, 45. Mensura 18. Meritum 80. Misericordia 2. Modestia 1, etc. 8. Mutatio o. Natura 22. Peccatum 41, 98. Primi o.

11 Motus dicitur naturalis dupliciter: scilicet a principio activo, vel a principio passivo et materiali 1-2, q. 6, 5, 2m | 3a q. 32, 4, c. 2, d. 18, q. 1, 2, c. | 3, d. 3, q. 2, 1, 6m | 4, d. 43, a. 1, q. 3, c. fi. | Cg. 3, c° 22, 1m | Virt. q. 1, 8, 18m | Meta. 7, lect. 8, me° | Phy. 2, lect. 1, me°. * Providentia 30. Relatio 53. Scientia 46. Velox o.

12 Motus dicitur tripliciter naturalis: scilicet ex principio activo intrinseco, ex dispositione cum inclinatione ad contrarium et sine ea 2, d. 18, q. 1, 2, c. | 3, d. 22, q. 3, art. 2, q. 2, c.

13 Motus reducitur ad genus sui termini, inquantum procedit de potentia ad actum, quia terminus est in motu in potentia | 3a q. 62, 4, 2m | Poa q. 3, 3, 8m | Anima. 7, 3m. * Actio 56. Adaequari 1. Aeternitas 14, 20, 27, 36. Agens 21, etc. 45. Amor 178, 204, 205, 206, 226, 250, 251, 253. Annihilatio 1, 2. Avis 2. Bonitas 39. Concupiscibilis 5, etc. 10, 11. Contrarium 25. Corruptum 2. Creatio 8, etc. Creatura 23, 34. Dispositio 5, etc. Divisio 17, etc. Dubitatio 1. Ens 15. Ex o. Fides 90, 108, etc. Fieri 1, 8, 9. Finis 6, 118, 119. Generatio 7, 19, 21, 32, 70. Ignis 7.

14 Motus reducitur ad genus sui termini, quo ad substantiam suam, licet ponatur in praedicamento passionis, inquantum importat ordinationem moventis et mobilis 3a q. 62, 4, 2m | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 2, 1m | Poa q. 3, 3, 8m | Phy. 3, lect. 5, fi. 1. * Illuminatio 1, etc.

15 Motus abstrahit ab utroque termino, scilicet ab agente et patiente 2, d. 40, 4. 1m | Phy. 3, lect. 4, fi. etc. * Imago 11, 12. Instans 6, etc. 23, etc. Intellectus 213. Intensio 3. Intentio 10. Justificatio 5, 6. Medium 3, etc. Memoria 11.

16 Impossibile est, motum esse in aliquo genere, cujus specierum ratio consistit in indivisibili, ut substantia et situs. Phy. 4, lect. 7, prin° * Mutatio 4. Natura 15, etc. Naturale 8, 10. Nihil 1, 4. Numerus 18. Operatio 113. Passio 19. Physica 5. Pollutio 1, 6, 7. Principiatum 1. Processio 1, etc. Qualitas 7, etc. 14. Quando 2.

17 Nullus motus denominatur a subjecto, sed a termino 3a q. 35, 1, 2m. * Quantitas 18, 27, 32.

18 Terminus motus duplex: scilicet res ad quam tendit et quies in ea. Et uterque duplex: scilicet totius et partis 1a q. 5, 6, c. | 1-2, q. 11, 3, c. | q. 12, 2, o. * Quies 1, etc. Relatio 53. Scientia 96. Seraphin 2. Spes 2, 17.

19 Ad hoc quod aliquid sit terminus motus, requiruntur duo: scilicet quod habeat speciem, non autem quod sit in via ad speciem, et quod sit integrum. Ethi. lect. 9, prin°. * Successio o. Tempus 4. 7. Transubstantiatio. Vox 4.

20 Unitas cujuslibet motus consideratur principaliter ex termino. Poster. lect. 41, me°.

21 Unius motus non possunt esse plures termini ex eadem parte, nisi subordinati 1-2, q. 12, 3, 2m.

22 Abjectio termini a quo et introductio termini ad quem, sunt unus motus et duplex mutatio. Verit. q. 28, 1, 6, c. Alteratio 6.

23 Motus sumit speciem a termino, sed a principio habet quod sit motus naturalis. Cg. 2, c° 17, 2m | Poa q. 6, 1, 8, c. Divisio 19.

24 Motus ratione suae speciei, requirit terminum a quo et terminum ad quem 4, d. 12, q. 1, a. 3, q. 2, c.

25 Motus accipit speciem a termino ad quem, non autem a termino a quo 1a q. 23, 1, 3m. * Natura 15, etc. 19, etc.

26 Omnium motuum corporalium, subjectum primum est unum et fines sunt diversi; sed in motibus spiritualibus est e converso. Cg. 3, c° 58, fi.

27 Subjectum motus, est ens completum, idest ens in actu; subjectum vero mutationis, est ens in potentia 2, d. 1, q. 1, 2, c. | Poa q. 3, 2, c. * Actio 4, 33, 36, 49, 50, 51, 67, 72, 111, 112, 121, 122. Actus 168. Amicitia 10. Amor 168, 259, 276. Aquila 1.

28 Motus existentis in potentia est propter indigentiam suam, non autem motus existentis in actu, sed est propter indigentiam alterius 1a q. 53, 2, 3m.

29 Motus est actus imperfecti, sed operatio est actus perfecti 1a q. 18, 1, c. | 3, 1m | q. 53, 1, 2m | q. 56. 1, 3m | q. 58, 1, 1m | q. 59, 1. 3m | q. 73, 2, c. | 1, d. 4, q. 1, 1, 1m | d. 7, q. 1, 1, 3m | d. 37, q. 4, 1, 1m | 2, d. 11, q. 1, 1, c. | Anima. lect. 6, fi. | lect. 10, me°. * Contrarium 25. Fieri 1, 8, 9. Ignis 7. Numerus 18. Primi o.

30 In motu discreto, potest dici aliquid moveri in termino a quo, et in termino ad quem et in quolibet ubi in quo est mobile, quia successio diversorum ubi dicitur motus; non autem in motu continuo 1a q. 53, 1, 1m | 3, 3m.

31 Quaelibet pars motus continui, est motus; non autem in motu discreto 1, d. 37, q. 4, 1, 3m | 2, 2m.

32 Quando ex una causa proveniunt multi motus, tantum primus motus respicit necessario illud principalius, quod respicit causa: ceteri vero respiciunt principalius quod convenit ei secundum propriam rationem 1-2, q. 36, 1, 3m.

33 Motus, et partes ejus, differunt specie: quia forma totius et formae partium, differunt specie. Virt. q. 5, 4, c. | Ethi 10, lect. 5, me°.

34 Motus qui fiunt per diversa organa, differunt specie, ut ambulatio et volatio. Ethi. 10, lect. 5, me° | Meta. 10, lect. 11, prin°.

35 Oppositum videtur dicere. Phy. 7, lect. 8, prin°.

36 Motus aquae differt specie a motu terrae, et motus aeris a motu ignis; quia unus motus simplex, est tantum unius corporis simplicis, et e converso. Cae. lect. 4, prin°.

37 Motus dupliciter comparantur ad instrumenta, per quae fiunt motus: scilicet ut ad principia activa, et ut ad subjecta. Verit. q. 22, 10, 2m.

38 Ante quodlibet mutatum esse, est moveri 1, d. 37, q. 4, 2, 2m. Aer 2, 10, 11. Anima.

39 Philosophi secundum ordinem mobilium, posuerunt ordinem substantiarum separatarum 4, d. 45, q. 1, a. 1, q. 1, c.

40 In nullo motu praeter alterationem, abjicitur vel imprimitur aliquid in mobili 3, d. 15, q. 2, a. 1, q. 1, c.

41 Nomen motus et distantiae, et omnium hujusmodi, derivatum est a motu locali ad omnes alios motus 1-2, q. 7, 1, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 3, c. | Poa q. 10, 1, c. prin°. * Appetitus 17, 19, 26, 33, 50, 56, etc. 66, 67, 71, 72, 75, 86. Calor 2, 3, 7. Continuum 3.

42 Sine motu locali, nullus alius motus potest esse. Cg. 3, c° 82, 5m | Meta. 12, lect. 8, fi.

43 Motus localis est causa aliorum motuum. Quol. 3, 6, 2. * Daemon 112, etc. Descendere 10.

44 In motu locali includuntur omnes alii motus, ut in causa, propter primum motum: quia est causa omnis motus corporalis 1, d. 8, q. 3, 3, 3m | Phy. 4, lect. 17, prin°. * Duratio 2. Eucharistia 118. Ex 4. Forma 133.

45 Motus localis est perfectior ceteris motibus 1a q. 110, 3, c. | 2-2, q. 180, 6, c. | 2, d. 12, 1, 5m | Cg. 3, c° 82, 5m | Poa q. 6, 3, c. | Ma. q. 16, 10, 1m | Phy. 8, lect. 14, fi. 1. * Generatio 22. Illuminatio 1, etc. Infinitum 25. Invidia 4. Locus 22, etc.

46 Motus localis est primus 1a q. 67, 2, 3m | 2-2, q. 180, 6, c. | 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 3, c. | Cg. 3, c° 82, 5m | 102, fi. | Poa q. 6, 3, c. | Ma. q. 16, 10, c. | Phy. 4, lect. 17, me° | lib. 8, lect. 14, o. * Luna 3. Mensura 18. Meritum 80. Mundus 7. Natura 19, etc.

88 Omne quod movetur, suo motu acquirit aliquid, et pertingit ad aliquid, ad quod prius non pertingebat 1a q. 9, 1, c. * Subjectio 2. Tarditas 2. Tempus 4, 7, 10, etc. Terraemotus 1. Vacuum 2. Velox o. Ventus 4.
89 Aliquid movetur in loco sicut est in loco, scilicet vel per se, vel per accidens dupliciter: scilicet vel ut forma, vel ut corpus motum ad motum alterius 4, d. 10, a. 3, q. 4, c. * Virtus 49, 54, 219. Visus 4, 7, 8. Vita 4, 26.
90 Nihil movetur per accidens, moto eo in quo est, nisi sit in eo definitive. Ideo Deus non movetur per accidens 1, d. 37, q. 4, 1, 4m | 2, d. 8, a. 4, q. 4, c. | 4, d. 10, a. 3, q. 4, c. * Christus 150, 154, 159, 160. Uti 23.
91 Id quod est in aliquo, movetur ad motum ejus in quo est, secundum quod dependet ab eo, non autem aliter. Ma. q. 2, 11, 15m.
1 MOYSES, secundum Dionysium, propter multam suam mansuetudinem, fuit dignus apparitione divina. Ideo mansuetudo debet maxime appeti 2-2, q. 157, 4, a. 1 | Psal. 24, meo. * Abstractio 19. Aer 13. Angelus 448, 619. Animal 74, etc.
2 Immo divina essentia non potest apparere alicui intellectui creato, sine lumine supernaturali idest gloria 1a q. 12, 2, c. | 1m | 5, o. * Aureola 24. Baptismus 4. Circumcisio 3, 15. Claritas 5.
3 Moyses ostenditur Deum per essentiam vidisse, in quodam raptu, sicut et de Paulo dicitur, ut in hoc judaeorum legifer et doctor gentium aequarentur, secundum Augustinum. Verit. q. 10, 11, 1m. Deus 171. Paulus 9. * Confessio 10. David 1.
4 Moyses fuit sacerdos, quasi sacra dans: quia accepit sacra a Deo immediate, et ea primo dedit populo: non autem fuit sacerdos, ex officio offerendi 4, d. 19, L. prino. * Deus 171, 172. Error 12. Festum 1, etc. 6. Jejunium 15, 16, 18, 19. Jeremias 2. Lex 18. Matrimonium 44, 124. Minister 1, etc. Miraculum 39. Naasson. Occidere 9.
5 Moyses non habuit faciem cornutam, sed radiantem 2a Cor. 3, lect. 2, meo. * Paulus 13. Peccatum 252, 253. Praeceptum 32, 139. Prophetia 10, 29, 79, 80, 81. Raptus 11. Scriptura 17. Sensus 41. Transfiguratio 2, 3. Usura 78, 295. Uxor 12, etc. Virginitas 35.
Muliebria. Miles 5. Mollities 4.
1 MULIER facta est ex viro, quadruplici ratione: scilicet ut primus homo esset similis Deo, in ratione principii, ut eam plus diligeret, ut ei praeesset, ut significaret quod Christus est principium ecclesiae 1a q. 92, 2, o. * Abraham 25. Absolvere 9.
2 Mulier debuit produci seorsum, in prima rerum productione, ut esset major discretio sexuum in hominibus, et ut vacent magis operationi nobiliori scilicet contemplationi 1a q. 92, 1, c. Accusatio 13, 23, 24. Adam 66, 77, etc. 91.
3 Mulier facta fuit in adjutorium viri, quo ad generationem tantum: quia in aliis melius adjuvatur vir per virum, quam per mulierem 1a q. 92, 1, c. prino | q. 98, 2, b. 2 | Opus. 73, co 17. * Adoptio 6. Affectio 4. Amazones o. Amor 239, 270.
4 Mulier in statu innocentiae, fuit imperfectior viro, et secundum corpus, et secundum animam: non autem in statu gloriae 1a q. 92, 1, 2m | 2, d. 21, q. 2, 1, 2m. Angelus 468. Assumere 36, 41. Baptismus 117, 118, 140, etc. Bellum 9. Castitas 4, 7, 11.
5 In statu innocentiae, fuissent tot mulieres, quot viri 1a q. 99, 2, 3m | 2, d. 20, q. 2, 1, 1m | Quol. 5, 8, o. * Caecilia. Clavis 12. Circumcisio 27. Civis 4. Cognatio 7, 8. Coma o. Conceptio 2, 38, etc. Costa o. Debitum 14, etc.
6 In actu tentationis diaboli, mulier assumebatur quasi instrumentum tentationis ad dejiciendum virum; quia mulier erat infirmior viro, unde magis seduci poterat 2-2, q. 165, 2, 1m. * Daemon 98. Delbora 1. Delectatio 88, 89.
7 Mulier propter elationem praecedentem, seducta est, ut crederet quod serpens haberet usum loquendi, non quidem per naturam, sed supernaturaliter 1a q. 94, 4, 1m | 2m | 1-2, q. 89, 3, 2m | 2-2, q. 163, 1, 4m | 4, 1m | 2, d. 22, q. 1, 1, o. | L. | d. 23, q. 2, 3, 1m | 2m | Verit. q. 18, 6, 3m | 1a Tim. 2, lect. 3, meo. * Devotio 12. Diana. Divortium o. Docere 5. Dominium 8, 9.
8 Naturale est mulieri, quod comam nutriat, propter dispositionem naturalem scilicet humiditatem et inclinationem 1a Cor. 11, lect. 2, meo | 1a Tim. 2, lect. 2, meo. Coma. * Eva o. Fornicatio 5, etc. Haeresis 117. Imago 22, 32. Incontinentia 6. Incubus. Lex 170. Luxuria 5, 9, 14, 20. Maleficium 4. Maria 2. Mas. Matrimonium 1, 2, 81, etc. Meretrix o. Miles 5, 10. Mollities 4. Nubere. Nuptiae o. Occidere 16. Ordo 97, 99. Ornatus 1, etc.
9 Mulieri dicitur naturale, concipere filium, quod tamen non potest naturaliter, nisi semine maris suscepto. Verit. q. 24, 10, 1m.
10 Illud quod est contra hoc naturale, nihil prohibet esse perpetuum, sicut quod aliqua mulier, perpetuo absque prole remaneat. Verit. q. 24, 10, 1m. * Papa 10. Pollutio 1. Princeps 6. Resurrectio 30. Semen 10, etc. Sexus o. Sirenae.
11 Mulier ignobilis sublimat se, si contrahat matrimonium cum nobili viro. Psal. 12, prino. * Sobrietas 5. Subjectio 4.
12 Solent mulieres in tribus molestae esse viris: scilicet in contemptu virorum, in superfluo victu, et in superbiae fastu. Isa. 4, prino. * Tentare 14, etc. Testis 7. Thomas 2. Verecundia 2. Vestis 7. Vir. Virginitas 13, etc.
13 Aufertur mulieribus virorum solatium quantum ad quatuor, quibus delectantur mulieres: scilicet in virorum pulchritudine, in virorum fortitudine, in virorum dignitate, et in virorum jucunditate. Isa. 3, fi. * Vinum 6.
14 Arguit Deus mulieres dupliciter: scilicet de superbia, et de lascivia. Isa. 3, meo 3, prino. * Usura 253, etc.
15 Superbiam mulierum arguit Deus dupliciter: scilicet superbiam in corde, et superbiae signum in corpore. Isa. 3, lect. 3, prino.
16 Arguitur lascivia mulierum in quatuor, quibus homines ad lasciviam provocabant: scilicet in ipso visu, in lusu, in incessu, et in lascivo ornatu. Isa. 3, meo. 3, prino.
17 Inspectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium, scilicet ad concupiscendum 2-2, q. 167, 2, c. | Job 31, lect. 1, prino.
18 In mulieribus non est sufficiens robur mentis ad hoc, ut concupiscentiis resistant 2-2, q. 149, 4, c. | q. 165, 2, 1m | 1a Cor. 11, lect. 1, fi. * Luxuriae 25.
19 Sanctificatus est tamen vir infidelis aliquando per mulierem fidelem, idest aliquando contingit, quod unus eorum per alium convertitur ad fidem, sicut Sisinius per Theodoram Romae tempore Clementis conversus est. Et similiter mulier infidelis, per virum fidelem, idest per ipsius admonitionem et doctrinam 1a Cor. 7, lect. 2, meo.
20 Non est crimen mulieris per violentiam violatae, si consensus non adsit 2-2, q. 64, 5, 3m.
21 Minus malum est mulieribus carnaliter commisceri, quam in vilia declinare flagitia. Opus. 29, libo 4, co 14.
1 MULTIFORME secundum essentiam est posterius uniformi: secundum respectus autem est e converso. Verit. q. 5, 2, 2m. Deus 321.
2 Principium dicitur multiforme dupliciter: scilicet secundum essentiam et secundum effectus. Verit. q. 5, 2, 2m. * Perfectio 42. Uniforme.
Multiloqium est filia gulae 2-2, q. 148, 6, c. | Ma. q. 14, 4, c. * Scurrilitas 2.
Multiplicatio. Absolvere 32. Angelus 53, etc. 404. Anima 72, 78, 79. Animal 28. Anthropospatos. Augmentum 21. Beatus 46. Benedictio 8. Bonitas 21. Causa 22. Circumstantia 25. Clamor 5. Costa 6, 7. Forma 33. Gaudium 2. Idem 3, 4. Infinitum 2, 3, 6, 12. Intellectus 16, 243. Jubilus 2. Lux 17. Maria 43. Mathematica 12. Missa 24. Nomen 43. Omnis 4. Operatio 28, etc. Oppositio 1, 4, 5, 19, etc. Panis. Passio 9. Processio 5, 20. Relatio 23. 95. Sacramentum 129, 144. Spes 37. Templum 7, 8. Tribus. Vita 41. Usura 29, 46, 49, 50, 51, 54, 183, 186, 256, 202, 294. Uxor 9.
Multiplicitas non est in Deo 1, d. 24, q. 2, 1, c. * Adam 63, 64. Amor 113. Chalcedonenses. Caecilia. Circumstantia 23. Consecratio 3. Corpus 32. Crux 4, 5. Deus 6, 310. Divisio 12. Embryo 4. Error 11. Fatum 3. Idea 17. In 20. Malum 63. Matrimonium 6. Nomen 32, 38. Oratio 27. Ordo 12. Peccatum 298, etc. Poena 12. Praedestinatio 38. Sensus 40, 41. Simplex 2, 4. Simplicitas. Societas 1. Spiritus 10. Terra 2. Tyrannus 1. Usura 7. Uxor 20. Verbum 27. Visio 15.
1 MULTITUDO praeter multa, est tantum in ratione, sed multitudo in multis, est etiam in rerum natura. Poa q. 3, 16, 16m.
2 Multitudo est quod est divisibile secundum potentiam in partes non continuas. Meta. 5, lect. 15, prino b. Accidentaliter 3. Actio 5, 82, etc. 117. Actus 117, etc. Addere 11. Adjectivum 6. Adoratio 6. Aequivoca 1, etc. Aeternitas 17, 41. Afferre. Agens 89, 90. Allicere. Amor 285. Angelus 55, 67, 211, 219, 346, 402, 404, 466, 482, 503, 517, 600. Anima 70, etc. 102, 163, 191, 304. Animal 9. Apostoli 21, 55. Avaritia 23. Baptismus 21. Beatitudo 18. Bonitas 227. Caelum 27. Caerimonia 6, 8. Capitale 1. Caput 2. Causa 23. Cereus. Cete 5, 6, 7. Charitas 54. Circumstantia 23. Civitas 1. etc. Cogitatio 1. Cognitio 38. Collectivum. Compositio 10. Commune 2, 14. Confessio 14, 71, 72. Consilium 13. Contrarium 24. Corpus 32. Creatura 7. Crimen. Damnatio 31, 66. Debitum 18. Demonstratio 13. Deus 3, 310. Differre 2. Dispensatio 23. Dispositio 21. Dissensio 4. Distinctio 2. Diversitas 5. Divinatio 1. Divisio 8. Christus 134, 135, 178, etc. 213. Doctrina 2. Dulcedo 5. Ecclesia 4. Eleemosyna 39. Elementum 7, 10. Elephas 3. Ens 19, 28. Epicycli 2. Esse 69. Eucharistia 11, 80, 88. Exemplar 3. Experientia 2. Fides 19, 113. Fieri 19, etc. Flumen 2. Forma 19, etc. 45, 133, 144, 147. Fortitudo 8. Fructus 19. Galilaea 2. Generale 1. Generatio 39, 63. Genus 16. Gratia 105. Habitus 53, 54, 60, 77. Haeresis 84, 150. Homo 33, etc. 40, 41. Idea 18, 45. Imperare 3. In 4. Individuum 6. Infernus 3. Infinitum 2, etc. Insensibilitas 3. Intellectus 16, 17, 34, etc. 53, etc. 175. Intentio 10, 12. Invidia 11. Hypothetica. Ira 6, 7. Jejunium 8. Jesus 5. Justitia 82. Latria 3. Lex 38, 56. Liberalitas 16. Litigium 1. Magdalena 4. Magnificentia 6. Matrimonium 33. Minister 6. Missa 15, 22, etc. Missio 42. Natura 39. Nomen 71, 72, 83. Officium 2. Opinio 4. Ordo 69. Pars 16, 29, 40. Pax 15. Peccatum 24, 27, 46, etc. 83, 159, 389, 390. Perfectio 21. Persona 13, 18, 32, etc. Poena 60. Potentatus. Potentia 56. Praeceptum 8, 71, 152. Princeps 3, 29. Principatus 8. Processio 5. Prudentia 29. Purgatorium 2. Relatio 27, 28, 95, 97. Requiri 2. Scandalum 20. Scientia 3, 123. Schisma o. Seditio 1. Signum 5. Speculum 6. Spes 35. Suppositum 8, 9. Templum 3. Trahere 2. Trinitas

2 Nativitas duplex: scilicet in utero idest conceptio, et extra futerum 3, d. 3, q. 1, a. 1, q. 3, 2m | d. 8, 1, 6m | 4, d. 42, q. 1, 2, 1m. * Eucharistia 209. Fatum 1. Fides 59. Filiatio 5, 6, 17. Fortuna 7, 8, 9. Generatio 3, 34, 35, 91. Haeresis 10, 36.

3 Nativitas attribuitur alicui dupliciter: scilicet ut subjecto nascenti, et ut termino. Primum convenit tantum supposito, secundum autem formae et naturae 3a q. 35, 1, c. | 2, c. | 3m | 4, c. | 3, d. 8, 2, 3, o. * Imaginatio 3. Invidia 12. Judaei 24. Legitimatio 1. Maria 5, 10, 11, 12, 13. Matrimonium 1, 47. Mulier 3, 5, 9, 10. Mutus. Nasci. Natum. Natura 1, 21. Naturale 5. Nomen 14. Pars 8. Periculum 1. Praeceptum 137. Primogenitus 1. Processio 32, 46.

4 Esse, fieri, et nasci proprie, convenit tantum subsistenti, sed convenit formis consequenter, accidentibus autem per accidens 3a q. 35, 1, o. | 3, d. 8, 2, o. * Prophetia 56. Puer 6, etc. 17. Semen 13, 21. Servitus 9, 10. Verbum 24.

5 Nasci et oriri, convenit omni et soli viventi generabili, sed secundum similitudinem convenit accidenti, aquae, et soli 1a q. 27, 2, c. | 3, d. 8. 1, o. | Meta. 5, lect. 5, prino.

6 Fructus arborum, capilli, ova, et hujusmodi, dicuntur nasci, sed non dicuntur filii 1a q. 27, 2, c. | 3a q. 32, 3, c. | 3, d. 4, L. | d. 8, 1, 5m | 2, 1m.

7 Nativitas hominis in die, melior est secundum astrologos, quam nativitas in nocte. Job 3, lect. 1, meo.

8 De Christi nativitate propheta mystice ponit tria: scilicet primo nativitatis principium, quod est triplex: scilicet caelum rorans, quasi principium effectivum scilicet per opera trium personarum; quia Pater ibi operatur, Filium mittendo, Filius carnem assumendo, et Spiritus sanctus conceptionem faciendo. Secundum principium nativitatis Christi, est nubes pluens, quod est principium praeparativum, in quo accipitur annuntiantis angeli officium, prophetarum vaticinium, et justorum desiderium. Tertium principium nativitatis ejus, est terra germinans, quod est principium susceptivum, scilicet Beata Virgo, cujus aperitur affectus, ad inveniendum gratiae privilegium, intellectus ad credendum angeli verbum, et uterus ad concipiendum Dei Filium. Isa. 45, fi.

9 Secundo propheta ponit nativitatis Christi ortum, qui comparatur rori, pluviae, et germini: quia Christus est ros ad refrigerandum, pluvia ad fecundandum, et germen ad fructificandum. Isa. 45, fi.

10 Tertio propheta ponit nativitatis Christi fructum, qui est justitia, quae cum Christo oritur tripliciter: scilicet quia eam opere implevit, sermone docuit, et eam nobis in munere dedit. Isa. 45, fi. * Abraham 19, 20.

11 Nativitas Christi ex parte matris fuit naturalis, sed ex parte operationis Spiritus sancti, fuit miraculosa. Unde beata Virgo est vera et naturalis mater Christi 3a q. 35, 3, 2m fi.

12 Christus potest dici bis natus 3a q. 35, 2, 4m | 1, d. 14, q. 1, 2, 4m | 3, d. 8, a. 4, q. 2, o. Conceptio 33. * Actus 195. Assumere o.

13 Nativitas Christi duplex: scilicet nativitas aeterna a Patre, et nativitas temporali a matre 3a q. 35, 2, o. | 5, c. | 1, d. 14, q. 1, 2, 4m | 3, d. 8, a. 4, q. 1, o. | Unio 2, 16m. * Dolor 42. Filiatio 5, 6, 17. Generatio 51, etc.

14 Christus non fuit subjectus tempori in nascendo, sicut ceteri homines; sed elegit tempus quo convenientissime nasceretur 3a q. 35, 8, o.

15 Christus natus est nocte: quia venit ad tenebras infirmitatis nostrae 3a q. 83, 2, 2m | 4m. * Genitus 2, 3.

16 Christus natus est in Judaea, anno quadragesimosecundo imperii Octaviani, completa hebdomada septuagesimanona, cessante in Judaea regno et sacerdotio. Opus. 20, libo 3, co 12, fi. * Haeresis 36. Imperator 6. Miraculum 18, 19.

17 Christus voluit nasci in Bethlehem, propter tria: non autem in Jerusalem, nec Romae, nec Nazareth 3a q. 35, 7, o. | q. 46, 10, 1m | Mat. 2. prino | Nazareth. * Musa 17, 21, 22. Notio 14. Obstetrix 1. Pax 22.

18 Christus voluit nasci de populo Judaeorum: quia decebat eum nasci ex populo pollente speciali praerogativa sanctitatis 1-2, q. 98, 4, c. | 1m | 5, c. | 3a q. 4, 6, 3m. * Christus 69, 170. Processio 32, 51. Sacerdos 15.

19 Christus nasci debuit ex virgine 3a d. 12. q. 3, a. 2, q. 1, o. | Cg. 4, co 45 | Opus. 3, co 221 | Opus. 60, co 7 | Mat. 1, meo.

20 Christus natus est per genitalia Beatae Virginis, dummodo per hoc, perfectioni virtutis virgineae nihil subtrahatur, secundum Hieronymum contra Helvidium. Et cum dicit Ambrosius, quod Christus aperuit matris suae vulvam, hoc dicit exponens illud, quod evangelista de lege induxit. Quod quidem ut Beda dicit, consuetae nativitatis more loquitur, non quod Dominus sacri ventris ostium, quod ingressus sanctificaverat, egressus devirginasse credendus sit. Unde illa adapertio, non significat reserationem communem claustri pudoris virginei, sed solum exitum prolis de utero matris 3a q. 28, 2, 1m | q. 35, 6, c. | 4, d. 30, q. 2, 3, a. 7, 7m | Quol. 6, 18, b. | c.

21 Natura divina nullo modo debet dici nata de Virgine, nisi natura divina sumatur improprie scilicet pro persona 3, d. 8, 3, o.

22 Natura humana in Christo, non est nata, sed est accepta per generationem: divina vero natura, nullo modo, nisi improprie supponat, scilicet pro persona 3, d. 8, 2, 3, o. | Opus. 1, co 17.

23 Nativitas Christi, non debuit omnibus manifestari, sicut adventus ejus, nec tantum parentibus, nec omnibus occultari 3a q. 36, 1, 2, o. | q. 39, 8, 3m.

24 Electi sunt convenienter aliqui, de qualibet conditione hominum, quibus ostenderetur primo nativitas Christi 3a q. 36, 3, o.

25 Christus manifestavit nativitatem suam, primo per alias creaturas, secundo autem per seipsum 3a q. 36, 4, o.

26 Nativitas Christi ostensa fuit per signa convenientia: scilicet per angelos, per stellam, et per inspirationem 3a q. 36, 5, o. | Opus. 60, co 7. Stella 7, 8.

27 Nativitas Christi fuit ostensa convenienti ordine: scilicet primo pastoribus, secundo Magis, tertio Simeoni et Annae 3a q. 36, 3, 6, o.

28 Quando Christus natus est, oleum fluxit Romae, et in Hispania apparuerunt tres soles paulatim uniti 3a q. 36, 3, 3m.

29 Ostensa nativitate Christi, Herodes turbatur ad dignitatem Christi, in figuram judiciariae potestatis ejus, et in figuram delectationis diaboli: sed Judaei turbantur, quia iniqui erant, et adulantes 3a q. 36, 2, 3m.

Natum. Agere 22. Anima 227, 252, 286. Animal 36, 48. Apprehensio 5. Aptitudo. Audacia 12. Bonitas 73. Capax. Desperatio 14. Electio 18. Falsitas 15. Habilitas o. Idoneus o. Mixtio 2. Privatio 7, 9, etc. Universale 24. Vita 4.

1 NATURA dicitur a nascendo 1a q. 29, 1, 4m | 3a q. 2, 1, c. | 3, d. 5, q. 1, 2, c. | Cg. 4, co 35. * Abraham 6. Abstractio 6. Accidens 6, 21, 29, 30, 65, 67, 98, 108. Accidentaliter 5. Actio 41, 42, 43, 44, 67, 96, 104. Actus 166, 184, 189. Adam 5, 51, 64, 79, 82, 94. Addere 1. Adventus 6. Adulterium 7, 9. Agens 13, etc. Alius o. Alteratio 10. Amicitia 25. Amor 3, 27, 31, 70, etc. 88, etc. Angelus 331, etc. Anima 34, 87, 119, 203, 233, 238, 251, 271, 272, 294, 295, 327, 360. Animal 1, 28, 31, 43, 60, 63. Apollinaris 2, etc. Apostoli 31. Apparere 1, 9. Appetitus 3, 40. Approximatio o. Aranea 2.

2 Natura est ratio artis divinae, indita rebus; qua moventur ad suos fines. Cg. 3, co 3 | Phy. 2 lect. 4, meo 4, fi. | Lect. 12, fi. * Ars 20, etc. 25, 27, 30, 31, 38. Ascendere 2, 3. Assimilatio 1. 7, 11. Assumere 4, 5, 8, 21, etc. Attingere 1, 2. Avaritia 10. Auxilium 2, 3. Baptismus 58, 60, 201, 202. Barbarus 2. Beatitudo 8, 13, 124. Benefacere. Blasphemia. Bonitas. Charitas 40, 109, 138. Calor 10, 11. Campsoria 5, 7, 9. Carentia. Caro 1, 4. Causa 3, 80. Certitudo 9, 13, 19. Caelum 6, 9, etc. 157. Circumcisio 47. Clausio. Cogitatio 5. Coitus 3. Comedere 1, 3. Compositio 5. Commune 1, etc. Communicabile 1. Communicatio 1. Concupiscentia 6, etc. Conjunctio 8. Consanguinitas 2, 10. Conservatio 1, 13. Consuetudo 1. Contemplatio 7. Contritio 9, 32. Convenientia 1. Conversio 2, 12. Corpus 4, 53, 58, 59. Corruptio 10, 15. Creatio 1, 2, 13, 43. Creatura 15, 19, 20. Credere 14, 15, 30. Cultus 3. Damnatio 6. Datio 16. Debilitatio. Defectus 4, 6, 15, 16.

3 Natura non est serva, nec est domina, sed persona est serva vel domina, ratione naturae 3a q. 20, 1, 2m | 2, o. * Aequalitas 15, 18, 23. Aestimativa 3. Aetas 5. Delectatio 3, 5, 26, 64, 75, 111. Descendere 12. Deus 32, etc. 66, 67, 79, 123, 194, 201, 242, 266, 275, 316, 328, 408, 411, 422, 437, etc. Dicere 8, 9. Differentia 1. 6. Differre 4, 5. Dispositio 26, 32, 33. Distinctio 13. Divinatio 16. Docilitas 2. Dolor 25, 33. Dominium 16. Ebrietas 3. Effectus 2. Electio 30. Ens 4, 5, 16. Esse 1, etc. 65, etc. 71, etc. Essentia 2, 5, etc. Eucharistia 133. Exaltatio 1. Exclusio 6. Excommunicatio 10. Heva 1.

4 Tota natura comparatur Deo, ut instrumentum agenti principali 1-2, q. 1, 2, c. | q. 6, 1, 3m | 4, d. 5, q. 1, 2, c. | Cg. 1, co 44, 4m | Libo 2, co 87, 3m | Libo 3, co 100, 2m | 5m | Poa q. 3, 7, c. | 9, 21m | Job. 9, lect. 1, meo | co 10, lect. 1, fi. * Factum 1. Femina 3. Femininum o. Filiatio 7, 8, 30. Finis 60, 93, 94, 126, etc. Fomes 14. Forma 7, etc. 140. Fortuna 2. Frater I. Futurum 6, 7. Generatio 5, 34, 38, etc. 56, 59. Genus 3, 8, 10, 26, 32, 38. Gloria 17, 22. Gratia 15, etc. Grave 3, 4. Haeresis 77, 85, 90, 91, 105, 141. Homo 2, 5, 7, 8, 10. Humanitas 2. Humidum 1.

5 Non omne quod habet creatura a Deo, est ei naturale: sed solum inditum ei, instituendo naturam. Verit. q. 2, 7, 10m. Idea 21. Ignis 7, 8. Ignorantia 16. Imaginatio 2. Imago 10, 32. 40. Impeccabilis o. Imperare 15. Imprimere 3. In 9, 10, 27. Inclinatio o. Inditum. Individuum 10, 14, 16, 41. Jejunium 2, 7, 24, 43, 44, 45. Jesus 1.

6 Quidquid alicui ex natura sua convenit, et non ex alia causa, non est in eo minoratum et deficiens. Cg. 2. co 15, 2m. * Hypostasis 1, 5. Ingratitudo 6. Innocentia 8, 13. Intellectualis 7, 9. Intellectus 21, etc. 38, 113, 123, 129, 130, 153, 163, 191, 198. Intensio 1. Intentio 1. Judicium 42, 59, etc. Jus o. Justitia 13, 65,

ram universalem. Verit. q. 13, 1, 2m | 3m | Poa q. 6, 1, 1m | 3m.

45 Ea quae Deus facit praeter solitum cursum naturae, non sunt contra naturam 2-2, q. 104, 4, 2m | 3a q. 44, 2, 1m | 1, d. 42, q. 2, 2, 4m | 4, d. 33, q. 1, 2, 2m | d. 46, q. 1, a. 2, q. 2, 2m | Cg. 3, co 100 | Verit. q. 13, 1, 2m | 3m | Poa q. 1, 3, 1m | q. 4, 1, 20m | q. 5, 2, c. | 4, c. fi. | q. 6, 2, 3m | Anima. 21, 10m | Cae. lect. 4 | Rom. 11, lect. 3, fi. * Haeresis 105, 141.

46 Deus agit contra naturam, idest in oppositum illius ad quod potentia naturalis inclinat, manente ipsa inclinatione, sed ligata, non autem contra potentiam obedientialem. Poa q. 1, 3, 1m. * Idolatria 8. Ignis 7, 8. Innaturale. Instans 1.

47 Si potestas major in tantum invalescat, quod mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam, jam non erit aliqua repugnantia vel violentia, sicut quando agens fortius corrumpendo corpus grave aufert ei inclinationem qua fertur deorsum. Et sic ferri sursum non est ei violentum, sed naturale 1-2, q. 36, 4, c. * Irascibilis 4. Lex 54, etc. Luxuria 9, 12, etc.

48 Sicut Deus non agit contra naturam, sed contra solitum cursum naturae, sic non agit contra virtutes, nec praecipit contra eas, sed contra solitum modum earum 2-2, q. 104, 4, 2m | q. 154, 2, 2m. * Malum 49, 50. Mare 3. Matrimonium 58. Meritum 17. Miraculum 7. Misericordia 15. Mors 18. Mulier 10. Peccatum 1, 12, 18. Poena 42. Prodigalitas 2.

49 Peccata contra naturam, sunt contra Deum. Ideo sunt graviora sacrilegio, quanto ordo naturae prior est quolibet ordine superaddito 2-2, q. 154, 12, 1m | 2m, * Risibile. Servitus 4, etc. Sodomia o. Timor 37, 41. Tristitia 6.

50 Omne peccatum est contra naturam hominis quo ad differentiam ejus, et aliqua etiam ratione generis, ut sodomia, bestialitas et hujusmodi 1-2, q. 6, 4, 3m | q. 71, 2, o. | q. 94, 3, 2m | 2-2, q. 34, 5, c. | q. 154, 1, c. | 11 | 11, 12, o. | 4, d, 41, a. 3, q. 1. 1m | Ma. q. 14, 2, 8m | q. 15, 1, 7m | Rom. lect. 8, prino | Gal. 5, lect. 9, prino | Col. 3, lect. 1, fi. Luxuria 14. * Violentia 2, 3, 6. Voluntas 76. Usura 18. 55, 80. Uxor 1, etc. 23.

1 NATURALE est quod convenit rei secundum substantiam ejus, idest quod per se inest ei 1-2, q. 10, 1, c.

2 Illud dicitur naturale alicui, quod convenit ei secundum conditionem formae qua constituitur in tali natura 2, d. 39, q. 2, 1, c.

3 Naturale duplex: scilicet habens naturam et consequens naturam 4, d. 43, a. 1, q. 3, c. | Ma. q. 5, 5, c. | Phy. 2, lect. 1, meo * Abstractio 12, 14. Accidens 26, 53, 57, 79, 107, 120. Acetum 2. Actio 4, 38, 45, 46, 56, 57. Actus 17, 46, 80, 198. Adam 5, 6, 7, 12, etc. 32, 33, 38, 68. Adoptio 10, 12, 20, 21. Aer 6, 11. Affinitas 4. Affirmatio 3. Agens 13, etc. Alteratio 7, 8. Amicitia 13. Amor 70, etc. Angelus 63, 65, 118, 146, 165, 201, 210, 226, 294, 310, 313, 321, 336, 343, 353, 359, 362, 366, 367, 368, 369, 379, 382, 384, 400, 469, 518, 523, 546, 562, 601. Anima 20, 92, 114, 119, 120, 129, etc. 157, 159, 161, etc. 212, 223, 224, 249, etc. 311, 360, 361. Animal 32, 41, etc. 63, 71, 73. Annihilatio 4. Appetitus 4, 12, etc.

4 Naturale duplex: scilicet quod est a natura ut a principio activo, vel quia in natura est inclinatio ad recipiendum illud ab extrinseco 1-2, q. 6, 5, 2m | 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 1, c. * Arithmetica 3. Artifex 2. Ascendere 7. Assimilatio 8. Assumere 55. Astrologia 2, 3. Attributa 12. Auctoritas 2. Auxilium 3. Avaritia 10. Beatitudo 88, 95, 96, 115. Bellatores 2. Bonitas 128, 169, etc. 191, etc. Caecus 4, 6. Caelum 36, 89, etc. 99. Calor 3, 4. Capacitas o. Caput 1. Carentia Causa 20, 36. Charitas 69, 70, 109, 110. Cibus 2. Cinis 3. Claritas 4, 16. Coactio 8.

5 Naturale duplex: scilicet causatum ex principiis essentialibus rei, et quod habetur a nativitate 3a q. 2, 12, o. | q. 34, 3, 2m | 2, d. 19, 4, c. * Cognitio 31, 43. Coma. Comedere 1. Conceptio 11, etc. Conceptus. Concupiscentia 6, etc. Concupiscibilis 11, 12. Confessio 4, 24, etc. Conjunctio 8, etc. Consanguinitas 2. Conservatio 2. Contemplatio 7, 26. Continentia 5. Contrarium 22, 26, 30, 34. Cor 4, 9. Corpus 1, 2, 11, 15. Corruptio 15. Costa 5. Creatio 3, 5, 12, etc. Credere 14, etc. Daemon 32. Damnatio 16, 36, 38. Defectus 4, 6. Delectatio 73, etc.

6 Naturale duplex: scilicet quod convenit naturae generis, vel naturae speciei ratione differentiae 1-2, q. 94, 2, c. | 3, 2m | 4, d. 26, q. 1, 1, 1m | d. 33, q. 1. 1, 1m | Ma. q. 4, 2, 1m | Ethi. 5, lect. 12, prino * Definitio 4, etc. Demonstratio 8, 9. Desiderium 13, 16. Deus 11, 13, 14, 161, 187, 189, 194, 196, 226, etc. Dies 1, etc. Digestio.

7 Naturale duplex: scilicet secundum naturam speciei et secundum naturam individui. Et utrumque est duplex: scilicet, vel totum a natura, vel partim a natura et partim ab extrinseco 1-2, q. 51, 1, c. | q. 63, 1, c. | Verit. q 25, 6, 4m. * Aequalitas 15, 16. Dispositio 35, 39. Disputatio 3. Distinctio 13, 15. Divitiae 2. Donum 31. Durities 2. Educi 1. Effectus 2, 5, etc. Enuntiatio 5. Epicycli 2. Esse 3. Eucharistia 89, 105, 107, 121, 147. Facere 5. Factum 1. Falsitas 12, 13, 14. Felicitas 4. Fides 85, 86, 113, 115, 134, 139, 142. Filiatio 10. Finis 23, 135. Fomes 1, 3. Forma 49, 57, 64. Futurum 5, 6, 7, 8.

8 Naturale duplex: scilicet ens mobile et omne ens reale 2, d. 2, q. 2, 2, 4m. * Generatio 5, 9, 10. Gloria 4, 22. Gratia 15, 77. Grave 3, 4. Habitus 27, 53. Haeresis 54. Homo 11, 20. Honor 37. Humanitas 3. Illegitimus 4. Imperare 7. Inclinatio o. Incorruptibile. Innatum. Innaturale. Innovatio. Intellectus 43, 129, 155, 191, 257, 258, 291. 295. Intentionale o. Involuntarium 5. Ira 23, 32. Irascibilis 4. Jus o. Justitia 13, 15, 65, 86. Justificatio 18, 20. Juventus 1. Legitimatio 3. Lex 31, etc. Liberum 13, 14, 20. Linea 5. Lumen 17, etc.

9 Natura duplex: scilicet consequens ex principiis speciei, vel ad quod natura inclinatur et ordinatur 3, d. 20, a. 1, q. 1, 1m | 4, d. 26, q. 1, 1, c. * Magi 7. Malum 43, etc. Mane. Mansuetudo 7, etc. Mare 2. Materia 13, 22, 27. Matrimonium 7, etc. 58, 81, 94, 102. Maturatio. Membrum 7, 8. Mensura 14. Meritum 7, 23. etc.

10 Naturale duplex: scilicet consequens formam et consequens materiam. Primum semper inest actu, non autem secundum, sicut quae pertinent ad motum 1-2, q. 10, 1, 2m | 3, d. 22, q. 3, a. 2, q. 1, c. | Ma. q. 5, 5, c. | Ethi. 5, lect. 12, meo. * Metaphysica 17. Minimum. Miraculum 3, 5, etc. Miseria 4. Mollities 3. Mons. Monstrum. Moralis 2. Mors 2, 3, 9. Motus 9, etc. Mulier 8, etc. Mundus 8. Mutatio 1. Natura 2, 5, 15, 17, 22, 40, 46.

11 Natura duplex: scilicet vel ad quod natura inclinat mediante cognitione, vel sine ea, sed ut causatum ex necessitate naturae 1-2, q. 41, 3, o. | 4, d. 26, q. 1, 1. c. | Cg. 5, co 122 | 1a Cor. 7, lect. 1, prino. * Naturaliter. Necessitas 8, 11, 21, 22. Negotiatio 33. Nihil 1. Nitor 1. Nocere 8. Obedientia 30. Objectum 12. Obligatio 5, 6. Operatio 11, 14, 41, 47. Ordo 33. Pars 12. Passio 3, 6, 29, 98. Peccatum 1, 12, 18, 21, 30, 38, 64, 65, 66, 195, 244, 327, 351. Physica 3. Poena 19, 20. Possessio 1, 2, 5. Potentia 10, 11, 15, 31, 45, 51. Praeceptum 23, 26, 30, 125, 130. Pythagoras 1.

12 Naturale duplex: scilicet quod cuilibet rei a suo creatore imponitur et causatum a principiis rei 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 1, 1, 4m | Cg. 4, co 52. * Praestigium 2. Praesumptio 2, 9. Primi 1. Primitiae 1. Princeps 22. Principiatum 2. Principium 24, 25. Prius 3, etc. Processio 9, 10, 11, 30, 31, 39, 43, 57. Promulgatio 1, 2. Prophetia 18, 27, 65. Proprium 6. Prudentia 23, 24, 63, 66, 81. Pulsio. Qualitas 2, 8. Quantitas 10, 20.

13 Naturale homini duplex: scilicet secundum rationem et condivisum rationis, scilicet secundum sensum, vel secundum corpus 1-2, q. 31, 7, o. | Ma. q. 4, 2, 1m | Virt. q. 1, 9, 17m. * Quies 2. Ratio 3. 8, 10, 15. Reale. Respiratio 3. Resurrectio 5. Reverentia 3, 7. Sacramentum 48, 49. Sacrificium 7. Salomon 2. Scientia 22, 23, 58, 71, etc. 106, etc. 121, 135. Semen 4, 21. Servitus 2, etc. Simulacrum. Synderesis 1, 8. Synesis. Solertia 1. Sors 4. Spes 69. Stare. Suppositio 1.

14 Naturale duplex: scilicet causatum ex principiis naturae et quasi propagatum cum natura. Et sic originalis justitia et peccatum originale dicuntur naturalia, non autem primo modo 1a q. 100, 1, c. | 3m | 1-2, q. 81, 2, c. | 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 1, 1, 4m | Cg. 4, co 52. * Tarditas 2. Temperantia 26. Tempus 1, 32. Terra 6, 13. Thales 1. Theologia 1, 11, 40, 41, 44. Timor 31, 41. Transferre o. Transmutatio. Tributum 5.

15 Naturale duplex: scilicet quod per principia naturae acquiri potest, ut virtus politica, et consequens ex necessitate principiorum naturale. Verit. q. 24, 8, 11m | 10, 1m. * Trinitas 5. Tristitia 21. Unigenitus. Velox 2. Verbum 29. Verum 3. Vindicatio 1. 2. Virginitas 6, 13. Virtus 267, etc. Visio 5, 8. Visus 5. Vita 33. Voluntas 76, etc.

16 Mors et similes defectus sunt poena homini considerato in innocentia originali, non autem ut in suis principiis naturalibus tantum, sed sunt defectus naturales 2, d. 30, q. 1, 1, 1, c. fi. | 1m | 3, d. 16, q. 1, 1, 5m | Rom. 5, lect. 3, meo | Hebr. 9, lect. 1, fi. | Phy. 2, lect. 15, prino.

17 Esse ex nihilo et indigere conservatore, sunt defectus naturales, consequentes omnem creaturam, et nulli creaturae sunt poena 2, d. 30, q. 1, 1, c. fi. * Usura 5, 19, 48, 80, 150, 183, 196, 225, 230, 249, 251, 283, 287, 296.

18 Bona naturalia secundum se, ut debentur naturae ex propriis principiis, non sunt diminuta in angelo nec in homine per peccatum, sed ut ordinantur ad ultimum finem, inquantum sunt minus habiles ad ipsum 2, d. 30, q. 1, 1, 3m | 3, d. 20, a. 1, q. 1, 1m | Rom. 12, lect. 1, meo.

19 Omne quod fit ab agente cui naturaliter subditur patiens, est naturale, licet non sit secundum propriam naturam patientis 1a q. 105, 5, 1m | 1-2, q. 94, 5, 2m | 2-2, q. 2, 3, c. | 3a q. 44, 2, 1m | 2, d. 14, 5, 4m | d. 30, q. 1, 1, 4m | 4, d. 17, q. 3, art. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 1, 1, 4m | Cg. 3, co 100 | Verit. q. 13, 1, 2m | 3m | Poa q. 1, 3, 1m | q. 4, 1, 20m | q. 6, 1, 17m | Ma. q. 5, 5, 4m | Meta. 5, lect. 6, meo fi. | Rom. 11, lect. 3, fi. * Usus 7, 9, 10, 14. Uti 19.

20 Unum naturale, non impedit totaliter naturale ejusdem rei. Verit. q. 19, 1, c.

21 In naturalibus et moralibus, non quaeritur quid semper fiat sed quid fiat ut in pluribus 1-2, q. 84, 1, 3m | q. 96, 1, 3m | 6, c. | 3m | q. 102, 6, 5m | 2-2, q. 88, 9, 10, c. | q. 120, 1, c. | q. 147, 4, c. | q. 152, 2, 3m | q. 154, 2, c. fi. | 4, d. 15, q. 3, art. 2, q. 1, c. | art. 3, q. 3, 1m | Ma. q. 8, 1, 4m | Virt. q. 1, 10, 14m | Quol. 3, 11, 14, c.

NOMEN

1 NOMEN imponitur ab eo per quod res cognoscitur, scilicet a proprietate, si humanitus imponatur 1ª q. 13, 2, 2m | 8, c. | q. 18, 2, c. | q. 33, 1, 3m | 3ª q. 37, 2, c. | 4, d. 27, q. 1, a. 1, q. 2, 2m | Poª q. 9, 3, 1m | Opus. 60, cº 6, prinº | Eph. lect. 7, fi. | Meta. 5, lect. 5, fi. 3. * Abstractum 5, etc. Actio 63. Actus 34, 188. Adjectivum o. Analogia o. Anima 274, 322. Apostoli 1. Attributa 14, 15, 16. Augmentum 18. Baptismus 2, 35, etc. 247. Baro. Bonitas 103. Charitas 137. Cohors 1. Communicabile 3, 4. Conscientia 6. Contemplatio 1. Contrarium 3, 43. Creatio 19.

2 Unumquodque nominamus, sicut et cognoscimus 1ª q. 13, prinº | 1, c. | q. 18, 2, c. | q. 32, 2, c. | q. 32, 2, c. | 1-2, q. 7, 1, c. | 1, d. 1, L. meº | Virt. q. 1, 11, c. * Aequivoca o. Definitio 21, 31, 36, 40. Differentia 19. Ebrietas 13. Ens 14, 36. Episcopus 5.

3 Illos ex nomine vocamus quos familiariter cognoscimus. Jo. 10, lect. 1, fi. c. Etymologia. Exaltatio 2.

4 Quaelibet res nomen habet a suo complemento 3ª q. 60, 2, 3m | 3, d. 39, 4, c. * Falsitas 24. Frui 9. Fruitio 3. Gabriel o. Genitor. Genus 17. Habere 3. Honestum 3. Hypostasis. 1, 2, 7. Imperator 1, 2. Individuum 6, 7. Intellectus 290. Intentio 23, 27. Ira 34. Jesus o. Judicium 1. Jus. Justificatio 1, etc. Latria 2. Legitimatio 3. Lux 6. Maria 34. Materia 8, 15, 51. Matrimonium 4, 6. Mens 1, 4. Metaphysica 1. Mineralia. Miraculum 40, 43. Modus 2. Motus 41. Objectum 14. Odium 20. Odor 3. Oratio 78.

5 Nomen sumptum ab aliquo defectu, denominat defectum circa complementum rei 3, d. 39, 4, c. * Odor 34. Passio 8, 9. Paulus 1, 2, 11. Peccatum 296. Perjurium 2. Persona 2, etc. 12, 38. Poena 75, 93. Poenitentia 129.

6 Quando in aliquo invenitur perfecta ratio alicujus nominis, nullo modo praedicatur illud nomen de eo cum determinatione diminuente 3ª q. 23, 4, c. | q. 32, 3, c. | 2m | 3, d. 4, q. 1, art. 2, q. 1, c. fi. Pietas 15. Potentia 5, 6. Potestas 1. Praedestinatio 1, 5, 30. Praedicari 33. Praedicator 1. Princeps 26. Principium 13. Pythagoras 2.

7 Species aliquando nominatur ab eo quod est generis, propter perfectionem speciei: aliquando vero propter imperfectionem 4, d. 27, q. 1, art. 1, q. 2, 3m. * Processio 1, 59. Proportio 1. Propositum 1.

8 Id a quo nomen imponitur, est quasi differentia constitutiva rei 1, d. 4, q. 1, 1, c. * Proprium 2.

9 In rebus per se notis nobis, idem est id a quo nomen imponitur, et id ad quod nomen imponitur 1ª q. 13, 8, c.

10 Ratio nominis magis et principalius se tenet ex parte ejus ad quod nomen imponitur, quam ex parte ejus a quo nomen imponitur 2-2, q. 92, 1, 2m | 1, d. 23, 2, 1m | 2, d. 13, 2, c. | Poª q. 9, 3, 1m | q. 10, 1, 10m | Periher. lect. 4, meº.
Immo magis et principalius se tenet ex parte ejus a quo nomen imponitur 1, d. 2, 3, c. | d. 4, q. 1, 1, c. | Verit. q. 4, 1, 8m. * Propter 7. Quid 1. Ratio 4. Sennacherib.

11 Nomen potest dupliciter considerari: scilicet secundum primam ejus impositionem, et secundum extensionem ejus ad alia ex usu ejus 1ª q. 67, 1, c. | 2-2, q. 57, 1, 1m. * Simonia 19. Subsistentia 4, etc. Synonima.

12 Nomina singularium hominum, semper imponuntur ab aliqua proprietate ipsorum 3ª q. 37, 2, c.

13 Nomina ponebantur in circumcisione, sicut nunc imponuntur in baptismo, quasi ante non fuerint 3ª q. 37, 2, 3m | q. 70, 3, 3m.

14 Nomina divinitus imponuntur quibusdam, a principio nativitatis, ad designandum gratiam, quam a principio consequuntur. Quibusdam vero mutantur, ad designandum eorum profectum. Rom. lect. 1, prinº. Suppositum 3.

15 Omne nomen impositum divinitus alicui, significat aliquod donum gratuitum collatum ei 3ª q. 37, 2, c. | Jo. lect. 4, prinº | Rom. lect. 1, prinº. * Thales 1. Templum 1. Verbum 45. Virginitas 2, 28. Virtus 1, etc. Vita 1, 24.

16 Idem est nomen, per omnes casus et numeros. Quol. 4, 17, b. | 12m. * Uti 4, 10. Vituperatio 1.

17 Hebraei ponunt nomina loco pronominum. Rom. 7, lect. 4, meº.

18 Nomen non sequitur modum essendi qui est in rebus, sed ut res est in cognitione nostra 1ª q. 13, 9, 2m | q. 45, 2, 2m. Perihermenias lect. 2, meº | lect. 10, prinº.

19 Ratio nominis cujuslibet rei, est in intellectu subjective, sed est in re ut in praesentato 1, d. 2, 3, o. | Opus. 9, prinº.

20 Sapientis est non curare de nominibus 1ª q. 54, 4, 2m fi | 2, d. 3, q. 1, 1, c.

21 In iis quae apud nos sunt, numquam nomen ab aliqua forma impositum, pluraliter dicitur nisi propter pluralitatem suppositorum 3ª q. 3, 7, 3m.

22 Immo nomina substantiva dicuntur pluraliter, propter pluralitatem formae significatae 1ª q. 36, 4, 7m | q. 39, 3, c. | 1, d. 9, q. 1, 2, o. | d. 23, 4, 4m | d. 25, 4, c. | d. 29, 4, c. | 3, d. 1, q. 2, 4, 6m | Poª q. 9, 6, c.

NOMEN

23 Nomina sunt signa intellectualium conceptuum. Opus. 9, q. 1. Meta. 5, lect. 5, fi. * Accidens 10, 98. Actio 90. Actus 34. Antonomasia 1.

24 Omne nomen significat simplicem conceptum, oratio vero significat conceptum compositum. Perihermenias lect. 4, meº.

25 Cum nomina sint signa rerum, et ipsas res nobiscum ferre non possimus in disceptatione veritatis ipsarum, ideo ipsis nominibus pro rebus utentes, necesse habent scire, quod ipsa nomina significent. Opus. 73, prinº. * Apponere 2. Augmentum 18. Baptismus 2, 35, etc. 247.

26 Nomen dicitur significare, ratione ejus a quo nomen imponitur; supponere vero, ratione ejus cui nomen imponitur 3, d. 6, q. 1, 3, c. * Aeternitas 6. Bonitas 103. Confirmatio 21. Consideratio 2. Daemon 5. Deitas o. Definitio 3, 9. Distantia 1. Dolus 4. Effectus 10. Episcopatus 1, etc. Esse 84, 85. Essentia 1, 9. Eucharistia 5. Excommunicatio 26. Fieri 4. Habere 3. Haeresis 116. Idea 20, etc. Importare. Incantatio. Individuum 40, etc. Infamia 2. Jesus 2, etc. Justificatio 1, etc. Materia 15. Metaphora 1, etc. Nemo. Passio 31, 59, 69. Pater 8. Praedestinatio 19, 30. Praedicari 33. Praeteritum 3. Principium 13. Privatio 15, 16. Processio 1, 59. Propositum 1. Proprium 2. Relatio 26, 58. Relativum 6. Religio 17, 82. Respectus. Sacerdos 41.

27 Nomen significat substantiam, idest cui nomen imponitur, et significat qualitatem idest id a quod nomen imponitur 1ª q. 13, 1, 3m | 1, d. 2, L. | d. 22, 1, 3m | 3, d. 6, q. 1, 3, c. * Scientia 1, 6, 136. Semen 1. Sensualitas 1, etc. Significatio 1, etc. Simonia 19. Spiritus 1, etc. Studiositas 1. Synderesis 3. Synonima. Tempus 41. Theologia 29. Totum 3. Trinitas 2, 3, 4. Unitas 1, etc. 40, 89. Usura 1, etc. Utile 4. Verbum 45, 79, etc. Veritas 8. Virtus 1, etc. 89. Visio 1. Vox 9, etc.

28 Omne nomen significans naturam communem, potest supponere in concreto pro quolibet ejus supposito 3ª q. 16, 1, c. fi. | q. 35, 4, c.

29 Significatum nominis duplex: scilicet formale, idest illud cui nomen imponitur, et materiale, idest id in quo illud est. Poª q. 9, 4, c. fi. | 3, d. 2, q. 1, a. 3, q. 3, 3m.

30 Ut nomen aliquod proprie conveniat alicui, requiruntur duo: scilicet quod habeat significatum ejus perfecte, secundum completum actum, et quod sit ultimum 2, d. 9, 4, c.

31 Ad unitatem nominis requiruntur duo: scilicet unitas modi significandi et unitas vocis 1, d. 41, 5, 3m | Quol. 4, 17, o. | Perihermenias lect. 12, fi. etc.

32 Multiplicitas nominis non attenditur secundum praedicationem sed secundum significationem ejus 1ª q. 13, 10, 1m | Periher. lect. 12, fi. etc.

33 Nomen duplex: simplex et compositum: et neutrius pars significativa est, etsi partes compositi significare videantur. Perihermenias lect. 4, meº * Genus 3. Honestum 3. Individuum 8, 9, 41. Intellectus 290. Judicium 1, 2. Latria 2. Matrimonium 1, etc.

34 Rebus ordinatis aliquid inest tripliciter: scilicet per proprietatem, per excessum, et per participationem. Et a primo tantum res nominantur proprie 1ª q. 108, 5, c. | Col. lect. 4, fi. Uxor 9, etc.

35 Christus habet sex nomina: scilicet nomen exprimens ejus sapientiam divinam et humanam, nomen exprimens ejus potentiam divinam et humanam, et nomen exprimens bonitatis ejus affluentiam quantum ad divinam et humanam. Isa. 9, meº.

36 Sancti habent nomen quadrupliciter: scilicet ex praedestinatione, ex amore Dei, ex infusione gratiae, et ex renovatione mentis. Isa. 56, meº.

37 Hoc nomen, Deus dicitur ab ethin idest ardere. Vel a theaste idest considerare, seu videre. Vel a thein idest curare vel fovere 1ª q. 13, 8, a. 1 | 1, d. 2, L. * Communicabile 3, 4. Confirmatio 21. Deitas o. Deus 42. Filiatio 18, 19. Jesus 1, etc. Laus 22.

38 Hoc nomen Deus, dicitur analogice, de Deo vero, de Deo falso, per participationem, non autem univoce, nec aequivoce 1ª q. 13, 9, 10, o. * Nuncupari. Qui est o. Relativum 6.

39 Hoc nomen Deus, non est nomen proprium, sed est nomen appellativum 1ª q. 13, 9, 2m | 3ª q. 35, 4, 3m.

40 Hoc nomen Deus, imponitur ab universali providentia rerum, sed tamen significat naturam Dei 1ª q. 13, 8, o | 1, d. 2, L. | d. 18, 5, 6m.

41 Hoc nomen Deus, significat naturam divinam, ut in habente 1, q. 13, 9, 2m.

42 Hoc nomen Deus importat essentiam et suppositum, quia significat per modum perfecti, et per modum per se subsistentis 1, d. 4, q. 1, 2, c.

43 Et habet aliquid universalis, scilicet praedicari essentialiter de pluribus suppositis: et aliquid singularis scilicet non multiplicari in eis 1ª q. 13, 9, o. | q. 39, 4, 1m | 1, d. 4, q. 1, 2, 3m | d. 21, q. 2, 1, 4m | Poª q. 7, 3, 1m.

44 Hoc nomen Deus, secundum rei veritatem, est incommunicabile 1ª q. 13, 9, c. | 2m.

45 Et per se supponit pro natura communi, sed ex adjuncto sup-

327, etc. 375, 376, 441. Excommunicatio 11. Fides 112. Gloria 17. Honor 27, 33.

29 Omnis voluntas creaturae, tenetur obedire praeceptis Dei 2-2, q. 104, 4, 5, o. | q. 154, 2, 2m | 2, d. 44, L. fi. etc. | Jo. 2, lect. 1, meo. * Imperare 4, 10, 16, 17, 18. Intellectus 198. Maria 57. Meritum 33. Mors 41. Necessitas 32. Osee. Passio 110.

30 Quilibet tenetur jure naturali, et divino, obedire suo superiori, scilicet homo homini 2-2, q. 69, 1, c. | q. 88, 10, 2m | q. 104, 1, c. | 5, c. prino | 6, 2m. * Peccatum 103. Praelatio 19, 25, 26. Sanctificatio 16. Servire 1, 3. Simonia 38. Subditus.

31 Homo non tenetur obedire homini, in pertinentibus ad interiorem motum voluntatis, vel ad naturam corporis, sed Deo 2-2, q. 104, 5, c. | 2m | 6, 1m | q. 122, 4, 3m | q. 186, 7, 1m. * Subjectio o. Tristitia 18.

32 Majori potestati, magis est obediendum, quam minori quae totaliter subest ei, vel in quibus subest ei 2-2, q. 104, 5, c. | q. 105, 2, c. | 2, d. 44, L. meo etc. | Rom. 13, lect. 1, meo. * Venire 3.

33 Subditus non tenetur in omnibus obedire suo superiori dupliciter, scilicet propter praeceptum majoris potestatis, vel in quibus non subditur ei 2-2, 69, 3, 1m | q. 104, 5, o. | 3, d. 25, q. 2, a. 1, q. 4, 3m | Rom. 13, lect. 1, meo.

34 Saecularis tenetur obedire praelatis suis spiritualibus, in his tantum quae promiserunt in baptismo 1-2, q. 186, 5, 1m | 2, d. 44, q. 2, 3, 5m. Papa 6. Ut Imperator 9. * Dominium 2, 12, 13. Ecclesia o. Episcopus o. Haeresis 158.

35 Subditus non tenetur obedire praelato suo spirituali, praecipienti sibi quod revelet culpam fratris sui, omnino occultam, sed peccaret uterque 2-2, q. 33, 7, 5m | q. 70, 1, c. | 2m | 4, d. 19, q. 2, a. 3, q. 1, 5m | q. 2, 4m | d. 21, q. 3, a. 1, q. 1, 2m | Virt. q. 3, 2, 13m | Quol 1, 16, o. | Quol. 4, 12, o. | Quol. 12, 16, o.

36 In his quae sunt de salute animae magis est obediendum potestati ecclesiasticae quam saeculari, sed e converso in civilibus 2, d. 44, L. fi. * Papa 6, 7.

37 Religiosus per votum obedientiae supponitur praelato suo quantum ad generalem dispositionem vitae suae, non autem quo ad omnes actus particulares. Non autem potestati saeculari, sed tantum quo ad aliquos actus speciales. Quol. 10, 10, 3m. * Dominium 2, 12, 13. Eremitae.

38 Religiosi tenentur obedire suis praelatis in his tantum, quae in regula continentur directe, idest expresse, vel indirecte idest implicite, ut mutua obsequia, et poenae, et hujusmodi 2-2, q. 104, 5, 3m | q. 186, 5, 4m | 2, d. 44, q. 2, 3, o. | Quol. 1, 15, c. | Quol. 10, 10, o. * Meritum 33. Mors 4. Perfectio 64.

39 Monachus magis tenetur obedire abbati quam episcopo, in statutis regulae, sed e converso in disciplina ecclesiastica 2, d. 44, L. fi.

40 Eremitae, et praelati religionum, tenentur obedire episcopis in omnibus sicut et alii, et specialiter in his quae sunt religionis, nisi sint exempti, qui tamen exempti, tenentur obedire summo pontifici 2-2, q. 67, 1, 3m | q. 186, 5, 3m.

41 Christiani tenentur obedire principibus saecularibus, si habent justum dominium, si licita praecipiant, et de saecularibus, aliter autem non, nisi forte per accidens, ad vitandam turbationem, scandalum, vel periculum 1-2, q. 96, 4, o. | 2-2, q. 10, 10, c. fi. | 11, o. | q. 12, 2, 1m | q. 43, 8, o. | q. 66, 8, 2m | q. 69, 4, c. | q. 104, 6, o. | 2, d. 44, q. 2, 2, o. | Quol. 2, 9, c. * Religio 34, etc. 65, 96, 107. Sarabaitae. Usura 258. Votum 44.

42 Miles tenetur obedire duci, in rebus bellicis tantum. Et servus domino suo, in servilibus. Et filius patri, in rebus domesticis, et disciplina. Et quilibet superiori suo, secundum rationem superioritatis 2-2, q. 104, 5, o. | Quol. 2, 9, o.

43 Miles debet magis obedire duci in rebus bellicis, et civis rectori in civilibus, quam patri; sed in rebus domesticis, est e converso 2-2, q. 25, 8, 3m | 2, d. 44, q. 2, 3, 1m | L. fi. | Virt. q. 2, 9, 15m.

Obedientiale. Actus 80. Costa 5. Miraculum 5. Potentia 10, 13, 20.

Obesse. Admonitio 5. Praelatio 25.

Obex. Impedimentum o. Unctio 11, 18.

Objective. Anima 170, 171. Attingere 1, 2. Attributa 1. Bonitas 1, 178. Missio 36. Quantitas 26. Scientia 48.

1 OBJECTUM non est materia ex qua, sed est materia circa quam. Et objectum habet rationem formae, inquantum dat speciem 1-2, q. 18, 2, 2m | q. 73, 3, 1m. * Abuti. Accidens 54, 63. Actio 26, 27, 116. Actus 28. Affabilitas 2. Altitudo o. Amicitia 9. Amor. Angelus 40, 75, 156, 318, 334, 429, 508. Anima 26, 170, etc. 176, 198, etc. 205, 266, 267, 269, 270, 285, 288, 265, 357. Appetitus 29. Ars 15. Attingere 1, 2. Attributa 1. Audacia 6. Augmentum 10. Beatitudo 28, 85, 104, 123, 140. Beatus 4, 40. Bellum 2. Bonitas 1, 115, 147, 178, 244. Charitas 32. Circumstantia 8, 9, 28. Coactio 3.

2 Proprium objectum potentiae, vel habitus, est illud, sub cujus ratione formali omnia referuntur ad potentiam, vel habitum 1a q. 1, 7, c. prino | 2-2, q. 1, 3, c. | 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 1, c. | 2m | q. 2, c. | Virt. q. 2 | 7, c. Habitus 11. Infra. * Cogitatio 11, 13. Cogitativa 3, 4. Cognitio 1, etc. Color 3, etc. Complacentia o. Comprehendere 2, etc. Concupiscentia 1, etc. Contemplatio o. Contrarium 17.

3 Objectum potentiae vel habitus duplex: scilicet materiale, et formale 1a q. 1, 3, c. | 2-2, q. 1, 1, c. | 1, d. 45, 2, 1m | d. 48, 2, c. | 2, d. 20, q. 2, 2, 2m. * Aequalitas 11. Delectatio 10. Denominatio 2. Deus 101, 201, 211, 229, 269, 326. Difficile 18. Distinctio 9. Divisio 5. Doctrina 15. Elicere. Eucharistia 40. Facilitas 2. Falsitas 10. Fides 25, etc. Fiducia 12. Phantasma 3, 4.

4 In objecto potentiae, contingit considerare tria: scilicet formale, materiale, et accidentale ejus 3, d. 24, a. 1, q. 1, c. * Finis 3, 30, 107. Forma 29, 95, 130, 166, 168. Fortitudo 10. Fortuna 6. Fruitio 4, etc. Generale 1, 2. Gratia 42. Habitus 8. 11, 11, 34, 77.

5 Formalis diversitas objecti, est secundum illam rationem quam principaliter attendit habitus vel potentia d. 27, q. 2, art. 4, q. 1, c. | 3m | q. 2, c. * Homo 39. Illuminatio 12. Imaginatio 8. Imago 24. Implere. Infidelis 8. Infinitum 20, 23.

6 Diversitas formalis objecti, diversificat potentias vel habitus, non autem diversitas materialis 1a q. 1, 3, c. | q. 59, 2, 2m | 3m | 4, c. | q. 77, 3, c. | 1-2, q. 54, 2, 1m | q. 57, 2, 2m | 2-2, q. 59, 2, c. | 1m | 1, d. 48, 2, c. | 2, d. 24, q. 2, 2, 5m | 3, d. 21, a. 1, q. 1, c. | d. 26, q. 2, a. 3, q. 1, 1m | d. 27, q. 2, a. 4, q. 1, 3m | q. 2, c. | d. 33, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Verit. q. 15, 2, c. | 13m | 11m | q. 22, 10, c. | Poa q. 9, 9, 3m | Ma. q. 8, 8, c. | q. 9, 2, 10m | Virt. q. 2, 4, c. | 13, 6m | Anima. 13, c. prino | 3m | Quol. 3, 27, c. | Trin. 17, 3 | Ethi. 5, lect. 1, fi. | Anima. 2, lect. 6, fi. | Poster. lect. 41, meo d. * Injustitia 1, 3. Intellectus 18, etc. Intentio. Ob.

7 Diversitas materialis objectorum sufficit ad distinctionem numeralem actuum, non autem ad distinctionem specificam, sed tantum formalis 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 1, 3m. * Invidia 2, 14. Ira 63, 64, 65. Jus 2. Justitia 14, 18. Latria 3, 4, 6. Libertas 6. Liberum 7. Lux 15, 16. Mansuetudo 2. Materia 25. Medicina 3. Memoria 5, 9, 15, 22. Meritum 8, 22. Missio 36.

8 Objectum duplex: scilicet terminus a quo et terminus ad quem. Ideo Deus potest esse objectum irascibilis potentiae primo modo, non autem secundo modo. Ma. q. 8, 3, 4m. * Modus 5. Motus 65. Natura 29, 30. Obedientia 4, 7. Odium 7. Operatio 7, etc. Oratio 55, 92. Passio 35, 43, etc. Peccatum 60, etc. 91, etc. 209, etc. 403, 404, 419. Permissio 4. Poenitentia 3, etc.

9 Diversitas objecti duplex: scilicet secundum naturam ejus, et secundum virtutem agendi. Prima causat materialem diversitatem passionum. Secunda vero causat diversitatem formalem et specificam 1 2, q. 23, 4, c. | q. 30, 2, c. * Perseverantia 2. Potentia 15, 16, 64.

10 Ratio objecti diversa secundum universale et particulare, vel secundum totum et partem, facit unam artem vel unam virtutem esse principalem respectu alterius 2-2, q. 50, 3, c. * Processio 46, 62, 67. Prophetia. Ob. Proportio 1. Prudentia 25. Quantitas 15, 26.

11 Objecta diversorum generum aequaliter, semper sunt diversarum potentiarum, non autem si sint diversorum generum inaequaliter 1-2, q. 8, 2, 2m. * Ratio 12, 28, 39, 41. Relatio 99. Religio 12. Resurrectio 36. Sapientia 11, 23. Scandalum 8. Scientia 31.

12 Quaelibet potentia naturaliter comparatur ad suum objectum. Poa q. 10, 2, 4m. * Sensualitas 8, 9, 15. Sensus 7. Spes 10.

13 Potentia superior respicit universaliorem rationem objecti, quam potentia inferior 1a q. 1, 3, 2m | q. 59, 4, c. | q. 77, 3, 4m | q. 78, 1, c. | 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Poa q. 2, 6, 2m. * Successio 7. Superbia 4, 11. Tactus 12. Timor 16. Totum 13.

14 Habitus morales et eorum actus, nominantur et specificantur ex objecto et fine proprio 1-2, q. 12, 2, c. | q. 21, 1, 2m | 2-2, q. 19, 3, 4, 6, c. | q. 23, 4, c. | q. 24, 4, c. | q. 25, 1, c. | q. 47, 5, 11, c. | q. 50, 2, 3, c. | q. 59, 2, c. | 1m | q. 81, 3, c. | q. 174, 1, c. Actus 127.

15 Objectum operationis terminat et perficit eam, et est finis ejus 1, d. 1, q. 2, 1, 2m | d. 3, L. 2. * Tristitia 4, 5.

16 Quando ratio objecti et objectum materiale sub uno actu referuntur ad potentiam et habitum, tunc non distinguuntur potentiae vel habitus utriusque 1-2, q. 57, 2, 2m. * Universale 9. Uti 11. Verbum 1, etc. 32. Virtus 49. Visio 9, etc. 16. Visus 8. Vita 28. Voluntas 9.

17 Non semper objectum actionis humanae, est objectum potentiae activae, sed potentiae passivae aliquando. Nec semper objectum potentiae activae est effectus ejus, sed quandoque est materia ejus circa quam 1-2, q. 18, 2, 3m. * Christus 142, 192.

Objicere. Accusatio 24. Objectum o. Oppositio o.

1 OBLATIO est omne quod exhibetur in cultu Dei. Sacrificium vero est, si inde fiat aliquod sacrum consumendum 2-2, q. 85, 3, 3m | q. 86, 1, c. | Psal. 39, meo. Abraham 17, 24. Absolvere 16. Cultus 9.

2 Data pauperibus, non dicuntur sacrificia, nisi improprie, inquantum dantur propter Deum. Nec dicuntur oblationes 2-2, q.

482, etc. Auditor 2. Concupiscentia 3. Damnatio 30, 31. Daemon 51.

3 Odium potest esse prima passio, non autem potest esse primum peccatum, sed ultimum 2-2, q. 34, 5, o. | 6, c. | 2, d. 5, q. 1, 3, 2m.

4 Omne odium in proximum quo ad naturam vel gratiam est peccatum, non autem odium in proximum quo ad culpam 2-2, q. 25, 6, o. | q. 34, 3, o. | Psal. 24, fi. * Desiderium 8. Detractio 3. Dolor 23. Excommunicatio 11. Fortitudo 24.

5 Odium est maximum peccatum contra proximum, quo ad inordinationem peccantis, sed actus exterior est maximum peccatum, quo ad nocumentum 2-2, q. 34, 4, o. * Invidia 5, 7. Ira 18, 62, etc. Passio 39. Scandalum 8. Suspicio 5.

6 Odium est subjective in concupiscibili 1a q. 81, 2, 3m | 1-2, q. 23, 1, c. | 2m | 2, 4, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, c. fi. | Ma. q. 8, 3,6m | Anima. 3, lect. 14, meo 5, fi. Subjective. * Vindicatio 4.

7 Odiens tristatur de quolibet bono inimici, non autem invidens; sed tantum de bono in quo excellit inimicus. Ma. q. 10, 2, 1m.

8 Bonum sub ratione boni non potest odiri, nec in universali, nec in particulari. Sed verum et ens, possunt odiri in particulari tripliciter: scilicet ut verum est causaliter et originaliter in ipsis rebus, vel ut est in cognitione ipsius hominis, vel ut est in intellectu alterius. Non autem possunt odiri in universali 1-2, q. 29, 5, o. | 2-2 q. 34, 1, c. Bonitas 76. * Delectatio 30. Imperator 2.

9 Sicut bonum est objectum amoris, sic et malum est objectum odii 1-2, q. 29, 1, o. Amor 222, 224. Ira 66. * Ingratitudo 11. Justus 10.

10 Omne impediens a beatitudine, debet odiri 2-2, q. 26, 7, 1m | q. 34, 3, 1m | Virt. q. 2, 9, c. | Eph. 5, lect. 9, meo. * Malum 21. Mors 19. Odibile. Odiosus. Passio 39, 60. Poenitentia 132. Persecutio. Porta 2. Praeceptum 95, 139.

11 Lux non potest odiri ab oculo per se, sed inquantum excaecat oculum infirmum 2, d. 5, L. * Rixa 3, 4, 5. Stultitia 8.

12 Nullus potest se odire, nisi per accidens, scilicet ratione objecti mali quod videtur bonum, vel e converso, et ratione subjecti, quod videtur principale et non est 1-2, q. 29, 4, o. | 2-2, q. 25, 7, o. | 2, d. 42, q. 2, art. 2, q. 2, 2m | 3, d. 27, L. prino | d. 28, 4, 5m | Psal. 10, fi. | Eph. 5, lect. 9, meo. * Tribulatio 7. Uxor 20, 22. Veritas 58. Visio 15.

13 Dissonantia est causa odii, et convenientia est causa amoris 1-2, q. 29, 1, 2, 5, c. | 2, d. 5, q. 1, 3, 2m. * Amicitia 6. Amor 230, c. Damnatio 14, 18. Ira 57. 68, 69. Praeceptum 95. Veritas 58.

14 Mundus odit sanctos, idest, mali homines oduint sanctos triplici de causa: scilicet dissimilis conditionis, displicentis correctionis, et zeli, idest, invidiae. Joan. 15, lect. 4, meo.

15 Odium convenientius ponitur oriri ex accidia quam ex ira, quia prius et directius oritur odium ex tristitia, ex qua etiam ira causatur 2-2, q. 34, 6, o. | q. 158, 7, 2m. Ira 68.

16 Deus non potest odiri secundum se. Sed oditur a damnatis et malis, secundum effectus ejus, qui interdum eorum voluntati contrariantur 1a q. 60, 5, 5m | 2-2, q. 13, 4, o. | 6, 2m | q. 34, 1, o. | 2, d. 5, L. | q. 1, 3, 2m | 4, d. 48, q. 1, 3, 2m | d. 50, q. 2, art. 1, q. 5, o. | art. 2, q. 2, 1m | Verit. q. 22, 2, 3m | q. 28, 5, 2m | Matth. 13, meo | Joan. 5, lect. 7, prino | co 15, lect. 5, prino | Rom. 8, lect. 2, prino. * Amor 26, 27, 281. Aversio 22, 23. Damnatio 14. Desperatio 4.

17 Odium et invidia in malis respectu Dei, praesupponunt in Angelo malo, voluntatis pravitatem 2, d. 5, q. 1, 3, 2m.

18 Odium proximi, est prius odio Dei. Sed dilectio Dei, est prior dilectione proximi 2-2, q. 34, 6, 2m.

19 Odium Dei, est gravissimum omnium peccatorum. Et est gravius quam infidelitas 1-2, q. 73, 4, 3m | 2-2, q. 34, 2, o. | q. 39, 2, 3m. * Invidia 5, 7. Malum 21. Stultitia 8.

20 Odium Dei, maxime est peccatum in Spiritum sanctum, secundum quod peccatum in Spiritum sanctum nominat aliquod genus speciale peccati. Sed odium Dei non numeratur inter species ejus, quia est in omni specie ejus 2-2, q. 34, 2, 1m.

21 Deus nihil odit nec odire potest aliquid quadruplici ratione: scilicet quia voluntas Dei ad malum inclinari non potest: quia aliis a se, vult ut in eis sit suae bonitatis similitudo: quia a primo ente, omnia alia originem essendi assumunt: et quia omnia agentia, suo modo suos effectus amant. Sed dicitur Deus odire aliquos secundum similitudinem dupliciter: scilicet ex hoc quod Deus amando res, volens earum bonum esse, vult contrarium bono scilicet malum non esse, et ex hoc quod Deus vult aliquod majus bonum, quod esse non potest sine privatione minoris boni, et sic dicitur odire. Cg. 1, co 96 | 97.

22 Deus odit peccatores, inquantum non vult eis bonum vitae aeternae. Sed amat omnes creaturas, inquantum vult eis aliquod bonum 1a q. 20, 2, 4m | q. 23, 3, 1m | d. 19, a. 5, q. 1, o. | Cg. 3, co 157, 2m | co fi. | Verit. q. 28, 2, c. fi. | Psal. 5, meo. Amor. * Invidia 5. Ira 71, 72.

1 ODOR non est fumalis evaporatio, quia sentitur a remotissimis a vulturibus 2, d. 2, q. 2, 2, 5m | 4, d. 44, q. 2, a. 1. q. 4, 3m | Anima. 2, lect. 20, o. * Ambra. Animal 62. Aquila 1. Baptismus 239, 240.

2 Odor consistit in sicco aereo, aliqualiter contemperato. Sapor autem in humido aqueo aliqualiter digesto. Anima. 2, lect. 19, fi.

3 Differentiae et nomina odorum, sumuntur a saporibus, ut a similibus notioribus. Anima. 2, lect. 19, fi. * Cete 10. Effectus 21.

4 Odores, et soni contrarii, mutuo se impediunt in medio, et a ventis deferuntur, non autem colores. Anima. 2, lect. 20, prino.

5 Odor erit in corporibus beatorum in summo. Et percipietur ab olfactu, sine aliqua evaporatione 4, d. 44, q. 2, art. 1, q. 4, c. | 3m. * Elementum 19. Flos 1. Jejunium 44. Passio 14. Sapor. Sensibile 6, 7.

Odorabile. Passio 14.

Odoriferum. Olfactus o. Thurificatio o. Thus o. Vestis 2.

Oeconomica. Commutatio 1. Congregatio 1. Divitiae 5. Imprudentia 2. Jus 21. Legispositiva 3. Moralis 3. Politia 1. Prudentia 46, 47. Scientia 134.

Offendens aliquem peccat contra amicitiam non impendendo affectum debitum. Et peccat contra justitiam, rem debitam subtrahendo 4, d. 14, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 15, q. 1, a. 1, q. 2, 1m | a. 3, q. 1, 2m. * Communicatio 2, 3. Incarcerare. Holocaustum 4. Poenitentia 189, 297.

Offendiculum. Peccatum 159. Scandalum o.

Offensa Dei est infinita ex parte aversionis, sed est finita ex parte conversionis, et nostri actus 1-2, q. 87, 4, c. | 2m | 3a q. 1, 2, 2m | 3, d. 1, q. 1, 2, 5m | 4. d. 14, q. 2, a. 1, q. 1, 4m | d. 15, q. 1, 2, 2m | d. 17, q. 1, a. 3, q. 1, c. | 2m | q. 2, a. 4, q. 1, 5m | q. 3, art. 1, q. 1, 2m | d. 46, q. 1, 3, c. fi. | 6m | Verit. q. 28, 2, c. | Ma. q. 2, 9, 5m | 12m | 15m | Opus. 3, co 188. * Abraham 17. Contritio 23. Gratia 157. Justitia 20. Laus 16. Manumissus. Peccatum 48, 187, 189, 297, 360. Poenitentia 12, 21, 69. Scandalum 2. Tribulatio 19.

Offerre. Deus per prius acceptat offerentem, quam ea quae offeruntur 2, d. 26, 3, c. prino | Verit. q. 37, 5, c. | 2a Cor. 8, lect. 1, meo | Hebr. 11, lect. 2, meo etc. * Abraham 17, 24. Absolvere 26. Adam 86. Angelus 491, 628. Animal 78, etc. Canis 1. Cultus 8, 9. Decimae 1, etc. Eucharistia 11, etc. 55, 185, 255, 280. Femina. 1. Gratus o. Holocaustum 3. Immolari. Latria 9. Legitimatio 3. Libamina. Lot. 1. Magi 4. Mel o. Moyses 4. Oblatio o. Passio 131. Piscis 4. Subdiaconus 2, 4. Templum 12. Usura 202. Voluntas 64. Votum 3, 40.

Officialis. Angelus 233. Princeps 20, 26.

Officiosum. Commoditas. Matrimonium 2. Mendacium 5, etc. Obstetrix 2.

1 OFFICIUM sapientis duplex: scilicet veritatem Dei meditari et docere, et errores contra eam impugnare. Cg. 1, co 1, fi. | 1a Tim. 3, fi. * Abstinentia 3. Adulterium 7. Alleluja. Amictus. Angelus 24, 140, 222, 227, 238, 241, 243, 250, 260, 360, 576, 609, 612. Annexum 1. Apis 3. Apostoli 4. Ars 46. Aureola 19. Baptismus 147. Confessio 97.

2 Omnia officia humana, pertinentia ad singulas personas cum quibuscumque ordinibus angelorum similitudinem habeant, diriguntur per ultimum ordinem, inquantum participat virtutes superiorum. Sed illa officia quae ad multitudinem pertinent, diriguntur per principes vel archangelos. Et ideo homo in praelatione constitutus illuminatur ab angelo inferiori, de his quae ad statum personae suae pertinet, sed ab angelo principe, de his quae spectant ad regimen multitudinis 1a q. 113, 2, 1m | 2, d. 11, q. 1, 2, 4m. Angelus 577, etc. * Contemplatio 10. Correctio 6, 7, 8. Credere 29. Diaconus o. Differentia 25.

3 Omnia officia humana, ex quibus homines licite victum lucrantur, sive manibus, sive pedibus, sive lingua fiant, intelliguntur sub opere manuali 2-2, q. 187, 3, c. * Doctrina 9. Dux. Electio 34. Episcopus 23. Exorcismus 3, 4, 5. Exorcista. Fama 1, 2. Idoneus o. Illegitimus 1, 2. Imaginatio 1. Incarnari 7. Innocentia 13. Jeremias 2.

4 Homo potest invitus compelli ad sumenda officia saecularia, nec dari debent nisi bonis. Opus. 21, co 3. * Judas 1. Judicium 29, 30. Legatus 2. Manus 3. Matrimonium 1, 2, 11, 14, 16, 95, 99, 120. Miles 6. Militaris.

5 Quilibet obligatur ad exequendum officium quod accepit 3a q. 67, 8, c. * Militia 3. Minister 2, etc. Moyses 4. Munium. Nuptiae 6. Ordo 79, 83, 92, 96. Peccatum 247. Politia 4. Potestas 17. Praedicare 4. Praedicator 3.

6 Peccatum veniale, non reddit indignum ad aliquod officium exequendum 4, d. 19, q. 2, a. 2, q. 2, 1m | L. meo. * Praelatio 3, 7, 10, 16, 18. Prophetia 91. Psalmistatus. Reputare. Sacerdos 43. Sacramentum 47, 66. Satrapae.

7 Quodlibet peccatum mortale reddit indignum ad quodcumque officium spirituale, et ad executionem ejus, manente peccato 4, d. 24, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Quol. 8, 6, c. * Scientia 60, 63, 65, 66. Sepultura 4. Simonia 11, 23, 26.

8 Oppositum videtur dicere scilicet si immineat necessitas 4, d.

OPERATIO

OPPOSITIO

ORDO

ORDO

31 Omnes partes integrales habent aliquem ordinem, scilicet vel ordinem situs, vel virtutis, vel temporis 3ª q. 90, 3, 3m | 4, d. 16, q. 1, a. 1, q. 3, c.

32 Una pars integralis potest continere totum virtualiter, sicut fundamentum totum aedificium: non autem essentialiter 3ª q. 90, 3, 2m.

33 Pars et totum semper pertinent ad eamdem scientiam, nisi in habentibus solam unitatem ordinis. Ethi. lect. 1, prinº.

34 In successivis, ex qualibet parte potest concludi totum, quod de nulla parte praedicatur 4, d. 16, q. 1, a. 1, q. 3, 2m.

35 Universalius est totum et pars, respectu minus universalis 1ª q. 85, 3, 2m. * Adoptio 7. Adoratio 8, 22.

36 Oppositum videtur dicere a simili. Phy. 2, lect. 5. fi. * Aer 1, 2, 10. Affabilitas 3. Affectio 1. Agens 107. Agere 28. Agonia 2. Alteratio 12. Amazones 1. Andragathia. Angelus 28, 42, 78, 80, 105, 127, 233, 449, 507. Anima 30, 31, 52, etc. 60. Animal 17, 18, 37, 68. Apostoli 15. Appetitus 49. Arithmetica 1. Articulus 2. Artifex 3. Asperum. Assumere 43, etc. Audacia 13. Aureola 6, 14. Baptismus 142, 238, 240, 241. Bonitas 7, 39, etc. 57, 177, 202, 206. Causa 90. Cautela. Caelum 18, 23, 30, 33, 34, 122. Caiphas. Certitudo 14. Charitas 81, 89, 107. Circumcisio 12. Civitas 5. Claritas 8. Clementia 12. Cogitatio 3. Cogitativa 2. Cognitio 17, 37, 49, 77. Color 1. Compositio 11. Confessio 15, 62. Conjunctio 10. Consideratio 2. Contemplatio 8, 9, 16. Continentia 8, 9. Contritio 10, 11, 28, 35. Copulativa. Cor 6. Corpus 4, 5, 53. Corruptibile 4. Crux 5.

37 Totum denominatur a proprietate partis, quando proprietas non potest convenire nisi illi parti 3ª q. 16, 8, c. | 3, d. 11, 2, 4m | 3, c. | d. 21, q. 1, 3, 5m | Unio. 3, c. fi. | Opus. 39, cº 5. * Decimae 8. Definitio 37, etc. 20. Delectatio 23, 67. Desperatio 14. Diaconissa. Dialectica 3. Differentia 10. Diluculum. Disciplina. Dispositio 3, 4. Distantia 3, 4. Distinctio 16. Diversitas 11. Divisio 2, etc. 14. Dolor 5. Domus 2. Dubitatio 1. Electio 29. Elementum 21. Eleemosyna 7, 9.

38 Nulla pars separata a toto, habet perfectionem naturae. Spiritu. 2, 5m. * Aequitas 1. Aestimativa 2. Epiikia 1, etc. Esse 5, 9. Essentia 2. Eucharistia 75, 81, 116, 126. Eupsychia. Eustochia. 1. Eutrapelia. Exclusio 5. Expellere. Fervor 2. Fides 146. Fleri 20, 21. Finis 76. Finitum 3. Forma 7, 28, 41, 43, 139, 140, 141, 144. Fortitudo 1, 2, 8, 9, 16, 27, 34, 35. Fractio 4. Fructus 14. Generatio 7, 11, 27, 33. Genus 3, 27, 29, 33. Phantasia 1, 4.

39 Partium integralium quantitatis, quaedam sunt ejusdem rationis, ut in homogeneis, quaedam vero diversarum rationum, ut in heterogeneis 4, d. 16, q. 1, a. 1, q. 1, a. 1, q. 3, c. | d. 44, q. 1, a. 1, q. 3, o. * Geometra 3. Habitus 40, 55, 60. Hoc aliquid. Homo 1, 3, 33. Honor 23. Humidum 1. Humor. Ignorantia 2, 32. Illegitimus 1. Imaginatio 3. Imaginativa 5. Imago 9, 39. Imperare 3. Imprudentia 2. Incommunicabilitas. Individuum 6, 7, 30, 35.

40 Partes totius heterogenei, carent forma totius, ut multitudo, non autem in homogeneis, ut continuum 1, q. 11, 2, 2m.

41 De ratione totius sunt duo: scilicet quod esse ejus causetur a partibus, et quod sit esse omnium, quia partes non habent proprium esse 3, d. 6, q. 2, 3, c. * Hypostasis 4. Indivisibile 1. Infinitum 25, 27. Intellectus 56. Intentio 6. Interpretatio 3. Ira 13. Joannes 20. Justitia 1, 12, etc. 16, 19, 20, 23, 38, 43. Justificatio 1. Justus 3, 4, 10. Legatus 1. Lenia. Levitae. Legispositiva 3. Lex 35. Liberalitas 19, 20. Libertas 3. Logica 3, 5. Luciditas 1. Luna 6. Malum 9, 13. Maria 6. Materia 9, 16, 17, 38, 49, 51. Matrimonium 72. Memoria 1, 10 Meritum 37, 87.

42 Esse totius, non est esse alicujus partis ejus 1-2, q. 4, 5, 2m. * Metaphysica 15, 22, 23, 24. Miraculum 9.

43 Immo esse totius, est esse omnium partium ejus 3, d. 6, q. 2, 3, c. * Misericordia 39.

44 Destructo toto, vel desinit pars esse omnino, vel habet aliud esse; quia esse totius, non est esse alicujus partis, praeter esse animae rationalis 1-2, q. 4, 5, 2m. * Missa 2, 27. Modestia 5, etc. Moralis 3. Mors 17, 32, 46. Motus 10, 18, 21, 31, 33, 74, 75. Mundus 8. Mutatum. Necessitas 8. Nomen 10. Numerus 11, 23. Obedientia 3. Objectum 10. Operatio 41. Opinio 1, 4. Oratio 10. Ordo 10. Papa 1, 4, 8. Participare o. Passio 23, 61. Peccatum 304, 402. Poena 63, 99. Poenitentia. Per. Perfectio 12, 26. Perseverantia 8. Persona 15. Physica 4, 5. Pietas 18, 19. Planetae 3. Politia 2. Politica 2. Positio. Praeceptum 111, 113. Praecipitatio 1. Praedestinatio 7. Praedicari 12, 13, 15, 16, 29. Praevaricator 1. Primitiae 2. Principatus 6. Processio 16. Producere 3.

45 Partes quae sunt actu in toto, oportet esse quantitatis determinatae, ut caro, os, et nervi in animali, non autem partes in potentia, ut sunt partes continui. Phy. lect. 9, meº. * Christus 45, 47, 178. Propositio 11, 15. Prudentia 148. Quantitas 4, 12. Ratio 41. Rectitudo 6. Restitutio 2, 17. Resurrectio 19. Sanitas 7. Satisfactio 10. Scientia 41. Seditio 1, 2. Semen 2, 14. Senarius 2, 4. Sententia 2. Separatio 1. Significatio 7, 10, 11. Symbolum 11. Simpliciter 2. Sinistrum 2, 4. Stadium 3. Sternutatio. Substantia 6, 14. Tabernaculum 4. Tactus 6, 14. Temperantia 3, 8, 9, etc. 13. Templum 9. Tempus 31. Terra 3. Testis 12 Totum o. Traductio 2. Tractare 2. Transumptio. Ungues. Unitas 26, 40. Usura 13, 165, 207, 208, 259, 261, 266. Utile 1. Veritas 53. Vertex. Vestigium 5. Virilitas. Virtus 27, 175, 228. Voluntas 82.

46 In divinis est ratio totius et partis, secundum rationem tantum 1ª q. 30, 1, 4m | 1, d. 19, q. 4, o. | L. 2, prinº | d. 25, 1, 2m fi. | 3, d. 6, q. 2, 3, 4m | Dio. 2, prinº. * Agonia 2. Alteratio 12. Amazones 1. Expellere. Fortitudo 16, 27.

47 Oppositum videtur dicere a simili 2, d. 3, q. 3, 2, c. fi. * Christus 44, 45, 47. Imperare 3. Joannes 20. Meritum 37, 87. Praevaricator 1. Prudentia 1, 48.

48 In Deo est ratio habentis partes, ut ratio senarii et partium ejus: non autem aliquid habens partes. Quol. 8, 1, 4m.

49 Pars animae dicitur dupliciter: scilicet potentia animae, et pars potentiae ejus 3ª q. 46, 7, c. | Verit. q. 15, 2, 2m.

50 Partium potentialium, una includit in se vim omnium aliarum 4, d. 16, q. 1, a. 1, q. 3, c.

51 In quantitate virtutis, non est ratio totius, nec partis integralis 1, d. 19, q. 4, 1, 1m.

Parsimonia. Jejunium 31.

Partiale. Affectio 1, 3. Christus 178. Participare 1. Poena 12.

Partialitas. Angelus 42. De 5. Expellere. Sacramentum 24.

Particeps. Usura 266, 272.

1 PARTICIPARE nihil aliud est, quam aliquid ab alio partialiter accipere. Meta. lect. 10. prinº | Cae. 2, lect. 18, meº. * Accedere 2. Accidens 84. Actio 15, 34. Adoptio 2. Agens 34. Agilitas 4. Amor 19, 85. Analogia 2. Angelus 209, 210, 261, 390, 546, 611, 617. Anima 130, 311, etc. 323. Animal 51. Appetitus 25, 78, 87, etc. Augmentum 13, 15, etc.

2 Aliquid participat aliquo tripliciter: scilicet realiter, intentionaliter, et subserviendo. Col. lect. 4, fi. * Aureola 14.

3 Participari aliquid, dicitur dupliciter: scilicet vel illud quod est de substantia participantis, ut genus, vel non de essentia ejus, ut ens, Quol. 2, q. 2, 1, c. * Baptismus 156, 184, 187. Beatitudo 58, 84, 85, 96. Beatus 2.

4 Immo ens est de ratione participantis, et omnis entis 1-2, q. 94, 2, c. | 1, d. 19, q. 5, 2, 1m | Meta. 4, lect. 1, prinº. * Bonitas 3, 6, 7, 24, 92, 185, 186. Causa 41. Character 13, 19. Charitas 16, 18, 55, 146.

5 Aliquid participatur tripliciter: scilicet primo ut accidens a subjecto vel forma a materia: secundo ut superius ab inferiori: tertio ut causa ab effectu. Et sic esse aliquid participat. Non autem primo vel secundo modo. Hebdo. lect. 2. * Caiphas. Caelum 7, 9, 64, 97, 157. Certitudo 9, 11. Cognitio 56. Communicabile o. Communicatio o. Communicativus. Communio. Convenientia o. Corpus 43. Damnum 3. Deitas 1. Denominatio 3. Deus 13, 42, 331. Diaconissa.

6 Quod participatur, non praedicatur per se de participante. Hebdo. lect. 3 | Meta. 7, lect. 3, fi. etc. Differentia 11. * Aestimativa 2. Dolabrum. Dominatio 1. Dominicus 1. Electio 18. Ens 27. Episcopus 11. Esse 10, 29, 33, 35, 36.

7 Omne participatum a superioribus in inferiora, et omne superius, est ut formale respectu inferiorum 1ª q. 71, 3, 4m | 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 3, 2m | Poster. lect. 16, meº | Libº 2, lect. 7, prinº | Lect. 8, prinº | fi. * Aeternitas 17, 29, 37. Eucharistia 168, 183.

8 Oppositum videtur dicere a simili. Phy. 2, lect. 5, meº. * Aevum 1, 2. Excommunicatio 24, etc. Expectatio 3. Experientia 4. Forma 3, 135. Genus 12, 13. Gratia 19. Habere 6. Habitus 60, 65.

9 Omne participans comparatur ad participatum ut potentia ad actum. Quol. 3, 20, c. * Haeresis 42. Honor 27. Imprudentia 2. In 22. Inobedientia 2. Intellectus 126. Judicium 17. Lectoratus 7. Lex 2, 31, 62, 72, 77.

10 Omne participans est in potentia. Ideo non potest convenire sibi esse, quia esse est actus: sed convenit ei quod est. Cg. 1, cº 3. * Magis 1, 2, 3, 4, 5. Magnanimitas 3. Malum 3. Maria 32. Martyrium 16, 17. Membrum 3, 10. Metaphora 3. Miraculum 36.

11 Omne quod est tale per participationem, subditur ei quod est tale per essentiam et universaliter 1ª q. 96, 1, c. * Nigredo. Nobilitas 6. Nomen 34, 38, 61. Obedientia 42, 43. Occidere 21. Officium 2. Operatio 30. Pars 13. Participium. Passio 42. Praedicari 23. Prudentia 38, 69. Pulchritudo 10. Puritas 2. Ratio 6.

12 Omne participans et omne participatum, est posterius eo quod est illud per essentiam 1ª q. 3, 8, c. | fi. | Cg. 1, cº 22, fi. | 38. * Resurrectio 21. Sacerdos 13, 19. Sacrificium 9. Sapientia 1. Scientia 157. Securitas 1. Sensu 30, 44. Sigillum. Similitudo 4, etc. Synderesis 4. Univocum 3. Verum 3. Virtus 207, 218, 234. Vita 9.

13 Omne quod est tale per participationem, causatur ab eo quod est tale per essentiam 1ª q. 8, 1, c. | q. 44, 1, c. | 1m | q. 61, 1, c. | q. 75, 5, 1m | q. 79, 4, c. | Cg. 2, cº 13 | Poª q. q. 3, 5, 6, c. | Ma. q. 3, 2, c. | Opus. 3, cº 124 | Ephes. lect. 1, meº.

PASSIO

56 In passionibus animae, est duplex contrarietas: scilicet secundum diversitatem objectorum, idest boni et mali, et secundum accessum et recessum ab eodem termino. Prima tantum est in passionibus concupiscibilis. Sed utraque est in passionibus irascibilis 1-2, q. 23, 2, o. | q. 40, 4, o. | q. 45, 1, 2m | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | Verit. q. 26, 4, o. * Cholera. Concupiscentia 1, 2. Difficile 2. Incontinentia 1, etc. Lex 68, 69.

57 Immo contrarietas boni et mali, est propria passionibus concupiscibilis, sed contrarietas possibilis et impossibilis est propria passionibus irascibilis 3, d. 26, q. 1, 3, c. | 3m | 5m.

58 Omnis passio irascibilis, significat motum tantum. Sed passionum concupiscibilis, quaedam significant motum, et quaedam quietem 1-2, q. 23, 4, c. | q. 25, 1, o. | 3, c.

59 Nomina omnium passionum animae possunt sumi dupliciter: scilicet absolute, et ut recedunt a ratione. Primo modo sunt passiones. Secundo autem modo sunt vitia 1-2, q. 45, 1, 1m | q. 59, 1, 2m | 2-2, q. 127, 1, c. | 3m.

60 Nomina passionum animae quarum objectum est malum, aliquando significant vitia, quorum objectum est malum, ut odium, ira, invidia et audacia. Quarum autem objectum est bonum, significant virtutes, ut spes et amor 2-2, q. 127, 1, 3m.

61 Passiones animae magis proprie dicuntur respectu mali quam respectu boni, et ab extra quam ab intra, et secundum totum quam secundum partem, et intense quam remisse. Verit. q. 26, 8, c.

62 Ordo omnium passionum animae 1-2, q 25, o. * Avaritia 16. Cholera.

63 Omnis passio cujus objectum est bonum, est naturaliter prior passione sibi opposita, cujus objectum est malum 1a q. 20, 1, c. | 1-2, q. 25, 2, 3, c. | 2-2, q. 141, 3, 1m | Ma. q. 10, 1, 5m. * Malitia 8. Malum 33. Peccatum 143, 148.

64 Omnis passio cujus objectum est bonum vel conveniens simpliciter, est in concupiscibili. Si autem objectum ejus est ut difficile vel arduum, idest cum determinatione quantitatis, est in irascibili: similiter et oppositae harum 1-2, q. 23, 1, c. | q. 25, 1, c. | q. 40, 1, c. | q. 46, 3, c. | 3, d. 30, q. 1, 2, c. fi. | 3, c. prinº | Verit. q. 26, 4, c. | Ethi. 2, lect. 5, prinº. * Praeceptum 55. Prudentia 41. Radix 2.

65 Passiones irascibilis, sunt posteriores passionibus concupiscibilis quae significant motum, sed sunt priores his quae significant quietem 1-2, q. 25, 1, o. | q. 40, 1, c. | 2-2, q. 141, 3, 1m | 3, d. 26, q. 2, a. 3, q. 2, c. | Verit. q. 25, 2, c. | Ma. q. 4, 2, 12m | q. 8, 1, 20m | 3, 22m.

66 Omnis passio irascibilis terminatur ad passiones concupiscibilis et incipit ab eis 1a q. 81, 2, c. | 1-2, q. 23, 1, 1m | q. 25, 1, o. | 3, c. | q. 40, 1, 4, c. | q. 41, 2, 3m | q. 46, 3, 2m | q. 65, 1, 3m | q. 82, 3, 2m | q. 84, 4, 2m | q. 100, 5. 6m | 2-2, q. 41, 2, 1m | q. 118, 6, c. | 3, d. 26, q. 1, 2, 5m | 3, c. | q. 2, a. 3, q. 2, c. | d. 27, q. 1, 3, 4m | Verit. q. 25, 2, 7m | 3, 4, c. | q. 26, 3, 10m | 4, c. | Ma. q. 4, 2, 12m | q. 8, 2, 20m | 3, 22m | q. 11, 4, 3m | Ethi. 2, lect. 5, prinº | Anima. 3, lect. 14, meº. * Turbatio 1.

67 Passionum animae, quaedam sunt bonae, et quaedam sunt malae secundum speciem suam inquantum sunt in genere moris, non autem inquantum sunt in genere naturae 1-2, q. 24, 4, o. | 2-2, q. 158, 1, c. | 4, d. 17, q. 2, art. 1, q. 1, 4m | d. 50, q. 2, a. 4, q. 3, 3m | Ma. q. 10, 1, o. * Agibile. Angelus 151, 190. Animal 71. Audacia 19. Beatus 52. Blasphemia 17, 23.

68 Passiones animae et motus membrorum, inquantum imperantur a voluntate, vel non prohibentur, sunt bonae vel malae moraliter, non autem secundum se 1-2, q. 24, 1, o. | q. 59, 1, c. | 2m | 2-2, q. 35, 1, 1m | q. 158, 2, c. | 2, d. 36, 2, o. | Ma. q. 10, 1, 1m | q. 12, 2, 1m | 3, c.

69 Passiones aliquae dicuntur laudabiles, inquantum sunt signa et effectus bonae voluntatis, ut verecundia et misericordia. Verit. q. 26, 6, 15m. * Aestimativa 3. Concupiscentia 5. Contrapassum 2. Contrarium 17. Difficile 14, 18, 21. Error 3.

70 Passiones secundum quod ordinantur a ratione, sunt laudabiles vel vituperabiles, non autem secundum se 1-2, q. 21, 1, 3m | 2, o. | q. 45, 1, 1m | q. 50, 1, c. | 2-2, q. 35, 1, 1m | q. 125, 1, o. | q. 127, 1, o. | q. 158, 1, o. | 2, c. | 1m | 4, d. 46, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | Verit. q. 26, 6, 7, o. | Ma. q. 10, 1, 1m | q. 12, 2, 1m | Ethi. 2, lect. 5, meº etc. Actus 143. * Exemplum 2.

71 Ex passionibus animae, etiam respectu boni, quidam moriuntur. Verit. q. 26, 8, 10, c. * Exorcismus 13.

72 Omnis passio animae, secundum stoicos est mala, non autem secundum peripateticos 1-2, q. 24, 2, o. | q. 59, 2, 3, o. | 2-2, q. 123, 10, c. | q. 158, 1, 1m | 3a q. 15, 4, 2m | q. 46, 6, 2m | Verit. q. 26, 8, 2m | Ma. q. 12, 1, c. | Job lect. 4, prinº | cº 3, prinº | cº 6, lect. 1, meº | Jo. 11, lect. 5, meº | cº 12, lect. 5, prinº | cº 13, lect. 4, prinº | Ethi. lect. 16, meº | libº 2, lect. 3, meº | Phy. 7, lect. 6, prinº.

73 Omnis passio animae secundum stoicos, scilicet inordinata, tollit vel diminuit bonitatem actus. Sed secundum peripateticos aliqua, idest moderata auget eam, sicut etiam actus membrorum 1-2, q. 24, 3, o. * Fortitudo 6, 16. Ignorantia 3, 22.

PASSIO

74 Omnis passio animae, praeveniens judicium rationis, diminuit bonitatem actus. Sed passio consequens per redundantiam est signum melioris actus. Per electionem autem facit actum meliorem 1-2, q. 24, 3, 1m | q. 77, 6, 2m | q. 159, 2, 3m | 2-2, q. 2, 10, c. | Verit. q. 26. 7, o. | Ma. q. 3, 11, o. | q. 12, 1, c. * Incontinentia 3. Infirmitas 5, 8. Injustitia 4.

75 Passio praeveniens judicium rationis, diminuit peccatum: sequens vero auget peccatum, vel significat auctum 1-2, q. 24, 3, 3m | q. 47, 2, c. | q. 77, 6, o. | Verit. q. 26, 7, o. | Ma. q. 3, 11, o. * Membrum 5, 12. Meritum 39.

76 Passio totaliter tollens usum rationis, totaliter excusat a peccato, nisi fuerit voluntaria in sua causa, non autem alia 1-2, q. 77, 7, o. | 8, 3m | Ma. q. 3, 10, c. * Peccatum 87, 96, 119, 143, 146, 149, 227. Perseverantia 4. Poena 25. Poenitentia 2, 37, 41, 42. Perseverantia 4. Praeceptum 55. Praecipitatio 1. Prohibitio 3. Prophetia 17. Prudentia 44, 64. Qualitas 7, 8. Radix 2. Sapientia 35. Scientia 89. Tristitia 15. Verecundia 1. Virtus 46, etc. 64, 76, 107, 137, 151, 221, etc. 240. Voluntas 58, 69, 71.

77 Nulla inclinatio passionis vel habitus, ita vehemens est, quod ei ratio non possit resistere, si remaneat usus rationis per quem per se se habet ad opposita 1-2, q. 10, 3, o. | q. 77, 7, 8, c. | q. 80, 3, o. | 2-2, q. 155, 3, 3m | q. 156, 1, c. | q. 185, 2, 2m | Ma. q. 3, 10, o. | Ethi. 3, lect. 17, fi.

78 Immo in repentinis, necesse est quod homo agat secundum habitum, secundum Aristotelem. Verit. q. 24, 12, c.

79 Anima Christi fuit passibilis dupliciter: scilicet passione corporali et passione animali, sicut et anima nostra 3a q. 15, 4, c. | 10, c. | 3m | 3, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, o. | Verit. q. 26, 8, o. * Adeps 2. Agnus 3, etc.

80 Tota anima Christi, secundum essentiam et secundum omnes potentias ejus, secundum quod sunt in essentia animae, patiebantur, non autem ex parte objecti, nisi potentiae inferiores 3a q. 46, 7, o. | 3, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, o. | a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 26, 3, 1m | 9, o. | Quol. 7, 5, o. | Opus. 3, cº 239. 1 Amor 20, 197. Arius. Crux o.

81 Passiones in anima Christi, non ferebantur ad illicita, nec praeveniebant actum rationis, nec impediebatur judicium rationis, sicut fit in nobis 3a q. 15, 4, o. | 6, c. | q. 19, 2, c. fi. | q. 46, 7, 3m | 3, d. 15, q. 2, a. 1, q. 3, 2m | L. meº | fi. | d. 18, 5, 4m | Verit. q. 26, 8, o. | Opus. 3, q. 239, fi. | Opus. 60, cº 18 | Quol. 1, 3, c. | Mat. 26, meº | Jo. 11, lect. 5, meº | cº 12, lect. 5, prinº | cº 13, lect. 4, prinº.

82 Passio Christi fuit bona simpliciter et mala secundum quid 3a q. 22, 2, 2m | q. 47, 3, 3m | 4, 2m | 6, 3m | 3, d. 20, art. 5, q. 2, o. * Aequinoctialis 2. Dolor 27, etc. Eclypsis. Eucharistia 21, 212. Fides 106. Fruitio 12, 13. Haeresis 93. Inebriari.

83 In passione Christi, actio displicuit, passio grata fuit 3, d. 20, a. 5, q. 2, b.

84 Acerbitas passionis Christi, causabat in eo timorem, tristitiam et dolorem 3a q. 7, 6, o. | q. 15, 7, o. | 3, d. 15, q. 2, art. 2, q. 3, o. | Opus. 60, cº 18. * Christus 202, 203. Oratio 94. Redundantia. Sacrificium 40. Timor 13.

85 Passio Christi fuit necessaria, non quidem absolute, nec ex coactione, sed ex triplici fine: scilicet liberationis nostrae, exaltationis Christi et praedefinitionis Dei 3a q. 46, 1, o. | 3, d. 20, a. 1, q. 3, o. | a. 4, q. 1, o. | Opus. 2, cº 7. Exaltatio 1. * Coena. Credere 25. Deus 250.

86 Possibile fuit Deo, liberare hominem, sine passione Christi, si non praesupponatur praescientia ejus 3a q. 46, 2, o. | u. 56, 1, 2m | 3, d. 20, art. 4, q. 1, o. | Opus. 1, cº 17. * Eucharistia 2, 21, 130, 168, 212, 243, 249, etc. 253, 273.

87 Non fuit alius modus convenientior redemptionis nostrae, quam per passionem Christi 3a q. 46, 3, o. | 3, d. 18, a. 6, q. 3, c. | d. 20, a. 4, q. 2, o. | Quol. 2, 2, o. Mors 25. * Maria 25, 45, 61. Miraculum 19. Missio 12.

88 Liberatio hominis per passionem Christi, fuit majoris misericordiae et justitiae, quam si Deus remisisset peccata, sine satisfactione 3a q. 46, 3m | 3, d. 20, art. 1, q. 2, o. | Cg. 4, cº 55, 19m.

89 Christus fuit passus convenienti tempore: scilicet luna quintadecima, hora sexta, in juventute 3a q. 46, 9, o. | 10, c. * Ordo 88. Parasceve. Pascha 5. Petrus 1, 6, 7. Phase. Psalmus 8, 9. Scriptura 3. Thomas 1.

90 Christus passus est in loco convenienti, scilicet in Jerusalem quadruplici ratione: scilicet quia primo Jerusalem erat locus a Deo electus, ad sacrificia sibi offerenda, figurantia Christi passionem. Secundo quia virtus passionis Christi, ad totum mundum erat diffundenda et Jerusalem erat in medio terrae. Unde dicitur umbilicus terrae. Tertio quia hoc maxime conveniebat humilitati Christi, quod in loco tam celebri, confusionem pati non recusavit. Quarto ut ostenderet a principibus populi exortam esse iniquitatem occidentium Christum qui principes in Jerusalem morabantur. Et passus est extra portam, triplici ratione: scilicet primo ut veritas responderet figurae, qua vitulus et hircus pro peccato, extra castra comburebantur. Secundo ut per hoc daret exemplum nobis, exeundi a mundana

PATER

PATIENTIA

superiora, sed infima, et humiliando 1-2, q. 87, 2, 1m | Psal. 37, prino.

195 Homo per peccatum incurrit triplex detrimentum: scilicet deordinationem mentis, reatum poenae, et debilitatem boni naturalis 1-2, q. 109, 7, c. | 3a q. 22, 3, c. | Cg. 4, co 72 | Psal. 6, prino. * Justus 3. Lex 93, 100, 101. Libertas 12. Liberum 21.

196 Obligatio duplex causatur ex peccato: scilicet servitus diaboli, et reatus poenae 3a q. 48, 4, c. | 2m. * Limbus 6. Lumen 16.

197 Effectus peccati quadruplex in mente: scilicet infirmitas, caecitas, instabilitas, et indevotio. Joan. 5, lect. 1, meo. * Macula o.

198 Peccator peccatum, est dupliciter insipiens, corruptus, abominabilis, et inutilis. Psal. 13, prino etc. * Malitia 1.

199 Deformitas duplex causatur ex peccato: scilicet privatio gratiae, et privatio innocentiae. Prima tollitur per poenitentiam, non autem secunda, sed tegitur 4, d. 18, q. 1, a. 2, q. 2, o. | Psal. 31, prino. * Mors 1, etc. Nocere 1, 2. Obscuritas. Officium 6, etc. Operatio 49.

200 Homo per peccatum vendit quatuor: scilicet animi virtutem, caelestem haereditatem, animae libertatem, et divini amoris honorem. Isa. 50, fi.

201 Peccatum quadrupliciter fatigat: scilicet propter solitudinem excogitando, propter laborem exequendo, propter confusionem conscientiae, et propter frustrationem spei. Isa. 46, fi. * Opprobrium 1, 2. Ordo 44, 45. Paradisus 5, 7, 8, 9. Passio 114. Poena o.

202 Peccatum est amarum quadrupliciter: scilicet ex remorsu conscientiae, defectu dulcedinis divinae, planctu poenitentiae, et metu mortis. Isa. 24, fi. * Poenitentia 33, 44, 105. Praeceptum 93, 94. Praescriptio. Punitio 2, 3, 4. Purgatio 1, 6. Reatus o.

203 Ad affectum peccati, tria per ordinem consequuntur: scilicet delectatio, cogitatio, et gloriatio. Psal. 51, prino. * Reprobatio o.

204 Peccatum est via ad mortem, mors autem est via ad infernum. Psal. 17, prino. * Sacrificium 22. Salvari 15. Separatio 4. Servitus 11, etc. Simonia 28, etc. Spina o. Subjectio 4, 7. Superbia 31, 35. Templum 15. Tentare 6. Tenebrae 4.

205 Peccatum in praesenti habet quatuor: scilicet seductionem, concupiscentiam, infamiam, et inquietudinem. Sed in futuro habet quatuor poenas: scilicet inevitabilitatem malorum, impossibilitatem bonorum, poenas sensuum, et daemones inquietantes, molestantes, et affligentes. Psal. 10, fi. * Usura 275. Vendere 4, 8. Vermis 2. Vertigo o. Vindicatio 2, 6. Virginitas 11, 29, 30. Virtus 11.

206 In peccato mortali decedentes, statim ad infernalia supplicia trahuntur. Opus. 2, co 9. * Christus 49, 82. Uti 16, 17, 18, 22.

207 Incorrigibilitatem peccati ostendit Deus tripliciter removens triplicem correctionis modum: scilicet illum qui est per divinum flagellum, illum qui est per proximi consilium vel auxilium, et illum qui est per humanum studium. Isa. 1, prino.

208 Incorrigibilia peccata comparat Deus Sodomae et Gomorrhae dupliciter: scilicet propter peccati similitudinem, et propter peccati publicationem. Isa. 1, meo 3, prino.

209 Gravitas peccati, principaliter est ex objecto, seu fine 1-2, q. 73, 3, o. | 4, 5, 9, c. | q. 74, 9, c. | 2-2, q 74, 2, 1m.

210 Gravitas et species peccati, magis attenditur ex fine, quam ex materiali objecto 2-2, q. 74, 2, 1m. Actus 150. Ablutio. Abortus 1.

211 Ratio principalis gravitatis peccati, est ex aversione a Deo 1-2, q. 73, 3, 2m | 5, c. | q. 77, 6, 1m | q. 100, 6, c. | 2-2, q. 10, 3, c. | q. 20, 3, c. | q. 21, 1, 1m | q, 34, 2, c. | q. 39, 2, c. | q. 73, 3, 3m | q. 118, 5, c. | q. 148, 5, 2m | q. 150, 3, c. | q. 162, 6, c. | 2m | 4, d. 9, a. 3, q. 3, c. | Quol. 5. 20, c. Aversio 5. * Absolvere 25. Actus 180. Adam 63, 65, 66, 67.

212 Quodlibet peccatum habet aliquam quantitatem, secundum suum genus, cui potest addi, vel subtrahi, ratione alicujus adjuncti 3, d. 33, 5, c.

213 Quantitas peccati non mensuratur ex nocumento facto, sed ex voluntate contra charitatem agentis 2-2, q. 13, 3, 1m | 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 3, 1m. * Adulatio 4. Adulterium 2, etc. Animal 83. Apostasia 1, 3, 4. Avaritia 20, etc. Aversio 16, 17. Augmentum 19.

214 Quamvis minor delectatio quandoque sit in majori culpa, tamen ibi semper est major elatio 4, d. 20, art. 2, q. 1, 1m.

215 Quantitas peccati, ex parte Dei infinita est, sed ex parte boni quod corrumpit, idest naturae, finita est 3, d. 1, q. 1, 2, 5m.

216 Gravitas peccati duplex: scilicet ex parte peccati, et ex parte peccantis ex majori contemptu 2-2, q. 94, 3, c. | q. 116, 2, 2m | q. 142, 3, c. | 3a q. 80, 5, c. | 2, d. 42, q. 2, 5, c. fi. | Ma. q. 1, 10, c. | 1a Cor. 11, lect. 7, prino. * Baptismus 40. Beneficium 25. Blasphemia 2, 8, 9, 18, 19. Concupiscentia 12. Concupiscibilis 12, 13. Contemptus 3, 5, etc. Corripere. Detractio 1.

217 Confirmationem in peccato, ostendit Deus quadrupliciter: scilicet per peccati consuetudinem, per peccati promptitudinem, ex peccati successione, et quantum ad peccatorum magnitudinem. Isa. 1, prino. * Ebrietas 7. Eucharistia 52, 70, 74, 153, 154, 161. Eventus.

218 Gravitas peccati duplex: scilicet secundum speciem, quae est ex objecto, et secundum circumstantiam 2-2, q. 10, 3, 1m | q. 39, 2, c. | q. 163, 3, 4, c. | 3a q. 80, 5, c. | 2, d. 21, q. 2, 2, c. | d. 33, L. prino | d. 42, q. 2, 5, c. fi. | Ma. q. 2, 10, c. | q. 15, 2, 6m | 1a Cor. 11, lect. 7, prino. Actus 49.

219 Defectus debitae circumstantiae, aggravat peccatum, et appositio ejus alleviat ipsum 1-2, q. 73, 7, o. | 4, d. 16, q. 3, art. 2, q. 1, o.

220 Peccata verborum, maxime ex affectu et intentione loquentis, pensanda sunt 2-2, q. 72, 2, c. 3m | q. 73, 2, c. | q. 75, 1, c. | q. 76, 3, c. fi. * Excusatio 1. Fermentum 2. Festum 11. Fornicatio 4, 5. Gloria 6, 7. Grave 9. Humilitas 32.

221 Omne peccatum dupliciter consideratur: scilicet secundum affectum, et secundum effectum. Ma. q. 8, 2, c. fi. * Ignorantia 1, 19, 20, 26. Impoenitentia.

222 Gravitas peccati triplex: scilicet ex materia vel objecto, ex parte peccantis, et ex effectu consequente 2-2, q. 148, 3, o. | 2, d. 33, L. prino | Ma. q. 2, 10, c. * Incontinentia 7, etc. Infidelis 11. Infidelitas 5. Infirmitas 4, 6, 7. Inobedientia 5.

223 Gravitas peccati magis attenditur in abusu rei, quam in omissione debiti usus 2-2, q. 155, 12, 4m. * Insanabile.

224 Gravitas peccatorum in proximum, est per se ex majori nocumento, scilicet contra majus bonum, sed per accidens ex deliberatione 2-2, q. 31, 4, o. | q. 73, 3, c. | q. 74, 2, c. | q. 154, 3, o. | Ma. q. 2, 10, c. * Judas 1. Libido. Lingua 6. Malum 15, etc.

225 Quando peccatum est commissum, jam totam suam quantitatem habuit. Nec accrescit ei aliquid quo ad rationem culpae ex affectu consequente, licet accrescat aliquid quo ad poenam accidentalem, quia plures habebit rationes dolendi in inferno, de pluribus malis ex suo peccato consequutis 4, d. 17, q. 2, a 2, q. 4, 2m | Ma. q. 2, 2, 8m. * Obstinatio 3. Proclamare. Pusillanimitas 5. Raptus 5. Sacramentum 78. Sacrificium 40. Sacrilegium 5. Scandalum 12. Seditio 3. Usura 81. Vermis 2.

226 Non omnia peccata sunt aequalia in gravitate 1-2, q. 73, 2, o. | 2, d. 42, q. 2, 5, o. | Cg. 3, co 139 | Ma. q. 2, 9, o. | Matth. 10, prino 1, fi. | co 11, fi. 3.

227 Gradus quadruplex gravitatis peccati: scilicet per passionem, ignorantiam, malitiam, et contumaciam 1-2, q. 105, 2, 9m | 2-2, q. 162, 2, c. | 1m | 2m | q. 186, 9, 3m | 3a q. 88, 4, c. | Ma. q. 2, 1, 10m. * Abortus 1. Abscondere 4. Acceptio 6, 7.

228 Peccata quae consistunt in actuali contemptu Dei, sunt graviora peccatis in quibus non est contemptus Dei nisi ex consequenti, et quasi interpretative 1-2, q. 73, 8, 2m | 4, d. 9, art. 3, q. 3, c. * Accidia 5. Adam 65. Adulatio 4.

229 Peccatum in quo Deus in seipso contemnitur, est gravissimum. Post in quo contemnitur in sacramentis, praecipue in eucharistia. Tertio in membris suis. Quarto in praeceptis suis, quod commune est omni peccato mortali 2-2, q. 20, 3, o. | q. 21, 1, 1m | q. 39, 2, c. | q. 110, 2, c. | q. 148, 3, c. | q. 150, 3, c. | q. 154, 3, c. | 3m | 3a q. 80, 5, c. | 4, d. 9, a. 3, q. 3, c. | 1a Cor. 12, lect. 7, prino. * Adulterium 3, etc. Apostasia 4. Avaritia 25, etc. Aversio 16, etc. Bestialitas 1. Blasphemia 8, etc. Charitas 148.

230 Peccata contra Deum, sunt secundum genus suum gravissima. Ma. q. 2, 10, c. * Circumstantia 10, etc. Complacentia 2.

231 Peccatum in Spiritum sanctum est gravissimum 2-2, q. 21, 1, 4, o. | q. 130, 2, o. | Ma. q. 8, 3, 1m. * Concupiscentia 12.

232 Peccata opposita virtutibus theologicis, sunt ceteris graviora, secundum genus suum 2-2, q. 20, 3, o.

233 Peccatum quanto plus repugnat oppositae virtuti, tanto est gravius 2-2, q. 116, 2, c. | q. 119, 3, c. * Concupiscibilis 8, etc.

234 Maximum peccatum, opponitur maximae virtuti, principaliter et directe, sed minimum extensive 1-2, q. 73, 4, o. | Ma. q. 2, 10, o. * Confessio 43, 44. Contemptus 4. Contritio 7. Contumelia 5. Corripere. Defectus 21. Daemon 42, 48, 67.

235 Immo principale vitium non opponitur principali virtuti 1-2, q. 39, 4, 1m | q. 84, 4, 1m | 2-2, q. 118, 7, 1m | q. 142, 3, 1m | q. 162, 6, 2m | 7, 3m | 4m | 2, d. 22, q. 1, 1, 2m | 3, d. 33, q. 2, art. 1, q. 3, 4m | Ma. q. 8, 1, 3m | 22m | q. 13, 3, 1m. * Derisio 1, 2. Desperatio 4. Dissensio 2, etc. Ebrietas 2, 3, 7.

236 Omne peccatum opponitur prudentiae. Sed non est gravissimum, nisi opponatur in aliquo maximo 2-2, q. 55, 2, 3m | q. 119, 3, 3m.

237 Peccata contra praecepta primae tabulae, sunt ceteris graviora 1-2, q. 110, 6, c. | Quol. 1, 18, a. 1 | Quol. 5, 20, o.

238 Quanto voluntas est major, vel finis pejor, tanto peccatum est gravius. In aliis autem causis peccati, est oppositum 1-2, q. 73, 6, o.

239 Gravitas peccati est major de majori bono quod corrumpitur vel contemnitur, minor autem de majori bono quod amatur 1-2, q. 100, 6, c. | 2-2, q. 39, 2, c. | q. 105, 2, c. | q. 113, 5, c. | 1m | q. 150, 3, c. | 4, d. 17, q. 2, a. 3, q. 1, 4m.

240 In quolibet genere peccati, gravius est quod fit ex habitu, quia fit ex majori libidine 2-2, q. 156, 3, c. | 3, d. 38, 5, c. | 4, d. 9, a. 3, q. 2, 1m.

241 Peccatum transgressionis est gravius delicto, idest peccato omissionis. Psal. 24, prino | Gal. 6, lect. 1, prino.

PERFECTIO

construitur in habitudine causae formalis 1ª q. 39, 2, o. | 1, d. 25, L. me° | d. 34, q. 1, 2, o. * Missio 7, 8. Nomen 80, 82. Spiritus 6, 9. Subsistentia 7, 9, 11, 12. Symbolum 11. Trinitas o.

44 Haec conceditur, Essentia est trium personarum. Non autem haec, Deus est trium personarum. Nec, Tres personae sunt unius Dei 1ª q. 39, 2, c. | 1, d. 34, q. 1, 2, 2m. * Christus 6, etc. 178, etc. Veritas 40.

45 Haec conceditur, Tres personae sunt in eadem essentia, quia in potest denotare habitudinem causae formalis continentis 1, d. 34, q. 1, 2, 3m.

46 Personae divinae, sunt plures res 1ª q. 30, 1, c. | q. 39, 3, 3m | 1, d. 25, 4, o. | d. 34, L. prin° | Poª q. 9, 5, 14m.

Personale. Aequalitas 23. Alius 1, 2, 3. Amor 1, etc. Attingere 3. Attributa 12. Christus 60, etc. Decimae 14, 23, 25. Deus 24. Donum 2, 4. Esse 43, 69. Exclusio 9. Fortitudo 40. Generatio 40, 60. Idea 24. Imago 14. In 12. Innascibilitas 1. Juramentum 25. Maria 61. Matrimonium 51. Notio 2, etc. Oratio 73. Persona 9, 16. Poena 43. Poenitentia 109. Pronomen 1. Proprietas 2. Proprium 10. Qui est 3. Sanctificatio 1. Sapientia 45. Satisfactio 25. Schisma 4. Sepultura 10. Unctio 19. Unio 22. Usura 275, 289, 290.

Personalitas. Assumere 2, 13. Persona 12.

Personaliter. Amor 1. Christus 21. Deus 100. Generatio 89. Joannes 6, 8. Libere 19. Pater 6. Verbum 47, 48, 49, 60. Veritas 39.

Personare. Persona 1.

Perspectio. Intellectus 292. Lumen 21. Solertia 2, etc.

Perspectiva. Arithmetica 1. Astrologia o. Physica 11.

Perspicacitas. Angelus 273. Daemon 7, 8. Gnomi. Solertia 2, etc. Speculatio 2.

Persuasio. Angelus 154, 156. Consilium 19. Correctio 4. Daemon 64. Exhortatio. Fides 76, 87, 138. Gratiosus. Judaei 45. Loqui 3, 5. Spes 19, 33. Voluntas 88.

1 PERTINACIA. Pertinax, secundum Isidorum est, qui tenet imprudenter suum propositum, quasi omnino tenax 2-2, q. 138, 2, c. | 4, d. 29, 2, c. * Admonitio 3. Constantia 7, 8. Continentia 8. Correctio 4, 20. Gloria 10. Haeresis 1, 4, 9, 25, 26, 27, 29, etc. 32.

2 Pertinax assimilatur incontinenti, et molli, quia nimis appetit aliquam delectationem, et fugit tristitiam 2-2, q. 138, 2, 2m.

3 Pertinacia opponitur perseverantiae, secundum excessum, mollities autem secundum defectum 2-2, q. 138, 2, o. Jeremias 2. Ignorantia 8. Infernus 7. Obstinatio o. Pertinax.

Pertinere. Abdicatio. Abstinentia 6. Accidens 68. Actus 62, etc. 171, etc. Admonitio 1. Adulterium 1, 2. Alimentum 1. Altare 3. Ambitio 2, 3. Amicitia 36. Amor 229. Andragathia. Angelus 231, 297, 409, 579. Anima 254, 281. Animal 19. Antecedens 2. Apostoli 18. Appetitus 38. Appropriatio 15, 18. Arca 3. Archidiaconus. Augurium 1. Baptismus 4, 77, 85, 240. Beatitudo 130. Bonitas 91, 119. Charitas 64, 77, 145, 147. Catechismus 5, 6, 7. Caerimonia 3. Cognitio 44, 51, 54. Commutatio 1. Comprehendere 8. Communicabile 1. Concupiscibilis 8, Confessio 3, 88. Consensus 4. Conservatio 13. Consideratio 1. Constantia 1, 2. Contemplatio 18. Corpus 41. Damnatio 51. Definitio 40. Delictum 1. Dignitas 4. Donum 33. Ecclesia 8, 11. Ens 5. Esse 43, 44, 73. Eucharistia 39, 156, etc. Evangelium 5, 6, 9. Fallere 2. Fides 21, 38, 127, 130, 160. Finis 61. Fortitudo 21. Gratia 27. Haeresis 12. Humilitas 5. Idea 27. Ignorantia. Imprevidentia. Injustitia 6. Innocentia 20, 21. Lex 64. Matrimonium 1, 2. Membrum 11, 12. Mendacium 2. Meritum 7. Minister 2. Officium 2. Parochialis. Peccatum 318. Perfectio 13, 58. Physica 2. Poenitentia 25, 118. Posse 4. Potestas 18. Praeceptum 58, 105, 107, 109, 127, 151. Praecipere 2. Praedestinatio 6, 20. Praedicare 1, etc. 15. Praelatio 9. Primitiae 3. Princeps 4, etc. Prius 12. Processio 32. Prophetia 27. Religio 10. Requiri o. Sanguis 12. Scholaris. Usura 168, 244.

Pertingere. Agens 54. Anima 130, etc. Causa 12. Cogitatio 2. Cognitio 33, 34. Comprehendere 1, etc. Effectus 10. Elementum 18. Eucharistia 92, 96. Fides. Gratia 86. Intellectus 240. Motus 88. Paradisus 4. Pervenire. Ratio 28. Resistere 1. Scientia 18. Sensus 26. Summum 4. Veritas 46. Symbolum 4.

Pertractare. Theologia 29.

Pertrahere. Beatus 8. Ira 60.

Perturbatio est mutatio ordinis et aequalitatis in ratione ex immoderata passione inferiorum potentiarum, quae non fuit in Christo, nec in aliquo sapiente 8, d. 15, q. 2, a. 2, q. 1, 1, 2m | a. 3, q. 2, 4m | Blasphemia 11. Homo 37. Ira 49, 56. Pax 10. Timor 35. Tyrannus 9.

Perunctio. Beatitudo 1, etc. 89, etc. Comedere 4. Finis 96, etc. Gratia 127, 145. Pervenire. Terminus.

Pervenire. Animal 44. Appetitus 25. Ars 3. Augmentum 23. Beatitudo 89, etc. Cogitatio 2. Cognitio 33, 34. Confessio 89. Contemplatio 9. Defectus 15. Devenire. Dolor 32. Eucharistia 257. Felicitas 4. Flagellum 2. Fortitudo 59. Fruitio 13. Furtum 13. Gratia 127, 146. Jejunium 35. Justus 2. Meritum 102. Natura 23. Peccatum 166. Perfectio 22, 57. Promulgatio 5. Raritas 1. Religio 26. Resurrectio 32. Sapientia 21. Virtus 2. Visio 15.

Perversus est qui non sequitur quod debet, scilicet voluntatem Dei. Psal. 17, me°. * Amor 91, 93. Aversio o. Continentia 3. Fama 3. Fides 160. Haeresis 18, 25, etc. 32. Hypocrisis 5. Infidelis 6. Intellectus 88. Judicium 23. Mundus 3. Sacramentum 73. Sodomia 2. Somnium 1. Stultiloquium. Subvertere. Usura 189. Vinculum 2.

Pervicax, est idem quod pertinax, qui in suo proposito ad victoriam perseverat 2-2, q. 138, 2, c. * Pertinacia o.

Pes dexter est fortior ad motum quam sinister; sed ad fixionem, est e converso. Et humerus dexter est fortior sinistro ad motum; sed ad portandum, est e converso. Cae. 2, lect. 2, fi. * Baculus 1. Conditionalis 2. Costa 4. Elephas 5. Herodius 2. Jacob 7. Lotio. Pedites. Porphyrio. Sacramentum 124. Sandalia. Scandalum 2. Unctio 26. Virginitas 34.

1 PESSIMUM non oportet quod opponatur optimo 1-2, q. 39, 4, 1m | q. 84, 4, 1m | 2-2, q. 118, 7, 1m | q. 162, 6, 2m | 7, 3m | 3, d. 33, q. 2, a. 1, q. 3, 4m | Ma. q. 8, 1, 2m | 3m | q. 13, 3, 1m. * Apostasia 4. Bigamia 8. Ingratitudo 10. Peccatum 257.

2 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 73, 4, o. | 2-2, q. 34, 2, b. | Ma. q. 2, 10, o. * Potestas 14. Tyrannus 1. Verecundia 15.

Petitio populi Dei tria continet: scilicet quia ponitur idoneitas petentium, postulatur pacis beneficium, et allegatur pacis meritum. Isa. 26, prin°. * Abraham 8. Acham 1. Affectio 5. Attentio 1. Beatitudo 143, etc. Beneficium 20. Cathedra 2. Confessio 70, 73. Debitum 15, etc. Decimae 17, 19, 20, 22. Eucharistia 201, 217. Excommunicatio 11. Exordium 3. Fornicatio 10, 15. Gedeon 2. Insinuatio 1. Missa 5. Oratio o. Postulatio. Purgatorium 10. Religio 106. Restitutio 6. Signum 14. Tentare 10. Thomas 4. Usura 105, 165, 167, 313. Uxor 22. Votum 57, 63. Zacharias 2.

Petitorium. Accusatio 24.

Petra in deserto, fuit aliquid materiale, significans Christum 1ª q. 102, 1, 4m. * Ibices. Lapis. Maria 70.

1 PETRUS a petra quae est Christus appellatus est, et in hoc nomine Dominus secundum Hilarium, et Augustinum. Petri potentiam insinuat.

PETRUS volens impedire passionem Christi, non peccavit, quia passio Christi poterat et placere laudabiliter, et displicere, secundum diversa. Et tunc scandalum ibi sumitur large, pro quolibet impedimento alicui praestito, in via aliqua, quam prosequi intendit 4, d. 38, q. 2, a. 2, q. 1, 2m. * Amor 68. Apostoli o. Centurio. Clavis 10. Confirmatio 40. Cornelius 2.

2 Petrus credidit quod praenuntiatio Christi de negatione sua, esset comminatio tantum 2, d. 4, 2, 1m. * Correctio 10, 15.

3 Petrus negando Christum, peccavit mortaliter 2-2, q. 24, 12, 2m | Virt. q. 2, 6, 2m | Quol. 9, 14, o. | Psal. 36, me°.

4 Petrus quasi in continuo dolore erat, propter absentiam Christi, et quoties ejus recordabatur totus resolvebatur in lacrymis, ita quod genae ejus videbantur adustae. Mat. 9, me° | Jo. 18, lect. 2, fi. * Ecclesia 13. Eucharistia 76. Haeresis 105. Joannes 9. Justitia 87. Magdalena 4.

5 Petrus, primus inter apostolos, praedicavit Romae, et cum magno fructu. Non autem simpliciter, sed Barnabas prius. Rom. prol. fi. | c° 15, lect. 3, prin°. * Paulus 16, 17, 18. Raptus 11. Transfiguratio 2. Vita 59.

6 Petrus post mortem Christi, vixit annis fere triginta septem. Jo. 21, lect. 4, prin°. Christus 10.

7 Immo vixit post mortem Christi, annis quadraginta. Gal. 2, lect. 1, prin°.

Phanos. Prophetia 9.

1 PHANTASIA duplex: scilicet determinata, scilicet eadem cum imaginativa habens organum determinatum, et indeterminata existens in qualibet parte animalis, etiam decisa. Sed Avicenna posuit quintam potentiam, scilicet phantasiam mediam inter aestimativam et imaginativam, quae componit et dividit species imaginatas 1ª q. 78, 4, c. fi. | Meta. lect. 1, me° | Anima. 2, lect. 4, prin° | lect. 6, me° | Lib° 3, lect. 5, me° | Lect. 16, prin°. * Apis 2. Daemon 36, 54, 66, 110. Deus 184. Diana. Falsitas 2, 10. Forma 172.

2 Phantasia est thesaurus formarum per sensum acceptarum, componens et dividens eas. Et est idem quod imaginativa 1ª q. 78, 4, c. | q. 84, 6, 2m. * Haeresis 8. Purgatio 2. Ratio 25. Sensus 9. Timor 26.

3 Phantasia et memoria, sunt passiones primi sensitivi, non quidem tamquam proprii organi: sed quia oriuntur ab anima mediante primo sensitivo 1ª q. 78, 4, 3m.

4 Laeso organo phantasiae impeditur intellectus in sua operatione. Anima. 3, lect. 7, me° | Lect. 13, fi.

5 Omnis defectus in anima est ex phantasia, vel ex passionibus concupiscibilis et irascibilis 2, d. 7, q. 2, 1, 1m | d. 39, q. 1, 5m.

6 Daemon potest immutare phantasiam hominis, et alios sensus corporeos, ut aliter videatur res, quam sit 1ª q. 111, 3, 4, o. | q. 114, 4, 2m | 2, d. 8, 5, 4m | 6m | Poª q. 6, 5, c. fi. | Ma. q. 16, 9, 2m | 3m | 11, o.

1 PHANTASMA est similitudo individui in organo corporeo 1ª q. 84, 7, 2m | q. 85, 1, 3m. Imaginativa 1. * Abstractio 6, 7, 8, 15. Adam 23, etc.

POENITENTIA

Possessor malae fidei, praescribit secundum jus civile. Non autem secundum jus canonicum, sed tantum possessor bonae fidei, etiam si post praescriptionem sciat oppositum. Quol. 12, 25, o. * Dominium o. Habitus 68. Possessio 1, etc. Simonia 32.

Possessorium. Accusatio 24.

1 POSSIBILE sumitur dupliciter: ut dividitur contra necesse, et ut commune ad necesse et contingens 1ª q. 41, 4, 2m | Cg. 3, cº 86, 6m | Meta. 9, lect. 3, fi. 10, prinº. * Actus 189. Adam 7. Addere 16. Amor 179, 235. Anima 131, 278, 283. Appetitus 32. Beatitudo 12. Benedictus 5. Caelum 122. Compossibilia. Contritio 8. Deus 204, 385, etc. 401. Duratio 5. Electio 6.

2 Aliqua possibilia, sunt incompossibilia. Ma. q. 6, 16m. * Aeternitas 12, 13. Forma 44, 54, 55, 56, 57, 146, 147.

3 Possibile vel impossibile duplex: scilicet simpliciter et absolute, et ex suppositione 3ª q. 46, 2, c. | Quol. 9, 16, c. * Honor 3.

4 Possibile vel impossibile absolute, dicitur per convenientiam vel repugnantiam terminorum, non autem possibile secundum aliquam potentiam 1ª q. 25, 3, c. | 4m | q. 46, 1, 1m | 1, d. 42, 3, o. | 3, d. 1, q. 2, 3, c. | Cg. 1, cº 82 | Opus. 3, cº 98. * Incarnari 1, 3.

5 Possibile et impossibile dicuntur tripliciter: scilicet secundum potentiam activam vel passivam, secundo mathematice, tertio secundum repugnantiam vel convenientiam terminorum 1ª q. 25, 3, c. | 4m | q. 46, 1, 1m | 1, d. 42, q. 2, 3, o. | Cg. 2, cº 37 | Poª q. 1, 3, c. | q. 3, 1, 2m | 14, c. | 17, 10m | q. 5, 3, c. | Meta. 5, lect. 14, fi. 11, etc. | Lib. 9, lect. 1, prinº. * Intellectus 262, etc. Justus 9. Lex 150, 168.

6 Possibile vel impossibile secundum potentiam, judicatur secundum causas inferiores tantum 1ª q. 25, 3, 4m | 1, d. 42, q. 2, 3, o. | Poª q. 3, 4, o. | q. 6, 1, 11m. * Mensura 5. Misericordia 16. Mundus 14, 27, 28. Mutabile o. Mutatio 11. Passio 57, 86. Posse o.

7 Possibilitas o. Potentia 23. Spes 13, 14, 33, etc. 65. Terra 3. Transumptio. Usura 205. Vacuum 1. Verecundia 15.

8 Libere Spiritus sanctus procedit a Patre, non tamen possibiliter, sed ex necessitate. Poª q. 10, 2, 5m.

9 Immo nihil prohibet generationem Filii, et processionem Spiritus sancti, computari inter possibilia divinae potentiae. Poª q. 2, 5, 3m.

10 Possibile contentum sub necessario, convenit Deo, non autem oppositum ei, quia sequitur potentiam passivam 1ª q. 41, 4, 2m.

11 Propositio de possibili, distinguitur tantum in formis separabilibus 1, d. 38, 5, 6m | Quol. 12, 4, 2m.

1 POSSIBILITAS duplex, in omni creatura: scilicet secundum illud quod habet, idest dependentia ab alio, secundum totum, et secundum formam, et secundum illud quod non habet, idest receptibilitas 1, d. 8, q. 3, 2, c. * Aequivalens. Aptitudo. Capacitas o. Incompossibilitas. Misericordia 16.

2 In aliqua re, non est possibilitas ad non esse dupliciter: scilicet si sit immaterialis, vel materia non sit in potentia ad aliam formam. Poª q. 5, 4, 1m. * Poenitentia 47. Praeceptum 4. Receptibilitas.

Posteri. Adam 76, etc. Peccatum 223, etc. Sacerdos 23.

Posterius. Aliquem effectum contingit esse posterius suo principio dupliciter: scilicet ex parte agentis, et ex parte actionis 1ª q. 42, 2, c. * Absolutum o. Accessus 2. Accidens. Accidentaliter 4. Accusatio 18, 22. Actio 72. Actus 76, 77. Aevum. Affinitas 9. Amor. Analogia o. Angelus 2, 200, 288, 326, 360, 461. Anima 123, 125, etc. Animal 48. Apis 5, Apostoli 20, 29. Apparere 7, 10. Appellare 2, 4. Appropriatio 5. Ascendere 16. Caelum 23, 24, 146. Claritas 11. Compositio 3. Commune 9, 11. Contrarium 42. Creatio 3. Delectatio 29. Dispositio 27, 49, 51. Divisio o. Eucharistia 6, 41, 87, 161. Exorcismus 9. Finis 5. Generatio 18. Habitus 37. Memoria 9, 10. Meritum 7. Multiforme 1. Poena 61, 66. Poenitentia 21, 58. Praedestinatio 9, 36. Primogenitus 1. Principium 1, 2. Prioritas o. Prius o. Prophetia 77. Propter 1, 4. Signum 10, etc. Unitas. Universale 2, etc.

Postpraedicamentum est, quod consequitur diversa genera 1-2, q. 49, 1, c. * Habitus 19, 23.

Postulatio importat quamdam protensionem desiderii in id quod petitur. Et addit supra petitionem communiter dictam determinatum petitum, scilicet finem 4, d. 15, q. 4, art. 3, q. 1, c. | 3m. * Amor 167. Ira 40. Miraculum 37, 38. Oratio 10, Petitio. Spiritus 15. Usura 313. Vocatio o.

Potens dicitur, non potens pati, etiam si nihil possit agere 1, d. 42, q. 1, 1, c. * Accipiter. Actio 70. Alexander 2. Dominatio o. Dominium o. Gryphus. Judicium 1, 46. Justitia 50, 70. Magi 1. Pax 21. Usura 195.

Potentatus est multitudo potentiae, vel opus validum dominationis. Psal. 19, meº 5, fi. * Alexander 2. Honor 21.

1 POTENTIA significat id quod est principium, non autem relationem ejus 1ª q. 11, 5, 1m | 1, d. 7, q. 1, 2, c. | Poª q. 1, 1, 3m | q. 2, 2, c.

2 Potentia dicitur esse principium actionis 1, d. 42, q. 1, 1, 2m | 2, c. | Poª q. 2, 1, 6m | Anima. 12, c. prinª.

3 Ratio potentiae consistit in hoc, quod sit proximum principium operationis, et non primum 1, d. 45, 3, 2m.

4 Immo potentia aliquando accipitur pro qualibet proprietate rei, consequente naturam ejus 1, d. 3, q. 4, 1, 5m.

5 Hoc nomen potentia, primo impositum est ad significandum potentiam activam, secundario vero devolutum est ad potentiam passivam 1, d. 42, q. 1, 1, o. | Poª q. 1, 1, c. * Ars 12. Essentia 4. Memoria 7.

6 De ratione potentiae, quo ad primam impositionem est, non posse pati 1, d. 42, 3, 1m.

7 Potentia creaturae duplex, scilicet ad esse, et ad agere: prima se tenet ex parte materiae, secunda vero ex parte formae 1-2, q. 55, 2, c. | Cg. 2, cº 25, 1m. * Actus 20, 25, 53, etc. Amor 140. Annihilatio 4. Capacitas o. Comedere 1. Damnatio 24, 25.

8 Oppositum videtur dicere a simili 2-2, q. 27, 3, c. | 4, d. 17, q. 1, a. 4, q. 1, c. | Verit. q. 28, 7, 8, c.

9 Potentia duplex, scilicet potentia absoluta, et potentia ordinata 1ª q. 9, 2, c. | q. 25, 5, 1m | q. 104, 3, 4, o. | 1-2, q. 112, 3, 1m | 1, d. 48, 4, 2m | 3, d. 1, q. 2, 3, c. | d. 2, q. 1, 1, c. prinº | 4, d. 46, q. 1, a. 2, q. 1, 2m | q. 2, o. | Verit. q. 5, 2, 6m | q. 13, 1, 4m | Poª q. 1, 5, 5m | q. 5, 3, 4, o. | Quol. 4, 4, c. * Deus 340, etc. Durities. Effectus 1. Esse 56, 57, 63, 90. Essentia 4.

10 Potentia creaturae duplex, scilicet naturalis, et obedientialis 1ª q. 115, 2, 4m | 3ª q. 1, 3, 3m | q. 11, 1, c. | 1, d. 42, q. 2, 2, 4m | 2, d. 1, q. 1, 2, c. | 3, 2m | d. 18, q. 1, 2, c. | 3, d. 1, q. 1, 3, 4m | d. 2, q. 1, 1, c. | q. 2, a. 2, q. 3, 3m | d. 3, q. 2, 1, 1m | 4, d. 8, q. 2, 3, 4m | Verit. q. 8, 4, 13m | 12, 4m | q. 12, 3, 18m | q. 29, 3, 3m | Poª q. 1, 3, 1m | q. 6, 1, 18m | Virt. q. 1, 10, 13m. * Finitum 3.

11 Potentiae naturales non habent habitum, nec aliquid superadditum, quia operantur circa aliqua determinata 1-2, q. 49, 4, 2m | q. 50, 1, 3, 4, c. | 2, d. 23, q. 1, 1, c. | 1m | 2, 1m | d. 27, 1, c. | 2m | 3, d. 14, a. 1, q. 2, 3m | Verit. q. 14, 10, 13m | q. 20, 2, 6m | Virt. q. 1, 1, c.

12 Potentia duplex, scilicet imperans, et exequens 1ª q. 115, 2, 4m. * Miraculum 3.

13 Potentia duplex, scilicet rationalis, et irrationalis 1-2, q. 8, 1, 2m | Verit. q. 26, 3, 7m.

14 Proprium est potentiae rationalis, esse ad opposita, idest ad oppositas actiones. Sed esse ad alia opposita, est commune eis et aliis. Verit. q. 26, 3, 7m.

15 Potentia rationalis est ad opposita, sed non aequaliter, quia ad unum naturaliter; ad alterum vero, secundum quod a perfectione propriae naturae deficit 2, d. 39, 2, 2, 1m.

16 Potentiae rationales, sunt ad opposita, respectu eorum tantum, quae sunt sub convenienti objecto earum 1-2, q. 8, 1, 2m | 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 2, 1m.

17 Potentiae rationales, sunt ad opposita, respectu earum tantum, ad quae non naturaliter inclinantur, scilicet non respectu finis 1ª q. 62, 8, 2m | 2, d. 7, q. 1, 1, 1m | 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 2, 1m.

18 Oppositorum eadem est potentia 1-2, q. 8, 1, 1m.
Oppositum videtur dicere a simili 1ª q. 94, 3, 1m | 1-2, q. 68, 4, 3m | 2, d. 30, q. 2, 1, 7m | Virt. q. 1, 10, 2m.

19 Potentia duplex, scilicet activa, et passiva 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 1, 2m.

20 Potentia activa, vel passiva duplex, scilicet ligata, et libera. Et forma ligat potentiam materiae dominando ei totaliter, vel imperfectae 4, d. 14, q. 2, a. 1, q. 1, 2m.

21 Potentia passiva informatur ex objecto suo, sed activa ponit formam suam circa objectum 2, d. 32, 1, 4m.

22 Potentia passiva, nunquam sit activa, nisi materia sit forma 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 3, c. * Agens 51, 55, 72, 88.

23 Non est possibile, quod eadem potentia sit activa, et passiva 1ª q. 79, 10, c. | Anima. 3, lect. 3, fi. * Angelus 42. Aptitudo.

24 In creatura potest esse potentia passiva infinita, non autem activa. Opus. 9, q. 81. * Baptismus 242. Corruptum 1.

25 Oppositum videtur dicere 1, d. 17, q. 2, 4, c.

26 Potentiae immateriales, possunt recipere perfectionem in infinitum, non autem potentiae materiales, quia terminantur per materiam 1, d. 17, q. 2, 4, c.

27 Potentia immaterialis quanto plus recipit de bonitate, tanto fit capacior in infinitum, non autem potentia materialis 2-2, q. 24, 7, c. | 1, d. 17, q. 2, 4, c. * Daemon 90, etc. Factum 1. Finitum 1. Formativa. Frui 1, etc. Habilitas o. Homo 49. Incipere 3.

28 In potentiis activis, arguitur affirmative, qui potest majus potest et minus, in passivis autem e converso 1, d. 46, L. meº | 2, d. 21, q. 2, 3, 3m | d. 30, L. fi. * Christus 163, etc. Indivisibile 2. Infinitum 19, 22, etc. Intellectus 141, 192. Intentio 22. Judicium 1, 20. Lex 13. Mutabile 1, 2. Objectum o. Pax 20. Plantae 3. Religio 13. Usus o.

29 Habitus nunquam est in potentia activa, sed tantum in potentia passiva, qua est perfectior. Poª q. 1, 1, 4m.

30 Frustra est in natura aliqua potentia activa, cui non respondet aliqua potentia passiva, secundum Aristotelem, scilicet si potentia activa sit ad finem, non autem si non sit ad finem, sed sit ipse finis, sicut potentia Dei. Poa q. 1, 2, a. 1 | 1m prino.

31 Vel Philosophus loquitur in nono metaphysicae, de potentia activa naturali, ordinabili ad finem, sed potentia Dei est extra hunc ordinem. Ipse est enim ad quem haec omnia ordinantur, et ideo non est frustra si ei non respondeat potentia passiva. Poa q. 1, 2, 1m fi.

32 Ordo et differentia potentiarum passivarum, in eodem passivo est secundum ordinem et differentiam potentiarum activarum eis correspondentium. Virt. q. 1, 10, 13m.

33 Cuilibet potentiae passivae, correspondet potentia activa in natura 2, d. 12, 1, c. | d. 30, q. 2, 1, c. meo | 3, d. 2, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 26, q. 1, 2, c. | 4, d. 43, a. 1, q. 3, c. fi. | Cg. 2, co 20, 4m | co 60, 13m | Lib. 3, co 45 | Virt. q. 1, 10, 13m.

34 Quaelibet potentia passiva se extendit ad ea tantum, ad quae se extendit potentia activa ejusdem generis 3, d. 26, q. 1, 2, c. | Cg. 2, co 60, 13m | Lib. 3, co 45 | Verit. q. 18, 2, 5, c.

35 Potentia passiva sequitur ens in potentia, sed activa ens in actu, quia unumquodque agit inquantum est in actu, et patitur inquantum est in potentia. Cg. 2, co 7 | 8, 1m | Poa q. 5, 4, 1m | Opus. 3, co 19. Agens 108.

36 Nulla potentia passiva potest exire in actum, nisi sit perfecta per formam sui activi 3, d. 14, a. 1, q. 2, c. | Trin. 1, c. Agens 59, etc. Infra.

37 Potentia activa cujuslibet rei sequitur formam ejus, quae est principium agendi, et naturam ejus 3a q. 13, 1, c. Actio 90, etc.

38 Impossibile est, alicujus creaturae essentiam, esse suam potentiam operativam. Spiritu. 11, c.

39 Immo aliqua potentia creaturae, dicitur sua essentia, et e converso. Spiritu. 11, 7m fi.

40 Omnis potentia activa est principium operationis, non autem semper respectu alicujus producti, quia primum convenit ei per se, secundum vero accidit ei. Poa q. 2, 2, c. * Angelus 35, 443, 466, 610, 630. Annihilatio 9. Appropriatio 10, etc. 15, 22. Assimilatio 10. Aureola 6. Brachium 1. Character 3, 8, etc. 26. Causa 59. Cognitio 52. Comedere 1. Contingens 3. Cornu.

41 Quaelibet potentia activa, quantumcumque imperfecta, potest in aliquam operationem 2-2, q. 129, 2, c.

42 Potentiae activae, artes, et habitus, qui sunt circa finem, imperant iis qui sunt circa ea quae sunt ad finem 1a q. 82, 4, c. | 1-2, q. 9, 1, c. | 2-2, q. 81, 1, 1m | 5, 1m | 4, d. 15, q. 4, a. 1, q. 1, 3m | d. 18, q. 2, a. 4, q. 1, 1m | Cg. 3, co 64, 1m | Ma. q. 6, c. | q. 8, 2, c. * Creatio 19, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 30. Creatura 10, 26. Defectus 2. Delectatio 8, 9, 30. Daemon 90, etc.

43 In omnibus potentis activis ordinatis, illa potentia quae respicit finem universalem, movet potentias quae respiciunt fines particulares 1a q. 82, 4, c. | 1-2, q. 9, 1, c. | q. 65, 3, 1m | q. 114, 4, 1m | 2 2, q. 23, 4, 2m | q. 26, 7, c. fi. | q. 40, 2, 3m | q. 47, 11, 3m | Virt. q. 2, 3, c. fi. * Difficile 1, 2, 7, etc. Durities 2. Ebrietas 4. Ejicere 1. Esse 48, 56, 62.

44 Aliqua potentia activa se habet ad contraria, sed non de necessitate producit effectum. Ma. q. 6, 16m. * Christus 163, etc. Femina 2, 3. Fides 8, 162. Finis 51, 101, 102, 119, 122. Forma 60, etc. Fortuna 4. Frui 2, 3, 8. Generatio 9, 26. Generativa. Habitus 1, etc. 5, 24, 36, 38, etc. 44, 47, 61, 81. Homo 40. Honor 21. Imperare 4, 18. In 12, 18. Incarnari 18. Liberum 2, 3. Materia 12, 13. Peccatum 404. Poenitentia 84. Veritas 32. Virtus 1, etc. Vis.

45 Potentia activa est propter effectum, in artificialibus et in humanis, non autem in naturalibus, nec in divinis. Verit. q. 2, 10, 3m | Poa q. 1, 1, 13m.

46 Potentia passiva ut sic, non potest esse principium alicujus actionis 1, d. 45, 3, c. | Quol. 10, 5, c. * Accidens 55, 66, 121.

47 Illud tantum dicitur esse in potentia in aliquo absolute, quod potest educi de materia ab uno motore 1, d. 42, q. 2, 3, c. | 2, d. 19, 2, c. Actio 55, 68, 87. Actus. Addere 16. Amor 140, 231. Angelus 55, etc. 149, 156, 292, etc. 315, 334, 466, 487, 630, 632. Animal 6. Annexum 2. Annihilatio 4. Appetitus 1, 3. Appropinquatio 1. Aptitudo. Ars 12, 41, 42.

48 Omnis creatura habet aliquid de potentia 1, d. 8, q. 3, 2, c. * Assimilatio 6, 15, 18, 22. Beatitudo 28.

49 Omnis potentia receptiva, de se divisibilitatem habet, secundum quod est determinata ad unum, quod fit per actum terminantem 2, d. 3, q. 3, 1, c. fi. * Bonitas 8, 59, 86, 87, 88, 163, 192.

50 De ratione potentiae passivae est, habere se ad esse et ad non esse. Job 4, lect. 3, meo. Causa 85, 97.

51 Frustra est potentia quae non reducitur ad actum, secundum Averroem, scilicet si non correspondeat ei potentia activa, quae ipsam possit reducere ad actum, non autem si correspondeat. Cg. 2, co 22, 4m | Verit. q. 18, 2, c. | Poa q. 1, 2, a. 1 | 1m.

52 Vel si non reducatur potentia naturalis, non autem si non potentia obedientialis. Verit. q. 8, 4, 13m | Anima. 1, 16m. * Aestimativa 1, 2. Aestimatio 2. Aeternitas 12, 13, 32. Caelum 2, 3, 11, 16, 73, 158. Cogitativa o. Cognitio 16, 25, etc. 38, 39, 41, 43, 52, 53, 59, 75. Color 8. Compositio 1. Concupiscentia 7. Conscientia 1. Contemplatio 11. Contingens 3, 7. Convenientia 1. Cor 12. Corpus 9. Creatio. Creatura. Defectus 2. Daemon 32. Delectatio 8, 9, 20. Differentia 1, 7, 10, 11. Dispositio 13, 21. Divisio 8. Donum 25. Educi o. Electio 1, 2, 3. Ens 8, 13. Esse 21, 56, 57, 63, 90. Experientia 13. Factum 1. Fides 8, 59. Finitum 3. Fluxus 3.

53 Vel si non reducatur in genere sive in specie, secundum aliquod individuum ejus, non autem si non secundum quodlibet individuum ejus 1, q. 19, 6, 1m | q. 23, 4, 3m | 1, d. 46, 1, o. | 3, d. 17, a. 2, q. 1, 2m | d. 32, 2, c. | 4m | Verit. q. 23, 2, o. * Generatio 26, 64, 71. Gradus 4. Gratia 156. Habitus. Idea 40, 41. Imago 9. Incorruptibile. Indeterminatum. Indivisibile 2. Infinitum 2, 19. Intellectus 2, etc. 106. Intelligibile 4. Linea 2. Lux 13. Malum. Maria 59. Materia 11, 12, 29, 41, etc. Memoria 6, 7. Menstruus 5. Meritum 22, 29, 31, 45. Modus 5. Motus 4, 8, 13, 27, 51, 74. Mundus 11.

54 Vel si res per eam suum consequatur complementum, non autem si non consequatur. Poa q. 5, 5, 7m. Mutabile 1, 2, 3. Mutatio 6. Necessitas 8. Notitia 1. Numerus 2. Objectum 3, etc. Pars 15. Participare 9. Passio 11, etc. Peccatum 80, 91, 115.

55 Vel si non reducatur ad actum primum, non autem si non ad secundum 2, d. 27, 1, 3m | 3, d. 12, q. 2, 2, c. | 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 1, 3m | d. 41, q. 1, a. 2, q. 1, 1m | Quol. 10, 8, 3m. * Poenitentia 35, 44. Perfectio 21, 22. Perturbatio. Plantae 3. Qualitas 1. Sensus 1, 7.

56 Vel si non reducatur ad actum secundum accidentalem, non autem si non ad primum, qui est propter secundum, quia potentia passiva perfectibilis multis perfectionibus ordinatis, perfecta per ultimam, non dicitur imperfecta, licet aliae perfectiones non insint 4, d. 49, q. 2, 5, 5m | Verit. q. 8, 4, 13m. * Species 2. Universale 23.

57 Quanto potentia est altior vel superior, tanto ad plura se extendit 1a q. 65, 3, c. | Poa q. 2, 6, 2m | q. 3, 7, c. | Ma. q. 16, 6, c. | Virt. q. 5, 4, c. | Spiritu. 3, c. fi. | Anima. 13, 4m | Quol. 3, 6, c. | Meta. 6, lect. 3, meo. * Accidens 55.

58 In potentiis ordinatis, quidquid potest potentia inferior, potest et superior, nisi sit ad defectum 1a q. 57, 2, c. | q. 84, 1, 2m | q. 86, 1, 4m | q. 110, 2, 2m | 1-2, q. 74, 7, c. fi. | 4, d. 5, q. 2, a. 1, q. 2, c. | a. 3, q. 2, 2m | d. 15, q. 4, a. 6, q. 2, 2m | Verit. q. 2, 6, 2m | q. 10, 6, 5m | q. 15, 1, 2m | Poa q. 1, 6, 8m | Anima. 20, 20m. * Angelus 35, 44, etc. Anima 240, etc.

59 In omnibus potentiis ordinatis, oportet quod ubi terminatur actus prioris potentiae, ibi incipiat actus secundae 4, d. 49, q. 2, 7, 7m.

60 In omnibus potentiis et habitibus ordinatis, ultima perfectio reservatur supremae in genere illo 1-2, q. 5, 6, 1m | q. 15, 4, c. | 1m | q. 57, 6, c. | q. 74, 7, c. | q. 98, 3, c. | 2-2, q. 47, 11, 3m | 3a q. 72, 11, c. | 4, d. 7, q. 3, a. 1, q. 2, c. | Cg. 2, co 41, 4m | Cg. 3, co 25 | Opus. 3, co 93, fi. * Beatitudo 28. Conscientia 1.

61 Acquisitio vel amissio alicujus eorum ad quae aliquid est aequaliter in potentia, non est proprie perfectio vel corruptio 2, d. 35, 5, c. | 3m.

62 Ad ea quae sunt diversa genere, ex aequo se habentia, ordinantur diversae potentiae animae, non autem aliter 1-2, q. 8, 2, 2m.

63 Oppositum videtur dicere 1-2, q. 56, 2, c. | q. 60, 5, c. * Defectus 2, 12, 14. Definitio 30.

64 Quantitas discreta et extensiva potentiae, est respectu objectorum; sed quantitas continua et intensiva, est respectu gradus et operationis. Poa q. 1, 2, c. * Aestimativa 1, 2. Dispositio 13, 21. Distinctio 9, 11. Elicere 1. Gradus 4. Gratia 156. Idea 40, 41. Imaginativa 1, etc. Imago 26. Memoria 6, 7. Perturbatio. Privatio 7. Ratio 16.

Potentiale. Andragathia. Angelus 46, 55. Anima 255. Austeritas 1. Continentia 9. Defectus 12. Epiikia 1, 3. Fiducia 4. Fortitudo 9, 34, 35. Imprudentia 2. Liberalitas 19. Pars 4, 9, 10, 30, 49. Poenitentia 7, 81. Perseverantia 8. Praedicari 11.

Potentialitas. Angelus 55, 56. Appropinquatio 1. Contingens 3. Forma 82. Laus 2. Materia o. Motus 8. Mutabile 3.

1 POTESTAS proprie nominat potentiam activam, cum aliqua praeeminentia 4, d. 24, q. 1, a. 1, q. 2, 3m. * Absolvere 14, 15, 27, 28, 31.

2 Potestas excellentiae humanitatis Christi in sacramentis, consistit in quatuor principaliter: scilicet in hoc quod meritum et virtus passionis ejus operatur in sacramentis, et in ejus nomine sacramenta sanctificantur, et ex ejus institutione sacramenta virtutem obtinent, et ipse effectum sacramentorum sine exteriori sacramento potuit conferre 3a q. 64, 3, 4, c. | q. 84, 5, 3m | 7, 4m | d. 2, q. 1, a. 4, q. 4, c. | d. 4, q. 3, a. 3, q. 4, c. | L. | d. 5, q. 1, 1, c. | d. 7, q. 1, a. 3, q. 1, 1m | q. 3, a. 2, q. 1, c. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 4, 3m | Opus. 20, lib. 3, co 10, fi. | Jo. lect. 14, fi. | 1a Cor. lect. 2, meo | co 11, lect. 5, prino. * Adam 64. Adoptio 8, 9. Adventus 6, 9.

POTESTAS

PRAECEPTUM

PRAECEPTUM

PRAECEPTUM

sustentationis, cui proportionatur quadruplex ordo rationis speculativae: scilicet a communiori, a toto ad partes secundum materiam, a simplicioribus, et a principalioribus partibus ad secundarias. Cae. prinº. * Usura 116.

19 In divinis sunt tantum duae processiones, scilicet verbi et amoris, secundum quod Deus suam essentiam, veritatem et bonitatem intelligit et amat 1ª q. 27, 3, 5, o. | q. 28, 4, c. | q. 36, 1, c. | q. 37, 1, c. | q. 41, 6, c. | 1, d. 13, 2, o. | d. 27, q. 2, a. 2, q. 2, c. | 2m | Cg. 4, cº 19 | 27 | Poª q. 9, 9, c. | q. 10, 2, o. | 4, c. | Opus. 2, cº 2 | 3. * Actus 190, etc. Apparere 3. Causa 68. Datio 20, etc.

20 Solus ordo processionum secundum originem, multiplicat processiones in divinis. Poª q. 10, 2, c. fi. | 4, c.

21 Omnia quae important respectum originis, absolute dicuntur de processione divina, non autem repugnantia consubstantialitati, coaeternitati, et independentiae 1ª q. 27, 2, 2m | 3, d. 11, 1, 3m.

22 Processiones in divinis distinguuntur per relationes et modos originis, non autem seipsis, nec per esse a natura et voluntate 1ª q. 27, 3, o. | 1, d. 13, 2, o. | d. 27, q. 2, a. 2, q. 2, 2m | Poª q. 9, 4, 15m | 9, 20m | 25m | q. 10, 2, o. * Nomen 52.

23 Cum dicitur procedere persona per modum, non ponitur modus in Deo quasi qualitas ejus, sed comparatur processio divina processionibus creaturarum. Poª q. 10, 2, 10m. * Relatio 75, 76. Notio 6, 14.

24 In divinis eadem est processio per modum naturae et per modum intellectus; quia utraque est ut ab uno. Poª q. 9, 9, 20m | q. 10, 2, 11m | 21m | 25m.

25 Processio et relatio in divinis sunt idem realiter, et distinguuntur tantum ratione. Poª q. 10, 3, c. | 5, 12m. Sapientia 48. Temporale 1.

26 Processiones in divinis distinguuntur per principia, et per terminos, idest per relationes 1, d. 13, 2, 3m | 4m | Poª q. 10, 2, c.

27 Relationes ut relationes in divinis, per processiones distinguuntur, et consequuntur eas; sed ut formae propriae personarum, est e converso 1, d. 13, 2, 4m.

28 Processio in divinis comparatur ad generationem ut commune ad proprium, non autem sicut genus ad speciem 1, d. 13, 3, c.

29 Procedere in alterum, convenit Patri in divinis, non autem procedere ab altero. Poª q. 10, 2, 12m.

30 Filius procedit a Patre naturaliter. Cg. 4, cº 11 | Poª q. 3, 13, c. | 15, c. | 13m | 16, 9m | q. 5, 3, c. fi. | q. 10, 2, 4m | 5m | 1, c. | 17m 5, c. | Opus. 9, q. 12. Verbum 43, 64. * Generatio 37, 67.

31 Processio Filii, est per naturam Patris. Ideo est ei coaeternus, consubstantialis, et independens; non autem creaturae: quia procedunt per voluntatem Dei 1ª q. 41, 2, c. | q. 42, 2, c. | 3, d. 11, 3, 3m | Cg. 4, cº 11 | Poª q. 2, 3, c. | q. 3, 13, o. | Opus. 3, c. 41.

32 Omnia quae pertinent ad generationem vivorum, dicuntur in processione Filii Dei, ut oriri, nasci, gigni, et generari 1ª q. 27, 2, 2m | 3, d. 8, a. 4, q. 1, c. | d. 11, 1, 3m | Cg. 4, cº 11.

33 Haeresis Valentini, quod Filius Dei procedit vario modo prolationis idest ad extra 1ª q. 34, 2, 2m.

34 Cum dicitur quod Filius procedit ut verbum, et ut ars qua potest Pater omnia producere, et quod Spiritus sanctus procedit ut amor, quo amore vult ea producere, duplicem habet intellectum: scilicet quia potest intelligi quod Pater Filio potest, et quod Spiritu sancto velit. Et sic falsum est. Potest etiam intelligi, quod Pater possit producere Filio et velit producere Spiritu sancto. Et sic verum est; quia omnia producit per Filium et Spiritum sanctum. Opus. 9, q. 23.

35 Spiritus sanctus procedit a Patre et Filio: quia aliter non posset distingui a Filio 1ª q. 36, 2, o. | 1, d. 11, 1, o. | d. 13, 2, c. fi. | Cg. 4, cº 24 | 25 | Poª q. 10, 4, 5, o. | Opus. 1, cº 24, usque 54 | Opus. 3, cº 49 | Jo. 15, lect. 5, fi. | cº 16, lect. 4, fi. | Gal. 4, lect. 3, prinº etc. Titum 3, lect. 1, fi. * Amor 7, 9, etc. Distinctio 36. Donum 3, 6. Generatio 37, 67.

36 Spiritus sanctus procedit ab eis, inquantum sunt plures agentes, et inquantum sunt unum in vi spirativa 1ª q. 36, 4, 1m | 1, d. 11, 2, 3, o. | d. 12, 2, o. | 3, c. | Cg. 4, cº 24 | Poª q. 10, 2, 15m | Opus. 1, cº 11, fi. | Opus. 3, cº 48 | Opus. 9, q. 25 | 26.

37 Oppositum videtur dicere 1, d. 29, 4, 2m. * Joannes 19. Missio 24.

38 Spiritus sanctus procedit a Patre per Filium, sed Filius non spirat per Patrem 1ª q. 36, 3, o.

39 Processio Filii, est per modum naturae et intellectus, inquantum non praeexigit aliam; processio vero Spiritus sancti est per modum voluntatis et amoris, inquantum praeexigit aliam. Poª q. 10, 2, c. fi. | 7m | 11m. * Persona 36. Possibile 7, 8.

40 Vel quia processio Filii est per modum similitudinis, non autem alia. Poª q. 10, 2, 11m.

41 Vel inquantum processio Filii est ab uno tantum, processio vero alia est a duobus. Poª q. 10, 2, 11m.

42 Vel quia Filius est tantum a non procedente, sed Spiritus sanctus est etiam a procedente. Poª q. 10, 2, 7m.

43 Spiritus sanctus procedit per modum voluntatis. sed Filius per modum naturae et intellectus 1, d. 27, q. 2, a. 2, q. 2, c. | 2m | Opus. 9, q. 12.

44 Immo sicut Deus Pater Filium non voluntate, sed natura produxit, ita de Spiritu sancto sentiendum est. Opus. 9, q. 12.

45 Spiritus sanctus procedit per modum voluntatis: quia procedit ut amor, sicut et Filius procedit per modum intellectus, inquantum procedit ut verbum. Sicut tamen verbum procedit naturaliter a Deo dicente, ita et amor similiter a Deo amante. Opus. 9, q. 12, fi.

46 Processio Spiritus sancti assimilatur processioni causati a causa, ut persona; sed ut amor, motui locali: quia tendit in alterum ut in objectum: sed processio est tantum primo modo 1, d. 13, 3, 2m | d. 14, q. 1, 1, c. | 1m.

47 Oppositum videtur. Poª q. 7, 7, 10m. * Spiritus 20, 25.

48 Haeresis Arii, quod Spiritus sanctus procedit a Patre et Filio, ut creatura utriusque 1ª q. 27, 1, c.

49 Haeresis Nestorii et Theodorici, quod Spiritus sanctus non procedit a Filio 1ª q. 36, 2, 3m | Poª q. 10, 4, 24m | 5, c.

50 Spiritus sanctus non magis procedit a Patre quam a Filio, nec prius, nec plenius 1ª q. 36, 3, 2m | 1, d. 12, 1, o. | L. | Opus. 9, q. 27 | 29 | 30.

51 Spiritus sanctus dicitur principaliter et proprie procedere a Patre, propter auctoritatem in Patre: non autem magis proprie 1ª q. 36, 3, 2m | 1, d. 12, 2, 3m. L.

52 Spiritus sanctus, et quidquid est in eo, est a Patre et Filio, eadem processione, et eodem modo absoluto, non autem secundum omnem habitudinem vel respectum 1, d. 12, 2, 4m | Opus. 9, q. 27.

53 Spiritus sanctus procedit a Patre immediate, et mediante Filio, ratione suppositi: non autem ratione virtutis mediae 1ª q. 36, 3, 1m | 1, d. 12, 3, o. | Opus. 9, q. 27.

54 Spiritus sanctus procedit a Patre, jam nato Filio, si ly jam, dicit nunc aeternitatis, et ly nato, dicit perfectionem nativitatis: non autem si ly jam, dicit nunc temporis, et ly nato, dicit praeteritionem 1, d. 12, L. prinº.

55 Processio Filii est per actum intellectus, sed processio Spiritus sancti est per actum voluntatis 1ª q. 27, 2, c. fi. | 3, c. | q. 28, 4, 1m | q. 31, 2, c. | q. 45, 7, c. | 1, d. 13, 2, 2m | Cg. 4, cº 11 | Poª q. 2, 3, c. fi. | 11m | q. 8, 1, 11m.

56 Generatio Filii est prior processione Spiritus sancti, secundum nostrum modum intelligendi: non autem secundum rem 1, d. 12, 1, o. | L. prinº | d. 15, q. 4, 2, 2m.

57 Spiritus sanctus, ita naturaliter et natura procedit a Patre, sicut et Filius 1ª q. 41, 2, 8m | 6, c. | q. 42, 2, 1. | Poª q. 2, 3, c. fi. | q. 9, 9, 2, 4m | q. 10, 2, 4m | 5m | 4, 5, c. | Opus. 9, q. 12.

58 Essentia divina, sub ratione notionis communis, quae dicitur communis spiratio, est principium processionis Spiritus sancti, non ut spirans, sed ut vis spirativa 1, d. 11, 3, c. | Poª q. 10, 2, 15m.

59 Processio Spiritus sancti, triplici ratione nominatur tantum processio: scilicet ex habitudine rei amatae ab amante per amorem 1ª q. 27, 4, 3m | q. 28, 4, c. | q. 37, 1, c. | 1, d. 13, 3, 2m | 3, d. 11, 1, 3m.

60 Emanatio, proprietas, et relatio Spiritus sancti nominatur eodem nomine scilicet spiratio, propter defectum nominum 1ª q. 36, 1, c. | q. 37, 1, c. | 1, d. 18, 4, c. | Poª q. 10, 2, 16m. Notio 6.

61 Eadem emanatione et processione, Spiritus sanctus est Deus et donum, non autem relatione, vel proprietate 1, d. 18, 4, o. Donum 6.

62 Processio Spiritus sancti dicitur aeterna, respectu objecti aeterni; sed ut tendit in objectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis 1ª q. 43, 2, o. | 1, d. 14, q. 1, 1, o. * Datio 20, 28. Missio o. Temporale 1. Virtus 251.

63 Respectus processionis temporalis ad creaturam, non est realiter in Spiritu sancto, sed in creatura 1, d. 14, q. 1, 1, 2m | 2, c. | 3m | q. 2, 1, c. | 1m.

64 Spiritus sanctus procedit a seipso, processione temporali 1ª q. 43, 2, 3m | 1, d. 15, q. 3, 1, c. fi. | 4m | d. 16, 1, c.

65 Spiritus sanctus datur nobis in processione ejus temporali 1, d. 14, q. 2, 1, o.

66 Processio temporalis includit aeternam. Ideo oportet, quod a quo persona procedit temporaliter, procedat etiam aeternaliter 1, d. 11, L. 2m | d. 14, q. 1, 1, c.

67 Processio aeterna et temporalis, sunt tantum una processio, ratione respectus ad principium quem principaliter importat; sed sunt duae ratione duplicis respectus ad objecta 1ª q. 43, 2, c. | 3m | 1, d. 14, q. 1, 2, o. | L. | d. 16, 1, c.

68 Processio temporalis, dicitur signum aeterni, ratione effectus, qui est similitudo amoris aeterni 1, d. 14, q. 1, 1, 2m.

Processivum. Animal 39.

Procesus. Crimen.

1 PROCLAMARE licet in capitulis religiosorum de levibus, quae famae non derogant, sine admonitione secreta: non autem de gravi 2-2, q. 33, 7, 4m | Virt. q. 3, 2, 8m. * Reclamare.

2 Non videtur esse probabile, quod ea quae sunt in consuetudine religiosorum, sint contra praecepta Christi. Consuetum est autem in religionibus, quod in capitulis aliqui proclamantur de

35, 37. Diversitas 12. Divisio 3, 4, 9, 10, 19, 20, 21. Dolor 5, 31. Donum 8. 9, 14, 38. Dubitatio 1. Eadem. Ebrietas 1. Energumenus 2. Ens 16. Error 3, 5. Esse 49, 80. Essentia 5. Eucharistia 208. Factum 2. Falsitas 2, 11. Fides 14, 18, 21, 29, 38, 85, 86, 99, 112, 115, 132, 111, etc. Fieri 1, 8. Filiatio 17, 25. Forma 21, 88, 166. Fortitudo 5. Fortuna 5. Fructus 9, 11. Frui 1. Fruitio 15.

29 Semper quod est ratio alterius, se habet ad illud ut formale ad materiale. Ma. q. 2, 2, 5^{m} | 11^{m}. * Futurum 1, 4.

30 Certitudo rationis est ex intellectu: sed necessitas rationis, est ex defectu intellectus 2-2, q. 49, 5, 2^{m} | Ma. q. 7, 5, 6^{m}.

31 Duae rationes ejusdem rei, non demonstrant duo esse, sed dupliciter quid est: sicut de puncto potest dici quid est, sicut principium, et quid est ut finis, propter diversam rationem principii et finis. Potentia q. 8, 2, 11^{m}. * Gratia 34, 35. Habitus 59, 78.

32 Ratio practica est causativa et apprehensiva rerum: speculativa vero est tantum apprehensiva 2-2, q. 83, 1, c. * Haeresis 56. Honestum 4, 9. Honor 23. Idem 2, 3. In 22, 26. Inconstantia 1, 4. Indivisibile 1, 2. Jejunium 6, 29.

33 Ratio practica dicitur recta, secundum quod conformiter se habet ad rectos fines, et ad appetitum rectum. Sed speculativa, ad prima principia 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 2, c. * Infidelitas 2. Infirmitas 3, 5. Innocentia 4. Instrumentum 4. Intellectus 25, 32, etc. 57, 61, 189, 291. Intentio 2, 10. Jus 2, 6, 13, 16. Lex 5, 146. Locus 4. Logos. Luxuria 22, 24. Malum 7. Medium 17. Mensura 3, 5, 11, 14, 22, 23, 24. Meritum 9, 13, 39, etc.

34 Nihil firmiter constat secundum rationem speculativam, nisi per resolutionem ad prima principia indemonstrabilia, nec secundum rationem practicam, nisi per ordinationem ad ultimum finem, qui est bonum commune 1-2, q. 90, 2, 3^{m} | Cg. 4, c^{o} 54, 3^{m}. * Metaphora 1, 2. Multitudo. Peccatum 401, etc. Poena 13, 26. Perfectio 33. Persona 3, 6, 11, 12, 25, 38. Perturbatio. Potentia 3, 6. Praeceptum 2, 42, 57, 60, 85, 117, 130. Praecipere 2. Praecipitatio o. Praedestinatio 2, 5, 6, 36. Praedicamentum 3, 6.

35 Ratio practica est circa operabilia singularia et contingentia, non autem circa necessaria, sicut ratio speculativa 1-2, q. 91, 3, 3^{m}. * Praedicari 4, 12, 25, 41. Principium 4, 12. Proportio 4. Propositio 2, 5. Providentia 2, 6, 28, etc. Pulchritudo 2, 3, 4, 9. Purgatio 4. Rationale 6, 7. Rebellio 1, 2. Reduplicatio 1. Regere 1. Regula 1, 2. Relatio 16. Relativum 3, 10, 11.

36 Omnis ratio speculativa vel practica incipit ab aliquo principio, et per media venit ad conclusionem. Sed tripliciter differunt: scilicet quia principium in speculativis est forma, et quod quid est, in operativis vero finis, quod quandoque est forma, quandoque aliquid aliud. Principium etiam in speculativis semper oportet esse necessarium, in operativis autem quandoque est necessarium, quandoque autem non. Similiter in demonstrativis, semper posteriora ad priora de necessitate sequuntur, non autem in operativis semper, sed tunc solum, quando ad finem non nisi per hanc viam perveniri potest. Cg. 3, c^{o} 97.

37 Ratio superior et inferior possunt esse speculativae et practicae, ratione diversorum. Verit. q. 15, 2, c. fi. | 6^{m}. * Religio 31, 65.

38 Ratio superior et inferior, sunt realiter eadem potentia: quae respectu aeternorum, dicitur superior, sed respectu temporalium, dicitur inferior 1^{a} q. 79, 9, o. | 1-2, q. 74, 7, c. | 2, d. 24, q. 2, 2, o. | 3, d. 15, q. 2, a. 3, q. 2, c. | d. 17, a. 1, q. 2^{m} | Verit. q. 15, 2, o. | Ma. q. 7, 5, c. * Res 1, 3. Sapientia 2, 14. Sacrificium o. Synderesis 4, 8. Veritas 2, 3.

39 Ratio superior et inferior non differunt secundum diversa objecta, sicut practicum et speculativum, sed per diversa media 1^{a} q. 79, 9, c. | 2, d. 24, q. 2, 2, c. | 3^{m} | 3, d. 17, q. 1, a. 1, q. 3, 2^{m}.

40 Ratio superior dupliciter inhaeret aeternis: scilicet considerando ea secundum se, et ut regulas agendorum, consulendo. Ideo est speculativa et practica 1^{a} q. 79, 9, c. | 1-2, q. 74, 9, c. | 2-2, q. 45, 3, c. | 2, d. 21, q. 2, 2, c. | 3^{m} | q. 3, 3, 4^{m} | Ma. q. 7, 5, c.

41 Ratio superior respicit aeterna ut objecta et ut media, ideo est speculativa et practica, et pertinet ad cognitionem tantum. Sed partes imaginis pertinent etiam ad affectivam, et sunt tantum speculativae, et respiciunt Deum ut objectum tantum 2, d. 24, q. 2, 2, 3^{m}.

42 Sicut appetitus sensitivus elevatur per regimen rationis supra se, sic ratio superior per lumen fidei 2, d. 21, q. 3, 5, c.

43 Ratio superior dirigit rationem inferiorem 2, d. 21, q. 2, 2, c. | 4^{m} | q. 3, 1, 5^{m} | 4, 1^{m} | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, c.

44 Ratio inferior regulat sensualitatem, et seipsam 2, d. 24, q. 3, 1, 5^{m} | 4, 1^{m}.

Summum animae est ipsa ratio, imum autem est ipsa operatio per corpus exercita 2-2, q. 53, 3.

45 In ratione sunt duo: scilicet actus, ut intelligere et ratiocinari, et aliquid constitutum per actum ejus triplex: scilicet primo definitio, secundo enuntiatio, tertio syllogismus vel argumentatio 1-2, q. 90, 1, 2^{m}. * Actio 16, 17. Adam 21, 22, 56. Adoptio 19. Agiographae 2. Agonia 2. Anima 85, 91, 169, 222, 294, 362. Animal 45. Appetitus 25, 52, 56, 58, 62, 73. Apprehensio 3, 4. Ars 20, etc. Artificiale 5. Assentire o. Aversio o. Baptismus 92, etc. 102, 132. Barbarus o. Bonitas 101. Caelum 35. Castitas 3.

46 Aliquis actus attribuitur rationi dupliciter: scilicet immediate, et mediante voluntate. Verit. q. 15, 3, c. * Circumstantia 17, 18. Cogitatio 2. Coitus 4, 5, 6. Communicabile 4. Conscientia o. Consensus o. Contemplatio 9. Corpus 37. Creatio 1, 4, 5, 12, 20. Delectatio 54, 86, 87, 94, 111. Difficile 14. Dispensatio 5. Dolor 32. Eucharistia 208. Fervor 1. Fides 8. Finis 6, 11, 15, 19, 39, 84, 92, 94, 98, 107, 119, 134. Fortitudo 5. Gentilis 4. Haeresis 56. Homo 37, etc. Honestum 4, 9. Humilitas 26.

47 Apprehensio rationis duplex: scilicet judicium sine discussione, vel judicium cum discussione. Primam sequitur voluntas ut natura. Secundam vero voluntas deliberata 2, d. 24, q. 3, 1, c. * Imago 30. Imperare o. Imperfectio 5, 6. Imprudentia 1. 3.

48 Actus duplex attribuitur rationi inferiori, respectu terrenorum: scilicet delectatio, et deliberatio. Superiori vero, secundus tantum, 2, d. 24, q. 3, 1, c. * Incontinentia 1, 6, 9. Infidelitas 2, 8, 9. Infirmitas 3, 5. Innocentia 4. Inquirere 1.

49 Ratio superior habet actum directe circa propriam materiam, idest, circa rationes aeternas, sed indirecte circa temporalia, de quibus judicat secundum rationes aeternas. Verit. q. 15, 3, 5^{m} | 5, c. | q. 26, 9, 7^{m}. * Insania. Insensibilitas 1. Intellectus o. Ira 2, 8, 10, 11, 16, 17, 22, etc. 46, 54, 56, 60, 74, 75. Irascibilis 4. Judicium 7, etc. 41. Justitia 9, 36, 45, 58, 61, 79.

50 Ratio et prudentia ordinant actus humanos tripliciter: scilicet dando eis modum, firmitatem, et rectitudinem 3, d. 33, q. 1, a. 1, q. 3, c.

51 Ratio etiam secundum quod est speculativa, habet duos actus: primum est componere et dividere, secundus est discurrere 4, d. 15, q. 4, a. 1, q. 1, c. * Justificatio 27, 30. Legislator 2. Lex 3, etc. 34, 35, 37, 47, 58, etc. 74, 79, 99, 127, 153, etc. Lucia o. Libertas 4. Liberum 4, 9, 26. Logica 2, etc. Lumen 3. Luxuria 22. Macula 2. Magnanimitas 2, 26.

52 Actus rationis practicae quadruplex: scilicet intellectus, idest recta aestimatio de fine, consilium, judicium, et praeceptum. Defectus primi est caecitas mentis, secundi inconsideratio, tertii praecipitatio, et quarti inconstantia. Ma. q. 15, 4, c. * Malum 1, 7, 54.

53 Applicatio ad opus, est finis rationis practicae 2-2, q. 47, 1, 3^{m} | 3, c. * Mansuetudo 7. Materia 16. Matrimonium 71, 106, etc.

54 Ratio est primum principium omnium actuum humanorum, et omnia alia principia eorum obediunt rationi, sed diversimode, 1-2, q. 58, 2, c. | q. 90, 2, c. | q. 100, 1, c. | q. 102, 1, 3^{m}. * Medium 17, 22, etc. Misericordia 2. Mundus 8, 21, 23. Naturale 13. Negligentia 2, 4, 5, 6, 10.

55 Quilibet actus rationis se extendit ad quamlibet materiam moralem 2-2, q. 54, 1, c. * Nitor 1. Oratio 1, 92, 94.

56 Ratio habet vim movendi, a voluntate, quia ex hoc quod aliquis vult finem, ratio imperat de iis quae sunt ad finem, 1-2, q. 17, 1, c. | q. 90, 1, 3^{m}. * Obligari 6, 7. Ordinatio 2, 3. Ordo 38, etc. Passio 52, 52, 59, 68, 74, etc. Patientia 2.

57 Omnis inquisitio rationis procedit a simplici intuitu principiorum per intellectum, et terminatur ad ipsum per resolutionem 1^{a} q. 79, 8, c. | 12. c. | 1-2, q. 91, 2, 2^{m} | q. 100, 1, c. | 2-2, q. 8. 1, 2^{m} | q. 154, 12, c. | 3, d. 35, q. 1, a. 2, q. 2, c. | Verit. q. 15, 1, c. | Virt. q. 1, 8, c. | Quol. 8, 4, c, * Peccatum 1, etc. 87, etc. 104, 167, 289, 293, 401, etc. 412, 414, Poena 44. Perseverantia 1, 10, Persona 38. Perturbatio. Praecipitatio 2. Praedestinatio 2, 5, 6, 36. Praedicamentum 3, 6. Processio 15, etc. 25. Promissio 1.

58 Ratio corrumpitur dupliciter: scilicet per se et directe, per contrarium, idest, per solum peccatum mortale; et per accidens et indirecte, per iram. Ma. q. 12, 2, 7^{m}. * Puer 2, etc. Religio 31, 65. Reverentia 2, 3, 5. Sapientia 2, 14. Sensualitas 8, 13. Sponsalia 7. Usura 49, 197. Voluntas 1, 24, 27, 28, etc. 45, etc. 61, etc. 78, 82, etc.

59 Nihil contrariatur rationi nisi peccatum mortale, sed veniale est praeter rationem. Ma. q. 12, 3, 8^{m} | 9^{m}. * Absolvere 33. Abstinentia 1, 6, 8. Accidens 110. Addere o. Agiographae 2. Analogia 9, 11, 12, 11, etc. Angelus 187, 403, 425, 453, 610, 621.

60 Vivere praeter rationem dupliciter contingit: scilicet contra rationem, et supra rationem. Primum est malum, non autem secundum. Trin. 9, 5^{m}. * Apirocalia. Argumentum 1, 2. Aristoteles 7. Artificiale 5. Assentire 7. Auctoritas 2, 3. Bonitas 38, 66, 69, 71, 74, 75, 79, 82, 90, 91, 96, 100, 136, 143, 162, 161, 174, 179, 180, 233, 234, 217. Defectus 10, 17. Denominatio 11.

61 Idem potest esse ratio diversorum excedens, ut divina essentia, non autem adaequata 1^{a} q. 14, 6, 3^{m} | q. 55, 3, 3^{m} | Cg. 1, c^{o} 54 | Verit. q. 2, 1, c. fi. | 4, 2^{m} | q. 8, 10, 13^{m} | 11, 6^{m} | Po^{a} q. 3, 16, 5^{m} | 12^{m}. * Christus 70, 81, 151, 152, 153, 154, 156, 158, 174, 176. Deus 377. Ens 8, 16, etc. 32. Festum 3. Fides 14, 18, 21, etc. Finis 84. Fructus 9, 11. Homo 37, etc. Ira 2, etc. 46, 54, etc. 74, 75. Justitia 1, 36, 64. Latere. Lex 3, etc. Libertas

S

SANGUIS

SAPIENTIA

19 Ejusdem scientiae est, considerare aliquod genus et proprias ejus causas. Meta. prol. me° | Lib° 4, lect. 1, prin° | Lib° 6, prin° | Lib° 11, lect. 7, prin°.
20 Scientia acquisita, est in cognitione primorum principiorum sicut in principiis activis 1, d. 17, q. 1, 3, c. | 2, d. 24, q. 2, 4, 3m | Verit. q. 16, 2, c. | q. 17, 1, 1m | Quol. 3, 26, fi. | Quol. 8, 4, c. | Phy. 2, lect. 5, fi. | Poster. lect. 3, prin°.
21 Immo est in eis sicut in principiis materialibus. Phy. 2, lect. 5, fi. * Idea 8.
22 Scientia utitur principiis alterius scientiae, cui se habet ex additione, ut geometria respectu arithmeticae et naturalis respectu mathematicae. Cae. lect. 3, me° | Poster. lect. 17, o. * Metaphysica 10, etc.
23 In scientiis mathematicis, principia manifestantur inductione, in naturalibus sensu, in moralibus consuetudine, et in artibus experientia. Ethi. lect. 11, fi.
24 Omnis scientia est ex principiis certioribus quo ad nos, sicut Physica, vel secundum naturam, sicut mathematica, vel superficialiter exquisitis ut in pluribus, ut scientia moralis. Meta. 6, lect. 1, prin° a.
25 Habens memoriter conclusiones geometriae non per media geometrica, non habet scientiam geometriae, sed opinionem. Virt. q. 2, 13, 6m.
26 Tota virtus demonstrationis dependet ex medio. Ideo diversa media sunt sicut diversa principia activa, secundum quae habitus scientiarum diversificantur 1-2, q. 54, 2, 2m. * Principium 16, etc. Prudentia 81, 82. Puer 13. Sapientia 13, etc.
27 Nulla scientia particularis utitur primis principiis in sua communitate acceptis, sed quantum se extendit subjectum ejus, sed tantum Metaphysica. Meta. 11, lect. 4, o.
28 In diversis conclusionibus unius scientiae, sunt diversa media per quae probantur. Ideo homo potest scire aliquas conclusiones sine aliis, sicut et media 2-2, q. 5, 3, 2m. * Theologia 8, 12, 18, 31, 35.
29 Scientia demonstrativa dicitur judicativa, inquantum per resolutionem in prima principia, de veritate inquisitorum dijudicat 2-2, q. 53, 4, c.
30 Ratio formalis objecti scientiae, est medium demonstrationis. Virt. q. 2, 13, 6m.
31 Formalis ratio scibilis accipitur secundum principia, ex quibus aliquid scitur. Poster. lect. 41, me°.
32 Idem est subjectum principiorum et totius scientiae, quia tota scientia, virtute continetur in eis 1a q. 1, 7, c. | 1-2, q. 3, 6, c. | 2-2, q. 4, 1, c. | Hebr. 11, lect. 1, me°.
33 Omne quod scitur est aliquo modo 1a q. 14, 9, o. | 3a q. 10, 3, c. | 1, d. 35, 5, 3m | d. 38, 4, o. | d. 39, q. 1, 3, 4m | Verit. q. 2, 2, 12m.
34 Omne scitum a nobis est necessarium, non autem omne scitum a Deo 1a q. 14, 13, 3m | 1, d. 38, 5, o. * Adam 32, 61. Arithmetica 2.
35 Omne scitum, est aliquo modo visum per intellectum 2-2, q. 1, 5, c. | 4m. * Ars 8, 9. Bonitas 117. Caelum 117. Civilis o. Cohors 1.
36 Idem est subjectum principiorum et totius scientiae, cum tota scientia virtute contineatur in principiis 1a q. 1, 7, c. * Conscientia 1. Contentio 1.
37 Subjectum scientiae sicut et objectum potentiae duplex: scilicet materiale et formale 1a q. 1, 7, c. | Phy. 2, lect. 5. Objectum 3. * Daemon 57. Defectus 5.
38 Formalis ratio subjecti scientiae, sicut et objecti potentiae, duplex: scilicet ex parte rei, et ex parte nostra 2-2, q. 1, 2, c. * Demonstratio 16.
39 Subjectum scientiae duplex: scilicet adaequatum, quod praedicatur de omnibus consideratis per se in illa scientia; et principale seu subjectum attributionis, quod in ea principaliter consideratur, et ad quod referuntur omnia quae in illa scientia considerantur, et ad illud ordinantur. Meta. 5, lect. 7, prin°.
40 Subjectum scientiae, est illud cujus passiones et causas quaerimus. Meta. prol. fi. | Poster. lect. 2, prin°. * Dependere o.
41 Subjectum scientiae potest habere duplices partes: scilicet ex quibus componitur, et subjectivas. Sed prima principaliter requiruntur et per se. Poster. lect. 41, me°.
42 Subjectum scientiae comparatur ad eam tripliciter: scilicet quia continet omnia quae sunt in ea, principaliter in ea intenditur ejus cognitio, et distinguit scientiam ab omnibus aliis 1, prol. 4, c.
43 Quaelibet scientia considerat per se accidentia sui subjecti, non autem quae insunt ei per accidens. Meta. 4, lect. 1, prin°.
44 Sic se habet subjectum ad scientiam, sicut objectum ad potentiam vel habitum 1a q. 1, 7, c.
45 Materialiter scita sunt conclusiones, formalis vero ratio sciendi sunt media demonstrationis, per quae conclusiones cognoscuntur 2-2, q. 1, 1, c. | Poster. lect. 2, prin°.
46 Scientia est variabilis quadrupliciter. Primo per generationem vel corruptionem, diminutionem vel augmentum scientiae. Secundo ex parte actus, considerando in actu quod prius considerabatur in habitu vel in potentia: vel nunc unum, et post aliud, vel ab uno discurrendo in aliud. Tertio secundum modum, scilicet clarius, vel minus clare, ex diverso medio, vel acutiori ingenio. Quarto mutatione objecti. Verit. q. 2, 13, c. * Aeternitas 41. Definitio 44. Deus 139, 141, 152, 330. Dispensatio 19. Doctrina 12. Fides 4, 143.
47 Omnis scientia vel est circa intelligibilia tantum, ut Metaphysica. Vel circa imaginabilia in particulari et intelligibilia in universali, ut mathematica. Vel circa sensibilia et intelligibilia, ut Physica. Vel ex universalibus principiis ad particularia, ut scientiae practicae. Meta. 6, lect. 1, prin°. * Habitus 68, etc. Hieronymus o. Ignorantia 5, 6, 8, 14, 22, 27, 33. Immunitas. Infinitum 7.
48 Scientia est tantum de universalibus, quia de individuis et singularibus non est scientia objective 2, d. 24, q. 2, 4, 6m | Verit. 1, q. 2, 13, 8m | Meta. 2, lect. 4, me° | Lib° 7, lect. 14 | Lib° 11, lect. 8, o. | Anima. 2, lect. 12, me° | Poster. lect. 16, fi. * Intellectus 155, 176.
49 Immo Metaphysica considerat etiam de singulis entibus. Trin. 107, 6m. * Ira 67. Josias. Juramentum 36. Lignum 1. Logica 23. Loqui 1. Matrimonium 92, 100, etc. 118. Metaphysica 2, etc. Mitra.
50 Habitus scientiae non est singularium, nisi secundum quod continentur in principiis universalibus 2, d. 44, q. 2, 4, 6m. * Nomen 84. Pars 33.
51 Scientia est de mobilibus et contingentibus, secundum quod in eis est aliquid necessarium vel universale 1a q. 84, 1, c. | 3m | q. 86, 3, o. | Cg. 2, c° 64, 108 | Verit. q. 15, 2, 3m | Trin. 18, 4m | Ethi. 6, lect. 1, fi. | lect. 3, prin° me° | Cae. 3, prin° | Poster. lect. 16, fi. | lect. 42, prin°. * Peccatum 91, 146. Per accidens 2. Praeceptum 53, 147. Praedestinatio 12. Principium 16, etc. Prohibitio 6. Prophetia 27, 56, 76.
52 Solae scientiae practicae sunt circa contingentia inquantum hujusmodi, scilicet in particulari 1-2, q. 6, prin° | Cg. 3, c° 75, 8m | Ethi. 6, lect. 3, me°.
53 Scientia non est de iis quae sunt per accidens, scilicet quae sunt a casu vel a fortuna. Nec de cognitis per sensus, scilicet de singularibus 2, d. 24, q. 2, 4, 6m | Meta. 6, lect. 2, prin° etc. | Poster. lect. 42, o. * Providentia 5. Relatio 43, 44. Vendere 8.
54 De qualibet re ad sciendum an est, oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia sequitur quaestionem an est 1a q. 2, 2. 2m | Poster. lect. 2, prin°. * Universale 20. Verbum 25.
55 De nulla re sciri potest an est, nisi de ea sciatur quid est saltem confuse 1a q. 2, 2, 2m | 3, d. 24, a. 1, q. 2, 2m | Trin. 23, c. | Poster. lect. 2, prin°.
56 Scientia ut scientia, refertur ad scibile; sed ut accidens, refertur ad scientem 3, d. 8, 5, 5m | Verit. q. 3, 3, c. | q. 4, 5, c. | Poa q. 7, 4, 9m | Meta. 5, lect. 17, fi.
57 Habitus scientiae est in intellectu possibili, non autem in intellectu passivo, contra Averroem 1-2, q. 50, 4, o. | q. 51, 3, c. | Cg. 2, c° 59 | 72 | 74, fi.
58 Non omnes homines habent scientiam, licet naturaliter desiderent eam, quia non student 2, d. 22, q. 2, 1, 5m | Meta. lect. 1, prin°.
59 Ad debitum modum scientis, novem requiruntur: scilicet scire humiliter sine inflatione, sobrie sine praesumptione, certitudinaliter sine haesitatione, veraciter sine errore, simpliciter sine deceptione, salubriter cum charitate et dilectione, utiliter cum proximorum aedificatione, liberaliter cum gratuita communicatione, efficaciter cum bona operatione 1a Cor. 8, lect. 1, me°.
60 Scire et discere, per accidens est malum, ex parte scientis, dupliciter: scilicet propter occupationem impedientem officium ejus, vel propter contemptum divinorum. Ex parte vero objecti tripliciter: scilicet vel quia inclinat ad malum, ut ars magica, vel quia excedit, vel quia est quid inutile 1a q. 22, 3, 3m | 2-2, q. 167, 1, o. | 3, d. 35, q. 2, a. 3, q. 3, o. | Cg. 1, c° 70, 5m | 7m | 8m | Verit. q. 2, 5, 4m | Quol. 3, 22, c. | Quol. 4, 16, c.
61 Scientia triplex est necessaria homini: scilicet credendorum, desiderandorum et operandorum. Opus. 4, prin°. * Adam 21, 22, 23, 25, 26, 61, 64.
62 Quilibet tenetur scire explicite mandata decalogi. Verit. q. 14, 11, 9m | Ma. q. 3, 7, c. * Angelus 357, etc. Anima 147, etc.
63 Quilibet tenetur scire communiter credenda, communia juris praecepta, et ea quae ad ejus statum vel ad ejus officium pertinent 1-2, q. 76, 2, c. | 2, d. 22, q. 2, 1, c. | 4, d. 24, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Ma. q. 3, 7, c. * Apostoli 6, 7, 14, 23. Cherubim 1. Clavis 2, 5.
64 Omnes tenentur scire ea quae sunt de necessitate salutis et quae mandat Christus, Apostoli et Prophetae 1a Cor. 14, lect. fi. fi. * Cognitio 22, 23.
65 In suscipiente ordinem, non requiritur scientia totius sacrae Scripturae, sed tanta quod dirigi possit in actu ejus 4, d. 24, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Verit. q. 2, 5, 4m | Quol. 4, 16, c. * Concordia 1. Confessio 51, 81, 91, etc. Confessor 1. Credere 10, 14, etc. Delictum 1.
66 Scientia legis Dei, sic annexa est officio sacerdotali, quod simul cum eo injungitur 2-2, q. 16, 2, 3m. Daemon 3, etc. 17, 23.
67 Sacerdotibus sine cura sufficit, si tantum de scientia habeant,

spensi utroque modo: occulti vero sunt suspensi primo modo tantum 2-2, q. 100, 6, 1m | 2m | 4. d. 35, q. 3, a. 1, q. 3, c. | 2m. * Religio 61. Spirituale 1, 2. Usura 69, 87.

41 Solus Papa potest dispensare cum promoto simoniace scienter. In aliis autem casibus episcopus post renuntiationem, facit quadruplicem dispensationem: scilicet parvam, idest quo ad communionem laicam magnam, ut sit in suo ordine in alia ecclesia: majorem ut sit in eadem in minoribus, maximam vero, ut in eadem ecclesia, in qua aliquid simoniace acquisivit, majores ordines exequatur; non tamen quod praelationes accipiat 2-2, q. 100, 6, 7m. Officium 10.

1 SIMPLEX secundum rem undecuplex; et simplex secundum rationem triplex. Opus. 28, c° 5, fi.

2 Quanto aliquid est simplicius, tanto est virtuosius et principium plurium et multiplicius relatum. Cg. 2, c° 14 | Verit. q. 5, 2, 2m | q. 8, 14, 23m | Poa q. 7, 8, c. * Absolvere 10, 23. Abstractio 2. Accidens 100. Actus 20. Addere 19.

3 Simplex aut totum cognoscitur, aut nihil 1a q. 58, 5, c. | q. 85, 6, c. | Cg. 3, c° 118, 3m | Meta. 7, lect. 15 | Lib° 9, lect. fi. me° | Poster. 2, lect. me°. * Adoptio 3, 9. Affirmatio 3, 4, 5. Agens 75. Amor 178. Angelus 49, 122, 399. Anima 321. Apostoli 14. Beatus 7. Bonitas 44, 45. Caelum 13, 22. Campsoria 9. Cessare 3. Christus 124, 126, 180. Compositio 8. Confessio 53. Confirmatio 17. Conscientia 13. Consideratio 2. Contrarium 1. Conversio 3. Creatio 38, 52. Debitum 27. Delectatio 114. Deus 138, 139, 151, 273, 310. Differre 3. Diversitas 5. Dulcedo 5. Elementum 15. Episcopus 10. Error 12. Esse 34. Forma 8, 9, 50, 99, 133, 150. Fornicatio 5. Genus 41. Habitus 53. Haeresis 26, 39. Ignorantia 1, 8. Ingenitum 2. Intellectus 45, 47, 77, 83, 145. Juramentum 13. Luxuria 2. Medicina 4. Motus 36, 61. Nomen 24, 70, 71. Notum 3. Numerus 5. Ordo 107. Organum 5. Parvus 2. Passio 31. Poenitentia 91. Possibile 3. Processio 12, 14, 18. Pronomen 1. Puer 11. Quidditas. Ratio 1. Sacramentum 39. Sapientia 39. Scientia 1, 3. Significatio 10. Simplicitas o. Simpliciter o. Simplum. Sponsalia 4. Theologia 5. Transgressio 4. Transumptio. Unitas 35. Universum 3. Univocum 2. Votum 14, etc. 23, 25, 54, 56, 57.

4 Pluralitas rationem non repugnat maximae unitati et simplicitati, nisi quae reducitur ad diversitatem rei. Ideo convenit Deo, licet sit omnino simplex 1a q. 3, o. | q. 9, 1, c. | q. 25, 1, c. | q. 28, 2, c. | Verit. q. 3, 2, 3m.

1 SIMPLICITAS ad virtutem veritatis pertinens, dicitur simplicitas quia non tendit in diversa, veritas autem dicitur, inquantum signa concordant signatis; ideo simplicitas et veritas differunt tantum ratione 2-2, q. 109, 2, 4m | q. 111, 3, 2m. * Amor 250. Apostoli 41, 42.

2 Simplicitas est virtus, ad quam pertinet directe praeservare se a deceptione 2-2, q. 111, 3, 2m. Attributa 2. * Assistere 2.

3 Simplicitas facit intentionem rectam, non quidem directe, quia hoc facit omnis virtus, sed indirecte; scilicet excludendo duplicitatem, per cujus oppositum dicitur 2-2, q. 109, 2, 4m. * Deus 310. Modestia 7. Nomen 46. Ornatus 3. Pax 6. Processio 14. Relatio 97. Simplex o. Simpliciter o. Temperantia 9. Turtur 5.

4 Simplicitas per se non est causa nobilitatis, sed perfectio 4, d. 11, q. 2, a, 1, q. 1, 1m. * Modestia 7.

1 SIMPLICITER dicitur dupliciter: scilicet absolute, idest secundum naturam suam, sive sine adjuncto: et totaliter, idest universaliter sive omnino 2-2, q. 58, 10, 2m | 3a q. 50, 5, c. * Absolute o. Accidens 33. Actio 84, 89, 115. Actus 122. Adam 70. Agens 36. Alius 2, 3. Altitudo 2. Amor 34, 153, 224. Analogia 18. Angelus 9, 10, 52, 62, 442. Anima 89, 302. Appetitus 49, 69. Ars 1, 10. Artificiale 2. Assistere 1. Aureola 5, 10. Avaritia 20. Baptismus 213, 248. Barbarus 1. Beatitudo 76, 126.

2 Simpliciter et proprie dicitur aliquid tale, quod convenit ei secundum seipsum, idest quod est tale secundum totum magis quam secundum partem. Unio. 3, c. fi. * Bigamia 9. Blasphemia 9. Bonitas 45, 50, 65, 68, 82, 85, 87, 96, 119, 137, 139, 141, 157, 163, 190, 213, 214. Campsoria 3. Causa 73. Certitudo 12. Charitas 41. Civis 1. Coactio 1, 7. Comparatio 6. Compositio 10. Confirmatio 3. Corruptio 6. Cura 4. Daemon 46, 88. Datio 30. Delectatio 91. Demonstratio 3. Deus 5, 12. Dispositio 30. Doctrina 9. Dolor 4. Domus 2. Electio 35. Eleemosyna 10. Ens 10. Epiikia 8. Esse 24, 34. Eucharistia 113.

3 Simpliciter et per se dictum, intelligitur de eo quod per prius dicitur. Periher. lect. 5, fi. * Excedere. Excommunicatio 34. Exemplar 7. Falsitas 12, 13, 14, 17. Fides 38. Fieri 19. Finis 55. Forma 76, 170. Fornicatio 5, 21. Fructus 7. Fruitio 3, 8, 9. Generatio 2, 89. Habitus 5. Honestum 8. Humilitas 28, 29. Ignorantia 8. Imago 21.

4 Simpliciter dictum intelligitur quandoque de eo de quo dicitur per posterius ratione adjuncti, sicut ens in alio intelligitur de accidente. Verit. q. 7, 5, 3m. * In 20. Incarnari 2. Indigentia 2. Infidelis 11. Infinitum 6, 18, 31. Intellectus 199, 200, 216. Intelligibile 3. Involuntarium 3. Jus 21. Justitia 61. Justificatio 10. Latro 1. Laurentius 3.

5 Unumquodque dicitur simpliciter ut est in actu, secundum quid vero ut est in apprehensione 1-2, q. 6, 6, c. * Lex 27. Liber 23, 26, 27. Liberalitas 16, 17. Liberum 15. Lumen 25. Lux 9. Luxuria 8. Macula 13. Magnanimitas 17. Malum 15, 16, 17, 34, 39, 51. Materia 29. Matrimonium 81. Mens 6. Mensura 4. Meritum 6, 102, 107. Metaphysica 2. 7, 22, 26. Miraculum 2. Mirum. Mors 27, 39. Motus 47. Natura 39. Necessitas 1, 16. Negatio 2. 8. Nigredo. Nobilitas 3, 4. Non ens 6, 7. Non genitum. Notum 1. Numerus 21, 25. Obstinatio 1. Omnipotentia 4. Opinio 4. Papa 10. Passio 41, 61, 82. Peccatum 361, 369, 388. Perfectio 1, 2, 15, 24, 40, 77. Perplexus. Petrus 5. Pharao. Poena 21, 91, 96. Poenitentia 16, 17, 29. Porretani. Possibile 3. Praeceptum 96. Primum 1. Princeps 5. Principium 7. Prophetia 38, 47, 56, 79. Propositum 1. Prudentia 10, 27. Purgatorium 9. Raptus 7. Reduplicatio 7. Resurrectio 5, 48. Sacramentum 46, 87. Sanctus 5. Sapientia 5, 10. Scientia 96, 155. Scire 1. Sensualitas 5. Simonia 7. Solus 1. Stultitia 5. Superbia 23. Transgressio 3. Trinitas 4. Ultimum 2. Unitas 16. Universale 20. Vendere 12. Veritas 59. Virginitas 20. Virtus 24, 41, 49, 54, 124, 137, 141, 169, 174, 248, 249. Vita 60. Vivificare 1. Voluntarium 8.

6 Sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis et maxime ad maxime, tenet tantum in praedicatis per se. Cg. 3, c° 27, 7m | 139, fi. | Ma. q. 3, 1, 14m | Virt. q. 2, 11, 5m | q. 4, 1, 16m. * Christus 12, 21, 27, 70, 114, 130, 165, 189. Usura 89, 90, 116, 152, 154, 168, 173, 174, 177, 178, 180, 198, 201, 213, 236, 276. Usus 5, 13. Uxor 23. Votum 43, 68.

Simplicius. Caelum 22. Deus 63.

Simplum. Restitutio 7. Usura 289.

Simul. Accidens 39, etc. 46. Actio 4, 89. Actus 54, 56, 65, etc. 171. Adam 90. Aeternitas 1, 20. Affirmatio 1. Alienum 2. Amicitia 3. Amor 218. Angelus 79, 82, 107, 108, 109, 319, 362, 363, 379, 391, 436, 566. Anima 9, 87, 91, 244, 304. Annihilatio 15. Antecedens 1. Appellare 3. Aptitudo. Baptismus 120, 279. Beatitudo 42. Bonitas 126, 227. Caelum 84. Causa 52, 97, 98. Character 18. Christus 59. Cognitio 23, 47. Comprehensor 2. Concavum. Contrarium 40. Contritio 7. Corpus 14, 15, 39, 40, 72. Creatio 46. Daemon 42. Daniel 1. Delectatio 3, 67, 96. Deus 109, 136, 383, 453. Dimensio 10, 11. Dispositio 52, 53. Divisio 19, etc. Dolor 19, 35. Donum 29. Duratio 5. Eucharistia 107. Fides 143. Fieri 1, 5. Finis 52, 53. Forma 54, 55, 56, 57, 144, 146, 147. Fornicatio 11. Fruitio 6. Gratia 58. Ignis 10. In 7. Indivisibile 1. Intellectus 53, etc. 156, 296. Intentio 10, 12. Jejunium 28. Judicium 47, 86, 88. Liber 23. Locus 20. Materia 13. Meritum 95, 96. Motus 66. Mutatio 7, 10. Mutuum 4. Opinio 7. Ordo 90. Pars 5. Peccatum 17, 72, 389. Plantae 3. Poenitentia 66. Praeceptum 110. Praedicari 13, 15. Praepositivus. Principiatum 2. Principium 18. Redemptio 1. Relatio 63, 73, 75. Relativum 9, 10, 11. Religio 40. Resurrectio 6, 36. Sacerdos 1, 4. Sacramentum 25. Sanitas 2. Scandalum 5. Scibile. Scientia 65. Sensualitas 10. Sensus 17. Significatio 11. Signum 3. Sodomia 3. Spina 1. Spirituale 10. Sponsalia 7. Terraemotus 1. Totum 9. Usura 118, 181, 182, 191. Uxor 1, 8. Virginitas 11. Virtus 271. Visus 5. Vita 30. Vocatio 3.

1 SIMULACRUM dicitur quod fit ad similitudinem alicujus rei naturalis, sed idolum ad nullus rei similitudinem 1a Cor. 8, lect. 1, me°.

2 Quod dicitur de simulacris Jerusalem, cum tamen de Jerusalem abstulerit idola Ezechias, dicitur, vel quia forte aliqua idola remanserunt occulte quae invenit in parte civitatis quam tradidit regi Sobna scriba, vel quia vocat simulacra, illa quae erant in ornatum templi. Isa. 10, me°. * Loqui 8, 9.

Simulatio proprie, est mendacium in signis factorum exteriorum ideo semper est peccatum: sed large, sumitur pro fictione 2-2, q. 111, 1, o. * Astutia 1, 3. Athanasius 1. Civitas 1. Derisio 3. Dissimulatio. Fictio 1. Hypocrisis o. Malum 60. Pax 13. Peccatum 369. Prudentia 35, 36. Upupa. Verbum 71. Verecundia 6. Virtus 20.

Simultas. Eucharistia 107.

Sincerum dicitur, quod est sine corruptione 1a Cor. 5, lect. 2, fi.

Sine qua non. Causa 15, etc. Charitas 19, 47. Peccatum 424. Prophetia 12. Providentia 3. Regnum 4. Respiratio o.

Singillatim. Eucharistia 259.

Singulare aliquando large accipitur pro quolibet inferiori, sicut si species dicatur singulare sub genere contentum. Aliquando vero proprie, pro individuo. Phy. lect. 1, fi. | Poster. lect. 12, prin°. * Actus 182, etc. Adam 34. Adjectivum 6, 11. Aequivoca 13, 14. Amicitia 7. Amor 101. Angelus 387, etc. 536, 584. Anima 159. Apostoli 1. Christus 40, 58, 59, 60, 140, 141, 145. Coaequale 1. Cognitio 51. Conclusio 5, 6. Credere 12. Deus 112, 124, 267, 271, 274. Definitio 4, 22, 39, 40. Dispensatio 7. Dissensio 4. Ens 37. Enuntiatio 3, 6, 7, 8. Genus 1. Habitus 71. Haeresis 4, 37, 131. Homo 5, 6, 33. Imaginatio 5. In 15. Individuum o. Inductio. Intellectus 17, 48, 49, 50, 51, 293. Intemperantia 2. Ira 80. Jacobus 2. Judicium 54, 55. Justitia 2. Modalis 2. Nomen 12, 43, 83. Notum 6. Numerus 20. Officium 2. Omnis 4. Peccatum 151, 247. Persona 3, etc. Praedicari 11, 13, 14, 15, 24, 31

in omnibus habitibus intellectualibus possit esse solertia. Poster. lect. 44, fi. Prudentia 41, 48, 78. Sagacitas. Solicitudo 2. Usura 292, 294, 296.

6 Solers videns causas medias, cognoscit et ultimas, in quas fit ultimo resolutio, per quas cognoscit propter quid. Poster. lect 44, fi.

7 Solertia valet ad bene consiliandum, sed necessaria est in repentinis 2-2, q, 49, 4, 2m.

1 SOLICITUDO est studium adhibitum ad aliquid consequendum, quod majus est ubi est timor, et minus est ubi est securitas 2-2, q. 47, 9, 3m | q. 55, 6, c. | Matth. 6, fi. Amor 260. Aquila 1. Confessio 72, 74. Consilium 7. Diligentia.

2 Solicitus dicitur quasi solers citus, quia ex solertia animi velox est ad prosequendum agenda 2-2, q. 47, 9, c. | q. 49, 4, c. Divitiae 4. Docilitas 1. Episcopus 31. Invigilare. Liberalitas 2. Memoria 22. Negligentia 5, 6, 10. Oratio 48.

3 Solicitudo pertinet ad prudentiam 2-2, q. 47, 9, o. | q. 48, 5m | q. q. 53, prin° | q. 54, 2, c. Ornatus 3.

4 Solicitudo bona octuplex: scilicet praelationis, praedicationis, discretionis, compassionis, devotionis, circumspectionis, actionis, et provisionis 1a Cor. 7, lect. 7, fi. Papa 1. Paulus 12. Peccatum 201. Possessio 4. Prudentia 35. Pusillanimitas 1.

5 Solicitudo triplex dissuadetur, scilicet ad uxorem, ventrem, et bursam 1a Cor. 7, lect. 7, prin°. Rex 7. Servire 4. Solertia o.

6 Solicitudo quae dicit diligentiam quaerendi quod deest, est commendabilis: sed quae dicit anxietatem animi, cum timore et defectu spei, prohibetur. Cg. 3, c° 135 | Quol. 7, 17, 7m. Studiositas o. Tempus 44. Timor 35. Vigilantia.

7 Solicitudo temporalium est illicita tripliciter: scilicet si in eis ponatur finis, vel superfluum studium, vel timor 1-2, q. 108, 3, 5m | 2-2, q. 55, 6, o. | q. 83, 6, 2m | q. 188, 7, c. | 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 4, 4m | Cg. 3° c° 135, fi. | Quol. 7, 17, 7m | o. | Phil. 4, lect. 1, me° | Matth. 6, fi. | Jo. 13, lect. 5, me° Usura 220, 222. Vinculum 2.

8 Solicitudo de futuris prohibetur, nisi immineat tempus eorum 2-2, q. 55, 7, o. | q. 188, 7, 2m | Cg. 3, c° 134, 3m | 135, fi.

Solidum corpus, potest assumi ab angelis, non in quo appareant omnes operationes vitae 3, d. 21, q. 2, art. 4, q. 2, 4m. Altare 1. Angelus. Elephas 5. Firmitas. Firmum. Numerus 7. Palpabile 2. Pyramis. Usura 289, etc. Vanum.

Solidus. Usura 165, 166.

Soliloquium est loquutio hominis cum Deo singulariter, vel secum tantum. Quod convenit laudanti et oranti. Psal. prol. prin°.

Solitarius. Religio 193. Solitudo. Solus 1. Tentare 20. Vita 39.

Solitudo non est essentia perfectionis, sed est instrumentum congruum contemplationi, non autem actioni 2-2, q. 188, 8, o. Castitas 11. Episcopus 23. Eremitae. Haeresis 37. Obedientia 40. Religio 77, 103. Solitarius. Solus 1, 6. Tentare 20. Vita 29, 30, 39.

Solitus. Animal 81. Assuefactio. Assuescere. Baptismus 16, 17. Consuetudo o. Decimae 23. Fatum 2. Liber 28. Natura 48. Pallium 2. Per 5. Solere. Usura 219, 221. Usus o. Verecundia 2.

Solivagus. Turtur 4.

Solium mystice est triplex: scilicet gloriae, et hoc quadrupliciter: scilicet naturae sublimitate, pacis tranquillitate, scientiae profunditate, et durationis aeternitate: clementiae, praeparantis ad Dei obedientiam, ad justitiae sententiam, ad proximorum misericordiam, et ad humilitatis gratiam: et justitiae praeparantis ad disceptandum, ad malum corrigendum, ad incorrigibiles condemnandum, et ad bonos defendendum. Jerem. 14, fi. etc.

Solvere. Absolvere 30. Adam 64. Admixtio. Angelus 559. Baptismus 43, 61. Charitas 153. Circumcisio 40. Clavis 1, etc. Continentia 19. Debitum 17. Decimae 6, 22, etc. Daemon 55. Dirimere. Fractio o. Genealogia 2. Innocentia 14, 15. Jejunium 46, etc. Judex 5, etc. Lex 108. Limbus 6. Matrimonium 133, etc. Pedagia. Poena 60, 68, 70, 79. Redemptio 3. Religio 55, 56. Restitutio o. Sabbatum 12. Satisfactio 13. Sponsalia 9, 10. Statutum 1. Theologia 12. Tributum o. Unio 4. Usura 94, 165, 166, 167, 214, 276, 277, 303. Votum 41.

Solum. Abraham 5. Actio 31, 106. Actus 148. Agiographae 1. Alienum 5. Babylonia. Baptismus 177, 222. Beatitudo 83, 96. Beatus 55. Caelum 146. Catechismus 9. Character 34, 35. Charitas 62. Coaequale 1. Cogitatio 8. Comparatio 4. Conclusio 3. Confessio 8. Contentus 4. Contrarium 25. Correctio 3. Daemon 9. Deus 245. Differre 2. Degradatio. Definitio 7. Distinctio 8. Divinatio 2. Divisio 11. Doctor 3. Duratio 1. Eadem. Electio 18. Embryo 3. Excommunicatio 15. Experientia 7. Falsitas 4. Forus 1. Generatio 72. Importabile. Lex 3, 4. Logica 4. Manus 3. Materia 29. Matrimonium 116. Memoria 8. Miles 2. Natura 5. Patientia 7. Peccatum 119. Praeceptum 145. Scientia 101. Sepultura 9. Similitudo 29. Solus 2. Tantum. Usura 34, 50, 84, 85, 240, 290, 294.

1 SOLUS, removet consortium dupliciter: scilicet vel simpliciter, idest solitarius, scilicet qui non est cum alio ejusdem naturae vel conditionis, vel respectu alicujus. Primo modo stat categorematice, sed secundo modo syncategorematice 1a q. 31, 3, 4, o. | 1, d. 21, q. 1, 1, c. Absolvere 2, 12. Actus 73, 151. Adoptio 19. Adulatio 1. Affectio 6. Agens 49, 72. Agere 5. Agiographae. Alienum 4. Alteratio 1. Angelus 315, 317, 398, 519, 560, 575, 617. Anima 56, 82, 90, 163. Animal 55. Annihilatio 8. Appetitus 24, 48. Argumentum 6. Ars 22. Ascendere 8. Assimilatio 2, 6. Attingere 3. Aureola 5, 22.

2 Solus proprie determinat tantum subjectum, solum autem et tantum, possunt congrue addi subjecto et praedicato 1a q. 31, 3, 2m | 4, c. | 1, d. 21, q. 2, 1, c. Baptismus 32. Beatitudo 89, 115, 125. Beatus 3. Benedictio 2. Bonitas 2, 28, 37, 162. Caelum 115. Campsoria 3. Capacitas 4. Character 37. Charitas 50. Circumcisio 25, 27, 40, 46. Circumstantia 10. Clavis 3, 13. Coactio 3. Cogitatio 7. Cognitio 78. Columba 2. Conceptio 17. Concilium 3. Concupiscentia 6. Confessio 24, 65. Confirmatio 17. Conjunctio 3. Consecratio 17. Conservatio 12. Contritio 27. Corona 6. Cydaris.

3 Solus potest addi praedicato, si significetur ut subjectum alicui naturae vel proprietati, licet sit dispositio subjecti 1a d. 21, q. 2, 1, o. Aeternitas 37. Corpus 39, 57. Creatio 23, 42. Creatura 83. Cultus 3. Cura 4. Daemon 108, 113. Damnatio 4. Delectatio 93. Desperatio 1, 2. Deus 30, 64, 66, 67, 76, 77, 88, 93, 181, 196, 223, 366, 289, 306, 315, 325, 326, 363, 390, 411. Differentia 16. Definitio 10, 38. Dispensatio 7, etc. Docere 3. Dolor 24. Dominium 5. Dulia 1. Ecclesia 13. Electio 4. Eleemosyna 20. Episcopus 6, 8, 12. Esse 12, 46. Eucharistia 85, 105, 151, 185. Exceptiva. Exclusio o. Excommunicatio.

4 Solus potest addi huic praedicato Deus, quia significat naturam in se subsistentem, etiam nulla distinctione personarum intellecta, non autem ly homo 1, d. 21, q. 2, 1, c. | 4m. Exitus. Festum 10. Fides 54, 61, 62, 63, 75, etc. Filiatio 35. Finis 87. Fomes 1. Forma 148. Fructus 15, 17. Fundamentum 2. Generatio 53, 54. Gloria 16. Gratia 66, 71, 93, 179, 186. Habere 2. Habitus 76. Haeresis 9, 40, 78, 115, 138. Honor 6, 19, 23, 35. Idea 34. Illabi. Imago 17. Immunditia 3. Implere. In 12, 22. Individuum 8, 10, 29, 41. Indulgentia 12, 18. Infernus 1. Ingratitudo 9. Intellectus 80, 111, 198, 227, 266, 301. Involuntarium 2. Ira 36. Joannes 16, 20. Judicium 42, 62, 69, 76. Jus 18. Justitia 52, 55. Justificatio 15. Justus 2, 7. Latria 9. Lex 39, 78, 111. Liberalitas 14. Liberum 17. Ostium.

5 Haec propositio proprie non conceditur, Trinitas est Deus solus quia ly solus, ex parte praedicati sequens suum substantivum, semper implicat solitudinem 1, d. 21, q. 2, 1, 2m. Lignum 2. Ludus 1, 12. Malum 39. Manus 2. Maria 39. Mediator 1. Medicina 4. Medium 25. Membrum 1. Mensura 1. Meritum 66, 80, 108. Miraculum 33, 34. Mundus 13, 17. Mutuum 4. Nativitas 5. Natura 27. Naturale 23. Nisi. Non genitum. Numerus 5. Oblatio 13. Omissio 2. Omnis 4. Oratio 72. Ordo 38, 93. Oza. Papa 2. Pars 33. Passio 22. Peccatum 131, 259, 263, 329, 353. Poena 76, 77, 83.

6 Haec proprie non conceditur, Pater, vel Trinitas est solus Deus nisi ex parte praedicati intelligatur aliqua implicatio 1a q. 31, 3, 2m.

7 Oppositum videtur dicere 1, d. 31, q. 2, o. Poenitentia 62, 98, 107, 136. Perfectio 54, 63, 65. Plato 2. Politia 3. Porretani. Porphyrio. Praeceptum 45. Praelatio 27. Principatus 10. Processio 20. Proprium 3. Providentia 22. Prudentia 43. Puer 17. Purgatio 8. Purgatorium 5. Quantitas 12, 29. Quo est 1. Ratio 28, 58. Redemptio 3. Relatio 86. Ros. Sacerdos 30. Sacramentum 52, etc. 63. Sacrificium 1, 6, 11. Sanctificatio 1. Scientia 52. Sedere 3. Simonia 41. Status 11. Subditus. Subjectio 3. Superbia 26, 28.

8 Haec propositio, Solus Deus est pater, categorematice est falsa. Sed syncategorematice est vera in triplici sensu, et est falsa in uno sensu, scilicet formaliter et communiter 1a q. 31, q. 3, 3m | 1, d. 21, q. 1, 1, 5m. Suspicio 6. Tantum. Templum 1. Tempus 31. Thales 1. Theologia 29. Thomas 1, 2. Totum 15. Ubique 1. Vendere 1. Verbum 55. Veritas 39.

9 Haec propositio, Solus Pater est Deus, et aliae similes, categorematice sunt falsae. Sed syncategorematice sunt verae in duplici sensu, et falsae in uno sensu 1a q. 31, 4, o. | 1, d. 21, q. 1, 2, o. | Matth. 11, fi. Unctio 22. Unigenitus. Unio 19. Vespertilio. Vicem. Virginitas 26. Virtus 84, 237, 249, 250. Visio 21. Visus 9. Vituperatio 2.

10 Haec propositio, solus Deus creat, vel generat, vel est Deus, et aliae similes, sunt falsae cathegorematice. Sed sunt verae syncategorematice, in duplici sensu 1a q. 31, 3, o. | 1, d. 21, q. 1, 1, o. Christus 106, 195. Usura 42, 73, 76, 191, 224, 237, 249, 271, 297. Usus 8. Voluntarium 14. Votum 6, 14, 76.

Solutio. Absolvere 30. Redemptio 3. Solvere. Timor 38. Usura 100, 128, etc. 133, etc. 146, 148, 157, 167, 198, etc. 228, etc.

Solutus. Fornicatio 1. Separatio o. Solvere. Solutio.

Somer. Samaria.

1 SOMNIUM dicitur aliquid quadrupliciter: scilicet propter vanitatem, brevitatem, obscuritatem, et perversitatem. Isa. 29, prin°. Adam 56.

est tantum de malo 1-2, q. 23, 2, c. fi. | q. 40, 1, c. | 4, 1m | q. 42, 5, 1m | q. 67, 4, 2m | 2-2, q. 21, 3, 1m | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | Virt. q. 4, 1, c.

61 Spes et timor sunt contrarii, si consideretur tantum propria ratio irascibilis, scilicet difficile. Disparati vero sunt, si considerentur genera difficilis 3, d. 26, q. 1, 3, 3m.

62 Spei contrariatur desperatio, secundum accessum et recessum a bono, timor autem secundum contrarietatem boni et mali 1-2, q. 40, 4, o. | q. 45, 1, 2m | 2-2, q. 128, 6m | q. 129, 6, 2m | 3, d. 26, q. 1, 3, 3m.

63 Spes est tantum de futuro, sed gaudium est de praesenti 1-2, q. 40, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | Virt. q. 4, 1, c. prin° | Opus. 3, c° 262.

64 Spes est tantum de arduo, sed desiderium et concupiscentia, de bono absolute 1-2, q. 25, 1, c. fi. | q. 40, 1, o. | 3, d. 26, q. 1, 3, c. | Virt. q. 4, 1, c. | Opus. 3, c° 262. Amor 179. Appetitus 31. Infra. Magnanimitas 3, 5.

65 Spes est tantum de possibili, desperatio autem de impossibili 1-2, q. 23, 2, c. fi. | q. 40, 1, c. | 3m | 4, o. | 3, d. 26, q. 1, 1, c. | Virt. q. 4, 1, c. Desperatio 1, etc.

66 Spes virtus est circa arduum divinum, non autem magnanimitas, sed circa humanum 2-2, q. 17, 5, 4m | 3, d. 26, q. 2, 2, 4m.

67 Spes respicit arduum assequendum auxilio alterius, sed magnanimitas ut aliquid suae potestatis, scilicet operationem magnorum 2-2, q. 17. 5, 4m. Expectatio 2.

68 Expectatio spei, dicit respectum ad auxilium Dei, sive speratum differatur sive non; non autem dicit dilationem, sicut expectatio longanimitatis 2-2, q. 17, 5, 3m.

69 Spes est de principaliori bono quam concupiscentia et delectatio tactus quae sunt vehementiores et naturaliores 2-2, q. 141, 7, 3m.

70 Spes et desperatio, praesupponit desiderium 1-2, q. 40, 1, c. | 4, 3m | 7, c. | q. 41, 2, 3m | Opus. 3, c° 262.

71 Spes est media inter praesumptionem et desperationem 1-2, q. 64, 4, 3m | 2-2, q. 17, 5, 2m | Virt. q. 1, 13, 19m | q. 4, 1, 7m. Fortitudo 15.

72 Amor non habiti, praesupponit spem, et spes desiderium. Ideo spes est media inter utrumque 1-2, q. 40, 1, c. | 3, d. 26, q. 1, a. 3, q. 2, o.

73 Spes est prima passio irascibilis, secunda desperatio, tertia timor, quarta audacia, quinta et ultima ira 1-2, q. 23, 4, c. | q. 25, 3, o.

74 Spes est nobilior virtutibus moralibus, quo ad objectum, scilicet Deum, non autem quo ad modum, sed e converso 1-2, q. 67, 4, 1m | 3, d. 33, q. 1, 4, 1m. Amor 178, 179, 224. Audacia 6, 9, etc. Charitas 49, 50, 52, 59, 146.

75 Sicut se habet spes ad magnanimitatem, sic et timor ad fortitudinem 1-2, q. 129, 7, c. | 3, d. 26, q. 2, 2, 4m.

76 Spes est major fide. Virt. q. 5, 3, c. Certitudo 16, etc. Concupiscentia 3. Finis 73, 75. Fortitudo 15. Longanimitas 2.

77 Fides absolute est prior spe 1-2, q. 62, 4, c. | 2-2, q. 4, 7, c. | 2m | q. 17, 6, 2m | 7, o. | 3, d. 23, q. 2, 5, o. | Virt. q. 2, 3, 15m.

78 Spes est prior fide non in esse, sed in proposito. Ideo spes dicitur introducere ad fidem 2-2, q. 4, 7, 2m | 3, d. 23, q. 2, 5, 3m.

79 Spes et timor ducunt ad charitatem, per modum cujusdam dispositionis 2-2, q. 27, 3, c. | 3m. Peccatum 432. Poenitentia 24.

80 Spes est prior charitate via generationis, sed ordine perfectionis est e converso 1-2, q. 62, 4, o, | q. 65, 5, 2m | 2-2, q. 17, 8, o. | 3, d. 26, q. 2, a. 3, q. 2, o. | L. | Virt. q. 2, 3, 15m | q. 4, 3, o. Praesumptio 2. Timor 4, 11, 15, 20, 31, 56, 75, 76.

81 Spes et charitas sunt propinquiores fini, quo ad consequutionem ejus, quam fides; sed e converso quo ad ostensionem finis 3, d. 23, q. 2, 5, 2m | 3m. Fides 101. Fortitudo 14, 15. Oratio 16. Virtus 137, 192, 193.

Spica. Animal 82. Christus 198. Sabbatum 10.

1 SPINA. Spinae et tribuli, producti sunt simul cum aliis plantis, sed non fuissent nocivi ante peccatum 1a q. 69, 2, 2m | 2-2, q. 164, 2, c. | 1m | 2, d. 14, 5, 7m. Christus 214. Justus 11.

2 Spina significat remorsum conscientiae, spinam dorsi, superbiam, rationem et peccatum. Psal. 31, me°.

1 SPIRATIO communis, est res subsistens, sed non alia, quam paternitas et filiatio 1, d. 26, q. 2, 3, 6m. Amor 14. Notio 6.

2 Spiratio activa est eadem numero in Patre et Filio 1a q. 36, 3, 1m | 2m | 4, 1m | 1, d. 11, 1, 7m | 2, 3, o. | 4, 1m | 3m | d. 12, 2, 2m | 3, c. | d. 29, 3, c. Processio 36, 37, 38. Qui es 8. Spiritus. Verbum 38.

3 Quamvis Filius habeat a Patre hoc quod spirat Spiritum sanctum, nihilominus tamen non est hoc diversum in Patre et Filio, quia eamdem virtutem spirativam quam Pater habet, Filio communicat. Et ideo per illam aequaliter Spiritum sanctum spirant 1, d. 12, 2, 2m | 2, d. 13, 5, o.

4 Pater et Filius sunt duo spirantes, sed unus spirator 1a q. 36, 4, 7m.

5 Immo sunt etiam duo spiratores 1, d. 11, 4, o. | d. 12, 8, c. | d. 29, 4, 2m.

1 SPIRITUALE duplex: scilicet per essentiam, ut gratia et virtus: et per causam, ut sacramenta quae sunt causa gratiae. Et ista inquantum sunt corporalia, quaedam habent speciem quod emi vel vendi possint, quamvis non ex hoc quod sunt spiritualia; non autem spirituale primum 4, d. 25, q. 3, a. 1, q. 1, 3m | q. 3, 3m. Abraham 16. Acceptio 7. Accidens 68, 69. Accidia o. Accusatio 7. Acolythus 5. Actio 22, 34. Actus 71. Affectio 4, 7. Alimentum 2. Alteratio 11. Amicitia 38, 41. Amor 128, 150, 270. Angelus o. Anima 20, 21. Annexum o. Anniversarium. Applicatio 1. Approximatio 3. Aqua 4. Arma. Ars 43, etc. Aureola 23. Avaritia 3, 6. Aversio 16. Baptismus 174, 175, 203. Beatitudo 29. Beatus 36. Benefacere 1. Beneficium 19, etc.

2 Spirituale quod sub pretio poni non debet, est duplex: scilicet res sacra, ut sacramenta, et actus alicui competens ex officio sacro. Et duplex annexum: scilicet primo spirituali, ut vasa sacra, vel secundo, ut decimae et jus patronatus. Et in utroque est simonia quo ad spiritualitatem 4, d. 25, q. 3, a. 2, q. 3, c. | Quol. 8, 11, c. Aegritudo 3. Bonitas. Caelum 64. Campsoria 11, 12. Canonizatio. Casus 5. Causa 36. Character 6, 45, 46. Charitas 128. Cibus 1. Cognatio o. Confessio 83. Confirmatio 1, 11, 28, 31, 49, etc. Corporalia 6. Creatura 25, etc. Daemon 48, 67, 94. Damnatio 38, 62. Defectus 7. Delectatio 54, 57, 77, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 99. Detrimentum. Deus 364, 400, 402. Divitiae 1. Doctor 1. Doctrina 11. Dolor 5. Ecclesia 17. Effectus 7. Electio 33. Eleemosyna 24, 37. Ens 14. Episcopus 21. Eucharistia 40, 145, 168, etc. 223, 230, 239, 250, 251, 254.

3 Formatio creaturae spiritualis duplex: scilicet per gratiam et per gloriam. Po• q. 4, 1, 26m. Excommunicatio 7. Festum 13. Fides 12, 13, 91, etc. 151. Finis 54, 81, etc. Flagellum o. Forma 9, 10. Fornicatio 18. Fraenum. Fructus 2, etc. Gladius 2. Gloria 4. Gratia 123, 134, 136. Gustus o. Haeresis 44. Hebetudo 1. Illuminatio 9. Immateriale. Immunditia 2. In 5. Incorporeum. Indulgentia 5, 28, 29. Inebriari. Influere. Instrumentum o. Intellectualis o. Intellectus 93. Intelligentia 1. Intentionale. Israel. Jejunium 1. Jesus 4. Judaei 20. Judicium 39. Juramentum 33, 34.

4 Spiritualis substantia dicitur esse in loco dupliciter: scilicet vel per applicationem virtutis limitatae, ut angelus, vel non limitatae, ut Deus 1a q. 52, 1, c. prin°. Laus 9. Lex 105, 106, 129, 135. Lignum 1. Lumen 8, 9, 10, 11, 17, etc. Lux 6. Luxuria 11. Magdalena 1. Malum 67. Manducatio 2. Matrimonium 62, 65. Mensura 12, 13, 18. Minister 9, 10. Miraculum 14. Mors 13. Motus 5, 9, 26. Munus o. Negotiatio 2. Nemesis o. Nycticorax. Obedientia 34, etc. Officium 7, 8. Olfactus 2. Operatio 23. Oratio 43, 93. Ordo 36, etc. 51, 59. Origenes 3, 7. Paradisus 1. Passio 5, 6. Paupertas 6, 7, 8. Peccatum 38, 155, 158, 277.

5 Spiritualia sunt propinquiora Deo quam corporalia. Ideo angeli recipiunt abundantius de divina bonitate 4, d. 17, q. 1, art. 2, q. 2, c. | Spiritu. 1, c. Perfectio 52, etc. Periculum 7. Permutatio. Poena 38, 44, 66. Potestas 8, 11. Praeceptum 151. Praelatio 23. Prophetia 15, 15. Providentia 41, 42. Psallere 1. Pulchritudo 8. Qui es 6. Rahab 2. Rationale o. Religio 21, 78, 95, 98. Resistere 6. Resurrectio 36. Sabbatum 6. Sacerdos 40. Sacramentum 3, 25, 135. Salvari 10. Sanctificatio. Sanctus 9. Scandalum 15. Scientia 115. Schisma 7, 8. Scriptura 10, 16. Seditio 5. Sensibile 7. Sensus 2, 37, etc. Separatio 2. Servitus 11. Similitudo 4. Simonia o. Sion 2. Speculum 1.

6 Substantia spiritualis excedit corporalem dignitate naturae, non autem virtute agendi. Quol. 11, 1, 3m. Spiritualitas.

7 Substantiae spirituales, secundum esse suum, non dependent a corpore 4, d. 45, q. 1, a. 1, q. 1, c. Sponsa 6. Status 1, 7, 9.

8 In substantiis incorporeis non est totalitas quantitatis, nec per se, nec per accidens, nec totalitatis secundum perfectam rationem essentiae 1a q. 8, 2, 3m | Spiritu. 4, o. Statuum 1. Stultitia 3. Substantia 17, 18, 35. Summum 3.

9 Substantia spiritualis absoluta est a quantitate, et situ et loco; sed substantia corporalis limitata est terminis quantitatis et situ et loco 1, d. 37, q. 1, 1, c. | q. 2, 1, c. Temperantia 6. Templum 7, 9. Temporale o.

10 Substantia spiritualis est simul in eodem situ cum corpore moto, non autem est corpus 1, d. 37, q. 1, 1, c.

11 Nulla substantia spiritualis potest esse in corpore, nec in loco, nisi per operationem qua operatur, vel dans ei suum esse formae, ut anima, vel esse personae, ut persona Filii Dei, vel aliud esse, ut Deus in omnibus creaturis, vel aliquid praeter esse, scilicet motum, lumen et hujusmodi. Et sic angelus est in loco 1, d. 37, q. 3, 1, c. fi. Tempus 33. Tenebrae 3. Transmutatio. Vermis 2. Visibile 4.

12 Substantia spiritualis non est in loco nisi per operationem, et per consequens, virtus et essentia ejus in loco est 1, d. 37, q. 2, 1, c. | q. 3, 1, c. | 5m | 3, c. | q. 4, 1, c. fi. | 2, c. | 2, d. 6, 3, c. | 1m | d. 8, 2, 5m. Christus 84, 106, 138, 199, 200, 209. Visio 8. Unctio 3, 16. Usura 92, 294, 295. Utile 7. Visus 8, 12. Vita.

Spiritualitas. Aureola 4, 23. Charitas 130. Christus 106. Doctrina 3. Fructus 2. Spirituale o. Vita 28.

1 SPIRITUS, nomen spiritus, videtur esse sumptum a respiratione animalium 1a q. 36, 1, c. | Cg. 4, c° 22, prin°.

2 Spiritus dicitur de corporeis et incorporeis, quia nomen ejus est

SPIRITUS

impositum ad significandum subtilitatem naturae alicujus 1, d. 10, 4, c. Accedere 3. Amor 128, 150. Angelus 577. Anima 43, 104. Antonius 1. Anthropospatos. Apparere 11.

3 Spiritus prius dicitur de incorporeis quam de corporeis ratione significationis, sed e converso ratione impositionis 1, d. 10, 4, c. Auxilium 1. Clamor 5. Concupiscentia 3. Conscientia 5. Corpus 42, 58, 67. Damnatio 5. Delectatio 22, 27. Deus 392. Diana. Festum 13. Flamma. Fortitudo 50. Generatio 28. Haeresis 49. Humilitas 2, 32. Imaginativa 9. Incarnari 14. Liber 9, 10. Maceratio 1. Mors 1. Paupertas 3. Prophetia 32, 55. Sacrificium 3. Sanctitas 8. Satisfactio 8. Semen 6, 16, 18, 19. Sepultura 5. Spes 35, 37. Stridor. Verbum 33. Vertigo o. Vinum 4.

4 Spiritus dicitur sextupliciter: scilicet aer vel ventus, corpora beatorum, animae beatorum, virtus imaginativa, mens et Deus 1a q. 41, 3, 4m | 1, d. 10, 4, c. | 2, d. 24, q. 2, 4, 1m | 3, d. 2, q. 2, a. 1, q. 2, c. | Cg. 4, co 23, prino.

5 Spiritus dicitur tripliciter: scilicet superbia, voluntas et Spiritus sanctus. Matth. 5, prino.

6 Spiritus ut nominat subtilitatem naturae, est commune tribus personis, sed dupliciter convenit tantum Spiritui sancto 1a q. 36, 1, o. | 1, d. 10, 4, o.

7 Spiritus sanctus, in vi duarum dictionum, est commune toti Trinitati, sed in vi unius dictionis, est proprium nomen tertiae personae ex usu ecclesiae, duplici ratione, scilicet ex ipsa communitate ejus, quod dicitur Spiritus sanctus, et ex propria significatione spiritus et amoris 1a q. 36, 1, o. | 2-2, q. 14, 1, c. | 1, d. 10, 4, o. | Cg. 4, co 19, fi. | Ma. q. 3, 14, c. | Opus. 3, co 46 | 47. Adoptio 16, 17, 19. Amor 5, etc. 182. Angelus 570, 586, 603, 604. Apostoli 7, etc. Arrha 2, 3. Assumere 23, 25, 48, 52. Baptismus 28, 190.

8 Et ponitur pro relativo, non ex nomine, sed ex usu ecclesiae, nisi ut spiratus 1a q. 36, 1, 2m. Blasphemia 12, etc. Charitas 110, 141. Columba 1, 2. Conceptio 18, etc. Confirmatio 15, 25, 45. Daemon 51. Datio 19, etc. Debora 2. Deus 363.

9 Et est persona subsistens. Cg. 4, co 18 | Opus. 3, co 48. Digitus. Donum o. Evangelium 5. Finis 66. Fructus o. Generatio 65, 67. Gratia 81, 86. Haeresis 1, 13, 36, 43, 68, 103, 104, 116, 151. Homo 37. Imago 16. Impoenitentia.

10 Spiritum sanctum esse, et non esse creaturam, sed Deum, probatur multipliciter 1a q. 27, 1, c. | q. 41, 3, c. | 4m | Cg. 4, co 15, usque 23 | Opus. 3, co 45 | 46 | 47 | 48 | 1a Cor. 3, lect. 3, prino. Ingenitum 1, 4. Inobedientia 4. Judicium 41. Lex 25, 139, etc. Liber 19. Magi 1, 2, 4. Maria 39, 53. Mediator 1, 2. Missio o. Paulinus. Peccatum 55. Pentecoste. Persona 36.

11 Natura divina ut voluntas, est principium Spiritus sancti, non autem ut natura 1, d. 13, 3, 4m. Pietas 8. Possibile 7, 8. Praesumptio 2.

12 Spiritus sanctus subito advenit mentibus hominum 1-2, q. 113, 7, b. | Opus. 17, co 13.

13 Spiritus sanctus datur tripliciter. Primo incipientibus, in principium vivificationis, in lavacrum renovationis et in privilegium renovationis. Secundo datur proficientibus, ad instruendum intellectum, ad reficiendum affectum et ad adjuvandum actum. Tertio datur perfectis, in beneficium libertatis, in vinculum unitatis et in pignus haereditatis. Isa. 44, meo.

14 De effectibus Spiritus sancti. Cg. 4. co 20 | 21 | 22. Prophetia 57 Proprium 10. Sagitta 2. Sapientia 22. Scriptura 4, 5.

15 Spiritus sanctus dicitur postulare pro nobis gemitibus inenarrabilibus, quia nos postulare facit 4, d. 15, q. 4, a. 6, q. 1, 3m.

16 Spiritus sanctus dicitus oleum, quia supereminet, illuminat, fovet, diffunditur et suavis est. Psal. 44, meo. * Symbolum 5.

17 Et effunditur ubique et potest ab omnibus recipi, nisi impediat malitia eorum. Psal. 18, meo. Status 10. Virtus 251.

18 Spiritus Domini, in Scriptura, non nisi pro Spiritu sancto consuevit poni, qui aquis superferri dicitur, non quidem corporaliter, sed sicut voluntas artificis superfertur materiae, quam vult formare 1a q. 66, 1, 2m | q. 74, 3, 3m | 4m | Cg. 4, co 20, 2m | co 23, 5m | Poa q. 4, 1, 2m | Psal. 23.

19 Error Macedonii et Arii, quod Spiritus sanctus est creatura et minor Patre et Filio. Cg. 4, co 16, fi. | Poa q. 9, 9, c. | q. 10, 2, c. prino | Rom. 8, lect. 5, fi. Auctor 2. Appropriatio 11, 14, etc. Baptismus 28. Conceptio 18, 19, 22. Distinctio 36.

20 Spiritus sanctus ex modo suae processionis, est nexus, et unio et vinculum Patris et Filii 1, d. 10, 3, o. Eucharistia 111.

21 Patres et Filius uniuntur Spiritu sancto qui unit eos formaliter, non autem efficienter 1, d. 10, 3, 6m | d. 32, q. 1, 1, 4m. Fides 105. Finis 66. Generatio 65, 67. Haeresis 103. Imago 16. Joannes 19. Judicium 41. Liber 19.

22 Pater et Filius sunt unum principium Spiritus sancti, unitate notionis communis 1a q. 35, 2, c. | q. 36, 4, o. | 1, d. 11, 4, 3m | d. 12, 2, c. | 1m | 3m | d. 29, 4, o. | Cg. 4, co 25, fi. | Opus. 1, co 11, fi. | Opus. 9, q. 25 | Jo. 8, lect. 3, meo | co 15, lect. 3, fi. Notio 11. Immo Pater et Filius non conceduntur communiter esse idem principium Spiritus sancti, quia ratione articulationis, includitur unitas supposi i; licet quidam concedant, quia non ponit

SPONSALIA

unitatem absolutam, sed respectu ejus cui additur, quia est adjectivum 1a q. 36, 4, 6m | 1, d. 29, 4, 3m | Opus. 9, q. 56. Mediator 1, 2. Nexus. Notio 8, 9, 11, 12, 13. Oratio 74.

23 Profecto adest Spiritus sanctus, qui in affluentia delitiarum Dei in spe futurae beatitudinis, omnia praesentia deliniret aspera, et omnia gravia relevaret, secundum Augustinum. Opus. 17, co 13. Persona 36. Principiatum 4. Processio 4. Quiescere 3.

24 Graeci communiter dicunt Spiritum sanctum esse imaginem Patris et Filii, non autem latini 1a q. 35, 2, c. | 1m. Relatio 99.

25 Spiritus sanctus non est nepos, quia non procedit eodem modo a Filio, sicut Filius a Patre. Poa q. 10, 4, 5m.

26 Filius in pluribus convenit cum Patre quam cum Spiritu sancto non autem magis. Opus. 9, q. 55. Scriptura 4, 5, 6.

27 Spiritus sanctus, quandoque intelligitur nomine Christi. Opus. 1, co 13. Christianus. Christus 198, 222. Sedere 4, 5. Stella 7. Timor 68. Unitas 56. Verbum 55, 64, 66, etc. Virtus 251. Vita 26.

28 Spiritus sanctus operatur per Filium, secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem. Opus. 1, co 15. * Oratio 74.

Spissitudo. Densitas o. Inspissatio. Vinum 4.

Splendidus. Magi 5. Rutilus.

Splendor. Calor 18. Christus 205. Claritas 19, 20. Corpus 41, 51. Filiatio 18. Illustratio. Illustris. Lux 5. Pulchritudo 13. Stella 7.

Spolia. Usura 170, etc.

Spoliare. Accusatio 24. Depraedari. Furtum o. Haeresis 29.

Spoliari. Aaeresis 29. Usura 251, 259, 291, 292.

Spoliator. Usura 305.

Spondere. Promissio o. Sponsio.

1 SPONSA. Datum a sponsa, sponso, proponere matrimonii, dicitur dos. Quod autem dat sponsus sponsae, dicitur donatio 4, d. 49, q. 4, 1, c. * Desponsatio. Epithalamica. Matrimonium 59, 60, 116. Nuptiae o.

2 Usus dotis, pertinet ad sponsum, dominium autem ad sponsam 4, d. 49, q. 4, 1, 1m. * Sponsalia o. Sponsus o.

3 Sponsus dat dotem sponsae dupliciter: scilicet propter nimium affectum ejus ad sponsam, et in poenam sponsi 4, d. 49, q. 4, 1, c.

4 Auferens sponsam propriam per vim exscusatur a crimine raptus, licet peccet violentiam inferendo 2-2, q. 154, 7, 4m.

5 Sponsa Christi, improprie dicitur humanitas ejus, quia habet aliquem actum sponsae, quia inseparabiliter jungitur, inferior est et regitur a Verbo. Non autem proprie, quia deest triplex conditio necessaria: scilicet conformitas naturae, distinctio personarum et praeexistens separatio 4, d. 49, q. 4, 3, c. | 2m. * Anulus. Ecclesia 2, 6. Fides 91, 107. Luxuria 11. Membrum 11.

6 Anima nostra non potest esse sponsa nisi Christi, quia cum daemone fornicatur, nec est ibi matrimonium spirituale 4, d. 42, q. 3, 2, 2m. * Virginitas 14.

7 Christus dicitur sponsa, quia assumit personam sponsae; non autem quod sit sponsa, vel membrum ejus 4, d. 49, q. 4, 3, 3m.

8 Pater sponsi, idest Christi, est tantum persona Patris. Sed Pater sponsae, idest ecclesiae, est tota Trinitas 4, d. 49, q. 4, 1, 2m.

1 SPONSALIA sunt quaedam sacramentalia matrimonii, sicut exorcismus baptismi 4, d. 27, q. 2, 1, 6m.

2 Sponsalia sunt promissio futurarum nuptiarum. Et fiunt absolute quadrupliciter: scilicet nuda promissione, datis arrhis sponsalitiis, anuli subbarratione et interveniente juramento. Et fiunt cum conditione quintupliciter: scilicet quia aut est conditio honesta de bonis simpliciter, aut de bonis utilibus per modum poenae: aut conditio inhonesta contraria bonis matrimonii, aut inhonesta non contraria bonis matrimonii 4, d. 27, q. 1, a. 2, q. 3, c. | q. 2, 1, o. | Quol. 4, 23, 19m.

3 Stante conditione honesta, stant sponsalia; et cessante conditione cessant, nisi interim consensus de praesenti, vel carnalis copula fuerit subsecuta, eo quod tales videntur recessisse a conditione. Si vero sit conditio inhonesta, vel contraria bonis matrimonii, non contrahuntur sponsalia. Si autem non sit contraria, stant sponsalia, sed ista conditio abjicitur 4, d. 27, q. 2, 1. c. | 4m.

4 Sponsalia obligant, sicut votum simplex 4, d. 38, q. 1, a. 3, q. 2, 1m. * Accusatio 21.

5 Ecclesia non cogit servare sponsalia, propter periculum. Tamen frangens ea sine legitimo impedimento, peccat mortaliter 4, d. 27, q. 2, 1, 2m.

6 Sponsalia possunt contrahi tantum utroque contrahentium existente in fine primi septennii, vel post, vel parum ante 4, d. 27, q. 2, 2, o. | Quol. 4, 23, 19m. * Affinitas 7, 8, 9, 10, 11.

7 Idem tempus determinatur in masculo et femina ad sponsalia, non autem ad matrimonium; quia simul incipiunt uti ratione, non autem generatione 4, d. 27, q. 2, 2, 3m.

8 Sponsalia possunt contrahi cum infideli, si promittat converti ad fidem; non autem matrimonium 4, d. 39, 1, 3m. Matrimonium 128. * Debitum 17. Sponsa o.

9 Sponsalia propter quodcumque crimen superveniens, solvi possunt 4, d. 39, 6, 5m. * Votum 19, 54.

10 Sponsalia dirimuntur ipso jure dupliciter: scilicet si alter in-

11 Stultitia convenit superbis, sicut humilibus sapientia. Job 5, prin°.

Stultiloquium significat perversam sententiam verborum per quae quis praefert delectationes luxuriae aliis bonis 2-2, q. 153, 5, 4m. * Gula 3. Luxuria 18.

1 STUPOR causatur ex insolita imaginatione 1-2, q. 41, 4, c. fi. * Admiratio o. Stultitia 1, 5.

2 Admiratio est principium philosophandi, sed stupor est impedimentum philosophicae considerationis quo timetur judicare in praesenti, et inquirere in futuro 1-2, q. 41, 4, c. fi. | 5m. * Timor 42. Trepidatio.

3 Quidam piscis, tentus in rete, stupefacit manus piscantis; non autem stupefacit rete, sed aliter alterat illud 2, d. 15, q. 1, 2, 6m | Verit. q. 5, 9, 17m | Phy. 7, lect. 4, prin° | Cae. 2, lect. 10, me°.

1 STUPRUM est illicita virginis defloratio, sub cura parentum 2-2, q. 154, 1, c. | 6, o. | 4, d. 41, a. 4, q. 1, 2, c. | Ma. q. 15, 3, c. * Adulterium 3. Constantia 9. Luxuria 7, 9, 11, 13. Raptus 2, 3.

2 Stuprum fit deformius ex duplici injuria sibi annexa: scilicet virginis seductae vel vi oppressae, et patris. Et secundum legem reus tenetur satisfacere utrique 2-2, q. 154, 6, 3m.

3 Filia sacerdotis etiam non nupta, deprehensa in stupro, lapidabatur in veteri Testamento, in aliis autem tantum nuptae 3a q. 29, 1, 4m | 4, d. 30, q. 2, a. 1, q. 3, 4m. Lapidatio.

4 Immo filia sacerdotis comburebatur, aliae vero lapidabantur 3a q. 29, 1, 4m.

Suadere. Exhortatio. Lex 14. Peccatum 133. Suggestio.

Suavitas. Amor 193. Anima 213. Animal 77. Cete. 10. Confessor 2. Fructus 6. Mel o. Spiritus 16. Taeda.

Subalternum genus non est in angelis, sed tantum primum genus substantiae, et ultima differentia. Opus. 42, c° 5 | 6. * Physica 11, 12. Principium 9. Scientia 135, etc. Theologia 8, 43.

1 SUBDIACONUS accipit urceolum plenum, quia habet actum super contentum ejus, quia utitur aqua et vino, ad ponendum in calice, et praebet aquam manibus sacerdotis et diaconi. Acolythi vero habent actum super urceum, et non super contentum ejus 4, d. 24, q. 2, 2, 6m | 7m. * Character 41. Evangelium 8. Lectoratus 4.

2 Subdiaconus quando ordinatur, accipit calicem vacuum de manu episcopi, quia portat vasa corporis et sanguinis Domini, et oblationes in altari ponit, idest ordinat materiam Eucharistiae in vasis sacris 4, d. 24, q. 2, a. 1, q. 2, c. | 2, 3m | 6m.

3 Subdiaconus primo admittitur ad sacra tractanda, et ad doctrinam novae legis annuntiandam 4, d. 24, q. 3, 3, c.

4 Actus principalis ejus est, oblationes populi ponere in altari, vel offerre diacono, cujus actus principalis est offerre eas sacerdoti. Ideo ordo ejus est superior. Sed ferre crucem secundum consuetudinem aliquarum ecclesiarum, vel legere epistolam, sunt actus subdiaconi secundarii 4, d. 24, q. 2, 2, 3m. * Manipulus.

5 Subdiaconi habent ministerium super vasa sacra, et super dispositionem materiae non consecratae 4, d. 24, q. 2, 2, 6m | 3, 5m | Cg. 4, c° 75, fi.

6 Subdiaconus habet actum super calicem, et non super contentum ejus, sed bene sacerdos 4, d. 24, q. 2, 2, 6m | 7m.

7 Sacerdos directe habet potestatem super corpus Christi, subdiaconus vero super vasa tantum, sed diaconus super corpus in vase contentum 4, d. 24, q. 2, 3, 5m. * Ordo 72, 86, 88.

Subditi debent praelatos imitari in hoc solum, in quo praelati imitantur Christum, qui est infallibilis regula veritatis 1a Cor. 4, lect. 3, me° | c° 11, lect. 1, prin° | 1a Thes. 1, me° | 2a Thes. 3, lect. 1, fi. * Absolvere 7, 8. Accusatio 29. Actio 99. Adjurare 4. Aeternitas 14. Apostasia 1, 5. Appetitus 64. Benedictus 5. Christus 170. Clavis 18. Confessio 42, 67, etc. 72, 97. Correctio 20. Cura 7. Damnatio 42. Daniel 1. Daemon 95. Deus 375, 376. Dispositio 27. Dominium 11, 12, 13. Episcopus 15. Exactio 5. Excommunicatio 29. Fatum 8. Fides 57. Fiducia 8. Finis 39. Forus 2. Imperare 4, 10, 16, 18. Inferior. Infidelis 1. Inquirere 3. Judicium 39, etc. Juramentum 28. Justitia 18. Lex 9, 11, 23, 25, 27, 80, 136, 137. Mansuetudo 8. Mare 2. Maria 28, 38, 43, 50, 59, 63. Matrimonium 45, 122, 141. Miles 7. Naturale 19. Necessitas 31. Obedientia o. Ordo 43, 99. Papa 5, 6, 7. Participare 11. Paulus 12. Pax 24. Periculum 9. Praeceptum 134. Praelatio 8, 20, 21, 23, 26. Princeps 1, 6, 9, 13, 14. Providentia 22, etc. Prudentia 21. Regnum 2. Reverentia 9. Sacramentum 76. Sacrificium 11. Superbia 21. Tyrannus 4, 11. Usura 258. Virga. Virtus 203.

Subdivisio. Contrarium 24. Divisio o.

Subesse. Actus 35. Beatitudo 92. Caro 2. Daemon 82. Eucharistia 246. Fides 28. Infirmitas 7, 8. Intentio 27. Lex 79. Obedientia 32. Oratio 59. Prophetia 33. Providentia 22, etc. Schisma 6. Sensus 44. Studium 6. Subsistentia 4, 5, 7. Substantia 12. Timor 5, 26. Umbra 3. Virtus 270.

Subjacere. Angelus 167. Appetitus 63. Assistere 5. Caelum 38, 104. Clavis 7. Cor 4. Christus 175, etc. Esse 47. Infidelis 1, 13. Lex 13. Matrimonium 45. Natura 7. Providentia 22, etc. Temporale 1. Tempus 24, 34. Vinum 7. Voluntas 75.

1 SUBJECTIO. Quaelibet res perficitur per subjectionem ad suum superius 1-2, q. 92, 1, c. | 2-2, q. 81, 7, c. | 3, d. 34, q. 1, 2, 7m | q. 2, a. 1, q. 2, 2m | Verit. q. 14, 3, 8m. * Actus 43. Alteratio 10. Angelus 349. Animal 68. Annihilatio 1. Appetitus 51, 61, etc. Auris. Bonitas 163, 167. Caro 2. Caelum 38. Clavis 19. Colere. Coma. Cor 4. Corpus 37, 33, 43, 67.

2 Movens, necessario causat motum in mobili, totaliter ei subjecto, non autem in aliis 1a q. 82, 2m | 2-2, q. 83, 1, c. Corruptio 16. Cultus 4, 7. Cura 3, 7. Devotio 12. Deus 377. Dominium o. Donum 5. Esse 45, 50. Filiatio 8.

3 Subjectio duplex: scilicet per voluntatem subditi et per voluntatem domini. Prima convenit solis bonis, secunda vero etiam malis. Rom. 14, lect. 1, fi. | Eph. lect. 8, prin° | Phil. 2, lect. 3, me° | Hebr. lect. 6, prin° | c° 10, lect. 1, fi. * Haeresis 96. Honor o. Humilitas 1, 3, 16. Infidelis 1. Involuntarium 1. Judicium 56. Justitia 64. Lex 11, 64, etc. 79, 175, etc. Maria 43. Meritum 28.

4 Subjectio mulieris ad virum, inducta est in poenam mulieris, propter peccatum. Vel non est per modum servitutis, sed gubernationis 2-2, q. 164, 2, c. | 1m | 2, d. 18, L. prin°. Nativitas 14. Natura 7. Ordo 43, 99. Peccatum 244, 424.

5 Omnia sunt nunc subjecta Deo et Christo, secundum potestatem; sed post judicium, per finalem impletionem voluntatis ejus 3a q. 20, 1, 3m | q. 59, 4, 2m | Rom. 14, lect. 1, fi. | 1a Cor. 15, lect. 3, fi. | Hebr. lect. 6, prin° | c° 2, lect. 2, prin° | fi. | c° 10, lect. 1, fi. * Religio 14. Reverentia 9. Sacerdos 26. Salvari 8. Serva. Servire 3. Servitus o.

6 Prima subjectio hominis ad Deum, est per fidem 2-2, q. 16, 1, c. * Spes 57.

7 Homo dicitur esse Dei dupliciter: scilicet per subjectionem potestati ejus, et per unionem charitatis. Secundum deficit per peccatum, non autem primum, nec alio modo 3a q. 48, 4, 1m. * Superbia 25.

8 Subjectio Christi et cujuslibet alterius hominis ad Deum triplex: scilicet secundum gradum bonitatis, potestatem, et obedientiam 3a q. 20, 1, o. Suppositum 10. Tributum 2. Unicornis. Usura 209. Votum 47.

9 Christus fuit subjectus sibi ipsi, secundum naturam humanam, non autem secundum naturam divinam nec secundum aliam personam 3a q. 20, 2, o.

10 Omnia quae ponunt subjectionem vel minorationem Christi, intelliguntur secundum naturam assumptam, vel ad commendationem principii in Patre 1a q. 42, 4, 1m | q. 43, 7, 1m | 3, d. 11, 1, 2m | d. 17, a. 3, q. 1, c.

Subjectiva. Continentia 9. Fortitudo 8. Pars 4. Praedicari 12. Scientia 41.

Subjective. In quo sint habitus subjective describitur.

1 SUBJECTUM duplex: scilicet subjectum naturae, et subjectum loquutionis 3, d. 1, q. 2, 5, 4m | d. 6, q. 1, a. 1, q. 2, 3c. * Accidens 24, etc. Abstinentia 9. Actio 59, 60. Audacia 14. Actus 22, 43. Adjectivum 7. Affirmatio 2. Agens 19, 55. Aliquis. Alteratio 9, 10. Castitas 8, 9. Continentia 14. Desiderium 11, 12. Fides 55, etc. Fortitudo 38. Humilitas 12, 13. Ignorantia 15. Imprudentia 2. Infidelitas 8. Invidia 8. Ira 21. Stultitia 97, etc. Liberalitas 10. Luxuria 21. Magnanimitas 11. Magnificentia 4, etc. Mansuetudo 6. Obedientia 6. Odium 6. Patientia 9. Peccatum 76, 100, 102, 109, 303. Poenitentia 37. Perseverantia 10, 11. Prudentia 11, 13. Spes 28, etc. Superbia 28. Justitia 7. Temperantia 32.

2 Subjectum duplex: scilicet subjectum inhaesionis, et subjectum scibile 1a q. 117, 1, c. | 1, d. 37, L. 2 | Poster. lect. 15, me° | Lect. 17, me° | Lect. 41, me°. * Amor 283, etc. Angelus 48, 206, etc. 402. Anima 26, 55, 247, 261, 263, 264, 311, etc. Annihilatio 1, 4. Appetitus 73. Aptitudo. Ars 15. Attributa 9. Audacia 18. Augmentum 8, etc. Beatitudo 85, 123. Bis. Bonitas 124, 139, 145, 148, 162. Calor 8, 21. Character 14, etc. Charitas 66. Castitas 1, 8, 9.

3 Subjectum sumitur dupliciter: scilicet pro genere, et pro substantia quae substat. Et sic est idem subjectum omnium qualitatum tangibilium, non autem primo modo. Anima. 2, lect. 22, me° d. fi. * Categorica. Caelum 38. Certitudo 3, 14. Clavis 13, 19. Coactio 3. Cognitio 47. Complacentia 2. Communicatio 8. Concupiscentia 1, 10. Conscientia 20. Consecratio 13. Continentia 9, 14, 17. Contradictio 1. Contrarium 11, 38, 40, 41. Corpus 11, 13, 21, 67. Creatio 3, 52. Damnatio 50. Delectatio 15. Demonstratio 12. Denominatio 2. Determinatio 4. Deus 383, 396, 397, 400, 401. Dici 2, etc. Differre 4, 5. Definitio 24, 25, 32, 33, 35. Dispositio 48. Divisio 12. Ens 16. Enuntiatio 3, 6.

4 Subjectum duplex: scilicet subjectum primum, et subjectum secundarium. Verit. q. 25, 5, 2m | Meta. 5, lect. fi. | Poster. lect. 2 | 10 | 11. * Aeternitas 23. Epiikia 4. Esse 51. Eucharistia 92, 93, 94, 107, 109. Ex 1. Exclusio 5. Falsitas 4. Fides 55. Fieri 4, 10, 11. Finitum 3. Flagellum 2. Fomes 8. Forma 50. Fortitudo

37. Fortuna 6. Fruitio 13. Fundamentum o. Generatio 7, 14, 81. Genus 22. Gratia 38. Habilitatio o. Habitus 35. Humilitas 12, etc. Idea 42. Ignorantia 15, etc. Illuminatio 3. In 3. Individuum 32, etc. Infidelitas 2. Infinitum 12. Instans 1, 4, 23, 30. Instrumentum 5. Intellectus 136, 141, 171, 186, 192, 243, 252. Intensio 1, 4. Intentionale o. Ira 21, etc. Justitia 36. Liberalitas 10. Libertas 4. Locus 27. Luxuria 21. Magnanimitas 11. Magnificentia 4, 5. Malum 32, etc. Mansuetudo 6. Materia o. Matrimonium 6. Medium 9.

5 Omne subjectum comparatur ad id cujus est subjectum, ut potentia ad actum. Spiritu. 1, 1m. Forma 46. Infra.

6 Subjectum est in potentia ad esse accidentale, materia vero ad esse substantiale; sed unum ponitur pro alio. Anima. 2, lect. 1, meo | Opus. 31, prino. * Mensura 1. Meritum 29, 60. Metaphysica 3, 4, 5, 10, 23, 25. Modalis 2. Modus 2. Moralia 2. Motus 79. Mutatio 2, 10. Nativitas 3. Notum 1. Numerus 18. Omnis 4. Operatio 30. Participare 5. Passio 43, 44, 47. * Peccatum 24. Poena 32, etc. 81. Poenitentia 34. Perdere. Perfectio 30. Philosophia 2. Philosophica 1, etc. Praedestinatio 47. Praedicari 4, 6, 7, 12, 23, 31, 35, 41. Privatio 4, etc. 15. Propositio 2, 5, 7, 10, 12. Proprium o. Prudentia 11. Qualitas 1, 6, 8, 11.

7 Dici de subjecto, et esse in subjecto, sunt idem metaphysice, non autem logice. Meta. 7, lect. 13, meo c. * Christus 21. Quantitas 5, 18, 10. Ratio 12. Rationale 7. Reduplicatio 5. Relatio 8. Relictum 5, 10. Resistere 2. Sacramentum 87. Sanctus 5. Sapientia 11, 45. Scientia 36, etc. Sobrietas 5. Solus o. Spes 25, etc. Superbia 9. Superficies o. Suppositum 1. Theologia 15, etc. Tenebrae 1. Tristitia 7. Unctio 15. Unitas 3, 10, 11, 21. Universale 14. Usura 124. Verbum 85. Virtus 46, etc. 167. Visus 5.

8 Subjectum est causa effectiva propriae passionis, quia proprium fluit a subjecto 1a q. 77, 6, 3m | Poster. lect. 10, prino.

9 Immo subjectum est causa materialis ejus 1a q. 77, 1, 5m.

10 Immo propriae passiones sunt propria accidentia subjecti per se, et simul producuntur a simili 1a q. 77, 1, 5m.

Subjicere. Annexum 1. Annihilatio 1. Contemptus 1. Esse 71. Humilitas 16, 20. Impuritas 2. Involuntarium 1. Justitia 64, etc. Materia 47. Motus 62. Oratio 45. Papa 6. Perfectio 38. Princeps 6. Religio 1. Rex o. Subjectio o.

Subintellectum. Cointellectum. Consignificare. Christus 47.

Subitatio. Comparatio motus irascibilis et concupiscibilis quantum ad subitationem 2-2, q. 156, 4, c. | Verit. q. 25, 6, 3m.

Subito dicitur, quod fit in indivisibili temporis. Phy. 3, lect. 2, prino. * Amor 175. Angelus 78, 311, 474, 513, 589. Anima 125, 283. Animal 36, 48. Annihilatio 7. Ascendere 12. Baptismus 88, 159, 160, 181, 201, 206. Beneficium 1. Causa 66. Caelum 124. Citius. Confessio 32. Conversio 7. Cor 10. Credere 31. Daemon 59, 67. Defendere 5. Deus 255. Empyreum. Eucharistia 224, 257. Eustochia 3. Facilitas 2. Forma 132. Instans o. Velox o.

Subjugatio. Amazones 5. Pax 18. Princeps 8.

Subjunctivus. Baptismus 38.

Sublimitas. Altitudo o. Angelus 230. Apostoli 35. Aquila 1. Contemplatio 9. Misericordia 33. Sanctus 9.

Submergere. Aqua 14. Immersio.

Subordinatum. Actio 64, 66. Actus 67. Agens 66, 90. Motus 21.

Subsannatio et irrisio conveniunt in fine, sed differunt in modo: quia prima fit naso rugato, secunda vero fit ore, idest in verbo et cachinnis 2-2, q. 75, 1, 1m | Psal. 2, meo | Psal. 44, meo. * Irrisio.

Subscriptio. Legitimatio 3.

Subsequens. Gratia 30, 31, 34, 35.

Subservire. Appetitus 13. Fides 86. Participare 2. Servire o.

Subsidium. Auxilium o. Charitativum. Honor 84. Indulgentia 21. Papa 8, 9. Praelatio 15. 20. Uti 16, 20.

1 SUBSISTENTIA dicitur, cujus actus est subsistere, idest per se existere 1a q. 29, 2, c. | 1, d. 23, 1, c. * Abstractum 4, 5, 7. Accidens 23.

2 Formae seu naturae materiales non subsistunt. Poa q. 2, 1, c. | q. 9, 3, 5m | Spiritu. 2, 8m. * Actio 99. Actus 186. Agens 75.

3 Omne subsistens est tantum unum numero 1a q. 41, 6, c. | q. 44, 1, c. | q. 54, 1, c. | q. 75, 7, c. | Cg. 2, co 51, 1m | 2m | Poa q. 9, 3, 5m | Spiritu. 8, c. | Opus. 15, co 13 | Causis. lect. 4, prino 1, fi. | lect. 9, fi. | Phy. 8, lect. 21, meo. * Alteratio 10.

4 Nomen subsistentiae prius convenit generibus et speciebus de praedicamento substantiae quam individuis 1, d. 23, q. 1, 1, o. | d. 26, q. 1, 1, 4m. * Amor 2. Angelus 26, 27, 314. Anima 12, 48, 75, 215, 325, 333, 353. Apud 1. Bonitas 44. Calor 2.

5 Immo genera et species dicuntur subsistere ratione individuorum, scilicet inquantum subsistere convenit individuis, ex hoc quod sunt sub eis 1a q. 29, 2, 4m | Poa q. 9, 1, 5m. * Consistere. Corruptio 12, 13. Creatio 39, 41.

6 Subsistens ut nominatur nomine intentionis, dicitur suppositum. Si autem nomine rei, dicitur subsistentia, inquantum subsistit; sed dicitur res naturae, inquantum naturae communi supponitur. Sed ut substat accidentibus, dicitur substantia vel hypostasis. Et inquantum rationalis, dicitur persona 1a q. 29, 2, c. | 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Poa q. 9, 1, o. * De 4. Deus 16, 19, 23, 58, 401. Ens 7. Esse 4, 7. Existere. Finis 25.

7 Subsistere convenit Deo, ratione ejus ad quod significandum nomen imponitur, scilicet per se esse, non autem ratione ejus a quo nomen imponitur, scilicet subesse, nisi secundum quod essentia subest ipsi esse secundum rationem 1a q. 14, 1, 1m | q. 29, 3, 3m | q. 39, 1, 3m | 1, d. 23, 2, 3m | d. 26, q. 1, 1, 2m | Poa q. 9, 3, 6m. Deus 58.

8 Subsistentia non nominat aliquid distinctum. Ideo proprie non praedicatur in divinis pluraliter, licet quandoque dicatur pluraliter secundum usum sanctorum 1, d. 26, q. 1, 1, 4m.

9 Natura divina de se est subsistens etiam non intellecta distinctione personarum, non autem natura humana 1, d. 21, q. 2, 1, c. fi. | 3, d. 6, q. 2, 2, 2m | d. 9, q. 1, a. 3, q. 2, 2m | Poa q. 9, 5, 13m. * Forma 7, 21, etc. 47, 50, 77, 111, 160, 161. Hoc aliquid. Homo 9.

10 In divinis sunt plures res subsistentes, si relationes considerentur; et una res subsistens, si essentia consideretur. Cg. 4, co 14. * Honor 23. Hypostasis 3, 6, 7. Individuum 20, 25. Mens 6. Nativitas 3, 4. Neutrum. Nomen 42.

11 Omne quod est in Deo, subsistit; et tamen ibi non sunt nisi tres subsistentes 1a q. 30, 1, 2m | 2, c. | q. 34, 2, 1m | 1. d. 23, 4, 3m | d. 26, q. 2, 3, 6m | Poa q. 9, 9, 23m. * Christus 180. Operatio 43. Origenes 5. Pars 8. Perfectio 7. Persona 4, 11, 14. Praedestinatio 45. Prius 9. Relatio 18. Solus 4. Spiratio 1. Spiritus 9. Substantia 1, 4, 6, 10, 12, 14, 23, 27. Suppositum 2, 3, 10. Unitas 9, 52. Vanum. Verbum 26.

12 Sicut dicimus in divinis tres personas, vel tres subsistentias, sic Graeci dicunt tres hypostases. Non autem tres substantias, propter errorem 1a q. 29, 2, 3m | q. 30, 1, c. | 1m | 1, d. 23 | 1, 5m | d. 26, q. 1, 1, 1m | Poa q. 9, 2, 8m.

1 SUBSTANTIA dicitur quadrupliciter: scilicet essentia cujuscumque rei, individuum substantiae, substantia secunda et commune utrique 1, d. 25, 1, 7m | 3, d. 4, q. 1, 2, c. * Absolute 1. Accidens 11, 12, 16, 20, 26, 27, 28, 50, 65, 68, 74, 75, 88, 90, 91, 92, 98, 118. Accidentaliter 6.

2 Substantia dicitur dupliciter: scilicet essentia seu quidditas et suppositum 1a q. 29, 2, c. | 3a q. 2, 6, 3m | 1, d. 9, q. 1, 1, 1m | d. 23, 1, c. | 5m | 3, d. 5, q. 1, 2, c. | Poa q. 3, 1, c. | Quol. 3, 4, 1m | Meta. 5, lect. 10, o. | Libo 7, lect. 2, prino | lect. 13, prino | Libo 10, lect. 4, fi.

3 Substantia, subsistentia et essentia, sumuntur dupliciter: scilicet ut quo et ut quod 1, d. 23, 1, c. | d. 25, 1, 3m | Poa q. 9, 1, 5m | 9m.

4 Substantia, subsistentia et essentia, distinguuntur secundum triplicem actum, scilicet substare, subsistere et esse: quorum esse est commune omni enti, sed substare et subsistere est commune tantum substantiae 1a q. 29, 2, c. | 1, d. 23, 1, c. | Poa q. 9, 1, c. | 4m. * Actio 1, 4, 34, 49. Actus 45, 74, 164, 193. Adjectivum 3, etc. Alimentum o. Alius o. Alteratio 11, 12. Amor 58, 159, 168. Analogia 1, 9. Argumentum 5.

5 Substantia dicitur dupliciter: scilicet res primi praedicamenti, idest materia, forma, et compositum et significans quid 2. d. 37, q. 1, 1, c. * Augmentum 5. Baptismus 79. Beatitudo 4, 24. Bonitas 221. Caelum 40, 119, 121, 134. Causa 89. Circumstantia 2, 4, 15. Contritio 16. Credere 29.

6 Substantia dicitur dupliciter: scilicet ut dividitur contra accidens, et ut genus. Prima praedicatur de partibus substantiae, non autem secunda, nec de natura humana in Christo, nec de aliquo non subsistenti 3, d. 6, q. 1, a. 1, q. 1, 1m | Opus. 42, co 10. * Aetas 2. Aevum 3. Deus 425. Divisio 19. Elementum 19. Eleemosyna 32. Ens 10, 11, 12, 20, 32, etc. Esse 86, etc. Facere 6. Fatum 3. Fides 12, 81. Filiatio 6. Idea 43. Innovatio.

7 Substantia dicitur dupliciter: scilicet substantia prima et substantia secunda. Poa q. 9, 2, 6m. * Malum 33. Metaphysica 5, 9, etc. Peccatum 49.

8 Divisio substantiae in primam et secundam, est divisio analogi in diversos modos essendi, non autem est divisio generis in species. Poa q. 9, 2, 6m.

9 Substantia est res, habens quidditatem, cui debetur esse per se et non in alio, scilicet subjecto 1a q. 3, 5, 1m | 3a q. 77, 1, 2m | 1, d. 8, q. 4, 2, 2m | 2, d. 3, q. 1, 5, c. | 4, d. 12, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | 3m | Cg. 1, co 25, fi. | Poa q. 7, 3, 4m | Quol. 9, 5, 2m | Opus. 42. co 4 | 5 | 10. * Accidentaliter 2. Agere 2. Angelus 26, 27, 29, 30, 32, 45, 63, 349, 361, 393.

10 De ratione substantiae est, quod subsistat, quasi ens per se 2, d. 3, q. 1, 1, 1m. * Aeternitas 30. Aevum 3. Anima 20, 21, 37, 143, 279. Animal 62. Augmentum 17. Baptismus 79. Caelum 17, 40, 119, 121, 131. Contrarium 5. Contritio 16. Conversio 10, 11, 12. Cor 9. Corpus 11, 23, 35. Credere 29. David 3. Definitio 35. 41. Deus 56, etc. 402, 425. Differre 8. Dimensio 10, 11, 12. Distinctio 11. Divisio 19. Ens 10, 11, 12, 14, 20, 32, etc. Esse 2, 11, 53, 74, 80, 83, 88, 89. Eucharistia 81, 88, 93, 95, 96, 103, 104, 127. Facere 6. Fatum 3. Felicitas 4, 5. Fides 12, 81, 43, 44. Forma 91, 111, 155, 161. Generatio 71, etc.

2. Consensus 5. Contemplatio 27. Contemplativus 1. Conversio 5, 12. Creatura 19, 20. Credere 14, 30. Daemon 38. Desuper. Difficile 11. Dispositio 29. Donum 21. Dubitatio 1. Elementum 6. Eleemosyna 10. Episcopus 5. Esse 21. Excommunicatio 12. Fides 8, 38. Finis 27. Fomes 1. Fortitudo 58. Gratia 108, 137, 139, 140. Haeresis 104. Homicidium 6. Honor 8, 21. Humilitas 11, 32. In 9. Intellectus 93, 126, 206, 237. Investigatio 2. Lex 127. Limbus 1. Meritum 16, 17. Mineralia. Miraculum 6, 7. Missio 43. Natura. Negatio 6. Ordo 47. Peccatum 431. Perfectio 40. Persona 26. Phantasma 6. Pietas 9, 18. Postulatio. Praedestinatio 15, 18. Praesumptio o. Princeps 14. Prophetia 20, etc. 42. Proprium 2. Ratio 61. Reflecti. Reprobatio 2. Revelatio 1. Risibile. Sacerdos 29. Sacramentum 44, 48, 88. Simonia 4. Situs 1. Socrates 4. Spes 46, 47, 57. Status 11. Super Superbia 3. Supernaturale. Synderesis 2. Tempus 34. Timor 34. Unitas 14, 29. Verberare. Veritas 24. Virtus 85, 168. Vita 37.

Supremum. Acolythus 6. Aestimativa 2. Angelus 242, 244, 477, 561. Anima 265. Annuntiatio 4. Caelum 25, etc. 40, 44. Cerebrum 2. Firmamentum. Gabriel 2. Imperator 1. Judex 9. Judicium 6. Ordo 47. Peccatum 402, 403. Politica 3. Potentia 60. Synderesis 4. Superior. Superius o. Terra 7. Vapor 3. Vertex. Virginitas 19. Virtus 256. Voluntas 32.

Surdus. Advocatus 9. Mutus.

Surreptio rationis duplex: scilicet opposita deliberationi, et opposita electioni. Prima est peccatum veniale tantum, secunda vero potest esse peccatum mortale. Ma. q. 7, 3, 6^{m} | Quol. 9, 14, 1^{m}. Bonitas 210. Dominium 12, 13. Infidelitas 9. Maledicere 2. Peccatum 250, 402, 403. Pollutio 3, 9. Primi o.

Sursum est principalior differentia situs, non autem dextrum, quadruplici ratione: scilicet quia non minorem differentiam habet pars quae est sursum ad eam quae est deorsum, quam ea quae est anterius, ad eam quae est posterius: et quia sursum et deorsum inveniuntur in omnibus corporibus animatis, tam animalibus quam plantis: et quia sursum est principium longitudinis quae est prior, et quia est unde incipit motus, non solum augmenti, sed etiam localis. Cae. 2, lect. 2. Amor 58. Animal 32. Ascendere 7. Caelum 23, 24, 146. Contrarium 30, 42. Dextrum. Grave 8. Homo 28. Ignis 7, 20. In 7. Seraphim 2. Supra.

Suscipere. Absolvere 40. Accedere 3. Advocatus 1, 3, etc. Anadochus. Argumentum 17. Baptismus 188. Character 7. Cherubim 1. Christus 77. Cognatio 2. Cor. 8. Delectatio 114. Deus 441. Diaphanum 1. Difficile 7. Dispositio 51. Episcopus 8. Esse 53, 74. Eucharistia. Forma 125, etc. Irreligiositas 4. Liberum 23. Magis o. Matrimonium 47, 113, 116, 131. Meritum 9. Medium 30. Mulier 9. Nasus. Ordo 81, 82, 92, 104, etc. Peccatum 104. Poena 32, 34. Privatio 2, 3. Sacerdos 10. Sacramentum 27, 113. Sanctificatio 16, Scientia 65. Simonia 30, etc. Unctio. Usura 222. Vita 33. Votum 16.

Suscitare. Daemon 106. Resurrectio o. Traianus.

1 SUSPENSIO. Potestas saecularis suspendit latronem, ad pacem civitatis 2-2, q. 64, 2, c. fi. | 2, d. 9, 3, c. Charitas 145.

2 Suspensio est minor poena spiritualis quam excommunicatio, quia non privat suffragiis ecclesiae. Ideo infligitur alicui sine peccato ejus 4, d. 18, q. 2, a. 3, q. 2, 2^{m}. Clavis 17. Contemplatio 26. Crux 4. Eucharistia 218. Excommunicatio 14, 18, 33. Fornax. Missa 7, 8. Praecisio. Reliquiae. Simonia 36, 38, 39, 40. Traianus. Usura 308, 310, 311. Votum 61.

1 SUSPICIO vitium importat, quae quanto plus procedit, est magis vitiosa 2-2, q. 60, 3, c. Accusatio 16, 17.

2 Suspicio est opinio mali, ex levibus signis 2-2, q. 60, 3, 4, c. Conjectura o. Debitum 20, 21. Daemon 21, 22.

3 Suspicio triplex: scilicet violenta, probabilis, praesumptuosa 4, d. 9, a. 5, q. 2, c. Eucharistia 213, etc. Fornicatio 6.

4 Gradus suspicionis triplex: scilicet levis dubitatio, certa aestimatio, et condemnatio judicialis. Prima est peccatum veniale. Secunda est peccatum mortale, si est de gravi. Tertia est peccatum mortale, pertinens ad justitiam 2-2, q. 60, 3, o. | 4, d. 45, 3, 4^{m} | Quol. 12, 25, o.

5 Suspicio contingit tripliciter: scilicet ex propria malitia, ex odio, et ex experientia 2-2, q. 60, 3, 4, c. Judicium 23. Opinio.

6 Violentae suspiciones fornicationis, si probentur, fornicatio videtur probata; ut si inveniantur soli, nudi, horis et locis suspectis 4, d. 35, 3, 4^{m}. Rhetorica 1. Senectus 5. Thurificatio 2.

Suspirium. Gemitus 1. Luctus 2.

Sustentatio. Animal 62. Apostoli 32. Baculus 1. Cognitio 78. Decimae 4, 6. Eucharistia 251. Finis 93. Forma 77. Fundamentum o. Mors 22. Negotiatio 2. Processio 18. Simonia 20, etc. Virtus 170. Christus 215, 216, 218.

Sustinere est difficilius tripliciter, quam aggredi. Et importat passionem corporis, et actionem animae 2-2, q. 123, 6, 1^{m} | 2^{m}. Amor 193. Aggredi. Baptismus 180. Christus 87. Delitiosi. Dubitatio 1. Eustratius o. Fortitudo 28, 40, 46, 54, 59, 60. Importabile. Infirmitas 1. Item fortitudo 46, 54. Lombardia. Missa 8, 9. Mors 22. Passio 131, 132. Patientia 4, 10. Revelatio 11. Sacramentum 76. Thomas 5. Tolerare. Tribulatio 16. Virginitas 23.

1 SUSURRATIO est ad separationem amicitiae; detractio vero, ad denigrationem famae. Ideo differunt fine, sed conveniunt in materia et forma, scilicet in occulta maledictione 2-2, q. 74, 1, o. | q. 75, 1, c. | Rom. lect. 8, me^{o}. Bilinguis. Contumelia 6, Detractio 1.

2 Susurratio est gravius peccatum detractione et contumelia, quia amicitia est melior quolibet alio bono exteriori 2-2, q. 74, 2, o. Criminator. Contumelia 3. Detractio 3. Invidia 5. Maledicere 3. Invidia 5.

1 SUUM dicitur alicujus, quod ad ipsum ordinatur 1^{a} q. 21, 1, 3^{m}. Abraham 9, 11, 17. Absolvere 7, 13. Abstinentia 8.

2 Suum uniuscujusque dicitur, quod ei secundum proportionis aequalitatem debetur 2-2, q. 58, 11, c. Accidens 33. Actio 15. Actus 71, 72. Aleator 1. Alexius. Alienum 2. Amicitia 15. Amor. Anima 242. Benedictus 5. Bonitas 207, 211. Campsoria 8. Causa 99. Circumcisio 28. Confessio 70. Conscientia 17. Depositum 4. Dolor 8. Dominium 5, 6. Ens 15. Episcopus 24. Esse 21, 80. Eucharistia 175. Expellere. Furtum 8. Humilitas 16. Ignorantia 2. Intellectus 37, 46, 114, 153. Jacob 1. Judaei 46. Justitia 7, 32, 42. Justus 3. Labor 6. Latria 3. Lex 176. Liberalitas 1. Magnes 1. Mors 12, 22, 28. Motus 13, 24. Mutuum 3. Objectum 25. Officium 13. Peccatum 225, 232. Poenitentia 109. Pertinacia 1. Pervica. Pignus 2. Posterius. Potentia 21. Praedestinatio 19. Redemptio 1. Restitutio 17. Sacrificium 38. Usura 69. Uti 22. Veritas 16.

1 SYLLOGISMUS dialecticus, est ex probabilibus. Poster. lect. 1, me^{o}. * Canis 2. Conclusio o. Consideratio 2. Demonstratio o.

2 Immo est ex necessariis, cum dialectica sit scientia, et non opinio. Meta. 4, lect. 4, me^{o}. * Definitio 8, 11.

3 In syllogismis qui fiunt per signa, conclusionem quae est per se non scit aliquis per se, neque propter quid, etiam si praemissae essent semper, non per se. Poster. lect. 14, fi. * Dormiens Elenchus. Enthymema. Inductio. Ratio 17, 35, 43, 45.

4 Syllogismus erroneus non est vere syllogismus, sed est quaedam sensibilis demonstratio, vel resolutio in sensu. Opus. 47, c^{o} 1.

5 In agendis fit syllogismus, cujus major a synderesi, et minor a ratione superiori, sed conclusio est conscientia 2, d. 24, q. 2, 4, c. | q. 3, 3, c. | Verit. q. 17, 2, c. * Reduplicatio 3. Scientia 117.

6 In agendis fit syllogismus, cujus major universalis, est intellectus practici, minor vero particularis est rationis particularis idest cogitativae, conclusio autem est in electione operis 1-2, q. 76, 1, c. | q. 90, 1, 2^{m} | 4, d. 50, q. 1, 3, 8^{m} | Verit. q. 10, 5, c. fi.

7 Syllogismus necessario est in quolibet actu virtutis et peccati: sed temperatus et intemperatus syllogizant ex triplici propositione: continens autem et incontinens, ex quadruplici propositione, sed diversimode 1-2, q. 77, 2, 4^{m} | 2, d. 24, q. 3, 3, c. | Ma. q. 3, 9, 7^{m}.

8 Syllogismus circularis fit ad ostensionem convertibilitatis conclusionum. Cae. 2, lect. 15 | Poster. lect. 14, $prin^{o}$. Demonstratio 5, 6.

9 Syllogismus elenchus inducitur ad redarguendum aliquam falsam positionem. Meta. 4, lect. 6, fi.

Syllogizare. Angelus 349.

1 SYMBOLUM importat similitudinem et collectionem quadruplicem: scilicet credentium, praedicantium, credendorum, et beneficiorum 3, d. 25, q. 1, a. 1, q. 3, 4^{m}.

2 Necesse fuit edere plura symbola, contra diversas haereses. Nec differunt, nisi quod explicatur in uno, implicitum in alio 2-2, q. 1, 9, 2^{m} | 10, 1^{m} | 2^{m} | 3, d. 25, q. 1, a. 1, q. 3, 2^{m} | Po^{a} q. 10, 4, 13^{m}.

3 Edere novum symbolum, pertinet tantum ad Papam, sicut et caetera pertinentia ad totam ecclesiam 2-2, q. 1, 10, o. | q. 11, 2, 3^{m} | Po^{a} q. 10, 4, 13^{m}. * Fides 39. Spes 56.

4 In symbolis dicitur, credo in Deum, in persona ecclesiae, cujus fides est formata, quae invenitur in omnibus illis qui sunt numero et merito de ecclesia; et ut si qui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere studeant 2-2, q. 1, 9, 3^{m} | 3, d. 25, q. 1, 2, 4^{m}.

5 In symbolo Apostolorum, melius dicitur, sanctam ecclesiam, quam in sanctam ecclesiam. Tamen si dicatur, in sanctam ecclesiam, intelligitur in Spiritum sanctum, sanctificantem eam 2-2, q. 1, 9, 5^{m} | 3, d. 25, q. 1, 2, 5^{m}.

6 In quolibet concilio compositum est aliquod symbolum, non quidem aliud a praecedenti, sed explicans aliquid implicitum in priori, contra novam haeresim 1^{a} q. 36, 2, 2^{m} | Po^{a} q. 10, 4, 13^{m}.

7 In symbolo patrum nihil explicatur de descensu Christi ad inferos: quia nullus error exortus est contra hoc 2-2, q. 1, 9, 4^{m} | 3, d. 25, q. 1, 2, 8^{m}.

8 Symbolum patrum publice cantatur in missa: quia editum fuit, fide jam manifestata, et ecclesia pacem habente; et est decla-

quod non est nisi actus infiniti et primi, scilicet Dei 1ª q. 8, 4, c. | 2m. Poª q. 3, 1, c. prin° | 4, c. fi. Successio 3. Tabernaculum 4, 5. Tactus 6. Tempus 21. Terra 1, 3, 7. Terraemotus 1, 2.

16 Immo etiam angelus se toto agit, idest movetur secundum totam virtutem suam, in id quod agit 1ª q. 62, 6, o. | q. 63, 8, 3m | 1, d. 17, q. 1, 3, 4m | 4, d. 4, q. 2, a. 3, q. 3, 1m | Verit. q. 24, 10, c. | Matth. 25, prin°.

Traductio. Item forma 41, etc. Materia 16.

Triduo. Christus 8, 14, 53, 84, 105, 169, 193, 195, 215. Unctio 19. Unitas 40. Universum o. Usura 28. Vicarius. Virtus 27. Votum 15. Vox 1.

Trabs. Serpens 2.

1 TRACTARE de dimensionibus secundum se, et probare eas esse tantum tres, pertinet ad mathematicum, a quo id accipit physicus. Cae. lect. 2, me°. Accusatio 24. Cognitio 23. Consideratio o. Eucharistia 28, etc. Humilitas 4. Matrimonium 143.

2 In libro de Caelo, tractatur tantum de partibus universi, quae primo et per se habent situm in eo. Cae. prol. fi. Memoria 8. Metaphysica 8, 10, 25, 27. Negotia. Ordo 42. Poenitentia 4. Physica 3, etc. Religio 87. Senator 1. Subdiaconus 3. Thales 1. Theologia 18.

Tractio. Judaei 31. Pulsio. Trahere o.

Tractus. Alleluja. Animal 38.

Tradere. Adoratio 19. Amicitia 42. Apostoli 24, 25. Character 1. Charitas 130. Cato. Cultus 2. Devotio 2. Diaconus 5. Doctor 3. Evangelium 7. Excommunicatio 7. Fides 19. Haeresis 23, 31. Illuminatio 8. Juramentum 16, 36, 37. Lex 12. Lot 1. Natura 35. Oratio 45. Ordo 41, 49, 59. Passio 95. Praeceptum 36. Scriptura 16. Sensus 49. Theologia 18. Virtus 185. Votum 18.

Tradi. Praeceptum 74, 110.

1 TRADUCTIO dicit duo: scilicet originem, et divisionem. Et dicitur proprie in generatione animatorum 2, d. 18, q. 2, 1, c.

2 Natura humana traducitur, non secundum se totam, sed secundum aliquam ejus partem, scilicet secundum carnem, non autem secundum animam. Ma. q. 4, 1, c. | 2m | 3, c. | 1m | 2m. Adam 76, etc. 82, 84. Anima 80, etc. 338. Anima 81.

3 Animam rationalem non esse ex traduce, non erat per ecclesiam determinatum tempore Augustini. Roman. 14, lect. 3, me°. * Anima 80. Christus. Derivatio 1. Deus 187. Generatio 38, 41, 42. Peccatum 305, etc. Semen 7.

4 Lepra, podagra, et similes infirmitates, traducuntur cum semine, quia sunt in eo secundum dispositionem virtutum, non autem in actu 2, d. 30, q. 1, 2, 3m | 4m | Poª q. 3, 12, 7m.

1 TRAGOEDIA. Dicitur aliquando aliquid, in quadam tragoedia idest cum quadam magnificatione verborum, ad admirationem movendam. Phy. 6, lect. 11; fi.

2 Verus tragoedus, est falsus Hector, secundum Augustinum 1ª q. 17, 1, 1m.

1 TRAHERE est movere aliquid ad se tripliciter: scilicet sicut finis, ut locus locatum, vel alterando, ut generans, vel motu locali tantum. Phy. 7, lect. 3, me° 7, prin°. * Accidentaliter 4. Admixtio. Adventus 8. Affinitas 8. Aleator 1, 2. Allicere. Amicitia 5, 18. Amor 19, 277. Angelus 60. Anima 12, 255. Animal 38. Approbatio. Assumere 2. Attrahere. Causa 71. Charitas 58. Circumcisio 27. Circumstantia 26, 27. Conclusio 4. Corpus 13. Fatum 10. Ignis 20. Imperator 1. Inimicus. Ira 55. Judaei 31. Judicium 65. Lex 105. Magnes o. Motus 70. Negligentia 8. Novum. Passio 73. Paulinus. Peccatum 24, 241. Pulsio. Radix 1. Relatio 63. Scriptura 10. Semen 13.

2 Multi trahentes unam navim, faciunt unam actionem ex parte operati: sed multas ex parte agentium 1ª q. 76, 2, c. | 3, d. 18, 1, 5m | Cg. 2, c° 56, 2m. * Significatio 4. Timor 54. Tractio. Virtus 1, 271. Vituperatio 1.

3 Te tua fata trahunt, ut poeta dixit 1ª q. 116, 2, 3m.

Trajanus post trecentos annos suscitatur de inferno, precibus Gregorii, quia non erat finaliter damnatus. Vel poena ejus fuit suspensa usque ad diem judicii 1, d. 43, q. 2, 2, 5m | 4, d. 45, q. 2, a. 2, q. 1, 5m | Verit. q. 6, 6, 8m.

Trajicere. Deglutire. Eucharistia 197.

Tranquillitas. Lex 149. Pax 1. Potestas 18. Serenitas.

Transactio. Simonia 19.

Transcendentia sunt sex: scilicet ens, res, unum, aliquid, bonum, et verum: quae sunt idem re, et differunt ratione 1, d. 8, q. 1, 3, c. | Verit. q. 1, 1, c. | Poª q. 9, 7, 6m | 13m | Opus. 42, c° 2, * Abstractum 1, 8. Addere 7, usque 14. Angelus 194, 211, 216. Anima 203. Ascendere 8. Attingere 2. Bestialitas 1. Bonitas 90. Capacitas 2, 3. Contingens 1. Corpus 58. Denominatio 5. Difficile 1. Ens 22, 23. Ens 23. Excedere. Fides 122. Logica 9. Numerus 1, 21. Rex 4. Sensus 12. Separatio 2. Unitas 6, 25, 26.

1 TRANSFERRE plantas, vel animalia, ad aliam regionem, convertit ea in naturam ejus. Opus. 20, lib° 4, c° 8. Adam 87. Alienatio. Altare 4. Amen 3. Amor 18, 171. Circumstantia 14. Deus 390, etc. Distantia. 1. Dominium 16, 17. Fructus 13. Honestum 3. Imperator 7. Imperium. Metaphora 1, 3, 7. Modestia 4. Mutuum 3. Oratio 94. Peccatum 144. Processio 1. Proportio 1. Restitutio 4. Traductio. Translatio. Vendere 10.

2 In his quae liberaliter transferuntur, nihil reprehensibile naturaliter invenitur. Opus. 73, c° 3. Usura 35, 113, etc. Usus 8, etc.

Transfigere. Amor 262.

1 TRANSFIGURATIO Christi, convenienter facta est, ostensione gloriae, non autem mutatione formae, vel naturae 3ª q. 45, 1, o. Claritas 14, etc.

2 Testes ejus fuerunt convenientes, scilicet Moyses, Elias, Petrus, Joannes, Jacobus, et Deus Pater 3ª q. 45, 3, 4, o.

3 Moyses tunc non resumpsit proprium corpus, sed aliud sicut angeli. Elias autem habuit proprium corpus, et venit illuc de paradiso terrestri, non autem de caelo empyreo 3ª q. 45, 3, 2m | 3, d. 16, q. 2, 1, 5m. Missio 42. Vox 1. Elias 4.

Transformatio. Adam 87. Amor 277, 215. Daemon 102. Eucharistia 252. Sapientia 28. Transubstantiatio.

Transfundere. Agens 33. Daemon 98, 109. Generatio 38, 41, 42. Maleficium 1, etc. Maria 50, 54. Miraculum 23.

1 TRANSGRESSIO proprie, est agere contra praeceptum negativum. Et est communis omni peccato materialiter. Sed formaliter est speciale peccatum dupliciter: scilicet ut dicit contemptum praecepti, et ut differt ab omissione 2-2, q. 79, 2, o | 3, 3m | 4, 3m. Chyrographum. Contemptus 1. Damnatio 3. Decretum. Defectus 17. Eucharistia 193. Jejunium 29, 37, 37. Lex 36, 40, 173. Malum 38. Matutinae 3. Omissio o. Peccatum 24, 241. Praeceptum 149. Praeterire. Praetermissio. Religio 77. Superbia 29.

2 Transgressio et omissio proprie, sunt peccata mortalia, sed large, idest, praeter praecepta, sunt venialia 2-2, q. 79, 4, 3m.

3 Transgressio simpliciter et absolute, gravior est omissione, licet aliquando sit e converso 2-2, q. 79, 4, o. Votum 30, 44.

4 Transgressio contrariatur actui virtutis, cujus omissio dicit simplicem negationem 2-2, q. 79, 4, c. | 2m.

1 TRANSIRE de uno termino ad aliud, contingit dupliciter: scilicet de instanti ad instans, et de tempore. Quol. 9, 9, c. Accidens 38. Actio 18, 22, 23, etc. 105. Actus 15. Addere 5. Adoptio 8, 9. Aetas 2. Agens 53. Anima 109, 110. Apostoli 21. Attritio 2. Baptismus 248. Beatitudo 46, 50. Campsoria 9. Canonicus. Circumcisio 1. Corpus 44. Creatio 21. Delectatio 95. Devotio 11. Distantia 1, 3. Egredi. Eucharistia 38, 87, etc. Excommunicatio 19. Feudum. Fomes 3. Galilaea 1, 3. Gloria 5. Homicidium 3. Instans 24. Intelligibile 2. Legitimatio 1. Lumen 1, 2. Macula 15. Medium 4. Miraculum 20. Motus 63. Mutatio 6. Necessitas 28. Obliqui 1. Operatio 1, 52. Peccatum 187, 355. Pedagia. Phase. Praepositio. Prophetia 2. Propositio 8, 9. Prosperitas 1. Qualitas 7. Quantitas 18. Religio 106. Sanctificatio 8.

2 Omnis transitus, est de determinato ad determinatum 1ª q. 46, 2, 6m | 2, d. 1, q. 1, 5, 17m | Cg. 2, c° 38, 3m. Christus 214. Successio 7. Usura 207, 285. Vita 50.

Transitive. Obliqui 1. Praepositio.

Translatio, vel editio vulgata dicitur, quia vulgus ea utitur, vel quia personae certae non ascribitur. Ps. 13. Adam 87. Amor 18. Dionysius 2. Distantia 1. Dominium 16, 17. Metaphora o. Paulus 29. Psalterium 2. Transferre. Translativa. Usura 35, 113, etc. Vita 2.

Translativa. Translatio. Usura 50, 51.

Transmigratio. Galilaea 1.

Transmissio. Missa 1. Praedestinatio 2.

Transmutatio organi sensus duplex: scilicet intentionalis seu spiritualis, et naturalis. Prima requiritur per se ad actum potentiae sensitivae apprehensivae, secunda vero per accidens. Sed requiritur per se ad actum appetitus sensitivi 1-2, q. 22, 2, 3m | 3, c. | 4, d. 44, q. 2, a. 1, q. 3, c. fi. | q. 4, 1m | Anima. 3, c. | Anima. 2, lect. 14, me°. * Accidens 53. Actio 34. Aeternitas 14. Agens 4. Amor 214. Angelus 148, 149, 349, 630. Anima 72, 220. Appetitus 74. Augmentum 16. Cerebrum 2. Delectatio 110. Deus 390, etc. Forma 111. Immutatio. Intellectus 164. Materia 42. Motus o. Mutatio o. Passio 4, 26. Qualitas 7, 10. Resurrectio 23. Tempus 31, 35. Unio. 2. Usura 186.

Transponere. Baptismus 51, etc. Interpretatio. Sacramentum 39.

Transubstantiatio non est cum motu, vel mutatione, vel successione 4, d. 8, q. 2, a. 1, q. 3, 1m. Conversio o. Corpus 98. Eucharistia 95, 96, 100, 110. Transformatio.

Transumptio metaphorica dicitur de Deo quadruplici ratione: scilicet propter materiae altitudinem, quae nostri intellectus capacitatem excedit. Et cum in nobis sit duplex pars cognoscitiva, scilicet intellectiva et sensitiva, providit divina sapientia, ut utraque secundum quod possibile esset, in divina reduceretur. Et quia de Deo verius cognoscimus quid non est, quam quid est. Et propter occultationem divinae veritatis, quia profunda fidei occulta sunt, et infidelibus ne irrideant, et simplicibus, ne errandi occasionem sumant 1, d. 34, q. 3, 1, o. Abuti. Angelus 442. Bonitas 113. Dolus 1. Fictio 1, 3. Latro 1. Metaphora o. Nomen 61, 62. Praedicari 10, etc. Perfectio 1, etc.

Transversalis. Consanguinitas 1, 4, 5, 9.

U

56 Si autem sit praeter finem convenientem, vel praeter modum debitum, est usura. Opus. 73, c° 3.

57 Oportet quod ratio usurae inveniatur primo et per se, in actu aliquo praedictorum, inquantum caret modo debito, vel fine conveniente, vel utroque. Opus. 73, c° 3.

58 Specialis igitur ratio usurae, secundum quod condemnatur ut vitium, non erit semper ex relatione ad finem, quia potest quis usuras quaerere, sicut et furari, ut habeat necessaria vitae humanae; sed non propter hoc excusatur a vitio usurae vel furti, sed ex modo indebito circa aliquem usum rerum accidit aliquando ratio usurae. Opus. 73, c° 3.

59 Illa superabundantia quae ex collatione gratuita accidit, non habet vitium, nec corrumpit liberalitatem, alias non fuisset collatio gratuita. Opus. 73, c° 3.

40 Illa etiam superabundantia, quae ex juxta permutatione seu venditione accidit, non habet vitium inaequitatis, alias non fuisset permutatio vel venditio justa. Opus. 73, c° 3.

41 Illa vero sola superabundantia, quae ex mutuo ratione mutui procedit, liberalitatem simul et justitiam corrumpit: liberalitatem quidem, quia mutuum gratuitum fieri debet de natura mutui, quia mutuum datur, quando meum vel tuum mihi vel tibi datur: justitiam vero corrumpit, quia dati redditio designatur, et ubi prius redditur, inaequalitas paritur. Opus. 73, c° 3, fi. | c° 7.

42 In solo actu mutui, circa commutationem rerum, primo et per se inest ratio usurae, secundum quod a doctoribus proprie accipitur ut superabundantia ex usu rerum condemnabilis. Opus. 73, c° 3, fi. | c° 7.

43 Invenitur vero similitudo vitii hujus et in aliis contractibus, per quamdam assimilationem superabundantiarum ad hoc vitium. Opus. 73, c° 3, fi.

44 In omni enim actu hominis, malum accidit aut natura, aut lege. Natura, quando praeter naturam actus factus, ad finem convenientem naturae non refertur. Lege vero, quando contrarium fit legi scriptae, vel infusae. Et utroque praedictorum modorum invenitur malum in usura. Opus. 73, c° 4, prin°.

45 Si proprius usus rerum ad finem convenientem determinetur per naturam ipsarum, etiam commutatio ipsarum, quae inventa est propter usum proprium ipsarum, ad eumdem finem referri debet de natura ipsius. Sed si fiat praeter finem convenientem, et non referatur ad finem propter quem est, erit de natura sua habens rationem mali, vel usurae. Opus. 73, c° 4, prin°.

46 Ubicumque fit permutatio rerum, propter augmentationem ipsarum vel multiplicationem, jam fit praeter finem convenientem, ut in usura. Opus. 73, c° 4, prin°.

47 In usura in infinitum augmentatio rerum intenditur, quia quanto magis acquiritur, tanto magis intenditur, et magis rationem infiniti habet, secundum Philosophum. Opus. 73, c° 4, prin°.

48 Cum usura dicat superabundantiam et incrementum, ex usu rei productum, necessario dicet id quod est praeter finem commutativae naturalis, quae tantum est propter necessitatem vitae humanae, quae de se finita est in suis indigentiis. Opus. 73, c° 4.

49 Hanc rationem ponit Philosophus, non tantum in usura proprie dicta quam vocat tokon, idest partum numismatis, sed etiam in omni commutativa in qua tantum lucrum et multiplicatio rerum intenditur propter se, et non propter necessitatem vitae. Opus. 73, c° 4.

50 Translativam dicit Philosophus, alteram commutativam, per quam res transfertur de uno ad alium, non propter proprium usum rerum, et necessarium vitae, sed solum gratia lucri, ut semper multiplicentur divitiae, ut in usura. Opus. 73, c° 4.

51 Quia translationis hujus gratia, factum est numisma, ideo hujusmodi vitium magis apparet in translatione numismatum pro multiplicatione ipsorum. Et ideo sequitur, quod non est secundum naturam translatio hujusmodi quae est ad congregandum pecuniam, per translationem pecuniae, ut in usura. Opus. 73, c° 4 | c° 14.

52 Talis commutatio, dicitur oboletica, idest ubi datur obolus, idest parvum pondus et determinatum pro alio ejusdem generis ad augmentum. Opus. 73, c° 4.

53 Et haec commutatio odio habetur, quia ab ipsa fit possessio numismatis, et usus ejus, ad aliud ad quod non est factum per naturam, quia factum est translationis gratia, idest ut per ipsum fieret translatio aliarum rerum, secundum quod ad vitam necessariae sunt, et non secundum quod ad congregationem et ad affectum sunt avaritiae. Opus. 73, c° 4.

54 Philosophus descendit ad hujusmodi lucra, secundum quod specialiter fiunt per usuram proprie dictam, quam vocant tokon graece, idest partum latine, eo quod numisma seipsum parit in usura, idest quia per translationem sui ipsius multiplicatur et augmentatur. Opus. 73, c° 4.

55 Maxime praeter naturam et rationem, ista pecuniarum acquisitio est, scilicet quae est per tokos, idest in mutuo pecuniae pro augmento pecuniae, secundum Philosophum. Et dicit maxime, respectu illius acquisitionis quae fit in contractibus aliis causa cupiditatis tantum, quae mala est, et contra naturam. Sed adhuc pejor est quae fit per exercitium turpitudinum corporalium. Sed ista est maxime contra naturam, quia obligat reum ad restitutionem acceptorum, quod non faciunt alii duo primi modi. Opus. 73, c° 4.

56 In usura etiam malum incidit specialiter, propter naturam actus proprii ex quo incidit, qui est dare mutuo, qui est actus liberalitatis et gratiae. Opus. 73, c° 4.

57 In usura acquiritur et possidetur, quod juste possideri non valet, et sic peccatum generat in acquirente vel possidente. Opus. 73, c° 4.

Immo accipere usuram, in praemium a Deo promittitur 2-2ª q. 78, 1, 2m.

58 Quod autem ab extraneis, Judaei usuram acciperent, non fuit eis concessum quasi licitum, sed permissum, ad majus malum vitandum 2-2, q. 78, 1, 2m | 4, d. 33, q. 2, art. 2, q. 2, c.

59 In usura est res facta sua de non sua, sine justo titulo, et per fraudem rei non suae. Opus. 73, c° 4.

60 Quando res per jus naturae devolvitur a patribus vel parentibus in filios vel haeredes per mortem, hic modus non est in translatione usurae. Opus. 73, c° 4.

61 Quando per jus gratiae et liberalitatis dominus rei dat gratis alteri quod suum est, hoc non valet excusare ab usura, eo quod usurarium vocamus eum, qui non mutuat gratis, sed pro spe alicujus incrementi, quod tunc accipit, vel sperat accipere.

62 Licet accipiens mutuo, libenter det mutuanti aliquod incrementum, vel dare velit, tamen ex parte accipientis, vel sperantis hujusmodi incrementum, tollitur ratio gratiae et liberalitatis, quantum ad seipsum a quo est actus hujusmodi. Et ideo non fit suum, jure liberalitatis quod accipit, quantum est ex parte ipsius accipientis. Opus. 73, c° 4 | 7 | 15m.

63 Mutuans potest exigere recompensationem eorum tantum quae pecunia non mensurantur, puta benevolentiam et amorem ejus cui mutuavit, vel aliquid hujusmodi 2-2ª q. 78, 2, o.

64 Et potest deducere in pactum recompensationem damni per quod subtrahitur sibi aliquid quod debet habere. Hoc enim non est vendere usum pecuniae, sed damnum vitare. Et potest esse, quod accipiens mutuum, majus damnum evitet, quam dans incurret. Unde accipiens mutuum, cum sua utilitate damnum alterius recompensat 2-2ª q. 78, 2, 1m | 3, c. | Opus. 73, c° 7 | c° 14.

65 Recompensationem vero damni quod consideratur in hoc quod de pecunia non lucratur, non potest in pactum deducere, quia non debet vendere id quod nondum habet, et potest impediri multipliciter in habendo 2-2ª q. 78, 2, 1m.

66 Nec quidquid de pecunia usuraria aliquis lucratus fuerit, quia id quod de tali re est acquisitum, non est fructus hujusmodi rei, sed humanae industriae, nisi forte per detentionem talis rei, alter sit damnificatus amittendo aliquid de bonis suis. Tunc enim lucrans tenetur ad recompensationem nocumenti 2-2ª q. 78, 3, o.

67 Et tenetur mutuans computare in sortem, usum venalem pignoris 2-2ª q. 78, 2, 6m.

68 Sed non potest deducere in pactum, ut sibi remutuetur, sed potest recipere mutuum sine obligatione 2-2ª q. 78, 2, 4m.

69 Et potest sperare munus gratuitum, non ex pacto tacito vel expresso, quia dat de suo, non autem simoniacus. Ma. q. 13, 4, 13m | Opus. 21, q. 4.

70 Et potest accipere munera gratis oblata, non autem cum pacto tacito vel expresso 2-2ª q. 78, 2, o. | Ma. q. 13, 4, 10m | Opus. 21, q. 3 | q. 4 | Opus. 73, c° 3 | 7.

71 Quicumque ergo ex mutuo ratione mutui, sperat lucrum, peccat usurae vitio, secundum auctoritatem evangelii, sed non sic qui ex mutuo vitat damnum, ut si forte per detentionem talis rei mutuatae alter sit damnificatus, amittendo aliquid de bonis suis. Tunc enim tenetur ad recompensationem nocumenti, sicut et tenens pecuniam ultra terminum, tenetur restituere, non quidem totum lucrum possibile, sed secundum existimationem, pensatis periculis, laboribus, et expensis 2-2ª q. 62, 4, 1m | 2m | q. 78, 1, 3m | 2, 1m | 3, c. | 4, d. 15, q. 1, art. 5, q. 2, 4m | Ma. q. 13, 4, 3m | Opus. 73, c° 7 | c° 14.

72 Item primum non potest fieri sine injuria Dei, qui hoc prohibuit fieri, nec sine injuria proximi, cui gratis debuit fieri illud ex quo lucrum speratur, quod est contra gratiam, et sic non potest fieri sine usurae vitio. Opus. 73, c° 14.

73 Sed secundum, scilicet vitare damnum, potest juste fieri, sine usurae vitio, eo quod per hoc non fit Deo injuria, eo quod non prohibetur aliqua lege, nec etiam fit injuria proximo, quia nihil minus accipit pro tempore mutuationis, quam reddere teneatur, eo quod tempore quo ei mutuatur tantum valebat quantum reddere tenetur. Nec etiam vitiaretur, si tempus a mutuante determinetur, in quo verisimile est, pecuniam vel rem mutuatam minus valituram, quam valeret tempore mutuationis, quia ex sola dilatione temporis, non accidit vivificatio, sed magis vel ex voluntate legispositivae, vel ex natura rei

vel pecuniae. Nec in hoc damnificatur qui mutuum accipit, quia non ad hoc accipit, ut ipsam usque ad tempus illud servet in quo verisimiliter minus valitura esset, sed ut ipsa pecunia utcretur pro tempore illo, pro quo valorem suum reservaret quem habebat cum eam in mutuo acceperat. Opus. 73, c° 14.

74 De eo vero qui dat mutuo bladum, vel vinum, vel oleum, ad certas mensuras, et hoc in tempore quo minus valent, ut sibi reddatur in aequalibus mensuris et ponderibus, et speciebus, in alio tempore, quo verisimile est, res praedictas plus valituras, quia videtur primo ex eo quod jam diximus quod licitum sit, sic mutuum dare, quia nihil plus accipit quam datur, eo quod hujusmodi res, numero, pondere, et mensura realiter redduntur. Item quia in hoc, dans mutuo videtur tantum vitare damnum, et non sperare lucrum, quia si res hujusmodi venderentur in tempore quo minus valent, ex hoc damnificaretur dominus ipsarum: unde etiam et licite potest eas vendere pro tempore illo, in quo plus sunt valiturae verisimiliter, nec est usura, secundum decretalem. Quare videtur similiter, quod licite possit eas res mutuo dare, reddendas sibi in tempore, quo verisimiliter plus sunt valiturae. Et in hoc casu, conscientia aut excusat, aut accusat. Opus. 73, c. 14.

75 In hoc casu conscientia aut excusat, aut accusat: quia vero mutuum debet fieri gratis et sine spe lucri, quandocumque in mutuo, vel ex mutuo, intenditur spes lucri, tunc non caret vitio usurae. Sed sic non est in emptione et venditione, nisi habeat rationem mutui. Si enim aliquis carius velit vendere res suas, quam sit justum pretium, ut de pecunia solvenda emptorem expectet, manifeste usura committitur, quia hujusmodi expectatio pretii solvendi, babet rationem mutui: unde quidquid ultra justum pretium pro hujusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usurae. Similiter etiam si aliquis emptor velit rem emere vilius quam sit justum pretium, eo quod pecuniam ante solvit, quam possit ei res tradi; est peccatum usurae, quia etiam illa anticipatio solutionis pecuniae, habet mutui rationem cujus quoddam pretium est, quod diminuitur de justo pretio rei emptae. Si vero aliquis de justo pretio velit diminuere, ut pecuniam prius habeat, non peccat peccato usurae 2-2, q. 78, 2, 7m | Opus. 73, c° 14.

76 Potest autem excludi spes lucri ab intentione dantis mutuo modo praedicto dupliciter: scilicet vel quando dans mutuo, paratus est omni tempore accipere rem mutuatam, etiam ante illud tempus determinatum, quo res verisimiliter deberent esse cariores. Et hoc modo spes lucri etsi per accidens intendatur, non tamen per se, quia non tollit rationem gratuiti a mutuo. Vel quando dans mutuo, etiam tempus illud determinavit, in quo verisimiliter res plus valiturae erant, propter solam damni vitationem. Tunc enim damnum vitat, quando necessitati propriae consulens, intendit conservare res suas sibi magis necessarias ad usum vitae, quas si tunc non haberet, oporteret eas alibi emere, et sic reportaret damnum de gratia mutui facta proximo. Et sic intendens in mutuando excusatur ab omni vitio usurae 2-2, q. 62, 4, tio | 2m | Opus. 73, c° 7 | 14.

77 Ex his potest patere, quod non tantum ex dilatione temporis, sed ex natura rei, relata ad temporis vel loci conditionem, potest accidere usura: scilicet quando aliquae res sive pecuniae dantur mutuo, aequales reddendae in specie et numero et pondere et mensura, et tamen quia mutuans sperat eamdem rem numero plus valituram in tempore determinato quo debet reddi, vel in loco, et propter hoc ipse mutuavit reddendam ad tale tempus vel ad talem locum, ut in tempore vel loco determinato sibi reddatur, dico quod ibi manifeste est vitium usurae, quia plus speratur ex mutuo vel causa mutui, quam detur. Opus. 73, c° 8.

78 In Scriptura sacra quantum ad legem veterem, condemnantur dantes pecuniam ad usuram. Et ideo contra legem divinam accipiuntur usurae. Unde accipere usuras ab alienis, non erat secundum intentionem legis, sed ex quadam permissione, propter pronitatem Judaeorum ad avaritiam, et ut magis pacifice se haberent ad extraneos, a quibus lucrabantur 1-2, q. 105, 3, 3m | 2-2, q. 78, 1, o. | 3, d. 37, 6, o. | 4, d. 33, q. 2, art. 2, q. 2, c. | Ma. q. 13, 4, o. | Quol. 3, 1, 9, o. | Opus. 73, c° 15.

79 Lex autem nova prohibet sperare aliquid ex mutuo: quare magis accipere erit contra legem evangelicam. Sed quod est contra legem divinam, secundum nullam aliam legem potest esse verum aut justum, eo quod lex divina sit prima et universalis origo omnium legum justarum, sicut Deus est origo omnium entium. Opus. 73, c° 15.

80 Est etiam usura contra legem naturae, quia in hoc finis conveniens secundum naturam actus humanae vitae corrumpitur. Huic enim actui qui est mutuum dare, conveniens finis ostenditur naturaliter, scilicet finis communis societatis et fraternae charitatis, in subveniendo proximorum necessitatibus, et ideo gratis fieri debet naturaliter. Quare quandocumque hujusmodi actus sit propter spem alicujus commodi vel lucri, tunc ab eo tollitur finis, qui naturaliter competit ei et fit contra naturam. Quare jure naturali repugnat. Ideo non tantum fit injustum contra legem divinam, sed etiam contra jus naturale 2-2, q. 78, 1, o. | Opus. 73, c° 14 | Quol. 3, 19, o.

81 Secundum theologiam usura condemnatur tamquam peccatum mortale et grave et aeterna morte dignum 2-2, q. 78, 1, o. | 4, d. 33, q. 2, a. 2, q. 2, c. | Ma. q. 13, 4. o. | Quol. 3, 19, o. | Opus. 73, c° 4 | 15.

82 Quaedam usurae in sacra Scriptura, et etiam in legibus humanis concessae sunt, tamquam licitae, sicut quando non potest quis aliter rem suam quam per usuram requirere. Opus. 73, c° 4 | 7.

83 Quandocumque usa potest accipi ut sua res, aliquo justo titulo, erit sine scrupulo inculpabilis acceptio. Et hoc est quando res violenter detinentur et sunt aliorum secundum veritatem et per usuram acquiruntur vel detinentur. Opus. 73, c° 4 | 7.

84 Culpa secundum quod est contra charitatem Dei, coactione non tollitur nec expiatur, sed solum poenitentia voluntaria valet emendari. Sed culpa quae contra charitatem proximi directe committitur, etiam legibus tam divinis quam humanis coercenda est. Quia ergo vitium usurae directe est contra charitatem Dei qui ipsam in lege sua prohibet et condemnat et contra charitatem proximi, poenis est coercendum. Opus. 73, c° 21, prin°.

85 Generaliter poenae publicae, solum vitiis publicis sunt infligendae. Et ideo usurarii publici poena juris coercendi sunt et aliquando propter contumaciam comitantem est etiam poenis judicis adjungenda. Opus. 73, c° 20.

86 Leges vero humanae aliquando considerant justitiam prout est conservativa pacis exterioris inter homines, et ideo leges tales non puniunt nisi quod hanc pacem destruit. Aliquando etiam prout magis illustrantur lumine fidei et juris divini, considerant etiam justitiam veram et interiorem, et sic etiam leges canonicae prohibent et puniunt usuras. Opus. 73, c° 15.

87 Jus positivum tamen permittit usuras, non quidem ut justas, sed ne communitas patiatur multas incommoditates. Per usuram enim retinentur multae haereditates et vitantur damna quam plurima, propter quod etiam legis humanae eam permittunt et non puniunt, sicut puniunt et prohibent furta et rapinam. Justinianus tamen imperator sanctas sanctiones sive leges, subjecit ecclesiasticis institutis, sed praecipue in usuris et matrimonio, in quibus tota vita civilis versatur 1-2, q. 96, 6, c. | 2-2, q. 78, 1, 3m | Ma. q. 13, 4, 6m | Opus. 20, lib° 3, c° 18, prin° | Opus. 73, c° 4, fi.

88 Quaedam verba juris etiam inveniuntur, quibus ratio dubii et pericula eventuum videntur omnino excusare usurae vitium in quibusdam permutationibus et contractibus. Opus. 73, c° 6, prin°.

89 Quod autem sit destitutio rei in usura contra justitiam humanam, licet videatur praecipue facta voluntarie, et etiam quia leges humanae non puniant, quae tamen injurias punire debent, advertendum est, quod voluntas hominis aliquando respicit volitum propter se et aliquando propter aliud. Quando autem propter se, tunc si illud volitum sit simpliciter justum et bonum, tunc voluntas est bona, et opus ex ea procedens est bonum et justum. Si autem sit injustum et malum, tunc similiter voluntas est mala: si vero respiciat volitum non propter se, sed propter aliud, sicut cum aliquis vult projicere merces in mare, ut sic evadat periculum, tunc est distinguendum 1-2, q. 6, 6, c. | Opus. 73, c° 15.

90 Illud enim iterum propter quod volitum dicitur aliquid, aut habet rationem justi, aut injusti, aut indifferenter: et hoc primo modo judicatur, adhuc voluntas justa et bona comparative, sed tamen potest esse injusta simpliciter, ut si aliquis vult furari ut pauperibus tribuat. Sed secundo modo potest judicari justa et libera absolute, quando illud volitum est ex natura sua justum et bonum, sed comparative est voluntas injusta et non libera, quando illud volitum habet malum finem. Unde cum aliquis vult dare superabundantiam de suo, de se non est malum nec injustum: unde secundum hoc voluntas est absoluta et libera. Sed quando hoc vult dare propter rationem mutui, quod non aliter potest habere, jam hujusmodi voluntas comparata ad finem qui de se est injustus, contrahit rationem injustitiae et cadit a ratione liberalitatis. Et quia hujusmodi injustitia, patiendo magis quam agendo incurritur, ideo in ipso dante est poena et non culpa. Opus. 73, c° 4 | 7 | 15.

91 Quia in mutuis vitium usurae annexum est, ex eo quod fiant spe lucri, quod est contra naturam mutui, ideo quia dubium et periculum de sua natura non tollunt hanc vitiositatem a mutuo quando fit spe lucri, nec dubium nec periculum excusare possunt vitium usurae secundum decretalem. Opus. 73, c° 6, prin°.

92 Circa illos vero contractus, vel permutationes rerum, in quibus aliquid plus accipitur quam datur, si causa temporis permutatio haec fiat, jam speciem usurae vitiose committit, eo quod hujusmodi superabundantia, nec ex labore, nec ex usu rei propriae, nec per recompensationem alterius substantiae, valet reduci ad aequalitatem justitiae. Si vero non causa temporis haec

sorte sua, non factum suum propter rationem temporis, sed propter naturam contractus. Opus. 73, c° 9.

183 Cum dicitur quod quando fit numismatis translatio ad alterum, ut seipsum augeat et multiplicet, fit tokos, idest, vitium usurae secundum Philosophum, verum est: quare cum in emptione reddituum ad vitam, fiat translatio pecuniae ad hoc ut seipsum multiplicet, videtur semper et naturaliter esse vitium usurae: dissolvendum est, quod intentio Philosophi, ut apparet ex dictis suis, est, quod numisma inventum est causa translationis aliarum rerum, quarum usus, vitae humanae est necessarius. Et ideo quandocumque aliquis utitur translatione numismatis, ut per numismata, alia ejusdem generis multiplicentur, fit abusus numismatis, et inhonestus contractus, et vocatur tokos, idest, parens rei. Et hinc constat mihi quod hujusmodi contractus de quo est sermo, non est tokos. Opus. 73, c° 9.

184 Et si redditus, pecunia emantur ad vitam, tamen ex natura contractus non habetur, quod ad hoc emantur ut pecunia pecuniae addatur, sed ut de ipsa pecunia empta res necessariae vitae humanae emantur. Et hic finis contradicit fini propter quem fit tokos. Opus. 73, c° 9.

185 Ut in pluribus in hoc contractu, non pecunia numerata, sed ipsae res emuntur, quae vel per fructus suos referuntur ad hominis usum, ut ager et possessiones aliae, vel per seipsas, ut triticum, vinum, oleum, et hujusmodi. Tokos autem est, ut dicit philosophus, numisma numismatis. Opus. 73, c° 9.

186 Tunc secundum Philosophum tokos est, quando acquiritur pecunia per pecuniam, ad similitudinem generantium similia sibi. Constat autem quod quando similia ex similibus generantur ad multiplicationem, quod generantia salvantur, et non corrumpuntur in generationibus suis. Opus. 73, c° 9.

187 Sed qui dat centum libras, ut habeat decem annuatim quamdiu vixerit, constat quod non est ibi ratio generationis, eo quod non manent centum librae vel in potestate vel dominio dantis cum sua genitura, sed penitus sunt translatae ab ipso nec manent etiam in jure repetendi, sicut fit in tokos. Quare magis debet vocari hujusmodi contractus transmutatio rei pro re, quam generatio alicujus rei ex re. Et sic apparet, quod ratio de tokos, nihil est ad propositum in hujusmodi contractibus. Opus. 73, c° 9.

188 Cum dicitur quod ex lege divina habetur, quod quando quis emit possessiones proximi sui, praecepta sorte ex proventibus fructuum, non liceat ementi aliquid ultra recipere, et quod omnis emens ad vitam possessiones vel redditus, sperat ultra sortem datam aliquid accipere et recipit si vivat ultra, secundum quod sperat, dicendum quod lex illa secundum literam intellecta, est divina, sed tamen est temporalis, sicut et aliae leges multae, quae tantum secundum literalem sensum in figura datae sunt illi populo. Et ideo sicut observantia jubilaei non manet in populo christiano, ita et leges quae propter jubilaeum datae erant, quarum una erat lex adducta, sicut apparet in textu. Opus. 73, c° 9.

189 Et iterum si consideretur id quod morale est in lege ista, quam exponit Glossa inducta, invenitur nihil facere contra naturam horum contractuum, sed tantummodo contra perversas intentiones divitum ementium, qui secundum quod dicit Glossa, molesti de pauperum necessitatibus negotiantur, et student possessiones aliorum acquirere, quando tenentur ex fraterna charitate eis indigentibus accommodare, et accommodata paulatim de fructibus agrorum recipere. Et sic evidenter apparet quod hoc accidit in hujusmodi contractibus, et non est de natura contractus, in quo frequentes sive indigentes non vendant, sed emunt. Opus. 73, c° 9.

190 Et nec lex, nec Glossa de se inficit vitio usurae hujusmodi contractum per naturam, sed tantum per accidens. Opus. 73, c° 9.

191 Cum dicitur quod in talibus contractibus semper aliquid speratur, vel accipitur ultra quam detur, causa solius temporis, et quod haec causa facit contractum usurarium, dicendum quod tempus potest referri ad aliquas rerum permutationes, ut conferens aliquid justi valoris, vel auferens. Et hoc modo si causa temporis plus vendatur vel minus, non erit hujusmodi contractus usurarius. Pluris enim aestimatur et juste mensura tritici in aestate, quam in autumno ceteris paribus, hoc est quantum est de natura temporis. Et ideo si quis accipiat plus de blado vendito pro tempore aestatis, quam dederit in autumno quando bladum emit, non judicatur usurarius, dum tamen pro illo tempore solo velit bladum vendere, et non pro alio 2-2ª q. 62, 4, 2ᵐ | fi. | Opus. 73, c° 9.

192 Plus et juste appretiantur decem librae ad omne tempus annuatim, quam ad aliquod tempus particulare, vel plus et juste eadem ratione ad tempus juvenis, quam senis, et hoc ex natura temporis; et tamen non judicatur usura, si quis emit decem libras ad omne tempus, id quod plus recipit, vel sperat recipere quam dederit, licet ex tempore illud plus sibi accidat, et certitudinaliter. Quare nec similiter is qui plus recipit de eo quod ad tempus aliquod particulare emit debet judicari usurarius. Et haec est una causa, quia per naturam temporis, facta est res sua, cum suis proventibus. Et ideo totum est de sorte propria. Opus. 73, c° 9.

193 Potest etiam in contractibus tempus considerari ut nihil conferens vel auferens de natura rei, ex natura temporis, sed tantum consideratur ut mensura durationis extrinseca, ut quando ratione temporis sic accepti, aliquid plus accipitur vel speratur quam detur, jam patet vitium usurae vel injustitiae, quia illud plus quod ultra datum accipitur, nec ex natura rei recompensatur, nec gratis datur vel accipitur. Et ideo nullo justo titulo potest fieri proprium, sed semper est alienum. Opus. 73, c° 9.

194 In contractibus in quibus certi redditus vel possessiones emuntur ad tempus determinatum, sicut cum aliquis habet redditus certos, ut parochia, vel praebenda, vel ex patrimonio, vel aliunde, et hujusmodi redditus vult vendere ad sex annos vel ad aliquod tempus determinatum, ut simul habeat paratam pecuniam, an licite et absque vitio usurae possint emi pro minori pretio, quam valeant in annis tot acceptis, mihi videtur etiam ex parte ementis, justum posse fieri contractum, et justum esse, quantum est de natura contractus. Opus. 73, c° 9.

195 Potest autem fieri injustus per accidens dupliciter: scilicet uno modo quando corrumpit charitatem debitam fratri, idest quando emens videt fratrem in necessitate corporis vel animae, propter quam oportet eum vendere redditus vel possessiones suas, tunc emens si dives fuerit potens sine damno, proximo subvenire, dico sine praejudicio, quod tenetur ei mutuo dare, et loco pignorum, praedictos redditus vel possessiones accipere, donec acceperit quod accommodaverat. Alio modo potest fieri injustus contractus ex parte ementis, propter corruptionem finis debiti, qui est ad utilitatem vitae humanae. Unde quando causa lucri tantum, et augmentationis divitiarum fit, tunc est turpe lucrum. Sed primo modo, reducitur ad vitium usurae. Opus. 73, c° 9.

196 Natura hujusmodi contractus, habet in se tria, quae ipsum justum ostendunt. Unum est, ipsa vendentis liberalitas, qua potest rem suam dare gratis, vel permutare pro re minoris pretii, quam sit sua res. Et secundum hoc, nullum incidit usurae vitium in emente, quia id quod accipitur, totum est de voluntate libera domini. Aliud est ipsa aequitas permutationis rerum, quia quando res venditur pro tanto, quanto aestimatur juste, sive a venditore, et emente, sive ab iis qui sunt legis positivae, tunc est justitia in permutatione. Sed constat quod vendens non potest plus habere pro tempore pro quo vendidit, et etiam res futurae per tempora, non sunt tantae aestimationis sicut eaedem collectae in instanti, nec tantam utilitatem inferunt possidentibus, propter quod oportet quod sint minoris aestimationis. Tertium est ipsa ratio sortis; quia quo plus accipitur, quam datur, est de ratione sortis, eo quod emens totum emit, quod eventurum erat tempore determinato. Et ideo non ultra sortem propriam accipit, sicut nec ille qui emit redditus ad omne tempus. Opus. 73, c° 9, fi.

197 Hae sunt rationes, hujusmodi contractus justitiam ostendentes per quas etiam dissolvitur ratio contraria, quae videbatur ostendere usurarium contractum, quia etsi plus accipitur quam detur, hoc fit de natura rei permutatae. Et illud plus non est accidens sorti, sed est de sorte ementis, sicut etiam plus accipitur quam detur in his possessionibus, quae emuntur haereditarie, ad omne tempus. Opus. 73, c° 9, fi.

198 Quando res carius venduntur propter temporis dilationem tantum, quam aestimentur in tempore venditionis, quia videmus hanc rationem fere in omnibus venditionibus fascellorum lignorum, qui per centenarios et millenarios generaliter venduntur, an justitia possit inveniri in hujusmodi contractibus, an simpliciter sint usurarii, credo sine praejudicio aliorum, posse excusari hujusmodi contractus a vitio usurae, et maxime quando verisimiliter est dubium, res hujusmodi plus minusve valituras tempore solutionis. Opus. 67, 1ᵐ | Opus. 73, c° 10, prinᵒ. Credentia.

199 Invenitur etiam hujusmodi contractus in dominis principalibus, qui sylvas et nemora vendunt persolvenda in tempore quo est ipsorum usus convenientior, quam sit in tempore venditionis, invenitur etiam in mercatoribus, qui ab ipsis dominis emunt sylvas et nemora, per mensuras terrae, et ex ipsis fascellos faciunt, quos ulterius vendunt per numerum. Utrique ergo propter credentiam, quam faciunt usque ad tempus, vendunt carius ligna, quam valeant tempore venditionis. An sit ibi contractus usurarius, dico quod non propter dilationem solutionis in prolixo tempore, hujusmodi res carius venduntur, sed propter justam aestimationem rerum, quae in tempore futuro, quo determinata est solutio, sunt plus valiturae probabiliter, quam in tempore venditionis. Et sic non plus accipitur quam datur ratione temporis tantum, sed servatur aequitas inter datum et acceptum pro tempore pro quo fit venditio. Opus. 73, c° 10.

200 Si venditor rem suam intendat vendere carius, non propter tempus tantum, sed tantum propter damnum, quod sibi videt imminere ex dilatione persolutionis recuperandae, seu propter vexationem suam redimendam, quam probabiliter timet futuram sibi in repetitione debiti sui, propter malitiam, vel impotentiam debitoris, tunc excusatur a vitio usurae, et fit aequitas aestimationis in hujusmodi contractibus, per recompensationem damni, vel quando probabiliter timentur haec in credentia accidere. Et tunc rectitudo hujusmodi intentionis apparet, quando venditor optaret potius non vendere talibus, quam vendere ad credentiam et quando libenter daret aliis pro minori pretio in continenti persolvendo, quam vendere ad credentiam talibus pro pretio majori, nisi venditio habeat rationem mutui 2-2, q. 78, 2, 1m | 7m | Opus. 67. 3m | 4m | Opus. 73, c° 10 | 11, fi.

201 Uno autem modo, credentia facit contractum usurarium: scilicet quando propter ipsam credentiam res venditur carius, quam valeat simpliciter, vel quam esset valitura probabiliter tempore solutionis, vel etiamsi tantum sit valitura verisimiliter, tamen ipse venditor, alias res suas non venderet, nisi plus acciperet propter ipsam credentiam, et tunc venditio habet rationem mutui 2-2, q. 78, 2, 7m | Opus. 67, 3m | Opus. 73, c° 10 | 11.

202 An autem liciti sint contractus et absque vitio usurae, quando pro minori pretio in continenti persolvendo, aliquae res emuntur, ut bladum in terra, tempore hyemis, et sylvae, et nemora, adhuc per tres annos vel amplius cresciturae, ante aptum tempus incisionis, quam valiturae sint juste in tempore suae collectionis et receptionis, ut bladum in terra in tempore hyemis, pro minori pretio quam valiturum sit juste, tempore augusti quando colligitur, credimus sine praejudicio melioris sententiae, tales contractus posse fieri, absque vitio usurae. Opus. 67, 4m | Opus. 73, c° 10.

203 Unaquaeque enim rei aestimatio juxta, dependet ab utilitate vel necessitate ipsius rei. Constat autem quod non est tanta utilitas vel necessitas alicujus rei imperfectae, sicut est ejusdem perfectae. Quare nec recte tanti pretii aestimanda est, cum adhuc est imperfecta, et longe a perfectione sua, sicut cum jam est perfecta. Sed hujusmodi res, scilicet bladum in terra, et sylvae et nemora ante tempus incisionis, emuntur in tempore suae imperfectionis. Quare absque vitio usurae debent aestimari minoris pretii, quam sint valiturae in tempore suae perfectionis. Opus. 73, c° 10.

204 Illud quod per naturam temporis accrescit alicui rei, juste est illius, cujus est ipsa res: ut si quis emit terras fructiferas, vel arbores, vel animalia fructifera, quidquid emit per naturam temporis, non tantum per exercitium laboris, juste fit illius, cujus sunt hujusmodi terrae, arbores, vel animalia. Quare cum per naturam temporis, segetes in terra satae, veniant ad majorem valorem, et similiter sylvae et nemora, sequitur quod quidquid provenit ultra pretium datum, juste, et absque vitio usurae fit illius qui emit ipsa, et cedit in propriam sortem. Quare nihil accipit ultra sortem, licet plus accipiat emens quam dederit. Opus. 63, c° 10.

205 Hoc autem dicimus quantum ad naturam contractus, licet tamen per accidens per intentionem ementis, posset esse turpe lucrum, quando scilicet tantum intenditur augmentatio lucri et divitiarum, proveniens ex natura temporis, sine exercitio laboris, et sine dubio periculi, probabiliter possibilis evenire. Et alio modo, esse potest esse contractus usurarius, quando scilicet aliquis cogitur talia vendere ante tempus congruum, ea necessitate, propter quam emptor, fraterna charitate tenetur venditori mutuum dare si voluerit. Sed si attendatur natura contractus secundum se, non pro dilatione temporis plus accipitur ab emente, sed pro natura et utilitate rei, facta vel ducta ex natura temporis 2-2a q. 118, 8, 4m | Opus. 73, c° 10.

206 Dare decem modios in hyeme, ut recipiat quindecim in messe aequivalentes, habita ratione pecuniae, non est usura 3, d. 37, fi.

207 De his autem quae committuntur bonae fidei aliorum ad lucrum, mihi videtur dicendum, quod aut commissio fit pecuniae, vel alterius rei, ita quod transfertur in toto vel in parte rei commissae in potestatem ejus cui committitur, aut ita fit commissio, quod non transeat dominium sed remanet tota res commissa in dominio committentis. Primo modo est vitium usurae, eo quod sperat lucrum jam de re non sua, quia jam erat translata per commissionem in dominium alterius. Et in hoc commissio assimilatur mutuo. Sed secundo modo potest sperari lucrum sine vitio usurae, quia tunc commissa est pecunia vel res alia, sicut servo vel ministro, qui de re domini negotiatur ad utilitatem domini sui. Et ideo committens potest sperare lucrum, sicut ex re sua. Et sic lucrum non accidit sorti, nec possidetur sine justo titulo: quia sicut rei propriae partum recipit, non tamen partum numismatis ex numismate immediate, sed partum ipsarum rerum quae per numismata sua sunt acquisitae justa commutatione 2-2a q. 78, 2, 5m | Opus. 73, c° 11.

208 In toto vel in parte ideo dictum est, quia si aliquis committit centum alicui, ita quod medietatem ei mutuet, et aliam medietatem suo retineat dominio, ita tamen quod de illis centum debeat negotiari ad lucrum ille cui committitur, dico quod hoc lucrum jam habet vitium usurae propter hoc, quod non tantum ex re commissa speratur lucrum, sed etiam pariter ex re mutuata et commissa 2-2a q. 78, 2, 1m | 5m | Opus. 73, c° 11.

209 Et sicut in logica, loquutio falsa judicatur, propter falsi subjectionem, licet veritatem directe significet, sicut si dicatur, homo volans est animal, ita in moralibus, actio vitiosa judicatur, quando vitio permiscetur, ut est in proposito casu usurae. Opus. 73, c° 11.

210 Dare autem pecuniam mercatori vel artifici, per modum societatis, cum pacto vel spe lucri, ita quod cum periculo ipsius committentis mercator de ea negotiatur, vel artifex operatur, licitum est, non autem in mutuo 2-2a q. 78, 2, 5m | Opus. 73, c° 11.

211 Dans vero pecuniam usurario, ut usuras exerceat, vel ut copiosius exerceat, peccat, non autem si det pecuniam ut tutius servetur 2-2a q. 78, 4, 3m | Ma. q. 13, 4, 18m | 19m.

212 Si quis autem pecuniam alicui naviganti commiserit mutuo, propter spem alicujus lucri, licet periculum etiam sortis super se receperit, nihilominus judicatur usurarius, etiam si totum amiserit, secundum decretalem. Opus. 73, c° 6, prin° | 14, prin°.

213 Quod liceat alicui mercatori committere pecuniam suam alteri eunti ad nundinas ad lucrum, sine vitio usurae, potest intelligi dupliciter: scilicet quia aut est simpliciter commissio, quae fit propriae rei, bonae fidei alterius. Et sic non incideret usurae vitium. Aut est commissio secundum quid, sed est simpliciter translatio, sicut est in mutuo. Commissionem vero secundum quid dico, inquantum committens non retinet periculum super se rei commissae. Et hoc modo propter rationem translationis quae debuit fieri gratis sine spe lucri, incidit vitium usurae. Et in hoc casu loquitur decretalis. Opus. 73, c° 14, prin°.

214 Dare pecuniam aliquam determinatam mutuo aliis mercatoribus tali pacto, quod similem et aequalem in numero et pondere persolvent creditoribus illorum, a quibus accipiunt in nundinis, aliquibus determinatis secundum locum et tempus (verbi gratia: Balduinus a Gualtero accipit centum libras sterlingorum mutuo in Francia, in mense augusti, ita quod centum libras sterlingorum solvet Balduinus pro Gualtero in januario sequenti, in quibus tenebatur Gualterus, suis creditoribus, vel si non creditoribus tenebatur, ipsi mutuanti, in tali loco, et in tali tempore), potest contingere tripliciter: scilicet quia aut mutuans, tempore translationis aestimat dictam monetam plus valituram in loco vel in tempore, quibus est persolvenda, v. g. sterlingi plus valeant in Anglia quam in Francia. Et tunc nihil est ibi culpabile. Aut timet probabiliter minorationem pretii. Et tunc dicendum, quod mutuans committit usuram, quia lucrum sperat ex mutuo. Aut mutuans nihil lucri in mutuando intendit, sive ex tempore, sive ex loco, sed tantum ob favorem et gratiam proximi hoc mutuat. Et tunc nihil culpabile ex hoc incurrit. Opus. 73, c° 14.

215 Aliquis habens pecuniam aliquam specialem, quam timet in tempore futuro minorandam in suo pretio, secundum statuta legis positivae, et propter hoc, hujusmodi pecuniam dat mutuo, sibi reddendam in aequali pretio quod erat tempore mutui, respectu pecuniae terrae, communis aestimationis, cum hujusmodi mutuum videatur factum spe lucri, an sit in eo vitium usurae. Opus. 73, c° 14.

216 Vel aliquis habens sterlingos, valentes quatuor turonenses, timet ne in futuro tempore, per auctoritatem legis positivae tantum sint valituri tres turonenses, propter quam causam, dat mutuo sterlingos, et post diminutionem pretii ipsorum, non tot penitus vult recipere sterlingos in numero et pondere, quot dederat mutuo, sed secundum pretium in turonibus, cujus pretii erant tempore mutui, an in tali mutuo, sit vitium usurae. Opus. 73, c° 14.

217 Ad haec dicendum, quod in hujusmodi, aliud est vitare damnum, et aliud est sperare lucrum, quia primum licet, non autem secundum. Opus. 73, c° 14.

218 Quando autem res fructuosae ad lucrum committuntur, ut sunt agri, animalia, et horti, patet veritas ex praedicto casu usurae, quando res transfertur, et committitur vel in toto vel in parte. Opus. 73, c° 11.

219 In his tamen rebus commissis ad lucrum, magis et minus liquet justitia permutativa; quia quando ager, vel terrae committuntur excolendae ad lucrum, satis apparet justitia, eo quod non transfertur dominium, et nihil ultra percipitur de fructu propriae rei. In animalibus vero, ut quando oves, vel boves, vel porci, committuntur nutrienda propter lucrum, non ita liquet justitia, quia aliquando solet in hujusmodi commissionibus, fraus usuraria commisceri, ut quando excluditur periculum principalis commissi a committente. Opus. 78, c° 11.

220 Aliquis dat centum oves, ad nutriendum ad lucrum, ita tamen quod centum oves sibi semper salvae maneant, quidquid contingat, in hoc casu potest incidere fraus usurae: et hoc quando ultra justam aestimationem, taxat ipse committens sibi portionem lucri, propter quam non recompensatur labor et solicitudo nutrientis, secundum justam aestimationem. Opus. 73, c° 11.

221 Solet etiam et alia fraus in talibus fieri, scilicet quando dives alicui pauperi mutuant centum libras, ut ex eis oves vel boves nutriendos emat, ad lucrum illius qui mutuum dedit, et ad lucrum illius alumni. Dico ibi fraudem usurae permixtam esse, eo quod jam radix hujusmodi lucri, ex mutuo oritur. Et ideo vitio usurae inculpatur hujusmodi commissio. Opus. 73, c° 11.

222 Tunc ergo hujusmodi commissiones, licite fieri possunt et sine vitio usurae, quando mutuum vel similitudo mutui non permiscetur in talibus, sed dominium retinetur, cum periculo quod communiter accidere potest, vel quando etiam dominium rei commissae communicatur ei qui eam suscipit ad nutriendum ad lucrum, et similiter periculum communicatur utrique, et quando secundum justam aestimationem taxatur lucrum, per quod juste recompensatur labor et solicitudo alumni. Opus. 73, c° 11, fi.

223 Quaedam in consuetudinem deducta, habentur pro justis legibus, quae magis deberent dici corruptelae permissae, quam consuetudines approbatae. Et hoc videmus in hac materia usurarum, secundum regiones et civitates diversas, quantum ad pupillorum et orphanorum tutelam. Unde dico, quod non possunt pupilli, quando sciunt veritatem, retinere superabundantias suarum rerum per usuram acquisitas 1-2, q. 108, 3, 2m | Opus. 73, c° 12, prin°.

224 Distinguendum est tamen primo, de causa et origine hujusmodi superabundantiae: scilicet quia aut acquirit per fructus ipsarum rerum qui sunt pupillorum, ut sunt agri, animalia et hujusmodi, aut per solam translationem rerum, et propter ipsam translationem. Et quia pecunia, sola translationis causa instituta est, ut dicit Philosophus, ideo hujusmodi causa praecipue apparet in usu pecuniae, cujus usus est in translationem rerum, fructum habentium. Et sic ibi aliquando est vitium usurae, et aliquando non. Opus. 73, c° 12.

225 Si enim primo modo aliquae superabundantiae acquirantur pupillis, nullum de se habent vitium usurae tum quia in hoc invenitur lucrum ex mutuo speratum vel acceptum: tum quia nihil accidit sorti, eo quod fructus, ex talibus rebus partus, naturaliter ipsas res comitatur, et est de natura sortis, et non accidit sorti. Opus. 73, c° 12.

226 Secundo autem modo, adhuc distinguendum est: quia superabundantia hujusmodi, quae est ex translatione rerum vel pecuniae aut datur vel oritur pupillis ut lucrum, ex retentione rerum suarum ortum habens. Et hoc modo est ibi vitium usurae, et non licet eis lucrum retinere, quia detentio rerum non parit rationem alicujus lucri, inquantum detinentur, nisi secundum quod utilitatem habent, et fructum afferunt. Aut non datur hujusmodi superabundantia ut lucrum, sed ut gratia vel donum. Et tunc licet retinere eis. Et per istam rationem, excusat consuetudo usurarium vitium in multis civitatibus. Et hujus signum quod gratis sit datum, accipitur ex eo, quod praeter voluntatem pupillorum, determinant sibi superabundantiam, quam dant eis, et quod numquam repetunt, nec repeti faciunt a pupillis aliquid. Opus. 73, c° 12, fi.

227 Ex his liquet, quod si tutores pupillorum, scienter pecuniam pupillorum dederint ad usuram, per se vel alios, quod hujusmodi superabundantia rei est aliena, et injuste possidetur etiam a pupillis quandocumque sciverint: quia si pupilli nolunt restituere, tutores ad id faciendum compellendi sunt. Opus. 73, c° 12, fi.

228 Usurarius tenetur restituere quidquid accepit de usuris, et fructus, et interesse, non autem quae lucratus est cum eis etiam emendo possessiones 2-2, q. 78, 3, o. | Quol. 3, q. 7, 2, o. | Opus. 67, o.

229 Quia autem ad restitutionem usurarum lex divina, lex naturae, et jura obligent, satis liquet ex praemissis, et ex natura ipsarum usurarum. Quia enim superabundantia usurarum, nullo justo titulo possidetur, ideo juste retineri non potest et injuste possidetur. Opus. 73, c° 15, prin°. * Decimae 26.

230 Quid injuste possidetur, alienum est et alicui alteri proprium esse debet, secundum Augustinum. Quare cum omnis superabundantia usurarum, sit tamquam res aliena ipsi usurario injuste possident, sequitur quod sit propria alterius, qui ipsa destitutus est. Sed hoc est justum secundum omnia jura, quod omnis res destituta contra justitiam, restituatur. Restitutio enim semper respicit destitutionem. Quare secundum omnem justitiam naturalem, usurae restituendae sunt. Opus. 73, c° 15, prin°.

231 Lex divina jubet restitutionem usurarum fieri, sicut et rapinarum. Et voco legem divinam, quae in canone sacrae Scripturae, et in decretis sanctorum Patrum, et conciliis continetur, quia jus divinum est quod divinitus promulgatur 2-2, q. 57, 2, a. 3 | 3m | Opus. 73, c° 5 | 25, prin°. * Eleemosyna 1, 14. Oblatio 8.

232 Lex vero humana, usuras non judicat res alienas. Opus. 73, c° 5.

233 Quantum est ex lege divina, debet compelli foenerator, ad eamdem in numero restitutionem, si manet ipsa res in potestate foeneratoris eadem, nisi per assensum repetentis liberetur. Alias tenetur pro ipsa valorem restituere. Opus. 73, c° 5.

234 Si res non manet in potestate foeneratoris eadem, sed consumpta est, vel translata in alterius dominium, qui est verae fidei possessor, tunc compelli debet foenerator ad restitutionem aequivalentis. Opus. 73, c° 5 | c° 2.

235 Verum quia lege divina, usura judicatur res aliena, debet eadem lege judicari non posse per foeneratorem juste transferri in alium, sine consensu domini veri. Opus. 73, c° 5.

236 Quia res per usuram acquisitae corrumpunt dominium justum tantum in persona acquirente et detinente, non autem proprie corrumpunt bonam civile humanum idest pacem, quia non contra voluntatem dantis simpliciter sunt acceptae, ideo sufficit judici, qui secundum legem Dei judicat, quod fenerator tantum satisfaciat quantum ad Deum, scilicet ut tantum restituat quantum accepit contra legem Dei. Opus. 73, c° 5.

237 Quia res accepta per usuram, non est faciens injustum ex parte dantis in lege humana, sed neque etiam in lege Dei, nisi per rationem solam ex parte foeneratoris, ideo eamdem rem non compellit judex per legem aliquam restituere, nec est necesse, propter causam dictam. Opus. 21, prin°. Opus. 73, c° 5, fi.

238 Si aliquis accepit equum, vel pecuniam, vel tam aliam quamcumque in usuram ab alio, non tenetur eamdem rem numero restituere secundum leges, sed tantum sufficit, si valorem rei restituat, sicut si foenerator, equum acceptum in usuram, vendiderit alteri, vel dederit, constat per leges, quod transfertur dominium, et quod non competit repetitio ejusdem equi illi qui foeneratori aequum dederat pro usura. Opus. 73, c° 5.

239 Si quis alicui aliquam pecuniam dederit mutuo, scilicet centum libras ad decem annos, ita quod si infra hoc tempus mortuus fuerit alter ipsorum, liberatus sit a debito et a mutuo qui ipsum acceperit, si vero supervixerint ambo, dabit post decem annos qui mutuum accepit, ducentasquinquaginta libras, ei qui mutuum dederat, non excusatur propter dubium et periculum ab usura, secundum decretalem. Opus. 73, c° 6, prin°.

240 Usurae non solum sunt restituendae, sed etiam illi soli aliqua res est restituenda, qui ipsa re vel acquivalenti destituitur injuste. Sicut enim restitutio facienda non est nisi ejus rei quae injuste possessa est, sic nec alicui vel aliquibus restituenda est, nisi illi vel illis, qui ea injuste destituti sunt. Opus. 73, c° 16, prin°.

241 Ex hoc concluditur primo, quod illis solis facienda est restitutio usurarum, qui juste illarum rerum domini erant, quae restituendae sunt ante destitutionem injustam. Opus. 73, c° 16.

242 Ulterius concluditur, quod defunctis illis qui expoliati fuerant, jam restitutio usurarum facienda est eorum filiis et successoribus, qui juste succedunt bonis defuncti expoliati. Opus. 73, c° 16.

243 Si forte defunctus legavit omnia bona sua pauperibus, vel ecclesiis, vel personis aliis, tunc sicut per virtutem testamenti acquiritur jus in bonis praesentibus et paratis ipsius defuncti pauperibus, vel aliis quibus legata sunt, sic et eis est jus acquisitum in his quae jure debentur ei quocumque jure. Et ideo in hoc casu, ab exequutoribus illius defuncti, sive illis locis, vel personis, quibus omnia bona sua legavit, debet fieri usurarum restitutio, quae sibi viventi facienda erat. Opus. 73, c° 16.

244 Quia si forte ignorantur successores, et verisimiliter quibus facienda sit usurarum restitutio nescitur, vel forte noscuntur esse in locis et regionibus longinquis et sine spe reversionis, et sine facultate mittendi vel accedendi ad eos, tunc in primo casu, ecclesiae consilium et auctoritas requiri debent, quia jam ratione juris divini pertinet restitutio quae debebatur homini qui erat membrum, et filius ecclesiae, ad ipsam ecclesiam. Unicuique vero, sua ecclesia dicitur suus episcopus. Opus. 73, c° 16. * Restitutio 23.

245 In secundo casu etiam facienda est de consilio ecclesiae, hoc tamen superaddito, quod debet exequutor eidem ecclesiae promittere, restitutionem usurarum faciendam, si necesse fuerit aliquando in futuro tempore, per inopinatam reversionem ipsorum quibus de jure erat facienda. Opus. 73, c° 16.

246 Quia si a servo vel ancilla, vel a filio vel a filia, sive a raptore vel fure, sive ab alio usurario, sive christiano vel judaeo, acceptae fuerint usurae talium bonorum, de quibus constat ei qui vult restituere, quod non erant veri domini illarum rerum, tunc restitutio talium non est facienda eis a quibus acceptae sunt, sed ipsis veris dominis, et successoribus eorum si haberi possunt. Opusc. 73, c° 16, fi.

quoniam magis elongantur a sua origine, sicut bladum naturaliter magis abundat in autumno, quam in vere. Vel ex ipsarum rerum natura, quae secundum tempus, recipiunt incrementum valoris, ut apparet in satis, silvis, et animalibus. Vel ex natura rei relatae ad loci conditionem. Opus. 73, c° 8. * Prudentia 36, 51. Puer 3, 9, 12, etc. Raptus 8. Resurrectio 37. Revelatio 3. Sacerdos 22. Sacramentum 16, 19, 21, 27, 106, 139, 140. Sacrificium 25, 31. Sanctus 1, 2. Scientia 89, 90. Schismatici 2.

11 Qui dominus est alicujus rei, dominus est et usus ejusdem rei. Opus. 73, c° 9 | Meta. 5, lect. 2, prin°.

12 Dominus rei, potest transferre usum et fructum propriae rei. Opus. 73, c° 9. * Servitus 3. Sexus 5. Simonia 16. Spiritus 8. Sponsa 2. Sponsalia 7. Subsistentia 8. Temperantia 7, 16, 22. Timor 60.

13 Dominus verus rei, sicut potest dare vel vendere proprietatem rei, vel usum seu fructus alicujus possessionis simpliciter quantum ad omne tempus, sic potest dare vel vendere quantum ad tempus determinatum, vel particulare, ut probatur per veram rationem dominii. Opus. 73, c° 9. * Vas 2, 3. Vendere 3.

14 In contractu venditionis et emptionis pensatur non tantum substantia rei, sed etiam ejus fructus et usus. Sed ex fructu rerum et usu ipsarum accidit, quod valor ipsarum naturaliter inter homines augetur et minuitur. Quare de natura hujusmodi contractus, potest quis sperare ultra id quod datur, vel etiam timere, ne minus accipiat quam dederit. Et ideo mercatores sperare possunt lucrum ex mercatione quod non possunt dantes mutuo. Opus. 73, c° 9. * Verbum 49. Vestis 6. Vinum 5. Virginitas 7. Virtus 26, 27. Voluntarium 11.

15 Usus pecuniae duplex: scilicet ad se, et ad alios. Primus pertinet ad expensas seu sumptus, secundus vero ad dationes 2-2, q. 117, 8, 3m. * Voluntas 75. Votum 31, 35, 36.

16 Usus pecuniae pertinens ad dationes duplex: scilicet principalis qui est distractio ejus, pro quo nihil ultra potest accipi, et secundarius, scilicet vel ad ostentationem, vel in pignus, pro quo aliquid ultra potest accipi 2-2, q. 78, 1, 6m | Ma. q. 13, 4, 15m. * Usura 16, 17, 67, 183, 290, 294. Uti o. Utile 4.

17 In mutuo pensari debet tantum rei substantia et valor ejus secundum rationem substantiae, et non secundum rationem usus rei vel fructus, eo quod gratis fieri debet secundum rationem mutui. Opus. 73, c° 9. * Christus 60, 85, 86, 136.

18 Nihil ultra valorem rei, sperare debet mutuans ex usu rei mutuatae, quia ratione substantiae transfertur mutuum, et non ratione usus; sed aliter est in acommodatis et locatis ad usum 2-2, q. 78, 1, 6m | Ma. q. 13, 4, 15m | Opus. 73, c° 9.

Ut dupliciter sumitur, scilicet causaliter et consequutive, sicut et ne 1-2, q. 98, 1, 2m | Quol. 3, 11, 3m | Psal. 26, prin° | Isa. 7 | Matth. 1, fi. | c° 26, fi. | c° 27, fi. | Jo. 9, lect. 1, me° | lect. 4, fi. | c° 11, lect. 1, fi. | c° 12, lect. 7, prin° | fi. | c° 17, lect. 5, me° | Rom. 3, lect. 1, fi. | c° 5, lect. 6, prin° | me° | c° 15, lect. 2, fi. | Gal. 3, lect. 7, me°. * Agere 12, 23. Amor 3, 8, 10, 20, 34, 50.

Uter significat ecclesiam, propter unitatem, et mortificationem vitiorum et corporum, quia fit de una pelle animalis mortui. Psal. 32, me°.

Uterus. Angelus 591, 592, 599. Baptismus 140, 141, 142, 235. Corpus 61. Christus 198. Joannes 4. Maria 7, 10, etc. 61. Nativitas 2. Sanctificatio 9, etc. Venter.

1 UTI large comprehendit sub de se frui 1a q. 39, 8, c. * Ablativus 2. Absolvere 22. Anima 165. Apostoli 24. Astutia 1.

2 Uti dicitur tripliciter: scilicet quaelibet operatio, frequentia ejus, et ut est eorum tantum quae sunt ad finem. Ideo tripliciter definitur 1, d. 1, q. 1, 2, c. | d. 31, q. 2, 5m. * Canis 2. Cete 3. Habere 2.

3 Uti et frui tripliciter definiuntur, idest per comparationem ad tria: scilicet ad objecta, ad potentias, et ad proprietates 1, q. 1, 2, c. | L. me°. * Habitus 2, 16, 67, etc. Praecipere 2.

4 Uti importat applicationem rei ad aliquam operationem, quae etiam dicitur usus ejus 1-2, q. 16, 1, 2, 3, c.

5 Uti est actus voluntatis 1-2, q. 16, 1, c. | q. 17, 1, c. | 1, d. 1, q. 1, 1, c.

6 Immo uti et ejus essentia magis consistit in exequutione ejus quod est ad finem, quam in imperio voluntatis 1, d. 1, q. 1, 2, c.

7 Sed hoc dictum est ideo, scilicet quod uti est actus voluntatis, quia voluntas non solum est imperans, sed etiam exequens, ut patet in actionibus quas per seipsam facit, et sic uti est actus ejus. Vel hoc ideo dictum est, quia conjungitur cuilibet virium inferiorum, sicut motor conjungitur mobili. Opus. 72, q. 3.

8 Uti est actus voluntatis ut primi moventis, ipsius intellectus autem ut dirigentis, aliarum vero potentiarum ut exequentium 1-2, q. 16, 1, c. | q. 17, 2, c. | 1, d. 1, q. 1, 2, c.

9 Uti proprie est actus voluntatis ut principalis, non autem aliarum potentiarum, nisi instrumentaliter 1-2, q. 16, 1, o. | 1, d. 1, q. 1, 2, o.

10 Uti nominat exequutionem ejus quod est ad finem, non quidem secundum proprium actum aliquarum virium, sed communiter praesupposita ordinatione in finem 1, d. 1, q. 1, 2, c.

11 Uti aliquo dicitur dupliciter: scilicet ut forma quae est principium usus, et ut objecto. Et sic aliquis male utitur gratia et virtutibus, non autem primo modo 1-2, q. 55, 4, 5m | 2-2, q. 20, 1, 2m | 3a q. 80, 4, 3m | 2, d. 27, 2, 5m | 6m | L. prin° | 4, d. 9, a. 1, q. 3, c. | Verit. q. 12, 3, 15m | 5, 3m | q. 24, 4, 7m Virt. q. 1, 3, 16m. * Ablativus 2. Abstinentia 6. Actio 26, 72. Adam 34. Advocatus 5, 7. Agatha. Agens 111, 112. Agilitas 2. Amen 3. Ars 50. Astutia 1.

12 Uti est semper eorum quae sunt ad finem, non autem ipsius finis, nisi inquantum refertur in fruitionem ejus 1-2, q. 16, 3, o. Auxilium 3. Baptismus 39. Campsoria 8. Canis o. Cereus 2. Cete 3. Cibus 5, 7, 9. Confirmatio 8. Dici 2.

13 Uti contingit uno termino ut duobus. Phy. 8, lect. 16, fi. | Lect. 17, prin° | Poster. lect. 12, me° 5, prin°. * Definitio 11, 12. Donum 16. Esse 84. Exemplum 3. Feminalia. Generatio 91. Hebraei o.

14 Utimur posterioribus ut prioribus in demonstratione quia. Poster. lect. 8, prin° | Lect. 41, me°. Habitus 2, 16, 67, etc. Humilitas 22. Hypocrisis 2. Indulgentia 18. Insidiae. Judicium 40, 48.

15 In cultu Dei oportet nos uti quibusdam corporalibus actibus, ut adoratione corporali et hujusmodi, non quidem propter Deum, sed propter nos, ut scilicet eis tamquam quibusdam signis exterioribus excitemur ad spirituales actus interiores 2-2, q. 81, 7, c. | 1m. * Juramentum 3, 5, 6, 24, 35. Justitia 32. Justificatio 37. Latria 3. Lex 88. Liberalitas 1, 5, 6. Magi 9, etc. Magnanimitas 7, 13, 18. Malum 60, 61. Medicina 4. Metaphora 9. Miraculum 30. Mors 16. Nomen 25. Occultatio. Officium 9. Oratio 101. Organum 2, etc. Origo 5. Ornatus 9. Pax 11.

16 Peccato non est utendum. Sed omnibus quae sunt a Deo, scilicet poena ad meritum, ad cognitionem propriae fragilitatis, et ad purgationem peccatorum. Rebus mundi ad cognitionem Dei, et ad subsidium vitae praesentis. Sed operibus nostris bonis, propter Deum actu vel habitu 1, d. 1, q. 3, o. | Cg. 3, c° 22, fi. * Peccatum 9, 416.

17 Immo uti peccato alterius, est licitum 2-2, q. 78, 4, c. | Ma. q. 13, 4, 17m | 18m | 19m. * Poenitentia 26, 54. Poetica 1. Praecipere 2. Principium 13, 22. Prudentia 35, 36, 51. Religio 90.

18 Uti peccato alterius ad bonum, est licitum, quia Deus utitur omnibus peccatis ad aliquod bonum, sed non licet inducere aliquem ad peccatum 2-2, q. 78, 4, c. | Ma. q. 13, 4, 7m | 18m | 19m. * Sapientia 13. Scientia 22, 27, 89, 90, 150, 151, 154. Temperantia 7. Thurificatio 2. Usura 14, 183, 290, 294. Usus o. Verbum 20. Virtus 27. Visio 4. Visus 8. Vita 77.

19 Beati utuntur iis quae stant cum fine, scilicet poenis 1, d. 1, q. 4, 2, o. Beatus 52. * Ablativus 2. Agens 111. Amen 2. Apostoli 24. Apprehensio 5. Beatitudo 102. Damnatio 7. Dominium 3. Finis 123. Gratia 82. Humilitas 22. Miraculum 30. Processio 15.

20 Deus utitur ad bonitatem suam propter utilitatem nostram, nos autem utimur ad bonitatem ejus propter utilitatem nostram 1, d. 1, L. fi. * Christus 142. Scriptura 12. Sensualitas 7. Sponsalia 7. Subdiaconus 1. Superhumerale. Temperantia 7. Theologia 23, 30, 33. Vinum 5.

21 Uti non convenit brutis, sed tantum rationalibus 1-2, q. 11, 2, 4m | q. 16, 2, o.

22 Utens re sua peccat nisi utatur ea secundum omnes debitas circumstantias 4, d. 31, q. 2, 2, 3m | d. 33, q. 1, a. 3, q. 1, 4m | Quol. 6, q. 7, 1, c. | 4m.

23 Uti nobilius est quam frui, quo ad vim apprehensivam praecedentem: sed est e converso quo ad objecta, quia frui importat motum appetitus in appetibile absolute, uti vero, in ordine ad alterum 1-2, q. 16, 2, 1m.

24 Uti ejus quod est ad finem, secundum quod est in consideratione rationis referentis illud in finem, est prius electione. Sed est e converso secundum quod voluntas potentias exequutivas movet 1-2, q. 16, 4. o. * Delectatio 84. Dialectica 2, 3. Peccatum 10. Poenitentia 26, 54. Praeceptum 103. Virtus 27.

Utibile. Finis 123.

1 UTILE dicitur dupliciter: scilicet sicut via ad finem, ut meritum ad beatitudinem, et sicut pars ad totum, ut ministeria angelorum ad beatitudinem eorum 1a q. 62, 9, 2m. Angelus 533. * Abstinentia 4. Amicitia 5, 11, 14, 15, 25, 31, 35. Amor 53, 167, 193. Anima 138. Baptismus 163. Beneficium 5, 6. Bonitas 21, 51, 52, 53, 54, 56, 233.

2 Utilitas rei ex forma sua consequitur 4, d. 2, q. 2, a. 1, q. 2, o. * Bos. Campsoria 5, 8, 9. Commendatio. Confessio 8. Correctio 21. Creatura 7, 8. Datio 16. Debitum 1, 5. Delectatio 97. Daemon 78. Depositum 1.

3 Bonitas in ordine ad finem, utilitas vocatur 1-2, q. 7, 2, 1m | 2, d. 21, q. 1, 3, c. | 3, d. 35, q. 1, a. 4, q. 1, c. * Dispensatio 4. Dolor 16. Donum 42. Electio 36. Exactio 1. Excommunicatio

V

VERBUM

lum 15, etc. Scientia 23, 102, 117. Scriptura 9. Sensus 37, etc. Symbolum 10. Socrates 2. Stultitia 7. Tristitia 17. Verum o.

59 Veritas creata est major anima, secundum quid, ut perfectio ejus: non autem simpliciter 1ª q. 16, 6, 1ᵐ. Veritas 6.

1 VERMIS generatur sine coitu, ex terra, per actionem solis, et significat Christum. Psal. 21, prinº. Damnatio 29.

2 Vermis damnatorum, non erit materialis, sed spiritualis: idest remorsus conscientiae, nascens de putredine peccati 2, d. 39, q. 3, 1, 5ᵐ | 4, d. 50, q. 2, a. 3, q. 2, o. | Cg. 4, cº 89, fi. | Poª q. 5, 9, 13ᵐ | Quol. 3, 23, c. | Quol. 7, 14, o. | Opus. 3, cº 179 | Opus. 10, a. 41. Eucharistia 88. Flagellum. Generatio 84, 37. Reptile.

Vernaculus. Servitus 10.

Versari. Beatitudo 18. Forma 94. Grammatica.

Versio. Conversio o. Eutrapelia. Imprimere 3. Luna 6.

Versus metricus. Carmen. Conceptio 2. Confessio 53. Damnum 3. Excommunicatio 24, 32. Gula 8. Liber 1. Misericordia 21. Passio 83. Psalmus 9, 11, 13.

Vertex corporis, est suprema pars ejus, et vertex animae, est suprema pars ejus, et hoc dupliciter: scilicet vel tota pars intellectiva, vel synderesis. Verit. q. 16, 2, 3ᵐ. Baptismus 241. Unctio 34.

Vertibile. Angelus 71. Vertibilitas. Volubile.

Vertibilitas. Dupliciter. Vertibile. Volubile.

1 VERTIGO. Spiritus vertiginis est quaedam infirmitas ex permissione Dei; sed metaphorice, est spiritus erroris, ad modum ejus qui patitur vertiginem. Isa. 19, meº. Missa 4.

2 Hujusmodi infirmitates et defectus peccati, proveniunt hominibus ex quibusdam particularibus causis. Opus. 3, cº 226.

1 VERUM dicitur dupliciter: scilicet verum veritate essentiae, et verum veritate proprietatum 1ª q. 68, 4, c. | 2-2, q. 77, 2, 1ᵐ. Abraham 5. Accidens 23. Addere 8, etc. 12. Agens 115. Agere 25. Agnus 5. Alchimia o. Alienum 4, 7. Amen 2. Amicitia 5, 27, 29, 31. Analogia 21. Anima. Animal 7, 8, 9, 81. Antequam. Antiochus. Apollinaris 4. Appetitus 18. Aqua 15. Argumentum 4. Assentire 3. Assumere 42. Astutia 1. Balaam. Baptismus 37. Beatitudo 65. Bonitas 5. Charitas 45. Causa 46. Civitas 1. Claritas 15. Cognitio 12. Columba 3, 4. Comedere 2. Conceptio 15, 16.

2 Verum dicitur dupliciter: scilicet verum veritate signi, et verum veritate naturalis speciei. Quol. 3, 5, c. Aeternitas 37. Conclusio 3. Conditionalis. Congregatio 2. Corpus 70, etc. Costa 6. Credenda. Credere 3. Daemon 75, 76, 78, 107. Delectatio 81. Demonstratio 14. Deus 274. Dialectica 2. Dies 18. Differentia 24. Divinatio 18. Divitiae 1. Doctor 2, 3. Doctrina 18. Dolor 28. Dominatio 1. Dominium 12. Dubitatio 5. Ecclesia 2, 5. Effectus 5, 6. Enuntiabile 2. Enuntiatio 7, 8. Ens 22, 29. Episcopus 16. Eucharistia 24, 110, 120, 142, 172, etc. 246. Fabula o. Fictio 1. Fides 15, 31, 35, etc. 52, 133, 156. Filiatio 21, 28. Fruitio 11. Heraclitus.

3 Verum dicitur tripliciter: scilicet ut dividitur contra falsum, contra figuram, et contra participans. Jo. lect. 5, prinº | cº 6, lect. 4, prinº. Gaudium 2. Generatio 30, 87, etc. Gratia 169. Homo 10. Honestum 8. Humilitas 15. Imago 24. Impersonale. Impugnare 2, 3. In 21. Infamia 2. Intellectus 19, 20. Jacob 10. Jejunium 15.

4 Ens est de ratione veri, non autem e converso: ideo verum non potest intelligi, non intellecto ente, sed bene e converso: non autem vero non existente 1ª q. 16, 3, 3ᵐ | 1, d. 19, q. 5, 1, 2ᵐ | 3, 4ᵐ | Verit. q. 1, 1, 3ᵐ | 5, 5ᵐ. Hypotethica. Intentio 26. Ira 83. Irreligiositas 2. Joachim. Joannes 17. Justitia 19. Latria 1. Lex 164, 166. Locus 6. Loqui 6. Lucia. Maleficium 3. Maria 33, 42. Matrimonium 118. Medium 21. Mendacium 10. Mentiri. Metaphora 8. Miraculum 34, 40, 45, etc. Mixtio 5. Mos 5. Necessitas 25. Nomen 38, 81. Nubes 1. Odium 3. Opinio 4, 5, 6, 7. Ordo 21, 27. Paulus 17. Pax 13, 22, 27, 28. Peccatum 170. Perjurium 6. Persona 43. Python 5. Pluvia 2. Poenitentia 44. Potestas 9. Praeceptum 86. Praedestinatio 55, 56. Praepositivus 1. Praevaricator 2. Processio 6. Prophetia 4, 15, 49. Propositio 4. Proprium 3. Prudentia 25, 26, 32. Reduplicatio 4. Sacerdos 25, 26. Sacramentum 33, 37. Sacrificium 20. Salvari 2. Scientia 23. Scriptura 9. Sepultura 13. Servitus 9, 11, 13. Simonia 13. Sion 2. Solus 8. Sophista. Spes 13, 14. Syllogismus 4. Tacere 3. Tempus 39. Tragoedia 2. Transcendentia. Transumptio. Tristitia 2. Unitas 4, 5. Usura 113. Usus 13. Veritas o. Virtus 225. Visio 15. Votum 61.

Vesicula. Generatio 44.

Vespasianus. Joannes 17. Titus.

Vesper causat tristitiam; quia est hora melancholiae et tenebrarum, quae contristant; sed mane laetificat; quia est hora sanguinis et lucis. Psal. 29, meº. Agnus 1. Angelus 324, etc. Cognitio 47. Daemon 20. Dies 1, 6, etc. Jejunium 18, 21. Juge. Luna 1. Sero. Ventus 2. Venus 1.

Vespertilio circa terram volat: ideo significat praeditos scientia saeculari, qui sola terrena sapiunt 1-2, q. 106, 6, 1, fi.

Vesta. Luxuria 19.

1 VESTIGIUM Trinitatis, est similitudo Creatoris, reperta in creatura, ducens confuse in cognitionem ejus 1, d. 3, q. 2, 1, o. | q. 3, c.

2 Immo nullo modo Deus est similis creaturis 1ª q. 4, 3, 4ᵐ | 1, d. 19, q. 1, 2, c. | d. 35, 4, 6ᵐ | d. 48, 1, 4ᵐ | Cg. 1, cº 29 | Verit. q. 1, 11, 1ᵐ | q. 23, 7, 11ᵐ | Poª q. 7, 7, 10ᵐ.

3 In ratione ejus sunt tria: scilicet similitudo, imperfectio, et quod per illud venitur confuse in cognitionem ejus cujus est: ideo magis proprie dicitur respectu personarum, quam respectu essentiae Dei 1, d. 3, q. 2, 1, c. | 3ᵐ.

4 Et attenditur secundum appropriata, per quae veniri potest in Trinitatem personarum 1ª q. 45, 7, 1ᵐ | 1, d. 3, q. 2, 1, 4ᵐ.

5 Tres partes ejus diversimode assignantur a diversis; quae tamen reducuntur ad principium, medium, et finem 1ª q. 5, 5, o. | q. 45, 7, o. | 1, d. 3, q, 2, 2, o. | Poª q. 9, 9, c. fi.

6 Et repraesentat causam ut causam tantum: imago autem repraesentat etiam quo ad formam causae 1ª q. 45, 7, c. | q. 93. 6, c. | 1, d. 3, q. 3, c. | Cg. 4, cº 25, fi. Filiatio 38. Investigatio 1.

7 Imago sequitur animam, secundum quod est intellectualis: vestigium autem, ut est natura creata; sicut etiam gratia; licet gratia dicatur similitudo perfecta, respectu aliarum 1, d. 3, q. 2, 3, 1ᵐ | 2ᵐ.

8 Vestigium Trinitatis est in creatura, secundum quod imitatur perfectionem Dei, seu consequitur esse perfectum 1ª q. 5, 5, o. | q. 45, 7, o. | 1, d. 3, q. 2, 2, 3, c.

9 Vestigium Trinitatis est in qualibet creatura, inquantum est creata, habens formam et ordinem, licet proprie sit tantum in individuis substantiae 1ª q. 45, 7, o. | q. 93, 6, c. | 1, d. 3, q. 2, 3, o. | Cg. 4, cº 25, fi. | Poª q. 9, 9, c. fi.

10 In corpore hominis, non tantum est similitudo vestigii, sed etiam imaginis, inquantum habet animam rationalem 3, d. 2, q. 1, a. 3, q. 1, 2ᵐ.

11 Vestigia Dei dicuntur etiam opera bonitatis ejus, in mysterio Incarnationis ostensa, inquantum per ea aperitur nobis via ad Deum 3, d. 3, q. 2, 1, 4ᵐ.

1 VESTIS Christi duplex: scilicet corpus ejus, et omnes sancti. Psal. 44, meº prinº | Psal. 50, meº.

2 Vestes sanctorum sunt ad protegendum, calefaciendum, et ornandum; et sunt alba, munda, et odorifera. Isa. 12, meº. Adoratio 24. Ambitio 3. Amictus. Baptismus 243. Benedictio 6. Caligae. Character 42.

3 Vestis ecclesiae duplex: scilicet doctrina utriusque Testamenti, et opera virtuosa. Psal. 44, fi. Aegritudo 4. Aegyptus. Casula. Chirothecae. Claritas 29. Consecratio 1. Continentia 18. Dalmatica 1. Dispensatio 17. Episcopus 13, 14. Inducre. Indumentum. Lepra 2. Lilium. Manipulus. Mitra. Ornatus o. Religio 90. Reverentia 8.

4 Character non imprimitur in datione alicujus vestis: quia vestis non significat potestatem, sed idoneitatem actus ejus 4, d. 24, q. 2, 3, 4ᵐ | q. 3, 3, c. Saccus. Sandalia. Sebastianus. Stola o.

5 Quaedam vestes sunt communes omnibus ministris ecclesiae, ut amictus, alba, et cingulum: quaedam vero sunt propriae aliquorum 4, d. 24, q. 3, 3, c. Christus 205. Succinctorium. Succingi.

6 In usu vilium, potest esse peccatum inanis gloriae et avaritiae, et virtus humilitatis, signum contemptus mundi, poenitentiae, et tristitiae 2-2, q. 169, 1, c. 2ᵐ | q. 187, 6, o. Avaritia 13.

7 Vitiosum est, quod vir vestiatur veste mulierum, vel e converso, ad lasciviam: sed potest esse sine peccato, propter aliquam necessitatem: sed prohibetur in lege veteri, propter idolatriam 1-2, q. 102, 6, 6ᵐ | 2-2, q. 169, 2, 3ᵐ.

Vetare. Lex 26. Peccatum 14. Prohibitio o. Vetitum.

Vetitum. Jejunium 21. Probibitio o. Vetare.

Vetula. Thales 2.

Vetus. Adoratio 20. Agnus 1. Angelus 447, 568, 620. Animal 81. Antiquus. Lex. Peccatum 190. Sacerdos 14.

1 VETUSTAS duplex: scilicet culpae, et poenae 3, d. 15, L. prinº.

2 Vetustas quadruplex: scilicet erroris, figurae, culpae, et poenae | Gal. prinº.

Vetustum. Consecratio 12. Vetus.

Vexatio. Redimere suam vexationem licet, juris ordine non praetermisso 2-2, q. 66, 5, 3ᵐ | q. 100, 4, 3ᵐ | 4, d. 25, q. 3, a. 2, q. 3, 2ᵐ | Opus. 63, c. 4 | c. 10. Abraham 17. Daemon 53. Furtum 8. Usura 200.

1 VIA est publica et communis. Semita vero est abbreviatio ejus, stricta, et non communis: ideo praecepta Dei sunt viae, consilia vero sunt semitae. Psal. 24, prinº | Matth. 5. Adam 70. Adoptio 21. Agens 35. Agresta. Amor 35, 45, 47, 49, 220, 275. Angelus 257, 487, 506, 522, 547. Anima 100, 262. Ars 14. Astutia 1, 3.

2 Via Dei ad nos, est justitia, charitas, Christus, et mater ejus. Psal. 17, fi. 1. Augmentum 13. Beatitudo 28, 67, etc. 117, etc. Beatus 32, 39, 40, 47. Campsoria 9. Character 12, 19. Charitas 38, 103, 117. Certitudo 23, 24. Cogitatio 9.

virtus est de fine, sed tantum habitus naturalis, scilicet synderesis 3, d. 33, q. 2, a. 4, q. 4, c.

58 Virtutes perficiunt nos ad prosequendum debite inclinationes naturales. Ideo ad quamlibet inclinationem naturalem determinatam, ordinatur aliqua specialis virtus 2-2, q. 108, 2, c. * Vituperatio 3.

59 Virtuosus delectabiliter secum conversatur, considerando in se memoriam, et propositum et spem bonorum 3, d. 29, 5, 6m.

60 Alia est virtus hominis, inquantum bonus homo, et alia inquantum bonus civis. Virt. q. 1, 10, c. | q. 2, 2, c.

61 Una et eadem virtus, potest esse in diversis potentiis 2-2, q. 56, 2, c. | q. 6, 5, c. | Verit. q. 27, 5, 18m. Anima 317. Vel 304.

62 Oppositum videtur dicere 1a q. 79, 5, c. fi. | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Verit. q. 14, 4, 7m. Christus 5.

63 Nulla virtus proprie est in corpore, sed tantum in anima 1-2, q. 55, 2, c. | q. 56, 5, 3m | Virt. q. 1, 4, c. Ut Virginitas 12.

64 Omnis virtus circa passiones, est in appetitu sensitivo 1-2, q. 56, 4, 4m | Ma. q. 4, 5, 4m | Virt. q. 1, 4, 5, c. | 6, c. | 4m | Ethi. 3, lect. 19, primo.

65 Virtus moralis non est in brutis. Virt. q. 1, 4, 12m.

66 In Deo est potissime virtus. Cg. 1, co 92 | Quol. 4, 2, o. * Amor 343. Appropriatio 12, etc.

67 Virtus Dei est infinita. Cg. 4, co 45 | Poa q. 6, 3, c. | q. 7, 7, c. | Virt. q. 5, 4, c. | Quol. 4, 2, 1m fi. | Quol. 11, 1, c. | Opus. 3, co 19.

68 Virtus Dei non potest attendi secundum unum opus ejus: quia opus non adaequat eam, sed secundum totum quod potest, quod est infinitum, sicut et virtus ejus. Quol. 4, 2, 1m fi. * Ars 24. Castitas 1, 2, 3, 4. Corpus 15.

69 Bonitas Dei continet omnes virtutes suo modo, scilicet non secundum habitum, sed ut sunt essentia ejus. Cg. 1, co 92. Accidens 111.

70 Bonitas Dei se habet ad eum sicut virtus moralis ad nos. Verit. q. 5, 1, 12m. * Deus 174, 430, etc.

71 Virtus increata non est in aliquo genere 4, d. 1, q. 1, art. 4 q. 2, 1m.

72 Oppositum videtur dicere 1a q. 3, 5, 2m | 1, d. 8, q. 4, 2, 3m | Poa q. 7, 3, 7m | q. 9, 3, 3m | Trin. 2, 4m.

73 Ubicumque est virtus Dei, ibi est essentia Dei: et Deus est sua virtus: sed neutrum convenit caelis. Poa q. 3, 7. c. fi.

74 Virtutes exemplares in Deo non sunt idem in specie cum virtutibus politicis, sed sunt super eas 3, d. 34, q. 1, 1, 6m.

75 Virtus et perfectio Dei tripliciter consideratur: scilicet secundum operationem, secundum esse et secundum naturam. Primo modo, dicitur potentia, vel omnipotentia, fundans omnes potentias operativas et in eis operans. Secundo modo, dicitur terminus, instituens et firmans omnem durationem. Tertio modo, dicitur magnitudo, implens et continens omnia 1, d. 19, 3, 1, c. * Donum 12, etc.

76 Virtutes circa actiones, et virtutes in voluntate, vel virtutes in intellectu practico vel speculativo, sine imperfectione, sunt proprie in Deo. Non autem virtutes circa passiones in bonum spirituale, nisi metaphorice. Sed virtutes circa passiones in bonum corporale, nullo modo. Nec virtutes vitae activae, ut eam perficiunt 1a q. 21, 1, 1m | 1-2, q. 61, 5, c. | 1m | 3, d. 32, 1, 5m | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, 1m | 2m | Cg. 1, co 92 | 93 | 94 | Libo 3. co 34, 4m | Virt. q. 5, 4, c. * Incarnari 18. Justitia 53, 45, etc. Natura 48. Obedientia 23. Poenitentia 22, 34. Temperantia 2. Vita 38, 41.

77 Virtutes infusae, tripliciter se habent ad Deum. Primo scilicet ut ad objectum et finem, sicut virtutes theologicae. Secundo, ut ad finem tantum, sed finem proximum, ut latria et poenitentia, proximae virtutibus theologicis. Tertio, ut ad finem remotum, ut temperantia 4, d. 14, q. 1, art. 1, q. 4, 2m.

78 Omnis virtus rei fluit ab essentia rei, vel essentiam praesupponit. Poa q. 6, 7, 4m. * Actus 117.

79 Una virtus potest oriri ex alia dupliciter: scilicet, vel per modum finis, vel effective per modum actus causando vel conservando eam, vel disponendo ad eam 2, d. 44, q. 2, 1, 6m. * Baptismus 169, etc. Bonitas 243, etc. Cornelius 3. Deus 430, etc.

80 Nulla virtus recipit speciem per hoc quod imperatur ab alia virtute 4, d. 14, q. 1, art. 1, q. 3, c. * Divitiae 6.

81 Virtus ordinata ad bonum secundum regulam rationis humanae potest causari in nobis ex actibus nostris, non autem quae secundum regulam divinam 1-2, q. 51, 2, 3, 4, o. | q. 55, 4, c. | 6m | q. 63, 2, 3, o. | q. 65, 2, c. | q. 92, 1, 1m | 2, d. 44, q. 2, 1, 6m | 2, o. | 4, c. | 3, d. 33, q. 1, art. 2, q. 2, 3, o. | 4, d. 17, q. 1, art. 3, q. 1, c. | Virt. q. 1, 8, 9, 10, o. * Aedificare o.

82 Virtutes insunt nobis a natura, secundum aptitudinem et inchoationem, non autem secundum perfectionem praeter virtutes theologicas, quae sunt totaliter ab extrinseco, scilicet a Deo 1-2, q. 51, 1, o. | q. 63, 1, o. | 2, 3m | 3, c. | q. 71, 2, 1m | q. 85, 1, c. | q. 95, 1, c. | 2-2, q. 47, 15, o. | q. 108, 2, c. | q. 123, 1, 3m | q. 141, 1, 2m | 1, d. 17, q. 1, 3, c. | 2, d. 39, q. 2, 1, b. | c. | 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 1, o. | d. 36, 1, c. | 4, d. 26, q. 1, 1, c. | Verit. q. 11, 1, c. | Ma. q. 5, 5, c. fi. | Virt. q. 1, 8, o. | Job 10, lect. 1, fi. | Matth. 4, fi. | Gal. 5, lect. 6, meo. Ethi. 2, lect. 1. * Finis 83, etc. Firmitas. Fimbria. Habitus 76.

83 Virtus infusa non causatur ex actibus nostris, sed ad eam actus nostri disponunt. Ideo per eos potest corrumpi. Virt. q. 1, 10, 17m.

84 Solus Deus est per se causa gratiae, et virtutum infusarum, sed per accidens actus nostri sunt causa, scilicet removendo prohibens 4, d. 14, q. 2, 2, 1m. * Magnanimitas 125. Poenitentia 134, etc. Suffragia 4. Verecundia 1, 6, 14.

85 Virtutes quaedam praeter theologicas, causantur in nobis a Deo immediate, ad finem supernaturalem 1-2, q. 51, 4, o. | q. 63, 3, o. | 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 3, o. | 4, d. 17, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Virt. q. 1, 9, 10, o.

86 Virtutes infusae causantur in nobis a Deo, sine nobis agentibus, non autem sine nobis consentientibus 1-2, q. 55, 4, 6m | Verit. q. 28, 3, 17m.

87 Virtus est virtus ex actu interiori, sed est determinata virtus ex actu exteriori 3, d. 9, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | 4, d. 15, q. 1, a. 1, q. 1, 3m. * Accidia 5. Actio 1, 57, 123. Actus 12, etc. 41, 171, 172, 174. Affabilitas 1, 2. Amicitia 42. Amor 95. Angelus 40, 520. Beatitudo 127, 128. Bonitas 230, etc. Charitas 3, 9, 11, etc. 46. Confessio 6, 15. Contritio 4, 7, 28.

88 Determinatio actus virtuosi ad proprium et per se objectum virtutis, est sub necessitate praecepti, sicut etiam actus virtutis: non autem ad ea quae accidentaliter et secundario se habent ad proprium et per se virtutis objectum 2-2, q. 2, 5, c. * Deus 174. Difficile 9, etc.

89 Actus virtutis et virtus, eodem nomine quandoque nominatur 2-2, q. 137, 1, 2m. * Eucharistia 271. Facilitas o. Falsitas 21. Fides 108, 130.

90 Ex hoc actus est virtuosus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honestum 2-2, q. 147, 1, c. * Finis 91, 95. Gaudium 1.

91 Virtus proprie non potest dici actus, nisi sicut habitus nominantur per actus; quia virtus semper includit respectum ad illud cujus est principium 1-2, q. 70, 1, 3m | 2, d. 27, 1, o. | 3, d. 33, q. 1, a. 3, q. 3, o. | 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 1, c. * Gloria 6.

92 Ad esse actum virtutis, sufficit quod in sui ratione implicet aliquid virtutis, licet non omnia 4, d. 15, q. 2, a. 1, q. 2, c. | q. 3, a. 1, q. 2, c. | q. 4, a. 1, q. 2, c. | d. 17, q. 3, a. 2, q. 2, c. * Gratia 5, 118, etc. Habitus 67, 71, 76. Honor 21. Incontinentia 1. Jejunium 4. Laus 5, 7. Lex 27, 45, 149, etc. Liberalitas 16. Magnanimitas 20, 22, etc. Martyrium 1, etc.

93 Actus ab illa virtute dicitur, quia secum convenit in propria ratione objecti 4, d. 15, q. 3, a. 1, q. 3, c. * Medium 16, etc. Membrum 6.

94 Ad actus virtutis vel vitii, sufficit quod possit imperari a virtute vel vitio. Verit. q. 14, 3, 2m. Meritum 3, etc. Misericordia 2. Modus 5. Munditia 1. Mutuum 3. Natura 29, 48. Negligentia 5. Obedientia 13, 15, 16, 19, 23. Operatio 16, 17, 40.

95 In quolibet actu virtutis oportet esse modum, scilicet secundum commensurationem potentiae ad objectum 3, d. 29, q. 1, 1, c. * Oratio 2, 57. Pars 31, 50. Passio 17. Pax 2. Peccatum 17. Poenitentia 2, etc. 101. Perfectio 14, 52, etc. Plantae 4. Politica 3, 4.

96 In actibus virtutum non potest esse aliquid superfluum nec diminutum, sed bene in passionibus 4, d. 17, q. 2, art. 4, q. 2, c.

97 Aliqui actus sunt aliquibus virtuosi, tamquam eis proportionati et convenientes, qui tamen aliis sunt vitiosi, tamquam eis non proportionati 1-2, q. 94, 3, 3m. * Praeceptum 74, etc. 102, etc. Prudentia 33. Ratio 45. Regula 5. Religio 38. Sacramentum 71.

98 De ratione actus virtuosi sunt quatuor: scilicet quod operans sciat, quod eligat propter bonum, et immobiliter 1-2, q. 100, q. c. | 2-2, q. 58, 1, c. | 2, d. 28, 5, 5m | 3, d. 40, 1, c. | 4, d. 17, q. 3, a. 4, c. | d. 33, q. 3, 1, 2m | Virt. q. 5, 1, c. | Ethi. 2, lect. 1, meo.

99 Actus virtutis duplex: scilicet qui est a virtute, vel qui est ad virtutem disponens seu causans 2, d. 44, q. 2, 16m | Virt. q. 1, 9, 13m. * Sacrificium 11, 15. Salvari 15. Sanctitas 4. Sanctus 1, 9. Sanguis 15. Satisfactio 1. Securitas 1.

100 Actus virtutum duplex: scilicet primus, idest, perficere animam et potentias ejus: et secundus, idest, operari cum electione. Primus est in pueris, non autem secundus, quia pueri electionem non habent semper, quia eorum operationes sunt voluntariae, et voluntas non habet necesse semper agere, etiam in adultis 2, d. 27, 1, 3m | 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 1, 3m.

101 Actus virtutis tripliciter informatur: scilicet per debitas conditiones, in ordine ad ultimum finem, et quo ad efficaciam merendi. Primo modo prudentia est forma moralium virtutum. Secundo charitas omnium. Tertio gratia. Verit. q. 27, 5, 5m.

102 Actus virtutis dupliciter dicitur: scilicet quilibet actus non habens malitiam vel defectum debitae circumstantiae: et formaliter, idest, implicans rationem et formam virtutis, scilicet medium 4, d. 15, q. 1, a. 1, q. 1, c. | Ma. q. 2, 19m | 4, 11m.

VIRTUS

1, a. 6 | Verit. q. 26, 8, 2m | Virt. q. 5, 4, 7m. * Velum 2. Virginitas 1, 2, 3, 29, 32. Vitium 10, etc.

241 Virtutes purgati animi habentes sunt immunes a passionibus inclinantibus in contrarium virtuti et ab inducentibus voluntatem, non autem a consequentibus eam. Verit. q. 26, 7, 6m | 8, 2m.

242 Actus virtutum cardinalium in beatis, erunt circa finem proprium, quem ex actibus earum meritoriis consecuti sunt 3, d. 34, q. 1, 3, 6m fi.

243 Non est accipere aliquid, in quod ordinetur humanus actus, quod non sit rectum secundum virtutem politicam, vel rectitudini ejus adversum 2, d. 40, 5.

244 Actus virtutis politicae non est indifferens, sed est de se bonus. Et si sit gratia informatus, est meritorius 2, d. 40, 5, c.

245 Virtus civilis dirigit in omnibus quae sunt corporis et quae propter corpus quaeruntur 2, d. 40, 5, c.

246 Virtus infusa est maximum bonum simpliciter. Virt. q. 1, 9, 7m. Actus 118. Apostoli 35. Aptitudo. Assumere 34.

247 Oppositum videtur dicere 1a q 6, 1, 2m | 2, o. | q. 26, 3, 1m. * Aureola 15. Bonitas 175.

248 Virtus infusa est maximum bonum simpliciter, inquantum per eam ordinatur homo ad summum bonum, scilicet ad Deum. Non autem virtus acquisita, sed est maximum bonum in genere humanorum. Virt. q. 1, 9, 7m. * Charitas 23. Cognitio 38, 39, 58. Concl usio 2, 4. Conscientia 8. Conservatio 4, 10. Consideratio 4. Contritio 4. Cooperari 4.

249 Solae virtutes infusae sunt perfecte et simpliciter virtutes 1-2, q. 65, 2, c. | 2-2, q. 23, 7, c. * Corpus 15. Corruptio 8. Creatio 29, 30. Creatura 18. Daemon 82, 83. Deus 332. Differentia 20. Difficile 8. etc. Divisio 5.

250 Sola virtus infusa est principium actus meritorii. Verit. q. 24, 14, 6m. * Aequalitas 10. Donum o. Dos 6, 7. Duratio 4. Effectus 20. Electio 4. Eleemosyna 4, etc. Error 1. Esse 19. Eucharistia 81, 121, 257. Evangelium 10.

251 Quanto virtus infusa est sufficientior, tanto magis in ipsa et cum ipsa Spiritus sanctus procedit in nobis 4, d. 14, q. 2, 1, 4m. * Exorcismus 14. Facilitas 2. Falsitas 2. Femina 3. Fides 106. Forma 58, 70. Generatio 11, 39. Gloria 22. Gratia 4, 5, 6, 8, 108, etc. 122. Habitus 13, 28. Elias 3. Humidum o. Imaginatio 9. Imago 38. Imperare 6, 7. In 24. Instans 30. Intellectus 243, 244. Judicium 7. Phantasma 7, 8.

252 Habitus virtutum infusarum respicientes voluntatem, non possunt esse informes, quia charitatem consequuntur 4, d. 17, q. 2, a. 1, q. 3, c. * Liberum 3. Lignum 3. Locus 23. Lumen 11. Luminare 3. Lux 9, 10. Memoria 9. Meritum 5.

253 Virtus infusa est multo sufficientior quam virtus acquisita. Ideo maxime Deo nos conjungit et assimilat 1, d. 24, q. 2, 1, 4m. * Miraculum 5. Perseverantia 2, etc. Pietas 10, etc. Poenitentia 136.

254 Virtus acquisita disponit ad naturam humanam, sed virtutes infusae disponunt hominem altiori modo, ad altiorem finem et altiorem naturam, scilicet ad naturam divinam participatam 1-2, q. 110, 3, c. | 2-2, q. 23, 7, c.

255 Virtutes infusae augentur per actionem Dei, acquisitae vero per actus nostros, qui etiam disponunt ad augmentum infusarum 1-2, q. 92, 1, 1m | 1, d. 17, q. 2, 3, c. | Virt. q. 1, 11, o.

256 Virtutes acquisitae sicut perficiunt hominem ad ambulandum, secundum quod congruit lumini naturalis rationis, sic virtutes infusae perficiunt hominem secundum quod congruit lumini gratiae 1-2, q. 110, 3, c.

257 Virtutes infusae non auferunt contrarias dispositiones sicut virtutes acquisitae, ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem virtutes acquisitae 1-2, q. 65, 3, 2m | 3m | 3a q. 89, 1, c. | 4, d. 14, q. 1, 2, 4m | 5m | Virt. q. 1, 10, 14m | 15m.

258 Virtutes infusae auferuntur per quodlibet unum solum peccatum mortale, non autem virtutes acquisitae 1-2, q. 63, 2, 2m | q. 65, 3, c. | q. 71, 4, c. | q. 73, 1, 2m | 2-2, q. 24, 9, 10, c. | q. 133, 1, 2m | 3, d. 31, q. 1, 1, fi. | d. 36, 5, 4m | Virt. q. 1, 1, 5m | 9, 5m | q. 2, 6, 3m | 13, a.

259 Virtus acquisita facit declinare a peccato, ut in pluribus, non autem semper. Virt. q. 1, 9, 5m | 10, 14m.

260 Per virtutes acquisitas pervenitur ad felicitatem humanam praesentis vitae, non autem ad felicitatem caelestem 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 4, c. | 2m | 4, c. | 5m | Virt. q. 1, 9, 6m | q. 5, 4, c. fi. | 3m. * Actus 118.

261 Quilibet actus disponit ad generationem virtutis acquisitae, sed non complet eam nisi ultimus actus perfectior aliis, agens in virtute omnium actuum praecedentium 2-2, q. 24, 6, 2m | 1, d. 17, q. 2, 3, c. | 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 2, 4m | 4, d. 23, q. 1, a. 2, q. 1, 3m | Virt. q. 1, 9, 11m. * Anima 15, 24.

262 Actus virtutis acquisitae, non potest esse meritorius, nisi mediante virtute infusa ut superiori. Virt. q. 1, 10, 4m. * Augmentum 10. Difficile 8, etc. Exemplum 1. Gratia 4, 6, 7. Habitus 13, 67, 75, 77. Scientia 90.

263 Finis virtutis acquisitae est bonum civile ad quod dirigit: finis vero virtutis infusae, est beatitudo caelestis 1-2, q. 63, 4, c. | 3, d. 33, q. 1, a. 2, q. 4, c. | 2m | a. 4, c. | 5m.

264 Virtus acquisita diminui potest per cessationem actus ejus, non autem virtus infusa: quia virtus acquisita dependet ab actu suo, non autem virtus infusa 2-2, q. 24, 10, o. | 1, d. 17, q. 2, 5, c.

265 Passiones inclinantes ad malum, non tolluntur totaliter per virtutes, nisi miraculose; sed modificantur plus per virtutes acquisitas, ut minus sentiantur; sed plus per virtutes infusas, ne dominentur, et infallibiliter si maneant. Virt. q. 1, 4, 7m | 10, 14m | 15m. * Usura 101, etc.

266 Virtutes morales acquisitae non manent post hanc vitam, nec virtutes infusae, quo ad actus circa propriam materiam: sed tantum quo ad actus circa finem 2-2, q. 181, 4, 1m | 3, d. 33, q. 1, 4, o. | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 3, o. | d. 50, q. 2, art. 1, q. 1, 3m.

267 Virtus naturalis est determinata ad unum, virtus autem rationalis se habet ad multa 1-2, q. 49, 4, 2m | q. 50, 1, c. | q. 55, 1, c. | 5m | 2, d. 31, q. 2, 2, 1m | 3m | 5m | 3, d. 23, q. 1, 1, c. | 1m | Virt. q. 1, 6, c. | 8, c. fi. * Abjectus. Actio 101, 106, 113, 124. Adam 37. Agens 11, 31, 49, 55, 66, 89, etc. Agere 29, 33. Animal 17, 23, 71. Ars 38, 41, 49. Ascendere 3. Assimilatio 17, 22. Baptismus 230. Bonitas 75.

268 Virtutes naturales agunt ex necessitate naturae. Ideo peccatum non potest esse in actibus earum, si sint virtutes integrae. Non autem virtutes animae agunt ex necessitate 1-2, q. 71, 4, c. | 3m. * Caelum 41, 66, etc. Calor 3. etc. Caput 1, etc. Character 14. Cognitio 39, 53. Conclusio 2, 4. Conscientia 8, 19. Conservatio 4, 10. Consideratio 4. Cooperari 4. Corpus 15, etc. Corruptio 8. Creatio 29, 30. Creatura 18. Daemon 82, 83, 116. Deus 333.

269 Virtus et potentia rei potest se extendere ad praesens et ad futurum, non autem ad praeteritum, nisi tunc virtus fuerit. Cg. 2, co 84 | 4m. * Differentia 20. Difficile 8, etc. Dispositio 32, etc. Divisio 5. Dolabrum. Dos 6, 7.

270 Virtus creata praesupponit materiam in qua operetur dupliciter: scilicet vel ut subjectum mutationis, sicut in conversionibus naturalibus, vel ut subsit termino a quo, non autem mutationis, sicut in conversione Eucharistiae 4, d. 8, q. 2, 3, 3m. * Aequalitas 10. Duratio 4. Effectus 20. Electio 4. Elementum 5, 6, 7, 19, 20, 21. Eleemosyna 4, etc. Error 1. Esse 19. Eucharistia 81, 121, 257. Evangelium 10. Exorcismus 14. Falsitas 2. Femina 3. Fides 106. Forma 58, 70. Generatio 11, 39. Gloria 22. Homo 27. Phantasma 2, 4, 6, 7, 8.

271 Quaelibet virtus completa, vel virtus instrumentalis, est complete in omnibus simul concurrentibus ad unam actionem, sed est in singulis incomplete 1a q. 76, 2. c. | 3, d. 18, 1, 5m | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 2, 5m | d. 8, q. 2, 3, 9m | Cg. 2, co 56, 2m. * Humidum o. Imaginatio 9. Imperare 6, 7. In 24. Infinitum. Instans 30. Instrumentum 11, etc. Intellectus 243. Intentio 22. Jejunium 7. Judicium 7. Liberum 3. Lignum 2. Locus 23. Lumen 9, 11. Luminare 3. Lux 9, 10. Memoria 9. Officium 2. Operatio 40. Peccatum 193, 372. Perfectio 26. Plantae 4. Puer etc. Ratio 62. Semen 6, etc. 17, etc. Sensus 2, 30. Servitus 13. Sexus 2.

272 Ad virtutem animae sufficit bene se habere ad proprium actum, non autem ad virtutem corporis, sed requiritur ordo ad virtutem animae 3, d. 33, q. 2, a. 2, q. 3, 3m | Ethi. lect. 18, prino. * Spirituale 6. Spiritus 4. Vis o.

VISIBILE

1 VIS est omne quod est principium operationis, sed virtus importat principium operationis perfectae 3, d. 23, q. 1, art. 3, q. 1, 3m. * Ablativus 1. Abortus 2. Abraham 25. Accidens 96, 122. Actus 132. Adulatio 4. Aestimativa 1. Agens 63. Amor 64, 176, 218, 260. Angelus 131, 132. Anima 105, 220, 268, 284, 285, 354, 360. Animus. Appetitus 13, 56, 59. Artificiale 7. Aurum 1. Baptismus 158. Bigamia 5. Bonitas 63. Ciminilis. Coaetio o. Cogere. Confessio 30. Conscientia 19, etc. Consuetudo 41. Contemplatio 26. Continentia 15, 16. Contrapassum. Cor 2. Difficile 7, etc. Docere 8. Dominium 12. Donum 27. Duo 3. Eleemosyna 10. Elephas 3. Enuntiatio 5. Eucharistia 121, 237. Fomes 6. Fornicatio 9. Fortitudo 55. Furtum 5, 7. Gloria 6. Habitus 41, 42, 43, 47. Honor 8. Humilitas 2, 11. Imaginativa 3. Imperare 6, etc. Infidelis 3. Juramentum 26. Justitia 32, 53. Lex 4. Liber 16, 29. Machometus. Materia 51. Matrimonium 38. Medicus 11. Militia 3. Motus 51. Necessitas 30. Non velle. Pars 49. Passio 131. Peccatum 193. Persona 42, 45. Phantasma 2, 8. Pietas 15. Pluvia 1. Poena 35, etc. Poenitentia 123. Posse 6. Praeceptum 125, 142, etc. Percipere 2. Praesumptio 1. etc. Princeps 9, etc. Processio 4, 6, 7. Promissio 3. Promulgatio 3, 5. Quiescere 3. Rapina 1, etc. Ratio 51, 56. Reduplicatio 6. Religio 44. Reptile 1. Requisita. Sacramentum 65. Sapphyrus 1. Satisfactio 4, 9, etc. Spiritus 1, 7. Sponsa 4. Stuprum o. Tribulatio 2. Tyrannus o. Unctio 14. Uti 7. Verbum 45. Virtus 212. Voluntarium 1. Vultus.

2 Vis duplex in homine, scilicet cognitiva et affectiva 1a q. 5, 4, 1m | q. 20, 1, 1m | q. 80, 1, c. 1m | 2-2, q. 26, 1, 2m | 3m.

3 Secundum jura vim vi repellere licet cum moderamine inculpatae tutelae 2-2, q. 64, 7, c. | 4, d. 31, q. 2, 1, 3m.

1 VISIBILE continet duo, scilicet colorem, et ea quae videntur in

VOLUNTAS

9 Voluntarium potest esse sine actu exteriori, et aliquando est cum actu interiori, sine actu exteriori 1-2, q. 6, 3, o. | q. 71, 5, 2m | 2, d. 35, 3, c. | 5m | Ma. q. 2, 1, 2m. * Turpitudo 1. Votum 8.

10 Quanto actus bonus est magis voluntarius, tanto est magis meritorius et laudabilis 2, d. 29, 4, c. | Ma. q. 3, 13, c. prino.

11 In non habentibus usum rationis, non est voluntarium, nec involuntarium 1-2, q. 6, 7, 3m | q. 10, 3, c.

12 Voluntarium convenit pueris et brutis. Ethi. 3, lect. 4, meo | lect. 5, prino. * Usura 84, 89. Usus 7.

13 Oppositum videtur dicere. Verit. q. 24, 2, 1m.

14 Voluntarium secundum rationem perfectam, soli naturae rationali convenit, brutis autem convenit secundum rationem imperfectam 1-2, q. 6, 2, o. | 2, d. 25, 1, 6m | 3, d. 27, q. 1, 4, 3m | Verit. q. 24, 2, 1m.

15 Voluntarium est maxime in actibus hominis, quia maxime cognoscit finem sui operis, et movet se 1-2, q. 6, 1, o.

16 Voluntarium tollitur per violentum. Est autem duplex violentum: scilicet simplex, et mixtum. Simplex quando absolute quis cogitur ad aliquid contra voluntatem suam faciendum. Violentum mixtum est, cum non absolute cogitur quis ad faciendum aliquid contra voluntatem suam, sed secundum quid, scilicet quod nisi faciat, incurrit majus damnum, sicut si non projiciuntur merces in mare navis submergitur: et ideo aliquo modo fit sponte, et aliquo modo violente, inquantum scilicet coguntur timore majoris damni 1-2, q. 6, 4, 5, 6, o. | 2a Cor. 9, lect. 1, fi.

1 VOLUNTAS est appetitus rationalis 1a q. 78, 1, 3m | q. 80, 1, o. | q. 81, 1, c. | q. 87, 4, c. | 1-2, q. 6, prino | 2, 1m | q. 8, 1, c. | q. 26, 1, c. | q. 46, 4, 1m | q. 56, 5, 1m | q. 59, 4, c. | 2-2, q. 24, 1, c. | q. 27, 1, c. | q. 58, 4, 1m | Opus. 43, co 6. * Affectio o. Amor 108. Animal 51. Appetitus 88. Ars 39, 49. Aureola 13. Charitas 54, 67, 104. Habere 2.

2 Voluntas est media inter rationem et concupiscibilem, et movetur ab utraque; scilicet a ratione in continente, et a concupiscibili, in incontinente 2-2, q. 155, 3, 2m. * Habitus 2. Honestum 4. Infinitum 20. Intellectus 191, etc. Intelligentia 2. Irascibilis 1. Justitia 37, 38, 66, 69. Liberum 4, etc. Poenitentia 1, 18, etc. 37. Praedestinatio 17.

3 Voluntas est rationalis per participationem 1-2, q. 56, 6, 2m | q. 59, 4, 2m | q. 61, 2, c. fi. | 2m | 2-2, q. 58, 4, 3m | 3, d. 17, art. 1, q. 2, c. | d. 33, q. 2, a. 4, q. 3, 1m.

4 Immo voluntas est rationalis per essentiam 3, d. 23, q. 1, art. 3, q. 1, c. | d. 27, q. 2, a. 3, q. 1, 1m.

5 Forma voluntatis, est objectum ejus. Virt. q. 2, 3, c. * Processio 55.

6 Volitum principale, est causa finalis voluntatis distinctae realiter ab eo, et non aliter, nisi secundum modum significandi, non autem volitum secundarium. Verit. q. 23, 1, 3m. * Ratio 16.

7 Tendere in finem accidit voluntati, secundum quod est distans a fine. Sed operationem habere circa finem, est ei essentiale 1, d. 45, 1, 2m.

8 Voluntas humana potest aliquid velle ex judicio rationis, non sequendo passionem appetitus sensitivi 1a q. 111, 2, 3m | q. 115, 4, c. fi. | 1-2, q. 10, 3, o.

9 Voluntas antecedens et secundum quid, potius est velleitas, quam absoluta voluntas 1a q. 19, 6, 1m fi. | 3, d. 31, q. 2, a. 3, q. 2, 3m.

10 Voluntas non excluditur a vita contemplativa, nec amor, sicut nec intellectus a vita activa 3, d. 27, q. 1, 4, 4m | Verit. q. 22, 11, 11m.

11 Voluntas dicitur tripliciter: scilicet potentia, actus, et objectum 2, d. 39, q. 1, 1, c. | d. 41, L. fi. | d. 44, L. prino | q. 1, 1, 3m | 3, d. 17, a. 1, q. 1, 3m.

12 Voluntas duplex: scilicet voluntas ut natura, et voluntas ut voluntas, idest voluntas deliberata 1a q. 83, 3, 4, o. | 3, d. 17, a. 1, q. 3, c. | 1m. * Character 16, 17. Datio 16. Defectus 12. Delectatio 205. Deus 257. Difficile 4, 5.

13 Voluntas ut natura, et voluntas deliberata, non differunt essentialiter secundum potentias, sed ut consequuntur cognitionem naturalem, et cognitionem per inquisitionem 1a q. 83, 4, o. | 3a q. 18, 3, c. | 1m | 2, d. 39, q. 2, 2, 2m | 3, d. 17, a. 1, q. 1, c. c. | 1m. * Imago 9, 27, 28, 29. Legislator 2.

14 Voluntas ut voluntas, est ad utrumlibet; sed voluntas ut natura, vult aliquid naturaliter et determinate 1a q. 41, 2, c. | 1-2, q. 10, 1, o. | Verit. q. 22, 5, 6, o. | Ma. q. 16, 4, 5m. * Libertas 4, etc.

15 Voluntas duplex: scilicet voluntas rationis, et voluntas sensualitatis 2, d. 39, q. 2, 2, 1m | 3, d. 17, a. 1, q. 2, o.

16 Alia est voluntas rationis, naturaliter tendens in bonum, et alia voluntas sensualitatis, naturaliter tendens in malum hominis inquantum homo 2, d. 39, q. 2, 2, 1m | 3, d. 17, a. 1, q. 2, o. * Liberum o.

17 Voluntas hominis duplex: scilicet voluntas naturalis qua appetit bonum secundum se homini inquantum est homo, et voluntas deliberata, scilicet de bono propter aliud 1a q. 41, 2, 3m | 3a q. 18, 1, 3m | 3, o. | 4, 5, c. | q. 21, 3, c. | 1, d. 48, 4, c. | 2, d. 24, q. 3, 1, c. | d. 39, q. 2, 1, c. | 3, d. 17, art. 2, q. 3, o. * Memoria 7.

VOLUNTAS

18 Voluntas triplex: scilicet accedens, concomitans, et antecedens 1-2, q. 5, 7, c. | 1, d. 6, 2, c.

19 Regula voluntatis humanae duplex: scilicet una propinqua et homogenea, idest ipsa humana ratio, alia vero remota et heterogenea, idest prima regula, scilicet lex aeterna, quae est quasi ratio Dei 1-2, q. 21, 1, c. | q. 71, 6, c. Meritum 36, 38, 88.

20 Voluntas potest comparari ad aliquid tripliciter: scilicet ut potentia ad objectum, ut principium ad rationem principiandi, et ut principium ad principiatum 1, d. 6, 2, c. | d. 13, 3, 4m. * Necessitas 31.

21 Aliquid esse, vel aliquid fieri voluntate, contingit dupliciter: scilicet vel voluntate concomitante, vel voluntate ut principio 1a q. 41, 2, c.

22 Aliquis vult aliquid tripliciter: scilicet appetitu naturali, voluntate electionis, et ut in causa 2-2, q. 30, 1, c.

23 Aliquid potest esse volitum nunc et non prius dupliciter: scilicet vel quia incipit esse bonum, vel quia incipit esse cognitum 1a q. 19, 7, c.

24 Id quo aliquis vult bonum vel malum, potest dici tripliciter: scilicet sensualitas inclinans in malum et ratio in bonum; potentia volitiva, et actus ejus. Primo et tertio modo differunt id quo aliquis vult bonum et quo vult malum, sed secundo modo sunt idem 2, d. 39, q. 2, 2, o.

25 Objectum voluntatis est bonum 1a q. 48, 5, c. | q. 59, 2, c. | 2m | 3m | q. 105, 4, c. | q. 106, 2, c. | 1-2, q. 1, 6, c. | q. 5, 8, c. | q. 8, 1, o. | 2, c. | q. 9, 2, c. | q. 10, 2, c. | q. 20, 1, c. | q. 60, 1, 1m | 1, d. 48, 2, c. | 1m | 2, d. 3, q. 3, 2m | d. 21, q. 1, 3, c. | d. 24, q. 1, 3, 3m | d. 25, 1, 2m | 2, c. | d. 38, L. meo | d. 39, q. 1, 2, c. | 3, d. 4, q. 1, art. 1, q. 2, 1m | d. 17, a. 1, q. 3, c. | 3m | 4m | d. 27, q. 1, 4, c. | d. 33, q. 2, art. 2, q. 1, 3m | 4, d. 49, q. 1, art. 3, q. 1, 1m | Cg. 1, co 72, 5m | 6m | Libo 2, co 23, fi. | 24, 1m | Libo 3, co 3, 5m | 6m | 16, fi. | 26, 1m | Poa q. 3, 15, 5m | Ma. q. 6, c. | 6m | Virt. q. 1, 5, c. | Quol. 5, 10, c. Amor 222, infra.

26 Objectum voluntatis est bonum universale 1a q. 59, 4, c. | q. 80, 2, 2m | q. 82, 4, c. | 1m | 1-2, q. 105, 4, c. | 1 2, q. 1, 2, 3m | q. 2, 7, 8, c. | q. 9, 1, c. | 3m | 3, 6, c. | q. 10, 1, c. | 3m | 2-2, q. 24, 1, c. | q. 25, 2, c. | 3a q. 19, 3, c. | Cg. 3, co 23, 9m | Verit. q. 24, 7, c. | q. 25, 1, c. | 3, c. | 1m | Ma. q. 8, 3, c. | q. 16, 8, c. fi. | Virt. q. 4, 2, c. | 1m. * Accidens 68. Actus 149. Amor 28, 89, 107, 163, 187, 198, 209, 210, 283. Appetitus 69. Artifex 4. Amor 222, infra.

27 Objectum voluntatis est bonum apprehensum 1a q. 80, 2, c. 1m | q. 82, 3, 2m | 4, c. | 1-2, q. 8, 1, o. | q. 13, 5, 2m | q. 19, 1, 3m | 3, o. | 5, 10, c. | q. 20, 1, 1m | q. 27, 2, o. | q. 76, 1, 3m | 2-2, q. 4, 7, c. | q. 7, 1, c. | 2, 1m | q. 8, 4, c. | q. 82, 3, c. | 1, d. 48, 4, c. | 2, d. 39, q. 3, 3, c. | Cg. 1, co 72 | 74, prino | 81, 2m | 95, 2m | Libo 2, co 24, 1m | 27, 1m | Libo 3, co 26, fi. | 85, 1m | 2m | 88, 1m | 107, 6m | 7m | Verit. q. 22, 9, 6m | Poa q. 2, 3, 3m | q. 10, 2, c. fi. Ma. q. 3, 3, c. prino | Virt. q. 1, 5, 2m | 6, c. | 8, 13m | q. 2, 3, 12m | Quol. 3, 27, c. * Beatitudo 104, 105.

28 Voluntas naturaliter fertur in bonum secundum rationem. Virt. q. 1, 5, c. | 1m | 2m. Bonitas 180. * Coactio 4, etc. Cognitio 54. Continentia 14, 15, 17. Damnatio 16. Dolor 11. Eucharistia 214.

29 Bonum et finis est objectum voluntatis 1-2, q. 1, 1, c. | 2, 3m | 3, c. | q. 5, 4, 3m | q. 11, 1, c. | 2-2, q. 4, 1, 3, c. | I, d. 3, q. 4, 1, 6m | 2, d. 40, 1, c. | Cg. 1, co 72, 5m | Libo 3, prino | co 9, 1m | 109 | Libo 4, co 19, 1m | Virt. q. 2, 3, c. prino | Quol. 8, 19, c. prino. Appetitus 26, infra. * Finis 40. Furtum 10.

30 Voluntas potest velle aliquid in ordine ad aliud, quia fertur in suum objectum consequenter ad apprehensionem rationis 2-2, q. 58, 4, 2m. * Gratia 52.

31 Finis est objectum voluntatis 1a q. 48, 1, 2m | 1-2, q. 1, 1, 2m | q. 7, 4, c. | q. 9, 3, c. | q. 18, 6, 7, c. | q. 19, 2, 1m | q. 20, 1, c. | q. 72, 1, 1m | 3, c. fi. | q. 73, 6, c. | 2-2, q. 8, 8, c. | q. 23, 8, c. | q. 110, 1, c. | q. 122, 2, c. | q. 180, 1, c. | 1, d. 45, 2, 1m | 3, c. fi. | Cg. 1, co 72, 5m. * Ignorantia 3, 4, 15, etc. Implere.

32 Bonum in communi, ultimus finis, et omne naturale volenti, est volitum naturaliter 1-2, q. 10, 1, o. | 2-2, q. 34, 1, c. | Cg. 3, co 109 | Verit. q. 22, 5, 6, c. | q. 24, 7, 8, c. | Ma. q. 2, 3, 2m | q. 6, c. fi. | q. 16, 4, 5m. * Injustitia 7. Intentio 16. Mendacium 1, 2, 4. Miseria 4. Poena 17, etc. 33, etc. Possessio 9. Praelatio 22.

33 Cujuslibet voluntatis volitum est duplex: scilicet principale, idest finis, et secundarium, idest ea quae sunt ad finem. Sed volitum principale est causa finalis voluntatis distinctae realiter ab eo, non aliter nisi secundum modum significandi, non autem volitum secundarium 1-2, q. 8, 2, 3, o. | I, d. 45, 2, 1m | 2, d. 24, q. 1, 3, 3m | Verit. q. 22, 9m | q. 23, 1, 3m | 4, c.

34 Bonum et malum sunt objectum voluntatis. Primum quidem ad prosequendum, secundum autem ad fugiendum 1a q. 20, 1, c.

VOTUM

VOTUM

Z

APPENDIX

monstruosorum animalium. Job 40, lect. 2, prin° | Isa. 23, fi. | c° 34, fi.

39 Daemon est caput omnium malorum, non influxu interiori, sed gubernatione exteriori, inquantum avertuntur a Deo 3ª q. 8, 7, 8, o.

40 Daemon et antichristus, sunt tantum unum caput malorum, quia antichristus dicitur caput quia in eo erit plenissime malitia diaboli 3ª q. 8, 8, 1m.

41 Daemones meruerunt beatitudinem, sed statim praebuerunt impedimentum ejus 1ª q. 63, 5, 4m | 6, o.

42 Omnes daemones simul peccaverunt. Et tanto gravius, quanto superiores 1ª q. 63, 8, 1m | 3m | 2-2, q. 24, 3, 3m | 2, d. 6, 1, 4m | 2, c.

43 In omnibus quae agunt daemones propria voluntate, peccant mortaliter 1ª q. 64, 2, 5m | 1-2, q. 89, 4, o. | 2, d. 7, q. 1, 2, o. | Verit. q. 24, 11, c. | Ma. q. 7, 9. 3m.

44 In peccatis daemonum duae tantum causae concurrunt: scilicet inclinatio habitualis in peccatum et falsa aestimatio de particulari eligibili. Verit. q. 24, 10, c. fi.

45 Peccatum daemonis durat adhuc secundum appetitum, non autem aestimationem 1ª q. 64, 2, 3m | Opus. 3, c° 179. * Avaritia 8.

46 Peccatum primum daemonum fuit, quia daemon voluit bonum simpliciter, non sequendo regulam divinam. Ma. q. 16, 2, o. | 3, c. fi.

47 Primum peccatum Adae, vel daemonum, non fuit blasphemia in Spiritum sanctum, licet potuerit esse 2-2, q. 163, 4, 3m | 2, 43, 6, o. Blasphemia 12.

48 Omnia peccata sunt in daemonibus secundum reatum, sed tantum spiritualia secundum affectum 1ª q. 63, 2, o. * Aequalitas 17. Empyreum. Haeresis 34.

49 In daemonibus non fuit labor, nec taedium, nec accidiae peccatum 1ª q. 63, 2, 2m | 2, d. 5, q. 1, 3, 3m. * Lucifer.

50 In daemonibus non sunt proprie nisi duo peccata, scilicet superbia et invidia 1ª q. 63, 2, o. | Cg. 3, c° 109 | Jo. 7, lect. 6, prin°.

51 Immo in daemonibus est odium et peccatum in Spiritum sanctum et multae aliae deformitates peccatorum 2, d. 43, 6, 6m | Cg. 3, c° 109. Blasphemia 12. * Miles 8. Naturales 18. Odium 17. Omissio 14, 15, 16. Peccatum 85. Synderesis 9.

52 Daemones non afficiuntur peccato carnali, sed tentant ex invidia 1ª q. 63, 2, 1m | 2m | Cg. 3, c° 109, fi | Job 40, lect. 2, me°.

53 Daemon tentavit primos parentes, ex invidia 1ª q. 63, 2, o. | 1, d. 21, q. 2, 1, 1m.

54 Daemon non potuisset tentare hominem in statu innocentiae, suggestione interiori, quia per hanc immutatur phantasia 2-2, q. 165, 2, 2m.

55 Daemon tentans primos parentes promiserat Adae quod sciret bonum et malum, sed non solvit promissum 2-2, q. 163, 2, o. | Isa. 7, lect. 2 | 2ª Cor. 11, lect. fi.

56 Daemon tentans primos parentes, non potuit sumere formam quam voluit, sed tantum serpentis 2 2, q. 165, 2, 3m | 2, d. 21, q. 2, 1, c. | 3m | Verit. q. 18, 6, 4m | Job 40.

57 Tentare ad nocendum, est proprium daemonum. Sed mundus et caro tentant instrumentaliter. Deus autem tentat, faciendo sciri virtutem tentati 1ª q. 114, 2, o. | 2-2, q. 97, 2, c. | 2, d. 21, q. 1, 1, o. | Opus. 7, c° 7 | Psal. 25, prin° | 1ª Thess. 3, me° | Hebr. 4, fi. | c° 11, lect. 4, fi.

58 Impugnatio daemonum, est ex malitia eorum, scilicet ex superbia et invidia; sed ordinatio ejus est a Deo 1ª q. 64, 4, c. | q. 114, 1, o.

59 Daemones dupliciter impugnant homines, scilicet instigando ad peccatum et puniendo. Secundo modo mittuntur a Deo, non autem primo modo 1ª q. 114, 1, 1m. * Aqua 19, etc. Baptismus 77, 78. Damnatio 5, 6, 16, 55. Eucharistia 273, etc.

60 Tentatio daemonum non semper est peccatum, quia vitari non potest, sicut vitari potest tentatio carnis. Ideo tentatio carnis sine peccato esse non potest, ut patet per Glossam 1-2, q. 80, 3, 3m | 3ª q. 41, 1, 3m | 2, d. 21, q. 1, 2, o. | 4, d. 49, q. 5, a. 3, q. 1, 2m | Ma. q. 7, 6, 8m | q. 11, 1, 2m | Quol. 4, 21, o. | Hebr. 4, fi. * Excaecatio. Haeresis 49. Homo 37.

61 Immo tentatio carnis, sive primus motus ejus, non semper est peccatum 2, d. 21, q. 3, 2, o. | d. 41, q. 2, 1, 5m | 3, d. 39, q. 2, 1, 4m | Quol. 4, 21, o. * Honor 36. Idolatria 1, 4, 9.

62 Daemones maxime gaudent de peccato luxuriae, propter difficultatem evadendi 1-2, q. 73, 5, 2m | Job 40, lect. 2, me°.

63 Omnia peccata sunt ex suggestione daemonum indirecte, non autem directe 1ª q. 63, 2, c. | q. 114, 3, o. | 1-2, q. 80, 4, o. | 3ª q. 8, 7, 2m | Ma. q. 3, 5, o. * Lucia. Lupus. Maria 62. Mulier 6, 7. Peccatum 41, 42, 43, 99. 130, 205.

64 Daemones non sunt causa peccatorum nostrorum, nisi indirecte, scilicet persuadendo, vel proponendo aliquod appetibile 1-2, q. 75, 8, o. | q. 80, 1, o. | 3ª q. 8, 7, o. | Ma. q. 3, 3, 4, o. | Quol. 3, 8, c.

65 Daemon potest impedire usum rationis, si permittatur. Ideo potest sufficienter impellere in actum peccati, non autem in peccatum 1-2, q. 80, 3, o. | Ma. q. 3, 3, 9m | 4, c. | q. 16, 11, 10m | 12, 10m. Daemon 104. Lucia. * Praedicare 11. Primi 1.

66 Daemones inducunt ad peccatum, interius operando, scilicet in phantasiam et in appetitum sensitivum tantum 1-2, q. 80, 2, o. | Ma. q. 3, 4, o. | q. 16, 11, o. | Quol. 3, 8, c.

67 Daemon non statim tentat hominem spiritualem de gravibus peccatis 3ª q. 41, 4, c. * Tentare 8, 14, etc.

68 Daemones victoriam habent in tribus generibus hominum, scilicet superbis, voluptuosis et deditis curis saeculi, vel instabilibus. Job 40, lect. 2, fi.

69 Daemones victi, non cessant a tentatione aliorum nec ejusdem semper, sed ad tempus 1ª q. 114, 5, o. | 2, d. 6, 5, o.

70 Remedium semper est paratum hominibus contra daemones ex passione Christi et tempore antichristi 3ª q. 49, 2, 2m | 3m.

71 Homo contra daemones habet triplex remedium: scilicet liberum arbitrium, angelos et Deum 2, d. 11, L. 1.

72 Daemones fingunt se esse animas defunctorum, ut inducant in errorem. Vel etiam divina dispensatione apparent animae defunctorum. Nam secundum Augustinum, non est absurdum, credere aliqua dispensatione permissum fuisse, ut non dominante arte magica vel potentia, sed dispensatione occulta quae Phytonissam et Saulem latebat, se ostenderet spiritus justi aspectibus regis, divina eum sententia percussurus. Vel non vere spiritus Samuelis a requie sua excitatus est, sed aliquod phantasma et illusio imaginaria, diaboli machinationibus facta, quam Scriptura Samuelem appellat, sicut solent imagines, rerum suarum nominibus appellari 1ª q. 89, 8, 2m | q. 117, 4, 2m 2-2, q. 95, 4, 2m | e- 174, 5, 4m | Ma. q. 16, 1, c. * Abstractio 13. Adorare 5, etc. Adoratio 27, 30. Angelus 457. Apparere 11. Ars 23.

73 Daemones possunt aliquibus corporibus alligari, per nigromantiam, potestate daemonum superiorum. Cg. 4, c° 90 | Anima. 21, c. fi. | Quol. 2, 13, c. fi. | Quol. 3, 23, c. fi. | Opus. 3, c° 184. * Artificiale 7. Balaam. Diana.

74 Quae fiunt per artem daemonis praeter viam naturae, non sunt diuturna 3, d. 21, q. 2, a. 1. q. 2, 4m.

75 Non licet habere familiaritatem cum daemone, nec requirere veritatem ab eo ad cognitionem occultorum, quia est apostasia a fide, secundum Augustinum 2-2, q. 90, 2, 3, o. | q. 95, o. | q. 96, o. | 2, d. 7, q. 3, 2, o. | 4, d. 34, 3, 3m | Ma. q. 7, 9, 4m | Job 4, fi. | c° 40, fi. | Isa. 3, lect. 4, fi. Divinatio 7, etc. 15, c. * Fascinatio. Fides 71, 72.

76 Daemon veritatem dicit, ut decipiat 1ª q. 64, 2, 5m. * Gentilis 3. Gigas. Homo 37. Incantatio. Jacobus 5.

77 Daemones faciunt aliquas levitates, ut sint familiares hominibus, quos conantur decipere 1ª q. 89, 4, 3m | 1-2, q. 89, 4, 3m | Ma. q. 7, 9, 4m. * Leviathan. Loqui 6, 7. Ludificatio. Luxuria 19. Magi 7, etc.

78 Quaerere aliquid a daemone sponte occurrente licet, propter utilitatem aliorum, maxime quando virtute divina compelli potest ad dicendum vera, sicut Christus fecit. Nam, ut Beda dicit, non velut inscius Dominus inquirit, sed ut confessa peste quam tolerabat virtus curentis gratius emicaret. Et sicut Jacobus, et Simon et Judas fecerunt. Non autem licet daemonem invocare ad cognitionem occultorum, inquirendo ab ipso 2-2, q. 90, 3, b. | q. 95, 4, 1m | 3m | q. 96, 2, 3m fi. * Miraculum 43.

79 Invocantes daemonem, peccant mortaliter et sunt apostatae a fide, secundum Augustinum, propter pactum initum cum daemone, tacite vel expresse, vel verbotenus si invocatio intersit, vel facto aliquo etiam si sacrificia desint 2-2, q. 96, 2, 3m fi. | 2, d. 7, q. 3, 2, o. | Isa. 3, lect. 4, fi. * Missio 28. Ovis 2. Paulus 19. Pax 11.

80 Daemones invocati per mendacia et vana veniunt, ut faciant ea credi. Po² q. 6, 10, c. fi. | 8m. * Resistere 6.

81 Daemones alliciuntur diversis generibus herbarum, animalium, carminum et rituum, ut signis; non autem ut rebus 1ª q. 115, 5, 3m | 2-2, q. 95, 2, 2m | q. 96, 2, o. | Po² q. 6, 10, c. | 6m. * Reverentia 11. Scientia 84. Societas 4.

82 Daemones vocati sub certa constellatione, veniunt licet non subsint caelis, nec alicui virtuti corporali, ut ducant in errorem, vel quia coguntur a superioribus daemonibus 1ª q. 115, 5, o. | 2, d. 7, q. 3, 1, 4m | 2, 3m | Po² q. 6, 3, c. | 10, o. * Sors 5. Superstitio 4, etc.

83 Daemones vocati sub certa constellatione, veniunt, quia sciunt illius virtutem juvare ad effectum requisitum 1ª q. 115, 5, 2m | 2, d. 7, q. 3, 1, 4m.

84 Daemones plus vexant lunaticos in augmento lunae, ut eam infament, et quia tunc cerebrum est sic dispositum per lunam 1ª q. 115, 5, 1m | Po² q. 6, 10, 7m.

85 Daemones ad invocationem virtutis divinae veniunt, ne omnino credantur exclusi a divina justitia. Po² q. 6, 10, 5m.

86 Daemones maxime anhelant ad hoc, ut eis exhibeatur cultus divinus 2-2, q. 85, 2, 3m | 1ª Cor. 12, lect. 1, prin°.

87 Deus comminatur captivitatem et dispersionem iis qui attendunt, qui hoc ad cultum daemonum faciebant 4, d. 21, q. 3, a. 1, q. 1, 1m.

88 Deus non est in daemone, nec in peccatore simpliciter, sed ut est creatura, vel addendo, per essentiam, praesentiam et potentiam 1a q. 8, 1, 4m | 1, d. 37, q. 1, 5m.

89 Daemones vocati a virginibus veniunt, ut ducant homines in opinionem suae divinitatis, quasi munditiam ament. Poa q. 6, 10, 4m.

90 Daemones possunt cogi dupliciter: scilicet virtute superiori, idest a Deo et ab angelis, et hominibus sanctis; et illectione. Poa q. 6, 10, c.

91 Potestas daemonis non est major potestate hominis, quo ad actus liberi arbitrii, nec quaelibet potestas major homine potest movere voluntatem hominis, sed solus Deus sufficienter 1a q. 105, 4, o. | 1-2, q. 80, 3, 1m | 2, e. 21, q. 1, 2, 1m. * Adjurare 5, etc.

92 Daemon accipit potestatem in homine, et in omni quod venit in usum ejus, propter peccatum ejus 4, d. 6, q. 3, a. 3, q. 1, c. | d. 34, 3, 1m | 3m | d. 47, q. 1, a. 2, q. 4, c. * Angelus 577, 488. Anima 158, 160. Antichristus 1, 2. Apparere 11. Apprehensio 5. Artificiale 7.

93 Daemon habet potestatem aliquam in homine, ex hoc quod subditur peccato originali, vel actuali 3a q. 71, 2, c. | 1m. * Damnatio 5, 6, 16, etc. 55.

94 Daemones non habent tantam potestatem nocendi corporaliter et spiritualiter in pueris baptizatis, quantam in non baptizatis 4, d. 4, q. 3, a. 1, q. 2, c. Energumenus. * Debitum 26. Excommunicatio 7. Exorcismus 7, 8, 11, 12, 14. Phantasia 6.

95 Nullus ante passionem Christi potuit evadere manus daemonum, quin descenderet ad infernum 3a q. 49, 2, 2m | 5, 1m | q. 52, 5, 2m | 6, 2m. * Gentilis 3. Gigas. Haeresis 49. Homo 37. Honor 36. Incubus. Magi 7, etc. Maleficium o. Mediator 1.

96 Daemon inhabitat hominem peccantem mortaliter, non secundum essentiam intra mentem, sed per effectum suae malitiae. Cg. 4, co 18, fi. | Quol. 3, 8, o. | Jo. 13, lect. 4, fi. * Miraculum 41, 43, etc. Missio 23. Nocere 9. Passio 110, 125.

97 Daemon etiam nunc potest Deo permittente homines tentare quantum ad animam et vexare quantum ad corpus 3a q. 49, 2, 2m.

98 Idem daemon potest recipere semen viri et transfundere in mulierem et generabitur homo qui erit filius viri, et non daemonis, sicut et aliarum rerum semen assumptum, secundum Augustinum 1a q. 51, 3, 6m | 2, d. 8, a. 4, q. 2, c. | Poa q. 6, 3, c. fi. | 8, 5m | 6m | 7m | Job 40, lect. 2, meo. Incubus. Gigantes. * Peccatum 134, 205. Potestas 17, 19. Proximus 1. Punitio 4. Purgatorium 5.

99 Daemones non permittuntur facere omnia quae possunt naturaliter nec datur eis potestas faciendi aliquid supernaturaliter 3a q. 29, 1, 3m | q. 75, 4, c. | 3m | 2, d. 21, q. 2, 1, c. | Poa q. 6, 5, c. | Ma. q. 16, 9, o. | 11, 10m | Job lect. 2, fi. | lect. 3, fi. * Resistere 6.

100 Immo uxor Lot secundum aliquos, mutata est in statuam salis, mediantibus daemonibus. Ma. q. 16, 9, 3m.

101 Etsi daemones animam alicujus sancti evocare non possunt, neque agere ad agendum aliud, potest tamen hoc fieri divina virtute, ut dum daemon consulitur, ipse Deus per suum nuntium veritatem enuntiet, sicut per Eliam respondit 2-2, q. 172, 6, 1m | q. 174, 5, 4m.

102 Si uxor Lot mutata est in statuam salis mediantibus daemonibus, hoc tamen fuit virtute Dei. Ma. q. 16, 9, 3m | 1a Thess. 4, lect. 2. * Servitus 14. Superstitio 4, etc.

103 Daemones non possunt transformare homines in bestias, etiam quo ad figuram, secundum rei veritatem, nisi per phantasticam apparentiam. Ma. q. 16, 9, 2m | 3m.

104 Daemones frequenter apparent in figuris bestiarum, quae designent conditiones eorum, ex providentia et permissione Dei, sicut in figura serpentis, cum esset in daemone decipiendi cupiditas secundum Augustinum 2-2, q. 165, 2, 3m | Job 41, lect. 1, prino | Isa. 13, fi. | co 34, fi.

105 Potestas duplex daemonis: scilicet quae sufficienter impellit in actum peccati, sed non in peccatum, et qua trahit ad supplicium 1 2, q. 80, 3, o. | Ma. q. 3, 4, c. | q. 16, 11, 10m | 12, 10 | Opus. 60, co 28. Daemon 65.

106 Circa potestatem daemonis, quam in homines exercebat, tria possunt considerari: scilicet primum ex parte hominis, aliud ex parte Dei, tertium ex parte daemonis. Opus. 60, co 18.

107 Daemones non possunt producere effectus qui non sunt in potestate alicujus virtutis naturalis activae, ut suscitare mortuos et hujusmodi, nisi in praestigio 1a q. 91, 2, 1m | 3m | q. 114, 4, c. | 2m.

108 Daemones possunt vere naturales effectus producere, sed mediantibus agentibus naturalibus 1a q. 114, 4, c. | 2m | q. 115, 5, 1m | q. 117, 3, c. | 2, d. 7, q. 3, 1, o. | d. 8, art. 4, q. 2, c. | Cg. 3, co 103 | Poa q. 6, 5, o. | Ma. q. 16, 9, o. | 1a Tim. 4, lect. 1, fi.

109 Omnia quae visibiliter fiunt in hoc mundo, possunt fieri per daemones, non quidem per solam virtutum propriam, sed mediantibus activis naturalibus. Ma. q. 16, 9, 1m.

110 Daemones nullam formam possunt influere in materiam nisi mediante agente naturali, sed solus Deus 1a q. 91, 2, c. | q. 105, 1, 1m | q. 114, 4, c. | 2m | 2, d. 7, q. 3, 1, c. | d. 8, 2. c. | Cg. 3, co 103 | Poa q. 6, 3, o. | 5, c. | Ma. q. 16, 9, o.

111 Daemon potest dupliciter facere aliquid apparere aliud quam sit: scilicet immutando alicujus phantasiam interius et alios corporeos sensus, vel exterius aliquod corpus formando 1a q. 114, 4, 2m | 2, d. 8, 5, 4m | 6m | Poa q. 6, 5, c. fi. | Ma. q. 16, 9, 2m | 3m | 11, o. | Gal. 3, lect. 1, prino | co 34, fi.

112 Daemonum monstra in desertis plurimum apparent. Job 14, lect. 2, prino | co 40 | Isa. 13, fi.

113 Motus localis quem causant daemones in corporibus, non reducitur in motum caelestem 2, d. 7, q. 3, 1, 3m | Ma. q. 16, 1, 6m.

114 Pluvia et venti et quaecumque solo motu locali fiunt, possunt causari a daemonibus 1-2, q. 80, 2, c. | Ma. q. 16, 9, 1m Job lect. 3, fi.

115 Daemones non possunt movere caelum. Cg. 3, co 108, prino | Ma. q. 16, 9, 7m | 10, c. | 4m.

116 Daemones non possunt movere totam terram. Ma. q. 16, 9, 8m.

117 Christus sufficienter probavit quadrupliciter quod expelleret daemones per virtutem Dei et non per virtutem daemonum: Primo per hoc quod Satanas contra seipsum non dividitur. Secundo exemplo aliorum qui daemonia ejiciebant per spiritum Dei. Tertio quia daemonium expellere non posset, nisi ipsum vicisset virtute divina. Quarto quia nulla convenientia in operibus nec in effectu erat sibi et Satanae, cum Satanas dispergeret quos Christus colligebat 3a q. 43, 2, 3m.

118 Christus permisit daemones intrare porcos et affligere illum quem liberavit, triplici ratione: scilicet ut instruat magnitudinem nocumenti daemonum qui hominibus insidiantur: ut omnes discerent, quod nec adversus porcos audent aliquid facere, nisi ipse concesserit: et ut ostenderet quam graviora in illos homines operati essent quam in illos porcos, nisi essent divina providentia adjuti 3a q. 44, 1, 4m.

119 Daemones superiores expellunt inferiores corporaliter, non autem a dominio animae. Sed Christus utroque modo expellit utrosque 3a q. 43, 2, 3m. * Angelus 17, etc. 252, 280, etc. 474, etc. 586, 588. Anima 158, 160. Aqua 19, 20, 22. Assistere 3, 4, 5. Eucharistia 273.

120 Hominibus datur potestas expellendi daemones, quo ad nocumentum corporis, non autem animae, scilicet peccatum et servitutem 4, d. 5, q. 1, a. 3, q. 1, 3m. * Exorcismus 8, 9, 10, 11. Exhufflatio. Fides 71, 72. Haeresis 49, 50, 52, 124, etc. Jacobus 3.

121 Daemones dicuntur ligari, quando impediuntur agere quae naturaliter possunt, et solvi quando permittuntur. Poa q. 6, 5, c. * Infernus 1, 2, 3.

122 Locus daemonum triplex: scilicet aer; terra et infernus 2, d. 6, 3, o. Infernus 2. * Maledicere 5. Miraculum 36, 56. Paulus 19.

123 Locus duplex debetur daemonibus: scilicet aer caliginosus, causa exercitandi homines usque ad diem judicii, et infernus, ratione poenae 1a q. 64, 4, o. | 4, d. 45, q. 1, 3, c. | 4m | d. 47, q. 1, a. 3, q. 4, 2m. * Potestas 17, 19. Purgatorium 5. Satan.

124 Daemones ubicumque sint, habent semper secum infernum, nec diminuitur poena eorum ex recessu 1a q. 64, 4, 3m | 2, d. 6, 3, 6m | 4, d. 44, q. 3, a. 3, q. 3, 8m | d. 45, q. 1, a. 1, q. 3, 3m | Anima. 21, 16m | Opus. 3, co 184, fi. * Stridor.

125 Poena daemonum in nullo mitigatur per potestatem puniendi alios 1a q. 109, 2, 3m | 2, d. 6, 3, 4m | 4, 4m | 4, d. 47, q. 1, a. 2, q. 4, o.

126 Poena accidentalis daemonum crescit usque ad diem judicii tantum, non autem poena essentialis 2, d. 7, q. 1, 2, 5m | 4, d. 49, L. prino | d. 50, q. 2, art. 1, q. 6, o. * Christus 218.

127 Immo poena daemonum et aliorum damnatorum, secundum Origenem terminabitur 1a q. 64, 2, c. Haeresis 54, 55, 127. Nocere 9.

Daemoniaci nesciunt quid loquantur, quando daemon loquitur in eis, sicut nec serpens quo diabolus tentavit Evam, nec asina qua angelus loquutus est ad Balaam 2-2, q. 165, 2, 1m. * Daemon 84, 118, etc. Eucharistia 211. Haeresis 108. Homo 37. Phytou 4.

1 DEFINITIO dicitur terminus, quia rem totaliter includit, nihil rei est extra cui non conveniat, nec aliquid est intra cui conveniat. Meta. 5, lect. prino 19, b. | Periher. lect. 4, prino. Finis 19. * Causa 53, 56, 57, 82. Demonstratio 12. Esse 76.

2 Definitio quid rei est quando res concipitur per aliquam formam in ipsa re respondens ei per omnia. Cg. 3, co 49 | Verit. q. 2, 1, c. fi. | q. 3, 2, 4m | Poa q. 7, 5, c. fi. * Forma 11. Habere 3. Interpretatio 3. Ratio 4, 12, 35, 145. Veritas 2, 23.

3 Definitio quid nominis, importat quasi expositionem significationis nominis, non tamen semper indicat essentiam, quia definita non semper habent eam 2, d. 32, 2, 1m.

4 Definitio includit principia speciei, non autem individui 1a q. 29, 2, 3m.

5 Quaelibet bona definitio ducit in cognitionem propriorum accidentium. Anima. lect. 1, fi. | Lect. 9, meo | Lect. 11, fi.

6 Definitio non potest esse falsa, nisi per accidens, scilicet ratione duplicis compositionis 1a q. 17, 3, o. | q. 58, 5, c. | q. 85, 6, c. | 1, d. 16, q. 5, 1, 7m | Cg. 1, co 59, 2m | Verit. q. 1, 3, 12, c. | Meta. 5, lect. fi. | Libo 6, lect. 4, fi. | Libo 9, lect. fi. meo | Anima. 3, lect. 11, fi.

7 Definitio logici, dicitur formalis, quia considerat genus secun-

dum suum solum formale, sed physicus et metaphysicus considerat secundum totum. Trin. 14, o. | Anima. lect. 2, me°.

8 Doctores et philosophi negligunt modum definitionis, et tangentes principia praetermittunt formam syllogismi, ponentes ea ex quibus syllogismus formari potest 2-2, q. 4, 1, c. | 3, d. 23, q. 2, 1, c. | d. 12, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | Verit. q. 14, 2, c.

9 Definitio duplex: scilicet quid rei, et quid nominis 2, d. 32, 2, 1m | Verit. q. 2, 1, c. fi. | 9m | q. 3, 2, 4m. * Baptismus 34, etc. 86, 156.

10 Definitio triplex: scilicet materialis, idest per materiam, vel per causam inferiorem: formalis, idest per formam, vel per causam superiorem: et tota demonstratio, sola positione differens 1, d. 1, L. me° | 2, d. 9, 1, 1m | 4, d. 3, a. 1, q. 1, c. | Phy. 2, fi. | Lib° 3, lect. 4, prin° | Anima. 2, lect. 1, prin° | Lect. 3, prin°. | Poster. lect. 16, me° | Lib° 2, lect. 7, prin° | Lect. 8, prin° | fi. * Bonitas 61, 241, 242. Charitas 51.

11 Cum demonstratur causa per effectum, necesse est uti effectu, loco definitionis causae 1a q. 1, 7, 1m | q. 2, 2, 2m.

12 Oppositum videtur dicere. Trin. 25, c. * Contritio 1, etc. Melius 2.

13 Definitio triplex: scilicet cum materia tantum, cum materia et forma, et cum forma tantum. Prima est naturalis, sed plus secunda, non autem tertia, sed est logicalis. Meta. 6, lect. 1, me° | Lib° 8, lect. 2, fi. | Anima. lect. 2, fi. Metaphysica 2.

14 Unius rei est tantum una definitio perfectissima, scilicet per diversas causas, vel proprietates 1-2, q. 55, 4, c. | 1, d. 1, L. me° | 2, d. 27, 2, 9m | 3, d. 23, q. 2, 1, 8m | 14, q. 1, a. 1, q. 6, 6m | d. 15, q. 1, a. 1, q. 3, 5m | d. 17, q. 3, a. 2, q. 1, 4m | Phy. 2, lect. 16, me°.

15 Definitio est una per se, quia differentia advenit generi per se, ut forma materiae. Meta. 7, lect. 12, o. | Poster. 2, lect. 5, fi. | Periher. lect. 8, me°.

16 Definitio per causam finalem, est formalior aliis 2, d. 9 | 1, 4m. Verit. q. 14, 5, c. | Poster. 2, lect. 8, prin°. * Addere 12, 15.

17 Oppositum videtur dicere, quia definitio finem et causam agentem, cum sint quaedam extrinseca, non comprehendit. Meta. 7, lect. 17, me°. * Analogia 20, 21. Animal 2, 6. Baptismus 31, etc. 86, 156.

18 In omnibus quae sunt propter finem, definitio per causam finalem est ratio definitionis per causam materialem, et probans eam 2, d. 9, 1, 1m | Poster. lect. 4, prin° | lect. 16, me°. * Acqualitas 2, 3, 6, 19, 20. Benedictus 5. Bonitas 71, 241, 242. Causa 53, 56, 67, 82. Desiderium 13, 14. Dici 2. Differentia 9, 11. Difficile 8. Dimensio 4. Distinctio 17, etc. Divisio 1, 3, 4, 9. Duellum. Elementum 29.

19 Instrumentum definitur per finem suum, scilicet per usum ejus. Phy. 2, fi. | Periher. lect. 7, prin°. * Aestimativa 3, 4. Esse 76, 77. Exclusio 5.

20 Ea quae ponuntur in definitione in recto, non sunt partes definitionis, idest rei per definitionem significatae, sicut nec definiti 1, d. 25, 1, 2m prin° | Meta. 7, lect. 9, fi. * Finis 6, 15, 18. 19, 98, 108. Haeresis 3. Habitus 15.

21 Unumquodque definitur et denominatur, secundum illud quod convenit ei primo et per se, non autem per illud quod convenit ei per aliud 3a q. 60, 4, 1m.

22 Materia communis ponitur in definitione speciei, non autem materia individualis 1a q. 29, 2, 3m | q. 75, 4, c. | q. 85, 1, 2m | Quol. 2, 4, c. | 1m | Opus. 30 | Meta. 7, lect. 9, me° c. | Phy. 2, lect. 5, me° b. | Lect. 13, fi. | Lib. 11, lect. 7, me°. * Homo 3, 6, 8. Interpretatio 3. Per se 2, 8.

23 Omnia animalia definiuntur cum materia et motu, et qualitatibus sensibilibus. Meta. 6, lect. 1, me° | lib° 7, lect. 9.

24 Definitio naturalium significat formam et materiam 1a q. 29, 2, 3m | q. 75, 4, c. | q. 85, 1, 2m | Quol. 21, c. | Opus. 30 | Meta. 7, lect. 9, me° | Lib° 8, lect. 3, prin°. * Persona 10, etc. Prudentia 71. Punctus 1.

25 Formae definiuntur ex additione materiae, et accidentia ex additione subjecti, sine quibus neutrum habet esse perfectum. Opus. 30, lect. 10 | Meta. 7, lect. 4, me° | Lect. 9, fi. | Anima. 2, lect. 1, me°. * Scientia 110. Theologia 23. Totum 5, Virtus 24, etc. 37, 92.

26 Definitio dicitur dari per additamenta, quando datur per aliquid quod est extra essentiam definiti. Quol. 9, 5, 1m.

27 Principale in definitione, oportet esse ex parte formae, licet ibi sint aliquae partes materiales in obliquo. Meta. 5, lect. 2, prin°.

28 Esse non potest poni in definitione alicujus generis nec speciei. Quol. 9, 2, 3, c. | Quol. 9, 5, 2m | Meta. 8, fi.

29 Immo unumquodque definitur, secundum quod habet esse 2, d. 35, 2, 1m. * Unitas 1, etc. 27, 31, 36.

30 In definitione ponitur aliquid dupliciter: scilicet explicite, idest in actu, et implicite sive in potentia. Poa q. 8, 4, 3m | Anima. 1, 5, 10m.

31 Nomina intentionum quandoque ponuntur in definitione rerum quando nomina non sunt imposita rebus, ut in definitione personae 1a q. 29, 1, 3m | 1, d. 25, 1, 8m | Poa q. 9, 2, 5m.

32 In definitione formarum aliquando ponitur subjectum ut informe, sicut cum dicitur, motus est actus existentis in potentia, et aliquando formatum sicut cum dicitur, motus est actus mobilis, vel lumen est actus lucidi. Et hoc modo dicitur anima actus corporis organici physici, quia anima facit ipsum esse corpus organicum, sicut lumen facit aliquid esse lucidum. Anima. 1, 15m | Anima. 2, lect. 1.

33 In definitione accidentis, non debet poni nisi per se subjectum ejus 2, d. 27, 2, 3. Accidens 5, etc. 24, 25. Infra.

34 Proprium est accidentis, definiri per additamenta: ideo habet essentiam incompletam 2, d. 35, 2, 1m | Quol. 2, 4, c. | Quol. 9, 5, 1m | Opus. 30, lect. 3 | Lect. 10. Meta. 7, lect. 4, o. | Poster. lect. 2, prin°. * Accidentia 5, etc. 24, 25. Actus 98. Bestialitas 1, Campsoria 1, 2. Character 5. Confessio 13, etc. Contingens 3. Continuum 1. Contrarium 18, 25. Contritio 1. Corporeitas 2. Corruptio 14.

35 Accidens aliter definitur quam substantia: scilicet per subjectum, quod est extra essentiam ejus 2, d. 35, 2, 1m | Poa q. 8, 4, 5m. * Creatio 3, etc. 8, etc. Debilitatio. Derisio 2. Deus 52. Dos 1, 10. Ens 1, 20, 22. Error 5. Esse 65, etc. 81, etc. Essentia 1.

36 Negationes et privationes habent modum definitionis incompletissimum, quasi expositionem significationis nominis. Non tamen indicant essentiam, quia non habent 2, d. 35, 2, 1m. * Aeternitas 1, etc. Fides 1, etc. Fieri 18. Filiatio 17. Finis 26, 39, etc. Forma 11, 117. Fortitudo 3. Fructus 1, 7. Fruitio 6. Fundamentum 1. Generatio 71. Genus 4, 43. Gratia 52. Habitus 9, 10, 15, 59.

37 Corpus organicum non potest definiri nisi per animam, nec aliqua pars animalis nisi per operationem ejus, et per animam. Meta. 7, lect, 10, prin°. * Haeresis 4. Homo 6. Idea 1, etc. Ignorantia 7. Imaginativa 1. Imago 4, etc. Imitatio. In 27.

38 Sola species definitur. Opus. 3, c° 26 | Meta. 5, lect. 4, fi. | Lect. 8, fi. | Lib° 7, lect. 3, fi. | Lect. 1, prin°. * Incommunicabilitas. Individuum 1, etc. 28, 31. Indivisibile 2. Infidelitas 2. Infinitum 13. Infirmitas 3. Ingenium 4. Ingratitudo 5.

39 Singulare non definitur 1a q. 29, 1, 1m | Meta. 7, lect. 10, me°. | Lect. 11, prin° | fi. | Lect. 15, o. | Hypostasis 3. Instrumentum 4. Intellectus 32, 57, 61, 134, etc. 200. Intentio Ira. 36, 64, 65, 66. Judicium 28. Jus 2.

40 Nomen pertinens ad communem rationem singularitatis, definiri potest, ut persona et hujusmodi 1a q. 29, 1, 1m | Poa q. 9, 2, 1m.

41 Nihil perfecte definitur, nisi substantia 2, d. 35, 2, 1m | Meta. 7, lect. 3, 4, o. | Anima. 2, lect. 1, prin°. | Poster. 2, lect. 2, me° | Lect. 6, fi. * Justitia 17, 18, 51, etc. 80. Latria 3, 6. Lex 4, 91, 156, 160. Libertas 2. Liberum 11. Locus 4. Lumen 3, 4.

42 Ens per accidens non definitur nisi secundum quid. Verit. q. 16, 1, 8m | Meta. 7, lect. 3, o. * Lux 25. Magnanimitas 24. Maledicere 1, 2. Malum 6, 19, 57. Martyrium 4. Materia 10, 16, 32, 34. Matrimonium 1, etc. 71. Medium 17. Melius 2.

43 Unumquodque definiri potest logice loquendo, per causas intrinsecas et extrinsecas rei; sed Metaphysice loquendo per intrinsecas tantum. Meta. 7, lect. 13, me° | Lect. 17, me°. * Mendacium 7. Mensura 14. Meritum 9, etc. Metaphysica 2, etc.

44 Definitio et scientia sunt tantum entium, non secundum modum rei, sed secundum modum intellectus 1a q. 41, 3, 3m. * Metaphora 1, 2. Miraculum 5, 44, 45. Misericordia 2, 9, 16. Missio 1, etc. Motus 1, etc. 16, 32, etc. Mutum 1, 2, 3, etc. Natura 11, 37. Naturale 19.

45 Definitio et definitum, sunt idem re, et differunt ratione 1, d. 25, 1, 2m | d. 25, 1, 2m. * Necessitas 9, 30. Nocere 3, 2, 4. Nomen 1, etc. 19, 23, etc. Non ens 2. Notio 1, 4, 7. Notum 1. Numerus 23, 25. Obedientia 7, 13, 29, 12. Objectum 9, etc. Observantia 3.

46 Definitio et definitum, secundum rem significatam per utrumque, sunt idem, non autem quo ad suas intentiones 1, d. 25, 1, 2m. * Odium 8. Omissio 1, 6, 9. Opinio 5. Oppositio 1, 19. Oratio 16. Ordo 1, 34. Pars 7, 8, 42, 46, 50. Participare 1, 3, 4.

47 Partes materiales sunt priores definito, quia materia est pars essentiae rei 3, d. 2, q. 2, a. 1, q. 3, c. | Meta. 7, lect. 9, me°.

48 Immo principia materialia, in quae resolvitur definitio et definitum, sicut compositum per ea sunt posteriora definito. Phy. 2, lect. 5, fi. * Particulare. Passio 3, 8, etc. Pater 5. Patientia 3. Pax 3, 5, 7. Peccatum 1, etc. 52, etc. Poena 17, etc. Poenitentia 1, etc. Perfectio 33, 47. Per se 8. Persona 7, 8, 10, 11. Pollutio 3. Potentia 3, 6.

49 Unum et idem respectu diversorum est materiale et formale, sicut partes definitionis respectu definiti se habent ut formale, sed respectu definitionis ut materiale, et una pars respectu alterius, sicut genus respectu differentiae. Phy. 2, lect. 5, fi. * Praeceptum 1, etc. 57, 85, 110. Praedestinatio 1, etc. 19, 36. Praedicamentum 6. Praedicari 1, etc. 12, 41. Primitiae 2. Quantitas 5, 6. Sacramentum 1, etc. Satisfactio 2. Substantia 9, etc. Theologia 23. Totum 1. Veritas 1, etc. 23. Virtus 24, etc. Vitiositas.

50 Partes rei vel definitionis, sunt prius notae quam totum vel definitum. Sed ut partes, est e converso 1ª q. 85, 2, 2m | 3m | Phy. lect. 1, fi. * Unitas 1, etc. 27, 34, 36. Usura 5, etc. 19, etc. 32, 37, 38, 42, 45, 47, 58, 62, 88, 90, 92, 93, 98, 100, 125, 144, 146, 147. Usus 1, etc. 17, 18. Uti 2, etc.

51 Partes speciei sunt de definitione totius, quod etiam est de definitione partium materiae. Trin. 9, c. | Meta. 5, lect. 19, fi. | Lib° 7, lect. 11, prin° | Phy. 2, lect. 5, fi. | Cae. prin°. * Forma 40.

Fari. Fatum 2. Prophetia 8, 9.

Foeditas. Foetor. Putredo. Turpitudo o. Uxor 20.

Foedus. Christus datus est in foedus quadruplex: scilicet in foedus conservandae salutis, explendae promissionis, divinae dilectionis, et cessaturae legis. Isa. 42, fi. Circumcisio 11. Fallere. Pactum o. Peccatum o. 424.

Ebenus. Ignis 10.

Ebion. Haeresis 87, 88.

Eliseus maledixit pueros zelo Dei, non autem livore vindictae, sicut etiam Elias occidit centum viros 2-2, q. 108, 1, 4m | Ma. 12, 3, 10m.

Hilaritas est intensio gaudii prorumpentis exterius, secundum immutationem vultus 3, d. 26, q. 1, 3, c. Verit. q. 26, 4, 5m. Delectatio 109.

Homogeneum. Accidens 2, 8. Mensura 8, etc. Pars 19, 39, 40. Totum 8. Voluntas 19.

Horatius. Virtus 41.

Moechia. Luxuria 2. Praeceptum 34, 41.

Moenia. Rahab 2.

Mopsuestenus. Haeresis 100.

Necromantia. Daemon 37. Divinatio 14. Illusio. Loqui. Luxuria 19. Magi 1, 6, et.

Paedagogus. Baptismus 147. Conscientia 5. Lex 112.

Passio 85. Praescientia.

Pendere. Latro 3. Suspensio o.

Penetratio. Amor 255, 258. Contemplatio 6. Intellectus 297. Puer 3. Seraphim 5. Subtilitas o. Unctio 3.

Praedefinitio. Necessitas 10.

Praedestinatio. Dolor.

Saevitia. Accusatio 24. Clementia 1, 2, 11, 12. Crudelitas. Leo 2. Lupus. Remissio. Severitas. Vindicatio 2.

INDEX

LOCORUM OMNIUM S. SCRIPTURAE EXPLICATORUM

SECUNDUM LIBRORUM ORDINEM

Auctoritates ex libro Geneseos.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XXVII.

CAPUT XXVIII.

CAPUT XXIX.

CAPUT XXX.

CAPUT XXXI.

CAPUT XXXII.

CAPUT XXXIII.

CAPUT XXXV.

CAPUT XXXVII.

CAPUT XXXVIII.

CAPUT XXXIX.

CAPUT XL.

CAPUT XLI.

CAPUT XLII.

CAPUT XLIII.

CAPUT XLIV.

CAPUT XLV.

CAPUT XLVI.

CAPUT XLVII.

CAPUT XLVIII.

CAPUT XLIX.

CAPUT L.

Auctoritates ex libro Exodi.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

CAPUT XXIII.

CAPUT XXIV.

CAPUT XXV.

CAPUT XXVI.

CAPUT XXVII.

CAPUT XXVIII.

CAPUT XXIX.

CAPUT XXX.

CAPUT XXXI.

CAPUT XXXII.

CAPUT XXXIII.

CAPUT XXXIV.

CAPUT XXXV.

CAPUT XXXVI.

CAPUT XXXVII.

CAPUT XXXVIII.

CAPUT XXXIX.

CAPUT XL.

Auctoritates ex libro Levitici.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

CAPUT XXIII.

CAPUT XXIV.

CAPUT XXV.

6 Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram 1-2, q. 105, 3, 3m | 2-2, q. 78, 1, o. | 3, d. 37, 6, o. | 4, d. 33, q. 2, a. 2, q. 2, c. | Ma. q. 13, 4, o. | Quol. 3, q. 7, 2, o.
7 Computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit, et quod reliquum est reddet emptori, sicque recipiet possessionem suam 2-2, q. 78, 2, 6m.
8 Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus, non eum opprimes servitute famulorum, etc. 1-2, q. 105, 4, 1m | 4m.

CAPUT XXVI.

1 Ego Dominus Deus vester. Gen. 17, 5a. — Non facietis vobis idolum et sculptile, etc. Exod. 20, 3a. — Custodite sabbata mea, ibidem 13a.
2 Si in praeceptis meis ambulaveritis, etc. usque fi. 1-2, q. 91, 5, c. | q. 99, 6, o. | q. 104, 10, 1m | q. 107, 1, 2m | 3, d. 40, a. 4, q. 1, c. | 1m | Matth. 3 | Rom. 10, lect. 2, meo.
3 Comedetis vetustissima veterum, et vetera novis supervenientibus projicietis. Galat. prino. Ephes. 2, lect. 5.
4 Non abjiciet vos anima mea 1a q. 3, 2, 1m | q. 19, 11, c.
5 Respiciam vos. Exod. 2, 6a. — Ambulabo inter vos. Gen. 3, 13a | 2a Cor. 6, fi.
6 Ponam tabernaculum meum in medio vestri... meus 2a Cor. 6. fi.
7 Vos eritis populus meus. Exod. 19, 3a. — Visitabo vos. Exod. 4, 13a. — Ponam faciem meam contra vos. Gen. 3, 14a.
8 Addam correctiones vestras septuplum, propter peccata vestra. Gen. 3, 21a | Exod. 20, 7a.
9 Ego quoque contra vos adversus incedam. Gen. 3, 13a. — In furore contrario. Exod. 4, 5a. — Abominabitur vos, ibidem.
10 Donec erubescat incircumcisa mens eorum. Jer. 4, 3a. — Recordabor foederis mei. Gen. 8, 1a.
11 Propter peccata patrum suorum et sua affligentur. Exod. 20, 7a. — Donec confiteantur iniquitates suas, et majorum suorum 4, d. 17, q. 3, a. 1, q. 2, 5, o. | a. 2, q. 2, 1m | d. 21, q. 2, 3, o. | d. 22, q. 2, a. 3, q. 2, 3m.

CAPUT XXVII.

1 Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1a.
2 Animal quod immolari potest Domino, si quis voverit... mutari non potest 2-2, q. 88, 10, 1m | 4, d, 38, q. 1, a. 4, q. 3, 2m.
3 Sanctum erit et consecratum Domino. Exod. 3, 4a. — Primogenita Domini sunt. Exod. 13, 2a. — Omnes decimae Domini sunt etc. Exod. 22, 12a.

Auctoritates ex libro Numeri.

CAPUT I.

1 Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1a.
2 Tollite summam universae congregationis filiorum Israel, etc. usque fi. 2-2, q. 108, 4, 1m | 2, d. 33, q. 1, 2, 5m | 4, d. 14, L. fi. | d. 46, q. 2, a. 2, q. 2, 3m.
3 Meum est omne primogenitum. Exod. 13, 2a. — Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1a.

CAPUT II.

1 Ad orientem 2-2, q. 84, 3, 3m

CAPUT III.

1 Applica tibi tribum Levi. Matth. 9.

CAPUT IV.

1 Pollutusque est. Levit. 5, 2a.

CAPUT V.

1 Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1a. — Eliciant de castris omnem leprosum, et qui semine fluit, pollutusque est super mortuo. Levit. 5, 2a.
2 Confitebuntur peccatum suum. Levit. 26, 11a. — Reddent ipsum caput. Levit. 6, 2a. — Et quintam partem desuper ei in quem peccaverit, ibidem 3a.
3 Sin autem non fuisset qui recipiat, dabunt Domino, et erit sacerdotis 2-2, q. 62, 5, 3m | 4, d. 15, q. 1, a. 5, q. 4, 1m | 2m.
4 Omnes primitiae quas offerunt filii Israel, ad sacerdotem pertinebunt. Exod. 22, 13a.
5 Vir cujus uxor erraverit, maritumque contemnens dormierit cum altero viro, etc. usque fi. 1-2, q. 105, 4, 9m | 2-2, q. 154, 6, 2m | 2, d. 18, q. 1, 3, c.
6 Non fundet super eam oleum nec imponet thus, quia sacrificium zelotypiae est, et oblatio investigans adulterium 1-2, q. 105, 4, 9m | q. 102, 3, 3, 14m.
7 Det te Dominus in maledictionem, etc. Gen. 3, 21a.
8 Putrescat femur tuum, et tumens uterus tuus dirumpatur 2, d. 18, q. 1, 3, c. | 1-2, q. 103, 2, 3m.

CAPUT VI.

1 Vir sive mulier, cum fecerit votum ut sanctificetur, et voluerit se Domino consecrare, etc. usque fi. 4, d. 24, q. 3, a. 1, q. 1, 2m | 2-2, q. 186, 6, b.
2 Offeret duos turtures vel duos pullos columbae. Levit. 5a. — Deprecabitur pro eo, quia peccavit. Levit. 4, 4a. — Sanctificabit et consecrabitur. Exod. 30, 4a.
3 Dies priores irriti fient. Gen. 17, 13a. — Quam polluta est sanctificatio ejus. Ezech. 18, 6a. — Agnum immaculatum. Levit. 3, 3a.
4 Panum azymorum. Exod. 12, 7a. | Et absque fermento, ibidem 8a. — Sic benedicetis filiis Israel. Gen. 35a.
5 Deus custodiat te 1a q. 113, 1, 2m | 2, d. 11, q. 1, 1, 1m | 2m.
6 Ostendat Dominus faciem suam tibi. Gen. 3, 14a | Exod. 33, 4a, 8a. — Convertat Dominus vultum suum ad te, ibidem. — Et misereatur tui. Exod. 22, 11a.
7 Deus det tibi pacem. Hebr. 13, lect. 3 | 2a Cor. fi.

CAPUT VII.

1 Moyses unxit et sanctificavit tabernaculum cum omnibus vasis suis, altare, et omnia vasa ejus. Exod. 30, 4a.
2 Capita familiarum 1-2, q. 84, 3, 4, o. | 3a q. 8, 1, 8, c. | 3, d. 13, q. 2, 1, c. | Verit. q. 29, 4, c. | Ma. q. 8, 1, c. | 1a Cor. lect. 5, prino.
3 De propitiatorio quod erat super arcam testimonii. Exod. 25, 3a, 6a. — Inter duos Cherubim, ibidem.

CAPUT VIII.

1 Cum posueris septem lucernas, candelabrum in australi parte erigatur... nascebantur. Exod. 25, 7a. — Juxta exemplum quod ostendit Dominus Moysi. Exod. 26, 2a.
2 Tolle levitas de medio filiorum Israel et purificabis eos, etc. usque fi. Exod. 29, 1a. — Ut depraeceris pro eis. Levit. 4, 4a.
3 Mea sunt omnia primogenita. Exod. 13, 2a.

CAPUT IX.

1 Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1a. — Faciant filii Israel Phase, etc. usque indigenae. Exod. 12, 2a etc.
2 Operuit illud nubes. Exod. 19, 5a. — A vespere autem super tentorium erat quasi species ignis usque mane. Exod. 3, 1a.

CAPUT X.

1 Fac tibi duas tubas argenteas ductiles, etc. usque fi. 4, d. 43, a. 2, q. 2, c. fi. | Isa. 58, fi. | 1a Thes. 4.
2 Capita multitudinis, supra 7, 2a. — Legitimum sempiternum. Gen. 17, 11a. — Erit recordatio vestri coram Domino Deo vestro. Gen. 8, 1a. — Ego Dominus Deus vester. Gen. 17, 5a.
3 Nubes Domini erat super eos. Exod. 19, 7a. — Surge Domine. Gen. 3, 13a. — Revertere Domine, ibidem. — Qui oderunt te. Exod. 20, 8a. — A facie tua. Gen. 3, 14a.

CAPUT XI.

1 Cum audisset Deus. Exod. 2, 4a. — Iratus est. Exod. 4, 5a. — Accensus est ignis Domini. Exod. 3, 1a. — Ara nostra arida. Gen. 46, 2a.
2 Erat autem manna quasi seme coriandri... paritur, et manna. Exod. 16, 4a. — Pro qua jurasti. Gen. 22, 8a. — Descendam. Gen. 3, 13a.
3 Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel quos tu nosti quod sene populi sint ac magistri. Exod. 18, 4a.

ibidem. — Occidat unusquisque proximum suum. Gen. 22, 2ª 4ª.

2 Phinees... perfodit ambos, scilicet virum et mulierem in locis genitalibus 2-2, q. 60, 6, 2m.

3 Quia zelo meo commotus est. Exod. 20, 6ª. — Pactum sacerdotii sempiternum. Gen. 17, 11ª.

CAPUT XXVI.

1 Dixit Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1ª. — Numerate omnem summam filiorum Israel, usque fi. supra 1, 2ª.

2 In seditione Core, supra 16, 5ª.

CAPUT XXVII.

1 Homo cum mortuus fuisset absque filio, ad filiam ejus transibit haereditas... sicut 1-2, q. 105, 2, 2m.

2 Lege perpetua. Gen. 17, 11ª. — Dixit Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1ª.

CAPUT XXVIII.

1 Odoris suavissimi Domino. Gen. 8, 7ª. — Omnia immaculata offeretis Domino. Levit. 3, 3ª.

2 Haec sunt sacrificia quae offerre debetis, etc. usque fi. cº 29. Levit. 23, 1ª.

3 Agnos duos quotidie in holocaustum sempiternum, unum offeretis mane, et alterum ad vesperum... die 1-2, q. 102, 4, 10m | 3, q. 23, 3, 3m | Hebr. 10, lect. 1, prinº.

4 In holocaustum sempiternum. Gen. 17, 11ª. — Mense primo quartadecima die mensis Phase Domini erit. Exod. 12, 2ª.

5 Et quintadecima die solemnitatis, ibidem 5ª. — Septem dies vocentur azymis, ibidem 7ª. — Omne opus servire non facietis in eo. Exod. 20, 14ª.

6 Dies septimus celeberrimus et sanctus erit vobis. Levit. 23, 4ª.

7 Dies etiam primitivorum, etc. usque fi. ibidem 8ª.

CAPUT XXIX.

1 Mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis, ibidem 1ª. — Quia dies clangoris est et tubarum, ibidem.

2 Decima dies mensis hujus septimi erit vobis sancta, atque venerabilis, etc. Levit. 16, 5ª. — Quintadecima dies mensis septimi, etc. usque fi. Levit. 23, 12ª.

3 Die octavo qui est celeberrimus, etc. usque fi. Levit. 23, 13ª.

CAPUT XXX.

1 Si quis virorum votum Domino voverit... implebit 2-2, q. 88, 3, o. | q. 189, 3, c. | 4, d. 38, q. 1, a. 3, q. 1, o. | q. 3, 1m | Quol. 3, q. 5, 2, c. | q. 7, 1, c. | Quol. 9, vel 10, q. 5, 3, c. | 1m | Opus. 17, cº 12 | Opus. 18, cº 13, fi.

2 Mulier si quippiam voverit, etc. usque fi. 2-2, q. 88, 8, o. | 9, c. | 2m | q. 89, 9, 3m | q. 189, 5, o. | 4, d. 32, 4, o. | d. 38, q. 1, a. 1, q. 3, o. | Opus. 17, cº 12 | cº 13, 10m. — Obligavit animam suam. Gen. 46, 2ª.

CAPUT XXXI.

1 Ulciscere prius filios Israel de Madianitis 2-2, q. 108, 1, o. | 3, c. | q. 158, 1, c. | 3m | 2, c. | 3, b. | 3ª q. 15, 9, c. | 3, d. 33, q. 3, a. 4, q. 1, 4m | 4, d. 14, q. 1, a. 3, q. 1, 3m | Ma. q. 12, 1, c. | 8m | 14m | 3, 5m | Rom. 12, lect. 3, cº 13 | Hebr. 10.

2 Vasa quoque sancta. Exod. 30, 4ª. — Et tubas ad clangendum, supra 10, 1ª.

3 Ergo cunctos interficite, quidquid generis masculini etiam in parvulis. Gen. 6, 9ª.

4 Qui hominem occiderit, vel occisum tetigerit... intrabitis, supra 19, 3ª | Levit. 5, 2ª.

5 Quia primitiae Domino sunt. Exod. 22, 13ª. — Unam animam ex quingentis. Gen. 47, 2ª. — Et quinquagesimum caput, ibidem.

CAPUT XXXII.

1 Erat illis in jumentis infinita subjecta, supra 20, 4ª. — Iratus Dominus, etc. Exod. 4, 5. — Augeretis furorem Domini, ibidem.

2 Juravit Dominus. Gen. 22, 8ª — Ipsi impleverunt voluntatem meam 3ª q. 18, 5, c. | 2m | 1, d. 48, 2, 3m.

CAPUT XXXIII.

1 In manu excelsa. Gen. 3, 14ª. — In diis eorum. Exod. 7, 1ª.

CAPUT XXXIV.

1 Et in possessionem vobis sorte ceciderit. Act. 1, 9ª.

CAPUT XXXV.

1 Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1ª.

2 Si quis ferro percusserit et mortuus fuerit... reus erit. Exod. 20, 19ª.

3 Cognatus occisi statim ut invenerit homicidam interficiet 31, 1ª.

4 Homicida a casu maneat in civitate confugii, usque quo sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est moriatur 3ª q. 49, 5, c. fi. | 1-2, q. 105, 2, 10m.

5 Haec sempiterna erunt. Gen. 17, 11ª. — Ad unius testimonium nullus condemnabitur. Deuter. 19, 5ª.

6 Me commorante vobiscum, supra 14, 1ª. — Ego sum Dominus qui habito inter filios Israel. Rom. 8, 50ª.

CAPUT XXXVI.

1 Ut filiabus Salphaat... dares possessionem debitam Patri 1ª q. 21, 1, 3m | Levit. 26, 2ª.

2 Omnes viri ducent uxores de tribu et cognatione sua et cunctae feminae... separatae sunt 1-2, q. 105, 2, 2m | 4, d. 30, q. 2, a. 1, q. 3, 4m | 3ª q. 31, 2, 2m | Hebr. 7, lect. 3.

Auctoritates ex libro Deuteronomii.

CAPUT I.

1 Dominus Deus noster. Gen. 7, 5ª. — Loquutus. Exod. 6, 1ª — Juravit Dominus. Gen. 22, 8ª.

2 Et semini eorum. Gen. 13, 4ª. — Estis hodie sicut stellae caeli plurimi. Gen. 15, 2ª.

3 Deus addat ad hunc numerum multa millia 1ª q. 23, 7, 1m 4, d. 14, L. | Verit. q. 6, 4, 1m.

4 Et benedicat vobis. Gen. 35ª. — Date ex vobis viros sapientes et gnaros, quorum conversatio sit probata, etc. Exod. 18, 4ª.

5 Quod justum est judicate. Levit. 19, 15ª.

6 Nec accipietis cujusquam personam 1ª q. 23, 5, 3m | 1-2, q. 97, 4, 2m | q. 98, 4, 2m | q. 106, 3, 1m | 2-2, q. 6, 3, o. | Quol. 4, q. 8, 4, c. | Quol. 6, 9, c. | Quol. 8, 8, c. fi. | Quol. 9, vel 10, q. 6, 1, o. Jo. 7, lect. 2, fi. | Rom. 2, lect. 2 | cº 9, lect. 3 | Gal. 2.

7 Portavit te Deus, ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via per quam ambulasti. Exod. 19, 2ª.

8 Iratus est Deus. Exod. 4, 5ª. — Non enim sum vobiscum. Numeri 14, 1ª.

CAPUT II.

1 Dominus Deus tuus, vel noster. Gen. 17, 5ª. — Benedixit tibi. Gen. 35ª. — Novit iter tuum. Exod. 33, 5ª. — Deus habitans tecum. Rom. 8, 50ª | Numeri 14, 1ª.

2 Dominus juraverat. Gen. 22, 8ª. — Cujus manus fuit adversus eos. Gen. 3, 14ª. — Deus induraverat spiritum ejus et obfirmaverat cor ejus. Exod. 4, 9ª.

3 Interfectis habitatoribus viris ac mulieribus et parvulis. Gen. 6, 9ª.

CAPUT III.

1 Dominus Deus noster. Gen. 17, 8ª. — Domine Deus tu coepisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam. Psal. 47, 1ª. — Et manum tuam. Gen. 3, 14.

2 Fortissimam. Exod. 20, 5ª. — Neque est alius Deus in caelo vel in terra, infra 6, 3ª. — Qui possit facere opera tua. Poª q. 3, 4, o.

3 Et comparari tibi. Verit. q. 2, 3, 18m.

CAPUT IV.

1 Et nunc Israel audi praecepta et judicia, quae doceo te. Levit. 18, 2ª. — Ut faciens ea vivas, ibidem 3 . — Ut ingrediens possideas etc. Levit. 26, 2ª.

2 Dominus Deus Patrum nostrorum noster, tuus vel meus. Gen. 17, 8ª.

3 Non addetis ad verbum quod loquor vobis, nec auferetis ex eo

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVII.

— Loquutus est Dominus ad Moysen. Exod. 6, 1ª. — Dominus tecum. Num. 14, 1ª.
3 Iste populus fornicabitur. Exod. 34, 10ª. — Post Deos alienos. Exod. 7, 1ª. — Et irritum facient pactum meum. Gen. 17, 13ª.
4 Et irascetur furor meus. Exod. 4, 5. — Derelinquam eum Josue 1, 3. — Abscondam faciem meam. Gen. 3, 14.
5 Non est Deus mecum. Num. 14, 1ª. — Lacte et melle manantem. Exod. 3, 4. — Confortare et esto robustus. Josue 2ª.
6 Et invocabo contra eos caelum et terram, supra 30, 6ª.

CAPUT XXXII.

1 Audite caeli quae loquor 1ª q. 68, 4, c. | q. 94, 1, c. fi. | 2, d. 14, 4, o. | Verit. q. 12, 27, 11ᵐ | q. 18, 1, c. | Job lect. 4, prinº | Psal. 49.
2 Dei perfecta sunt opera 1-2, q. 98, 2, 1ᵐ.
3 Omnes viae ejus est judicia. Jer. 29, 2ª.
4 Deus fidelis 1ª Cor. 10, lect. 3 | 2ª Cor. lect. 5 | 1ª Thes. fi. | 2ª Thes. 3 | 2ª Phil. 2, lect. 2.
5 Et absque ulla iniquitate 1ª q. 25, 3, 2ᵐ | q. 63, 1. c. | 2-2, q. 6, 2, c. | 2ᵐ | 1, d. 42, q. 2, 1, o. | 2, c. | d. 43, q. 2, 2, o. | 2, d. 7, q. 1, 1, c. | d. 37, q. 2, 1, o. | 3, d. 12, q. 2, 1, c. | 1ᵐ | Cg. 2, cº 25 | Cg. 3, cº 109 | Verit. q. 24, 7, c. | 2ᵐ | Poª q. 1, 6, o. | Ma. q. 1, 3, 9ᵐ | q. 3, 1, o. | Quol. 5, q. 2, o.
6 Justus 1ª q. 21, 1, o. | 1, d. 43, q. 2, 2, o. | 4, d. 46, q. 1, a. 1, q. 1, o, | Cg. 1, cº 93.
7 Et rectus 1, d. 19, q. 5, 1, 4ᵐ.
8 Numquid non ipse est pater tuus 1ª q. 33, 3, c.
9 Pars autem Domini populus ejus. Exod. 19, 3ª.
10 Expandit alas suas. Gen. 3, 14. — Atque portavit in humeris suis, ibidem.
11 Non erat cum eo Deus alienus. Exod. 7, 1ª | 20, 2ª. — Ut fugeret mel de petra 1ª q. 102, 1, 4ᵐ | Cg. 4, cº 62, 1ᵐ.
12 Provocaverunt eum in diis alienis, ibidem. Et in abominationibus suis etc. Exod. 4, 5.
13 Dereliquit Deum etc. 1ª q. 3, 1, 5ᵐ | Psal. 17 | Isa. 30, fi. | Hebr. 3.
14 Imolaverunt daemoniis et non Deo. Exod. 22, 8ª. — Novi recentesque venerunt 1ª Cor. 8.
15 Quos non coluerunt patres eorum. Exod. 20, 4ª. — Vidit Dominus. Exod. 2, 6ª. — Provocaverunt eum filii sui et filiae. Exod. 4, 5.
16 Abscondam faciem meam ab eis. Gen. 3, 14. — Provocabo eos in eo qui non est populus. Rom 10, lect. 3.
17 Mea est ultio etc. 3, d. 1, q. 1, 2, 4 | Cg. 3, cº 140 | Ma. q. 12, 1, c. | 8ᵐ | 3, 5ᵐ | Opus. 3, cº 173 | Rom. 12, lect. 3 | 1ª Cor. 11, lect. 7 | Hebr 10, lect. 3.
18 Judicabit Dominus populum suum. Psal. 9, 3ª. — Videte quod, ego sim solus 1ª q. 31, o. | 1, d. 21, o.
19 Et non sit alius Deus practer me, supra 6, 2ª. — Ego occidam etc. q. 49, 2, c. | Hebr. 2, lect. 4.
20 Non est qui de manu mea possit eruere. Gen. 50, 5ª. — Levabo ad caelum manum meam. Gen. 3, 14.
21 Vivo ego in aeternum 1ª q. 18, 3, o. | Cg. 1, cº 97, 98, 99 | Cg. 4, cº 11 | Jo. 14, lect. 2 | Meta. 12, lect. 7.
22 Si acuero ut fulgur gladium meum. Psal. 7 | Isa. 27, fi.
23 Qui oderunt me. Exod. 20, 8ª. — Inebriabo sagittas meas sanguine. Psal. 17 | Psal. 37.
24 De captivitate nutati inimicorum capitis 4, d. 24, q. 3, a. 1, q. 1, 1ᵐ.
25 Non in cassum praecepta sunt vobis, sed ut singuli viverent in eis etc. Levit. 18, 3ª | 26, 2ª.

CAPUT XXXIII.

1 Dominus de Sinai venit. Gen. 3, 13 | Exod. 19, 6ª. — Apparuit de monte Pharan. Gen. 32, 2ª.
2 In dextera ejus ignea lex 1-2, q. 102, 4, 6ᵐ | Psal. 20 | Psal. 47.
3 Dilexit populos, supra 7, 3ª. — Omnes sancti in manu ejus sunt. Gen. 3, 14.
4 Et qui appropinquat pedibus. Gen. 3, 14.
5 Qui dixerit patre suo et matri suae, nescio vos etc. 2-2, q. 101, 4, 1ᵐ.
6 De pomis collium aeternorum 1ª q. 10, 3, c. | 1, d. 8, q. 2, 2, 3ᵐ | Dio. 4, lect. 4. | Rom. 16, lect. 2.
7 Quasi primogeniti tauri pulchritudo ejus. Psal. 44 | Isa. 63.
8 Non est alius ut Deus etc. supra 6, 3ª.
9 Ascensor caeli auxiliator tuus 3ª q. 57, 2, 1ᵐ.

CAPUT XXXIV.

1 Haec est terra pro qua juravi. Gen. 22, 8ª. — Semini tuo dabo eam. Gen. 13, 4ª.
2 Josue vero filius Num, repletus est spiritu sapientiae. Act. 6, 4ª. — Quod Moyses posuit super eum manus suas 4, d. 24, q. 2, 3, c. | d. 25, q. 1, 1, 1ᵐ.
3 Et non surrexit propheta ultra in Israel sicut Moyses. Num. 12, 3ª. — Quem nosset Dominus facie ad faciem. Gen. 3, 14ª | Exod. 33, 4ª.
4 In omnibus signis atque portentis etc. Act. 2, 16. — Et cunctam manum robustam. Gen. 3, 14.

Auctoritates ex libro Josue.

CAPUT I.

1 Sicut fui cum Moyse sic ero tecum. Num. 14, 1ª.
2 Confortare et esto robustus 1-2, q. 100, 11, 3ᵐ | 2-2, q. 140, 1, o.
3 Non dimittam nec derelinquam te 1ª q. 9, 1, 3ᵐ | q. 113, 6, o. | 2, d. 11, q. 1, 4, o. | Isa. 30, fi. | Phil. 4 | Hebr. 13.
4 Pro qua juravi. Gen. 22, 8ª. — Non declines ab ea etc. 1-2, q. 102, 4, 6ᵐ.
5 Non recedat volumen legis hujus ab ore tuo etc. Deut. 6, 6ª.

CAPUT II.

1 Exploratores ingressi sunt domum mulieris meretricis nomine Rahab. Matth. in prinº. | Hebr. 11, lect. 6.
2 Eruatis animas nostras a morte. Gen. 46, 2ª.
3 Nesciebam unde essent etc. Exod. 2ª.
4 Innoxii erimus a juramento hoc, quo adjurasti nos. Si etc. 2-2, q. 40, 3, o. | q. 71, 3, 3ᵐ.

CAPUT III.

1 Quando videritis arcam foederis etc. Exod. 25, 3ª.
2 Sitque inter vos et arcam spatium etc. 2 Reg. 6, 2ª.
3 Josue ait ad sacerdotes etc. Opus. 20, cº 14.
4 Sicut cum Moyse fui, ita et tecum sim. Num. 14, 1ª. — In medio vestri est Deus. Num. 11, 5ª.

CAPUT IV.

1 Dixit Dominus ad Josue, praecipe sacerdotibus etc. supra 3, 3ª.
2 Fortissimam Dei manum. Gen. 3, 14 | Exod. 20, 5ª.
3 Timeatis Deum vestrum omni tempore. Levit. 19, 14ª.

CAPUT V.

1 Fac tibi cultros lapideos, et circumcide secundo filios Israel. Exod. 4, 11ª.
2 Populus qui natus est in deserto per quadraginta annos etc. incircumcisus fuit etc. 3ª q. 70, 4, 3ᵐ | 4, d. 1, q. 2, a. 3, 4, 3ᵐ | Rom. 4, lect. 2.
3 Quibus ante juraverat. Gen. 22, 8ª. — Ut ostenderet eis terram lacte et melle manantem. Exod. 3, 4ª.
4 Et fecerunt Phase decimaquarta die mensis ad vesperum. Exod. 12, 2ª. — Comederunt azymos panes, ibidem 7ª.
5 Defecitque manna postquam comederunt de frugibus terrae. Exod. 16, 2ª.
6 Sum princeps exercitus Domini 1ª q. 113, 3, c. | 2, d. 10, L. | 4, d. a. 2, q. 3, 2ᵐ.
7 Cecidit Josue pronus in terram, et adorans ait etc. Gen. 18, 2ª.

CAPUT VI.

1 Sit civitas haec anathema, et omnia quae in ea sunt Domino. Num. 21, 2ª.
2 Sola Rabab meretrix vivat, cum universis quae cum ea in domo sunt, supra 2, 1ª.
3 Circuite urbem cuncti bellatores semel per diem etc. Hebr. 11, lect. 6.
4 Interfecerunt omnia a viro usque ad mulierem, et ab infante usque ad senem. Gen. 6, 9ª.
5 Boves quoque, et oves, et asinos in ore gladii percusserunt, ibidem.
6 Quidquid auri et argenti etc. Domino consecretur. Exod. 30, 4ª.
7 Rahab vero meretricem etc. 1-2, q. 105, 3, c. | 1ᵐ.
8 In tempore illo imprecatus est Josue dicens: Maledictus vir coram Domino, qui etc. usque fi. Gen. 3, 21ª.
9 Fuit ergo Dominus cum Josue. Num. 14, 1ª.

CAPUT VII.

1 Filii autem Israel praevaricati sunt mandatum. Matth. 3, 3ª — Et usurpaverunt de anathemate. Num. 21, 2ª.
2 Iratus est Dominus contra Israel. Exod. 4, 5ª.
3 Nam Achan peccavit, et totus Israel punitus fuit 4, d. 14, L. fi.
4 Non ero ultra vobiscum. Num. 14, 1ª. — Sanctifica populum et dices eis, sanctificamini. Exod. 30, 4ª.
5 Et quamcumque tribum sors invenerit etc. Act. 1, 9ª.
6 Josue et omnis Israel lapidaverunt Achan etc. Gen. 6, 9ª.

CAPUT VIII.

1 Pone insidias urbi 2-2, q. 40, 3, o. | q. 71, 3, 3m. — Ne timeas neque formides, supra 1, 2ª.
2 Praedam vero et omnia animantia diripietis vobis 2-2, q. 66, 8, 1m.
3 Josue et omnis Israel simulantes, etc. 2-2, q. 111, 1, o.
4 Regem Hai suspendit in patibulo, usque ad vesperum et solis occasum etc. Deut. 21, 4ª 5ª.
5 Tunc aedificavit Josue altare Domino etc. Exod. 29, 26ª.
6 Post haec lexit omnia verba benedictionis et maledictionis. Gen. 35ª | 3, 21ª.

CAPUT IX.

1 At hi qui habitabant in Gabaon etc. usque fi. 3, d. 39, a. 3, q. 1, 1m.
2 Os Domini non interrogaverunt. Gen. 3, 14ª. — Ne contra nos ira Domini concitetur. Exod. 4, 5ª.

CAPUT X.

1 Dixitque Josue etc. sol contra Gabaon ne movearis et luna etc. 2-2, q. 174, 4, 2m | Verit. q. 12, 14, 3m | 1ª Cor. 13.
2 Nolite timere, nec paucatis etc. supra 1, 2ª.
3 Fueruntque suspensi usque ad vesperum etc. Deut. 21, 4ª 5ª.
4 Interfecit omnes habitatores ejus etc. Gen. 6, 9ª.
5 Percussit in ore gladii omnem animam. Gen. 46, 2ª.

CAPUT XI.

1 Sicut arenam quae est in littore maris. Gen. 15, 1ª. — Ne timeas eos, supra 1, 2ª. — Non dimisit ullas reliquias. Gen. 6, 9ª.
2 Percussitque omnes animas. Gen. 46, 2ª. — Omnemque praedam etc. supra 8, 2ª.
3 Domini sententia fuit ut indurarentur corda eorum. Exod. 4, 9ª.

CAPUT XII.

1 Quod est mare salsissimum. Exod. 15, 2ª.

CAPUT XIII.

1 Tribui autem Levi non dedit possessionem etc. Num. 18, 7ª.

CAPUT XIV.

1 Fratres mei qui ascenderunt mecum. Gen. 13, 3ª. — Erit possessio tua in aeternum. Gen. 17, 11ª.
2 Si forte sit Dominus mecum. Num. 14, 1ª.

CAPUT XV.

1 Dedit Caleb filiae suae Axae uxori Othoniel fratris sui junioris irriguum superius et inferius. Matth. 5.

CAPUT XVIII.

1 Usquequo marcetis ignavia 3, d. 26, q. 1, 3, c. fi.
2 Coram Domino Deo vestro mittam hic vobis sortem 2-2, q. 95, 3, 8, c. | Quol. 12, 36, o. | Opus. 25, o. | Ephes. 1, lect. 5.
3 Non est inter vos pars levitarum etc. Numeri 18.

CAPUT XIX.

1 Egressa est sors secunda, supra 18, 2ª.

CAPUT XX.

1 Loquutus est Dominus. Exod. 2, 1ª. — Qui animam percusserit. Gen. 46, 2ª.
2 Separate urbes fugitivorum etc. Num. 35, 4ª.

CAPUT XXI.

1 Egressa est sors, supra 18, 2ª. — Dederunt levitis civitates refugii. Num. 35, 4ª.
2 Dominus juraverat. Gen. 22, 8ª. — Nec unum verbum irritum fuit. Gen. 17, 13ª.

CAPUT XXII.

1 Diligatis Deum. Deut. 6, 4ª. — Adhereatisque ei, ibidem 10, 11ª. — Dividite praedam hostium cum fratribus vestris, supra 8, 2ª. Gen. 13, 3ª.
2 Infinitae magnitudinis. Num. 24, 4ª. — Haec mandat omnis populus Domini. Exod. 19, 3ª. — Cur reliquistis Dominum 1ª q. 3, 1, 5m | Isaiae 34.
3 Ira Dei desaeviet. Exod. 4, 5ª. — Nonne Acham filius Zare, praeteriit mandatum Domini etc. supra 7, 2ª.
4 Fortissimus Dominus Deus. Exod. 20, 5ª. — Nunc scimus quod Dominus sit nobiscum. Num. 14, 1ª. — De manu Domini. Gen. 14ª.
5 Extruamus nobis altare etc. 1-2, q. 102, 4, 7m | 3ª q. 83, 3, 6m | 4, d. 13, q. 1, a. 2, q. 5, 2m | Rom. 11.

CAPUT XXIII.

1 Nec declinetis ad dexteram, nec ad sinistram. Deut. 5, 11ª. — Nec juretis in nomine deorum. Deut. 6, 6ª.
2 Nec serviatis, nec adoretis eos. Exod. 20, 4ª. — Sed adhaereatis Domino Deo vestro. Deut. 10, 11ª.
3 Et tunc auferet Dominus a conspectu vestro etc. Levit. 26, 2ª. — Diligatis Dominum. Deut. 6, 4ª. — Et cum eis miscere connubia. Exod. 34, 11ª.
4 Furor Domini etc. Exod. 4, 5ª.

CAPUT XXIV.

1 Patres vestri servierunt diis alienis. Exod. 7, 1ª | 2, 4ª. — Clamaverunt ad Dominum. Gen. 4, 4ª. — Ut malediceret vobis. Gen. 3, 21ª.
2 Per illum benedixi vobis. Gen. 35ª. — Timete Dominum. Levit. 19, 14ª. — Servite Deo. Exod. 20, 4ª. — Absit a nobis ut relinquamus Dominum, supra 22, 2ª.
3 Custodivit nos Deus in omni via 1ª q. 113, 1, 2m | 2, d. 11, q. 1, 1, 1m | 2m.
4 Deus sanctus est. Levit. 11, 3ª. — Et fortis. Exod. 20, 5ª. — Aemulator, ibidem 6ª.

Auctoritates ex libro Judicum.

CAPUT I.

1 Caleph Dedit Axae filiae suae uxori Othoniel fratris sui junioris irriguum superius et inferius. Josue 15, 1ª.
2 Fuit Dominus cum Juda. Num. 14, 1ª. — Cum eis, ibidem.

CAPUT II.

1 Ascenditque Angelus Domini. Exod. 5, 1ª. — Juravit Dominus. Gen. 22, 8ª. — Iratus est Dominus. Exod. 4, 5ª. — Irritum pactum. Gen. 17, 13ª.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XII.

1 Hii sunt dii tui. Exod. 7, 1^a.
2 Neque bellabitis contra fratres vestros. Gen. 13, 3^a.

CAPUT XIII.

1 Deprecare faciem Domini. Gen. 3, 14^a.
2 Qui non obediens fuisti ori Domini, ibidem.
3 Heu mi frater. Gen. 13, 3^a.

CAPUT XIV.

1 Tolle in manu tua decem panes, et crustulam, et vas mellis, et vade ad illum, scilicet Abiam prophetam 1 Reg. 9, 1^a.
2 Ego missus sum ad te. Jer. 7, 8^a. — Populum meum Israel. Exod. 19, 3^a. — Scidi regnum domus David, supra 11, 4^a.
3 Fecisti tibi deos alienos et conflatiles. Exod. 7, 1^a | 20, 2^a. — Ut me ad iracundiam provocares. Exod. 4, 5^a.
4 Aves caeli. Gen. 32^a. — Constituet sibi Dominus regem super Israel. Deut. 17, 5^a. — Quam elegit Dominus. Deut. 7, 2^a. — Ut poneret nomen suum ibi. Deut. 12, 2^a.

CAPUT XV.

1 In oculis Domini. Gen. 13, 14^a. — Quae sanctificaverat. Exod. 30, 1^a.
2 Nec unam animam. Gen. 46, 2. — Irritaverat Dominum. Exod. 4, 5^a.
3 Posuit te ducem. Deut. 17, 5^a

CAPUT XVI.

1 Ut me irritares. Exod. 4, 5^a.
2 Achab duxit uxorem Jezabel, filiam Methaal regis Sydoniorum. Exod. 34, 11^a.
3 Servivit Baal, et adoravit eum. Exod. 20, 4^a.

CAPUT XVII.

1 Corvisque praecepi, ut pascant te 2-2, q. 83, 10, 3^m | 1, d. 3, q. 1, 3, 3^m | 4, d. 15, q. 4, art. 6, q. 3, 1^m | Verit. q. 24, 2, 8^m | Po^a q. 1, 6, 4^m | Opus. 3, c^o 145.
2 Ingressus es ad me, ut rememorarentur peccata mea. Rom. 1, lect. 5, me^o 6. — Et clamavit ad Dominum. Gen. 4, 4^a.

CAPUT XVIII.

1 Abdias timebat Dominum Deum valde. Levit. 19, 14^a.
2 Non est gens aut regnum, in quo non miserit dominus meus te requirens 3^a q. 44, 2, 2^m.
3 Adjuravit regula singula et gentes, ibidem | Gen. 24, 2^a.
4 Incidebant se juxta ritum suum, cultris et lanceolis, donec perfunderentur sanguine 1-2, q. 102, 5, 1^m.
5 Manus Domini. Gen. 8, 14^a.

CAPUT XIX.

1 Haec mihi faciant dii. Exod. 7, 1^a. — Posuero animam tuam, sicut animam unius ex illis. Gen. 46, 2^a.
2 Angelus Domini tetigit eum 1^a q. 75, 1, 3^m | q. 105, 2, 1^m | 1, d. 37, q. 3, 1, c. | 4, d. 4, q. 3, art. 3, q. 3, 7^m | Cg. 2, c^o 55, 3^m.
3 Ambulavit in fortitudine illius cibi quadraginta diebus, et quadraginta noctibus. Exod. 24, 5^a | 1-2, q. 100, 8, 4^m | 2-2, q. 40, 4, c. | q. 122, 4, 3^m | 3^a q. 40, 4, 3^m.
4 Altaria tua destruxerunt, etc. Rom. 11, lect. 1, prin^o.
5 Et ecce Dominus transit. Gen. 3, 13^a | Exod. 33, 17^a.
6 Unges Hasael regem super Syriam, et Jehu super Israel, et Elisaeum prophetam pro te 1 Reg. 9, 4^a.
7 Derelinquam mihi septem millia virorum, quorum genua non sunt incurvata ante Baal. Rom. 11, lect. 1, prin^o.

CAPUT XX.

1 Haec faciant mihi dii. Exod. 7, 1^a.
2 Salvabit animas nostras. Gen. 46, 2^a.
3 Per pedisequos principum provinciarum 1^a Cor. 1, lect. 4, prin^o.

CAPUT XXI.

1 Unde anima tua tristata est. Gen. 46, 2^a.
2 Et falsum testimonium dicant. Exod. 20, 22^a.
3 Quia Achab humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus ejus 4, d. 15, q. 1, art. 3, q. 5, c.
4 In diebus filii sui inferam malum in domo ejus. Exod. 20, 7^a.

CAPUT XXII.

1 Adjuro te. Gen. 24, 2^a. — Vidi Dominum, ibidem 32, 2^a. — Sedentem super solium suum. Judic. 6, 3^a.
2 Et omnem exercitum caeli assistentem ei 1^a q. 113, 3, o. | 2, d. 10, 1, o. | 4, d. 49, q. 2, 6, 2^m | Dio. lect. 3 | Lect. 4, prin^o | 1^a Cor. 11, lect. 3, prin^o | Job prin^o.
3 A dextris et a sinistris. Deut. 10, 11^a.
4 Egrediar, et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus 1^a q. 114, 1, 1^m | Ma. q. 3, 1, 17^m.
5 Egredere et fac. Ma. q. 3, 1, 17^m.
6 Servivit Baal, et adoravit eum. Exod. 20, 4^a.

Auctoritates ex quarto libro Regum.

CAPUT I.

1 Ite consulite Beelzebub deum Acharon. Exod. 5, 1^a. — Dixit Elias quinquagenario: Si homo Dei sum, descendat ignis de caelo, et devoret te, et quinquaginta tuos 2-2, q. 108, 1, 4^m | Ma. q. 12, 3, 16^m.
2 Noli despicere animam meam, et animas etc. Gen. 46, 2^a.

CAPUT II.

1 Dominus misit me. Jerem. 7, 8^a.
2 Obsecro, ut fiat in me duplex spiritus tuus 1^a q. 36, 1, 3^m | 1, d. 17, q. 2, 3 | Cg. 4, c^o 23.
3 Ascendit Elias per turbinem in caelum 1^a q. 102, 2, 3^m | 3^a q. 49, 5, 2^m | 3, d. 18, art. 6, q. 2, 1^m | Hebr. 11, lect. 1.
4 Requievit spiritus Eliae super Elisaeum 1^a q. 36, 1, 3^m | 1, d. 18, 5, 2^m | 2, d. 26, 2, 1^m.
5 Adoraverunt eum, idest Elisaeum, proni in terram. Gen. 18, 2^a.
6 Elisaeus maledixit pueris, et duo ursi occiderunt quadraginta duos ex eis, supra 1, 2^a. | Gen. 3, 21^a.

CAPUT III.

1 Dixit Elisaeus: Adducite mihi psaltem. Cumque caneret psaltes 1 Reg. 16, 5^a.
2 Universum lignum fructiferum succidetis. Deut. 20, 4^a.
3 Rex Moab primogenitum suum obtulit holocaustum super murum, et facta est indignatio magna in Israel, statimque recesserunt ab eo 1-2, q. 94, 5, 2^m.

CAPUT IV.

1 Servus tuus fuit timens Deum. Levit. 19, 14^a.
2 Hodie non sunt kalendae, neque sabbatum 1 Reg. 20, 1^a.
3 Et Dominus celavit a me, et non indicavit mihi 2 Reg. 7, 1^a.
4 Et ascendit, et incubuit super puerum, posuitque os suum super os ejus, etc. 1^a Cor. 9, lect. 4.
5 At illa venit, et corruit ad pedes ejus, et adoravit super terram. Gen. 18, 2^a.

CAPUT V.

1 Numquid ego Deus sum, ut occidere possim et vivificare? Deut. 32, 19^a.
2 Vere scio, quod non sit alius Deus. Deut. 6, 3^a.

CAPUT VI.

1 Plures sunt nobiscum, quam cum illis 1^a q. 63, 9, o. | 1, d. 39, q. 2, 2, 4^m | 2, d. 1, q. 1, 1, 3^m | Anima. 8, 4^m.
2 Percussit eos Dominus, ne viderent. Gen. 19^a.

CAPUT VII.

1 Si Dominus fecerit cataractas in caelo. Gen. 7, 2ª.
2 Animas tantum suas salvare cupientes. Gen. 46, 2ª.

CAPUT VIII.

1 Tolle tecum munera, et vade in occursum viri Dei, et consule Dominum per eum 1 Reg. 9, 1ª.
2 Ambulavit in viis regum Israel 2-2, q. 94, 1, o.

CAPUT IX.

1 Unxit te regem super Israel 1 Reg. 9, 4ª.
2 Quid tibi et paci? Isa. 57, 4ª. — Adhuc fornicationes Jezabel matris tuae, et veneficia ejus multa vigent. Exod. 34, 20ª.

CAPUT X.

1 Vide zelum meum pro Domino. Exod. 20, 7ª.
2 Achab coluit Baal parum, ego colam eum amplius. Exod. 20, 4ª.
3 Anima ejus erit pro anima illius. Gen. 46, 2ª.
4 Quia studiose egisti quod rectum est, etc. filii tui usque ad quartam generationem, etc. 3ª q. 89, 5, 3m | 2, d. 27, 4, c. | 4, d. 15, q. 1, art. 3, q. 4, o. | Ma. q. 2, 5, 7m.
5 Coepit Dominus taedere super Israel. Gen. 6, 6ª 7ª | Exod. 4, 5ª.

CAPUT XI.

1 Et adjurans eos. Gen. 24, 2ª.
2 Ut esset populus Domini. Exod. 19, 3ª.

CAPUT XII.

1 Quae offertur pro praetio animae. Gen. 46, 2ª.
2 Et tulit Jojada pontifex Gazophylacium unum, etc. 1, prol. L. prinº | Jo. 8, lect. 2, fi..
3 Pecuniam autem pro delicto, et pecuniam pro peccato. Levit. 7, 2ª.
4 Omnia sanctificata, quae consecraverat. Exod. 30, 1ª.
5 Servi ejus percusserunt eum, scilicet Joas regem, et mortuus est 2-2, q. 42, 2, 3m | 2, d. 44, q. 2, 2, 5m | Opus. 20, cº 6, 8.

CAPUT XIII.

1 Iratus est furor Domini. Exod. 4, 5ª.
2 Audivit eum Dominus. Exod. 2, 4ª. — Vidit angustiam Israel, ibidem 6ª.
3 Misertus est Dominus. Exod. 22, 11ª.

CAPUT XIV.

1 Non morientur patres pro filiis, nec e converso. Exod. 20, 7ª.
2 Vidit Dominus afflictionem Israel. Exod. 2, 6ª.

CAPUT XV.

1 Verumtamen excelsa non est demolitus, nec abstulit 2-2, q. 94, 1, o. | Rom. 11 | Exod. 20, 4 | infra 18, 1ª,
2 Qui peccare fecit Israel 2-2, q. 94, 1, o.

CAPUT XVI.

1 Filium consecravit, transferens per ignem. Psal. 83, 10ª | 1-2, q. 94, 5, 2m.
2 Offeres holocaustum matutinum, et sacrificium vespertinum. Num. 28, 3ª.

CAPUT XVII.

1 Coluerunt Deos alienos. Exod. 7, 1ª | 20, 4ª.
2 Reversi a viis vestris pessimis. Exod. 32, 8ª.
3 Secuti sunt vanitates, et vane egerunt. Psal. 4, 2ª.
4 Divinationi serviebant. Levit. 19, 34ª. — Et auguriis, ibidem 29ª.
5 In fortitudine magna. Exod. 20, 5ª | Psal. 47, 1ª.

CAPUT XVIII.

1 Ezechias dissipavit excelsa, contrivit statuas et succidit lucos. Rom. 11.
2 Et confregit serpentem aeneum, quem fecerat Moyses 4, d. 1, q. 1, art. 1, q. 1, 3m | Quol. 4, q. 12, 1, 3m.
3 Speravit in Domino Deo suo Israel 2-2, q. 17, 4, o. | 5, c. q. 25, 1, 3m | 3ª q. 7, 4, c. | 3, d. 26, q. 2, 1, 5m | 2, c. | 2m | art. 5, q. 1, 1m | q. 2, c. | L. q. 1, 3m | Cg. 4, cº 7, 18m | Verit. q. 4, 1, c. fi.
4 Adhaesit Domino. Deut. 10, 11ª.
5 Deus erat cum eo. Num. 14, 1ª.
6 Ascendit Sennacherib rex Assyriorum, etc. Isa. 20, prinº.
7 Dii gentium. Exod. 7, 1ª. — In Domino Deo nostro, habemus fiduciam 1-2, q. 40, 2, 2m | 2-2, q. 128, 6m | c. | q. 129, 6. 7, o. | 3, d. 26, q. 1, 3, 5m | d. 33, q. 3, art. 3, q. 1, 2, 4, c. | Hebr. lect. 3.
8 Ante unum satrapam 1 Reg. 5, 2ª.

CAPUT XIX.

1 Si audiat Deus. Exod. 2, 4ª.
2 In quo habet fiduciam, supra 18, 7ª.
3 Tu fecisti caelum et terram. Gen. 1ª.
4 Tu es Dominus Deus solus. Deut. 6, 3ª | 32, 18ª.
5 Mittet radicem deorsum, et faciet fructum sursum 3ª q. 42, 1, c. fi. | q. 46, 2, 1m.

CAPUT XX.

1 Dispone domui tuae, morieris enim tu, et non vives. Jer. 18, 2ª. — Memento Domine. Gen. 8, 1ª.
2 Quomodo ambulaverim coram te. Gen. 5, 3ª. — In veritate 1ª q. 16, 4, 3m | q. 21, 2, 2m | 2-2, q. 109, o. | 4, d. 38, q. 2, art. 4, q. 1, c. fi. | d. 46, q. 1, art. 1, q. 3, o. | Psal. 11 | Psal. 30, fi. | Jo. 8, lect. 4, lect. 6 | cº 9, lect. 3.
3 Et in corde perfecto. Isa. 38. — Quod placitum est coram te, fecerim 2ª Cor. 3, 1ª.
4 Audivi orationem tuam. Exod. 2, 4ª.
5 Afferte massam ficorum, quam cum attulissent et posuissent super ulcus, curatus est. Isa. 28, fi.
6 Quod erit signum, quia Dominus me sanabit etc. Judic. 6, 5ª.

CAPUT XXI.

1 Adoravit omnem militiam caeli, et coluit. Exod. 20, 4ª.
2 Ponam nomen meum ibi. Deut. 12, 2ª. — Et traduxit filium suum per ignem. Psal. 83, 10ª | Exod. 7, 1ª | 22, 8ª
3 Et ariolatus est. Levit. 19, 34ª. — Observavit auguria, ibidem 29ª. — Et fecit phytones 1 Reg. 28, 3ª — Et aruspices. Levit. 19. 34.
4 Et irritaret eum. Exod. 4, 5ª.
5 Dereliquit Dominum Deum patrum suorum. Josue 22, 7ª. | Gen. 17, 5ª.
6 Interfecerunt regem, supra 12, 5ª.

CAPUT XXII.

1 Ambulavit per omnes vias David patris sui. Gen. 5, 3ª. — Non declinavit ad dexteram, sive ad sinistram. Deut. 5, 11ª.
2 Magna ira Domini succensa est. Exod. 4, 5ª.
3 Holda prophetidem... habitabat in secunda. Judic. 4, 1ª. — Dereliquerunt me. Josue 22, 7ª. — Sacrificantes diis alienis. Exod. 7, 1ª | 22, 8ª.
4 Colligeris ad sepulchrum tuum in pace, ut non videant oculi tui mala 1ª q. 89, 8, o. | 8m | 2-2, q. 83, 4, 2m | 4, d. 5, q. 1, 4, 1m | q. 2, art. 2, q. 3, 1m | art. 4, q. 4, 1m | d. 45, q. 3, 1, 1m | 2m | Verit. q. 8, 11, 12m | q. 9, 6, 5m | Anima. 3, 3m.

CAPUT XXIII.

1 Ut ambularent post Dominum. Gen. 5, 3ª.
2 In omni corde, et in tota anima, et universa virtute sua. Deut. 6, 4ª.
3 Comedebant azyma. Exod. 12, 7ª. — Nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem Moloch. Exod. 7, 1ª | 22, 8ª.
4 Facite Phase, ibidem 4ª 5ª. — Phytones abstulit 1 Reg. 28, 3ª.
5 Similis non fuit ante eum, nec post. Eccl. 41, 2ª.
6 A facie mea. Gen. 3, 14ª. — Auferam Judam sicut abstuli Israel, et projiciam. Josue 3ª.

CAPUT XIX.

1 Dixit David: Faciam misericordiam, etc. ad consolandum eum 2 Reg. 10, 1a.

CAPUT XX.

1 Et humiliavit eos 2 Reg. 8, 1a.

CAPUT XXI.

1 Consurrexit Satan contra Israel, et incitavit David, ut numeraret populum. Gen. 22, 1a. — Augeat Dominus populum suum etc. Deut. 3a.
2 Dixit David ad Deum, peccavi nimis, ut hoc facerem, scilicet numerando populum. Num. 2a. — Locutus est Dominus ad Gad prophetam videntem 1 Reg. 9, 2a.
3 Melius est mihi ut incidam in manus Domini 2 Reg. 24, 3a. — Quia multae sunt misericordiae ejus. Exod. 22, 11a.
4 Caeciderunt de Israel septingenta millia, ibidem 5a. — Misit Dominus angelum. Luc. 1, 8a. — Vidit Dominus. Exod. 2, 6a. | Cesset manus tua. Gen. 3, 14a.
5 Ornan adoravit regem pronus in terram. Gen. 18, 2a.

CAPUT XXII.

1 Ipse erit mihi in filium, et ego ero illi in patrem 2 Reg. 7, 5a. — Firmaboque solium ejus, super Israel in aeternum, ibidem 4a.
2 Sit Dominus tecum. Num. 14, 1a. — Domino Deo tuo et meo, et vestro. Gen. 17, 5a. — Si custodieris mandata et judicia, etc. Levit. 18, 2a.
3 Confortare et viriliter age, ne timeas, neque paveas. Josue 2a.

CAPUT XXIII.

1 Ut minister ipse, et filii ejus in sempiternum. Gen. 17, 11a.
2 Mortuus est Eleazar, et non habuit filios, sed filias, et acceperunt eas filii Cis fratres earum. Num. 36, 2a | Gen. 13, 3a.
3 Et numerum capitum singulorum. Num. 7, 2a.
4 Requiem dedit. Deut. 33, 10a. — Dominus Deus Israel. Gen. 17, 5a. — Populo suo. Exod. 19, 3a.
5 Sacerdotes erunt super panes propositionis. Exod. 25, 6a. — Et azymam. Exod. 12, 7a.
6 In sabbatis et kalendis 1 Reg. 20, 1a. — Et solemnitatibus reliquis. Num. 23, 1a. — Et cerimonias. Deut. 4, 6a.

CAPUT XXIV.

1 Divisis utraque familia, sortibus. Act. 1, 9a.
2 David divisit principes sacerdotum, secundum viginti quatuor vices suas. Luc. 1, 3a | Act. 1, 9a.

CAPUT XXV.

1 Qui prophetabant 1 Reg. 10, 3a. — Videntes regis, ibidem 9, 2a. — Super confitentes et laudantes Dominum. Psal. 33, 2a.
2 Et fratribus ejus. Gen. 13, 3a. — Miseruntque sortes. Act. 1, 9a.

CAPUT XXVI.

1 Benedixit illi Dominus. Gen. 13, 1a. — Et fratres ejus et eorum. Gen. 13, 3a. — Missae sunt sortes. Act. 1, 9a.
2 Quae sanctificavit. Exod. 30, 1a. — Samuel videns 1 Reg. 9, 2a.

CAPUT XXVII.

1 Multiplicaret Israel quasi stellas caeli. Gen. 15, 2a.
2 Ira Dei irruerat. Exod. 4, 5a.

CAPUT XXVIII.

1 Audite fratres mei. Gen. 13, 3a. — Scabellum pedum Domini. Gen. 3, 11a.
2 Elegit Deus. Deuter. 7, 2a. — Dominus Deus Israel, noster et meus. Gen. 17, 5a. — In sempiternum, ibidem 11a. — Ego ero ei in Patrem 2 Reg. 7, 5a.
3 Firmabo regnum ejus in aeternum, ibidem 4a. — Si perseveraverit facere praecepta mea et judicia. Levit. 18, 2a. — Audiente Deo nostro. Exod. 2, 4a.
4 Custodite et perquirite cuncta mandata, etc. Levit. 26, 2a. — Servi ei corde perfecto. Isa. 38, 1a.
5 Omnia corda scrutatur Dominus, etc. 3 Reg. 8, 12a. — Si dereliqueris eum. Josue 22, 2a.
6 Projiciet te. Josue 3a. — In candelabra. Exod. 25, 7a. — Et lucernas, ibidem. — Et in mensam propositionis, ibidem 6a. — Similitudo quadrigae Cherubim, etc. Gen. 13, 31a | Exod. 25, 5a.
7 Altari in quo adoleatur incensum, aurum purissimum. Exod. 30, 26a. — Omnia venerunt ad me scripta manu Domini. Gen. 3, 14a.
8 Ut intelligerem opera exemplaris. Exod. 26, 2a. — Viriliter age et confortare, et fac ne timeas, neque paveas. Josue 2a.

CAPUT XXIX.

1 Domini Dei mei, nostri et Israel. Gen. 17, 5a. — Benedixit Domino. Psal. 33, 1a. — Tibi laus, ibidem 2a. — Tu dominaris omnium. Deuter. 10, 8a.
2 In manu tua. Gen. 3, 14a. — Virtus. Deuter. 4, 14a.
3 Peregrini sumus coram te et advenae, sicut omnes patres nostri. Psal. 33, fi. | Hebr. 11, lect. 4.
4 Universo corde 3 Reg. 8, 12a. — Et simplicitatem diligas, et ego in simplicitate cordis mei. Job 1a. — Da cor perfectum. Isa. 38, 1a.
5 Ut custodiat mandata tua, etc. Deuter. 4, 6a. — Adoraverunt regem. Gen. 18, 2a.
6 Unxerunt Salomonem in principem et Sadoch in sacerdotem 1 Reg. 9, 4a. — Gad videntis, ibidem 2a.

Auctoritates ex secundo libro Paralipomenon.

CAPUT I.

1 Dominus erat cum eo. Num. 14, 1a. — Ubi erat tabernaculum foederis Domini. Exod. 26, 1a. — Altare aeneum. Exod. 20, 26a.
2 Nocte apparuit ei Dominus 3 Reg. 3, 1a. — Innumerabilis quasi pulvis terrae. Gen. 15, 2a. — Nec animas eorum, qui te oderant. Gen. 46, 2a | Jo. 12, 2a 4a.
3 Sapientia et scientia data sunt tibi 3 Reg. 4, 2a.

CAPUT II.

1 Ad propositionem panum. Exod. 25, 6a. — Ad holocausta mane et vespere. Num. 28, 3a. — In sempiternum. Gen. 17, 11a. — Neomeniis 1 Reg. 20, 1a.
2 Solemnitatibus Domini. Num. 23, 1a. — Magnus Dominus. Psal. 47, 1a. — Super omnes Deos. Exod. 7, 1a. — Si enim caelum et caeli caelorum capere eum nequeunt, etc. Gen. 28, 7a.
3 Sed ad hoc tantum, ut adoleatur incensum 3 Reg. 8, 9a. — Dilexit Dominus populum suum. Deuter. 7, 3a. — Benedictus Dominus Deus Israel. Psal. 33, 1a.
4 Qui fecit caelum et terram. Gen. 1a. — Misi ergo tibi virum prudentem et scientissimum. Exod. 31, 2a.
5 Filium mulieris de filiabus Dan, cujus pater fuerat Titius. Exod. 31, 11a. — Numeravit viros proselitos, centum quinquaginta tria milia sexcentos. Num. 1, 2a.

CAPUT III.

1 Et coepit Salomon aedificare domum Dei in Jerusalem, in monte Moria, qui demonstratus fuerat David, etc. in area Ornan Jebusaei 1-2, q. 102, 4, 2m.
2 Et haec sunt fundamenta quae jecit Salomon, ut aedificaret domum Domini, etc. Exod. 26, 1a. — Sculpsit in ea palmas, etc. et Cherubim. Exod. 25, 5a.
3 Fecit et velum ex Hyacyntho, purpura, cocco et bysso. Exod. 26, 3a.

CAPUT IV.

1 Fecit altare aeneum, etc. Exod. 20, 26a. — Et altare aureum, ibidem. — Similitudo bonum erat subter illud. Exod. 25, 5a.
2 Fecit et candelabra, ibidem 7a. — Et mensas, ibidem 6a.
3 Et atrium sacerdotum, etc. ibidem 27, 3a. — Omnia de auro mundissimo facta sunt 3 Reg. 6, 6a.

CAPUT V.

Capita familiarum. Num. 7, 2ª. — Intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini. Exod. 25, 3ª. — Subter alas Cherubim, ibidem 4ª.
2 Nihil aliud erat in arca, nisi duae tabulae, etc. 3 Reg. 8, 1ª. — Sanctificati sunt. Exod. 30, 1ª. — Et fratres eorum. Gen. 13, 3ª. — Confitemini Domino, supra 16, 6ª. — Quoniam bonus, ibidem 7ª.
3 Cum Dominum laudare coepissent. Psal. 33, 2ª. — Impleretur domus Dei nube, etc. propter caliginem. Exod. 19, 7ª.
4 Compleverat gloria Domini domum Domini 1ª. Cor. 11, lect. 2.

CAPUT VI.

1 Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine. Exod. 19, 7ª. — Benedictus Dominus. Psal. 33, 1ª. — Dominus Deus Israel noster et meus. Gen. 17, 5ª. — Populus meus Israel. Exod. 19, 3ª.
2 Deus non elegit aliam civitatem, neque alium virum, sed elegit Jerusalem et David, etc. 1 Reg. 16, 3ª. — Ut esset nomen ejus ibi. Deuter. 12, 2ª. — Ut habitaret ibi. Rom. 8, 12ª.
3 In perpetuum. Gen. 17, 11ª. — Non est similis tui, etc. Psal. 82, 1ª. — Qui ambulant coram te. Gen. 5, 3ª. — Ergo ne credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram. Gen. 28, 7ª.
4 Si enim caelum et caeli caelorum, non te capiunt, quanto magis, etc. ibidem. — Sed ad hoc tantum facta est, etc. 3 Reg. 8, 9ª. — De habitaculo tuo, idest de caelo, ibidem 10ª.
5 Ut respicias, etc. Exod. 2, 6ª. — Et audias preces, ibidem 4ª. — Et obsecrationes 1ª Tim. 2. — Ut reddas iniquo, etc. Psal. 61, 6ª. — Ulciscaris justum, etc. Deuter. 32, 17ª.
6 Aperias oculos tuos. Gen. 3, 14ª. — Propter manum tuam robustam et brachium tuum extentum, ibidem. — Et aures tuae, ibidem. — Exurge Domine, ibidem 13ª.
7 Tu solus nosti corda filiorum hominum 3 Reg. 8, 12ª. — Neque est homo qui non peccet, ibidem 13ª. — Et si iratus fueris. Exod. 4, 5ª. — In requiem tuam. Gen. 2, 3ª.
8 Ut timeant te. Levit. 19, 14ª. — In toto corde suo et in tota anima sua. Deuter. 6, 4ª. — Et arca fortitudinis tuae. Exod. 20, 5ª.
9 Sacerdotes tui induant salutem. Rom. 13, 11ª.
10 Et sancti tui laetentur in bonis. Psal. 15, 4ª. — Memento Domine. Gen. 8, 1ª.

CAPUT VII.

1 Majestas Domini implevit domum Domini, supra 5, 4ª. — Omnes filii Israel videbant descendentem ignem et gloriam Dei, ibidem.
2 Laudaverunt Dominum. Psal. 33, 2ª. — Quoniam bonus, supra 16, 7ª. — Quoniam in saeculum misericordia ejus. Exod. 22, 11ª.
3 Dedicavit Domum Dei rex et universus populus. Exod. 30, 1ª. — Sanctificavit medium atrium ante templum Domini, ibidem.
4 Apparuit Dominus ei nocte 3, Reg. 3, 1ª. — Audivi orationem tuam. Exod. 2, 4ª. — Elegi locum. Deuter. 7, 2ª. — Faciem meam. Gen. 3, 14ª.
5 Exaudiam de caelo 3 Reg. 8, 10ª. — Erunt oculi mei aperti et aures meae erectae. Gen. 3, 14ª. — Ut sit nomen meum ibi. Deuter. 12, 2ª.
6 Et cor meum ibi. Gen. 3, 13ª. — Si ambulaveris coram me. Gen. 5, 3ª. — Et juxta omnia quae praecepi tibi, etc. Levit. 18, 2ª.
7 Servieritis diis alienis. Exod. 7, 1ª | 20, 4ª. — Adoraveritis eos, ibidem. — Dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum. Gen. 17, 5ª | Josue 22, 2ª.

CAPUT VIII.

1 De filiis Israel non posuit, ut servirent operibus regis, sed ipsi erant viri bellatores, etc. 3 Reg. 9, 7ª.
2 Sanctificata sint. Exod. 30, 1ª. — In kalendis 1, Reg. 20, 1ª. — Et in festis diebus ter per annum. Num. 23, 1ª.
3 In solemnitate azymorum. Exod. 12, 2ª. — In solemnitate hebdomadarum. Num. 23, 8ª. — In solemnitate tabernaculorum, ibidem 12ª.

CAPUT IX.

1 Ut tentaret eum. Gen. 22, 1ª. — In aenigmatibus 3 Reg. 10, 2ª. — Benedictus Dominus. Psal. 33, 1ª.
2 Diligit Deus Israel. Deuter. 7, 3ª. — Et Satrapae terrarum 1, Reg. 5, 2ª. — Addo videntis 1 Reg. 9, 2ª.

CAPUT X.

1 Erat enim voluntatis Dei, ut compleretur sermo ejus 1ª q. 19 11, 12, o.

CAPUT XI.

1 Mea hoc gestum est voluntate, ibidem. — Neque pugnabitis contra fratres vestros. Gen. 13, 3ª.
2 Uxores decem et octo duxerat 2 Reg. 5, 4ª. — Concubinas sexaginta. Gen. 16, 1ª. — Constituit in capite Abiam. Num. 7, 2ª.

CAPUT XII.

1 Vos dereliquistis me. Josue 22, 2ª. — Et ego reliqui vos. Josue 3ª. — Quia humiliati sunt, non disperdam eos 3 Reg. 21, 3ª.
2 Justus est Dominus. Deuter. 32, 6ª. — Non stillabit furor meus. Exod. 4, 5ª. — Aversa est ira mea, ibidem.
3 Quam elegit Deus. Deuter. 7, 2ª. — Ut confirmaret nomen suum ibi. Deuter. 12, 2ª. Non speravit cor suum 1 Reg. 7, 2ª. — Addo videntis, ibidem 9, 2ª.

CAPUT XIII.

1 Vitulos aureos, quos Jeroboam vobis fecit in Deos. Exod. 7, 1ª. — Reliquistis Deum. Josue 22, 2ª.
2 Clamavit ad Dominum. Gen. 4, 4ª. — Humiliati sunt filii Israel 2 Reg. 8, 1ª.
3 Eo quod sperassent in Domino 4 Reg. 18, 3ª. — Deo patrum suorum. Gen. 17, 5ª. Accepit quatuordecim uxores 2 Reg. 5, 4ª.

CAPUT XIV.

1 Subvertit altaria peregrini cultus, etc. 4 Reg. 18, 1ª. — Quieta sunt omnia, eo quod quaesierimus Dominum. Judic. 2, 5ª.
2 Dominum Deum tuum patrum suorum. Gen. 17, 5ª. — Adjuva nos Domine 1 Paral. 12, 5ª.
3 In te habentes fiduciam Domine 4 Reg. 18, 7ª. — Tulerunt pecorum infinitam multitudinem. Num. 20, 4ª.

CAPUT XV.

1 Facto in eo Spiritu Dei. Psal. 89, 1ª. — Dominus vobiscum. Num. 14, 1ª. — Si dereliqueritis Deum. Josue 22, 2ª. — Derelinquet vos. Josue 3ª.
2 Clamaverunt ad Dominum. Gen. 4, 4ª. Et praedam quam adduxerant. Josue 8, 2ª. — In toto corde et in tota anima. Deuter. 6, 4ª.
3 In tota voluntate suae quaesierunt Dominum, etc. Judic. 2, 5ª.

CAPUT XVI.

1 Quia habuisti fiduciam in rege Syria et non in Deo 4 Reg. 18, 7ª. — Oculi Domini contemplantur universam terram. Gen. 3, 14ª.
2 Qui credunt in eum 2-2, q. 2, 2, o. | 3, d. 23, q. 2, art. 2, q. 2, 2, o, | Verit. q. 14, 7, 7ᵐ | Jo. 6, lect. 3.
3 Valde quippe super hoc Dominus fuerat indignatus. Exod. 4, 5ª. — Et interfecit de populo tempore illo plurimos 2 Reg. 24, 5ª.
4 Posuerunt eum super lectum suum, etc. Gen. 5, 1ª.

CAPUT XVII.

1 Et fuit Dominus cum Josaphat. Num. 14, 1ª. — Quia non speravit in Baalim, sed in Deo patris sui 4 Reg. 18, 3ª.
2 Factae sunt ei infinitae divitiae. Num. 20, 4ª. — Consecratus Domino 1-2, q. 102, 5, 8ᵐ.

CAPUT XVIII.

1 Iterum atque iterum adjuro te. Gen. 24, 2ª. — Vidi Dominum. Gen. 32, 2ª. — Sedentem in solio suo. Judic. 6, 3ª.
2 Et omnem exercitum caeli assistentem ei 3 Reg. 22, 2ª. — A dextris et a sinistris. Deuter. 10, 11ª. — Egrediar et ero spiritus mendax, etc. ibidem 4ª.
3 Egredere et fac ita, ibidem 5ª. — Clamavit ad Dominum. Gen. 4, 4ª.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

CAPUT XXIII.

CAPUT XXIV.

CAPUT XXV.

CAPUT XXVI.

CAPUT XXVII.

CAPUT XXVIII.

CAPUT XXIX.

CAPUT XXX.

CAPUT XXXI.

6 Dies festos vestros, et neomenias et circumcisiones repudiabo, ibidem. — Ego misi pueros meos ad vos. Jerem. 7, 8ª.
7 Quod malum est coram me fecerunt. Psal. 50, 2ª.

CAPUT II.

1 Irrita fecerunt consilia mea. Gen. 17, 13ª. — Peccastis coram Deo. Psal. 50, 2ª. — Ut det ei confusionem... tibi. Gen. 3, 21ª.
2 Dicit Dominus omnipotens. Gen. 17, 1ª. — Te elegi dicit Dominus. Deut. 7, 2ª. — Mittam tibi pueros meos. Jerem. 7, 8ª.
3 Viduam justifica... et dabo. Exod. 22, 17ª.— Mortuos ubi inveneris signans commenda sepulchro. Tob. 1, 11ª.
4 Veniet requies tua. Exod. 33, 10ª. — Manus meae tegent te. Gen. 3, 14ª. — Misericors sum. Exod. 22, 11ª.
5 Qui vos ad caelestia regna vocavit. Exod. 3, 8ª | Matth. 5, 4ª. — Accipite jucunditatem gloriae vestrae. Psal. 15, 8ª.
6 Lux perpetua lucebit vobis. Jo. lect. 8, prinº. — Vidi turbam magnam quam numerare non potui. Matth. 20, 1ª.
7 Et confessi sunt nomen Dei 1 Paral. 16, 6ª.
8 Modo coronantur. Verit. q. 29, 6, c.

CAPUT III.

1 O dominator Domine. Deut. 10, 8ª. — Manuum tuarum. Gen 3, 14ª. — Dextera tua, ibidem. — Insuffla in eum spiritum vitae. Gen. 2, 10ª.
2 Induxisti eum in paradiso quem plantaveras, ibidem, 12, 13ª. — Instituisti in eum mortem etc. ibidem 22ª.
3 Elegisti Abraham. Deut. 7, 2ª. — Et dilexisti eum, ibidem 3ª. — Numquam derelinqueres semen ejus. Josue 3ª.

CAPUT IV.

1 Angelus missus est ad me. Lucae 1, 8ª. — Viam altissimi. Job 11, 4ª. — O dominator Domine. Deut. 10, 8ª. — In facie mea. Gen. 3, 13ª.
2 Omnes pleni sumus impietate 3 Reg. 8, 13ª. — Quem dilexisti populum. Deut. 7, 3ª. — Ante oculos tuos. Gen. 3, 14ª.

CAPUT V.

1 Si altissimus dederit. Job 11, 6ª. — Anima mea laboravit, ut deficeret. Gen. 46, 2ª.
2 O dominator Domine. Deut. 10, 8ª. — Elegisti tibi. Deut. 7, 2ª. — Populum unum tibi. Exod. 16, 3ª. — Et si odiens odisti. Psal. 5, 5ª.
3 Tuis manibus debet castigari. Gen. 3, 14ª. — Missus est angelus ad me. Lucae 1, 8ª.
4 Qui venerat ad me. Jud. 6, 2ª.

CAPUT VI.

1 Fiat caelum et terra. Gen. 1ª. — Et erat tunc spiritus, ibidem 4ª. -- Et tenebrae circumferebantur, ibidem 3ª. — Tunc dixisti proferri lumen luminosum, ibidem 6ª.
2 Die secundo creasti spiritum firmamenti, ibidem 12ª. — Ut divideret et divisionem facere inter quas, etc. ibidem 17ª. — Die tertia imperasti congregari aquas, etc. ibidem 18ª.
3 Die quarto imperasti fieri solis splendorem, lunae lumen, stellarum dispositionem, ibidem 23ª. — Ut deservirent futuro plasmante homini, ibidem 24ª.
4 Quinto die dixisti, etc. ut procrearet animalia et volatilia et pisces, ibidem 27ª. — Sexto die imperasti terrae ut crearet, etc. et Adam, ibidem 29ª 30ª.
5 Quem constituisti ducens super omnibus quae fecisti, ibidem 33ª. — Quem elegisti. Deut. 7, 2ª. — Propter nos creasti saeculum. Gen. 31ª | 2, d. 1, q. 2, 5, o. | 4, d. 47, q. 2, a. 1, q. 1, c.
6 Residuas gentes dixisti nihil esse, etc. Isa. 40, 1ª.
7 Quem vocasti primogenitum, unigenitum emulatorem tuum. Exod. 4, 10ª.

CAPUT VII.

1 Et dixi scilicet angelo, loquere Domine Deus. Exod. 6, 1ª. — Introitus ejus angustus. Matth. 7, 8ª. — Super stellas fulgebunt facies eorum, etc. Matth. 13, 11ª.
2 Nostrae facies super tenebras nigrae 4, lect. 4, fi.
3 Deus misericors. Exod. 22, 11ª. — Et longanimis. Nehemiae 9, 8ª.

CAPUT VIII.

1 Multi creati sunt, sed pauci salvabuntur. Matth. 7, 8ª | cº 20, 4ª.
2 Manum tuarum. Gen. 3, 14ª. — Cujus oculi elevati sunt, ibidem. — Auribus percipe, ibidem.
3 Cujus thronus inestimabilis. Judic. 6, 3ª. — Et gloria incomprehensibilis. Jo. prol. prinº. — Cui astat numerus angelorum. Daniel 7, 1ª.
4 Nec indigneris eis. Exod. 4, 5ª. — Ut ita amarus sis, ibidem. — Non irascaris Domine, ibidem.
5 Sed diligas eos. Deut. 7, 3ª. — Misericors vocaberis. Exod. 22, 11ª. — Dixerunt in corde suo, non esse Deum. Psal. 13, 1ª.
6 Nemo de genitis est, qui non impie gessit 3 Reg. 8, 13ª. — Annunciabitur justitia tua Domine. Deut. 32, 6ª. — Et bonitas. Psal. 16. 7ª.
7 Et memorabor. Gen. 8. 1ª. — Tu ei imago nominatus es 1ª q. 35, 1, 1ᵐ | q. 93, 5, 4ᵐ | Quam similatus es ei. Pᵒª q. 3, 16, 5ᵐ | 17, 6ᵐ.
8 Propter quem omnia plasmasti, supra 6, 5ª. — Tibi approximavi 4, d. 17, q. 1, a. 2, q. 2, c. — Peccatoribus autem nunquam 1, d. 40, q. 4, 2, 4ᵐ.

CAPUT IX.

1 Omne quod factum est in saeculo, initium habet, et consummationem. Gen. 17, 1ª.
2 Plures sunt qui pereunt quam qui salvabuntur. Matth. 7, 8ª | cº 20, 4ª. — O Domine te ostendens ostendisti patribus. Gen. 32, 2ª.
3 Humiliata sum valde 2 Reg. 1ª. — Justi quorum est saeculum, et propter quos saeculum, supra 6, 1ª.

CAPUT X.

1 Deus fortis. Exod. 20, 5ª. — Altissimus. Job 11, 6ª.
2 Angelus venit ad me. Judic. 6, 2ª.
3 Confortavit me. Luc. 22, 34ª.

CAPUT XI.

1 Quem feceram regnare. Rom. 13, 2ª.
2 Humiliasti muros eorum 2 Reg. 8, 1ª.

CAPUT XII.

1 Dominator Domine. Deuter. 10, 8ª. — Ante oculos tuos. Gen. 3, 14ª. — Ante faciem tuam, ibidem.
2 Consoleris animam meam. Gen. 46, 2ª. — Danieli fratri tuo. Gen. 13, 3ª.

CAPUT XIII.

1 Qui habent opera et fidem Jacob 3, 13ª. — Ad fortissimum. Exod. 20, 5ª.
2 Revelabitur filius meus 2-2, q. 2, 7, 2ᵐ.
3 Dominator Domine. Deuter. 10, 8ª.
4 Laudans Dominum. Psal. 33, 2ª.

CAPUT XIV.

1 Revelans revelatus sum in rubo. Gen. 32, 2ª. — Et loquutus sum Moysi. Exod. 6, 1ª. — Populus meus. Exod. 19, 3ª. — Misi eum. Jerem. 7, 8ª.
2 Deus justus. Deuter. 32, 6ª. — Judex. Psal. 9, 3ª. — Et fratres vestri. Gen. 13, 3ª. — Judicium post mortem veniet. Psal. 9, 3ª.
3 Quando iterum reviviscemus 4, d. 43, a. 1, q. 1, o.
4 Justorum nomina patebunt et impiorum facta ostendentur. Deuter. 7, 2ª | 1ª q. 20, o.

CAPUT XV.

1 Omnis incredulus in incredulitate sua morietur. Marc. 16, 10ª. — Clamant ad me. Gen. 4, 4ª. — Vindicans vindicabo eos, dicit Dominus. Deut. 32, 17ª.
2 Populus meus. Exod. 19, 3ª. — In manu potenti et brachio excelso. Gen. 3, 14ª. — Dextera mea, ibidem.
3 Nec cessabit rumphea super effundentem sanguinem innocuum,

CAPUT XVI.

Auctoritates ex libro Tobiae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

1 Fratres nostri, fratrem meum. Gen. 13, 3ª. — Osculatus est eum. Gen. 28, 2ª. — Timenti Deum debetur. Levit. 19, 14ª.
2 Conjungeretur cognationi suae secundum legem Moysi. Num. 36, 2ª. — Deus Abraham, Isaac et Jacob. Gen. 17, 5ª.
3 Vobiscum sit. Num. 14, 1ª. — Impleat benedictionem suam in vobis. Gen. 35ª. — Benedicentes Deum. Psal. 33, 1ª.
4 Forti animo esto. Josue 2ª.

CAPUT VIII.

1 His tribus noctibus Deo jungimur. Deut. 10, 6, 11ª. — Filii sanctorum sumus. Levit. 11, 3ª. — Domine Deus patrum nostrorum. Gen. 17, 5ª. — Et Israel, ibidem.
2 Benedicant te caeli, etc. Psal. 18, 1ª | Psal. 33, 1ª. — Tu fecisti Adam de limo terrae. Gen. 2, 9ª. — Dedisti ei adjutorium Evam, ibidem 24ª.
3 Non luxuriae causa accipio uxorem, supra 6, 3ª. — Sororem meam. Gen. 13, 3ª. — Sed sola posteritatis dilectione 2-2, q. 154, 2, c. | 3ª q. 29, 2, c. | 4, d. 26, q. 1, 1, c. | d. 30, q. 1, 3, o. | d. 31, q. 1, 2, 1m | d. 33, q. 1, 1, 2, 3, c. | q. 2, o. | d. 39, 2, c. | d. 40, 3, 4, c. | Cg. 3, c° 123 | Lib. 4, c° 78 | 1ª Cor. 7.
4 Miserere nobis Domine. Exod. 22, 11ª. — Tu es Deus solus. Deut. 6, 3ª | 32, 18ª. — Raguel adjuravit Tobiam. Gen. 24, 2ª.

CAPUT IX.

1 Azaria frater. Gen. 13, 3ª. — Contristabitur anima ejus. Gen. 46, 2ª. — Adjuravit me Raguel, cujus adjuramentum spernere non possum. Gen. 24, 2ª.
2 Osculati sunt se invicem. Gen. 27, 2ª. — Benedixit Deum. Psal. 33, 1ª. — Benedicat te. Gen. 1, 13ª. — Deus Israel. Gen. 17, 5ª.
3 Timentis Deum. Levit. 19, 14ª. — Flevit Gabelus 2-2, q. 82, 4, 3m.

CAPUT X.

1 Solicitus erat pater. Matth. 6, 18ª. — Angelus Domini sanctus, sit in itinere vestro. Psal. 90, 4ª | Exod. 32, 2ª. — Osculati sunt eam. Gen. 27, 2ª.
2 Monentem eam honorare soceros. Exod. 20, 17ª. — Diligere maritum. Ephes. 5, 16ª | 18ª. — Regere familiam, gubernare domum 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 5, c.
3 Et seipsam irreprehensibilem exhibere 1ª Tim. 3,

CAPUT XI.

1 Tobia frater. Gen. 13, 3ª. — Adora Dominum Deum tuum. Gen. 17, 5ª. — Deus Israel, ibidem.
2 Gratias agens Deo, supra 2, 4ª. — Osculare eum. Gen. 27, 2ª. — Et caeperunt ambo flere prae gaudio, supra 9, 3ª.
3 Benedico te, Domine. Psal. 33, 1ª.

CAPUT XII.

1 Confitemini ei. Paral. 16, 6ª. — Quia fecit vobiscum misericordiam suam. Exod. 22, 11ª,
2 Et enim sacramentum regis abscondere, bonum est, 3ª q. 60, 1, o. | 3, d. 19, L. 4m | 4, d. 1, q. 1, a. 1, q. 1, c. | 1ª Cor. prinº.
3 Bona est oratio, cum jejunio et eleemosyna 1-2, q. 108, 3, 4m | 4, c. | 4, d. 15, q. 1, a. 4, q. 3, o. | q. 2, a. 1, q. 2, 3m.
4 Et eleemosyna magis 4, d. 15, q. 2, a. 2, q. 2, o. | d. 45, q. 2, a. 3, q. 1, o. | 1ª Tim. 4.
5 Eleemosyna a morte liberat, supra 4, 6ª. — Et ipsa est, quae purgat peccata, ibidem 5ª. — Et facit invenire vitam aeternam, ibidem 7ª.
6 Qui autem faciunt peccatum, et iniquitatem 2-2, q. 33, 1, 1m | q. 110, 4, 4m | Hebr. 8, fi.
7 Hostes sunt animae suae. Psal. 10, 5ª. — Quando orabas cum lacrymis 4, d. 15, q. 4, a. 1, q. 2, 3m | Psal. 38.
8 Et sepeliebas mortuos, supra 1, 11ª. — Ego obtuli orationem tuam Domino supra 3, 14ª.
9 Et quia acceptus eras Deo 1-2, q. 102, 3, o. — Necesse fuit ut tentatio probaret te 2-2, q. 97, 1, o.
10 Et nunc Dominus misit me. Exod. 33, 2. — Ego sum Raphael angelus, supra 3, 13ª. — Unus ex septem 1-2, q. 102, 5, 5m.
11 Qui astamus ante Dominum. Job 1, 5ª. — Dixit eis angelus, pax vobis, nolite timere. Luc. 11ª 12ª | Judic. 6, 2ª.
12 Cum essem vobiscum, etc. videbar manducare et bibere, etc. Gen. 18, 4ª. — Tempus est ut revertar ad Deum 2, d. 10, 4, 1m.
13 Ceciderunt super terram 2 Paral. 29, 5ª. — Prostrati per tres horas, ibidem.

CAPUT XIII.

1 Magnus Domine. Psal. 47, 1ª. — Tu flagellas et salvas etc. Deut. 32, 19ª. — Confitemini Domino 1 Paral. 16, 6ª. — Laudate eum. Psal. 33, 2ª.
2 Non est alius Deus. Deut. 6, 3ª. — Omnipotens. Gen. 17, 1ª. — Propter misericordiam suam. Exod. 22, 11ª. — Ego et anima mea. Gen. 46, 2ª. — Non est qui effugiat manum tuam. Gen. 3, 14ª | 50, 5ª. — Omnes benedicentur. Gen. 35. — Maledicti erunt et condemnati, ibidem 3, 11ª.
3 Alleluja cantabitur 4, d. 8, L.

CAPUT XIV.

1 Et fratres nostri. Gen. 13, 3ª. — Timentes Deum. Levit. 19, 14ª. — Deum Israel. Gen. 17, 5ª. — Servite Domino. Exod. 20, 4ª.
2 In veritate 4 Reg. 20, 2ª.
3 Et benedicant eum. Psal. 33, 1ª.
4 In tota virtute sua. Deut. 4, 14ª | 6, 4ª.

Auctoritates ex libro Judith.

CAPUT I.

1 Et gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum 2-2, q. 132, o. | Ma. q. 9, o.
2 Tunc indignatus est 2-2, q. 158, 7, c. | Ma. q. 12, 5, c.

CAPUT II.

1 Habuit cum eis mysterium consilii sui 1-2, q. 14, o. | Verit. q. 17, 3, 2m.
2 In multitudine innumerabilium. Num. 20, 4ª.
3 Quorum non erat numerus, ibidem.

CAPUT III.

1 Desinat indignatio tua contra nos, supra 1, 2ª.
2 Ferocitatem pectoris ejus, mitigare non potuerunt 2-2, q. 157, 1, 3m | q. 159, o. | q. 159, 2, 1m.
3 Ut omnes Deos terrae exterminaret. Exod. 7, 1ª.

CAPUT IV.

1 Et clamavit ad Dominum. Gen. 4, 4ª. — Deum Israel. Gen. 17, 3ª.
2 Humiliaverunt animas 3 Reg. 21, 3ª | Gen. 46, 2ª.
3 Ut visitaret populum suum Israel. Exod. 2, 6ª | 19, 3ª.

CAPUT V.

1 Noluerunt sequi Deos. Exod. 7, 1ª. — Deserentes caeremonias. Deut. 4, 6ª. — Unum Deum caeli coluerunt. Deut. 6, 3ª | Exod. 20, 4ª.
2 Clamaverunt ad ominum. Gen. 4, 4ª. — Per quadraginta annos annonam de caelo consequuti sunt. Exod. 16, 4ª | Gen. 32ª.
3 Quando recessit a Deo. Josue 22, 2ª. — Praeter Deum suum. Gen. 17, 5ª. — Alterum coluerunt. Exod. 20, 4ª.
4 Usquedum non peccarent in conspectu Dei sui, erant cum illis bona 1-2, q. 99, 6, 3m.
5 Deus... odit iniquitatem. Psal. 5, 5ª.
6 Reversi ad Deum 2, d. 10, 4, 1m | Cg. 3, c° 161.
7 Nabuchodonosor Deus terrae est. Exod. 7, 1ª.

CAPUT VI.

1 Deo suo. Gen. 17, 5ª. — Deus patrum nostrorum, ibidem. — Deus Israel, vel noster, ibidem. — Non respirabis ultra, donec extermineris. Gen. 5, 4ª.
2 Non concidat vultus tuus. Gen. 4, 5ª. — Et pallor qui faciem tuam obtinet, abscedat, ibidem.
3 Omnis populus cecidit in faciem suam, adorantes Dominum 2

Paral. 29, 5ª. — Domine intuere, respice et attende. Exod. 2, 6ª.
4 Non derelinquis. Josue 3. — Praesumentes de te 2-2, q. 21, 2, 1m | 1, prol. L.
5 Praesumentes de se 2-2, q. 21, 1, 4, o. | q. 130, 2, o. | q. 133, 1, c. | Ma. q. 8, 3, 1m.
6 Et de sua virtute gloriantes, supra 1, 1ª. — Humilias. 2 Reg. 8, 1ª. — Ad humilitatem nostram 3 Reg. 21, 8ª. — Consolati sunt Achior 2 Reg. 9, 1ª.
7 Deus cujus virtutem praedicasti. Deut. 4, 14ª. — Sit Deus tecum. Num. 14, 1ª.
8 Ut sicut tibi placuerit, ita cum tuis omnibus converseris nobiscum 1-2, q. 105, 3, 1m.

CAPUT VII.

1 Prostraverunt se super terram 2 Paral. 29, 5ª. — Deus Israel. Gen. 17, 5ª. — Deus patrum nostrorum, ibidem. — Ubi est Deus eorum, ibidem.
2 Misericordiam suam ostenderet. Exod. 22, 11ª. — Super populum suum. Exod. 19, 3ª. — Benedicamus Dominum. Psal. 33, 1ª.
3 Contestamur hodie caelum et terram 2-2, q. 89, 1, 3m | Qui ulciscitur nos, secundum peccata nostra. Deut. 32, 17ª | Psal. 61, 6ª.
4 Qui pius es. Exod. 34, 3ª. — Clamaverunt ad Deum. Gen. 4, 4ª. — Dabit gloriam nomini suo. Jo. 13, lect. 6, prinº.
5 Confitentes te 1 Paral. 16, 8ª. — Aequo animo estote fratres. Gen. 13, 3ª.
6 Forsitan Deus indignationem suam abscidet. Exod. 4, 5ª.

CAPUT VIII.

1 Judith jejunabat cunctis diebus vitae suae 2-2, q. 147, 5, 3m | 4, d. 15, q. 3, a. 3, q. 2, o. | Rom. 14, lect. 1, meº.
2 Praeter sabbata, et neomenias, festa domus Israel, ibidem | 1 Reg. 20, 1ª | Levit. 23, 1ª.
3 Timebat Dominum. Levit. 19, 14ª. — Qui estis vos, qui tentatis Dominum. Deut. 6, 8ª. — Non est hic sermo qui misericordiam provocet. Exod. 22, 11ª.
4 Qui iram excitet, et furorem accendat. Exod. 4, 5ª. — Patiens est, Dominus. Exod. 34, 4ª. — Lacrymis postulemus. Tob. 12, 7ª.
5 Non enim quasi homo Deus, sic comminabitur, neque sicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur. Exod. 4, 5ª.
6 Humiliemus ei animas nostras 3 Reg. 21, 3ª | Gen. 46, 2ª. — Dereliquerunt Deum. Josue 22, 2ª. — Adoraverunt Deos alienos. Exod. 7, 1ª | 20, 4ª.
7 Humiliabit omnes gentes 2 Reg. 9, 2ª. — Et nunc fratres. Gen. 13, 3ª. — In populo Dei. Exod. 19, 3ª. — Ex vobis pendet anima eorum. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.
8 Tentati sunt patres nostri. Gen. 22, 1ª. — Abraham tentatus est, ibidem. — Et per multas tribulationes probatus, amicus Dei effectus est 1-2, q. 87, 6, c. fi. | 2-2, q. 108, 4, c. fi. | 2, d. 36, 4, o. | 4, d. 15, L. 2m | q. 1, a. 4, q. 2, o. | d. 17, q. 3, a. 5, q. 4, 2m | Ma. q. 5, 4, c. fi. | Jo. 1, fi. | cº 4, fi. | cº 7, fi. | Psal. 36 | Psal. 37 | Psal. 40 | Isa. 21, fi. | Jo. 9, fi. | cº 15 | 2ª Cor. 4 | Lect. 3 | Hebr. 10, lect. 4 | 2ª Cor. 11, lect. 5, fi. | 2ª Thess. lect. 1, fi.
9 Omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles, ibidem. — Dominus tecum. Num. 14, 1ª. — Deus noster. Gen. 17, 5ª.
10 Respiciat Dominus populum. Exod. 2, 6ª.
11 In ultionem inimicorum nostrorum. Gen. 3, 21ª | Deut. 32 | 17ª.

CAPUT IX.

1 Prosternens se Domino 2 Paral. 29, 5ª. — Clamavit ad Dominum. Gen. 4, 4ª. — Deus patris mei. Gen. 17, 5ª. — Deus meus, ibidem.
2 Qui zelaverunt zelum tuum. Exod. 20, 6ª. — Respice castra Assyriorum. Exod. 2, 6ª. — Sic fiant, et isti, etc. Gen. 3, 21ª.
3 Et in curribus suis, etc. gloriantur, supra 1, 1ª. — Dominus est nomen tibi. Deut. 10, 8ª. — Erige brachium tuum. Gen. 3, 14ª. — In virtute tua. Deut. 4, 14ª.
4 In iracundia tua. Exod. 4, 5ª.
5 De tua misericordia praesumentem, supra 6, 4ª.
6 Memento Domine. Gen. 7, 1ª.
7 Non est alius praeter te. Deut. 6, 3ª.

CAPUT X.

1 Cum cessasset clamare ad Dominum. Gen. 4, 4ª. — Prostrata 2 Paral. 29, 5ª. — Deus patrum nostrorum. Gen. 17, 5ª.
2 Lavit corpus suum, et unxit... omnibus ornamentis ornavit se 2-2, q. 169, 2, o. | q. 187, 6, c. | Quol. 10, 14, o. | Isa. 3, fi. | Matth. 11 | 1ª Cor. 7, lect. 7 | 1ª Tim. 2. — In virtute sua. Deut. 4, 14ª.
3 Fugi a facie eorum... de exercitu ejus. Gen. 12, 4ª. — Conservasti animam tuam. Gen. 46, 2ª.
4 Judith adoravit eum, scilicet Holofernem, prosternens se super terram. Gen. 18, 2ª.

CAPUT XI.

1 Vidit Nabuchodonosor rex terrae, et vivit virtus ejus. Gen. 42, 2ª. — Omnium animarum errantium. Gen. 46, 2ª.
2 Non solum homines servient ei per te, sed et bestiae agri... nunciare tibi. Gen. 12, 4ª.
3 Sciunt se offendisse Deum. Job 35, 1ª.
4 Misit me Dominus. Jer. 7, 8ª.
5 Iratus est illis Deus. Exod. 4, 5ª.

CAPUT XII.

1 Vivit anima tua domine. Gen. 42, 2ª. — Quoniam non expendet omnia haec, etc. Gen. 12, 4ª. — Deum suum. Gen. 17, 5ª. — Deum Israel, ibidem.
2 Baptizabat se. Marc. 4ª | 3ª q. 38, 1, 3m. — Populum suum. Exod. 19, 3ª.
3 Omne quod erit ante oculos ejus bonum et optimum faciam... diebus meis. Gen. 12, 4ª.
4 Magnificata est anima mea. Gen. 46, 2ª.

CAPUT XIII.

1 Deus Israel. Gen. 17, 5ª. — Deus noster, ibidem. — Deo tuo, ibidem.
2 Nobiscum Deus. Num. 14, 1ª. — Speraverunt eam jam non esse venturam 2-2, q. 21, 3, 1m.
3 Laudate Dominum. Psal. 33, 2ª. — Custodivit me angelus Dei, Psal. 90, 4ª. — Confitemini illi omnes 1 Paral. 16, 6ª. — Quoniam bonus, ibidem 7ª.
4 Quoniam in saeculum misericordia ejus. Exod. 22, 11ª. — Benedixit te Dominus. Gen. 1, 31ª. — In virtute sua. Deut. 4, 14ª. — Benedictus Dominus. Psal. 33, 1ª.
5 Qui creavit caelum et terram. Gen. 1. — Non pepercisti animae tuae. Gen. 46, 2ª. — Quod Deus ulciscatur se de inimicis suis. Deut. 32, 17ª.
6 Estuavit anima ejus. Gen. 46, 2ª.
7 Procidit ad pedes ejus 2 Paral. 29, 5ª.
8 Et adoravit eam. Gen. 18, 2ª.

CAPUT XIV.

1 Audite me fratres. Gen. 13, 3ª. — Tunc Achior relicto gentilitatis ritu, credidit Deo 3ª q. 69, 4, 2m.
2 Et circumcidit carnem praepucii sui. Gen. 17, 7ª 8ª.
3 Et appositus est ad populum Israel, et omnis successio generis ejus, usque in hodiernum diem, supra 6, 8ª.

CAPUT XV.

1 Manus Domini confortavit te. Gen. 3, 14ª.
2 Eris benedicta in aeternum. Gen. 1, 31ª.

CAPUT XVI.

1 Dominus nomen est illi. Deut. 10, 8ª. — Posuit castra sua in medio populi sui. Num. 11, 5ª | Exod. 19, 3ª. — Dominus omnipotens. Gen. 17, 1ª.
2 Exuit se vestimento viduitatis... usque amputavit, supra 10, 2ª. — A facie Domini. Gen. 3, 14ª.
3 Adonai Domine magnus es tu. Psal. 74, 1ª. — Et praeclarus virtute. Deut. 4, 14ª.
4 Quem superare nemo potest. Gen. 50, 5ª. — Et non est qui resistat voci tuae, ibidem. — Dixisti, et facta sunt. Gen. 5ª.
5 Misisti spiritum tuum, et creata sunt. Gen. 4ª | Psal. 103, 13. — Qui timent te, magni erunt apud te per omnia. Levit. 19, 14ª.
6 Dominus vindicabit in eis. Deut. 32, 17ª. — In die judicii visitabit illos. Psal. 9, 3ª.
7 Dabit ignem et vermem in carnes eorum, ut urantur et sentiant, usque in sempiternum. Isa. 66, 6ª.
8 Judith obtulit, etc. in anathema oblivionis. Num. 21, 2ª.

Auctoritates ex libro Esther.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

Auctoritates ex libro Job Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

CAPUT XXIII.

CAPUT XXIV.

CAPUT XXV.

CAPUT XXVI.

CAPUT XXVII.

CAPUT XXVIII.

CAPUT XXIX.

CAPUT XXX.

CAPUT XXXI.

CAPUT XLII.

Auctoritates ex libro Psalmorum.

PSALMUS I.

PSALMUS II.

PSALMUS III.

PSALMUS IV.

PSALMUS V.

PSALMUS VI.

PSALMUS VII.

PSALMUS VIII.

PSALMUS IX.

PSALMUS X.

PSALMUS XI.

PSALMUS XII.

PSALMUS XIII.

PSALMUS XIV.

PSALMUS XV.

PSALMUS XVI.

PSALMUS XVII.

PSALMUS XVIII.

PSALMUS XIX.

PSALMUS XX.

PSALMUS XXI.

PSALMUS XXII.

PSALMUS XXIII.

PSALMUS XXIV.

PSALMUS XXV.

PSALMUS XXVI.

PSALMUS XXVII.

PSALMUS XXVIII.

PSALMUS XXIX.

PSALMUS XXX.

PSALMUS XXXI.

PSALMUS XXXII.

PSALMUS XXXIII.

PSALMUS XXXIV.

PSALMUS XXXV.

PSALMUS XXXVI.

PSALMUS XXXVII.

PSALMUS XXXVIII.

PSALMUS XXXIX.

PSALMUS XL.

PSALMUS XLI.

PSALMUS XLII.

PSALMUS XLIII.

PSALMUS XLIV.

PSALMUS XLV.

PSALMUS XLVI.

PSALMUS XLVII.

PSALMUS XLVIII.

PSALMUS XLIX.

PSALMUS L.

PSALMUS LI.

PSALMUS LII.

PSALMUS LIII.

PSALMUS LIV.

PSALMUS LV.

PSALMUS LVI.

PSALMUS LVII.

PSALMUS LVIII.

PSALMUS LIX.

PSALMUS LX.

PSALMUS LXI.

PSALMUS LXII.

PSALMUS LXIII.

PSALMUS LXIV.

2 Jubilate Deo. Psal. 46, 1ª. — Buccinate in Neomenia tuba, etc. 1 Reg. 20, 1ª.
3 Probavi te. Gen. 22, 1ª. — Non erit in te Deus recens. Exod. 7, 1ª. — Nec adorabis deum alienum, ibidem | 20, 4ª.
4 Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum. Josue 3ª | 1ª q. 22, 2, 4m | Verit. q. 5, 7, 1m.
5 Israel si in viis meis ambulasset. Job 23, 6ª. — Inimicos eorum humiliassem 2 Reg. 8, 1ª.
6 Misissem manum meam. Gen. 3, 14ª. — Inimici Domini mentiti sunt ei. Exod. 20, 8ª | Psal. 5, 5ª.
7 Erit tempus eorum in saecula 1ª q. 10, 3, 2m.
8 De petra, melle saturavit eos 1ª Cor. 10, 2ª.

PSALMUS LXXXI.

1 Deus stetit 1ª q. 3, 1, 4m | 3ª q. 58, o. | Hebr. 1, lect. 2, fi. — Facies peccatorum sumitis. Deut. 6ª.
2 In synagoga deorum. Exod. 7, 1ª. — In medio autem Deos dijudicat, ibidem. — Dii estis, ibidem. — Et filii excelsi omnes. Luc. 6, 12ª.
3 Judicate egeno et pupillo... nescierunt. Exod. 22, 17ª.
4 Surge Deus. Gen. 3, 13ª | Psal. 3, 3ª | Psal. 11, 2ª.
5 Judica terram. Psal. 9, 3ª.

PSALMUS LXXXII.

1 Deus quis similis erit tibi 1ª q. 4, 3, o. | q. 44, 3, 1m | q. 93, 2, 4m | 2-2, q. 163, 2, o. | 1, d. 19, L. 3m | d. 33, 1, 2m | 3, 4m | d. 34, q. 3, 1, 2m | d. 35, 1, 4, 6m | d. 48, 1, c. | 2, d. 16, 1, 3m | 3, d. 2, q. 1, a. 1, q. 1, 3m | d. 5, q. 1, a. 1, q. 1, 2m | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 2, c. | Cg. 1, cº 29 | Lib. 3, cº 97 | Lib. 4, cº 7, 11m | Verit. q. 1, 10, 7m | q. 2, 1, c. fi. | 3, 9m | 11, o. | q. 23, 7, 10m | Poª q. 3, 5, 9m | 6, 25m | 16, 5m | 17, 6m | q. 7, 7, o. | q. 9, 9, c. fi. | Psal. 34 | Ephes. 1, lect. 1, prinº | Hebr. prol. prinº.
2 Quoniam ecce inimici tui sonuerunt... ultra. Exod. 20, 8ª | Psal. 5, 5ª | Opus. 19, prol.
3 Fac illis sicut Madian... Cisson. Gen. 3, 21ª. — Pone principes eorum, etc. usque fi. ibidem. — Super populum tuum. Exod. 19, 3ª.
4 In ira tua. Exod. 4, 5ª. — Erubescant. Psal. 6, 9ª. — Confundantur. Psal. 30, 2ª. — Nomen tibi Dominus. Deut. 10, 8ª.
5 Tu solus Altissimus. Deut. 32, 18ª | Job 11, 6ª.
6 Testamentum disposuerunt. Psal. 77, 12ª.

PSALMUS LXXXIII.

1 Deficit anima mea. Gen. 46, 32ª | o. 12, 2ª.
2 Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum 1-2, q. 24, 3, c. fi. | q. 30, 1, 1m | 3ª q. 21, 2, 1m.
3 Passer invenit sibi domum. Gen. 28, 7ª.
4 Et turtur nidum, etc. 1-2, q. 102, 3, 2m | 3ª q. 37, 3, c. | 4m.
5 Rex meus et Deus meus. Psal. 46, 3ª. — In saecula saeculorum laudabunt te. Psal. 33, 2ª | 2-2, q. 91, 1, 2, o.
6 Beatus vir, etc. Psal. 1, 1ª. — Benedictionem dabit legislator. Gen. 1, 31ª.
7 Videbitur Deus deorum in Sion. Exod. 7, 1ª | Gen. 32, 2ª. — Auribus percipe. Gen. 3, 14ª | Exod. 2, 4ª. — Deus Jacob. Gen. 17, 5ª — Protector noster. Quol. 7, 18, c. | Isa. 4, fi.
8 Aspice Deus, et respice. Exod. 2, 6ª. — In faciem Christi tui. Gen. 3, 14ª | Psal. 41 | Isa. 63.
9 Elegi abjectus esse. Opus. 2, cº 7.
10 Non privabis bonis eos qui ambulant in innocentia. Job 2, 5ª.

PSALMUS LXXXIV.

1 Benedixisti, Domine, terram tuam. Gen. 1, 31ª. — Remisisti iniquitatem... eorum. Psal. 31, 1ª.
2 Mitigasti omnem iram tuam. Exod. 4, 5ª — Indignationis tuae, ibidem. — Converte nos, Deus. Prov. 21, 1ª. — Deus, tu conversus. Gen. 3, 13ª.
3 Numquid in aeternum irasceris nobis... generationem. Psal. 76, 4ª | Exod. 4, 5ª. — Plebs tua laetabit in te. Psal. 15, 4ª 5ª
4 Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam. Exod. 22, 11ª. — Audiam quid loquatur in me Dominus Deus 1ª q. 91, 1, c. fi. | Verit. q. 12, 7, 11m | q. 18, 3, c. | Psal. 49.
5 Misericordia et veritas obviaverunt sibi 1ª q. 21, 2m.
6 Justitia et pax osculatae sunt 2-2, q. 29, 3, 3m | q. 180, 2, 2m | Matth. 5.
7 Veritas de terra orta est 2-2, q. 109, 1, c. | 3m.
8 Et justitia de caelo prospexit 1ª q. 21, 1, c.

PSALMUS LXXXV.

1 Inclina, Domine, aurem tuam. Gen. 3, 14ª | Exod. 2, 4ª. — Custodi animam meam. Josue 24, 3ª | Deut. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.
2 Quoniam sanctus sum. Levit. 11, 3ª. — Salvum fac servum tuum, Deus meus sperantem in te. Psal. 38, 1ª | 4 Reg. 18, 3ª.
3 Miserere mei, Domine. Exod. 20, 11ª. — Ad te clamavi tota die. Gen. 4, 4ª.
4 Non est similis tui in diis, Domine. Psal. 82, 1ª | Exod. 7, 1ª | Hebr. prol. prinº. — Magnus es tu. Psal. 47, 1ª.
5 Et faciens mirabilia, tu es Deus solus. Psal. 71, 9ª | Deut. 6, 3ª | 32, 17ª.
6 Deduc me, Domine, in via tua. Job 23, 6ª. — Et ingrediar in veritate tua. Exod. 34, 5ª.
7 Confitebor tibi, Domine 1 Paral. 16, 6ª. — In toto corde meo. Deut. 6, 4ª.
8 Eruisti animam meam ex inferno inferiori 3, d. 22, q. 2, a. 2, q. 2, 1m.
9 Patiens. Exod. 34, 4ª. — Et verax, ibidem 5ª. — Aspice in me, Domine. Exod. 2, 6ª. — Domine, adjuvisti me 1 Paral. 12, 5ª.
10 Fac mecum signum in bonum 2-2, q. 97, 2, 3m.
11 Ut videant. Matth. 5, 11ª. — Et confundantur. Psal. 30, 2ª | Gen. 3, 21ª.

PSALMUS LXXXVI.

1 Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei. Psal. 47, 2ª.
2 Ipse fundavit eam Altissimus. Job 11, 6ª.
3 Sicut laetantium omnium habitatio est in te. Psal. 15, 4ª 5ª.

PSALMUS LXXXVII.

1 Domine. Deus salutis meae. Psal. 3, 4ª. — In die clamavi, et noete coram te. Gen. 4, 4ª.
2 Inclina ad me aurem tuam. Gen. 3, 14ª. — Quia repleta est malis anima mea. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª | 3ª q. 46, 7, c. | Verit. q. 26, 9, 9m | 11m.
3 Ipsi de manu tua repulsi sunt, ibidem. — Avertis faciem tuam a me, ibidem.
4 Factus sum sicut homo sine adjutorio 3ª q. 51, 1, 1m.
5 Quorum non es memor amplius. Gen. 8, 1ª. — Super me confirmatus est furor tuus. Exod. 4, 5ª. — In me transierunt irae tuae, ibidem.
6 Misericordiam tuam. Exod. 23, 11ª.
7 Et veritatem tuam. Exod. 34, 5ª.
8 Et justitia tua. Deut. 32, 6ª.

PSALMUS LXXXVIII.

1 Misericordiam Domini, ibidem. — In aeternum cantabo. Psal. 26, 6ª. — Veritatem tuam. Exod. 30, 5ª. — Similis erit Deo. Psal. 82, 1ª. — In filiis Dei. Luc. 6, 12ª. | Gen. 6, 1ª.
2 Deus magnus. Psal. 47, 1ª. — Et terribilis. Psal. 46, 2ª. — Potens es, Domine, Psal. 80, 11ª. — Tu dominaris. Deut. 10, 8ª. — Tu humiliasti 2 Reg. 8, 1ª.
3 In brachio virtutis tuae. Deut. 4, 14ª | Gen. 3, 14ª. — Firmentur manus tua, et exaltetur dextera tua, ibidem. — Faciem tuam, ibidem. — Vultus tui, ibidem.
4 Dispersisti inimicos tuos. Exod. 20, 8ª | Psal. 5, 5ª. — Praeparatio sedis tuae. Judic. 6, 3ª. — Juravi David servo meo. Gen. 22, 7ª.
5 Beatus populus. Psal. 1, 1ª. — Qui scit jubilationem. Psal. 46, 1ª. — Disposui testamentum. Psal. 77, 12ª. — Electis meis. Deut. 7, 2ª.
6 Domine, in lumine tuo ambulabunt. Psal. 35, 10ª. — Confitebuntur caeli mirabilia tua, Domine. Psal. 18, 1ª | 1 Paral. 16, 6ª. — In justitia tua. Deut. 32, 6ª.
7 Quoniam gloria virtutis eorum tu es. Psal. 17, 1ª. — Filius iniquitatis non apponet nocere ei. Isa. 5, 1ª.
8 Oleo sancto meo unxi eum. Psal. 44, 5ª.
9 Ipse invocabit me, pater meus es tu. Psal. 2, 3ª. — Et ego primogenitum ponam illum 1ª q. 33, 2, c. | 2m | q. 41, 3, c. | Cg. 4, cº 8, fi. | 36, 1m | 3, d. 4, q. 1, a. 2, q. 2, 2m | d. 11, L. fi. | Verit. q. 29, 4, c. fi | Poª q. 2, 5, 6m | Josue 1, lect. 16.
10 Visitabo in virga iniquitates eorum, etc. Exod. 4, 13ª. — Quae procedunt de labiis meis. Gen. 3, 21ª. — Non faciam irrita. Gen. 17, 13ª.
11 Exardescet sicut ignis ira tua. Exod. 4, 5ª.
12 Memorare quae mea substantia, numquid enim vane constituisti omnes filios hominum. Gen. 8, 1ª | Ma. q. 5, 1, 1m.
13 Quis est homo qui vivet, et non videbit mortem 1-2, q. 81, 3,

PSALMUS LXXXIX.

PSALMUS XC.

PSALMUS XCI.

PSALMUS XCII.

PSALMUS XCIII.

PSALMUS XCIV.

PSALMUS XCV.

PSALMUS XCVI.

PSALMUS XCVII.

PSALMUS XCVIII.

PSALMUS CVII.

PSALMUS CVIII.

PSALMUS CIX.

PSALMUS CX.

PSALMUS CXI.

PSALMUS CXII.

PSALMUS CXIII.

PSALMUS CXIV.

PSALMUS CXV.

PSALMUS CXVI.

PSALMUS CXVII.

PSALMUS CXVIII.

3 Israel in possessionem sibi. Exod. 19, 3ª. — Magnus Dominus. Psal. 47, 1ª. — Deus noster. Gen. 17, 6ª.
4 Prae omnibus diis. Exod. 7, 1ª. — Omnia quaecumque voluit Dominus fecit, etc. Psal. 113, 2ª. — Haereditatem Israel. Psal. 126, 4ª. — Populo suo. Exod. 19, 8ª.
5 Judicabit Dominus populum suum, ibidem | Psal. 9, 3ª. — Neque enim est spiritus in ore ipsorum 1 Esdrae 1ª. — Similes illis fiant etc. Gen. 3, 21ª.
6 Dominus Israel etc. Psal. 92, 3ª. — Benedicite Domino. Psal. 33, 1ª. — Qui timetis Dominum. Levit. 16, 14ª.
7 Qui habitat in Jerusalem. Gen. 28, 7ª.

PSALMUS CXXXV.

1 Confitemini Domino 1 Paral. 16, 6ª. — Quoniam bonus, ibidem 7ª. — Quoniam in saeculum misericordia ejus. Exod. 22, 11ª. — Deo deorum ibidem 7, 1ª.
2 Domino dominorum. Deut. 10, 8ª. — Qui facit mirabilia magna solus. Psal. 71, 9ª | Deut. 32, 18ª.
3 Qui fecit luminaria magna. Gen. 23ª. — Solem in potestatem diei etc. ibidem 25ª.
4 In manu potenti, et brachio excelso. Gen. 3, 14ª | Psal. 70, 11ª. — Qui traduxit populum suum. Exod. 19, 3ª.
5 Haereditatem Israel. Psal. 126, 4ª. — In humilitate nostra 2 Regum 8, 1ª. — Memor fuit nostri. Gen. 8, 1ª.
6 Qui dat escam omni carni. Gen. 6, 10ª.

PSALMUS CXXXVI.

1 Super flumina Babylonis... in salicibus 1-2, q. 89, 1, 2m | 4, d. 21, q. 1, a. 2, q. 1, 2m.
2 Memor esto, Domine, filiorum Edom, etc. Gen. 8, 1ª | 3, 21ª.
3 Beatus qui retribuet tibi etc. usque fi. Psal. 1, 1ª | Num. 31, 1ª. — Et allidet parvulos suos ad petram 1ª Cor. 10, 2ª.

PSALMUS CXXXVII.

1 Confitebor tibi, Domine 1 Paral. 16, 6ª. — In toto corde meo. Deut. 6, 4ª. — Quoniam audisti, etc. Exod. 2, 4ª.
2 In conspectu angelorum psallam tibi. Psal. 20, 6ª. — Et cantent, ibidem. — In viis Domini. Job 23, 6ª.
3 Super misericordia tua. Exod. 22, 11. — Et veritate tua, ibidem 34, 5ª. — Excelsus Dominus. Job 11, 6ª.
4 Omnia verba oris tui. Gen. 3, 14. — Extendisti manum tuam, etc. ibidem.
5 Humilia respicit 2 Reg. 8, 1ª | Exod. 2, 6ª. — Et alta a longe cognoscit. Matth. 9, 4ª.

PSALMUS CXXXVIII.

1 Domine probasti me. Psal. 16, 2. — Et cognovisti me. Exod. 33, 5ª.
2 Tu cognovisti sessionem meam, et resurrectionem meam 3ª q. 49, 6, c. | q. 53, 1, c.
3 Intellexisti cogitationes meas de longe 3 Reg. 8, 12ª.
4 Omnes vias meas praevidisti. Psal. 32, 8ª. — Tu cognovisti omnia. Esther 13, 4ª.
5 Novissima. Isa. 41, 4ª. — Et antiquam, ibidem | Dio. 10, lect. 3, prinº. — Tu formasti me. Gen. 30ª | 2, 9ª | Job 10, 2ª.
6 Posuisti super me manum tuam. Gen. 3, 11ª. — Quo a facie tua fugiam, ibidem. — Imperfectum meum viderunt oculi tui, ibidem.
7 Quo ibo a spiritu tuo 1 Reg. 10, 2ª 4ª | Judic. 2, 4ª. — Si ascendero in caelum tu illices... et dixi Gen. 28, 7ª | 3 Reg. 10ª | 1ª q. 8, 2, 4, o. | q. 16, 7, 2m | q. 112 | 1, c. | q. 52, 2, c. | 1, d. 37, q. 2, o. | q. 3, 2, c. | q. 4, 1, 1m | Cg. 3, cº 68 | Dio. 3 | Quol. 10, vel 11, 1, o.
8 Confitebor tibi 1 Paral. 16, 6ª. — Suscepisti me de utero matris meae. Job 10, 2ª. — Anima mea cognoscet nimis. Gen. 46, 2ª.
9 In libro tuo omnes scribentur. Exod. 32, 11ª 12ª | Apoc. 20, 9ª 10ª. — Super arenam multiplicabuntur. Gen. 15, 2ª.
10 Exsurrexi. Psal. 3, 3ª. — Et adhuc sum tecum. Jo. 14, 8ª. — Nonne qui oderunt te, Domine, oderam. Exod. 20, 8ª.
11 Et super inimicos tuos, ibidem | Psal. 5, 5ª. — Tabescebam. Psal. 118, 56ª.
12 Perfecto odio oderam illos 1-2, q. 29, 1, o. | 2-2, q. 25, 6, o. | q. 26, 2, c. | 7, 1m | q. 34, 3, 1m | 3, d. 30, 1, 6m | Verit. q. 2, 8, 8m | 9, c. | Opus. 18, cº 9 | Ephes. 5, lect. 9 | cº 6, prinº | Col. 3, lect. 4.
13 Interroga me. Job 9.

PSALMUS CXXXIX.

1 Custodi me, Domine. Josue 24, 3ª. — Dixi Domino. Job 9ª. — Deus meus es tu. Gen. 17, 5ª. — Domine, virtus salutis meae. Psal. 17, 1ª | Psal. 4ª.
2 Ne derelinquas me. Josue 3ª. — Faciet Dominus judicium in opis, et vindictam pauperum. Exod. 22, 17ª | Deut. 32, 17ª | Psal. 9, 3ª.
3 Justi confitebuntur nomini tuo 1 Paral. 16, 6ª. — Habitabunt recti. Job 2ª | Isa. 33.
4 Cum vultu tuo. Gen. 3, 14ª.

PSALMUS CXL.

1 Domine, clamavi ad te. Gen. 4, 4ª. — Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Psal. 118, 72ª | 73ª | 1-2, q. 102, 3, 14m | 3ª q. 83, 5, 2m | 4, d. 1, q. 2, a. 5, q. 1, 3m | d. 11, q. 2, a. 2, q. 3, 7m | 3, d. 37, a 5, q. 3, 1m.
2 Elevatio manuum mearum, sacrificium vespertinum. Psal. 4, 6ª | Num. 28, 3ª.
3 Non declines cor meum, in verba malitiae. Exod. 4, 9ª.
4 Ad excusandas excusationem in peccatis 1-2, q. 13, 3, 3m | 2-2, q. 162, 4, 3m | Ma. q. 8, 4, 6m.
5 Corripiet me justus in misericordia, et increpabit me. Matth. 18, 8ª.
6 Oleum autem peccatoris, non impinguet caput meum 2-2, q. 115, o. | Ma. q. 7, 1, 1m.
7 Ad te, Domine, oculi mei. Psal. 127, 1ª. — In te speravi 4 Reg. 18, 3ª. — Non auferas animam meam. Jo. 12, 2ª.
8 Custodi me, Domine. Josue 24, 3ª.
9 Dissipata sunt ossa nostra. Psal. 6, 4ª.

PSALMUS CXLI.

1 Voce mea ad Dominum clamavi. Gen. 4, 4ª. — In deficiendo ex me spiritum meum 1 Esdrae 1ª.
2 Tu cognovisti semitas meas. Exod. 33, 5ª | Psal. 32, 8ª 9ª. — Non est qui requirat animam meam. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.
3 Tu es spes mea. Psal. 13, 4ª | Psal. 17, 1ª. — Portio mea, in terra viventium. Psal. 126, 4ª.
4 Humiliatus sum nimis 2 Reg. 8, 1ª.
5 Ad confitendum nomini tuo 1 Paral. 16, 6ª.

PSALMUS CXLII.

1 Auribus percipe. Gen. 3, 14ª. — In factis manuum tuarum meditabor, ibidem. — Non avertas faciem tuam a me, ibidem.
2 In virtute tua. Exod. 34, 5ª. — In tua justitia. Deut. 32, 6ª. — In aequitate tua. Job 23, 4ª.
3 Persequutus est inimicus animam meam. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª. — Humiliavit in terra vitam meam 2 Reg. 8, 1ª.
4 Anxiatus est super me spiritus meus 1 Esdrae 1ª. — In me turbatum est cor meum. Psal. 6, 3ª.
5 Meditatus sum in omnibus operibus tuis. Cg. 2, prol.
6 Auditam fac mihi mane misericordiam tuam. Exod. 22, 11ª. — Quia in te speravi 4 Reg. 13, 3ª.
7 Doce me, Domine. Matth. 23, 2ª. — Facere voluntatem tuam. Matth. 6, 10ª. — Quia Deus meus es tu. Gen. 17, 5ª.
8 Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam 1-2, q. 113, 7 | Psal. 18 | 1 Reg. 10, 2ª.

PSALMUS CXLIII.

1 Benedictus Dominus. Psal. 33, 1ª. — Deus meus. Gen. 17, 5ª. — Cujus est Dominus Deus ejus, ibidem. — Qui docet etc. Matth. 23, 2ª.
2 Misericordia mea et refugium meum. Psal. 17, 1ª. — In ipso speravi 4 Reg. 3ª. — Domine, quid est homo quia innotuisti ei, etc. Psal. 8, 2ª.
3 Homo vanitati similis factus est. Psal. 4, 2ª. — Domine, inclina caelos tuos, et descende. Gen. 3, 13ª.
4 Emitte sagittas tuas. Job 9, 2ª. — Emitte manum tuam de alto. Gen. 3, 14ª.
5 Deus canticum novum cantabo tibi, etc. Psal. 20, 6ª. — Beatum dixerunt populum cui haec sunt 1-2, q. 5, 3, 3m.
6 Beatus populus cujus Dominus Deus ejus. Psal. 1, 1ª.
7 Libera me de aquis multis 1ª Thess. prinº.

PSALMUS CXLIV.

1 Benedicam tibi. Psal. 33, 1ª. — Laudabo nomen tuum, ibidem 2ª. — Magnus Dominus. Psal. 47, 1ª. — Potentiam tuam pronunciabunt. Psal. 70, 11ª.

2 Et virtutem. Deut. 4, 14ª. — Memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt. Psal. 24, 6ª | Psal. 44, 1ª. — Justitia tua. Deut. 32, 6ª.

3 Miserator et misericors Dominus. Exod. 22, 11ª. — Patiens. Exod. 34, 4ª. — Miserationes ejus, super omnia opera ejus 1ª q. 21, 3, 2m | 4, c. | q. 25, 3, 3m | 4, d. 46, q. 2, a. 2, q. 3, o. | Psal. 24.

4 Et magnitudinis ejus non est finis 1, q. 7, 1, o. | q. 12, 1, 2m | 7, c. | 3m | q. 25, 2, o. | 3, c. | q. 52, 2, c. | q. 54, 2, c. | q. 55, 1, c. fi. | q. 75, 5, 4m | q. 86, 2, 1m | 3ª q. 10, 3, 1m | 2m | 1, d. 43, q. 1, 1, o. | 4, d. 49, q. 2, 1, 12m | Cg 1, cº 43 | Lib. ?, cº 54, fi. | Verit. q. 2, 2, 5m | Poª q. 1, 2, o. | q. 3, 15, 9m | q. 7. 3, c. fi. | 9, 3m | q. 9, 5, 9m | Quol. 3, 1, 3, c. | Opus. 3, cº 18, 19, 20 | Meta. 12, lect. 6, fi.

5 Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua 1 Paral. 16, 6ª. — Regnum tuum regnum omnium saeculorum. Psal. 46, 3ª.

6 Et dominatio tua, etc. Deut. 10, 8ª. — Fidelis Dominus in omnibus verbis suis, ibidem 32, 4ª. — Et sanctus in omnibus operibus suis. Levit. 11, 3ª.

7 Oculi omnium in te sperant, Domine 4 Reg. 18, 3ª | Psal. 146, 6ª.

8 Aperis tu manum tuam. Gen. 3, 14ª. — Et imples omne animal benedictione. Gen. 1, 31ª.

9 Prope est Dominus, omnibus invocantibus eum, etc. Psal. 118, 61ª 72ª. — Voluntatem timentium se faciet 2, d. 39, 1, 1, c. | d. 41, L. fi. | d. 44, q. 1, 1, 3m | L. 3m | 3, d. 17, a. 1, q. 1, 1m | 3m.

10 Custodit Dominus omnes diligentes se. Josue 24, 3ª | Deut. 6, 4ª. — Omnis caro. Gen. 6, 10 ,

PSALMUS CXLV.

1 Lauda anima mea Dominum. Psal. 33, 2ª | Gen. 46, 2ª. — Psallam Deo meo. Psal. 10, 6ª | Gen. 17, 5ª.

2 Exibit spiritus ejus 1 Esdrae 1ª. — Et revertetur in terram suam. Gen. 3, 26.

3 Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus. Psal. 1, 1ª | Gen. 17, 5ª | 1 Paral. 12, 5ª. — Spes ejus in Domino Deo ipsius 4 Reg. 18, 3ª.

4 Qui fecit caelum et terram, etc. Gen. 1ª c. — Qui custodit veritatem in saeculum. Deut. 32, 4ª.

5 Facit judicium injuriam patientibus, ibidem 17ª. — Dominus diligit justos. Deut. 7, 3ª.

6 Dominus custodit advenas. Josue 24, 3ª.

7 Regnabit Dominus in saecula. Psal. 46, 3ª.

8 Deus tuus Sion. Gen. 17, 5ª.

PSALMUS CXLVI.

1 Laudate Dominum, etc. Psal. 33, 2ª. — Qui numerat multitudinem stellarum. Rom. 4, lect. 3.

2 Magnus Dominus noster. Psal. 47, 1ª. — Et magna virtus ejus. Deut. 4, 11ª. — Et sapientiae ejus non est numerus 1, d. 39, q. 1, 2, 1m.

3 Humilians autem peccatores, etc. 2 Reg. 8, 1ª. — Praecinite Domino in confessione, etc. Psal. 20, 6ª | 1 Paral. 16, 6ª.

4 Pellis corvorum invocantibus eum 2-2, q. 83, 10, 3m | 3, d. 17, a. 3, q. 3, 3m | 4, d. 15, q. 4, a. 6, q. 3, 1m.

5 Beneplacitum est Domino super timentes eum. Levit. 19, 14ª | 4 Reg. 18, 3ª.

6 Et in eis qui sperant super misericordia ejus. Exod. 22, 11ª.

PSALMUS CXLVII.

1 Lauda Jerusalem Dominum, etc. Psal. 33, 2ª. — Lauda Deum tuum Sion, ibidem | Gen. 17, 5ª.

2 Quoniam confortavit seras portarum tuarum. Josue 1, 2ª. — Benedixit filiis tuis in te. Gen. 1, 31ª.

3 Qui posuit fines tuos pacem. Psal. 118, 69ª | 1-2, q. 3, 4, 1m | 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 4, o. | Opus. 3, cº 264.

4 Mittit cristallum suam sicut bucellas. Verit. q. 24, 11, b. 3.

5 Justitias et judicia sua Israel. Deut. 32, 6ª | Psal. 118, 5ª.

PSALMUS CXLVIII.

1 Laudate Dominum, etc. Psal. 33, 2ª | Psal. 18, 1ª. — Et aquae quae super caelos sunt. Gen. 17ª. — Quia ipse dixit, et facta sunt, ibidem 5ª.

2 Statuit ea in aeternum, etc. Gen. 17, 11ª. — Praeceptum posuit, et non praeteribit 1-2, q. 93, 5, c. | Opus. 3, cº 145.

3 Laudate Dominum de terra, etc. ignis, grando, etc. 1ª q. 74, 3, 2m.

4 Quae faciunt verbum ejus 1ª q. 31, 1, c. | 4m | Cg. 4, cº 13 | Verit. q. 4, 1, c.

5 Confessio ejus super caelum et terram 1 Paral. 16, 6ª.

6 Populo appropinquanti sibi. Psal. 33, 3ª | Psal. 118, 61ª 72ª.

PSALMUS CXLIX.

1 Cantate Domino canticum novum. Psal. 20, 6ª. — Laus ejus in ecclesia sanctorum. Psal. 33, 2ª.

2 Et filiae Sion exultent in rege suo. Psal. 46, 3ª. — Exultabunt sancti in gloria, etc. Psal. 15, 4ª 5ª.

3 In populo suo. Exod. 19, 3ª.

4 Exultationes Dei in gutture eorum. Psal. 20, 6ª.

PSALMUS CL.

1 Laudate Dominum. Psal. 33, 2ª. — In firmamento virtutis ejus. Deut. 4, 14ª.

2 In virtutibus ejus 1ª q. 108, 5, 1m | 2, d. 9, 4, 3m | d. 10, 2, 4m | 4, d. 15, q. 4, a. 3, q. 1, 2m | d. 48, q. 1, a. 4, q. 3, c. | Opus. 3, cº 126. — Secundum multitudinem magnitudinis ejus. Psal. 47, 1ª.

3 In cymbalis jubilationis. Psal. 46, 1ª. — Omnis spiritus laudet Dominum 1 Esdrae 1ª | Psal. 18, 1ª | Psal. 33, 2ª.

Auctoritates ex libro Proverbiorum Salomonis.

CAPUT I.

1 Parabolae Salomonis. Job 27, 4ª. — Ut detur parvulis astutia 2-2, q. 55, 3. 1m | 4, 1m | q. 92, 1, 1m.

2 Et enigmata eorum 3 Reg. 10, 2ª. — Timor Domini principium sapientiae. Psal. 110, 6ª.

3 Frustra autem jacitur rete ante oculos pennatorum. Psal. 126, 2ª.

4 Ipsi autem contra sanguinem suum insidiantur. Psal. 10, 5ª.

5 Et moliuntur fraudes, contra animas suas 2-2, q. 55, 5, 3m.

6 Sic semitae omnis avari, animas possidentium rapiunt. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.

7 In capite turbarum clamitat. Num. 7, 2ª.

8 Extendi manum meam. Gen. 3, 14ª.

9 Despexistis omne consilium meum. Job 12, 6ª. — In interitu vestro ridebo. Exod. 4, 5ª.

10 Et subsannabo, ibidem | 2 Paral. 30, 4ª. — Timore malorum sublato 2-2, q. 19, 11, 1m | Psal. 18, 6ª.

CAPUT II.

1 Dominus dat sapientiam 1ª q. 1, 6, 3m | 2-2, q. 45, 1, o. | 4, 1m | 2m | 3, d. 35, q. 2, a. 1, q. 1, o.

2 Et ex ore ejus prudentia et scientia. Gen. 3, cº 14ª.

3 Custodit rectorum salutem. Josue 24, 3ª.

4 Qui recti sunt habitabunt in terra. Job 2ª.

5 Simplices permanebunt in ea, ibidem 1ª.

CAPUT III.

1 Describe ea in tabulis cordis tui. Deut. 6, 5ª | 1ª q. 24, 1, o. — Habe fiduciam in Domino 4 Reg. 18, 7ª.

2 Ex toto corde tuo. Deut. 6, 4ª. — Ne innitaris prudentiae tuae 2-2, q. 55, 1, 2, o. — Ne sis sapiens apud te 2-2, q. 149, 1, 1m.

3 Time Deum. Levit. 19, 14ª. — Et recede a malo. Isa. 1, 4ª. — Honora Dominum de tua substantia, etc. Tob. 6, 9ª.

4 Disciplinam Domini, fili mi, ne abjicias... Beatus. Hebr. 12, lect. 2, meº | Tob. 3, 7ª | Judith 8, 8ª.

5 Et quasi Pater in Filio, complaceat sibi. Luc. 6, 12ª. — Beatus homo, qui invenit sapientiam. Psal. 1, 1ª.

6 Melior est acquisitio ejus, scilicet sapientiae... comparari. Eccl. 7, 2ª. — Longitudo dierum in dextera ejus, etc. Gen. 3, 14ª.

7 Viae ejus, viae pulchrae, etc. Job 23, 6ª. — Lignum vitae est his qui apprehenderint eam. Gen. 2, 15ª.

8 Dominus sapientia fundavit terram, stabilivit caelos prudentia, etc. 2, prol.

9 Dominus erit in latere tuo. Num. 14, 1ª. — Et custodiet pedem

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

2 Quae autem immoderata est, conteret spiritum 1 Esdrae 1ª. — Stultus irridet disciplinam patris sui, etc. supra 3, 4ª.
3 In abundanti justitia, virtus est plurima 1-2, q. 66, 1, c. | 4, o. | 68, 6, 7. — Victimae impiorum abominabiles Domino. Psal. 5, 5ª.
4 Qui sequitur justitiam diligetur a Domino. Deut. 7, 3ª. — Infernus et perditio coram Domino: quanto magis corda filiorum hominum? 3 Reg. 8, 12ª.
5 In moerore animi, dejicitur spiritus 1 Esdrae 1ª. — Per timorem Domini, declinat omnis a malo 2-2, q. 54, 2, 4m | Psal. 11.
6 Per misericordiam et fidem purgantur peccata. Tob. 4, 5ª. — Longe est Dominus ab impiis. Psal. 118, 61ª.
7 Orationes justorum exaudiet Dominus 4, d. 45, q. 3, 3, o.
8 Lux oculorum laetificat animam. Gen. 46, 2ª.

CAPUT XVI.

1 Hominis est animum praeparare 1 Reg. 7, 2ª. — Omnes viae hominum patent oculis Domini. Psal. 32, 6ª 9ª | Gen. 3, 14ª.
2 Spirituum ponderator est Dominus 1 Esdrae 1ª. — Revela Domino opera tua. Psal. 36, 3ª.
3 Universa propter semetipsum operatus est Dominus 1ª q. 44, 4, c. | q. 65, 2, o. | d. 45, 2, o. | 2, d. 1, q. 2, 1, c. | Cg. 3, cº 97 | Verit. q. 23, 1, 3m | Poª q. 5, 4, c.
4 Impium quoque ad diem malum. Ephes. 5, 13ª. — Abominatio Domini est omnis arrogans 2-2, q. 112, 1, 2m | Job 40 | Isa. 2, lect. 3.
5 Misericordia et veritate redimitur iniquitas. Tob. 4, 5ª. — Et in timore Domini declinatur a malo, supra 15, 5ª.
6 Domini est dirigere gressus ejus, scilicet hominis 1ª q. 23, 2, 2m | 1, d. 40, q. 2, 1, c. — Posside sapientiam, quia auro melior est, etc. Eccl. 7, 2ª.
7 Qui sperat in Domino, beatus est 4 Reg. 18, 3ª | Psal. 1, 1ª.
8 Qui sapiens est corde, appellabitur prudens, supra 10, 6ª. — Anima laborantis, laborat sibi. Gen. 46, 2ª.
9 Corona dignitatis senectus, quae in viis justitiae reperietur 4, d. 34, q. 1, a. 3, q. 1, 1m.
10 Melior est patiens, viro forti, etc. 1-2, q. 66, 4, 2m | 2-2, q. 136, 2, o.
11 Sortes mittuntur in sinum; sed a Domino temperantur. Act. 1, 9ª.

CAPUT XVII.

1 Sicut igne probatur argentum, etc. ita corda probat Dominus 3 Reg. 8, 12ª | Gen. 12, 1ª 5ª. — Qui despicit pauperem, exprobrat factori ejus. Psal. 41, 6ª | Matth. 25, 8ª.
2 Semper jurgia quaerit malus. Gen. 13, 2ª. — Angelus crudelis mittetur contra eum 3 Reg. 22, 5ª.
3 Qui meditatur discordias, diligit rixas. Gen. 13, 1ª | 2-2, q. 41, 2, 5m.
4 Spiritus tristis, exiccat ossa 1 Esdrae 1ª | 1-2, q. 37, 4, o. | q. 41, 1, c. | 4, d. 15, q. 2, a. 3, q. 2, c.
5 Qui in ruina laetatur alterius, non erit impunitus 2-2, q. 36, 2, o. | q. 158, 1, 3m | 3, d. 30, 1, 4m | Verit. q. 2, 8, 10m | Ma. q. 10, 2, 1m | 7m.
6 Qui justificat impium et condemnat justum, abominabilis est uterque apud Deum. Psal. 5, 5ª. Levit. 19, 15ª.

CAPUT XVIII.

1 Impius cum in profundum venerit peccatorum contemnit 2-2, q. 186, 9, 3m.
2 Sequitur eum ignorantia, et opprobrium. Psal. 30, 8ª. — Accipere personam impii in judicio, non est bonum, etc. Deut. 6ª.
3 Labia stulti miscent se rixis 2-2, q. 41, 2, 3m | Gen. 13, 1ª. — Et os ejus jurgia provocat, ibidem 2ª. — Labia ipsius, ruinam animae ejus. Gen. 46, 2ª.
4 Animae effeminatorum esurient, ibidem | 2-2, q. 154, 11, 2m | 4, d. 13, q. 2, 1m | Ethi. 7. — Spiritus vir sustentat imbecillitatem suam, etc. 1 Esdrae 1ª.
5 Contradictiones comprimit sors, etc. Act. 1, 9ª.
6 Vir amicabilis ad societatem, magis amicus erit, quam frater 2-2, q. 26, 8, 3m.

CAPUT XIX.

1 Testis falsus, non erit impunitus. Exod. 20, 22ª. — Qui loquitur mendacia, peribit. Exod. 23, 1ª | Psal. 5, 6ª. — Anima dissoluta, esuriet. Gen. 46, 2ª.
2 Foeneratur Domino, qui miseretur pauperis, etc. Deut. 15, 4ª. — Timor Domini ad vitam. Levit. 19, 14ª.

CAPUT XX.

1 Luxuriosa res vinum 2-2, q. 157, 1, 2m. — Qui provocat eum, scilicet regem, peccat in animam suam. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.
2 Fidelem quis inveniet 1ª q. 22, 1, c. | 1-2, q. 97, 4, c. — Justus qui ambulat in simplicitate sua. Job 1, 1ª. — Beatos post se filios relinquet. Psal. 1, 1ª.
3 Quis potest dicere: mundum est cor meum, purus sum a peccato? 3 Reg. 8, 13ª. — Ne dicas, reddam malum pro malo, etc. Deut. 32, 17ª.
4 Abominatio est apud Deum, pondus et pondus. Psal. 5, 5ª | Exod. 4, 5ª. — A Domino diriguntur gressus viri. Psal. 16, 6ª | Psal. 32, 9ª.
5 Ruina est homni devorare sanctos, et post vota retractare. Psal. 75, 6ª.

CAPUT XXI.

1 Cor regis in manu Domini. Gen. 3, 14ª. — Quocumque voluerit vertet 1ª q. 83, 1, 3m | 1-2, q. 6, 1, 3m | q. 9, 4, 1m | 6, c. | q. 55, 4, 6m | q. 80, 1, 3m | q. 109, 1, 9, c. | 2-2, q. 104, 4, c. | Cg. 3, cº 67, 4m | Verit. q. 22, 8, c. | Ma. q. 3, 2, c. | 11m.
2 Appendit corda Dominus 3 Reg. 8, 12ª. — Anima impii desiderat malum. Gen. 46, 2ª | 1ª q. 19, 9, c. | q. 82, 2, 1m | q. 103, 8, c. | 1-2, q. 8, 1, o. | q. 6, 4, 3m | q. 18, 4, 1m | q. 19, 1, 1m | 9, c. q. 23, 2, c. | q. 27, 1, 1m | q. 28, 4, c. | q. 29, 4, c. | q. 74, 1, 1m | q. 77, 2, c. | q. 80, 1, c. | 1, d. 46, 2, 2m | 2, d. 3, q. 4, 2m | d. 7, q. 11, 1m | d. 25, 1, 2m | 3, 5m | d. 38, 5, 3m | d. 39, q. 2, 1, c. fi. | 3m | d. 41, q. 2, 1, 1m | d. 43, 1, 1m | 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 50, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | Cg. 1, cº 90 2m | Verit. q. 14, 2, c. | q. 22, 6, 5m | q. 24, 8, c. | Ma. q. 1, 1, 12m | q. 3, 9, c. | 4m | q. 6, 6m | q. 16, 2, c. | Opus. 3, cº 112 | Ethi. 1.
3 Hostiae impiorum abominabiles, quae offeruntur ex scelere. Psal. 5, 5ª.
4 Testis mendax peribit. Exod. 20, 22ª | 23, 1ª | Psal. 5, 6ª.

CAPUT XXII.

1 Qui dat munera, animam aufert accipientium. Jo 12, 2ª. — Ejice derisorem, et exhibit cum eo jurgium. Gen. 13, 2ª.
2 Oculi Domini custodiunt scientiam. Gen. 3, 14ª. — Cui iratus est Dominus incidet in illam. Exod. 4, 5ª.
3 Qui calumniatur pauperem. Levit. 19, 10ª. — Sit in Domino fiducia tua 4 Reg. 18, 7ª. — Non facias violentiam pauperi. Levit. 19, 11ª.
4 Quia judicabit Dominus causam ejus. Deut. 32, 17ª | Psal. 9, 3ª.
5 Configet eos, qui confixerunt anima ejus. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.

CAPUT XXIII.

1 Habebis spem in novissimo, et praestolatio tua non auferetur. Psal. 13, 4ª.
2 Si habes in potestate animam tuam. Gen. 46, 2ª. — Prudentiae tuae pone modum 2-2, q. 47, 4, 3m.
3 Ne attingas parvulorum terminos, nec agrum pupillorum introeas. Exod. 22, 17ª.
4 Propinquus enim illorum fortis est. Exod. 20, 5ª. — Et ipse judicabit contra te causam illorum. Deut. 32, 17ª | Psal. 9, 3ª.
5 Non emuletur cor tuum peccatores. Psal. 36, 1ª.
6 Sed in timore Domini esto, tota die. Levit. 19, 14ª.

CAPUT XXIV.

1 Ne aemuleris viros malos, ibidem. — Erue eos qui ducuntur ad mortem, etc. 2-2, q. 10, 12, 2m | q. 69, 4, 3m | 3ª q. 68, 10, 1m | Quol. 2, q. 4, 2, 2m.
2 Qui inspector est cordis 3 Reg. 8, 12ª. — Reddetque homini juxta opera sua. Psal. 61, 6ª. — Spes tua non peribit. Psal. 13, 4ª.
3 Habebis in novissimis spem, ibidem. — Septies in die cadit justus, et resurget. Ma. q. 7, 2, 13m.
4 Cum ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, etc. supra 17, 5ª. — Ne forte videat, et displiceat ei. Exod. 2, 6ª.
5 Et auferat ab eo iram suam. Exod. 4, 5ª. — Non habent futurorum spem mali 2-2, q. 18, 3, o. | 3, d. 26, q. 2, a. 5, q. 3, 4, o.
6 Lucerna impiorum extinguetur. Psal. 17. — Time Dominum. Levit. 19, 14ª.
7 Cognoscere personam in judicio, non est bonum. Deut. 1, 6ª.

— Ne sis frustra, contra proximum tuum. Exod. 20, 52ª | Psal. 126, 2ª.
8 Ne lactes quemquam labiis tuis. Psal. 140, 6ª.
9 Ne dicas, quomodo fecit mihi, sic faciam ei, etc. Deut. 32, 17 | Num. 31, 1ª.

CAPUT XXV.

1 Gloria Dei est celare verbum 2ª Cor. 12, lect. 2.
2 Quae viderunt oculi tui, ne proferas in jurgio cito. Gen. 13, 2ª.
3 Exprobrare non cesset. Psal. 41, 6ª. — Qui loquitur contra proximum suum testimonium falsum. Exod. 20, 22ª. — Tristitia nocet cordi, supra 17, 4ª.
4 Si esurierit inimicus tuus, ciba illum... super caput ejus. Verit. q. 2, 8, 4m | Rom. 12, fi.
5 Et Dominus reddet tibi. Psal. 61, 6ª. — Ventus aquilo dissipat pluvias, et facies tristis linguam detrahentem. Psal. 77, 7ª. | Rom. 1, lect. 5.
6 Qui scrutator est majestatis, opprimetur a gloria 4, d. 11, L. 2m | Job 9, fi. | Verit. q. 5, 2, 11m | Trin. 5, o. | 7, c. | Psal. 126, 2ª.
7 Cohibere spiritum suum 1 Esdrae 1ª.

CAPUT XXVI.

1 Maledictum frustra prolatum in quempiam, superveniet. Psal. 126, 2ª.
2 Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurii, ita qui tribuit insipienti honorem 2-2, q. 63, 3, c. | Quol. 7, vel 8, q. 4, 2, c.
3 Susurrone subtracto jurgia conquiescunt. Levit. 19, 18ª | Gen. 13ª 2ª. — Iracundus suscitat rixas, ibidem.
4 Laudet te alienus, et non os tuum, etc. Psal. 25 | 2ª Cor. 2, fi. | cº 10.
5 Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor 1 2, q. 46, 6, 1m.
6 Anima saturata calcabit favum, etc. Gen. 46, 2ª. — Ut possit exprobranti respondere. Psal. 41, 6ª.
7 Diligenter agnosce vultum pecoris tui 4, d. 17, q. 3, a. 3, q. 1, 4m | q. 5, 2m.

CAPUT XXVII.

1 Non auferetur ab eo stultitia cjus 2-2, q. 114, 1, 3m.

CAPUT XXVIII.

1 Justus quasi leo confidens, absque timore erit 3ª q. 15, 7, 1m | 2ª Cor. 7.
2 Qui declinat aurem suam, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis 2-2, q. 83, 10, 1m | q. 178, 2, 1m.
3 Simplices possidebunt bona. Job 1ª.
4 Qui abscondit scelera sua, non dirigetur. Job 31, 12ª | 3ª q. 84, 6, 1m. — Qui confessus fuerit peccata, et reliquerit ea, misericordiam consequetur. Levit. 26, 11ª.
5 Beatus homo, qui semper est pavidus. Psal. 1, 1ª | Levit. 19, 14ª. — Qui autem mentis est durae, corruet in malum 1-2, q. 101, 3, c. | 4, d. 1, q. 1, a. 5, q. 2, 3m | Rom. 5, fi.
6 Qui calumniatur animae, etc. Levit. 19, 10ª | Gen. 46, 2ª. — Qui cognoscit in judicio faciem, non facit bene. Deut. 1, 6ª.
7 Qui se jactat, et dilatat, supra 27, 1ª. — Jurgia concitat. Gen. 13, 2ª. — Qui sperat in Domino, sanabitur 4 Reg. 18, 3ª.
8 Qui dat pauperi, non indigebit 2-2, q. 117, 4, 3m.

CAPUT XXIX.

1 Viro qui corripientem, dura cervice contemnit. Verit. q. 23, 7, 6m | q. 24, 11, o. | Hebr. 6, 2ª.
2 Viri sanguinum, oderunt principem. Ruth 3, 2ª. — Justi quaerunt animam ejus. Gen. 46, 2ª | Jo. 12, 2ª.
3 Totum spiritum suum profert stultus 1 Esdrae 1ª.
4 Cum defecerit prophetia, dissipabitur populus 1 Tim. 4, lect. 3.
5 Qui custodit legem, beatus est. Psal. 1, 1ª. — Vir iracundus provocat rixas. Gen. 13, 1ª.
6 Superbum sequitur humilitas 2 Reg. 8, 1ª. — Humilem spiritu suscipiet gloria. Matth. 5, 2ª.
7 Odit animam suam. Psal. 10, 5ª.
8 Qui sperat in Domino sublevabitur 4 Reg. 18, 3ª.

CAPUT XXX.

1 Vir cum quo est Deus, etc. Num. 14, 1ª. — Stultissimus sum virorum... quis 2-2, q. 113, 1, 1m.
2 Quis ascendit in caelum, atque descendit. Rom. 10. — Quis continuit spiritum in manibus suis 1 Esdrae 1ª.
3 Quod nomen est ejus, aut quod nomen filii ejus, si nosti 1ª q. 13, 1, 1m.
4 Omnis sermo Dei ignitus. Psal. 118, 57ª. — Clipeus est sperantibus in se 4 Reg. 18, 3ª.
5 Ne addas quidquam verbis illius, etc. Deut. 4, 3ª. — Vanitatem et verba mendacii, longe fac a me. Psal. 4, 2ª | Psal. 5, 6ª | Exod. 23, 1ª.
6 Mendicitatem et divitias ne dederis mihi 2-2, q. 187, 5, o. | 3ª q. 40, 3, 1m | Cg. 3, cº 133 | 134, fi. | 135. Quol. 7, 18, 5m | Opus. 17, cº 14, 15, 16 | Opus. 19, cº 7 | Psal. 43.
7 Egestate compulsus furet, et perjurem, etc. 2-2, q. 187, 5, c. | 3ª q. 40, 3, 1m.
8 Generatio quae maledicit patri, etc. Exod. 20, 7, 18ª. — Cujus excelsi sunt oculi, etc. Psal. 130, 1ª.
9 Oculum qui subsannat patrem, etc. 2 Paral. 30, 4ª. — Erudivit eum mater sua 1ª Cor. 14, 2ª 3ª.

CAPUT XXXI.

1 Noli regibus dare vinum, etc. 2-2, q. 149, 4, o. | 1ª Tim. 2, lect. 2.
2 Date siceram moerentibus, et vinum... aperi 2 Esdrae 3, 1ª.
3 Mulierem fortem quis inveniet? Opus. 20, lib. 4, cº 6, fi.

Auctoritates ex libro Ecclesiastes Salomonis.

CAPUT I.

1 Vanitas vanitatum, et omnia vanitas. Psal. 4, 2ª | 2-2, q. 5, 1, 2m | 2, d. 12, 3, c. | Verit. q. 2, 1, 11m | 3, 16m | 17m | 18m | q. 8, 7, 5m.
2 Terra in aeternum stat. Psal. 101, 12ª | 1ª q. 10, 3, c. — Quid habet amplius homo de universo labore, etc. 1ª q. 75, 6, 1m | Psal. 12.
3 Lustrans universa in circuitu, pergit spiritus. Opus. 35, 6m. — Omnia flumina intrant mare, etc. 1ª q. 102, 1, 2m | 2, d. 17, q. 3, 2, c. | 4m | 5m.
4 Ad locum unde exeunt flumina, revertuntur, ut iterum fluant 3, prol. o. | Psal. 45 | Rom. 1, lect. 5, prinº.
5 Nihil sub sole novum 1ª q. 73, 1, 3m | 4, d. 48, q. 2, 1, 1m | Cg. 4, cº 82, fi.
6 Perversi difficile corriguntur 2-2, q. 186, 10, 3m | Hebr. 6, 2ª. — Stultorum infinitus est numerus. Num. 20, 4ª.
7 Eo quod in multa sapientia, multa sit indignatio 1-2, q. 47, 2, c. | Ethi. 6, lect. 6, fi. — Et afflictio spiritus 1-2, q. 38, 4, 1m.
8 Qui addit scientiam, addit et laborem, vel dolorem 1-2, q. 38, 4, 1m.

CAPUT II.

1 Vidi in omnibus vanitatem, supra 1ª. — Et afflictionem animi vel spiritus, supra 7ª.
2 Cogitavi in corde meo, abstrahere a vino carnem meam, ut animum meum transferrem ad sapientiam 2-2, q. 149, 4, o. | 1ª Tim. 2, lect. 2.
3 Frustra sudaveram. Psal. 126, 2ª. — Vidi nihil permanere sub sole 2, d. 7, q. 1, 1, 2m | d. 19, 2, 4m | 1ª Cor. 15, lect. fi.
4 Unus utriusque, scilicet sapientis et stulti, est interitus 1ª q. 75, 6, 1m.
5 Quid enim proderit homini de universo labore, etc. supra 1, 2ª. — Ostendere animae suae bona. Gen. 46, 2ª.
6 Et hoc de manu Dei est. Gen. 3, 14ª.

CAPUT III.

1 Omnia tempus habent, etc. Quol. 3, q. 13, 2, o. | Opus. 73, cº 4.
2 Quid habet amplius homo, de labore suo, supra 1, 2ª. — Cuncta fecit bona in tempore suo. Cg. 3, cº 5.
3 Didici quod omnia opera quae fecit Deus perseverent in aeternum 1ª q. 65, 1, 1m | q. 103, 1, 2m | q. 104, 4, o. | 1-2, q. 98, 2, 2m | 1, d. 8, q. 3, 2, c. | 4, d. 14, q. 1, 2, b. 1 | Poª q. 3, 6, 24 | q. 5, 4, o. | 9, 1m.
4 Justum et impium judicabit Deus. Psal. 9, 3ª. — Ut probaret

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

Auctoritates ex libro Canticorum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XLVII.

CAPUT XLVIII.

CAPUT XLIX.

CAPUT L.

CAPUT LI.

Oratio Salomonis.

Auctoritates ex libro Isaiae Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

Consilium meum stabit. Psal. 32, 5a.
6 Et omnis voluntas mea fiet. Psal. 113, 3a.
7

CAPUT XLVII.

1 Ultionem capiam. Deut. 32, 17a. — Et non resistet mihi homo 2 Paral. 20, 2a.
2 Iratus sum super populum meum. Exod. 32, 2a.
3 Sapientia tua et scientia tua haec te decepit 2-2, q. 46, 1, 3m | 1a Cor. 1, lect. 3.

CAPUT XLVIII.

1 Longe faciam furorem meum. Exod. 32, 2a.
2 Manus mea fundavit terram, et dextera mea 2 Paral. 6, fi. | Opus. 12, art. 4. — Et brachium suum, ibidem. — A facie mea, ibidem.
3 Non est pax impiis, dicit Dominus 2-2, q. 29, 2, 3m | 3, 1m | Matth. 5.
4 Et nunc Dominus Deus misit me, et spiritus ejus 1a q. 43, 8, o. | Poa q. 10, 4, 11m.

CAPUT XLIX.

1 Dominus recordatus est nominis mei. Gen. 8, 1a. — In umbra manus suae protexit me 2 Paral. 6, fi. | Quol. 7, 18, c. fi. | Isa. 4, fi. — Et glorificatus sum in oculis Domini, ibidem.
2 Deus factus est fortitudo mea. Psal. 89, 1a. — Dedi te in lucem gentium, supra c° 42, 1a.
3 In tempore placito exaudivi te, et in die salutis auxiliatus sum tui 2a Cor. 6.
4 Laudate caeli, et exulta terra, jubilate montes laudem. Psal. 18, 1a | Psal. 33, 1a.
5 Et Dominus oblitus est mei, etc. Isa. 38. — Ego non obliviscar tui. Gen. 8, 1a.
6 Ecce in manibus meis descripsi te, muri tui coram oculis meis semper 2 Paral. 6, fi. — Ecce levabo ad gentes manum meam, ibidem.
7 Vultu in terram demisso, adorabunt te. Gen. 18, 2a.

CAPUT L.

1 Numquid abbreviata est manus mea 2 Paral. 6, fi.
2 De manu mea factum est hoc, ibidem.
3 Attendite ad petram, unde excisi estis, et ad cavernam laci, de qua praecisi estis, ibidem.

CAPUT LI.

1 Attendite ad Abraham patrem vestrum, et ad Saram quae peperit vos. Rom. 4, lect. 3 | Gal. 4, lect. 3 | Hebr. 11.
2 Gaudium et laetitia invenietur in ea. Psal. 15, fi.
3 Gratiarum actio, et vox laudis 2-2, q. 13, 4, c. | 2, d. 2, q. 2, 2, 5m | 4, d. 14, q. 2, art. 1, q. 4, c. | 4m | 1a Cor. 13, lect. 3.
4 Brachia mea populos judicabunt 2 Paral. 6, fi. — Et brachium meum sustinebunt, ibidem.
5 Levate in caelum oculos vestros, supra c° 40, fi. — Caeli sicut fumus liquescent, et terra sicut vestimentum atteretur. Psal. 101, fi.
6 Consurge consurge, induere fortitudinem 3a q. 14, 1, 4m | 3, d. 15, q. 1, 1, 1m.
7 Brachium Domini 2 Paral. 6, fi. — Fugiet dolor et gemitus, supra c° 35, fi.
8 In umbra manus meae protexi te 2 Paral. 6, fi. | supra 49, 1a. — Bibisti de manu Domini, ibidem. — Calicem irae ejus. Exod. 32, 2a. — Plenum indignatione Domini, ibidem.
9 Ut plantes caelos, et fundes terram. Hebr. 1, lect. 5.

CAPUT LII.

1 Quam pulchri supra montes pedes annuntiantis, et praedicantis pacem, etc. Rom. 10, lect. 2.
2 Paravit Dominus brachium suum 2 Paral. 6, fi.
3 Recedite recedite, exite inde, pollutum nolite tangere 2-2, q. 25, 6, 5m | 2a Cor. 6, fi.
4 Sicut obstupuerunt super te multi, sic inglorius erit inter viros aspectus ejus, et forma ejus inter filios hominum 3a q. 46, 5, 2m | q. 49, 6, c.
5 Quibus non est narratum de eo, viderunt; et qui non audierunt, contemplati sunt. Rom. 15, lect. 2.

CAPUT LIII.

1 Quis credidit auditui nostro? Rom. 10, lect. 2.
2 Et brachium Domini, cui revelatum est? 2 Paral. 6, fi.
3 Non est ei species, neque decor. Et vidimus eum, et non erat aspectus, supra c° 52, 4a. — Quasi absconditus vultus ejus, et despectus 3a q. 36, 1, o.
4 Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum 3a q. 2, 2, 1m | 6, 4m | q. 15, 1, 4m | Rom. 15, lect. 1, me°.
5 Vere languores nostros ipse tulit 3a q. 12, 4, 3m | q. 14, 4, o. | q. 15, 1, c. | q. 46, 4, 3m | 3, d. 1, q. 1, 2, 1m | d. 15, q. 1, 1, o. | d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, o. | Cg. 4, c° 55, 1m | Opus. 3, c° 233 | 238.
6 Oblatus est, quia ipse voluit 3a q. 14, 2, 1m | q. 15, 6, 4m | 3, d. 16, q. 1, 2, 2m | Opus. 58, c° 27, etc. | Opus. 60, c° 18, prin°.
7 Generationem ejus, quis enarrabit? 3a q. 31, 3, 1m.
8 Et dabit impios pro sepultura 3a q. 51, 1, 2m.
9 Tradidit in mortem animam suam 3a q. 47, 3, 2m | 4, d. 1, q. 1, art. 4, q. 3, o. | Verit. q. 26, 6, 20m | Rom. 4, lect. 3, fi.
10 Pro eo, quod iniquitatem non fecerit, et dolus non est inventus in ore ejus 3a q. 14, 3, o. | q. 15, 1, o. | 5, 1m | 2m | q. 22, 4, 1m | q. 27, 3, c. | q. 28, 1, c. | q. 31, 7, o. | q. 34, 1, 1m | q. 39, 1, c. | 2, 2m | q. 40, 3, 1m | q. 50, 2, c. | 3, d. 3, q. 1, art. 2, q. 1, c. fi. | q. 2, c. | d. 12, q. 2, 1, 1m | d. 13, q. 1, art. 2, q. 1, c. fi. | d. 17, art. 3, q. 2, 1m | d. 21, q. 1, 2, c. | 4, d. 14, q. 1, art. 3, q. 3, 2m | Psal. 14 | Psal. 15 | Isa. 11, prin°.
11 Et dolores nostros ipse portavit 3a q. 15, 5, o. | q. 46, 6, 8, o. | 3, d. 15, q. 2, art. 3, q. 1, o. | Verit. q. 26, 8, 9, o. | Opus. 3, c° 239.
12 Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra 3a q. 49, o. | q. 52, 5, c. | q. 56, 2, 4, 4m | q. 62, 5, o. | q. 69, 1, 2m | q. 79, 3, c. | 3, d. 19, 1, o. | L. prin° | Cg. 4, c° 55, 23m | 34m | Rom. 5, lect. 2, fi. | c° 15, lect. 1.
13 Et livore ejus sanati sumus 3a q. 46, 3, c. | q. 48, 1, o. | 6, 3m | q. 49, 1, c. | q. 50, 6, c. | q. 61, 1, 2m | q. 62, 5, o. | 3, 18, 5, o.
14 Omnes nos erravimus, unusquisque in viam suam declinavit 3 Reg. 8, 12a.
15 Et cum sceleratis reputatus est 3a q. 46, 11, o.
16 Et pro transgressoribus rogavit 2-2, q. 31, 2, 1m | q. 83, 7, 3m | 4, d. 46, q. 2, art. 3, q. 2, 2m | Verit. q. 24, 11, 8m | Ma. q. 3, 15, 3m.

CAPUT LIV.

1 Laetare sterilis quae non paris, decanta laudem... quae habebat virum. Gal. 4, lect 7.
2 In momento indignationis. Exod. 32, 2a. — Ut non irascar tibi, ibidem.
3 Abscondi faciem meam a te 2 Paral. 6, fi.
4 Sicut in diebus Noe cui juravi... sic juravi. Exod. 32, 4a.

CAPUT LV.

1 Invocate eum, dum prope est. Psal. 144, fi.
2 Sicut exaltantur caeli a terra, sic exaltatae, etc. 1, d. 48, 1, 1m.
3 Sic erit verbum quod egredietur de ore meo 2 Paral. 6, fi.
4 Montes et colles cantabunt coram vobis laudem, et omnia ligna sylvarum plaudent manibus. Psal. 18, 1a.

CAPUT LVI.

1 Non dicat filius advenae, qui adhaeret Domino dicens: separatione dividet me Dominus a populo suo, etc. 1-2, q. 105, 3, c. | 1m.
2 Et non dicat eunuchus: ecce ego lignum aridum, quia haec dicit Dominus eunuchis, etc. 1-2, q. 105, 3, 2m.
3 Domus mea, domus orationis vocabitur cunctis gentibus 1-2, q. 102, 4, 1m.

CAPUT LVII.

1 Semen adulteri et fornicariae. Levit. 17, 5a. — Suscepisti adulterum, ibidem.
2 Numquid super his non indignabor? Exod. 32, 2a. — Neque usque ad finem irascar, ibidem. — Iratus sum, ibidem. — Et indignatus sum, ibidem.

3 Spiritus a facie mea egredietur 2 Paral. 6, fi. — Abscondi faciem meam, ibidem.
4 Non est pax impiis, dicit Dominus, supra c° 48, 5ª.

CAPUT LVIII.

1 Nonne hoc est magis jejunium quod elegi? dissolve colligationes impietatis, etc. 2-2, q. 147, 1, 1m | 4, d. 15, q. 3, art. 1, q. 1, 2m.
2 Quia misericors sum Dominus Deus tuus. Psal. 24, fi. | Psal. 102 | Eccl. 2, 3ª.
3 Animam afflictam repleveris. Rom. 13.
4 Os enim Domini locutum est 2 Paral. 6, fi.

CAPUT LIX.

1 Ecce non est abbreviata manus Domini, etc. neque aggravata est aures ejus 2 Paral. 6, fi. — Faciem ejus a vobis, ibidem. — In oculis ejus, ibidem. — Et brachium ejus, ibidem.
2 Iniquitates vestrae diviserunt inter vos et Deum vestrum, et peccata vestra absconderunt faciem ejus a vobis 1ª q. 48, 4, c. fi.
3 Et aporiatus est Dominus. Cg. 1, c° 91, fi.
4 Indutus est vestimentis ultionis, etc. Deut. 32, 4ª. — Et venerit Sion redemptor, et eis qui redeunt ab iniquitate in Jacob. Rom. 11, lect. 4.
5 Cum venerit quasi fluvius violentus, quem spiritus Domini cogit. Isa. prol. prin°. — Et venerit Sion redemptor, eis et qui redeunt ab iniquitate in Jacob... Hoc foedus meum cum eis. Rom. 11, lect. 4, prin°. — Qui sunt isti, qui ut nubes volant. Job 37, 1ª.

CAPUT LX.

1 In indignatione mea percussi te. Exod. 32, 2ª.
2 Et adorabunt vestigia pedum tuorum. Gen. 18, 2ª.
3 Ponam te in superbiam populorum 2-2, q. 162, 1, 1m | Ma. q. 8, 2, 17m.
4 Et tibi Dominus in lucem sempiternam. Psal. 35, fi. — Opus manuum mearum 2 Paral. 6, fi.

CAPUT LXI.

1 Spiritus Domini super me, eo quod unxerit me 1ª q. 36, 1, 2, 1 | 1m.
2 Ad annuntiandum mansuetis misit me. Cg. 4, c° 24, prin° | Poª q. 10, 4, 14m.
3 Ministri Dei vestri, dicetur vobis 2ª Cor. prol.
4 Et in gloria eorum superbietis, supra c° 60, 3ª. — Laetitia sempiterna erit eis. Psal. 15, fi.
5 Et odio habens rapinam in holocaustum. Psal. 5. — Isti sunt semen cui benedixit Dominus. Gen. 1, 29ª.
6 Exultabit anima mea, supra 58, 3ª.

CAPUT LXII.

1 Et vocabitur tibi nomen novum 3ª q. 37, 2, 2m.
2 Quod os Domini nominavit 2 Paral. 6, fi. — In manu Domini, ibidem. — In dextera sua, et in brachio fortitudinis suae, ibidem. — Donec egrediatur ut splendor, etc. Hebr. 1, lect. 1, prin°.
3 Juravit Dominus. Exod. 32, 4ª.

CAPUT LXIII.

1 Quis est iste qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? Ephes. c° 3, lect. 3, fi. | 2-2, q. 2, 7, 1m | 2, d. 11, L. | 3, d. 3, q. 3, art. 2, q. 2, 2m.
2 Et factus est eis salvator. Psal. 89, 1ª.
3 Et angelus faciei ejus, salvavit eos 2 Paral. 6, fi. — Qui eduxit ad dexteram Moysen in brachio, ibidem.
4 Ipsi autem ad iracundiam provocaverunt eum, et afflixerunt spiritum Sancti ejus. Exod. 32, 2ª | Cg. 4, c° 23.
5 Et recordatus est. Gen. 8, 1ª. — Attende de caelo, et vide de habitaculo sancto tuo 3 Reg. 8, 5ª 10ª.
6 Tu autem pater noster. Deut. 32, 2ª.
7 Abraham nescivit nos, et Israel ignoravit nos 1ª q. 89, 8, c. | 4, d. 45, q. 3, 1, 1m | Verit. q. 9, 6, 5m.
8 Quare errare fecistis nos, Domine, de viis tuis, et indurasti cor nostrum? Exod. 4, 2ª | Cg. 4, c° 150, o.

CAPUT LXIV.

1 Utinam dirumperes caelos, et descenderes 2 Reg. 22, 7ª. — Descendisti, ibidem.
2 A facie tua 2 Paral. 6, fi. — Ecce tu iratus es. Exod. 32, 2ª.
3 Oculus non vidit Deus absque te, quae praeparasti expectantibus te 2-2, q. 17, 2, 1m | 3ª q. 57, 2, 2m | 3, d. 21, a. 2, q. 3, 1m | 1ª Cor. 2.
4 Quasi pannus menstruatae universae justitiae nostrae 3ª q. 89, 6, c.
5 Et nunc, Domine, pater noster es tu. Deut. 22, 2ª.
6 Quaesierunt me, qui ante non interrogabant, invenerunt qui non quaesierunt me. Rom. 10, lect. 3.

CAPUT LXV.

1 Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui graditur via non bona, post cogitationes suas. Rom. 10, lect. 3, fi.
2 Expandi manus meas 2 Paral. 6, fi. — Ante faciem meam, ibidem. — In oculis meis, ibidem.
3 Populus qui ad iracundiam provocat me. Exod. 32, 2ª. — Fumus erunt in furore meo, ibidem.
4 Reddam et retribuam in sinum eorum iniquitates vestras. Deut. 32, 2ª. — Et iniquitates patrum vestrorum 2 Reg. 21, 1ª.
5 Ecce servi mei comedent, et vos esurietis, etc. Cg. 4, c° 82.
6 Et servos suos vocabit nomine alio 3ª q. 37, 2, o.
7 In quo qui benedictus est, benedicet in Domino. Gen. 1, 29ª fi. — Semen benedictorum Domini est, ibidem.
8 Ecce ego creo caelos novos, et terram novam. Eccl. 1, 7ª.
9 Sed gaudebitis, et exultabitis in sempiternum. Psal. 15, fi.
10 Puer centum annorum morietur, et peccator centum annorum maledictus erit. Gen. 2, 22ª | 3, 21ª | Matth. 10, 7ª.
11 Antequam clament, ego exaudiam, adhuc loquentibus illis, ego exaudiam. Gen. 4, 4ª | Exod. 2, 4ª.
12 Lupus et agnus pascentur simul, et leo et bos comedent paleas. Rom. 11, prin°.
13 Et serpenti pulvis est panis ejus. Isa. 13.
14 Non nocebunt, neque occident, in monte sancto meo 2-2, q. 64, 4, o.

CAPUT LXVI.

1 Caelum mihi sedes est, et terra scabellum pedum meorum. Hebr. 1, lect. 6.
2 Omnia haec manus mea fecit 2 Paral. 6, fi. — In oculis meis, ibidem. — Cognoscetur manus Domini, ibidem. — Coram facie mea, ibidem.
3 Anima eorum delectata est, supra 58, 3ª.
4 Numquid qui alios parere facio, ego non pariam? si ego qui aliis generationem tribuo, sterilis ero? 1ª q. 27, o. | q. 28, 4, c. | 1, d. 4, q. 1, 1, o. | d. 6, 3, 3m | Cg. 4, c° 2 | 7, fi. | 10, 11, 12 | Verit. q. 4, 4, o. | Poª q. 2, 1, o. | Opus. 2, c° 2.
5 Laetamini cum Jerusalem, et exultate in ea, omnes qui diligitis eam. Rom. 15, lect. 1, fi.
6 Ecce Dominus in igne veniet, et in flamma ignis, quia in igne Dominus judicabit. Exod. 24, 3ª.
7 Reddere indignationem furoris sui. Exod. 32, 2ª.
8 Sicut caeli novi et terra nova, quae ego facio stare coram me. Eccl. 1, 7ª.
9 Et erit mensis ex mense, et sabbatum ex sabbato 2, d. 15, q. 3, 3, c. fi. | 3, d. 37, art. 5, q. 2, o.
10 Egredientur et videbunt cadavera virorum, qui praevaricati sunt in me 4, d. 50, L. 4m.
11 Vermis eorum non morietur 2, d. 39, q. 3, 1, 5m | d. 50, q. 2, a. 3, q. 2, o. | Cg. 4, c° 82 | c° 89, fi. | Poª q. 5, 9, 13m | Quol. 7, vel 8, vel 22, q. 5, 11, q. 5, 3, o. | Quol. 3, 23, c. | Opus. 3, c° 179 | Opus. 10, art. 41.
12 Et ignis eorum non extinguetur 1ª q. 10, 3, c. 2m | 1, d. 8, q. 2, 2, c. 4m | 4, d. 44, q. 3, art. 2, q. 1, o. | 4, d. 50, q. 2, art. 3, q. 1, c. 1m | q. 2, c. | Cg. 4, c° 90 | Verit. q. 26, 1, c. 5m | Quol. 7, 13, c. | Hebr. 10, lect. 3.

Auctoritates ex libro Jeremiae Prophetae.

CAPUT I.

1 Priusquam te formarem in utero novi te 3ª q. 27, 2, 1m | 3, d. 3, q. 1, art. 1, q. 2, 2m.
2 Ecce constitui te hodie super gentes et super regna... et plantes. Opus. 20, lib° 3, c° 19, fi.

CAPUT XIV.

Auctoritates ex libro Joelis Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

Auctoritates ex libro Amos Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

Auctoritates ex libro Abdiae Prophetae.

CAPUT I.

Auctoritates ex libro Jonae Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

3 Quis scit si convertatur, et ignoscat Deus. Joel. 3, 8ª.
4 Et revertatur a furore irae suae. Exod. 32, 2ª.
5 Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt. Exod. 33, 3ª.
6 Et misertus est super malitiam quam loquutus fuerat, ut faceret eis, et non fecit. Jer. 18, 3ª.

CAPUT IV.

1 Scio enim, quia tu Deus clemens, et misericors es, patiens, et multae misericordiae. Exod. 22, 11ª | 33, 13ª.
2 Melior est mihi mors quam vita. Tob. 3, 2ª.
3 Et praecepit Deus vento calido, et urenti. Jer. 18, 3ª.

Auctoritates ex libro Michaeae Prophetae.

CAPUT I.

1 Dominus egredietur de loco suo, et descendet, et calcabit super excelsa terrae. Psal. 10, 1ª 2ª.
2 Descendet malum a Domino. Amos 3, 3ª.

CAPUT II.

1 Ego cogito super familiam istam malum, ibidem.
2 Tempus pessimum est. Ephes. 5, 13ª.
3 Quomodo recedis a me. Jer. 1, 22ª.
4 Utinam non essem vir habens spiritum. Job 10, 2ª.
5 Et mendacium potius loquerer 2-2, q. 110, 3, 4ᵐ | q. 113, 1, 3ᵐ | 3, d. 38, L. | Ma. q. 15, 1, 5ᵐ.
6 Ascendet enim, pandens iter ante eos 3ª q. 49, 5, 4ᵐ.

CAPUT III.

1 Qui odio habetis bonum, et diligitis malum 1ª q. 19, 9, c. | q. 82, 2, 1ᵐ | 1-2, q. 6, 4, 3ᵐ | q. 8, 1, o. | q. 18, 4, 1ᵐ | q. 19, 1, 1ᵐ | q. 27, 1, 1ᵐ | q. 29, 4, c. | q. 74, 1, 1ᵐ | q. 77, 2, c. | q. 80, 1, c. | 1, d. 46, 2, c. | 2, d. 3, q. 4, 2ᵐ | d. 7, q. 1, 1, 1ᵐ | d. 25, 1, 2ᵐ | 3, 5ᵐ | d. 38, 5, 3ᵐ | d. 39, q. 2, 1, c. fi. | 3ᵐ | d. 41, q. 2, 1, 1ᵐ | d. 43, 1, 1ᵐ | d. 43, 1, 1ᵐ | 4, d. 49, q. 1, a. 3, q. 1, c. | d. 50, q. 2, a. 1, q. 1, 2ᵐ | Cg. 1, cº 95, 2ᵐ | Verit. q. 14, 2, c. | q. 22, 6, 5ᵐ | 6ᵐ | q. 24, 8, c. Ma. q. 1, 1, 12ᵐ | q. 3, 9, c. | 4ᵐ | q. 6, 6ᵐ.
2 Abscondet faciem suam ab eis 2 Paral. 6, fi.

CAPUT IV.

1 Os Domini loquutum est, ibidem.
2 Judicabit populos multos. Psal. 9, 2ª 3ª.
3 In aeternum et ultra. Exod. 15, 3ª.

CAPUT V.

1 Egressus ejus a principio 1ª q. 42, 5, 2ᵐ.
2 A diebus aeternis 1ª q. 10, 1, 4ᵐ.
3 In furore et indignatione. Exod. 32, 2ª. — Et faciam ultionem in omnibus gentibus. Deut. 32, 5ª.

CAPUT VI.

1 Numquid offeram ei holocausta, et vitulos anniculos? numquid placari potest Dominus in millibus? etc. Psal. 39, 2ª.
2 Indicabo tibi, o homo, quid sit bonum, et quid Dominus requirat a te 1-2, q. 19, 10, 1ᵐ.
3 Utique facere judicium et diligere justitiam 2-2, q. 60, 1, 2ᵐ.
4 Et solicitum ambulare cum Deo suo 2-2, q. 47, 9, 3ᵐ | q. 55, 6, c. | Matth. 6.

CAPUT VII.

1 Praecoquas ficus desideravit anima mea. Isa. 58, 3ª.
2 Periit sanctus de terra, et rectus in hominibus non est. Rom. 3, lect. 2.
3 Inimici hominis domestici ejus 2-2, q. 70, 3, o.
4 Cum sedero in tenebris Dominus lux mea est. Jo. 1, lect. 8.
5 Iram Domini portabo. Exod. 32, 2ª. — Non immittet ultra furorem suum, ibidem.
6 Quis Deus similis tui. Psal. 82, 1ª. — Quae jurasti patribus nostris. Exod. 32, 4ª.

Auctoritates ex libro Nahum Prophetae.

CAPUT I.

1 Deus aemulator, et ulciscens Dominus... et habens furorem; ulciscens Dominus in hostes suos et irascens ipse inimicis suis. Exod. 32, 2ª | Deut. 32, 5ª.
2 Et nebulae pulvis pedum ejus. Exod. 24, 2ª | 2 Paral. 6, fi. — A facie ejus, ibidem.
3 Indignatio ejus effusa est ut ignis. Exod. 32, 2ª.
4 Non consurget duplex tribulatio; vel: Non judicabit Deus bis in idipsum 3ª q. 59, 5, 2ᵐ | 4, d. 15, L. primº.
5 Ecce super montes pedes evangelizantis et annunciantis pacem. Rom. lect. 2.

CAPUT II.

1 Recordabitur fortium suorum. Gen. 8, 1ª.

CAPUT III.

1 Vae civitas sanguinum universa mendacii. Psal. 4, 1ª.
2 Propter multitudinem fornicationum meretricis speciosae, etc. in fornicationibus suis. Levit. 17, 5ª.
3 Et omnes optimates ejus confixi sunt in compedibus. Opus. 20, Lib. 3, cº 22.
4 Plures fecisti negotiationes tuas quam stellae sint caeli. Gen. 15, 2ª.

Auctoritates ex libro Habacuc Prophetae.

CAPUT I.

1 Et facies hominis quasi pisces maris, et quasi reptile, non habens principem 1 d. 39, q. 2, 2, 6ᵐ | Verit. q. 5, 6, 2ᵐ.
2 Et congregabit quasi arenam captivitatem. Gen. 15, 2ª.
3 Mundi sunt oculi tui ne videant malum 2 Paral. 6, fi.
4 Et respicere ad iniquitatem non poteris. Psal. 5, 3ª.

CAPUT II.

1 Scribe visum, et explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum, quia adhuc visus procul, et apparebit in finem. Isa. prol. | Hebr. 10, lect. 4.
2 Justus autem in fide sua vivet. Verit. q. 14, 5, 12ᵐ | q. 28, 1, 5ᵐ | Rom. 1, lect. 6 | Gal. 3, lect. 4 | Hebr. 10, fi.
3 Circumdabit te calix dexterae Domini 2 Paral. 6, fi. — Quod si subtraxerit se non est recta anima ejus. Hebr. 10, fi.
4 Sileat a facie ejus omnis terra, ibidem.

CAPUT III.

1 Cum iratus fueris. Exod. 32, 2ª. — Numquid in fluminibus iratus es, Domine, aut in fluminibus furor tuus, vel in mari indignatio tua? ibidem.
2 Misericordiae recordaberis. Gen. 8, 1ª.
3 Deus ab austro veniet Job 9, 2ª.
4 Cornua in manibus ejus 2 Paral. 6, fi. — Ante faciem ejus ibit mors, ibidem. — Egredietur diabolus ante pedes ejus, ibidem. — Altitudo manus suas levavit, ibidem.
5 Qui ascendes super equos tuos 2 Reg. 22, 6ª.
6 Juramenta tribubus quae loquutus es. Exod. 32, 4ª.
7 In fremitu conculcabis terram, in furore obstupefacies gentes. Exod. 32, 2ª.
8 Egressus es in salutem populi tui. Psal. 66, 3ª.
9 Maledixisti sceptris ejus, etc. Gen. 3, 18ª.

Auctoritates ex libro Sophoniae Prophetae.

CAPUT I.

1 Congregans volatilia caeli. Psal. 8, fi.
2 Extendam manum meam 2 Paral. 6, fi.

CAPUT II.

CAPUT III.

Auctoritates ex libro Aggaei Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

Auctoritates ex libro Zachariae Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT XI.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

Auctoritates ex libro Malachiae Prophetae.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

Auctoritates ex primo libro Machabaeorum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

Auctoritates ex secundo libro Machabaeorum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

CAPUT XXIII.

CAPUT XXIV.

CAPUT XXV.

CAPUT XXVI.

CAPUT XXVII.

CAPUT XXVIII.

Auctoritates ex Evangelio secundum Marcum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

1 Et fructificant unum trigesimum, et unum sexagesimum, et unum centesimum. Matth. 13, 1ª. — Qui habet aures audiendi, audiat. Matth. 11, 9ª. — In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Matth. 7, 2ª.
2 Sine parabolis autem, non loquebatur eis. Matth. 13, 6ª.

CAPUT V.

1 Daemones deprecabantur Jesum: Dimitte nos in porcos. Matth. 8, 11ª. — Et concessit eis, ibidem 12ª. — Et exeuntes spiritus, introierunt in porcos, et magno impetu etc. ibidem 13ª.
2 Vade in domum tuam ad tuos, et annuntia illis, quanta tibi Deus fecerit 3ª q. 44, 3, 4m.
3 Veni impone manum tuam super eam, ut salva fiat, et vivet. Matth. 8, 1ª. — Fides tua te salvam fecit. Matth. 8, 14ª. — Et tenens manum puellae dixit. Matth. 8, 1ª.
4 Et praecepit illis vehementer, ut nemo id sciret. Matth. 8, 2ª.

CAPUT VI.

1 Et non poterat ibi ullam virtutem facere 3ª q. 43, 2, 1m.
2 Paucos infirmos, positis manibus curavit. Matth. 8, 1ª. — Et mirabatur. Matth. 8, 4ª — Propter incredulitatem eorum. Matth. 9, 14ª. — Dabat illis potestatem spirituum immundorum. Matth. 10, 1ª.
3 Et praecepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam tantum: non peram, non panem, neque in zona aes; sed calceatos sandaliis, et ne induerentur duabus tunicis. Matth. 10, 5ª 6ª.
4 Propter jusjurandum, et propter simul discumbentes, noluit eam contristari. Matth. 14, 1ª. — Missio spiculatore jussit afferri caput ejus etc. ibidem 2ª.
5 Et acceptis quinque panibus, et duobus piscibus, ibidem 3ª. — Intuens in caelum, benedixit, ibidem 4ª.
6 Et cum dimisisset eos, abiit in montem orare etc. et ipse solus in terra, ibidem 5.
7 Et depraecabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent. Matth. 9, 14ª. — Et quotquot tangebant eum, salvi fiebant. Matth. 8, 1ª.

CAPUT VII.

1 Tenetis traditiones hominum, baptismata urceorum, et calicum 3ª q. 38, 1, 3m. — Moyses enim dixit: Honora patrem tuum, et matrem tuam. Et qui maledixerit etc. Exod. 20, 8ª.
2 Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquinare. Matth. 15, 2ª.
3 Omne extrinsecum introiens in hominem etc. in ventrem vadit, et in secessum exit, ibidem 5ª.
4 Et ingressus domum, neminem voluit scire. Et non potuit latere 3ª q. 13, 4, 1m | q. 44, 3, 4m.
5 Et deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Matth. 8, 1ª. — Misit digitos in auriculas ejus, et expuens, tetigit linguam ejus, ibidem.
6 Et suspiciens in caelum, ingemuit, et ait. Matth. 14, 4ª.
7 Et praecepit eis, ne cui dicerent. Matth. 8, 2ª.
8 Quanto autem eis praecipiebat, tanto magis plus praedicabant. Matth. 9, 11.

CAPUT VIII.

1 Et accipiens septem panes etc. Matth. 14, 3ª. — Gratias agens, benedixit, ibidem 4ª. — Et ingemiscens spiritu ait. Matth. 26, 16ª. — Si dabitur generationi isti signum. Matth. 12, 24ª.
2 Cavete a fermento pharisaeorum, et a fermento Herodis. Matth. 16, 3ª. — Rogabant eum, ut illum tangeret; et apprehensa manu caeci, eduxit eum extra vicum; et expuens in oculos ejus, impositis sibi manibus suis. Matth. 8, 1ª. — Et interrogavit eum, si quid videret. Et aspiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes, etc. 3ª q. 44, 3, 2m.
3 Nemini dixeris. Matth. 9, 19ª. — Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo, ibidem. — Oportet filium hominis pati multa etc. et occidi, et post tres dies resurgere. Matth. 16, 10ª | 20, 6ª.
4 Et apprehendens eum Petrus, coepit increpare eum. Matth. 16, 8ª. — Qui conversus et videns discipulos suos, comminatus est Petro dicens: Vade post me Satana etc. ibidem 9, 10ª.
5 In generatione ista adultera. Levit. 17, 5ª.

CAPUT IX.

1 Assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem. Matth. 17, 1ª. — Et ducit illos in montem excelsum solos, ibidem 2ª. — Et transfiguratus est ante eos, ibidem 3ª.
2 Et vestimenta ejus facta sunt splendentia et candida etc. ibidem 5ª. — Et apparuit illis Elias cum Moyse etc. ibidem 6ª. — Et facta est nubes obumbrans eos, ibidem 7ª.
3 Et venit vox de nube dicens: Hic est Filius meus charissimus, ibidem 8ª. — Audite illum, ibidem 9ª. — Et descendentibus illis de monte, praecepit illis, ne cuiquam etc. ibidem 12ª. — Erant enim timore exterriti, ibidem 10ª.
4 Omnia sunt possibilia credenti, ibidem 15ª. — Et exclamans, et multum discerpens, exiit ab eo, supra 1, 23ª. — Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum. Matth. 8, 1ª.
5 Hoc genus, in nullo potest exire, nisi in oratione et jejunio. Matth. 17, 16ª. — Filius hominis tradetur, in manibus hominum. Matth. 20, 5ª | 26, 12ª. — Et occident eum. Matth. 16, 9ª.
6 Et tertia die resurget. Matth. 20, 6ª. — Et quisquis scandalizaverit unum, etc. Matth. 18, 1ª. — Et si scandalizaverit te manus tua, etc. Matth. 5, 25ª.
7 Ubi vermis eorum, non moritur. Isa. fi.
8 Et ignis non extinguitur, ibidem.
9 Omnis victima sale salietur. Levit. 2, fi.

CAPUT X.

1 Moyses permisit libellum repudii. Deut. 24, 1ª. — Ad duritiam cordis vestri, scripsit vobis praeceptum istud. Matth. 19, 6ª. — Masculum et feminam fecit eos. Gen. 1, 28ª.
2 Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem etc. Gen. 2, 28ª. — Et erunt duo in carne una, ibidem 29ª. — Quos ergo Deus conjunxit, homo non separet. Matth. 19, 4ª.
3 Quicumque ergo dimiserit uxorem etc. Matth. 5, 28ª. — Et offerebant ei parvulos, ut tangeret eos etc. Matth. 19, 11ª | 3ª q. 72, 1, 1m | 4, d. 2, q. 1, art. 4, q. 4, 1m | Hebr. 2, lect. 3, fi. — Et complexans eos, et imponens manus super eos, benedicebat. Matth. 19, 13ª.
4 Sinite parvulos venire ad me etc. Matth. 19, 14ª. — Nemo bonus, nisi unus Deus, ibidem 15ª. — Ne adulteres. Exod. 20, 10ª. — Ne occidas, ibidem 9ª. — Ne fureris, ibidem 11ª.
5 Ne falsum testimonium dicas, ibidem. — Honora patrem tuum et matrem, ibidem 8ª. — Vade, quaecumque habes vende, et da pauperibus etc. ibidem 23ª. — Haec omnia observavi, a juventute mea, ibidem 22ª.
6 Facilius est camelum per foramen etc. ibidem 24ª. — Omnia enim possibilia sunt apud Deum. Job 42, 1ª.
7 Nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, etc. Matth. 19, 23ª.
8 Multi erunt primi novissimi, et e converso, ibidem 11ª. — Filius hominis, tradetur principibus sacerdotum etc. Matth. 26, 12ª. — Et tradent eum gentibus, ibidem 20, 5ª.
9 Et interficient eum. Matth. 16, 8ª. — Et tertia die resurget. Matth. 20, 6ª. — Da nobis, ut unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram sedeat in regno tuo, ibidem 7ª.
10 Calicem quidem quem ego bibo, bibetis, ibidem 8ª.
11 Sedere autem ad dexteram vel ad sinistram etc. ibidem 9ª. — Fides tua te salvam fecit. Matth. 9, 17ª.

CAPUT XI.

1 Et qui praeibant, et qui sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna etc. Matth. 21, 2ª. — Jam non amplius in aeternum ex te quisquam fructum manducet, ibidem 5ª. — Coepit ejicere vendentes et ementes. ibidem 3ª.
2 Nonne scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur etc. ibidem 4ª. — Viderunt ficum aridam factam a radicibus, ibidem 5ª. — Quicumque dixerit monti huic etc. Matth. 17, 14ª 15ª.
3 Omnia quaecumque orantes petitis, credite, etc. Matth. 6, 12ª.
4 Et cum stabitis ad orandum, dimitte etc. Matth. 6, 12ª.
5 Qui in caelis est 3 Reg. 8, 10ª.

CAPUT XII.

1 Coloni dixerunt adinvicem: Hic est haeres. Matth. 21, fi. — Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari etc. Matth. 22, 2ª. — Et veniunt ad eum sadducaei, qui dicunt resurrectionem non esse, ibidem 8ª.
2 Moyses scripsit nobis, ut si cujus frater mortuus etc. ibidem 4ª. — Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent, neque

nubentur, ibidem 5ª. — Ego sum Deus Abraham etc. Gen. 17, 5ª. — Non est Deus mortuorum, sed vivorum, ibidem 6ª.

3 Audi, Israel, Dominus Deus tuus unus est. Deut. 6, 4ª. — Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde etc. ibidem 5ª. — Hoc est primum mandatum. Matth. 22, 9ª. — Diliges proximum tuum, tamquam teipsum. Matth. 19, 22ª.

4 Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis. Psal. 109, 1ª. — Donec ponam inimicos 1 Reg. 15, penultª.

5 Scabellum pedum tuorum 2 Paral. 6, fi.

CAPUT XIII.

1 Et in omnes gentes, oportet praedicari evangelium. Matth. 24, 2ª. — Et cum duxerint vos tradentes, nolite cogitare etc. Matth. 10, 8ª. — Erunt enim dies illi tribulationis, qualis non fuit. Matth. 24, 3ª.

2 Exsurgent enim pseudochristi, et pseudoprophetae. Matth. 24, 2ª. — Et dabunt signa et portenta etc. ibidem 1ª. — Sol contenebrabitur etc. Joelis 2, 4ª.

3 Et virtutes quae in caelis sunt, movebuntur, ibidem 3ª. — Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube. Matth. 24, 8ª. — Cum virtute multa et gloria, ibidem 11ª.

4 Et mittet angelos suos etc. ibidem 12ª. — Caelum et terra transibunt. Psal. 101, fi. — Et congregabit electos suos. Matth. 24, 13ª.

5 De die autem illo vel hora, nemo scit, etc. Matth. 24, 15ª. — Neque filius hominis, nisi pater 1ª q. 21, 4, 2ᵐ | 3ª q. 10, 2, 1ᵐ | 3, d. 14, art. 2, q. 2, 1ᵐ | Cg. 4, cº 8 | cº fi. | Poª q. 10, 4, 12ᵐ | Opus. 3, cº 249 | Trin. 12, 6ᵐ,

6 Quod autem vobis dico, omnibus dico. Virt. q. 2, 11, 7ᵐ.

CAPUT XIV.

1 Erat autem pascha et azyma post biduum. Matth. 26, 1ª. — Erant autem quidam indigne ferentes, etc. Matth. 12, 13ª. — Me autem non semper habebitis. Matth. 26, 3ª. — Ut proderet eum illis, ibidem 12ª.

2 Et primo die azymorum etc. Ubi vis paremus etc. ibidem 4ª. — Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille, ibidem 5ª. — Et manducantibus illis, accepit Jesus panem etc. ibidem 6ª. — Hoc est corpus meum etc. ibidem 7ª.

3 Hic est sanguis meus, etc. ibidem 3ª. — Non bibam de genimine vitis etc. ibidem 10ª. — Et si oportuerit me mori tecum, non te negabo, ibidem 14ª. — Posteaque etc. praecedam vos in Galilaeam, ibidem 13ª.

4 Coepit pavere et taedere, ibidem 15ª. — Tristis est anima mea usque ad mortem, ibidem 16ª. — Et cum processisset paululum, procidit super terram, et orabat, ibidem 17ª.

5 Omnia tibi possibilia sunt. Job 42, 1ª. — Transfer calicem hunc a me. Sed non quod ego volo, sed quod tu. Matth. 26, 18ª. — Filius hominis tradetur, ibidem 12ª.

6 Ut impleantur Scripturae. Matth. 1, 28ª. — Videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem cum nubibus caeli. Matth. 24, 8ª.

7 At ille negavit. Matth. 26, fi.

CAPUT XV.

1 Tradiderunt Jesum Pilato. Matth. 26, 12ª. — Ut crucifigeretur. Matth. 27, 6ª. — Et perducunt in Golgota etc. Calvariae locus, ibidem 4ª.

2 Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum 3ª q. 46, 9, 2ᵐ | q. 82, 2, 3ᵐ. — Et erat titulus causae ejus inscriptus: Rex Judaeorum, ibidem 6ª. — Et cum eo crucifigunt duos latrones etc. ibidem 7ª.

3 Et qui crucifixi erant cum eo convitiabantur ei, ibidem 11ª. — Et facta hora sexta, factae sunt tenebrae etc. ibidem 12ª. — — Deus meus, ut quid dereliquisti me? Psal. 21, 1ª.

4 Jesus autem emissa voce magna, expiravit. Matth. 27, 14ª 15ª. — Et velum templi scissum est etc. ibidem 16ª. — Inter quas erat Maria Jacobi minoris etc. ibidem 20ª.

5 Pilatus autem mirabatur si jam obisset 3ª q. 47, 1, 2ᵐ.

6 Joseph autem mercatus syndonem, et deponens eum, involuit syndone, ibidem 21ª. — Et posuit in monumento, quod erat excisum de petra, ibidem 22ª.

7 Et advoluit lapidem ad hostium monumenti, ibidem fi.

CAPUT XX.

1 Orto jam sole. Psal. 107, 1ª.

2 Et valde mane una sabbatorum. Psal. 107, 1ª. — Viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Matth. 27, fi.

5 Viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida. Matth. 28, 2ª. — Qui dicit illis, nolite expavescere etc. ibidem 3ª.

4 Praecedet vos in Galileam, ibi eum videbitis. Matth. 28, 10ª. — Surgens autem Jesus mane prima sabbati. Psal. 107, 1ª. — Apparuit primo Mariae Magdalene. Matth. 28, 3ª.

5 De qua ejecerat septem daemonia. Matth. 26 | Joan. 11, prinº | cº 12.

6 Illa vadens, nuntiavit his qui cum eo fuerant. Jo. 20, lect. 3.

7 Ostensus est in alia effigie euntibus in villam 3ª q. 54, 1, 3ᵐ | q. 55, 4, o.

8 Euntes in mundum universum, praedicate evangelium omni creaturae 1ª q. 91, 1, c. | q. 96, 2, c. | 1-2, q. 17, 8, 2ᵐ | 2, d. 1, q. 2, 3, b. 2.

9 Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit 4, d. 4, q. 3, art. 1, q. 1, 1ᵐ | d. 6, q. 1, art. 3, q. 1, 2ᵐ | d. 46, q. 2, art. 3, q. 3, 1ᵐ.

10 Qui vero non crediderit, condemnabitur 2-2, q. 1, 6, 3ᵐ | q. 2, 3. o. | q. 16 | 1, 1ᵐ | 3, d. 24, art. 3, q. 1, o. | d. 25, q. 1, art. 1, q. 1, 3ᵐ | q. 2, art. 1, q. 2, c. | art. 2, q. 3, o. | q. 4, 2ᵐ | 4, d. 45, q. 1, art. 2, q. 1, c. | Cg. 3, cº 118 | 152 | Verit. q. 14, 10, o. | Trin. 9, c. | Jo. 9.

11 Signa autem eos qui crediderint, haec sequentur 2-2, q. 178, 1, 3ᵐ.

12 In nomine meo daemonia ejicient 4, d. 5, q. 1, art. 3, q. 1, 3ᵐ.

13 Linguis loquentur novis 2-2, q. 176, 1, o. | 1ª Cor. 14.

14 Serpentes tollent 4, d. 34, 3, 1ᵐ.

15 Et si mortiferum quid biberint, non eos nocebit. Psal. 28.

16 Super aegros manus imponent, et bene habebunt 3ª q. 84, 4, 1ᵐ.

17 Assumptus est in caelum 3ª q. 57, o. | q. 58, 1, 3, c. | 3, d. 22, q. 2, art. 1, q. 2, 2ᵐ | q. 3. o. | Cg. 4, cº 87 | Opus. 3, cº 247 | Psal. 8, fi. | Psal. 16 | Psal. 18, 4ª.

18 Et sedet a dextris Dei 3ª q. 57, 2, 3ᵐ | q. 58, o. | 3, d. 22, q. 3, art. 3, q. 2, c. | q. 3, 1ᵐ | q. 4, 3, o. Cg. 4, cº 8 | Opus. 3, cº 217 | Rom. 8, lect. 6, prinº | lect. 7, cº 10 | Ephes. 1, lect. 8 | Col. 3.

19 Illi autem profecti, praedicaverunt ubique. Matth. 24, 2ª.

20 Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis. Verit. q. 27, 5, 1ᵐ.

Auctoritates ex Evangelio secundum Lucam.

CAPUT I.

1 Sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia, in ordine vicis suae 2-2, q. 97, 2, 3ᵐ | 3ª q. 37, 2, c.

2 Erant ambo justi ante Deum, incedentes in omnibus mandatis et justificationibus Domini sine quaerela. Job 1, 2ª.

3 Sorte exiit ut poneret incensum 2-2, q. 95, 8, o. | Quol. 12, 36, o. | Opus. 25, cº 4, 5 | Ephes. 1, lect. 5, a medio | Col. 1.

4 Apparuit autem illi angelus Domini. Et Zacharias turbatus est videns, et timor irruit super eum 3ª q. 30, 3, 3ᵐ | 2, d. 11, q. 1, 1, 6ᵐ | Job 1 | cº 4 | Matth. | cº 28 | 2ª Cor. 11.

5 Et Spiritu sancto replebitur, adhuc ex utero matris suae 3ª q. 27, 2, 1ᵐ | 6, 1ᵐ. — Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est oratio tua, ibidem | 3, d. 3, q. 1, 1, c. prinº | art. 1, q. 2, c. | Quol. 6, q. 5, 1, c. | Opus. 3, cº 231.

6 Et dixit Zacharias ad angelum: Unde hoc sciam etc. — Eris tacens, et non poteris loqui, etc. pro eo quod non credidisti 2-2, q. 97, 2, 3ᵐ.

7 Dominus respexit auferre opprobrium meum inter homines 4, d. 33, L. prinº.

8 Missus est angelus Gabriel a Deo 3ª q. 30, o. | 2, d. 10, L. 3ᵐ | 3, d. 3, q. 3. a. 1, q. 1, 2, o. | art. 2, q. 1, 2, o. — Ad Mariam virginem desponsatam viro etc. Matth. 17ª.

9 Et ingressus angelus ad eam 3ª q. 30, 3, o.

10 Ave gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus 3 q. 7, 10, 1ᵐ | q. 30, 4, o. | Opus. 8, o.

11 Quae cum audisset, turbata est, et cogitabat qualis esset ista salutatio, supra 4ª | 3ª q. 30, 3, 3ᵐ.

12 Et ait angelus ei: Ne timeas Maria. Invenisti enim gratiam apud Deum, ibidem.

13 Ecce concipies in utero, et paries filium 3ª q. 30, 4, c.

14 Et vocabis nomen ejus Jesum 3ª q. 37, 2, o. | Matth. 1, 16ª.

15 Quomodo fiet istud 3ª q. 30, 4, 2ᵐ.

16 Virtus Altissimi obumbrabit tibi 3ª q. 32, 1, 1ᵐ | 3, d. 3, L. 1ᵐ — Ideoque quod nascetur ex te. Matth. 1, 5ª.

17 Et ecce Elisabeth cognata sua, et ipsa concepit filium in senectute sua 3ª q. 29, 1, 4ᵐ | q. 30, 4, 1ᵐ.

18 Non erit impossibile apud Deum omne verbum 1ª q. 25, 3, o. | Poª q. 1, 3, 10ᵐ | Quol. 9, 1, fi. | Job 42, 1ª.

19 Ut veniat mater Domini mei ad me? Matth. 18ª.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

Auctoritates ex Evangelio secundum Joannem.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

vestris. Mar. 16, 13ª. — Et ego quae audivi a Patre meo, haec loquor in mundo, supra 5, 21ª. — Principium qui et loquor vobis 1ª q. 1, 3, 1m | 7, c. | Cg. 2, c° 4.

10 Cum exaltaveritis Filium hominis, supra 3, 3ª. — Sicut docuit me Pater, haec loquor, supra 5, 7ª. — Et a me ipso facio nihil, supra 5, 5ª.

11 Pater mecum est, et non reliquit me solum 1ª q. 31, o. | 1, d. 2, L. fi. | d. 21, o. | d. 24, q. 2, 1, o. | Poª q. 9, 8, o.

12 Quae placita sunt ei facio semper. Matth. 18, 19ª | 20ª. — Vere mei discipuli eritis. Verit. q. 2, 12, 18m.

13 Omnis qui facit peccatum, servus est peccati. Verit. q. 24, 1, 7m.

14 Si vos Filius liberaverit, vere liberi eritis 3ª q. 27, 3, c. fi. | q. 49, 2, 2m | q. 54, 7, 2m | Virt. q. 24, 11, 1m | Quol. 6, q. 3, 1, c. | Titum 2.

15 Ego quod audivi apud Patrem, loquor, supra 5, 21ª. — Veritatem loquor quam audivi a Deo, ibidem. — Nos ex fornicatione non sumus nati. Levit. 17, 5ª.

16 Ego enim ex Deo processi et veni 1ª q. 27, o. | 1, d. 13, o. | Cg. 4, c° 11 | Poª q. 10, o.

17 Vos ex patre diabolo estis 1ª q. 114, 3, 2m | Ma. q. 3, 5, c. fi.

18 Ille homicida erat ab initio 1ª q. 63, 5, 1m | Ma. q. 15, 4, 1m | 2m | q. 16, 4, 1m.

19 Et in veritate non stetit, quia non est veritas in eo 1ª q. 64, 2, 5m | 2 2, q. 96, 1, c.

20 Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur. Ma. q. 16, 4, 23m.

21 Quia mendax est, et pater ejus. Ma. q. 16, 7, 2m.

22 Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Jo. 8, lect. 7.

23 Abraham, pater vester, exultavit ut videret diem meum; vidit, et gavisus est 1-2, q. 98, 4, c. | 3ª q. 31, 1, o.

24 Antequam Abraham fieret, ego sum. Exod. 3, fi.

25 Jesus autem abscondit se, et exivit de templo 3ª q. 44, 3, 1m.

CAPUT IX.

1 Neque hic peccavit, neque parentes ejus 1-2, q. 87, 7, 1m. — Qui misit me, supra 5, 12ª.

2 Venit nox, quando nemo potest operari. Isa. 15, 1ª.

3 Lux sum mundi, supra 8, 2ª. — Lutum fecit ex sputo, et linivit sputum super oculos ejus, et dixit 3ª q. 44, 3, 2m | 3m.

4 Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit 3ª q. 40, 4, 1m.

5 Propheta est, supra 6, 5ª. — Scimus quia Deus peccatores non exaudit 2-2, q. 83, 16, o. | q. 178, 2, 1m | 4, d. 45, q. 2, a. 1, q. 3, 1m | Poª q. 6, 9, 1m | Jo. 4, lect. 3.

6 Si caeci essetis, non haberetis peccatum 2-2, q. 15, 1, 1m.

CAPUT X.

1 Amen, amen dico vobis, supra 1, penult. — Ego sum ostium 3ª q. 8, 6, 3m.

2 Et ingredietur et egredietur, et pascua inveniet. Quol. 7, q. 9, 2, c. | Ephes. 3, lect. 5, prin°. — Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant. Ephes. 2, lect. 2, fi. | 2ª Tim. 1, lect. 2, fi.

3 Mercenarius autem et qui non est pastor, etc. fugit 3, d. 29, 4, 1m. — Animam meam pono pro ovibus meis 1ª Tim. 2, 3ª 6ª.

4 Ego pono animam meam, et iterum sumo eam 3, d. 21, q. 1, a. 1, q. 2, 2m.

5 Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a me ipso 3, q. 47, 1, 1m | q. 50, 3, 1m | 3, d. 21, L.

6 Potestatem habeo ponendi eam, et potestatem iterum sumendi eam 3, d. 16, q. 1, 2, 1m.

7 Hoc mandatum accepi a Patre meo 3ª q. 47, 2, 1m. — Numquid daemonium potest caecorum oculos aperire? 1ª q. 91, 2 | 3m | q. 114, 4, c. | 2m | q. 115, 5, 1m | q. 117, 3, c. | 3ª q. 29, 1, 3m | 2, d. 7, q. 3, 1, o. | d. 8, a. 4, q. 2, c. | d. 21, q. 2, 1, c. | Cg. 3, c° 103 | Poª q. 6, 5. o. | Ma. q. 16, 5, o. | 11, 10m. Job 1.

8 Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est. Cg. 4, c° 8.

9 Ego et Pater unum sumus, infra 12ª. Opus. 9, q. 56.

10 Ego dixi dii estis. Exod. 23, 2ª. — Non potest solvi Scriptura. Matth. 5, 16ª. — Quem Pater sanctificavit 3ª q. 34, 1, 2m | 1, d. 15, q. 5, a. 1, q. 4, 2m | 3, d. 9, q. 5, 3, o.

11 Et misit in mundum, supra 5, 12. — Opera quae ego facio in nomine Patris mei, haec testimonium perhibent de me, supra 5, 25ª.

12 Pater in me est, et ego in Patre 1ª q. 42, 5, o. | 3ª q. 2, 9, 4m | 1, d. 19, q. 3, 2, o. | Cg. 4, c° 56 | Jo. 10, lect. 6 | c° 16, lect. 7.

13 Joannes quidem fecit signum nullum 3ª q. 38, 2, 2m | q. 40, 2, 1m.

CAPUT XI.

1 Maria autem erat quae unxit Dominum unguento, et extersit capillis suis pedes ejus, cujus frater Lazarus infirmabatur. Matth. 16, 9ª.

2 Si quis ambulaverit in die non offendit 1ª Cor. 4. — Lazarus amicus noster dormit. Psal. 3 | Jo. 11, lect. 3, prin° | Rom. 13, lect. 3, prin° | 1ª Cor. 11 | c° 15.

3 Resurget frater tuus. Job 19, 6ª. — Scio quia resurget in resurrectione, ibidem. — In novissimo die, supra 6, 14ª. — Ego sum resurrectio et vita, supra 6, 13ª.

4 Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit vivet, et omnis qui vivit etc. Matth. 16, 12ª.

5 Jesus infremuit spiritu, infra 5ª | Matth. 26, 14ª. — Et turbavit se ipsum 3, d. 15, q. 2, a. 2, q. 1, a. 2 | 1m | 2m | Jo. 12, lect. 4, prin° | c° 13, lect. 4, prin°.

6 Et lacrymatus est Jesus 4, d. 15, L. fi. | d. 17, q. 2, a. 3, q. 1, c. | 2m.

7 Jesus autem elevatis sursum oculis dixit: Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me. Matth. 14, 4ª. — Tu me misisti, supra 5, 12ª.

8 Caiphas... cum esset pontifex anni illius, prophetavit, quia Jesus etc. 4, d. 19, L. 2m | Quol. 9, 16, c. | 1ª Cor. 12 | Jo. 11, lect. 8.

9 Proximum autem erat pascha. Matth. 26, 1ª.

CAPUT XII.

1 Ante sex dies paschae ibidem. — Judas Iscariotes qui eum traditurus, ibidem 12ª. — Me autem non semper habebitis, ibidem 2ª. — Amen, amen dico vobis, supra 1, penult. — Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manent 3ª q. 42, 1, c. fi. | q. 46, 2, 1m.

2 Nunc anima mea turbata est, supra 11, 9ª. — Pater, clarifica Filium tuum. Cg. 4, c° 8 | Trin. 12, 9m. — Et clarificavi, et iterum clarificabo. Hebr. 2, lect. 2.

3 Ego autem si exaltatus fuero a terra, supra 3, 3ª. — Ut sermo Isaiae impleretur, quem dixit. Matth. 1, 18ª. — Et brachium Domini cui revelatum est? 2 Paral. 6, fi.

4 Excaecavit oculos eorum, et induravit cor eorum, etc. Exod. 4, 2ª. — Haec dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus. Gen. 32, 3ª. — Qui misit me, supra 5, 12ª.

5 Qui videt me, videt eum qui misit me, supra 8, 7ª. — Ego lux in mundum veni, ibidem 2ª.

6 Ego non judico eum, ibidem 3ª. — Non enim veni ut judicem mundum, supra 3, 7ª.

7 Sermo quem loquutus sum, ille judicabit eum in novissimo die, supra 6, 9ª | Hebr. 4, lect. 2.

CAPUT XIII.

1 Ante diem festum paschae etc. Matth. 26, 1ª 4ª | Cg. 4, c° 48. — Cum diabolus jam misisset in cor. Psal. 77, fi. — Ut traderet eum. Matth. 26, 12ª.

2 A Deo exivit, et ad Deum vadit 1ª q. 42, 5, 2m | 2, d. 10, 4, 1m.

3 Amen, amen dico vobis, supra 1, penult. — Sed ut adimpleatur Scriptura. Matth. 1, 28ª.

4 Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. Psal. 49.

5 Credatis quia ego sum. Exod. 3, fi. — Qui me misit, supra 5, 12ª. — Jesus turbatus est spiritu, supra 11, 9ª.

6 Quem diligebat Jesus 1ª q. 20, 4, 3m | 3ª q. 45, 3, 4m | 3, d. 31, q. 2, a. 3, q. 3, c. | d. 45, 3, 4m | Jo, 13, lect. 5 | c° 21, lect. 5.

7 Ille est cui intinctum panem porrexero, et cum intinxisset panem dedi Judae 3ª q. 81, 2, 1m | q. 83, 5, 9m | 4, d. 11, q. 8, a. 2, q. 1, 2, o. | Jo. 13, lect. 3 | lect. 4,

8 Et post buccellam, introivit in eum Satanas. Luc. 22, 2ª. — Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo, etc. supra 12, 7ª.

9 Mandatum novum do vobis ut diligatis invicem, sicut dilexi vos 1-2, q. 108, 3, o. | 2-2, q. 44, 7, o. | Cg. 3, c° 114 | Rom. 13, lect. 2 | Gal. 5.

10 In hoc ergo cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis adinvicem 2-2, q. 81, 1, 5m | q. 101, 3, 1m,

11 Non cantabit gallus, donec ter me neges. Matth. 26, fi.

CAPUT XIV.

1 Creditis in Deum, et in me credite 2-2, q. 2, 7, c. | 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 2, o. | q. 3, 4, c. | Hebr. 11.

2 In domo Patris mei, mansiones multae sunt 1-2, q. 3, 2, 3m | q. 5, 2, o. | q. 112, 4, c. | 2m | 1, d. 44, 3, 5m | 4, d. 49, q. 1, a. 4, q. 3, 4, o. | L. | Cg. 3, c° 42 | 55 | 58 | Matth. 28 | Jo. 14 | 1ª Cor. 3, lect. 2, prin° | 2ª Thes. 1 | Hebr. 11, fi.

3 Domine, nescimus quo vadis, et quomodo possumus viam scire? 1ª q. 101, 1, 2m | 1-2, q. 76, 2, c. | Dio. 4, lect. 4.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

pontifices tui tradiderunt te mihi. Matth. 26, 12ª. — Regnum meum, non est de hoc mundo 3ª q. 7, 2, 3m | q. 59, 4, 1m.
9 Ut non traderet Judaeis. Matth. 26, 12ª. — Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Jo. 14, lect. 7.
10 Omnis qui est ex veritate, audit vocem meam 2-2, q. 180, 3, 4m.

CAPUT XIX.

1 Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi datum tibi esset desuper. Rom. 13. 2ª.
2 Propterea qui me tradidit tibi. Matth. 26, 12ª. — Majus peccatum habet 1-2, q. 73, 2, o. | 3ª q. 47, 6, o. | 4, 2m | 2, d. 42, q. 2, 5, o. | Cg. 3, c° 139 | Ma. q. 2, 9, o. | Matth. 11.
3 Tunc ergo tradidit eis illum. Matth. 26, 12ª. — Ut crucifigeretur. Matth. 26, 3ª.
4 Exivit in eum qui dicitur Calvariae locus, hebraice autem Golgotha, ibidem 4ª.
5 Et cum eo duos, hinc et inde, medium autem Jesum, ibidem 9ª.
6 Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem, etc. ibidem 33ª. — Non scindamus eam. Opus. 19, c° 10. — Sed sortiamur de illa cujus sit. Act. 1, 9ª.
7 Ut Scriptura impleretur. Matth. 1, 28. — Ut consummaretur Scriptura, ibidem. — Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, etc. Matth. 1, 18ª. — Cum vidisset ergo Jesus matrem, ibidem. — Et discipulum stantem, quem diligebat, supra 13, 11ª. — Dicit matri suae. Matth. 18ª.
8 Postea sciens Jesus, quia omnia consummata sunt 1-2, q. 103, 3, 2m | 3ª q. 47, 2, 1m.
9 Consummatum est, ibidem. — Et inclinato capite, tradidit spiritum. Matth. 27, 15ª
10 Judaei ergo quoniam parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato 3ª q. 46, 4, 3m | q. 48, 4, c. | Opus. 3, c° 233.
11 Et erat enim magnus dies ille sabbati 3ª q. 46, 9, 1m | 4, d. 11, q. 2, a. 2, q. 3, 5m | Cg. 4, c° 68.
12 Et continuo exivit sanguis et aqua 3ª q. 66, 4, 3m | q. 74, 7, 3m | 4, d. 3, a. 3, q. 2, 2m | d. 8, q. 1, a. 2, q. 2, 3m | 6m.
13 Ut impleretur Scriptura. Matth. 1, 23ª. — Venit Nicodemus, ferens mixturam myrrhae et aloes, quasi libras centum 3ª q. 51, 2, 2m | 3m.
14 Acceperunt ergo corpus Jesus, et ligaverunt eum linteis. Matth. 27, 20ª.
15 Cum aromatibus, sicut est mos Judaeis sepelire 3ª q. 51, 2, 2m | 3m.
16 Erat autem in loco, ubi crucifixus est ortus, et in orto monumentum novum 3ª q. 51, 2, 4m. — In quo nondum quisquam positus fuerat. Luc. 23, 18ª.
17 Ibi ergo propter parascevem Judaeorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum. Matth. 27, 21ª.
18 Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti 3ª q. 51, 2, 2m.

CAPUT XX.

1 Maria Magdalene, venit mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum. Psal. 107, 1ª | 3ª q. 53, 2, 3m.
2 Currebant autem duo simul. Psal. 39.
3 Et vidit linteamina posita 3ª q. 51, 2, 3m | Opus. 38.
4 Et sudarium 3ª q. 51, 2, 3m.
5 Tunc ergo introivit, et ille discipulus, qui venerat primus 3ª q. 8, 3, 3m | 4, d. 27, q. 3, a. 1, q. 3, c. | Psal. 31.
6 Oportuit eum a mortuis resurgere. Luc. 21, 3ª.
7 Et vidit duos angelos, in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum erat corpus Jesu. Matth. 28, 2ª.
8 Et vidit Jesum stantem, ibidem 3ª. — Et non sciebat, quia Jesus est. Mar. 16, 11ª. — Noli me tangere. Matth. 28, 7ª | 3ª q. 80, 4, 1m.
9 Nondum enim ascendit ad Patrem meum 3ª q. 55, 6, 3m | q. 80, 4, 1m | Ephes. 1, lect. 7.
10 Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum, ibidem.
11 Venit Maria Magdalene annuncians discipulis, quia vidi Dominum, et haec dixit mihi. Mar. 16, 10ª.
12 Cum ergo sero esset die illo una sabbatorum, et fores essent clausae, etc. venit Jesus 3ª q. 54, 1, 1m.
13 Et stetit in medio. Isa. 12, fi.
14 Et ait: Pax vobis 3ª q. 35, 8, 1m | Psal. 45 | 2ª Cor. fi.
15 Ostendit eis manus et latus 3ª q. 54, 4, o. | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, c. | Opus. 3, c° 215.
16 Gavisi sunt discipuli, viso Domino 1ª Cor. 9, lect. 1.
17 Sicut misit me Pater, et ego mitto vos, supra 17, 14ª.
18 Haec cum dixisset, insufflavit 1ª q. 43, 7, 6m | 1, d. 16, 3, c.
19 Et dixit eis: Accipite Spiritum sanctum, ibidem.
20 Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis 3ª q. 84, 3, 3m | 4, d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, o. | q. 3, c, | d. 25, q. 1, 2, 1m | Cg. 4, c° 71 | Verit. q. 27, 3, 1m | 5m | Quol. 2, q. 8, 2, 2m | 4m | Quol. 4, q. 7, 1, o. | Opus. 22, o. | Jo. 11, lect. 4, fi.
21 Infer digitum tuum huc... et affer manum tuam, et mitte in loca clavorum 3ª q. 54, 4, 2m | q. 55, 6, 3m | 3, d. 21, q. 2, a. 4, q. 3, 9m.
22 Quia vidisti me Thoma, credidisti 2-2, q. 1, 4, 1m | 3ª q. 55, 5, 3m | 3, d. 21, q. 2, 3, 2m.
23 Beati qui non viderunt et crediderunt, ibidem 3ª q. 55, 5, 3m.
24 Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quae non sunt scripta in libro hoc 3ª q. 42, 4, c. | q. 68, 1, 1m | Virt. q. 29, 1, 9m.
25 Et ut credentes vitam habeatis in nomine ipsius. Mar. 16, 13ª.

CAPUT XXI.

1 Vado piscari 1ª q. 96, 1, c. | 2-2, q. 61, 1, o. | Cg. 3, c° 22, fi. | Opus. 20, lib. 2, c° 6 | Lib. 3, c° 9.
2 Stetit Jesus in littore, non tamen cognoverunt discipuli ejus, quia Jesus est. Mar. 13, 11ª.
3 Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus, supra 13, 11ª. — Dominus est 1ª q. 13, 7, 1m | 6m.
4 Simon Joannis, diligis me, plus his 2-2, q. 185, 3, 1m.
5 Pasce oves meas, vel agnos meos, ibidem.
6 Domine, tu scis, quia amo te 1ª q. 20, 4, 3m | 3, d. 31, q. 2, a. q. 3, 3, o. | Jo. 21, lect. 5.
7 Domine, tu omnia nosti, supra 16, 16ª.
8 Amen, amen dico tibi, supra 1, penult.
9 Et ducet, quo tu non vis 3, d. 28, L.
10 Quem diligebat Jesus, supra 13, 12ª.
11 Et non dixit Jesus, non moritur, sed sic eum volo manere, donec veniam 4, d. 43, a. 3, q. 1, 2m | Jo. 21, lect. 5, fi.
12 Sunt autem et alia multa quae fecit Jesus, quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros 3ª q. 6, 3, 3m | q. 68, 1, 1m | Verit. q. 39, 4, 9m.

Auctoritates ex Epistola ad Romanos.

CAPUT I.

1 Paulus servus Jesu Christi, vocatus Apostolus. Opus. 73, c° 1 | Rom. prol.
2 Qui factus est ei ex semine David secundum carnem 3ª q. 16, 7, 1m | q. 31, 6, 2m | 3, d. 3, q. 5, 1, 2m | d. 4, L. 5m | 6m | Cg. 4, c° 9, 2m.
3 Qui praedestinatus est Filius Dei, in virtute 3ª q. 24, o. | 1, d. 40, q. 2, c. | 5m | 3, d. 7, q. 3, o. | d. 10, o. | Cg. 4, c° 9, 2m | Rom. 1, lect. 3.
4 Ad obediendum fidei 2-2, q. 4, 7, 3m | q. 104, 3, 2m | 3ª q. 7, 8, 2m — Sine intermissione memoriam vestri facio, semper in orationibus meis. Luc. 13, 1ª.
5 Graecis ac barbaris, sapientibus et insipientibus debitor sum 1ª q. 21, 1, 3m.
6 Virtus enim Dei est in salutem omni credenti. Hebr. 4, lect. 1.
7 Judaeo primum et graeco 3ª q. 31, 2, 2m | Hebr. 7, lect. 3.
8 Justitia enim Deo, in eo revelatur ex fide in fidem 3, d. 25, q. 2, a. 1, q. 4, o.
9 Justus autem ex fide vivit. Verit. q. 14, 5, 12m | q. 28, 5m | Rom. 1, lect. 6 | Gal. 3, lect. 4 | Hebr. 10, fi.
10 Revelatur enim ira Dei de caelo, super omnem impietatem, et injustitiam hominum. Exod. 32, 2ª.
11 Qui veritatem Dei in injustitia detinent 2-2, q. 40, 3, o. | q. 59, 3, 4, o. | q. 71, 3, 3m.
12 Quod notum est Dei, manifestum est in illis 1ª q. 12, 12, b. | c.
13 Deus enim illis manifestavit 2, d. 23, 5, 2m.
14 Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quae facta sunt, intellecta conspiciuntur 1, d. 3, L.
15 Sempiterna quoque virtus ejus et divinitas. Exod. 15, 3ª.
16 Ita ut sint inexcusabiles, infra 2, 1ª.
17 Cum cognovissent Deum, non ut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt 1-2 q. 6, 8, o. | q. 19, 6, c. | q. 76, 3, 4, c. | 3ª q. 47, 5, 3m | 2, d. 22, q. 2, 2, c. | Ma. q. 3, 8, o. | Job 21, fi. | Psal. 24 | Psal. 35, 2ª.
18 Evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum. Exod. 4, 9ª | Psal. 4, 2ª.
19 Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt 2-2, q. 46, 1, 1m | 2, c.
20 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum et quadrupedum et

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

Auctoritates ex prima Epistola ad Corinthios.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

Auctoritates ex secunda Epistola ad Corinthios.

CAPUT I.

7 Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis 2-2, q. 101, 2, 2m.
8 Sed cum essem astutus, dolo vos cepi 2-2, q. 55, 4, 1m | 5, o. | q. 69, 2, c.

CAPUT XIII.

1 In ore duorum vel trium testium, stabit omne verbum. Deut. 19, 2ª.
2 An experimentum quaeritis ejus, qui in me loquitur Christus? 2-2, q. 172, 6, b. | 1m | 3, d. 29, 3, 1m | 1ª Cor. 12.
3 Nos autem ut repleti simus. Rom. 9, 1ª.
4 Sed potestatem quam Dominus dedit mihi in aedificationem, non in destructionem, supra 10, 5ª. — Pacem habete 2-2, q. 29, 1, c.
5 Et Deus pacis 2ª Cor. fi. | Hebr. 13, lect. 3.
6 Salutate invicem in osculo sancto. Rom. 16, 2ª.

Auctoritates ex Epistola ad Galatas.

CAPUT I.

1 Qui suscitavit eum a mortuis. Psal. 3, 2ª. — Qui dedit semetipsum. Matth. 26, 12ª. — Pro peccatis nostris. Joan. 27ª.
2 Sed licet nos, aut angelus de caelo evangelizet vobis praeter id quod evangelizavimus vobis, anathema sit 4, d. 18, q. 2, a. 3, q. 1, 1m.
3 Si hominibus placerem, Christi servus non essem. Rom. 15, 1ª. — Paternarum mearum traditionum aemulator existens 1-2, q. 87, 8, 1m | 3m | Rom. 11, lect. 2.
4 Cum autem placuit ei qui me segregavit ex utero matris meae. Rom. 7, 27ª.
5 Continuo non acquievi carni et sanguini. Ephes. 6, lect. 3.

CAPUT II.

1 Deus personam hominis non accipit. Deut. 10, 4ª.
2 In faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat 1-2, q. 103, 4, 2m | 2-2, q. 33, 4, 2m | q. 43, 6, 2m | 4, d. 1, q. 2, a. 5, q. 3, c.
3 Priusquam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat; cum autem venissent subtrahebat etc. ibidem.
4 Nos natura Judaei, et non ex gentibus peccatores. Rom. 2, lect. 4.
5 Ex operibus legis non justificabitur omnis caro. Jo. 16ª | Rom. 1, 3ª.
6 Ego enim per legem, legi mortuus sum 2-2, q. 88, 11, 1m.
7 Christo confixus sum cruci. Gal. 6, 18ª | 3ª q. 49, 1, 3m.
8 Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Christus 3, d. 29, 3, 1m.
9 Quod autem vivo in carne, in fide vivo Filii Dei. Opus. 23, prinº.
10 Qui dilexit me, et tradidit seipsum pro me 3ª q. 1, 4, 3m.

CAPUT III.

1 O insensati Galatae 2-2, q. 72, 2, o. | q. 158, 5, 3m | 1ª Cor. 15, lect. 7 | Gal. 3, prinº.
2 Quis vos fascinavit 1ª q. 117, 3m | Cg. 3, cº 103 | Poª q. 6, 9, 7m | Ma. q. 16, 9, 13m | Opus. 28, cº 2 | Gal. 3.
3 Sic stulti estis, supra 1ª. — Ut cum spiritu coeperitis, carne consummamini. Opus. 19, cº 10 | 1ª Tim. 4, fi.
4 Credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad justitiam. Gen. 15, 3ª.
5 Maledictus omnis, qui non permanserit in omnibus, quae scripta sunt in lege, ut faciat ea. Deut. 27, 1ª.
6 In lege nemo justificatur apud Deum. Rom. 3, 1ª. — Justus ex fide vivit. Habacuc 2, 2ª.
7 Lex non est ex fide, sed qui fecerit ea, vivet in eis. Levit. 18, 2ª.
8 Christus redemit nos de maledicto legis, factus pro nobis maledictum 3ª q. 46, 4, 3m | q. 48, 4, c. | Opus. 3, cº 233.
9 Maledictus omnis qui pendet in ligno, ibidem. — Lex propter transgressionem posita est 1-2, q. 92, 2, 4m.
10 Ordinata per angelos 1-2, q. 98, 3, o. | 6, b. | Isa. 6.
11 In manu mediatoris 3ª q. 26, o. | 3, d. 19, 5, o. | L. fi. | 4, d. 43, a. 2, q. 1, c.
12 Mediator unius non est, ibidem. — Deus autem unus est. Deut. 6, 4ª.
13 Conclusit Scriptura omnia sub peccato. Rom. 11, 1ª. — Lex paedagogus noster fuit in Christo 1-2, q. 98, 2, c.
14 Omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Jesu. Luc. 6, 27ª. — Quaecumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Rom. 13, fi.

CAPUT IV.

1 Cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus servientes 2-2, q. 88, 9, o.
2 At ubi venit plenitudo temporis 1ª q. 73, 1, 1m | 3, d. 1, L. 1m.
3 Misit Deus Filium suum. Jo. 5, 11ª. — Factum ex muliere. Rom. 1ª | 3, q. 41, 4, c. | 3, d. 1, L. 3m | d. 4, L. 5m | d. 12, q. 3, a. 3, q. 2, o.
4 Factum sub lege 3, d. 1, L. 3m.
5 Ut eos qui sub lege erant, redimeret 3, d. 1, L. 4m.
6 Ut adoptionem filiorum reciperemus. Luc. 6, 27ª. — Quoniam autem estis filii Dei, ibidem.
7 Misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra. Jo. 5, 11ª. — Clamantem: Abba, Pater. Rom. 8, 20, 37ª.
8 Quod si filius et haeres per Deum. Rom. 8, 22ª.
9 Quomodo convertimini ad infirma, et egena elementa 1-2, q. 103, 2, c. | 3ª q. 61, 4, 2m | q. 62, 7, b. | 3, d. 9, q. 1, a. 3, q. 3, 1m | 4, d. 1, q. 1, a. 2, q. 5, 2m | Gal. 2, lect. 4 | cº 4, 1ª.
10 Abraham duos filios habuit, unum de ancilla, et unum de libera. Rom. 9, lect. 2.
11 Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est; qui autem de libera, per repromissionem, ibidem.
12 Haec sunt duo testamenta: unum quidem in monte Sina, in servitutem generans. Rom. 8, lect. 3.
13 Laetare sterilis quae non paris. Hebr. 2, lect. 2.
14 Sed quomodo tunc is qui secundum carnem persequebatur eum, qui secundum spiritum. Gal. 4.
15 Ejice ancillam, et filium ejus. Gen. 20, 3ª.

CAPUT V.

1 State, et nolite iterum jugo servitutis contineri 1ª Cor. 7, 18ª.
2 Si circumcidamini, Christus nihil vobis proderit. Rom. 2, 17ª.
3 Testificor enim omni circumcidenti se, quoniam debitor est universae legis faciendae 2ª q. 37, prinº | q. 40, 4, c.
4 Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque praeputium. Rom. 2, 17ª.
5 Sed fides quae per dilectionem operatur 2-2, q. 4, 2, 3m | q. 23, 6, 2m.
6 Quis vos fascinavit, supra 2, 2ª. — Modicum fermentum totam massam corrumpit. Matth. 19, 22ª.
7 Spiritu ambulate, et desideria carnis non perficietis. Opus. 18, o.
8 Caro enim concupiscit adversus Spiritum, et Spiritus adversus carnem 1-2, q. 70, 4, o.
9 Haec enim sibi invicem adversantur 1-2, q. 70, 4, c. | Gal. 5.
10 Ut non quaecumque vultis, illa faciatis. Rom. 7, 18ª. — Si Spiritu ducimini, non estis sub lege 1ª Tim. 5ª.
11 Manifesta sunt opera carnis quae sunt etc. 1-2, q. 70, 4, o.
12 Qui talia agunt, regnum Dei non consequuntur 1ª Cor. 15, 24ª.
13 Fructus autem Spiritus est charitas etc. 1-2, q. 11, 3, 2m | q. 70, o. | 2-2, q. 4, 5, 4m | 3, d. 34, q. 1, 5, o. | Gal. 5. — Bonitas, benignitas 3, d. 34, q. 1, 5, c. | Gal. 5, lect. 6.
14 Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Rom. 8, 17ª | 3ª q. 81, 4, c. | 5, 3m.
15 Si Spiritu vivimus, Spiritu et ambulemus. Rom. 8, 13ª.
16 Non efficiamini inanis gloriae cupidi 2-2, q. 132, 1, c. | Ma. q. 9, 1, 2, c.

CAPUT VI.

1 Si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis etc. 4, d. 19, q. 2, a. 3, q. 3, o.
2 Considerans teipsum, ne et tu tenteris 1ª q. 95, 3, o.
3 Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi 2-2, q. 108, 1, 2m | 4m | q. 188, 3, 1m | Quol. 5, q. 13, 1, o. | Opus. 19, cº 17.
4 Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit 1ª q. 45, 1, o. | 2, 1m | Cg. 2, cº 16, fi. | Poª q. 3, 1, 1m | q. 5, 1, 16m | Joan. 7, lect. 2.
5 Opus suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in altero. Psal. 41 | 3ª q. 80, 4, 5m.
6 Unusquisque onus suum portabit. Psal. 61, 6ª.
7 Communicet autem is qui catechizatur verbo, ei qui se catechizat in omnibus bonis 4, d. 6, q. 2, a. 2, q. 1, o.
8 Quae seminaverit homo, haec et metet 4, d. 45, q. 2, a. 1, q. 1, 1m.

Auctoritates ex Epistola ad Ephesios.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

1 Estote imitatores Dei 1-2, q. 19, 9, 1m | 1, d. 48, 1, o. | 2, c. | Verit. q. 23, 7, c. | Ma. q. 6, 5m.
2 Christus dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis. Matth. 26, 12a | 3a q. 47, 2, o. | q. 48, 2, 3, c. | q. 49, 1, c. | q. 51, 4, c. | q. 53, 1, c. prin° | Cg. 4, c° 53, 13m | 16m | Opus. 3, c° 234 | Rom. 5, lect. 2, fi. | Lect. 5.
3 Fornicatio autem et omnis immunditia, aut avaritia nec nominetur in vobis 1-2, q. 72, 2, 4m | q. 73, 5, 1m | 4, d. 39, 6, 4m | d. 41, a. 4, q. 2, 1m.
4 Aut turpitudo 2-2, q. 144, 2, c. | q. 187, 5, 4m | Psal. 43. — Aut stultiloquium 2-2, q. 148, 6, c. | q. 153, 5, 4m | Ma. q. 14, 4, c.
5 Aut scurrilitas, ibidem.
6 Omnis autem fornicator, aut immundus etc. non habet haereditatem etc. 2-2, q. 25, 5, 7m | q. 35, 3, c. | q. 36, 3, c. | q. 153, 3, o. | 4, d. 33, q. 1, a. 3, q. 2, o. | Cg. 3, c° 122 | Ma. q. 15, 2, o. | 3, c.
7 Aut avarus, quod est idolorum servitus 2-2, q. 118, 5, 4m | 4, d. 39, 6, 4m | Ma. q. 33, 2, 1m.
8 Propter haec enim venit ira Dei. Exod. 32, 2a. — In filios diffidentiae, supra 2, 2a.
9 Eratis aliquando tenebrae 2, d. 12, L. 3m | d. 13, 3, 1m | Cg. 3, c° 150, fi. | Poa q. 3, 6, 16m | Dio. 4, lect. 4, fi. | Isa. 13, fi. | Jo. 8, lect. 2 | Rom. 13, lect. 3 | Ephes. 5, lect. 4, prin°.
10 Omnia autem quae arguuntur, a lumine manifestantur 1a q. 117.
11 Omne quod manifestatur lumen est 2-2, q. 171, 2, c. | 2, d. 13, 2, c.
12 Surge qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus 1-2, q. 109, 7, 1m.
13 Redimentes tempus. Ephes. 5, lect. 6 | Col. 4. — Quoniam dies mali sunt. Psal. 36 | Psal. 40 | Psal. 48 | Ephes. 5, lect. 6.
14 Nolite inebriari vino, in quo est luxuria 1-2, q. 76, 4, 2m | 4m | 2-2, q. 150, 4, o.
15 Subjecti invicem in timore Christi 2-2, q. 19, 2, 3m | q. 104, 1, o. | 5, c. prin° | 1m | 6, 2m | 3a q. 20, 1, o. | Opus. 23, prin°.
16 Mulieres subditae sint viris suis, sicut Domino. Gen. 3, 17a.
17 Vir caput est mulieris 1a Cor. 11, 3a. — Sicut Christus caput est ecclesiae, ibidem 2a.
18 Viri diligite uxores vestras 2-2, q. 26, 11, 2m | 4m.
19 Sicut et Christus dilexit ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, supra 2a. — Ut illam sanctificaret mundans eam lavacro aquae in verbo vitae 4, d. 1, q. 2, a. 2, q. 1, c. | Verit. q. 4, 8, o.
20 Ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam 3a q. 8, 3, 2m.
21 Nemo unquam carnem suam odio habuit 3, d. 28, L. 2m.
22 Quia membra sumus corporis ejus de carne ejus, et de ossibus ejus. Gen. 2, 27a.
23 Propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam, et adhaerebit uxori suae. Gen. 2, 28a. — Et erunt duo in carne una, ibidem 29a
24 Hoc sacramentum magnum est, ego autem dico in Christo et in ecclesia 3a q. 56, 3, 4m | q. 67, 2, 3m | Ephes. 5, fi.

CAPUT VI.

1 Filii obedite parentibus vestris in Domino, hoc enim justum est, honora patrem tuum et matrem tuam. Exod. 20, 8a.
2 Quod est mandatum primum in promissione: ut bene sit tibi et sis longaevus super terram, ibidem 9a.
3 Et vos, patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros etc. 2-2, q. 65, 2, 1m.
4 Servi, obedite dominis carnalibus cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo etc. 2-2, q. 104, 5, 1m.
5 Unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc recipiet a Domino. Psal. 61, 6a.
6 Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas 2-2, q. 65, 2, 1m.
7 Illorum et vester Dominus est in caelis 3 Reg. 8, 12a. — Personarum acceptio, non est apud Deum. Deut. 10, 4a.
8 Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. Matth. 4, 18a | 2, d. 11, lect. 1, L. | 3, d. 31, q. 1, 3, c.
9 Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem 1-2, q. 55, 3, 3m | 2-2, q. 123, 1, 1m.
10 Sed adversus principes et potestates 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 2, 2m | Quol. 7, 18, c. | Psal. 16 | Isa. 4, fi. | Rom. 12, lect. 2.
11 In die malo, supra 5, 14a. — State ergo succincti lumbos vestros in veritate. Psal. 44.
12 In omnibus sumentes scutum fidei. Exod. 34, 5a | Psal. 5, fi. | Psal. 46, fi. | 2-2, q. 7, 1, 2m.
13 Orantes omni tempore. Luc. 18, 1a.

Auctoritates ex Epistola ad Philippenses.

CAPUT I.

1 In omni memoria vestri, semper in cunctis orationibus meis. Luc. 18, 1a.
2 Charitas vestra magis ac magis abundet 1-2, q. 52, o. | q. 66, 1, o. | 2-2, q. 24, o. | 1, d. 17, q. 2, o. | 2, d. 27, 4, 5, o. | Virt. q. 1, 11, o. | q. 3, 3, c. | Quol. 8, vel. 9, q. 6, o. | Opus. 4, c° 3.
3 Quidam ex contentione annunciant Christum, non sincere aestimantes pressuram excitare vinculis meis 2-2, q. 38, 1, 2m | q. 88, 2, 1m.
4 Magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem. Opus. 23, prin°.
5 Mihi enim vivere Christus est, et mori lucrum. Cg. 4, c° 13, fi. | Verit. q. 4, 8, o. | Opus. 23, prin°.
6 Coarctor autem e duobus, desiderium habens dissolvi et esse cum Christo, multo magis melius est 1-2, q. 5, 3, c. | 2-2, q. 123, 8, c. | 3a q. 46, 6, c. | 4m | 3, d. 15, q. 2, a. 3, q. 3, c. | d. 17, L. | d. 28, L. | 4, d. 49, q. 1, a. 1, q. 4, 4m | Cg. 3, c° 48, 6m | Virt. q. 2, 11, 8m | Ephes. 5, lect. 9 | Ethi. 3, lect. 18, fi.
7 Permanere autem in carne propter vos, necesse est. Virt. q. 2, 11, 6m.

CAPUT II.

1 In humilitate superiores sibi invicem arbitrantes 2-2, q. 161, o. | 6, 1m | 4, d. 21, q. 2, 3, 2m | Phil. 2.
2 Non quae sua sunt singuli considerantes, sed quae aliorum 1a Cor. 13, 14a.
3 Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Jesu. Gal. 6, lect. 2.
4 Qui cum in forma Dei esset. Jo. 3a | 1a q. 31, 2, 2m | 3, d. 5, L. 2m | Cg. 4, c° 4 | 24.
5 Non rapinam arbitratus est. Cg. 4, c° 4 | 7 | 24 | 34.
6 Esse se aequalem Deo. Jo. 5, 4a. — Sed semetipsum exinanivit. Cg. 4, c° 34, 19m | Unio. 1, 14m.
7 Formam servi accipiens 2-2, q. 161, 1, 4m | 3a q. 1, 1, c. | 3, d. 20, a. 4, q. 2, 4m | Cg. 4, c° 34, 19m. — In similitudinem hominum factus 3a q. 5, 1, 1m | Cg. 4, c° 29.
8 Et habitu inventus ut homo 3a q. 2, 6, 1m | 3, d. | 6, q. 3, 2, 1m | d. 12, q. 1, 1, c. | 5m | Cg. 4, c° 37, fi.
9 Humiliavit semetipsum 2-2, q. 161, 1, 4m | 3a q. 49, 6, c. | q. 53, 1, c. | q. 54, 2, c. | q. 59, 3, o. | 6, c. | 3, d. 1, q. 1, 3, 2m | d. 18, a. 4, q. 3, o. | Cg. 4, c° 55, 17m | 18m | Verit. q. 29, 3, 4m.
10 Factus obediens usque ad mortem 3a q. 47, 2, o. | q. 48, 2, 3, c. | q. 49, 1, c. | 4, 3m | q. 51, 4, c. | q. 53, 1, c. prin° | Cg. 1, c° 8 | Opus. 3, c° 234 | Rom. 1 | lect. 2, fi. | Lect. 5.
11 Mortem autem crucis. Matth. 27, 6a.
12 Propter quod et Deus exaltavit illum 3a q. 49, 6, o. | q. 53, 1, c. | q. 54, 2, c. | q. 59, 3, o. | 6, c. | 3, d. 18, a. 4, q. 3, o. | Cg. 4, c° 8 | 9 | Opus. 3, c° 247 | 249 | Hebr. 1, lect. 4.
13 Et dedit illi nomen, quod est super omne nomen 3, d. 8, a. 4, q. 3, c. | Cg. 4, c° 8 | c° 9.
14 Ut in nomine Jesu omne genu flectatur 3, d. 18, a. 4, q. 3, c. — Quia Dominus Jesus, in gloria est Dei Patris. Matth. 16, 20a.
15 Et omnis lingua confiteatur, ibidem.
16 Deus est enim, qui operatur in vobis, et velle, et perficere pro bona voluntate 1a q. 83, 1, 3m | Cg. 3, c° 64, o.
17 Filii Dei. Luc. 6, 27a. — In medio nationis pravae, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Ma. q. 9, 1, c. | 1m | 2m | Rom. 15, 1a.
18 Verbum vitae continentes ad gloriam meam in die Christi 4, d. 49, q. 5, a. 2, q. 1, c. | Psal. 44.
19 Quia non in vacuum cucurri, neque in vacuum laboravit 1a Cor. 9, 9a 10a 11a.

CAPUT III.

1 Propter quem omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam 2-2, q. 184, 7, 1m | 4, d. 24, q. 3, a. 1, q. 1, c. | 2m | q. 3, c.
2 Non quod jam acceperim, aut perfectus sim 2-2, q. 24, 8, 1m.
3 Sequor autem, si quomodo comprehendam 1a q. 12, 7, 1m | 1a Cor. 9, fi.
4 Quae retro sunt obliviscens 1-2, q. 13, 5, 2m.
5 Quorum Deus venter est 1a q. 65, 1, c. | 1-2, q. 1, 5, b. | Ma. q. 14, 2, 12m | 2a Cor. 4.
6 Nostra autem conversatio in caelis est 1, d. 15, q. 5, 3, c.
7 Qui reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae 3a q. 45, 2, 3m.

CAPUT IV.

1 Quorum nomina sunt in libro vitae. Exod. 32, 9ª 10ª.
2 Modestia vestra nota sit omnibus hominibus 2-2, q. 160, 2, 1m.
3 Dominus prope est. Psal. 144, fi. — Nihil soliciti sitis. Matth. 6, 19ª 21ª.
4 Sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione, petitiones vestrae innotescant apud Deum 2-2, q. 83, 17, o. | 4, d. 15, q. 4, 3, o. | Phil. 4 | 1ª Tim. 2.
5 Pax Dei quae exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras 1-2, q. 70, 3, c. | 21, q. 29, o. | 3, d. 29, q. 1, 3, 5m | 4, d. 49, q. 2, a. 2, q. 4, o. | Isa. 26 | cº 32, fi. Matth. 5 | cº 10 | Jo. 14, lect. 8 | Rom. 1, lect. 14, fi. | 2ª Cor. | Phil. 4 | 2ª Thess. fi. | Titum 1.
6 Ubique et in omnibus institutus sum, et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati 1-2, q. 24, 1, 3m | Ethi. 3, lect. 17, fi.
7 Omnia possum in eo qui me confortat 3ª q. 43, 4, 3m.
8 Deus pacis erit vobiscum 2ª Cor. fi. | 2ª Thess. fi.

Auctoritates ex Epistola ad Colossenses.

CAPUT I.

1 Semper pro vobis orantes. Luc. 18, 1ª. — Propter spem quae reposita est nobis in caelis. Matth. 5, 10ª. — Evangelii quod pervenit in vos, sicut et in universo mundo. Matth. 24, 3ª.
2 Non cessamus pro vobis orantes. Luc. 18, 1ª. — Qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine. Act. 1, 9ª.
3 Et transtulit in regnum filii dilectionis suae 1ª q. 41, 2, 2m | 1, d. 5, L. fi.
4 Qui est imago Dei invisibilis 1ª q. 35, 2, o. | q. 47, 1, 2m | q. 88, 3, 3m | q. 93, 1, 3m | 1, d. 3, q. 3, 5m | d. 28, q. 2, 1, 3m | 3, o. | d. 31, q. 2, 1, c. | 2, d. 16, 1, o. | 4, d. 7, q. 2, a. 1, q. 2, 1m | Verit. q. 2, 1, c. fi. | 4, 2m | Poª q. 3, 16, 12m | q. 5, 2, 3m | Anima. 2, 12m | 1ª Cor. 11 | 2ª Cor. 4 | Col. 1, lect. 2 | Hebr. 1, lect. 2.
5 Primogenitus omnis creaturae. Rom. 8, 4ª.
6 Quoniam in ipso sunt universa 3ª q. 7, 10, o. | 3ª d. 13, q. 1, a. 2, q. 2, o.
7 Sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates. Ephes. 1, 12ª.
8 Omnia per ipsum et in ipso sunt creata. Rom. 11, fi. — Et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant, ibidem.
9 Et ipse est caput corporis ecclesiae 1ª Cor. 11, 2ª. — Qui est principium 1, d. 6, 2, c. | Poª q. 7, 1, o. — Primogenitus ex mortuis 1ª Cor. 15, 7ª.
10 Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare. Jo. 8ª. — Per ipsum reconciliari omnia in ipsum. Rom. 5, 9ª.
11 Pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quae in terris 3ª q. 35, 8, 1m | Ephes. 2, lect. 5, prinº | Psal. 45.
12 Nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem. Rom. 5, 9ª. — Quod praedicatum est in universa creatura quae sub caelo est. Matth. 21, 3ª.
13 Qui nunc gaudeo in passione, pro vobis. Hebr. 10, lect. 4.
14 Et adimplebo ea quae desunt passionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est ecclesia 1ª Cor. 3ª.

CAPUT II.

1 In quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi. Dan. 13, 4ª | Cg. 4, cº 7, 1m | Opus. 72, prinº. — Secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi. Gal. 4, 9ª.
2 In ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter 3ª q. 2, 10, 2m | 3, d. 4, q. 3, a. 2, q. 2, o. | Cg. 4, cº 7 | Jo. 2, lect. 3 | cº 18.
3 Qui est caput omnis principatus et potestatis 3ª q. 8, 4, o. | 3, d. 13, q. 2, a. 2, q. 1, o. | 4, d. 9, a. 1, q. 5, c. | d. 49, q. 4, 4, 5m | Verit. q. 29, 4, c. | 5m | Opus. 3, c. | 223 | 1ª Cor. 11 | Ephes. 1, fi. | Col. 2, lect. 2.
4 In quo enim circumcisi estis circumcisione non manufacta, in expoliatione corporis carnis. Ephes. 4, lect. 7. — Sed in circumcisione Christi. Jer. 4, 3ª.
5 Consepulti ei in baptismo. Rom. 6, 1ª 2ª. — In quo et resurrexistis per fidem 3ª q. 66, 2, 3, 9, c. | 4, d. 4, q. 2, a. 2, q. 6, 2m.
6 Qui suscitavit illum a mortuis. Psal. 3, 2ª. — Et vos cum mortui essetis delictis et praeputio carnis vestrae, convivificavit cum illo. Ephes. 2, 6ª.
7 Donans vobis omnia delicta 3ª q. 81, 3, 3m | 1, d. 14, q. 3, 1m | 4, d. 5, q. 1, o. | d. 14, q. 2, 4, c.
8 Delens quod adversum nos erat chyrographum decreti, quod erat contrarium nobis 3, d. 18, L. | d. 19, L.
9 Et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci 3ª q. 48, 6, 3m | q. 49, 3, o. | q. 52, 5, c.
10 Expolians principatus et potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso 3ª q. 15, 2, 3m.
11 Nemo ergo judicet vos in cibo, aut in potu, in parte diei festi. Rom. 14, 12ª.
12 Quae sunt verba futurorum, corpus autem Christi 1-2, q. 107, 2, c. | 3ª q. 2, 10, 2m | q. 47, 2, 1m.
13 Non tenent caput 1ª Cor. 11, 2ª. — Ex quo totum corpus per nexus et conjunctiones subministratum est, et constructum in augmentum Dei. Ephes. 4, 18ª.
14 Sic ergo mortui estis cum Christo. Rom. 6, 1ª. — Ab elementis hujus mundi. Gal. 4, 9ª.
15 Ne tetigeritis, neque gustaveritis, neque contrectaveritis. Rom. 14, 12ª.

CAPUT III.

1 Si consurrexistis cum Christo, supra 2, 7ª. — Ubi Christus est in dextera Dei sedens. Mar. 16, 22ª.
2 Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Rom. 6, 1ª 2ª.
3 Avaritia quae est simulacrorum servitus. Ephes. 5, 7ª. — Propter quae venit ira Dei. Exod. 32, 2ª. — In filios incredulitatis. Isa. 5, 1ª.
4 Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis. Ephes. 5, 10ª.
5 Et induentes novum. Rom. 13, 11ª.
6 Ubi non est masculus et femina 3, d. 12, q. 3, a. 1, q. 1, 1m.
7 Super omnia autem haec, charitatem habere 1ª Cor. 13, fi. — Quod est vinculum perfectionis 2-2, q. 81, 7, c. | q. 184, 1, o. 2, 3, c. | 186, 7, 1m | q. 189, 1, 1m | 3ª q. 46, 3, c. | Cg. 3, cº 135 | Virt. q. 2, 11, 5m | Quol. 1, q. 7, 2, 2m | Quol. 3, q. 6, 3, o. | Quol. 4, 24, c. | 2m | Quol. 5, 10, o. | Quol. 8, 6, c. | Opus. 17, cº 6 | Opus. 18, cº 2, 3 | Matth. 19 | Rom. 12 | Col. 3, lect. 2.
8 Et pax Christi exultet in cordibus vestris. Phil. 4, 2ª. — Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi facite 1ª Cor. 10, 15ª.
9 Mulieres, subditae estote viris, sicut oportet in Domino. Gen. 3, 17ª. — Viri, diligite uxores vestras, et nolite amari esse ad eas, ibidem 21ª. — Filii, obedite parentibus per omnia. Exod. 20, 8ª 9ª | 2-2, q. 104, 5, 1m | 2, d. 44, q. 2, 3, 1m | 4, d. 29, 4, 1m | Quol. 2, 9, o.
10 Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant. Ephes. 6, 3ª. — Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, etc., ibidem 47, 22, q. 104, 5, 1m.
11 A Domino accipietis retributionem haereditatis. Psal. 61, 6ª.
12 Qui injuriam facit, recipiet quod unicuique gessit, ibidem. — Et non personarum acceptio apud Deum. Deut. 10, 4ª.

CAPUT IV.

1 Domini quod justum est et aequum, servis praestate. Ephes. 6, 6ª. — Scientes quoniam et vos Dominum habetis in caelo 3 Reg. 8, 12ª. — Redimentes tempus. Ephes. 5, 14ª.
2 Orationi instate vigilantes in ea, in gratiarum actione 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 2, 2m | Quol. 7, 18, c. | Psal. 16 | Isa. 4, fi. | Rom. 12, lect. 2.
3 In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt 1ª Tim. 3, 2ª.
4 Sermo vester semper in gratia sale sit conditus 3ª q. 71, 2, c. | 1, d. 27, q. 2, 1, c. fi. | 4, d. 6, q. 2, a. 1, q. 3, 3m.

Auctoritates ex prima Epistola ad Thessalonicenses.

CAPUT I.

1 Semper pro omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione. Luc. 18, 1ª.
2 Et expectare Filium ejus de caelis. Jo. 1, 17ª.
3 Quem suscitavit ex mortuis. Psal. 3, 2ª.

CAPUT II.

1 Non quasi hominibus placentes. Rom. 15, 1ª.
2 Sed Deo, qui probat corda nostra 3 Reg. 8, 11ª.
3 Gratias agimus Deo sine intermissione. Luc. 18, 1ª.
4 Ut impleant peccata sua semper. Matth. 23, 10ª.
5 Pervenit enim ira Dei super illos, usque in finem. Exod. 32, 2ª.

CAPUT III.

1 Ne forte tentaverit vos is qui tentat. Gen. 22, 1ª.
2 Nocte ac die abundantius orantes. Luc. 18, 1ª.
3 Abundare faciat charitatem vestram. Phil. 2ª.

CAPUT IV.

1 Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra 3, d. 3, q. 1, a. 2, q. 1.
2 Ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione 1ª Cor. 6, lect. 3.
3 Et ne quis supergrediatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum 2-2, q. 55, 4, 2ᵐ | 5, c.
4 Vindex est Dominus de his. Deut. 32, 5ª.
5 Operamini manibus vestris sicut praecepimus vobis 2-2, q. 187, 3, o. | Cg. 3, cº 135 | Quol. 7, 17, 18, o. | Opus. 17, fi. | Opus. 19, cº 7, 8 | Jo. 6, lect. 3 | Ephes. 4 | 1ª Thess. 3.
6 Nullius aliquid desideretis. Exod. 20, 14ª. — De dormientibus. Jo. 11, 3ª.
7 Ut non contristemini sicut caeteri qui spem non habent 4, d. 15, L. fi. | d. 17, q. 2, a. 3, q. 1, c. | 2ᵐ | 1ª Tim. 4, lect. 2, prinº.
8 Christus mortuus est. Matth. 27, 15ª. — Et resurrexit. Luc. 24, 5ª.
9 Nos qui vivimus qui residui sumus... non praeveniemus eos qui dormierunt. Psal. 88, 20ª.
10 Dominus in jussu et in voce archangeli, et in tuba Dei descendet de caelo 4, d. 43, a. 2, q. 2, o. | L. prinº | Job 14 | 1ª Cor. 15, lect. 8 | 1ª Thess. 4, fi.
11 Et mortui qui in Christo sunt, resurgent primi, deinde nos 1ª Cor. 15 | 1ª Thess. 4, fi.
12 Nos qui vivimus, qui relinquimur. Psal. 88, 20ª | 12ª q. 81, 3, 1ᵐ. — Simul rapiemur in nubibus cum illis obviam Christo in aera. Quol. 9, vel 10, 2, 3ᵐ | Opus. 3, cº 249 | 1ª Thess. 4, fi.
13 Et sic semper cum Domino erimus 1-2, q. 98, 5, 2ᵐ | Psal. 5, fi.

CAPUT V.

1 Dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet. Matth. 24, 16ª.
2 Cum dixerint, pax et securitas, tunc repentinus superveniet eis interius. Matth. 24, 4ª. — Vos non estis in tenebris. Ephes. 5, 11ª.
3 Omnes enim vos estis filii lucis. Ephes. 5, 14ª. — Et filii diei. Luc. 6, 27ª. — Qui dormiunt, nocte dormiunt, et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. Isa. 15, 1ª | Jo. 11, 3ª.
4 Nos non sumus noctis. Isa. 15, 1ª. — Neque tenebrarum. Ephes. 5, 11ª. — Itaque non dormiamus. Jo. 11, 3ª.
5 Videte, ne quis malum pro malo reddat. Deut. 32, 5ª.
6 Sine intermissione orate. Luc. 18, 1ª | 2-2, q. 83, 14, 4ᵐ.
7 Ab omni specie mala abstinete vos 2-2, q. 43, 1, o. | 4, c. | 4, d. 38, q. 2, 1, o. | a. 2, q. 2, 1ᵐ | Quol. 4, 23, 3ᵐ | Matth. 15 | Rom. 7, lect. 2 | cº 14, lect. 2, prinº.
8 Ipse Deus pacis. Phil. 4, 8ª.
9 Salutate fratres omnes in osculo sancto. Rom. 16, 1ª.

Auctoritates ex secunda Epistola ad Thessalonicenses.

CAPUT I.

1 Supercrescit fides vestra 2-2, q. 5, 4, o. | 3, d. 25, q. 2, a. 2, q. 1, o.
2 Et abundat charitas. Phil. 12ª.
3 In omnibus persecutionibus vestris, et tribulationibus, quas sustinetis in exemplum justi judicii Dei 2-2, q. 108, 4, c. fi. | Job 1, fi. | cº 4 | cº 7, fi. | Psal. 32, fi. | Psal. 36 | Psal. 37 | Psal. 40 | 2ª Thess. lect. 1, fi.
4 Ut digne habeamini in regno Dei 1ª q. 21, 1, c. | Opus. 10, a. 29 | Isaiae 64, fi.
5 Si tamen justum est apud Deum, retribuere retributionem his qui vos tribulant. Deut. 32, 5ª. — Et vobis qui tribulamini requiem. Psal. 61, 6ª.
6 In revelatione Domini Jesu de caelo, cum angelis virtutis ejus. Matth. 24, 10ª 11ª 12ª. — In flamma ignis dantis vindictam. Psal. 49, 3ª.
7 His qui non noverunt Deum, et qui non obediunt evangelio. Marc. 16, 14ª. — Qui poenas dabunt in interitu aeternas. Isa. fi. — A facie Domini, et a gloria virtutis ejus. Matth. 24, 11ª.
8 Oramus semper pro vobis. Luc. 18, 1ª.

CAPUT II.

1 Nisi venerit discessio primum. Psal. 17.
2 Et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis. Isa. 5, 1ª.
3 Quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui 2ª Thess. 2.
4 Cujus adventus est secundum operationem Satanae 3ª q. 8, 8, c. | 1ᵐ.
5 In omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus, et in omni seductione iniquitatis 1ª q. 114, 4, 1ᵐ | 2-2, q. 178, 1, 2ᵐ | 2, d. 7, q. 3, 1, 1ᵐ | Poª q. 6, 5, 10ᵐ | Opus. 11, a. 18 | Matth. 24 | 2ª Thess. 2, lect. 2.
6 Ideo mittet illis operationem erroris. Exod. 4, 2ª | 3 Reg. 22, 1ª. 2ª. — Ut credant mendacio. Matth. 29ª. — Ut judicentur omnes qui non crediderunt veritati, ibidem | Marc. 16, 14ª.

CAPUT III.

1 Non inquieti fuimus inter vos 2-2, q. 35, 4, 3ᵐ | Psal. 6.
2 Audivimus inter vos, quosdam ambulantes inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes, ibidem.
3 Neque gratis panem manducavimus ab aliquo 2-2, q. 187, 3, c.
4 Sed in labore et fatigatione, nocte ac die operantes, ne quem vestrum 1ª Thess. 4, 5ª. — Si quis non vult operari, nec manducet, ibidem.
5 Et non commisceamini cum illo, ut confundatur 4, d. 18, q. 2, a. 1, q. 1, o. | Quol. 10, vel 11, 9, o.
6 Deus autem pacis. Phil. 4, 5ª.

Auctoritates ex prima Epistola ad Timotheum.

CAPUT I.

1 Ne intenderent fabulis, et genealogiis interminatis 1ª Tim. 4.
2 Finis praecepti est charitas 1-2, q. 99, 1, 1ᵐ | 2-2, q. 24, 2, 3ᵐ | q. 43, 4, 3ᵐ | q. 44, 1, c. | 3, d. 27, q. 2, 2, 2ᵐ | a. 4, q. 3, c. | Cg. 3, cº 113 | 116 | Virt. q. 2, 3, c. | 7, 17ᵐ | Jo. 15, lect. 2 | 1ª Tim. 1, lect. 1.
3 Lex bona est, si quis ea legittime utatur. Rom. 7, 14ª. — Charitas de conscientia bona 2, d. 24, q. 2, 4, c. prinº.
4 Lex justo non est posita 1-2, q. 93, 6, 1ᵐ | q. 96, 5, o. | 3, d. 1, L. 3ᵐ | 4, d. 15, q. 3, a. 2, q. 2, 1ᵐ | Cg. 3, cº 128, fi. | Rom. 2, lect. 3 | 2ª Cor. 3 lect. 3 | Gal. 3, lect. 7 | cº 4 | cº 5, lect. 5, prinº.
5 Plagiariis 1-2, q. 105, 2, 10ᵐ | 2-2, q. 66, 6, 2ᵐ.
6 Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate, ibid. 7ª.
7 Christus Jesus venit in hunc mundum, peccatores salvos facere. Matth. 9, 9ª. — Quorum primus sum ego. Psal. 50, 2ª 3ª.
8 Sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primum ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum qui credituri sunt illi, in vitam aeternam 1-2, q. 87, 2, 1ᵐ | 2ᵐ | Quol. 1, 7, c. | 3ᵐ | Isa. 8, lect. 2, fi.
9 Regi saeculorum immortali, invisibili soli Deo 1ª q. 31, 3, 2ᵐ.
10 Quos tradidi Satanae 1ª Cor. 5, 1ª.

CAPUT II.

1 Obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus. Phil. 4, 4ª.
2 Omnes homines vult salvos fieri 1ª q. 19, 6, 1ᵐ | q. 23, 4, 3ᵐ | 1, d. 46, 1, o. | 3, d. 17, a. 2, q. 1, 2ᵐ | d. 32, q. 2, c. | 4ᵐ | Verit. q. 23, 2, o. | 1ª Cg. 7 | 1ª Tim. 2.
3 Unus est Deus. Deut. 6, 4ª. — Unus etiam mediator Dei et hominum, Christus Jesus. Gal. 3, 12ª. — Qui dedit redemptionem semetipsum. Matth. 26, 12ª.
4 Pro omnibus 3ª q. 46, 1, 3ᵐ | 6, c. | 4ᵐ | 6ᵐ | q. 48, 2, o. | q. 49, 1, 3, c. | q. 68, 1, c. | q. 69, 2, c. | q. 79, 7, 2ᵐ | 3, d. 13, q. 2, a. 2, q. 2, 5ᵐ | d. 19, a. 1, q. 1, 4ᵐ | q. 2, o. | 4, d. 4, q. 2, a. 1, q. 2, c. | d. 8, q. 2, a. 2, q. 3, 7ᵐ | d. 18, q. 1, a. 3, q. 2, c. | q. 2ᵐ | d. 47, q. 1, a. 3, q. 1, c. | Cg. 4, cº 55, 7ᵐ | 72 | Verit. q. 26, 6, 10ᵐ | q. 29, 7, 4ᵐ | Quol. 2, 14, 16, c. | Opus. 3, cº 238, fi. | Matth. 20 | Rom. 11, lect. 4 | Col. 1, lect. 6. | In quo positus sum ego praedicator, et apostolus, doctor gentium, in fide et veritate 1ª q. 117, 1, b. | c. | Verit. o. 11, 1, 2, c.
5 Volo viros orare in omni loco 1-2, q. 102, q. 4, 5ᵐ | 2-2, q. 84, 3, o. | 3, d. 9, q. 1, a, 3, q. 3, 3ᵐ | Opus. 3, cº 261, fi.
6 Similiter mulieres in habitu ornato, cum verecundia 1ª q. 95, 3, c. fi. | 2-2, q. 144, 4, o. | Psal. 41 | 1ª Tim. 2, lect. 2.

7 Cum sobrietate 2-2, q. 143, c. prin° | q. 149, o. | 1ª Tim. 2, lect. 2 | c° 3.
8 Ornantes se, non tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste praetiosa 2-2, q. 169, o. | q. 187, 6, c. | Quol. 10, 14, o. | Isa. 3, fi. | Matth. 11.
9 Mulier cum silentio discat 1ª Cor. 14, 10ª 11ª. — Cum omni subjectione. Ephes. 5, 18ª. — Docere mulieri non permitto 2-2, q. 177, 2, o. | 3ª q. 75, 1, 3m | q. 67, 4, 2m | 1ª Cor. 11 | c° 10 | 1ª Tim. 2 | Tit. 2.
10 Neque damnari in virum. Ephes. 5, 18ª. — Sed esse in silentio 1ª Cor. 14, 11ª.
11 Adam non est seductus 1ª q. 94, 4, o. | 2, d. 22, q. 1, 1, 1m | L. 2m | d. 22, q. 2, 3, o. | Verit. q. 18, 6, o.
12 Mulier autem seducta in praevaricatione fuit 1ª q. 94, 4, 1m | 2m 1-2, q. 89, 3, 2m | 2-2, q. 163, 1, 4m | 4m 1m | 2, d. 22, q. 1, 1, 1m | 3, o. | L. | d. 23, q. 2, 3, 1m | 2m | 3, d. 37, 1, 5m | Verit. q. 18, 6, 3m | 2ª Cor. 3 | 1ª Tim. 2, fi.
13 Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide et dilectione 3ª q. 68, 1, o. | 1, d. 48, 3, 1m.
14 Cum sobrietate, supra 7ª.

CAPUT III.

1 Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat 2-2, q. 185, 1, o. | Quol. 2, q. 6, 1, o. | Quol. 3, q. 4, 1, o. | Quol. 5, q. 11, 2, o. | Quol. 6, q. 13, 3, o. | Quol. 12, 18, o. | Opus. 18, c° 22 | 1ª Tim. 3.
2 Oportet enim episcopum, irreprehensibilem esse 4, d. 19, q. 2, a. 2, q. 2, c. | Jo. 10, lect. 3, o. | c° 21, lect. 3, prin°.
3 Unius uxoris virum 2-2, q. 108, 4, 2m | 4, d. 27, q. 3, o. | d. 37, L. prin° | d. 42, q. 3, 2, 4m | Quol. 4, 13, o. | 1ª Tim. 3 | Titum 1.
4 Sobrium, supra 2, 9ª.
5 In domo Dei quae est ecclesia Dei. Psal. 26 | Psal. 35 | Jo. 14.

CAPUT IV.

1 Prohibentium nubere 1-2, q. 105, 4, 6m | 4, d. 39, 1, 1m | 2m.
2 Abstinere a cibis. Rom. 14, 12ª.
3 Omnis creatura bona est. Cg. 3, c° 5 | 9.
4 Et nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Rom. 14, 12ª.
5 Ineptas autem et inanes fabulas devita 1ª Tim. 4 | Titum 1, lect. 4.
6 Exerce teipsum ad pietatem -2, q. 80, c. | q. 101, o. | q. 102, 1, 3, c. | q. 121, 1, 2m | q. 122, 5, 1m | 3, d. 33, q. 3, a. 4, q. 1, c. | 2m | 1ª Tim. 4.
7 Corporalis exercitatio ad modicum utilis est 1-2, q. 68, 7, 2m | 2-2, q. 30, 4, 2m | q. 32, 5, 4m | 4, d. 1, q. 1, a. 2, q. 1, 4m | d. 15, q. 3, a. 1, q. 5, 5m.
8 Pietas ad omnia utilis est 1-2, q. | 68, 7, 2m | 2-2, q. 4, 4, 2m | q. 32, 5, 4m.
9 Qui est salvator omnium hominum, supra 2, 6ª. — Promissionem habens vitae, quae nunc est, et futurae 2-2, q. 32, 5, 4m.

CAPUT V.

1 Seniorem ne increpaveris, sed obsecra, ut patrem 3ª q. 42, 2, 3m | 4, d. 19, q. 2, a. 2, q. 3, c. fi. | Ma. q. 3, 1, 19m.
2 Si quis suorum, et maxime domesticorum, curam non habet, fidem negavit, et est infideli deterior 2-2, q. 32, 3, 1m | 9, o.
3 Cum enim luxuriatae fuerint in Christo, nubere volunt. Opus. 19, c° 10 | 1ª Tim. 4, fi.
4 Qui bene praesunt praesbyteri, duplici honore digni habeantur: maxime qui laborant in verbo et doctrina 2-2, q. 102, 2, o. | Hebr. 13, lect 3, prin°.
5 Non alligabis os bovi trituranti. Deut. 25, 1ª. — Dignus est operarius mercede sua 1-2, q. 114, 5, c. | 3ª q. 49, 6, c. | 3, d. 28, 2, c. | d. 29, 4, c.
6 Peccantes coram omnibus argue 3ª q. 55, 1, 1m | Ma. q. 3, 2, 1m | Quol. 11, 12, o. | Matth. 18 | Gal. 2, lect. 3 | Titum 4.
7 Haec custodias sine praejudicio, nihil faciens in alteram partem declinando 2-2, q. 89, 3, 3m.
8 Quorumdam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad judicium: quorumdam autem subsequuntur 2-2, q. 67, 2, 3m.

CAPUT VI.

1 Quicumque sub jugo sunt servi, dominos suos omni honore dignos arbitrentur etc. Ephes. 6, 4ª.
2 Est autem quaestus magnus, pietas cum sufficientia 1ª Tim. 4.
3 Habentes autem alimenta, et quibus tegamur, his contenti simus. Quol. 10, 14, 2m.
4 Radix omnium malorum est cupiditas 1-2, q. 77, 5, 1m | q. 82, 4, 3m | q. 84, 1, o. | 2, c. fi. | 3, 1m | 4, 4m | 2-2, q. 24, 10, 2m | q. 119, 2, 1m | 2, d. 5, q. 1, 3, 1m | d. 22, q. 1, 1, 7m | d. 31, q. 1, 1, 3m | d. 42, q. 2, 3, 1m | Ma. q. 4, 6, 16m | q. 8, 1, 1m | 16m | q. 13, 1, c. | 1m | Rom. 7, lect. 2 | 1ª Cor. 11, lect. 4 | 1ª Tim. 6.
5 Usque in adventum Domini 3ª q. 36, 1, 3m | 4, d. 47, q. 1, a. 1, q. 3, 1m | Psal. 49.
6 Quem suis temporibus ostendet beatus et solus potens. Cg. 4, c° 8, 2m.
7 Qui solus habet immortalitatem. Cg. 4, c° 9 | Trin. 12, 5m.
8 Et lucem habitat inaccessibilem, quem nullus hominum vidit, nec videre potest. Jo. 1, 23ª | Hebr. 12, lect. 3.

Auctoritates ex secunda Epistola ad Timotheum.

CAPUT I.

1 Sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis, die ac nocte. Luc. 18, 1ª.
2 Secundum propositum suum, et gratiam quae data est nobis, Christo Jesu ante tempora saecularia. Eccl. 24, 5ª.
3 Per Spiritum sanctum qui habitat in nobis. Rom. 8, 13ª.

CAPUT II.

1 Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus 2-2, q. 18, 3, 2m | q. 182, 2, o. | q. 188, 2, 2m | Opus. 19, c° 11 | 2ª Tim. 2.
2 Memor esto Dominum Jesum Christum resurrexisse a mortuis Luc. 24, 5ª. — Ex semine David. Rom. 1ª. — Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur 1ª Cor. 3.
3 Si commortui sumus, et convivemus. Ephes. 2, 6ª. — Si sustinebimus et conregnabimus. Rom. 8, 25ª. — Si negaverimus, et ipse negabit nos 1ª q. 32, 4, c. | 2-2, q. 1, 6, 1m | 7, c. | q. 2, 5, c. | q. 8, 2, o. | 3, 6, c. | q. 11, 2, c. | 2, d. 12, 2, c. | Opus. 23.
4 Negare seipsum non potest 1, d. 42, q. 2, 1, o. — Non coronabitur nisi qui legitime certaverit 2, d. 24, q. 1, 4, 3m | d. 28, 2, 6m | d. 29, 4, 2m | 4, d. 49, q. 5, 1, c. | 4m | Verit. q. 24, 12, 11m | 15m.
5 Noli contendere verbis 2-2, q. 10, 7, 1m.
6 Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc, novit Dominus qui sunt ejus 1ª q. 24, 1, c. fi.
7 Servum Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes 2-2, q. 116, 1, o. | 1ª Cor. 6, lect. 2.
8 Cum modestia corripientem eos, qui resistunt veritati 2-2, q. 160, 1, 3m.

CAPUT III.

1 Erunt homines seipsos amantes 1-2, q. 77, 4, o. | 2-2, q. 19, 6, o. | q. 25, 4, 2m | 3m | 7, o. | q. 117, 1, 1m | q. 153, 5, 3m | 2, d. 42, q. 2, 1, c. | a. 2, q. 2, 2m | 3, d. 27, L. prin° | d. 28, 6, 5m | 7, 2m | d. 29, 5, o. | Virt. q. 2, 7, 13m | 14m | 12, 6m | Ma. q. 8, 1, 19m | Psal. 10 | 2ª Tim. 3 | Ethi. 9, lect. 8, 9, a me°.
2 Omnes qui volunt pie vivere in Christo, persecutionem patientur. Psal. 32, fi.
3 Omnis sapientia divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum etc. Psal. 22 | Isa. 32, fi. | c° 55, fi. | Joan. 10, prin° | 2ª Tim. 3, fi.

CAPUT IV.

1 Qui judicaturus est. Jo. 5, 9ª 19ª. — Vivos et mortuos 4, d. 43, a. 1, q. 2, 1m.
2 Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt 1, prol.
3 Sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus 1 prol.
4 Ad fabulas autem convertentur, ibidem.
5 In reliquo reposita est mihi corona justitiae 2, d. 27, 3, b. 1.
6 Reddet illi Dominus, secundum opera ejus. Psal. 61, 6ª.

Auctoritates ex Epistola ad Titum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

Auctoritates ex Epistola ad Philemonem.

Auctoritates ex Epistola ad Hebraeos.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

Auctoritates ex Actibus Apostolorum.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

1 Hunc, scilicet Timotheum, voluit Paulus secum proficisci: et assumens, circumcidit eum propter Judaeos 1-2, q. 103, 4, 1m.
2 Vetati sunt a Spiritu Sancto loqui verbum Dei in Asia. Rom. 1, lect. 5.
3 Tentabant ire in Bityniam, et non permisit eos Spiritus Jesu, ibidem.
4 Crede in Dominum Jesum, et salvus eris tu et domus tua. Mar. 16, 20a.

CAPUT XVII.

1 Oportebat Christum pati. Matth. 27, 2a. — Et resurgere a mortuis. Luc. 21a. — Deus qui fecit mundum, et omnia quae in eo sunt. Gen. 1a | 2a Mach. 2a.
2 Non in manufactis templis habitat 3 Reg. 8, 8a.
3 In ipso enim vivimus, movemur et sumus 1a q. 18, 4, 1m | d. 36, q. 1, 3, 4m.
4 Ipsius enim et genus sumus; genus ergo cum simus Dei 2, d. 17, q. 1, 1, 2m | Verit. q. 1, 4, 15m.
5 Statuit diem in quo judicaturus est orbem in aequitate. Psal. 9, 2a. — Suscitans eum a mortuis. Psal. 3, 2a.

CAPUT XVIII.

1 Ex hoc ad gentes vadam. Psal. 23.

CAPUT XIX.

1 Joannes baptizavit baptismo poenitentiae. Mar. 4.
2 Baptizati sunt in nomine Domini Jesu, supra 8, 1a.

CAPUT XX.

1 Beatius est dare, quam accipere 2-2, q. 117, 4, 3m.

CAPUT XXI.

1 Ut abstineant se ab idolis, immolato, et sanguine, et suffocato, et fornicatione, supra 15, 9a.
2 Tunc Paulus de consilio Jacobi, assumptis viris postera die purificatus, cum illis intravit in templum, etc. donec offerretur, etc. 1-2, q. 103, 4, 1m.

CAPUT XXII.

1 Subito de caelo circumfulsit me lux copiosa, supra 9, 1a.
2 Ego sum Christus Nazarenus, quem tu persequeris, ibidem 2a.
3 Et cum non viderem prae claritate lucis illius, ibidem 4a.

CAPUT XXIII.

1 Principem populi tui non maledices 2-2, q. 76, 3, o.
2 Sciens autem Paulus, quia una pars esset Sadducaeorum, et altera Pharisaeorum, exclamavit in concilio, etc. Matth. 22, 4a | 22a q. 37, 1, 2 | 2m.
3 Et cum hoc dixisset, facta est dissensio inter Pharisaeos et Sadducaeos, et divisa est multudo 2-2, q. 37, 1, 2m.
4 Quidam ex Judaeis, devoverunt se non manducaturos neque bibituros, donec occiderent Paulum 2-2, q. 88, 2, o. | 10, c. | 4, d. 38, q. 1, a. 1, q. 2, o. | a. 4, q. 1, c. | 3m.
5 Erant autem plusquam quadraginta viri, qui hanc conjurationem fecerant, ibidem.

CAPUT XXIV.

1 Expecto resurrectionem futuram justorum, et iniquorum. Jo. 5, 16, 19a.

CAPUT XXV.

1 Cesarem appello 2-2, q. 69, 3, o.

CAPUT XXVI.

1 Die media in via vidi, o rex, de caelo supra splendorem solis... lumen, supra 9, 1a.
2 Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris, ibidem 2a.
3 Durum est tibi contra stimulum calcitrare, ibidem 3a.
4 Ad hoc enim apparuit tibi 2a q. 57, 6, 3m.
5 Si passibilis Christus 3a q. 46, 5, 12, o. — Si primus ex resurrectione mortuorum 1a Cor. 15, 8a.
6 Coactus sum appellare Cesarem, supra 25, 1a.

Auctoritates ex Epistola Jacobi apostoli.

CAPUT I.

1 Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis 2, d. 21, q. 1, 3, 1m | 2a Cor. 1, lect. 3.
2 Probatio fidei vestrae patientiam operatur. Rom. 5, lect. 1.
3 Patientia autem opus perfectum habet 1-2, q. 66, 4, 2m | 2-2, q. 136, 2, 1m | q. 184, 1, 3m.
4 Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis 2-2, q. 53, 6, 2m.
5 Nemo, cum tentatur, dicat quoniam a Deo tentatur: Deus enim intentator malorum est; ipse enim neminem tentat. Gen. 22, 1a.
6 Unusquisque tentatur a concupiscentia sua 2, d. 21, q. 1, 1, c.
7 Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum 4, d. 15, q. 1, a. 1, q. 3, 1m.
8 Peccatum, cum consummatum fuerit, generat mortem. Rom. 6, 19a.
9 Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum 1, d. 2, 2, c. | d. 17, q. 2, 5, c. prino | d. 22, 2, c. | d. 42, q. 2, 1, c. | d. 43, q. 1, 2, 1m | 2. d. 13, 4, 1m | d. 35, q. 1, 2, o. | q. 2, 1, 2m | 2, c. | 2m | L. 6m | d. 44, q. 1, 2, c.
10 Apud quem non est transmutatio. Psal. 67, 3a.
11 Voluntarie enim genuit nos verbo veritati. Jo. 7, lect. 6.
12 Ut simus initium aliquod creaturae ejus 4, d. 5, q. 1, 2, c. | Opus. 1, co 24.
13 Ira viri justitiam Dei non operatur 3a q. 15, 9, 1m.
14 In mansuetudine suscipite insitum verbum. Rom. 1, lect. 6, prino.
15 Estote factores verbi, et non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. Rom. 2, 10a | 3, 1a.
16 Si quis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, etc. hujus vana est religio. Psal. 49.
17 Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem, haec est, visitare pupillos et viduas, etc. 2-2, q. 81, 1, 1m.

CAPUT II.

1 Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi. Deut. 7a.
2 Si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege, quasi transgressores, ibidem.
3 Diliges proximum tuum sicut teipsum. Matth. 19, 22a.
4 Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus 1-2, q. 73, 1, 1m | 2-2, q. 5, 3, 3m | 3a q. 88, 1, c. | 3, d. 26, 5, c. | Ma. q. 2, 9, 1m.
5 Qui dixit non moechaberis. Exod. 22, 1a. — Dixit non occides, ibidem 9a.
6 Judicium sine misericordia fiet illi qui non fecit misericordiam 1a q. 21, 4, 1m | 2-2, q. 67, 4, 1m | 4, d. 46, q. 2, a. 2, q. 1, 6m.
7 Superexaltat autem misericordia judicium 1, q. 21, 3, 2m | 4, d. 46, q. 2, a. 2, q. 3, o.
8 Tu credis quoniam unus est Deus? bene facis. Deut. 6, 4a.
9 Daemones credunt et contremiscunt 1a q. 64, 2, 5m | 3, 2m | 2-2, q. 5, 2, o. | q. 18, 3, 2m | 3a q. 76, 7, c. | 2, d. 7, q. 1, 2, 4m | 3, d. 23, q. 3, a. 3, q. 1, o. | d. 26, q. 2, a. 5, q. 4, 2m | Verit. q. 14, 9, 1m.
10 Abraham pater noster, nonne ex operibus justificatus est? Gal. 3.
11 Offerens Isaac filium suum super altare. Gen. 22, 4a.
12 Credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad justitiam. Gen. 15, 3a.
13 Similiter et Raab meretrix, nonne ex operibus justificata est, suscipiens nuncios? etc. Josue 2, 1a.
14 Fides sine operibus mortua est, vel otiosa 2-2, q. 2, 9, o. | 3a q. 7, 3, 2m.

CAPUT III.

1 Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam majus, judicium sumitis. Matth. 23, 1a.

CAPUT IV.

CAPUT V.

Auctoritates ex prima Epistola Petri apostoli.

CAPUT I.

CAPUT II.

CAPUT III.

8 Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. Isa. 53, 8ᵃ. Matth. 27, 12ᵃ.
9 Ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, vivificatos autem spiritu 2-2, q. 88, 11, 1ᵐ.
10 In quo et his qui in carcere erant, spiritu veniens praedicavit, qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientia in diebus Noe, cum facta esset arca 3ᵃ q. 52, 2, 3ᵐ.
11 In qua pauci, idest octo animae salvae factae sunt per aquam. Isa. 58, 3ᵃ.
12 Quod et vos nunc similis formae, salvos facit baptisma 3ᵃ q. 66, 11, 3ᵐ | 4, d. 4, q. 3, a. 3, q. 1, o.
13 Conscientiae bonae interrogatio in Deum 1, q. 79, 13, c. | 2, d. 39, q. 3, 2, 1ᵐ | Verit. q. 17, 1, c. | Rom. 2, lect. 3. — Per resurrectionem Jesu Christi, a mortuis 3ᵃ q. 56, 1, 4ᵐ | q. 62, 5, 1ᵐ | 3ᵐ.
14 Qui est in dextera Dei. Mar. 16, 18ᵃ. — Profectus in caelum, ibidem 21ᵃ 22ᵃ. — Deglutiens mortem. Matth. 27, 16ᵃ. — Ut vitae eternae haeredes efficeremur, supra 1, 2ᵃ.
15 Subjectis ergo angelis, et potestatibus, et virtutibus. — Gen. 1, 31ᵃ.

CAPUT IV.

1 Reddent rationem ei, qui paratus est judicare vivos et mortuos. Psal. 9, 2ᵃ | Psal. 61, 6ᵃ.
2 Propter hoc enim evangelizatum est et mortuis 3, q. 52, 2, 3ᵐ.
3 Charitas operit multitudinem peccatorum. Luc. 7, fi.
4 Communicantes Christi passionibus, gaudete. Opus. 3, cap. 238, fi. | 1ᵃ Cor. lect. 2.
5 Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis. Matth. 5, 9ᵃ.
6 Si autem ut christianus, non erubescat 2-2, q. 124, 5, 1ᵐ.

CAPUT V.

1 Cum apparuerit princeps pastorum 3ᵃ q. 8, 6, 3ᵐ.
2 Dominus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam 2-2, q. 162, o.
3 Humiliamini igitur sub potenti manu Dei, ut nos exaltet tempore vivificationis 2 Paral. 6, fi. | Matth. 11, 13ᵃ | Jacob 4, 8ᵃ.
4 Omnem solicitudinem vestram projicientes in eum. Matth. 6, 19ᵃ | 1ᵃ.
5 Ipsi cura est de nobis 1ᵃ q. 22, 2, 2ᵐ | q. 103, 5, c.
6 Qui vocavit nos in aeternam gloriam suam. Rom. 8, 45ᵃ.
7 Salutat vos ecclesia, quae est in Babylone 3ᵃ q. 8, 4, c. | 2ᵐ.
8 Salutate invicem in osculo sancto 2ᵃ Cor. fi.

Auctoritates ex Epistola secunda Petri apostoli.

CAPUT I.

1 Qui vocavit nos, propria gloria et virtute. Rom. 8, 45ᵃ.
2 Per quem maxima et pretiosa nobis promissa donavit 1ᵃ q. 13, 9, 1ᵐ.
3 Ut per haec efficiamini divinae consortes naturae 1, q. 13, 9, 1ᵐ | 1-2, q. 110, 3, 4, c. | q. 112, 1, c. | q. 113, 9, c. | q. 114, 3, c. | 2-2, q. 19, 7, c. 3, q. 2, 10, 1ᵐ | q. 3, 4, 3ᵐ | q. 62, 1, 2, o. | Verit. q. 27, 6, c. | Virt. q. 2, 2, 15ᵐ.
4 Ministrate in fide vestra, virtutem. Opus. 23, prinᵒ.
5 In scientia autem abstinentiam 2-2, q. 146, 1, c.
6 Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis 1, q. 23, 8, c. fi.
7 Accipiens a Deo gloriam et honorem. Matth. 17, 5ᵃ 6ᵃ. — Voce de lapsa ad eum hujusmodi a magnifica gloria, ibidem 9ᵃ. — Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ibidem.
8 Ipsum audite. Matth. 17, 10ᵃ. — Et hanc vocem nos audivimus de caelo allatam, ibidem 1ᵃ. — Cum essemus cum ipso in monte sancto, ibidem 2ᵃ.
9 Omnis Scriptura prophetiae propria interpretatione non fit 2-2, q. 171, 3, 1ᵐ | 6, b. | Verit. q. 12, 3, fi. | 11, o. | 1ᵃ Cor. 14.
10 Non enim voluntate humana, allata est aliquando prophetia; sed Spiritu sancto inspirati, loquuti sunt sancti Dei homines. Luc. 1, 26ᵃ.

CAPUT II.

1 Fuerunt Pseudoprophetae in populo, sicut et in vobis erunt magistri mendaces, etc. Matth. 24, 1ᵃ.
2 Deus angelis peccantibus non pepercit 1, q. 64, 2, o. | 1-2, q. 80, 4, 2ᵐ | 3ᵃ q. 4, 1, c. | 3ᵐ | q. 6, 2, 2ᵐ | q. 46, 1, 4ᵐ | q. 86, 1, c. | 2, d. 7, q. 1, 2, o. | d. 43, 4, 4ᵐ | 6, 5ᵐ | 3, d. 1, q. 1, 2, 2ᵐ | d. 2, q. 1, 1, q. 1, 2, c. | 2ᵐ | d. 3, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 4, 2, 1ᵐ | d. 6, 2, 3ᵐ | d. 20, a. 1, q. 1, 3ᵐ | 4, d. 14, q. 1, c. 2, q. 4, c. | Cg. 4, c. 55, 4ᵐ | Verit. q. 24, 10, o. | 11, 10ᵐ | Ma. q. 16, 5, o. | Spiritu. 6, 1ᵐ.
3 Novit Deus pios de tentatione eripere 1ᵃ Cor. 10, 9ᵃ. — Iniquos vero in die judicii reservare cruciandos. Isa. fi.
4 Angeli cum sint fortitudine, et virtute majores 1ᵃ q. 93, 3, o. | q. 96, 1, 1ᵐ | q. 108, 2, 3ᵐ q. 112, 1, 4ᵐ | 1-2, q. 5, 1, 3ᵐ | 2-2, q. 172, 2, c. | 1, d. 3, L. | 2, d. 1, q. 2, art. 3, 3ᵐ | d. 3, q. 1, 2, c. | d. 9, 8, 2ᵐ | 3ᵐ | d. 11, q. 2, 4, 2ᵐ | d. 16, 3, o. | d. 25, 4, c. | 3, d. 2, q. 1, a. 1, q. 1, c. | q. 2, 1ᵐ | Spiritu. 2, 11ᵐ | Psal. 8 | Hebr. 2.
5 Non portant adversum se execrabile judicium 3ᵃ q. 36, 2, 3ᵐ | 4, d. 43, a. 1, q. 2, 1ᵐ.
6 Hi vero velut irrationalia pecora, naturaliter in captionem in his quae ignorant, et blasphemantes in corruptione sua peribunt. Isa. fi.
7 Oculos habentes plenos adulterii, et incessabilis delicti 2-2, q. 154, 1, 3ᵐ.
8 Maledictionis filii. Isa. 50, 1ᵃ.
9 Sequuti viam Balaam ex Bosor contra subjugalem animal mutum, in hominis voce loquens. Num. 2-2, 2ᵃ. — Prohibuit prophetae insipientiam, ibidem 1ᵃ.
11 A quo quis superatus est, hujus et servus est 2-2, q. 64, 2, 3ᵐ | 3ᵃ q. 48, 4, c. | 3ᵐ | 2, d. 35, 5, c.
12 Si refugientes coinquinationes mundi etc. his rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora pejora prioribus. Hebr. 10, 19ᵃ.
13 Melius erat illis non cognoscere viam justitiae, quam post cognitionem, retrorsum converti, ibidem.

CAPUT III.

1 Venient in novissimis diebus in deceptione illusores. Matth. 24, 1ᵃ 2ᵃ.
2 Caeli erant prius, et terra de aquam, et per aqua consistens Dei verbo; per quae ille tunc mundus, aqua inundatus periit. Gen. 6, 5ᵃ 6ᵃ.
3 Caeli qui nunc sunt, et terra, eodem verbo repositi sunt, igni servati in diem judicii et perditionis impiorum hominum. Psal. 101, fi.
4 Unus dies apud Dominum sicut mille anni, et mille anni sicut dies unus. Psal. 38, 5ᵃ.
5 Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed patienter agit propter vos 1ᵃ Tim. 2, 2ᵃ.
6 Nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam reverti 1ᵃ Tim. 2, 2ᵃ.
7 Adveniet dies Domini ut fur. Matth. 24, 16ᵃ.
8 In quo caeli magno impetu transient, elementa vero calore solventur, terra et quae in ea sunt opera exurentur. Psal. 101, fi.
9 Cum igitur haec omnia dissolvenda sint, ibidem. — Per quem caeli ardentes solventur, et elementa, ignis ardore tabescent, ibidem.
10 Novos vero caelos, et novam terram, et promissa ejus expectamus 2-2, q. 17, 5, 1ᵐ.
11 Crescite in gratia. Phil. 2ᵃ | 1-2, q. 66, 2, 1ᵐ | q. 112, 4, o. | 2-2, q. 5, 4, 3ᵐ.
12 In diem aeternitatis. Micheae 5, 2ᵃ.

Auctoritates ex Epistola prima sancti Joannis apostoli.

CAPUT I.

1 Quod fuit ab initio. Jo. 1, 1ᵃ.
2 Quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus 1, q. 12, 12, o.
3 Et societas nostra sit cum Patre et Filio 1ᵃ Cor. 7.
4 Deus lux est, et tenebrae in eo non sunt ullae. Jo. 8, 9ᵃ.
5 Et in tenebris ambulamus. Ephes. 5, 10ᵃ.
6 Si in luce ambulamus, sicut ipse est in luce. Jo. 1, 12ᵃ.
7 Et sanguis Christi Filii ejus, emundavit nos ab omni peccato, infra 2, 2ᵃ.
8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est 4, d. 3, L. fi. | d. 19, q. 2, a. 2, q. 2, 1ᵐ | d. 21, q. 2, 1, 4ᵐ.
9 Si confitemur peccata nostra, fidelis et justus est ut remittat peccata nostra, et emundet nos ab omni iniquitate 4, d. 17, q. 3, a. 5, q. 3, c. | d. 18, q. 1, a. 3, q. 1, 2, c. | 4ᵐ | d. 22, q. 2, a. 1, q. 3, c. | Quol. 1, q. 1, o. 11, c. | Quol. 4, 10, c.

CAPUT II.

1 Advocatum habemus apud Patrem, Dominum Jesum Christum justum. Matth. 26, 17ᵃ.

CAPUT III.

CAPUT IV.

CAPUT V.

13 Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, ut roget quis 2, d. 43, L. 2m | Verit. q. 21, 11, 8m | Ma. q. 3, 15, 3m.
14 Omnis iniquitas peccatum est, supra 3, 6a. — Et est peccatum ad mortem. Psal. 33, fi.
15 Omnis qui natus est ex Deo, non peccat, sed gratia Dei conservat eum, supra 3, 14a. — Et malignus non tanget eum 3a q. 29, 1, 3m | 2, d. 21, q. 2, 1, c.
16 Et mundus totus in maligno positus est, supra 2, 11a 12a.
17 Filius Dei venit, et dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum. Jo. 17, 2a.
18 Et simus in vero Filio ejus 4, d. 46, q. 2, a. 3, q. 2, 3m. — Hic est verus Deus. Jo. 3a. — Et vita aeterna. Cg. 4, co 13, fi.
19 Filioli, custodite vos a simulacris. Exod. 20, 2a.

Auctoritates ex secunda Epistola Joannis Apostoli.

CAPUT I.

1 Non tamquam mandatum novum scribens tibi, sed quod habuimus ab initio. Cg. 3, co 114.
2 Ut diligamus alterutrum. Matth. 19, 21a. — Et haec est charitas, ut ambulemus secundum mandata ejus 1-2, q. 99, 1, b. | c.
3 Multi seductores exierunt in mundum etc. Matth. 24, 1, 2. — Qui non confitentur Jesum Christum venisse in carnem 3a q. 16, 3, 4, 7, c.
4 Videte vosmetipsos, ne perdatis quae operati estis 3a q. 89, 4, 5, 6, o.
5 Omnis qui recedit, et non permanet in doctrina Christi, Deum non habet. Isa. 55, fi.
6 Qui permanet in doctrina, hic Patrem et Filium habet. Jo. 17, 2a.
7 Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum domum, nec ave ei dixeritis 2a Thess. penult. | Titum fi.
8 Qui enim dicit ei ave, communicat operibus ejus malignis, ibidem.

Auctoritates ex tertia Epistola Joannis Apostoli.

CAPUT I.

1 De omnibus orationem facio, prospere te ingredi et valere 4, d. 45, q. 3, 3, o.
2 Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis 2a Cor. 8.
3 Qui bene facit, ex Deo est 2-2, q. 31, 2, 1m. — Qui male facit non videt Deum 2, d. 32, q. 1, 1, c. | 4, d. 1, q. 2, a. 4, q. 2, c.

Auctoritates ex Epistola Judae.

CAPUT I.

1 Angelos qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni Dei, vinculis aeternis sub caligine reservavit 1a q. 91, 4, o. | 4, d. 45, q. 1, 3, c. | 4m d. 47, q. 1, art. 3, q. 4, 2m.
2 Ignis aeterni poenam sustinentes. Isa. fi.
3 Cum Michael Archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysi corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiae, sed dixit: Imperet tibi Deus 2-2, q. 76, 4, 1m.
4 Quibus procella tenebrarum servata est in aeternum. Isa. fi.
5 Ecce venit Dominus in millibus sanctis suis facere judicium. Cg. omnes impios, de omnibus operibus impietatis eorum etc. Psal. 9, 2a | 61, 6a.
6 In novissimis temporibus venient illusores secundum desideria sua ambulantes in impietatibus. Rom. 1, 20a.

Auctoritates ex Apocalipsi Joannis.

CAPUT I.

1 Qui est, et qui erat, et qui venturus est 1a q. 13, 11, o. | q. 39, 8, fi. | 1, d. 8, q. 1, 1, 3, o. | Po q. 2, 1, c. | q. 7, 5, c. fi. | 1m | q. 10, 1, 9m | Dio. 5, lect. 3, prino.
2 Et a septem spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt. Tob. 12, 5a. — Ex ore ipsius procedebat gladius, ex utraque parte acutus. Hebr. 4, lect. 2, meo.
3 Primogenitus mortuorum 1a Cor. 15. 8a. — Et princeps regum terrae 1a q. 13, 7, 1m | 6m | Poa q. 3, 17, 21m.
4 Et dilexit nos. Quol. 5, q. 3, a. 2, o. | Jo. 13, lect. 7, fi. — Et lavit nos. Hebr. 9, 8a. — A peccatis nostris in sanguine suo. Jo. 27a.
5 Et fecit nos regnum et sacerdotes 4, d. 49, q. 1, a. 2, q. 5, 3m | Hebr. 1, fi. lect. 4, fi. — Et qui eum pupugerunt 3a q. 46, 4, 6, c.
6 Ecce venit cum nubibus. Matth. 24, 10a. — Et videbit eum omnis oculus. Rom. 15, lect. 2, fi. — Omnipotens. Job 42, 1a.
7 Ego sum Alpha et Omega, principium et finis 1a q. 1, 3, 1m | 7 | Cg. 2, co 4.
8 Ut viderem vocem, quae loquebatur mecum. Psal. 84, 4a.
9 Ego sum primus et novissimus. Isa. 53, fi.
10 Et fui mortuus. Matth. 27, 16a. — Et ecce sum vivens in saecula saeculorum. Eccl. 24, 5a.
11 Et habeo claves mortis et inferni. Rom. 6, lect. 2.

CAPUT II.

1 Quia charitatem tuam primam dereliquisti 1a q. 71, 4, c. | 3a q. 79, 6, 2m | q. 84, 10, c. | 1, d. 17, q. 2, 5, c. | 3, d. 27, q. 2, a. 4, q. 4, c. | d. 31, q. 1, 1, o. | 4, d. 14, q. 1, a. 1, q. 1, c. | d. 16, q. 2, a. 1, q. 1, 2m | Cg. 4, co 69, Virt. q. 2, 6, 12, 13, o. | Ma. q. 7, 1, c. | 3, c. fi. | q. 14, 2, 2m | 1a Cor. 13, lect. 3, prino.
2 Odisti facta Nicolaitarum, quae et ego odi. Cg. 3, co 121, fi. | Quol. 3, q. 5, 1, 5m | Psal. 2.
3 Qui habet aures audiendi, audiat. Matth. 11, 9a.
4 Vincenti dabo edere de ligno vitae, quod est in paradiso Dei mei 1a q. 102, 1, 4m | 2, d. 17, q. 2, 5, 6m.
5 Primus et novissimus, supra 1, 9a. — Et fui mortuus. Matth. 27, 16a.
6 Esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitae 2a Tim. 2, 7a.
7 Qui vicerit, non laedetur a morte secunda. Psal. 33, fi.
8 Vincenti dabo manna absconditum 1-2, q. 112, 5, c. — Et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum 1, q. 13, 3, o.
9 Quod nemo scit, nisi qui accipit. Quol. 8, 16, c. — Ego sum scrutans renes et corda 3 Reg. 8, 11a | Matth. 9, 3a.
10 Et dabo unicuique vestrum, secundum opera sua. Psal. 61, 6a.
11 Qui vicerit, et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, et reget eas in virga ferrea etc. Psal. 22, 2a.
12 Sicut et ego accepi a Patre meo. Matth. 28, 8a.
13 Et dabo illi stellam matutinam. Isa. 14, fi.

CAPUT III.

1 Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis. Isa. 52, fi.
2 Et non delebo nomen ejus de libro vitae. Exod. 32, 9, 19a.
3 Qui habet clavem David 4, d. 18, q. 1, a. 1, q. 1, c. — Qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit 4, d. 18, q. 1, a. 1, q. 1, 2m.
4 Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam 1a q. 23, 6, 1m | 1, d. 4, 3, 1m | Verit. q. 6, 3, 1m.
5 Qui vicerit, faciam illum columnam in templum Dei mei, et foras non egredietur amplius. Eccl. 25, 5a.
6 Et scribam super eum, nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novae Jerusalem, supra 2, 8a.
7 Utinam frigidus esses, aut calidus. Ma. q. 3, 13, 1m.
8 Ex ore meo 2 Paral. 6, fi.
9 Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo 3a q. 58, 4, 3m | Rom. 8, lect. 7.

CAPUT IV.

1 Vidi, et ecce hostium apertum 4, d. 18, q. 1, a. 1, q. 1, 1m.
2 Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor, et supra thronos viginti quatuor seniores. Titum 2, prino.
3 Et de throno procedebant fulgura, et voces, et tonitrua. Psal. 17.
4 Et in circuitu sedis, quatuor animalia, plena oculis ante et retro 4, d. 44, q. 2, a. 4, q. 1, 2m.
5 Et requiem non habebant die ac nocte dicentia. Isa. 6, 3a.
6 Omnipotens. Job 42, 1. — Qui est, et qui erat, et qui venturus est, supra 1, 1a.
7 Et mittebant coronas suas ante thronum 2, d. 21, q. 1, 4, 3m | 4, d. 49, q. 5, 1, c. | 4m.
8 Tu creasti omnia 2 Mach. 2a. — Et propter voluntatem tuam erant, et creata sunt 1a q. 19, 4, o. | q. 20, 5, c. | q. 25, 5, c. | q. 45, 6, c. | q. 46, 1, c. | 1-2, q. 110, 1, c. | 3a q. 96, 2, c. | 1, d. 45, 2, o. | 2, d. 2m | Cg. 3, co 97 | Libo 4, co 20, prino | Po q.

CAPUT V.

CAPUT VI.

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

CAPUT X.

CAPUT XI.

CAPUT XII.

CAPUT XIII.

CAPUT XIV.

CAPUT XV.

CAPUT XVI.

CAPUT XVII.

CAPUT XVIII.

CAPUT XIX.

CAPUT XX.

CAPUT XXI.

CAPUT XXII.

FINIS INDICUM.

SENTENTIA

SANCTI THOMAE AQUINATIS

DE IMMUNITATE B. V. DEI PARENTIS

A PECCATI ORIGINALIS LABE

PER

JOANNEM MARIAM CORNOLDI S. I.

PROPOSITA

Utrum ex doctrina sancti Thomae Aquinatis inferri aliquid possit Definitioni de Immaculato Deiparae Conceptu minus consentaneum?

SECTIO I.

Doctrina catholica exhibetur.

1. Ut nostra disserendi ratio non minori perspicuitate quam firmitate gaudeat, illud in primis sincera et plena cordis fide profitendum est et prae oculis habendum, quod Beatissimus Pater Pius P. IX frequentissima purpuratorum Patrum Episcoporumque corona stipatus, universo catholico orbe plaudente, in Basilica Vaticana die 8 decembris anni 1854 immutabili sententia definivit: « Ad honorem sanctae et individuae Trinitatis, ad decus et ornamentum Virginis Deiparae, ad exaltationem fidei Catholicae et Christianae religionis augmentum, auctoritate Domini Nostri Jesu Christi, beatorum Apostolorum Petri et Pauli ac nostra declaramus, pronuntiamus, ac definimus: Doctrinam, quae tenet Beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suae conceptionis fuisse singulari Omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem, esse a Deo revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam. Quapropter si qui secus ac a nobis definitum est, quod Deus avertat, praesumpserint corde sentire, ii noverint ac porro sciant se proprio iudicio condemnatos, naufragium circa fidem passos esse et ab unitate Ecclesiae defecisse. »

2. Ad huius catholici dogmatis propositionem illustrandam egregie conferunt quae a Beatissimo Patre Pio P. IX in eadem Bulla dogmatica fuere proposita. Et primo quidem quod attinet ad significationem quae huic vocabulo *conceptionis* inest: « Decretoria plane verba, ait Pontifex, quibus Alexander VII decessor noster sinceram Ecclesiae mentem declaravit, inquiens: Sane vetus est Christi fidelium erga eius beatissimam Matrem Virginem Mariam pietas sentientium, *eius animam in primo instanti creationis atque infusionis in corpus* fuisse speciali Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Iesu Christi eius Filii humani generis Redemptoris, a macula peccati originalis praeservatam immunem, atque *in hoc sensu* eius Conceptionis festivitatem solemni ritu colentium et celebrantium. » Ecclesiae igitur sincera mens, quam exprimit apostolica definitio, in hoc sita esse videtur, quod conceptionis nomine intelligatur instans primum quo *anima* Beatae Virginis *creata fuit et in corpus*

infusa. Quamobrem catholicum dogma ad eamdem Beatam Virginem, prout ipsa considerari potest aut in parentibus aut in semine vel fetu *inanimato*, minime refertur. Pontificia oracula de Virginis *anima* ac *persona* agunt non de eo quod solummodo dici potest Virgo in causa, in virtute, in potentia (1).

3. Secundo, quod spectat ad temporis instans quo immunis a culpa Beata Virgo esse perhibetur: in ea Virginis conceptione nefas est duplex instans ita excogitare, ut primo eius persona peccato obnoxia dicatur, altero immunis eo quod fuerit sanctificata. Instanti enim *primo*, quod expresse in definitione catholica positum est, esse instans aliquod prius minime potest; ac propterea omnino a catholica fide recedunt qui eos sequuntur « qui ad labefactandam de Immaculata Virginis Conceptione doctrinam, excogitato inter primum atque alterum conceptionis instans et momentum discrimine, asserebant celebrari quidem Conceptionem, sed non pro primo instanti atque momento. »

4. Tertio, quod attinet ad sanctitatem qua, instar lucis tenebris comparatae, vel expellitur si inest, vel impeditur ne insit originis peccatum: quum nullo instanti Deiparae anima culpae fuerit obnoxia, eam puram, mundam, sanctam profiteri debemus, non autem purgatam, mundatam, sanctificatam. Quamquam enim et haec ipsa vox *sanctificata* usurpari possit, tametsi nullum antecesserit peccatum, quemadmodum eam de se Christus Dominus adhibuit cum ait: « Quem Pater sanctificavit: » nihilominus quia ea nonnulli abusi sunt, ab eadem est abstinendum. Propterea Pius P. IX de suis antecessoribus in Bulla dogmatica sermonem habens ait: « Etenim clare aperteque docuere, festum agi de Virginis Conceptione, atque uti falsam et ab Ecclesiae mente alienissimam proscripserunt illorum opinionem qui non conceptionem ipsam, sed sanctificationem ab Ecclesia coli arbitrarentur et affirmarent. »

5. Quarto denique, quod spectat ad Virginis redemptionem: « Omnes pariter noscunt, quantopere solliciti fuerint sacrorum Antistites, vel in ipsis ecclesiasticis conventibus palam publiceque profiteri, sanctissimam Dei Genitricem Virginem Mariam ob praevisa Christi Domini Redemptoris merita nunquam originali subiacuisse peccato; sed praeservatam omnino fuisse ab originis labe, et idcirco sublimiori modo redemptam. »

6. Quibus praeiactis, non minus brevi quam perspicua enunciatione huius tractationis scopus determinandus est. Ea igitur mihi mens est ut ostendam: demonstrari nulla ratione posse Aquinatem fuisse professum, quod attinet ad Deiparae Virginis originem, sententiam diversam ab ea quam Sedes Apostolica nostris temporibus tamquam catholicum dogma definivit. Ad hanc quaestionem dirimendam antequam accedam, lectorem humanissime rogo, ut et praeiudicii cuiuslibet expers, et ita animo comparatus esse velit, ut nisi manifesta ratio contraria sit, Aquinatem insignem Ecclesiae Doctorem, praeclara sanctitate praeditum et Virgini addictissimum, a tali sententia profitenda, quae a veritate recedit atque fidei opposita est (quamvis eius aetate id minime compertum erat) alienum fuisse non decernat. Non minus de voluntatis vitio quam de intellectus errore optima est Aquinatis sententia. « In iudicio, quo iudicamus de hominibus, praecipue attenditur bonum et malum ex parte eius de quo iudicatur, qui in hoc ipso honorabilis habetur, quod bonus iudicatur, et contemptibilis, si iudicatur malus. Et ideo ad hoc potius tendere debemus in tali iudicio, quod hominem iudicemus bonum, nisi manifesta ratio in contrarium appareat (II. II. q. 60, 4, 2). » Ut haec lectorem rogem postulat aequitatis ratio, non causae diffidentia quam suscipio tractandam. Certus enim huius controversiae felix exitus mihi videtur.

Nulla mihi contentio sit de scriptorum interpolatione aut obliteratione, quum illis tantummodo scriptis S. Thomae sim usurus quae in pervulgatis editionibus est reperire, de quibus nullum litigium oriri posse omnibus manifeste apparet.

SECTIO II.

Sanctus Thomas Virginem Dei Matrem originalis peccati expertem fuisse profitetur.

7. Quamquam tractationis meae scopus non requirat ea omnia S. Doctoris testimonia in medium proferre et enucleare, quae Virginis Deiparae originem affirmant immaculatam fuisse: nihilominus in eumdem scopum nonnulla saltem ex iis decerpere sin minus necessarium, utile saltem esse videtur. Itaque in Commentario I. Sent. Dist. 44, q. I. art. 3 perscrutatur Aquinas, num Deus Christi humanitatem perfectiorem, quam reapse fuit, efficere potuisset. Hanc in primis sibi rationem dissolvendam obiicit. « Videtur quod nec Beata Virgine, quia secundum Anselmum (De Concep. Virg. c. XVIII) decuit ut Virgo, quam Unigenito Filio suo praeparavit in Matrem, ea puritate niteret qua maior sub Deo nequit intelligi. Sed nihil potest Deus facere quod sibi in bonitate vel puritate aequetur. Ergo videtur quod nihil melius Beata Virgine facere potuit. » Numquid Anselmi sententiam Angelicus Doctor inficiatur? aut ea concessa illationem recusat? minime gentium, sed eamdem hac distinctione temperat. « Dicendum quod puritas intenditur per recessum a contrario; et ideo potest aliquid creatum inveniri quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit, et talis fuit puritas Beatae Virginis, quae a peccato *originali* et actuali immunis fuit. Fuit tamen sub Deo, in quantum erat in ea potentia ad peccandum. Sed bonitas intenditur per accessum ad terminum, quod in infinitum distat, scilicet Summum Bonum. Unde quolibet finito bono potest aliquid melius fieri. » Huiusmodi testimonium quod Deiparae Virginis originem fuisse immaculatam luculentissime osten-

(1) Id etiam confirmatur aliis verbis Alexandri VII in eadem Bulla *Sollicitudo omnium Ecclesiarum* contentis. « Constitutiones et Decreta a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, et praecipue a Xisto IV, Paulo V, et Gregorio XV, edita in favorem sententiae asserentis, *animam* Beatissimae Mariae Virginis *in sui creatione* et *in corpus infusione* Spiritus Sancti gratia donatam, et a peccato originali praeservatam fuisse; nec non et in favorem festi et cultus Conceptionis eiusdem Virginis Deiparae secundum piam *istam* sententiam, ut praefertur, exhibiti innovamus, et sub censuris et poenis in eisdem Constitutionibus contentis observari mandamus. »

dit, in pervulgatis Aquinatis editionibus legitur, neque ullum eiusdem membrum in controversiam revocari potest, quin tota quanta est sancti Doctoris sententia perspicuitate atque proprietate carere videatur. Et re quidem vera:

a) Ab allato testimonio quidquid ad Beatam Virginem pertinet fac ut abscindas; Aquinatis solutio cum obiecta difficultate minime cohaeret.

b) Si vocabulum *originali* expunctum velis, Aquinatem sibi adversantem deprehendes. Hinc enim nihil Beata Virgine purius in rebus creatis omnibus (atque ideo in ipsis angelis) esse affirmaret, inde vero aliquid purius eadem esse posse, utpote quae originalis peccati contagione esset inquinata. Quorsum, praeterea, exceptio quae subiicitur: « fuit tamen sub Deo, in quantum erat in ea potentia ad peccandum? » Etenim discrimen inter Dei Virginisque puritatem non ab una potentia sed potissimum a peccato repetendum fuisset.

c) At, inquies, vocabulis omnibus retentis nonne vox *immunis* transferri potest ad tempus, quo persona Virginis originali culpa contracta fuit liberata? Egregie! si tamen dicamus Aquinatem a verborum proprietate recessisse, atque in re gravissima sententiam protulisse ambiguitate plenam ac prorsus ineptam.

Et re quidem vera quo iure pactove dici ab Aquinate potest sine ulla temporis definitione *simpliciter* immunis Virgo, si eius personam existimat fuisse aliquando peccato originali vere proprieque obnoxiam? Fatetur Aquinas (III. 27, 2) Ieremiam et Ioannem Christi praecursorem ab originali culpa in utero matrum mundatos fuisse, numquam tamen eos dicit a peccato originali *simpliciter* immunes.

Quid quod si ea tribuatur voci *immunis* significatio, illud praeconium quod allatis Anselmi et Aquinatis testimoniis continetur, non fuisset uni Beatae Virgini tamquam *proprium* impertiendum sed omnibus prorsus hominibus tribuendum, qui baptismate aliove medio ab omni peccato sunt emundati, habito respectu ad tempus quo peccati sunt expertes.

Tametsi autem quis dicat Aquinatem in citato testimonio praeter emundationem ab originali peccato concedere Virgini immunitatem a quolibet peccato actuali etiam veniali, argumenti vis minime frangitur. Quandoquidem, quod attinet ad puritatem *per recessum a contrario* de qua sermonem habet in prima testimonii parte Angelicus Doctor, in adversariorum sententia, omnes infantes qui baptismate accepto statim decedunt, puritatem cum Virginis puritate omnino communem haberent.

Praeterea nonne sanctus Doctor eadem prorsus ratione immunem praedicat Virginem ab originali atque ab actuali culpa? Atqui in comperto est secundum Aquinatis sententiam (III. 27, 4), *nunquam* subiacuisse Virginis personam actuali culpae. Quam ob rem eatenus ab originali immunem affirmat eam fuisse, quatenus eius animam *in semetipsa nunquam* originali culpae vere proprieque obnoxiam fuisse credit.

Tandem si Aquinas Virginis animam proprie vel per *unum* instans ab accepta existentia subiicit originali culpae, eamque immunem praedicat eo quod deinde eadem fuit liberata, nonne potius a culpa eadem, ut paulo antea dixi, fuisset ab Aquinate inferendum discrimen, quod intercedit inter Virginis Deique puritatem, quam a peccandi *una* potentia? Sed ab hac *una* huiusmodi discrimen colligit. Ergo nemini anceps potest esse significatio, quam voci *immunis* tribuit Aquinas, atque ideo procul dubio allatum testimonium omnino ostendit Aquinatem existimasse animam Virginis *nunquam vere, proprie* atque *in se* fuisse peccato originali subiectam Virginisque personam fuisse puram ab omni labe primo etiam instanti quo existere coepit.

8. Quod expressis verbis « talis fuit puritas Beatae Virginis, quae a peccato *originali* et actuali immunis fuit » protulerat Doctor Angelicus, id etiam implicitis professus est. Nam I. II. quaest. 82, art. 5, ait: « Oportebat ut Mater Dei *maxima* puritate niteret; non enim est aliquid digne receptaculum Dei, nisi sit mundum secundum illud Psal. 92, 5: Domum tuam, Domine, decet sanctitudo. »

Praeterea, III. quaest. 27, art. 5: « Quanto aliquid magis appropinquat principio in quolibet genere, tanto magis participat effectum illius principii. Unde Dionysius dicit 4, cap. cael. Hierarch., quod angeli, qui sunt Deo propinquiores, magis participant de bonitatibus divinis, quam homines. Christus autem est principium gratiae; Beata autem Virgo Maria propinquissima Christo fuit secundum humanitatem, quia ex ea accepit humanam naturam. Et ideo *prae ceteris majorem debuit a Deo gratiae plenitudinem obtinere.* »

Etiam, de Veritate quaest. 24, art. 9: « Dona gratiae non sequuntur ordinem naturae de necessitate, et ideo quamvis humana natura non sit angelica dignior, tamen alicui homini collata est *maior gratia quam alicui Angelo,* sicut Beatae Virgini et homini Christo. Confirmatio autem in bono Beatae Virgini competebat, quia Mater erat Divinae Sapientiae, *in qua nihil inquinatum incurrit,* ut dicitur Sap. VII. »

Insuper, Sent. III. Dist. 3, quaest. 1, art. 1, sol. 3: « Ipsa super omnes alios sanctos *a peccato purior* fuit, ut ex hac littera habetur, velut Divinae Sapientiae mater electa, in quam *nihil coinquinatum incurrit,* ut dicitur Sap. VII. Unde cum haec puritas in quibusdam fuisse inveniatur, ut ante nativitatem ex utero a peccato mundarentur, sicut de Joanne Baptista, de quo legitur Luc. 1, 15: « Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suae, » et de Hieremia, de quo dicitur Hierem. 1, 5: « Priusquam exires de ventre sanctificavi te: » non est dubitandum *hoc multo excellentius Matri Dei collatum fuisse.* »

Tandem, ut alia sane plura Angelici Doctoris testimonia silentio praeteream, Com. in Salut. Angel.: « Tertio *excedit Angelos quantum ad puritatem:* quia Beata Virgo non solum erat pura in se, sed etiam procuravit puritatem aliis. Ipsa enim *purissima* fuit et quantum ad culpam, quia ipsa Virgo *nec mortale nec veniale* peccatum incurrit; item quantum ad poenam. Tres enim maledictiones datae sunt hominibus propter pecca-

tum... Sic ergo immunis fuit ab *omni maledictione* et ideo benedicta in mulieribus; quia ipsa sola maledictionem sustulit et benedictionem portavit, et ianuam Paradisi aperuit; et ideo convenit ei nomen — Maria — quod interpretatur Stella maris. »

9. Nemini prudenti sententia Aquinatis anceps vel tantulum esse potest. *Maxima puritate* Virgo nitet? Ergo originalis culpae immunis esse debet: purior enim est huius culpae expers quam eidem obnoxia. Deo ob gratiam *propinquissima*? Ergo originali culpa vacat; propinquior est enim Deo qui omni culpa caret. Angelos antecedit non solum *sanctitate et dignitate*, sed etiam *puritate?* Ergo immaculata a prima origine est, tales enim Angeli extitere. *Multo excellentius* quam Ieremias ac Ioannes Baptista obtinuit primae sanctificationis donum non solum quod ad ipsius gratiae intensitatem attinet, verum etiam quod attinet ad immunitatem a peccato, utpote *Sapientiae mater electa,* in quam *nihil inquinatum incurrit?* Ergo Deus animam eius immaculatam ac sanctam creavit; neque dicendum est naturam praecessisse tempore gratiam. *Purissima* fuit *quantum ad culpam, quia nec mortale nec veniale peccatum incurrit?* Sed citra dubium originis peccatum mortale est. Etenim *mors* animae hic in sanctificantis gratiae privatione consistit, post animae separationem a corpore in illius visionis privatione, quae non per speciem et in aenigmate, sed facie ad faciem est, et beatifica nuncupatur. Quam ob rem cum peccatum originis in sanctificantis gratiae privatione *formaliter* consistat, cumque anima eodem infecta Deum facie ad faciem intueri nequeat, mortale simpliciter est dicendum, tametsi quod ad personam spectat minus voluntarium quam veniale sit. Non igitur Virgo originale peccatum incurrit. Denique immunis fuit ab omni maledictione? Ergo etiam a prima, qua nascimur *filii irae* (Ephes. 2, 3), et ideo libera est a peccato originis, quod virtute continet in se quodammodo omnia peccata (S. Th. in epist. ad Rom. c. 4, lect. 1).

In perspicuis est allata testimonia esse praemissas, ex quibus *profecto logica necessitate* haec illatio consequitur — Virgo, quia Mater Dei, fuit ab originali peccato immunis. — Aut igitur Aquinas ex eisdem praemissis hanc illationem sequi ignorat, aut hanc illationem inferendam esse negat, aut ipsam amplectitur. Ignorat? sane! omnibus pervium est quod Angelicae menti impervium, et nobis vis quae inest eius testimoniis est perspicua, illi autem obscura. Negat? profecto! is est Aquinas, qui logicam a primo limine non salutaverit, et neget eam illationem e praemissis inferendam esse, quae evidentissimo nexu easdem sequitur. Fatendum idcirco nobis est, Aquinatem illatae conclusioni certa animi persuasione adhaerere, qua Virgo Mater Dei ab originali peccato immunis esse perhibetur. Iis igitur testimoniis, quae secundum nonnullorum sententiam a vulgatis editionibus expuncta sunt, omissis, manifestum nobis est Aquinatem Virginis privilegium esse professum.

SECTIO III.

Quamquam est aperta verborum oppositio, tamen rerum sententiarumque dissidium nullum reapse est inter doctrinam nostris temporibus catholico orbi credendam propositam et Aquinatem affirmantem Virginis conceptionem sanctam nequaquam extitisse, sed peccato obnoxiam.

10. Angelicus Doctor profitetur expressis verbis Virginis conceptionem sanctam nequaquam fuisse, sed peccato originali obnoxiam. En indubia eius testimonia. « Beata Virgo in peccato originali fuit concepta (III. Dist. III. q. 1, sol. 1). »

Etiam: « Caro Virginis concepta fuit in originali peccato (S. III. q. 14, 3). »

Et: « Corpus B. Virginis totum fuit in originali peccato conceptum (S. III. q. 7). »

Praeterea: « Oportuit quod cum peccato originali conciperetur, utpote quae ex utriusque sexus commixtione concepta fuit. Hoc enim privilegium sibi soli servabatur ut Virgo conciperet Filium Dei. Similiter etiam quia si cum peccato originali concepta non fuisset, non indigeret per Christum redimi; et sic non esset Christus universalis hominum Redemptor: quod derogat dignitati Christi (Opus. III. Comp. Th. c. 224). »

Si verborum corticem inspicias, atque inde praeceps iudicium feras, Aquinatis sententiam esse doctrinae catholicae directe oppositam asseverabis. Sed enim licet verborum pugna appareat, rerum sententiarumque oppositio nulla prorsus in iis locutionibus inesse dicenda est. Et re quidem vera nulla rerum sententiarumque est oppositio, si vocabulo conceptionis alia inest secundum Aquinatem significatio, quam ea quae inest eidem in catholica definitione; si aliud est peccati originalis subiectum secundum Aquinatem ac illud quod ab eodem peccato in oraculo pontificio declaratur immune; si alia penitus est peccati originalis ratio secundum Aquinatem atque ea quae in dogmate esse perhibetur. Atqui citra omnis dubitationis aleam huiuscemodi conditiones sunt admittendae: idcirco nulla inest aut inesse potest illis locutionibus rerum sententiarumque oppositio, quamquam verborum discrepantia sit manifesta.

11. a) Primo quidem alia inest vocabulo *conceptionis* significatio in Aquinatis locutionibus ab ea quae inest vocabulo *conceptionis* in catholica definitione. Veteribus enim doctoribus nihil fuit antiquius quam principiorum seminalium unionem nuncupare conceptionem. Ita Halensis (III. P. q. IX. memb. II. ar. II. III.): « Conceptio dicit commixtionem, quae est in principiis seminalibus viri et mulieris, quae commixtio fit per naturam » (1). Etiam Anselmus: « Quod autem mox ab ipsa conceptione rationalem animam habeat, nullus humanus suscipit sensus (De Conc. Virg. c. 7). » Et Magister sententiarum: « In ipso conceptu ubi dicitur trans-

(1) Beyerlinck in suo Magno Theatro ait: « Conceptio, sive conceptus, est actus ipse concipiendi, quem graeci συλλῆψιν συλλαμβάνειν τὸ σπέρμα, id est, ab apprehendendo semen genitale ad efformandum fetum. »

mitti peccatum, propagatur caro, nec tamen infunditur anima secundum physicen, sed iam effigiatis corporibus (II. Dist. 32). » Hos sequitur Aquinas, quam ob rem affirmat esse Virginem in peccato originali *conceptam* ante animationem, seu ante quam ejus anima crearetur et in corpus infunderetur, ut manifestum erit ex multis testimoniis, quae in hoc opusculo sumus daturi (Cf. III. Dist. III. quaest. 1, art. 1, et Sum. III. 27, 2, et III. 33, 2 et 7, et Comp. Th. c. 224, etc.).

Porro sciendum est secundum Aquinatis scholasticorumque doctrinam in humana generatione (*praesupposito* viri mulierisque concursu) duos esse terminos constitutos, alterum qui nuncupatur *a quo*, estque conceptio seu principiorum seminalium in unum copulatio, alterum qui dicitur *ad quem*, et est animatio seu creatio simulque infusio rationalis animae in corpus, apta ratione suis membris perfectum. Et quamvis non eam inficias, ad conceptionis tempus aliquando ab Aquinate revocari totum illud tempus quo fetus inanimis suis membris perficitur: nihilominus sine cunctatione affirmo, nunquam ab eodem Doctore ipsam animationem seu animae rationalis *creationem et in corpus infusionem* nuncupari conceptionem. Sed enim mos inter scholasticos doctores appellandi ipsam animationem *simpliciter* conceptionem ita deinde invaluit, ut Pontifices Romani hanc eamdem conceptionis vocabulo significandi potestatem concesserint. Cum autem fetus nomine egregie etiam id usurpetur quod anima rationali caret, quapropter non solum homines, sed et bruta et plantae (Cic. 2, De Orat. c. 30, et passim apud Virg. Georg.), fetus habere dicuntur, cumque persona sit naturae humanae individua substantia, quae sine rationali anima esse nequit, apposite primam conceptionem, quae praecedit animationem, *fetus conceptionem*, alteram, quae animatione fit, *personae conceptionem* nuncupabis. Haec autem ad quaestionis expolitionem veterumque Doctorum interpretationem exhibendam dico: ceterum hisce temporibus dum vocabulo — conceptione — utimur, nefas omnino est ab ea significatione recedere quam Sedes Apostolica adhibuit adhibetque. Etenim non quod solum spectat ad sententias, sed etiam ad vocabulorum usum auctoritatem Ecclesiae sequendam esse omnino ducimus, posthabita, si qua eidem contraria sit, quorumcumque doctorum auctoritate, secundum effatum Aquinatis: « Ipsa doctrina catholicorum doctorum ab Ecclesia auctoritatem habet. Unde magis standum est auctoritati Ecclesiae, quam auctoritati vel Augustini, vel Hieronymi, vel cuiuscumque doctoris (II. II. 10, 12). »

Verum de iis hactenus; in comperto enim est apud Aquinatem conceptionem non esse *animationem*, sed tempore antecedere ipsam animationem; penes Romanos Pontifices (ut constat ex Bullis dog. Pii P. IX. et Alex. VII. cit. Sect. I.) esse *animationem ipsam*, scilicet *animae creationem* et in corpus *infusionem:* quocirca non eadem apud illos et Aquinatem est, ad illud nomen quod attinet, significatio (1).

12. b) Secundo, inquam, aliud est iuxta Aquinatis doctrinam subiectum originalis peccati, dum ait Virginem obnoxiam peccato originali fuisse in sua conceptione, aliud iuxta pontificium oraculum, dum eamdem fuisse in sua conceptione immunem decernit. Ut explorata sit atque omnimoda perspicuitate nitens Angelici Doctoris sententia, duo scholasticae placita sunt in mentem revocanda. Primum est, inter fetus conceptionem, quae est primus terminus *a quo* humanae generationis, et personae conceptionem, quae est ultimus terminus *ad quem*, aliquam temporis moram intercedere. Alterum est, quamquam certa scientia ratum minime sit quantum temporis interfluat, nihilominus animam rationalem non creari et in corpus infundi, nisi posteaquam perfecta sint potiora saltem corporis membra. Non mea interest haec philosophiae scholasticae placita in praesenti comprobare rationum momentis, atque etiam recentiorum in re medica peritorum auctoritate; tametsi perspicuum sit neminem affirmare posse *eodem prorsus instanti* quo fit fetus conceptio, seu prima seminalium principiorum copulatio, animam condi corporique informando infundi, atque ideo effici etiam personae conceptionem (1).

Hoc, secundum Aquinatis praeclarissimorumque doctorum sententiam, *solius* Christi Domini Nostri privilegium fuit; eo quod non efficiebatur embrio in Virginis utero virilis seminis efficacia, sed fiebat proles Spiritus Sancti *virtute* (III. 33, 2): « Dicendum est, quod ad hoc ut conceptio ipsi Filio Dei attribuatur, ut in symbolo confitemur dicentes: qui conceptus est de Spiritu Sancto: necesse est dicere ipsum corpus Christi, *dum conciperetur*, esse a Verbo Dei assumptum. Ostensum est autem supra (qu. 6, art. 1. 2), quod Verbum Dei assumpsit corpus mediante anima, et animam mediante spiritu, id est intellectu (2). Unde oportuit, *quod in primo instanti*

(1) Benedictus XIV. de Festis (c. XV.) ait: « Conceptio dupliciter accipi potest: vel enim est activa, in qua sancti B. Virginis parentes opere maritali invicem convenientes praestiterunt ea quae maxime spectabant ad ipsius corporis formationem, organizationem et dispositionem ad recipiendam animam rationalem a Deo infundendam; vel est passiva, cum rationalis anima cum corpore copulatur. Ipsa animae infusio et unio cum corpore debite organizato vulgo nominatur conceptio passiva, quae scilicet fit illo ipso instanti, quo rationalis anima corpori omnibus membris ac suis organis constanti unitur; ut cum aliis Theologis ait Frassen. Non hic de activa conceptione sermo est, sed de passiva; quae pura et immaculata fuisse dicitur. B. enim Virgo ab originali labe fuit immunis, et a communi omnium hominum contagione libera per gratiam sanctificantem, quam Deus illi indidit *in primo Conceptionis momento, cum anima corpori iam membris suis instructo unita fuit.* » Procul dubio, quae heic conceptio passiva nuncupatur, circa quam versatur catholicum dogma, ea est quae ab Aquinate dicitur *animatio*, atque est conceptio personae. Verum conceptio activa, quae *parentibus tribuitur*, est ne eadem ac unio seminalium principiorum, quam fetus conceptionem dicebamus? Fortasse non immerito distingui invicem possunt; illa enim videtur antecedens, haec autem consequens et quasi media inter activam, quae parentibus tribuitur, et passivam, quae in animae rationalis creatione et in corpus infusione consistit.

(1) Hinc patet recentiores, qui autumant paucis post diebus ab unione seminalium principiorum animam rationalem creari et in corpus infundi, egregie secernere fetus conceptionem ut terminum *a quo* generationis humanae, a conceptione personae ut termino *ad quem*. Consule recentiores in re medica peritissimos, ex. gr. *Frédault* — Physiologie Générale. — Traité d' Antropologie (Paris 1863). Livre III. c. I. 4, de la génération. — *Santi* — Saggio filosofico: Della forma, genesi, corso naturale e modi dei viventi. — *Liverani*: Sui principii del moderno ippocratismo.

(2) Ut horum verborum sinceram significationem accipias, haec considera: « Est duplex ordo: unus quidem temporis,

conceptionis corpus Christi esset *animatum anima rationali.* » Propterea in responsione ad 3 inquit: « In generatione aliorum hominum locum habet quod dicit Philosophus (scil. adesse temporis intercapedinem inter terminum *a quo* generationis et terminum *ad quem*) propter hoc quod *successive* corpus formatur et disponitur ad animam... Sed corpus Christi *propter infinitam virtutem agentis* (1) *fuit perfecte dispositum in istanti*: unde statim in *primo istanti* recepit formam perfectam, idest animam rationalem. »

13. Quibus positis unum quaero: affirmatne Aquinas absolute, animam rationalem Virginis esse creatam atque in corpus infusam sine sanctificationis gratia aut peccato originis obnoxiam? Nequaquam: sed profitetur *carnem* Virginis conceptam esse in originali peccato, aut etiam *corpus* B. Virginis conceptum in originali fuisse. Ergo peccati originalis subiectum, secundum Aquinatem, est *corpus* aut *caro* nondum animata rationalis anima: atque idcirco sententia Aquinatis non opponitur catholicae sententiae, qua definitur Virginis *animam* non fuisse peccato originali obnoxiam primo suae existentiae instanti.

14. At, inquies, non est silentio obvolvendum illud testimonium, in quo non caro aut corpus Virginis peccato obnoxium esse perhibetur, sed absolute dicitur: « Beata Virgo in peccato originali fuit concepta. »

Commode id obiicitur; ex huius enim testimonii dilucida interpretatione alia sane, quae imperitis nonnihil negotii facessere videntur, quavis difficultate carere videbuntur.

Et in primis obiicientem iure meritoque redarguo inquiens: qua veritatis specie Aquinatis verba obtrudis? Aquinas enim dum hisce vocabulis — conceptione — concepta — et similibus utitur, animationem nequaquam indicat (si de Christi conceptione non sit sermo); sed semper id exprimit quod animationem *tempore* praecedit. Ergo dum profitetur Virginem esse in originali culpa *conceptam*, perinde est ac si dicat, Virginem, *antequam eius anima crearetur corporique informando infunderetur*, in fetus inanimati conceptione origini peccato obnoxiam fuisse. Quae locutio pervulgata sane fuit apud veteres doctores, cum investigabant an Virgo fuerit peccato obnoxia in suis parentibus immediatis, an in Adamo, an ante animationem. Sed praestat obiecti testimonii interpretationem audire, quae habetur evidentissima apud ipsum Aquinatem, eodem articulo ex quo illud testimonium est depromptum.

Quid enim quaerit sanctus Doctor III. Dist. III. qu. 1, art. 1 quaestiuncula 1? Num B. Virgo in primo animationis instanti fuerit peccato originis subiecta? Absit! sed investigat num in prima seminis *conceptione* fuerit peccati expers, investigaturus in secunda quaestiuncula num saltem fuerit *ante animationem*, et in tertia, num *ante nativitatem* ex utero. Ergo rerum tractandarum ordo nos edocet, subiectum peccati originalis non esse, secundum Aquinatis allatum testimonium, *personam*, sed id quod principiorum seminalium unione concipitur et nondum est rationali anima praeditum.

Quid, quod ad solvendam primam alteramque quaestiunculam tale argumentum adhibet, quod nullum dubitandi locum dare potest? « Sicut dicit Dionysius, sanctitas est ab omni immunditia libera et perfecta et immaculata munditia: unde cum sanctificari sit sanctum fieri, oportet quod sanctificatio emundationem ab immunditia spirituali ponat, prouti nunc de sanctificatione loquimur. Emundatio autem a spirituali macula, scilicet culpa, sine gratia esse non potest, sicut et tenebra nonnisi per lucem fugatur: unde sanctificatio tantum ad eos pertinet, qui gratiae capaces sunt: et quia proprium subiectum gratiae est rationalis natura, ideo *ante* infusionem animae rationalis Beata Virgo sanctificari non potuit. » Continuo ostendit modum generationis, quo Virgo fuit ab immediatis parentibus genita, *per se* talem fuisse, ut transmitti culpa originalis debuisset, atque idcirco concludit: « Ideo Beata Virgo in peccato originali fuit *concepta.* » Ex qua Aquinatis solutione quatuor infero. Primum est, sermonem esse de Virgine prouti considerari potest in concepto semine *ante* animationem; secundum, ita a parentibus fuisse genitam, ut ad eam pervenire debuisset originis peccatum; tertium, peccatum originis secundum Aquinatis sententiam aliquo modo fuisse in conceptione fetus inanimati; quartum, non potuisse auferri hoc peccatum ab eodem inanimato conceptu, eo quod peccatum nonnisi gratia aufertur, cuius *incapax* est conceptus ante animationem. In comperto itaque est subiectum originalis peccati secundum enunciata testimonia non fuisse Virginis *personam*, sed conceptum anima rationali minime informatum; secundum autem catholicam fidei definitionem subiectum a peccato praeservatum et gratia sanctificante praeditum fuisse Virginis personam; et propterea hac de re nullam inter Aquinatis doctrinam et fidei dogma realem oppositionem posse excogitari.

15. c) Tertio denique aiebam rationem peccati originalis, cui in sui prima conceptione fuit secundum Aquinatem obnoxia Virgo Deipara, esse penitus ab ea diversam quae in catholica doctrina esse perhibetur. Illico atque aperte dicam, peccatum originis, cui fuit in fetus conceptione obnoxia Virgo *ante* animationem secundum Aquinatem, esse *instrumentaliter* quia veluti *in causa instrumentali* est accipiendum; peccatum originis, de quo pontificia definitio loquitur, et a quo in primo creationis suae instanti fuit praeservata Deipara,

alius autem naturae. Secundum autem ordinem temporis non dicitur in mysterio Incarnationis aliquid medium, quia totam humanam naturam *simul* sibi Verbum Dei univit. Ordo autem naturae inter aliqua potest attendi dupliciter: uno modo secundum gradum dignitatis; alio modo secundum rationem causalitatis. Sic ergo si attendamus gradum dignitatis anima media invenitur inter Deum et carnem: et secundum hoc potest dici quod Filius Dei univit sibi carnem mediante anima. Sed et secundum ordinem causalitatis ipsa anima est *aliqualiter* causa carnis uniendae Filio Dei. Non enim esset assumptibilis, nisi per ordinem quem habet ad animam rationalem, secundum quam habet quod sit caro humana » III. 6, 1. Hinc in seq. art. 3: « Non enim anima est assumptibilis secundum congruitatem, nisi per hoc quod est capax Dei, ad imaginem ejus existens, quod est secundum mentem, quae spiritus dicitur. » —

(1) Id etiam in multis miraculis luculenter apparet. Uno instanti quis e febri convalescit, aut visum recuperat propter efficaciam virtutis, quae *praeter rerum vires* operatur, cum secus adhibitis naturalibus agentibus idem effectus quidem obtineri potuisset, sed nonnisi post temporis longum intervallum.

sumendum esse *formaliter* et *in se*; atque idcirco ratio peccati originalis in catholica doctrina est *propria*, secundum Aquinatem est *impropria*, quemadmodum ratio hominis prouti homo consideratur in semine aut fetu inanimato est impropria, est autem propria prouti consideratur in hominis persona ad existentiam perducta.

Ut autem mentem Aquinatis omnino teneas, accipe quae protulit Quaest. de Malo (IV. de pecc. orig. art. 3), «Ad huius quaestionis intelligentiam duas distinctiones considerare oportet. Primo quidem quod aliquid dupliciter dicitur esse in aliquo: uno modo sicut *in proprio subiecto*, alio modo sicut *in causa*. Proprium autem subiectum alicuius accidentis coaequatur ipsi accidenti; puta si volumus considerare proprium subiectum felicitatis et virtutis, cum felicitas et virtus sit propria hominis, proprium subiectum utriusque erit id quod est proprium hominis, scilicet pars animae rationalis, ut Philosophus probat (I. Eth. 7). Causa autem est duplex, scilicet instrumentalis et principalis. In principali quidem causa est aliquid secundum similitudinem formae, vel eiusdem speciei, si sit causa univoca, vel secundum aliquam excellentiorem formam, si sit agens non univocum. In causa autem instrumentali est aliquis effectus secundum virtutem (i. e. instrumentaliter), quam recipit instrumentum a causa principali, in quantum movetur ab ea. Aliter enim est forma domus in lapidibus et lignis tamquam in proprio subiecto (i. e. formaliter); et aliter in anima artificis, tamquam in causa principali; et aliter in serra et securi tamquam in causa instrumentali. Manifestum est autem quod esse susceptivum peccati est proprium hominis. Unde oportet quod proprium subiectum peccati cuiuscumque sit id quod est proprium hominis, scilicet anima rationalis, secundum quam homo est homo; et sic peccatum originale est in anima rationali sicut in proprio subiecto (i. e. formaliter). Semen autem carnale sicut est instrumentalis causa traductionis humanae naturae in prolem, ita est instrumentalis causa traductionis peccati originalis; et ita peccatum originale est in carne, id est in carnali semine sicut in causa instrumentali (i. e. instrumentaliter). Secundo considerandum est, quod duplex est ordo, scilicet *naturae et temporis*. Ordine quidem naturae perfectum est prius imperfecto, et actus potentia; ordine vero generationis et temporis e converso imperfectum est prius perfecto, et potentia actu. Sic ergo in ordine naturae per prius est peccatum originale in anima, in qua est sicut in proprio subiecto, quam in carne in qua est sicut in causa instrumentali; *sed in carne est per prius ordine generationis et temporis.* » En tibi sincera Aquinatis doctrina. Tria originalis peccati subiecta sunt omnino et admittenda et distinguenda. Primum est causa principalis (Adam). Alterum est causa instrumentalis, in quo peccatum originis est *instrumentaliter*, quae causa est virile semen, et proinde conceptus fetus usque ad animationem. Tertium est proprium subiectum seu rationalis anima, in qua formaliter idem peccatum est. Cum autem inter fetus conceptionem et personae conceptionem sit, secundum Angelicum Doctorem, aliqua temporis intercapedo, pronum est inferre illud quod Aquinas profitetur, scilicet *prius* tempore esse peccatum originale improprie et instrumentaliter in semine ac fetu, quam proprie et formaliter in anima, si haec eidem peccato subiiciatur.

16. At quo iure consiliove fetum inanimatum aut virile semen subiectum esse, in quo *instrumentaliter* originale peccatum inest, affirmat? Audi Aquinatem (l. c. ad 1): « Anima rationalis non habet immunditiam peccati originalis, nec est (sc. immunditia) a se, nec a Deo, *sed ex unione ad carnem;* sic enim fit pars humanae naturae derivatae ab Adam, » quod perbelle etiam I. II. 83, art. 1 ad 4, ostendit.

17. At omnino, dices, a virili semine et fetu inanimato arcendum est originale peccatum. Etenim si in eisdem foret originale peccatum sicut in causa, magis in ipsis foret quam in rationali anima; quandoquidem pervetustum adagium fert, effectum potiore ratione in causa quam in semetipso esse. Ita ne? Audi quid huic obiectioni reponat Aquinas (ad 5): « Nobilius est aliquid in causa *principali* quam in effectu; non autem in causa *instrumentali:* sic autem est et humana natura per peccatum originale in carnali semine. Unde sicut humana natura non est verius in semine quam in corpore illo organizato, ita neque peccatum originale est verius in carne quam in anima. » Perpulcra comparatio!

18. Quid, quod haec originalis peccati praeexistentia in virili semine concepto seu in fetu inanimi pervulgata erat apud veteres, atque in hac doctrina tamquam in proprio fundamento sententiam catholicam de transmissione peccati originalis collocabant? Anselmum audiamus: « Videtur (cap. 7 de Conc. Virg.) itaque sequi, quod aut infans statim ab ipsa conceptione animam habet rationalem, sine qua voluntatem rationalem nequit habere; aut in eo non est originale peccatum *mox cum conceptus est.* Quod autem mox ab ipsa conceptione rationalem animam habeat, nullus humanus suscipit sensus. Sed si non statim infans ab ipsa conceptione habet peccatum, quid est, quod dicit Iob Deo: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es?* Et quomodo verum est quod dicit David: *In iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea?* Quaeram igitur si possum, quomodo, quamvis non statim ab ipsa conceptione sit in infantibus peccatum, immundo tamen semine in iniquitatibus et in peccatis concipi dicantur. Saepe utique divina Scriptura asserit aliquid esse, quod modo non est, idcirco quia tamen est futurum esse... Sicut in Adam omnes peccavimus quando ille peccavit: non quia tunc peccavimus ipsi, qui nondum eramus: sed quia de illo futuri eramus: et tunc facta est illa necessitas, ut cum essemus peccaremus: quoniam *per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi.* Simili modo de immundo semine in iniquitatibus et in peccatis concipi potest homo intelligi; non quod in semine sit immunditia peccati aut peccatum sive iniquitas; sed quia ab ipso semine et ipsa conceptione, ex qua incipit homo esse, accipit necessitatem, ut cum habebit animam rationalem, habeat peccati immunditiam, quae non est aliud quam peccatum et iniquitas. »

Perplacet etiam Petri Lombardi testimonium afferre, tum quia Aquinas doctrinam eius in suis commentariis expressit atque explanavit, tum quia

et ipse quod in rem nostram maxime confert mira perspicuitate pertractat. Definierat Sententiarum Magister (II. Dist. 31), in fetus prima conceptione transmitti peccatum originale, quod ut explanet ait: « Sed ad hoc opponitur hoc modo. In ipso conceptu ubi dicitur transmitti peccatum, propagatur caro, nec tamen infunditur anima secundum physicen, sed iam effigiatis corporibus: quod etiam Moyses in Exod. c. 21 aperte significat, ubi ait de percussura mulieris praegnantis. — Si quis, inquit, percusserit mulierem praegnantem et abortum fecerit, si adhuc informe fuerit puerperium, mulctabitur; si autem formatum fuerit, reddat *anima pro anima*. — Formatum vero intelligitur, propria anima animatum; et informe quod nondum habet animam. In ipso ergo conceptu cum caro propagatur, *nondum* infunditur anima. Quomodo ergo ibi peccatum transmittitur cum peccatum non possit esse, ubi anima non est? Ad quod dici potest, quia in illo conceptu dicitur, peccatum transmitti, non quia peccatum originale *ibi sit*, sed quia caro *ibi contrahit id*, *ex quo* peccatum fit in anima cum infunditur. »

Perinde est ac Anselmus et Petrus Lombardus dicant: In conceptione fetus peccatum nec est nec esse potest *proprie* et formaliter, eo quod in eadem conceptione anima rationalis esse nequit, atque ideo est in ea *improprie* seu instrumentaliter, in anima autem rationali *proprie* et formaliter est, cum eidem est obnoxia. Sed iam ad illationem inferendam veniamus. Itaque talis est originalis peccati ratio, quam admittit Aquinas esse in Virginis conceptione, qualis esse potest in semine concepto et *nondum* animato, hoc enim (ut ostendimus alibi n. 12) peccato originali subiicit. Sed enim in hoc ea ratio sita est ut peccatum originale non idem fetui *proprie* et formaliter insit, sed *improprie* seu *instrumentaliter;* non tamquam *in subiecto* proprio, sed tamquam *in causa instrumentali*. Quocirca Aquinas in Virginis conceptione affirmat esse peccatum *improprie* seu instrumentaliter, at nequaquam *proprie* et formaliter: ut in causa instrumentali, non autem ut in subiecto proprio. Etenim subiectum proprium originalis peccati est secundum Aquinatem rationalis anima, qua caret fetus in sui conceptione (1).

Verum quaenam est peccati originalis ratio secundum catholicam definitionem, qua praedicatur ab eodem immunis Deipara? Citra omnem dubitationem peccatum sumitur secundum rationem formalem, non autem secundum rationem instrumentalem, arcetur enim peccatum ab anima rationali Virginis *in primo suae creationis et infusionis instanti* (Sect. I. n. 2). Iamvero si peccatum in anima rationali extitisset, a quo secundum fidem immunis fuit, eidem non ut causae instrumentali, sed ut proprio subiecto; atque ideo non *improprie* seu instrumentaliter, sed *proprie* et formaliter adhaesisset. Ergo ratio peccati originis, ad quam respicit Aquinas, cum de Virgine sermonem instituit, penitus differt a ratione, quae in catholica definitione exhibetur.

19. Lectorem obsecro, ut in mentem primum argumentum revocet, cuius minor propositio membrorum, quibus constat, singulorum probatione erat nobis demonstranda. Nonne id praestitimus? Sane! et ita quidem, ni mea me fallit opinio, solide, ut dubitationi nullus locus amplius relinquatur. Ergo iure meritoque affirmamus in allatis Aquinatis testimoniis, quibus Deiparam in eius conceptione subiicit originali peccato, 1) vocabulo conceptionis aliam esse secundum Aquinatem significationem ab ea quae inest catholicae definitioni: 2) aliud esse secundum Aquinatem peccati originalis subiectum, quam illud quod ab eodem in pontificio oraculo declaratur immune: 3) diversam penitus esse peccati originalis rationem secundum Aquinatem ab ea quae in dogmate catholico esse perhibetur. Quam ob rem conclusio omni veritate evidentiaque praedita est: nullam interesse inter Aquinatem et catholicum dogma rerum sententiarumque oppositionem, licet verborum sit aperta pugna.

SECTIO IV.

Nulla realis Aquinatem inter et catholicam doctrinam oppositio existit quod attinet ad primam Deiparae sanctificationem.

20. Pluribus in locis affirmat Aquinas, Virginem in matris utero fuisse sanctificatam. Exemplo sit III. Dist. III. q. 1, art. 1, qu. 3: « Plus gratiae collatum est Beatae Virgini quam alicui Sanctorum, ut in litera ex verbis Augustini (de Nat. et Gr. c. 26) dicitur. Ergo Beata Virgo adhuc in utero matris Spiritu Sancto repleta fuit: ergo et sanctificata. » At inquiet adversarius: estne in utero sanctificata? profecto! Ergo fuit instans in quo sanctificationem nondum acceperat. Ergo instans fuit, in quo erat in Virginis anima gratiae sanctificantis privatio, atque ideo originale peccatum *proprie* et *formaliter* sumptum. Quocirca Aquinatis sententia, dicentis Virginem esse sanctificatam, directe opponitur catholicae doctrinae, quae duplex instans distingui non patitur, quasi in primo gratia caruerit, in altero autem ea Virginis *anima* potita sit. Propterea Romani Pontifices illis adversati sunt qui sanctificatam Virginem fuisse dixerunt, potius quam in sui creatione immaculatam ac sanctam.

21. Ita ne? Quis non videat huiuscemodi argumentationem plus speciei quam veritatis habere, ac logicae legibus omnino opponi? Ut id in comperto cuique sit, accuratam disquisitionem aggrediamur.

Et primo quidem nefas est inferre ex vocabulo *sanctificata* Virginem fuisse secundum Angelicum Doctorem revera peccato originali *proprie* et *formaliter* sumpto inquinatam (de quo sermo est in catholico dogmate), si vel ex vocabuli insita potestate, aut saltem ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur, non videatur huiusmodi interpretatio eidem vocabulo tribuenda. At enim neque ex vocabuli insita potestate, neque ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur est haec eidem interpretatio ascribenda. Verbi *sanctifico* rationem

(1) Lector, cui modo perspecta est duplex peccati originalis ratio, instrumentalis nempe et formalis, facile dignoscet quo sensu Aquinas (Sect. II.) affirmaverit B. Virginem esse immunem ab originali peccato. Scilicet non a peccato originali in concepto semine *improprie* seu *instrumentaliter* existente; huic enim B. Virginem subiecit, ne eamdem debito reali (Sect. V.) contrahendi peccatum originale formaliter sumptum liberaret, et minime redemptionis indigam faceret, sed ipsam a peccato originali *proprie* et *formaliter* sumpto immunem praedicavit.

detegemus. Quid significat *sanctum efficio*? Porro quod est *essentia* propria sanctum, *effici* sanctum omnino potest; quapropter sanctificatio *proprie* ei convenit, cui *praeter essentiam* sanctitas inest. Igitur quaelibet creata intelligentia atque anima rationalis, cum *essentialiter* sancta minime sit, sanctificari dicitur, etsi *primo creationis instanti* gratia sanctificante ornetur. Ergo ex vocabuli insita potestate sanctificatio non indicat extitisse *tempus*, quo id quod sanctificatum esse perhibetur fuerit peccato obnoxium.

Neque minus antecedens tempus indicat *assumptio* quam *sanctificatio*. Quis autem inficiatur Verbum *assumpsisse* humanam carnem? Attamen nullum fuit instans in quo Christi humanitas sibi relicta extiterit: eodem instanti quo coepit existere, fuit etiam assumpta.

Sed quid moror? Dicesne *sanctificationis vocabulum* omnino sua natura *connotare*, ut aiunt scholastici, peccatum antecedens, si Christum ipsum impollutum, sanctum, a peccatoribus segregatum, Dei Filium atque adeo Deum audieris loquentem: Quem Pater *sanctificavit* et misit in mundum (1)? » Vocabuli ergo virtute uti minime potes, ut Aquinatem privilegio Virginis infensum ostendas, quemadmodum illi extitere quos *sanctificationis* vocabulo *abutentes* Romana sedes iure meritoque redarguit.

22. Non ex usu quo ab Aquinate idem vocabulum est adhibitum? Profecto! Aquinatem ipsum suismet verbis disserentem audiamus. De Christi *sanctificatione* ita loquitur (III. 7, q. 2). « Ad gratiam operantem per se pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex impio, hoc *accidit* ei ex parte subiecti in quo peccatum invenitur. Anima Christi igitur *iustificata* est per gratiam operantem, in quantum per eam *facta* est iusta et sancta a principio suae conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non iusta. »

Verum etiam dum loquitur (III. 27, 3) de duplici Beatae Virginis sanctificatione (quam *purgationem* nuncupat), qua fuit sanctificata in utero matris et in Christi conceptione, hanc sibi difficultatem enodandam obiicit: « Praeterea Damascenus dicit L. III. orth. fid. c. 2, quod — in B. Virginem supervenit Spiritus Sanctus, *purgans* eam ante conceptionem Filii Dei — *quod non potest intelligi nisi de purgatione a fomite:* nam peccatum non fecit, ut Augustinus dicit in lib. de Natura et Gratia cap. 36, ante med. Ergo *per sanctificationem in utero* non fuit libere mundata a fomite. » Porro huic difficultati ita Sanctus Doctor occurrit: « Spiritus Sanctus in Beata Virgine duplicem purgationem fecit: unam quidem praeparatoriam ad Christi conceptionem, *quae non fuit ab aliqua impuritate culpae* vel fomitis, sed mentem eius magis in unum sustollens. Nam et angeli purgari dicuntur, — in quibus nulla impuritas invenitur, — ut Dionysius dicit 6 cap. Eccl. Hierar. Aliam vero purgationem operatus est in ea Spiritus Sanctus, mediante conceptione Christi, quae fuit opus Spiritus Sancti. Et secundum hoc potest dici quod purgavit eam totaliter a fomite. » Quaenam est secundum Aquinatem culpae *impuritas?* Dubio procul *ratio* formalis culpae, qua Virginis anima impura certe non fuit, etsi nondum a Spiritu Sancto gratia repleta. Ergo, si disserendi rationem qua utitur Aquinas rite perpendamus, affirmare haudquaquam possumus *τo sanctificatam* innuere instans temporis, in quo fuerit Virgo culpae originali *formaliter* sumptae subiecta.

23. Sed instabis. Esto: si Aquinas sanctificatam fuisse Deiparam solum affirmat, quid si profitetur fuisse sanctificatam *post* animationem? Aperta autem est hac de re Aquinatis sententia. Postquam enim probavit non fuisse sanctificatam ante animationem ait: « Unde relinquitur quod sanctificatio B. Virginis fuerit *post* animationem. » (III. 27, 2). Ergo Aquinas vocabulum — *sanctificatam* — adhibet ea significatione quam Romana Sedes proscripsit.

Huic difficultati triplex dari potest responsio. Primam nobis suppeditat cl. Card. Sfrondati (opusc. Innoc. Vind.), atque alii qui eius sententiam sequuntur, qui haec verba, « unde relinquitur quod sanctificatio B. Virginis fuerit post animationem » supposititia esse arbitrantur. Verum cum ab initio huius tractationis decreverimus omnia testimonia quae in vulgatis Aquinatis editionibus reperiuntur amplecti, hanc solutionem praetermissam volumus.

Alteram probabilem sane exhibet cl. Aquinatis explanator a Porrecta, qua tota corruit difficultas. Hanc suis verbis referre placet. Sic itaque obiectum testimonium explicat.

« Conclusio 3. Sanctificatio B. Virginis fuit « post animationem.

« Prob. Quia eius sanctificatio non fuit ante animationem: ut patet ex praemissis conclusionibus.

« Quamvis iuxta corticem literae probatio haec nihil valere, seu concludere videatur, tamen si ad intellectum eiusdem literae penetremus, contrarium esse dicendum constat.

« Cortex sane literae nihil probat, quum ex eo quod sanctificatio non fuit ante animationem non sequitur necessario quod sit post animationem. Nam medium, scilicet instans ipsius animationis, datur inter duo extrema haec, idest inter ly *ante* et ly *post*. In hoc ergo medio potuit esse talis sanctificatio, praesertim cum gratia, sive praesupponat peccatum expellendum sive non, infundatur in instanti (I. II. 113, 7): cuius tamen medii videtur oblitus D. Thomas, dum praedictam sequelam invalidam pro valida in gratia probandae huius conclusionis tertiae praesupponit in textu ly: *unde relinquitur quod sanctificatio B. Virginis fuerit post eius animationem.*

« Ad hoc respondetur quod probatio illa, seu consequentia, et probat et optime probat intentum. Nec obstant huic quod detur illud medium: quoniam inclusum est hoc medium in consequente, seu in conclusione, dicendo ly *post*. Nam ly *post* denotat hic duo, scilicet ordinem temporis (quod patet) et ordinem naturae (quod quasi latet). Sic enim posse dupliciter accipi ly *post* Philosophus in post praedicamentis (cap. de priori) docuit per hoc, quod ibi ostendit, eius correlationem scilicet *prius* dici duobus modis, videlicet prius natura et prius tempore. Utroque autem modo, ut dicebatur, sumitur hic, ac si dixisset textus sic: unde relinquitur quod sanctificatio B. Virginis fuerit post eius animationem natura

(1) Ioan. 10, 36.

vel tempore, idest posterioritate *vel* naturae *vel* temporis. Quid vero sit posterioritas naturae vel temporis patet ibid. per Philos. in eius correlativo scilicet *prius*, quoniam prioritas naturae est, quando aliquid intelligitur secundum naturam suam esse prius alio, etiam quod secundum tempus ambo essent simul; prioritas autem temporis est, quando aliquid non tantum secundum naturam suam intelligitur esse prius alio, sed et in rei veritate praecedit illud secundum tempus. Sic ergo a simili de posterioritate dicas.

« Exempli causa in proposito. Sanctificatio post animationem posterioritate naturae facta est, si in eodem instanti temporis quo animatum est illud corpus facta fuit. Tunc enim intelligeretur quidem, animam prius advenisse corpori (maxime cum neque anima sit antequam infundatur ei, neque persona B. Virginis sit antequam anima coniungatur corpori), postea vero ipsam fuisse sanctificatam; sed tamen utraque, scilicet infusio animae in corpus et sanctificatio, idest infusio gratiae in animam, fuisset simul tempore, imo in eodem instanti temporis. Item: sanctificatio post animationem posterioritate temporis facta est, si inter adventum animae in corpus ideoque constitutionem personae B. Virginis, et inter infusionem gratiae sanctificationis fuit aliquod tempus medium.

« Vides ergo, quod quocumque istorum modorum post animationem facta sit sanctificatio, tunc verificatur, quod Beata Virgo fuit sanctificata: quod tamen verificari non posset, si ante animationem sanctificari poneretur. Unde et conclusio prima dixit, quod sanctificatio Beatae Virginis non potest intelligi fuisse ante animationem. Tum enim nondum erat Beata Virgo, seu persona eius, licet esset embrio ille seu fetus, caro et corpus, ad cuius coniunctionem actualem cum anima rationali tum primo statim secuta est personalitas B. Virginis.

« Nota: pro firmandis praedictis de ly *post animationem*, adverte, quod S. Doctor se habere ibi talem mentem monstravit ex eo quod aperte declaravit in 3. sent. (III. 1. 1), se cognoscere, quod inter extrema haec, scilicet ante animationem et post animationem, datur medium, scilicet instans animationis. Per hoc enim manifestavit se scire, praedictam consequentiam sic tantum literaliter iacentem (ut praefertur) non esse validam, et per consequens probationem conclusionis tertiae nihil concludere; ideoque conclusionem ipsam, pro quanto ex illa probatione pendet, reddi infirmam. Quae tamen omnia cum valida et firma hoc in loco esse voluerit, necessarium omnino est dicere, quod ipsum Doctorem sanctum et intendisse et ab aliis intelligi voluisse, praemissum sensum circa ly *post*: sic quod accipitur hic utroque modo, idest et ut dicit posterioritatem temporis, et ut dicit posterioritatem solum naturae, ut supra declaratum est. »

Quam ob rem ex obiecti testimonii contextu patet nullo iure nos posse ita coarctari significationem *post*, ut designatam esse dicamus *posterioritatem temporis*. Ergo difficultas tota quanta est corruit. Non enim ex hoc testimonio constat Aquinatem ita adhibuisse vocabulum sanctificationis, quod attinet ad Dei Matrem, ut indicet eiusdem sanctificationem praesupposuisse originale peccatum formaliter sumptum, quod a Sede Apostolica iure merito fuit proscriptum. Sed ad tertiam propositae difficultatis solutionem venio.

Itaque dico: si logica inferendi vis attendatur, illud *post* quod sequitur demonstrationem ab Aquinate relatam, qua ostendebat Deiparam non fuisse sanctificatam ante animationem, profecto significationem praesefert indeterminatam *vel* secundum posterioritatem naturae, *vel* secundum posterioritatem temporis. Hac in re cl. explanatori assentior. Verum si praeterea ex Aquinate sciscitari velimus, quanam significatione idem *post* usurpet, abstractione facta ab eadem inferendi logica vi, dubio procul affirmaret, ea significatione se illud *post* usurpare quae unam designat naturae posterioritatem. Quandoquidem et explicite et implicite (Sect. II.) docuit Deiparam a peccato originali formaliter sumpto fuisse immunem. Si secus dicamus, Aquinatem in turpem contradictionem lapsum fuisse sine ullo prorsus iure asseverabimus.

SECTIO V.

Praeter ius ea Aquinati de Virginis redemptione adscribitur doctrina quae cum sententia catholica minime componi potest.

24. Illud etiam nobis pertractandum est quod ad B. Virginis Mariae redemptionem attinet. Qua in re Aquinatis sententiam catholicae doctrinae oppositam esse demonstrari nequaquam posse arbitror. Secundum catholicam doctrinam Virgo redempta dici debet, atque adeo praestantiori redemptione, utpote ab incurrenda culpa, cuius anima in primo creationis instanti fuit praeservata. Verum affirmat ne Aquinas Beatam Virginem minime esse redemptam ? Huiusmodi opinio nullius in mentem obrepere potuit; centies enim Angelicus Doctor Virginem redemptam esse a Christo profitetur. Potius plurimos invenio dicentes Aquinatem originali peccato subiecisse Virginem, eo quod fuit redempta. Ita ne? Ergo Aquinatis argumentatio ad hoc enthymema revocaretur: Beata Virgo fuit a Christo redempta: ergo eius anima in primo creationis instanti ab originali culpa praeservari haud potuit. Cum autem haec illatio omnino falsa sit, dicendus est legum quae logicam inferendi vim definiunt fuisse Aquinas immemor. Non ita, inquies, sed illam redemptionem qua quis a debito incurrendi culpam eximitur, quamquam praestantiorem, omnino videtur ignorasse. Tanta ne inscitia in Doctore Angelico esse potuit ?

25. Non facile id sibi persuaserit qui haec apud Aquinatem legerit. « Hoc est erroneum dicere, quod aliquis sine peccato originali concipiatur (sc. in fetus inanimati conceptione non subiiciatur originali peccato instrumentaliter sumpto) praeter Christum; quia ille qui sine peccato originali conciperetur, non indigeret redemptione, quae facta est per Christum; et sic Christus non esset omnium hominum Redemptor. Nec potest dici, quod non hac redemptione indiguerunt, quia praestitum fuit eis ut sine peccato conciperentur; quia illa gratia facta est parentibus, ut in eis vitium naturae sanaretur, quo manente sine originali peccato generare non possent, vel ipsi naturae quae

sanata est. Oportet autem ponere quod quilibet *personaliter* redemptione Christi indigeat, non solum ratione naturae. Liberari autem a malo vel a debito absolvi non potest nisi qui debitum incurrit, vel in malum deiectus fuit: et ita non possent omnes fructum dominicae redemptionis in seipsis percipere, nisi omnes debitores nascerentur, et malo subiecti; unde dimissio debitorum et liberatio a malo non potest intelligi, quod aliquis sine debito, vel immunis a malo nascatur (IV. Dist. 43. 1, art. 3, ad 3). « Quamquam huius testimonii vim sis facile percepturus, post ea quae de transmissione originalis peccati subdam; tamen ad propositum pertinet hic animadvertere a) difficultatem, cui allata responsione satisfacit Aquinas, eo spectare ut esse dicatur homo non solum liber futurus a peccato originali, sed etiam a debito idem peccatum contrahendi: b) secundum loquendi rationem, qua utitur Aquinas, duplicem esse secernendam nativitatem, aliam in utero, quae proprie est conceptio personae aut animalis, aliam ex utero, de quibus egit in praecedenti distinctione (et non raro alibi); neque fas esse ita nos interpretari Aquinatem, ut dicamus eum subiecisse omnes homines post nativitatem ex utero vel peccato originali vel debito hoc contrahendi, sed potius omnes homines subiecisse vel peccato vel debito in prima nativitate quae in utero fit. Aiebam illud primum nos dicere non posse, quia nemo, secundum Aquinatem, nascitur ex utero cum solo debito contrahendi peccatum originale, plures autem secundum sanctum Doctorem ex utero sine originali peccato nati sunt. Ceterum satis clare ex hoc testimonio patet Angelicum Doctorem non ignorasse eam redemptionem, quae a debito contrahendi originale peccatum fieri posse concipitur.

At enim non modo, ut ex allato testimonio constat, nota erat Aquinati huiuscemodi redemptio a debito incurrendi culpam, sed dubio procul ipsam etiam arbitrabatur praestantiorem esse ea qua quis a patrata culpa solvitur. Nonne enim is est Aquinas, qui talia profert (I. quaest. 20, 4)? « Sive sint innocentes sive poenitentes, illi sunt meliores et magis dilecti qui plus habent de gratia: ceteris tamen paribus innocentia *dignior* est et *magis dilecta.* » Ergo *dignior* magisque *a Deo dilecta* Virgo extitisset, si ea redemptione fuisset redempta quae a peccato incurrendo immunem praeservat.

Etiam Card. Caietanus arbitratur Aquinatem cognovisse redemptionem ex debito. In tractatu enim de Conc. B. Virg. c. III. ait: « Dicitur captivus non solum qui totaliter in captivitatem est redactus, sed qui coepit in sua aliqua parte duci in captivitatem, et obnoxius est captivitati. Et similiter dicitur mors peccati non solum ipsa actualis mors, sed debitum et initium in propria persona habendi illam. Et similiter dicitur a peccato originali mundatus non solum qui contracta actuali macula mundatus est, sed qui a macula quidem in debito et initio in propria persona fundato mundatus est. Nec potest quisquam dicere de mea haec phantasia me proferre; sed videatur D. Thomas in I. II. quaest. 81, art. 3 sustinens, quod per mortem sufficit intelligere debitum seu reatum in propria persona mortis, quamvis nunquam actualiter quis moreretur. » Et haec profert Card. Caietanus ubi ostendit Deiparam redemptionis fuisse omnino indigam etiam in eorum sententia, qui profitebantur uni debito contrahendi originale peccatum extitisse obnoxiam.

Accedit et cl. a Porrecta in explan. III. 6 Sum. quaest. 27, art. 2: « Scire oportet, quod illud de fide creditum, scilicet quod omnium hominum Christus est Salvator a peccatis eorum, intelligitur duobus modis. Et quicumque istorum modorum de aliquo homine verificatur, salvatur fides illa. Primus itaque modus est; quod alicuius iam sub peccato actualiter existentis sit Salvator, id est de facto extrahens eum ex illo peccato. Secundus autem est, quod alicuius in periculo cadendi in peccatum existentis sit Salvator, id est de facto retinens eum ne cadat in peccatum illud. Hos duos modos salvandi homines novit D. Thomas Ecclesiae Sanctae Doctor eximius, ut ipse post D. Augustinum in I. II. quaest. 106, art. 2 manifestat... Per necessariam ergo sequelam patet B. Thomam novisse hoc, scilicet quod Beata Virgo, etiamsi nunquam actualiter incurrisset maculam originalis culpae, indiguisset redimi per Christum a peccato, et consequenter non tolleretur propter hoc a Christo suum privilegium, scilicet quod sit Salvator omnium hominum. Salvasset enim etiam tunc Matrem suam a culpa originali, in quam utique de facto cecidisset, si ipse eam a casu tali non praeservasset. »

26. Hisce positis iusto, quo iure illa enthymematis illatio Aquinati adscribitur? Num vel semel affirmat absolute (nempe semotis omnibus orationis temperamentis, quae sententiam coarctare solent) Virginem, in primo instanti quo anima eius fuit e nihilo educta et in corpus infusa, subiacuisse culpae originali? Nequaquam. Sed eius affirmatio his terminis continetur: « Quocumque modo ante animationem Beata Virgo sanctificata fuisset, *nunquam* incurrisset maculam originalis culpae, et ita non indiguisset redemptione (III. 27, 2). » Itaque secundum Aquinatem, ut Virgo dicatur sitque redempta, dici non potest ab originis peccato immunis « quocumque modo ante animationem, » sed *ante* animationem eidem subiacuisse est dicenda. Quam ob causam? Si penitus Aquinatis mentem rimari velimus, dicendum videtur esse: quia secus debito reali contrahendi originalem culpam in primo creationis instanti Virginis anima non subiacuisset.

Et re quidem vera debitum *reale* quo obstringebatur Virgo ad peccatum originis formaliter sumptum contrahendum in prima animae creatione, ni fallor, secundum Aquinatem in hoc erat situm, quod peccatum originis erat in semine et in fetu inanimi ex quo effectum fuit Virginis corpus, contentum tamquam in causa instrumentali. Quapropter, nisi Deus praetergrediens consuetum generationis ordinem singulari privilegio creasset animam Virginis immaculatam et sanctam, eo ipso quod copulata fuisset fetui, qui ad originis culpam formaliter sumptam *praeseferebat ordinem,* huic culpae Virginis anima in prima sua existentia fuisset obnoxia. In fetu autem inanimi instrumentaliter peccatum originis erat contentum, non propter additionis alicuius pravae *entitatis,* aut propter gratiae sanctificantis privationem, sed vi ipsius generationis ex immediatis parentibus atque ex Adamo.

Ad haec probe intelligenda expedit in medium afferre Aquinatis doctrinam de originalis peccati *transmissione*, quam perperam plures interpretantur. « Omnes homines, ait Aquinas (I. II. 81, 1), qui nascuntur ex Adam, possunt considerari ut unus homo, in quantum conveniunt in natura quam a primo parente accipiunt; secundum quod in civilibus omnes homines, qui sunt unius communitatis, reputantur quasi unum corpus, et tota communitas quasi unus homo; sicut etiam Porphyrius dicit cap. de specie circ. med., quod *participatione speciei plures homines sunt unus homo*. Sic igitur multi homines ex Adam derivati sunt tamquam multa membra unius corporis. Actus autem unius membri corporalis, puta manus, non est voluntarius voluntate ipsius manus, sed voluntate animae, quae primo movet membrum. Unde homicidium quod manus committit, non imputaretur manui ad peccatum, si consideraretur manus secundum se, ut divisa a corpore; sed imputatur ei, in quantum est aliquid hominis quod movetur a primo principio motivo hominis. Sic igitur inordinatio, quae est in isto homine ex Adam generato, non est voluntaria voluntate ipsius, sed voluntate primi parentis qui movet motione generationis omnes qui ex eius origine derivantur, sicut voluntas animae movet omnia membra ad actum. Unde peccatum quod sic a primo parente in posteros derivatur, dicitur *originale*, sicut peccatum quod ab anima derivatur ad membra corporis, dicitur *actuale;* et sicut peccatum actuale, quod per membrum aliquod committitur, non est peccatum illius membri, nisi in quantum illud membrum est aliquid ipsius hominis, propter quod vocatur *peccatum humanum*: ita peccatum originale non est peccatum huius personae, nisi in quantum haec persona recipit naturam a primo parente; unde et vocatur *peccatum naturae*, secundum illud Ephes. 2, 3: *Eramus natura filii irae*... Etsi anima non traducatur, quia virtus seminis non potest causare animam rationalem, movet tamen ad ipsam *dispositive*. Unde per virtutem seminis traducitur humana natura a parente in prolem, et simul cum natura naturae infectio. Ex hoc enim fit iste, qui nascitur, consors culpae primi parentis, quod naturam ab eo sortitur per quamdam generativam motionem. » Et etiam (de Malo IV. 6): « Peccatum originale primo considerandum est in Adam ut in quodam principio, a quo derivatur ad omnes qui ab eo moventur. Sicut autem moventur partes unius hominis per imperium voluntatis, ita movetur filius a patre per vim generativam: unde Philosophus dicit in II. Phys., quod pater est causa filii ut movens; et in libro de Generat. animal. dicitur, quod in semine est quaedam motio ab anima patris, quae movet materiam ad formam concepti. Sic ergo huiusmodi motio, quae est per originem a primo parente, derivatur in omnes qui seminaliter ab eo procedunt; unde omnes qui seminaliter ab eo procedunt, contrahunt ab eo originale peccatum. » Ex hac Aquinatis doctrina de peccati originalis transmissione inferre possumus huiuscemodi argumentationem. Non potest abesse a naturali generatione, quae maris feminaeque congressu accidit, motio ab anima patris progrediens, cuius motionis virtute embrio organismum suscipit: atqui originale peccatum, prouti *instrumentaliter* consideratur in semine, in huiuscemodi motione continetur ab immediato parente atque Adamo protoparente derivata: quocirca originale peccatum virtualiter sumptum a semine atque ideo a fetu inanimi in ea generatione quae fit ordine naturae servato abesse nequit. Adest huiusmodi motio ab Adamo iam primitus digressa? Ergo etiam semen ac fetus inanimis, qui hanc habet motionem, praesefert ordinem ad personam humanam peccato originali *formaliter* sumpto subiectam: et propterea debitum reale contrahendi originale peccatum in generatione humana ex peccato originali in semine et in fetu inanimi instrumentaliter existente oritur. Quamobrem est ne redempta Virgo? Dubio procul. Ergo aut fuit obnoxia peccato originali formaliter sumpto, dum primo eius anima creata est et corpori copulata, aut saltem reali debito illud contrahendi fuit obnoxia. Primum dici omnino de Virgine non potest (Sect. 2), cum sit Mater Dei, in qua nihil inquinatum unquam fuisse excogitari potest. Ergo alterum dicendum est; atque idcirco originale peccatum in eius fetu inanimi instrumentaliter contentum fuisse affirmandum est.

Ut autem, hisce rite discussis *ad Aquinatis mentem*, eo revocetur oratio a quo discessit, iterum quaero: Quo iure quis asserere potest Aquinatis doctrinam, quod ad Virginis redemptionem attinet, esse oppositam doctrinae quae oraculo Romanae Sedis est definita? Affirmat Romana Sedes Virginem esse redemptam? affirmat etiam Aquinas. Affirmat Romana Sedes Virginem esse ab originali peccato, singulari privilegio ac meritorum Christi intuitu, praeservatam primo instanti *quo anima eius creata fuit et in corpus infusa?* id minime inficiatur Aquinas, dum profitetur non fuisse praeservatam in conceptione fetus *ante animationem* ab originali peccato in eodem fetu *instrumentaliter* contento, atque idcirco a debito reali contrahendi peccatum originale, formaliter sumptum, non fuisse immunem, eo quod secus Christi redemptione non indiguisset.

SECTIO VI.

Articulus II. Qu. 27, III. p. Sum. declaratur.

27. Plurimos sane reperi, qui ex art. cit. doctrina inferre contendunt Aquinatem Deiparae Immaculatae privilegio adversam professum esse sententiam. Verum, ni mea me fallit opinio, id ex eo accidit, quod ad significationem vocabulorum — *conceptionis* et *animationis* — non adverterint, distinctionem inter peccatum originale instrumentaliter sumptum et proprie ac formaliter acceptum non probe tenuerint, nec, prouti par erat, huius articuli scopum ad quem tota eiusdem articuli doctrina referenda est bene perpenderint. Quamobrem arbitror omnes difficultates facili negotio me esse soluturum, si Aquinatis articulo eam subiiciam declarationem qua et vocabula secundum Aquinatis mentem usurpentur, et sententiae secundum eiusdem S. Doctoris doctrinam hactenus enodatam explicentur, et singula ad articuli scopum certo ordine perspicue disponantur.

S. THOMAE TEXTUS.

Utrum B. Virgo fuerit sanctificata ante animationem.

Ad secundum sic proceditur. 1. Videtur quod Beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem, quia, ut dictum est art. praec., plus gratiae est collatum Virgini Matri Dei quam alicui sanctorum. Sed quibusdam videtur esse concessum quod sanctificarentur *ante* animationem, quia, ut dicitur Ierem. 1, 5: « Priusquam te formarem in utero novi te: » *non autem infunditur anima ante corporis formationem*. Similiter etiam de Ioanne Baptista dicit Ambrosius super Luc. cap. 1, sup. illud: « Et Spiritu Sancto replebitur: » quod nondum inerat ei spiritus vitae, et iam inerat ei spiritus gratiae. Ergo multo magis B. Virgo *ante* animationem sanctificari potuit.

2. Praeterea conveniens fuit, sicut Anselmus dicit in lib. de Conceptu virginali cap. 18, parum a princ.: « Ut illa Virgo ea puritate niteret, qua maior sub Deo nequit intelligi. » Unde et Cant. 4, 7 dicitur: « Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. » Sed maior puritas fuisset B. Virginis, si nunquam anima eius fuisset inquinata contagio originalis peccati. Ergo hoc ei praestitum fuit, ut *antequam* animaretur *caro* eius sanctificaretur.

3. Praeterea, sicut dictum est art. praec. non celebratur festum nisi de aliquo sancto. Sed quidam celebrant festum Conceptionis B. Virginis. Ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta; et ita quod *ante* animationem fuerit sanctificata.

4. Praeterea, Apostolus dicit Rom. 2, 16: Si radix sancta, et rami. Radix autem filiorum sunt parentes eorum. Potuit ergo B. Virgo sanctificari etiam in suis parentibus, *ante* animationem.

Sed contra est quod ea quae fuerunt in veteri Testamento, sunt figura novi, secundum illud 1 ad Cor. 10, 12: « Omnia in figura contingebant illis. » Sed per sanctificationem tabernaculi, de quo dicitur in Psal. 45, 5: « Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus » videtur significari sanctificatio Matris Dei, quae tabernaculum Dei dicitur, secundum illud Ps. 18, 6: « In sole posuit tabernaculum suum. » De tabernaculo autem dicitur Exod. ult. 31: « Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini imple-

DECLARATIO.

Utrum B. Virgo fuerit sancta et a peccato originali munda antequam eius anima esset creata et in corpus infusa.

Videtur ita fuisse, quia 1. Deus aliquibus sanctis hoc privilegium concessit, ut essent sancti et peccato originali mundi, antequam eorum animae essent creatae et in corpus infusae. Atqui Virgini Deiparae non est denegandum ullum privilegium, quod aliis a Deo est concessum. Ergo non est Virgini Deiparae denegandum, quod fuerit sancta atque a peccato originali munda, antequam eius anima esset creata et in corpus infusa.

2. Immunitas ab originali peccato etiam *instrumentaliter* sumpto, antequam Virginis anima crearetur et in corpus infunderetur, redundat in eiusdem Virginis puritatem. Atqui quidquid in Virginis puritatem redundat, hoc est Virgini concedendum. Ergo immunitas ab originali peccato, etiam *instrumentaliter* sumpto, antequam Virginis anima crearetur et in corpus infunderetur, est eidem concedenda.

3. Non celebratur festum nisi de sancto. Atqui celebratur festum de Virginis conceptione. Ergo Virginis conceptio est sancta. Atqui conceptio est primus generationis terminus, fitque prius tempore quam anima creetur et in corpus infundatur. Ergo celebratur festum de Virgine, cuius anima nondum est creata et in corpus infusa; et propterea Virgo fuit ab originis peccato munda, antequam eius anima crearetur et in corpus infunderetur.

4. E parentibus sanctis non transmittitur peccatum originale in fetum inanimatum. Atqui Virginis parentes sanctitate praediti fuere. Ergo etiam ab eisdem potuit non transmitti peccatum originale in fetum inanimatum. Ergo potuit fetus carere originali peccato, antequam Virginis anima crearetur et in corpus infunderetur.

Sed contra, simili ratione loquendum est de Salomonis templo, ac de Virgine. Atqui Salomonis templum nequivit sanctitate ornari, *antequam* esset. Ergo Virgo Deipara nequivit sanctitate ornari, atque ideo a peccato originali immunis esse, *antequam* corpus fuisset perfectum et anima crearetur et in idem corpus infunderetur (1).

(1) Haec *tantummodo* est conclusio secundum articuli scopum inferenda. Num inde fluit etiam illatio: ergo Virginis anima fuit sanctitate praedita, et ideo originis culpa libera *post* animationem? De hac illatione infra erit agendum. Scite autem Salmeron T. XIII. Lib. II in Ep. B. Pauli ad Romanos Disp. L. ait: « Illud vere quod ex mystico sensu a libro Exodi afferunt, quod operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit illud *postquam* omnia perfecta sunt, ut prius fuerit Virgo, quam nube Spiritus Sancti sanctificantis operta, parum solidum videtur. Quia... nihil prohibet prius esse quam sanctificatum esse, *sed prius natura, non tempore.* »

vit illud. » Ergo etiam B. Virgo non fuit sanctificata, nisi postquam cuncta eius perfecta sunt, scilicet et corpus et anima.

Respondeo dicendum quod sanctificatio B. Virginis non potest intelligi *ante* eius animationem duplici ratione: primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio a peccato originali; sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dionysius dicit in 12 cap. de divinis Nom. parum a princ. Culpa autem non potest emundari nisi per gratiam, cuius subiectum est sola creatura rationalis. Et ideo ante infusionem animae rationalis B. Virgo sanctificata non fuit. Secundo, quia cum sola creatura rationalis sit susceptiva culpae, ante infusionem animae rationalis proles concepta non est culpae obnoxia. Et sic quocumque modo ante animationem Beata Virgo sanctificata fuisset, nunquam incurrisset maculam originalis culpae, et ita non indiguisset redemptione et salute, quae est per Christum, de quo dicitur Matth. 1, 21: « Ipse salvum faciet populum suum a peccatis eorum. » Hoc autem inconveniens est, quod Christus non sit Salvator omnium hominum, ut dicitur 1 ad Timoth. 4. Unde relinquitur quod sanctificatio B. Virginis fuerit post eius animationem.

Respondeo dicendum Virginem Deiparam non fuisse sanctam et a peccato originali mundam, antequam eius anima crearetur et in corpus infunderetur.

Et re quidem vera, sanctitas, de qua hic est sermo, est a peccato originali munditia. Porro peccatum originale potest ac debet considerari duplici ratione (n. 15): 1. *formaliter* seu in subiecto *proprio*, quod est anima rationalis; 2. *instrumentaliter*, nempe ut in causa instrumentali, quod est semen conceptum aut inanimis fetus. Quibus definitis, inquam:

a) Non potuit Virgo, antequam eius anima crearetur et in corpus infunderetur, dici formaliter sancta et detersa a peccato originali *proprie* et *formaliter* sumpto; quia sanctitatis formaliter sumptae nequit esse subiectum conceptum semen aut fetus inanimis, et quia huic nunquam inesse potuit originale peccatum *proprie* et *formaliter* sumptum.

b) Nec etiam potuit Virgo, antequam eius anima crearetur et in corpus infunderetur, dici sancta et munda a peccato originali *instrumentaliter* sumpto; idque propter duas rationes.

Prima ratio haec est. Sola gratia est expultrix peccati (n. 14), ut lux tenebrarum. Ergo ad arcendum peccatum originale a fetu inanimi, in quo *instrumentaliter* continebatur (n. 15), gratia opus fuisset. At enim dicere nequimus semen in conceptione fetus aut ipsum fetum inanimem gratia informari, « cuius subiectum est sola creatura rationalis. »

Ad primum ergo dicendum quod Dominus dicit, ante formationem in utero se Ieremiam novisse, notitia scilicet praedestinationis; sed

Secunda ratio haec est. Si, ante creationem animae, sancta et ab originis culpa munda extitisset Virgo in semine concepto aut in inanimi fetu, qui personae existentiam *praecessit*, in eodem semine aut fetu locum non habuisset peccatum originis *instrumentaliter* sumptum, atque ideo nec reale debitum (n. 25) contrahendi originale peccatum *proprie* et formaliter sumptum in primo instanti quo anima eius fuit creata et in corpus infusa. At enim, remoto debito reali, nulla ab originali peccato redemptio re quidem vera adfuisset. Ergo nequaquam est dicenda fuisse Virgo sancta et ab originali peccato munda, antequam eius anima crearetur et in corpus infunderetur.

Cum autem Virgo Deipara non fuerit sancta, ante creationem animae: dicenda est sancta fuisse in primo creationis instanti (Sect. II.). Porro cum soleat theologice distingui prioritas temporis a naturae prioritate, si de prima sit sermo, nequit affirmari Virginem fuisse sanctificatam *post* animationem, seu postquam eius anima fuerit creata et in corpus infusa. At enim, cum gratia praesupponat naturam tamquam proprium subiectum, cumque anima creetur ut corporis forma (« actus proprius fit in potentia propria. Cum ergo anima sit proprius actus corporis, anima producta est in corpore, » I. 90, 4), consequitur, naturae prioritate solummodo inspecta, posse Virginem post animationem appellari sanctam (Sect. quarta).

Ad 1. nego maiorem, concedo minorem, et idcirco consequens nego. Nemini enim concessa est gratia sanctificans, antequam eius anima

sanctificasse dicit eum non ante formationem, sed antequam exiret de ventre. Quod autem Ambrosius dicit, quod Ioanni Baptistae nondum inerat spiritus vitae, cum iam haberet spiritum gratiae, non est intelligendum secundum quod spiritus vitae dicitur anima vivificans, sed secundum quod spiritus vitae dicitur äer exterius respiratus. Vel potest dici quod nondum inerat ei spiritus vitae, idest anima, quantum ad manifestas et completas operationes ipsius.

Ad secundum dicendum quod si nunquam anima Virginis fuisset contagio originalis peccati inquinata, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est universalis omnium Salvator. Et ideo sub Christo, qui salvari non indiguit, tamquam universalis salvator, maxima fuit B. Virginis puritas. Nam Christus nullo modo contraxit originale peccatum, sed in ipsa sui conceptione fuit sanctus, secundum illud Luc. 1, 35: « Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. » Sed B. Virgo contraxit quidem originale peccatum, sed ab eo fuit mundata, antequam ex utero nasceretur. Et hoc signatur Iob 3, 9, ubi de nocte originalis peccati dicitur: « Expectet lucem (id est Christum), et non videat, *quia* nihil inquinatum incurrit in illam » ut dicitur Sap. 7, 25, « nec ortum surgentis aurorae, » id est B. Virginis, quae in suo ortu a peccato originali fuit immunis.

crearetur et in corpus infunderetur.

Ad 2. distinguo maiorem. Redundat extrinsecus, concedo: intrinsecus, nego. Et re quidem vera, ex peccato originali *instrumentaliter* contento in fetu inanimi nulla veri nominis labes in Virginis animam redundavit, si dicamus (prouti sumus professi in Sect. II.) eamdem fuisse sanctam et mundam creatam et in corpus infusam. Distinguo etiam minorem. Quidquid in Virginis puritatem intrinsecus redundat, concedo minorem: quidquid in eiusdem puritatem extrinsecus redundat, nego minorem. Etenim si nullo modo fuisset Virgo peccato originali subiecta, scilicet nec prouti consideratur propria personalitate gaudens, nec prouti considerari potest in parentibus aut in fetu inanimato (n. 15), non indiguisset redemptione, quod derogat dignitati Christi. Et ideo sub Christo qui salvari non indiguit *maxima* fuit Beatae Virginis puritas. Quam ob rem Christus nullo modo fuit subiectus originali peccato, nec *proprie* et *formaliter*, nec *instrumentaliter* sumpto, Virgo autem fuit obnoxia peccato originali *instrumentaliter* sumpto in parentibus et in fetu anima rationali nondum informato, non autem fuit peccato originali *proprie* et *formaliter* sumpto obnoxia prouti consideratur propria personalitate gaudens (Sect. II.); *et eius caro fuit sancta accessu animae rationalis*, quae fuit in sanctitate creata et in corpus infusa. Nam « in partibus hominis (III. Dist. III. l. 1, q. 2) est talis ordo, quod anima est Deo propinquior quam corpus. Sed virtus alicuius agentis prius pervenit ad ea quae sunt sibi propinquiora et per ea ad magis distantia. Ergo gratia a Deo venit ad corpus per animam. Ergo *antequam* animaretur, sanctificari non potuit, » quamvis potuerit atque adeo sanctificata fuerit in primo animationis instanti.

Ad tertium dicendum quod licet Romana Ecclesia conceptionem B. Virginis non celebret, tolerat tamen consuetudinem aliquarum Ecclesiarum (1) illud festum celebrantium. Unde talis celebritas non est totaliter reprobanda. Nec tamen per hoc quod festum conceptionis celebratur, datur intelligi quod Virgo in sua conceptione fuerit sancta; sed quia quo tempore sanctificata fuerit ignoratur, celebratur festum sanctificationis eius potius quam conceptionis in die conceptionis ipsius.

(1) Apposite Chrystophorus de Vega S. I. « Celebritatem illam de *prima* conceptione inanimata B. Virginis, quae ab Ecclesia tolerabatur tempore D. Thomae, solum ab ipso reprehensam et a D. Bernardo, non tamen celebritatem de sanctificatione formali facta in primo instanti conceptionis *secundae*. » (Theol. Mor. Tom. I. Palaestra III. n. 250).

Ad 3. Concedo maiorem. Dist. min. Celebratur ab Ecclesia Romana, nego minorem; ab aliis concedo: nihilominus « Romana Ecclesia tolerat consuetudinem aliquarum ecclesiarum illud festum celebrantium. » Distinguo consequens. Est sancta conceptio personae, quae est ultimus terminus *ad quem* in humana generatione, concedo; est sancta conceptio fetus inanimati, qui est primus terminus *a quo* in eadem generatione, nego: fetus enim inanimatus sanctificante gratia ornari minime potest. Nego autem alterum consequens: celebratur enim festum conceptionis personae seu animationis, in qua anima Virginis *fuit sancta creata et in corpus infusa* (1). Celebratur autem personae conceptio eo die quo facta est fetus inanimati conceptio; quia diem quo anima creatur et in corpus infunditur *certa scientia* scire haud possumus. Quod si dicitur celebrari dies festus

(1) Cf. Alexand. VII. Pium P. IX. loc. cit. Sect. I. Benedict. XIV. de Festis c. 15.

sanctificationis, huic voci ea significatio est concedenda, quae componitur cum *maxima* puritate B. Virginis et immunitate a peccato originali proprie formaliterque sumpto (Sect. II.). Ideo ea vox non designat *purgationem ab impuritate culpae praeexistentis;* sed cum de Virgine loquimur, adhibetur eo sensu quo adhibetur dum de angelis est sermo. Eatenus tantum dici potest Virgo *sanctificata*, quatenus non fuit *essentialiter* sancta; sed gratia accessit naturae, ut proprio subiecto, primo instanti quo eius anima existere coepit (Sect. IV.).

Ad quartum dicendum quod duplex est sanctificatio: una quidem totius naturae, in quantum scilicet tota natura humana ab omni corruptione culpae et poenae liberatur; et haec erit in resurrectione. Alia vero est sanctificatio personalis, quae non transit in prolem carnaliter genitam, quia talis sanctificatio non respicit carnem, sed mentem. Et ideo, etsi parentes Beatae Virginis fuerint mundati a peccato originali, nihilominus B. Virgo peccatum originale contraxit, cum fuerit concepta secundum carnis concupiscentiam (1) ex commixtione maris et feminae. Dicit enim Augustinus in lib. 1. de Nuptiis et Concupiscentia cap. 12, circ. princ. « Omnem quae de concubitu nascitur, carnem esse peccati. »

(1) Motio, quae ab *unius* patris anima progreditur, non est permiscenda cum *actuali* concupiscentia utriusque parentis, quae libido ab Aquinate nuncupatur, et ad transmissionem originalis peccati non est *absolute* necessaria. « Libido nominat inordinatam concupiscentiam actualem. . . Libido actualis non est causa quod transmittatur originale peccatum, sed signum causae. Unde si miraculose fieret ut actualis libido totaliter removeretur, coitu manente, tamen nihilominus proles traheret peccatum originale. Unde Augustinus cum dixit, quod libido transmittit peccatum, posuit signum pro signato » (De Malo q. 4, art. 6, ad 16).

Ad 4. Distinguo maiorem. Si generatio accidat praeter ordinem naturae, transeat maior (1): si ita fiat secundum ordinem naturae ex mari et femina, ut adsit motio ab anima patris derivata, prouti in praesenti quaestione factum fuisse est dicendum, nego maiorem. Distinguo minorem. Fuere sancti sanctificatione personali, respiciente per se non carnem sed mentem, concedo: fuere sancti sanctificatione totius naturae, respiciente per se simul carnem et mentem, nego. Nego autem consequens utrumque.

(1) En Aquinatis sententia hac de re (I. II. 81, 4, et 5): « Peccatum originale a primo parente traducitur in posteros, in quantum moventur ab ipso per generationem, sicut membra moventur ab anima ad peccatum actuale. Non autem est motio ad generationem nisi per virtutem activam in generatione. Unde illi soli peccatum originale contrahunt qui ab Adam descendunt per virtutem activam in generatione originaliter ab Adam derivatam, quod est secundum *seminalem rationem* ab eo descendere; nam ratio seminalis nihil aliud est quam vis activa in generatione. Si autem aliquis formaretur virtute divina ex carne humana, manifestum est quod vis activa non derivaretur ab Adam. Unde non contraheret peccatum originale; sicut nec actus manus pertineret ad peccatum humanum, si manus non moveretur a voluntate hominis, sed ab aliquo extrinseco movente... Manifestum est autem secundum doctrinam philosophorum, quod principium activum in generatione est a patre, materiam autem mater ministrat. Unde peccatum originale non contrahitur a matre, sed a patre. Et secundum hoc, si, Adam non peccante, Eva peccasset, filii originale peccatum non contraherent; e converso autem esset, si Adam peccasset et Eva non. Secundum hanc doctrinam ait (Contra Gen. IV. 52): « Licet Christus a primo parente secundum carnem descenderit, non tamen inquinationem originalis peccati (sc. nec instrumentaliter accepti) incurrit: quia materiam humani corporis solum a primo parente suscepit; virtus autem formativae corporis eius non fuit a primo parente derivata, sed fuit virtus Spiritus Sancti: unde naturam humanam non ab Adam accepit sicut ab agente, licet eam de Adam susceperit sicut de materiali principio. »

Hactenus Aquinatis personam gerere studui, atque eius doctrinae eam apponere declarationem, quae sancti Doctoris principiis tum philosophicis tum theologicis cohaeret. Quam si sequaris, nullo negotio eorum difficultates enodabis qui existimant, Aquinatem hoc articulo doctrinam de Virgine Deipara talem protulisse, quae directe catholicae doctrinae nostris temporibus pontificio oraculo definitae opponatur.

SECTIO VII.

Difficultati ex Commentario in Sent. L. III. Dist. III. petitae occurritur.

28. Una superest eaque gravissima difficultas ex Commentario in III. Sententiarum librum petita (1). Et ne cui videar difficultatis nodum dissimulare, integrum Aquinatis testimonium oculis lectoris subiicio: « Ad secundam quaestionem dicendum, quod sanctificatio Beatae Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animae, quia gratiae capax nondum erat: sed nec etiam in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret. Christus enim hoc singulariter in humano genere habet, ut redemptione non egeat, quia caput nostrum est, sed omnibus convenit redimi per ipsum. Hoc autem esse non posset, si alia anima inveniretur quae nunquam originali macula fuisset infecta; et ideo nec Beatae Virgini nec alicui praeter Christum hoc concessum est. »

Equidem sentio difficultatis vim, eaque premor, sed non opprimor. Neminem latet verborum sententiarumque interpretationem a mente scribentis, a principiis quibus disserendo nititur, a scopo tractationis, a contextu esse potissimum

(1) Quaest. I. Art. 1, qu. 2, sol.

desumendam, neque sine certissima evidentissimaque ratione alicui eximio omnique exceptione maiori Doctori, cuius doctrinam sapientiamque Romani Pontifices non solum summis laudibus extulerunt sed omnibus Universitatibus sequendam proposuere, ea esse adscribenda quae secum ipsum pugnantem, principiorum quae pro ratis atque inconcussis saepe saepius habuit oblitum, nutantem et logicarum legum inscium declarent. Quis mihi, quaeso, id recuset? nemo.

29. Iam vero his verbis in quibus difficultatis acies consistit « Sanctificatio Beatae Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animae, quia gratiae capax nondum erat: sed nec etiam in ipso instanti infusionis ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret » duplex interpretatio subiici potest.

Prima est: sanctificatio Beatae Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animae, quia Virgo prouti existebat in semine concepto aut fetu inanimi, gratiae capax nondum erat; sed nec etiam ita in ipso infusionis instanti, ut persona Virginis esset omnino immunis a culpa originis formaliter accepta.

Altera interpretatio haec est: sanctificatio Beatae Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animae, quia Virgo prouti existebat in semine concepto aut fetu inanimi gratiae capax nondum erat, sed nec etiam *ita* in ipso infusionis instanti, *ut* per gratiam tunc sibi infusam aut intuitu huius gratiae eadem Virgo *ante animationem* in semine concepto et in fetu inanimi non fuisset obnoxia culpae originis *instrumentaliter* accepta. En tibi allati testimonii interpretatio duplex.

30. Porro si hanc sententiam « nec etiam sanctificatio potuit esse decenter in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret » a contextu divulsam, a quaestionis scopo et a principiis quibus Aquinatis doctrina nititur independentem assumimus, do manus victas; et quamquam primam interpretationem certissimam haud nuncupem, probabiliorem secunda esse fateor, atque huic procul dubio anteferendam. Verum enim vero non est haec aequi iudicii ferendi ratio.

31. Is enim est Aquinas qui *hoc eodem* commentario (I. Dist. 44, 3, 3) conceptis verbis affirmat: « Talis fuit puritas Beatae Virginis, quae a peccato originali et actuali immunis fuit. » Ergo si primam amplectimur interpretationem, secum ipsum pugnantem non tacitis conclusionibus, sed prolatis perspicuisque enunciationibus inducimus. Sed officio tenemur ut ab huiusmodi sententiarum pugna Aquinatem vindicemus, si qua suppetat ratio.

Quae tibi in promptu est, si alteram testimonii interpretationem adhibeas, secundum quam Sanctus Doctor non inficiatur Virginis *personam* a peccato originali immunem fuisse, sed inficiatur propter hanc *personae* immunitatem, Virginem (prouti in semine concepto instrumentaliter contenta consideratur) a peccato originali *instrumentaliter* sumpto extitisse immunem; semper enim Aquinas huic doctrinae firmiter adhaesit, qua Virgo *ante animationem* originis peccato obnoxia esse dicitur.

32. Si quid ambigui praeferant verba, quibus aliqua thesis probatur aut quaestio dirimitur, bonus sane interpres est quaestionis scopus et thesis indoles. Porro quae est, quaeso, quaestio Aquinati dirimenda, quae thesis est probanda? Ancipites hac in re minime esse possumus. Quaestio dirimenda haec est: *Utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem.* Thesis autem est: *Beatam Virginem non fuisse sanctificatam ante animationem.* Quam dirimendam quaestionem ac thesim probandam sibi etiam proponit III. Parte Summae theol. quaest. 27, art. 2. Quod si prima interpretatione textus partem, de qua viget controversia, explices, huiusce modi pars a contextu divulsa apparet, nec in eum finem a Sancto Doctore adhibita, ut quaestionem sibi propositam dirimat probetque thesim.

Fac ut eamdem partem alteri interpretationi subiicias, et statim apparet eius nexus cum quaestione ac thesi. Ostensurus enim Aquinas Virginem non fuisse sanctificatam *ante* animationem, hanc reddit rationem: quia fetus inanimis gratiae sanctificantis capax minime est. Verum aliquis ei ita occurrere potuisset. Profecto opus est gratia sanctificante ad expellendum aut ad impediendum quominus locum habeat peccatum originale *formaliter* sumptum, quemadmodum (l. cit. Sect. IV.) ad pellendas tenebras aut impediendum quominus alicubi sint, necessaria est lux. Sed est ne etiam necessaria eadem gratia alicui subiecto inhaerens, ut ab *hoc eodem* pellatur vel impediatur quominus sit peccatum originale *instrumentaliter* sumptum? Nonne eo ipso quod persona in primo animationis instanti dicitur exempta ab originali peccato formaliter sumpto ope sanctificantis gratiae, huius sanctificationis intuitu est dicenda etiam in fetu inanimi praeservata ab originali peccato *instrumentaliter* sumpto? Huic instantiae, quam non potuit non praesentire Angelicus Doctor, satisfacit inquiens, non potuisse Virginem in primo instanti quo eius anima creata fuit et in corpus infusa *ita* sanctificari, *ut* propter huiusmodi sanctificationem conservata fuerit immunis a peccato originali *instrumentaliter* sumpto ante animationem. Non itaque cordi est Aquinati in praesentis quaestionis solutione ac thesis demonstratione definire utrum Beatae Virginis persona fuerit immunis nec ne a peccato originali formaliter sumpto, sed cordi omnino est ostendere, non potuisse *ita* immunem esse Virginis *personam* in primo instanti quo extitit a peccato originali, ut inferretur immunitas *ante* animationem, de qua immunitate ante animationem excludenda hic solummodo agebatur. Haec perbelle invicem cohaerent; quapropter, prima interpretatione posthabita, alteram amplectimur.

33. Sed, quod caput est, contextus ipse primam interpretationem falsam esse ostendit, alteram veram. Reapse in quem finem haec profert Aquinas « Christus *enim* hoc singulariter in humano genere habet, ut redemptione non egeat, quia caput nostrum est...? » Procul dubio ut id quod antecedentibus verbis enunciatione protulerat, demonstratione firmaret. Sed secundum primam interpretationem quid antecedentibus verbis protulit? Virginis personam non fuisse immunem a peccato originali formaliter sumpto. Porro hanc propositionem demonstratio illis verbis « Christus enim etc... » allata nec *per se*, nec *secundum Aquinatis prin-*

cipia vel minimum firmat. *Per se,* inquam. Virgo enim (ut fert apostolica definitio) redempta est, simulque eius persona est ab originali peccato omnino immunis. Dico etiam *secundum Aquinatis principia.* Ipse enim nos edocet (Sect. V.) aliquem redimi posse *vere* vel a malo contracto vel a debito idem malum contrahendi: debitum etiam reale contrahendi originale peccatum, secundum sanctum Doctorem, habetur eo ipso quod semen conceptum peccato originali *instrumentaliter* sumpto subiicitur. Ergo, secundum eiusdem principia, pessima est conclusio huius enthymematis. Virgo redempta est: ergo eius persona in primo instanti quo anima rationalis fuit creata et corpori infusa, fuit originis culpae obnoxia. Quamobrem reiiciamus ut praeposteram, verborum quae demonstrationem « *Christus enim...* » antecedunt, primam interpretationem, qua posita, Aquinas logicarum legum prorsus inscius esse convincitur.

Verum si alteram interpretationem adhibemus, egregie singula connectuntur, atque optima est conclusio (secundum Aquinatis doctrinam) huius enthymematis: Virgo redempta est: ergo vi sanctificationis, qua in primo instanti quo anima fuit creata et in corpus infusa Virginis persona perhibetur fuisse praedita (Sect. II.), nequivit conservari immunis ab originali peccato instrumentaliter sumpto ante animationem. Si enim poterat immunis conservari B. V. ab originali peccato instrumentaliter sumpto ante animationem, reali debito contrahendi originale peccatum, formaliter sumptum, secundum Aquinatis sententiam non subiacuisset Virgo, et propterea redemptione minime eguisset (Sect. V.).

34. Age vero rimemur etiam paulisper verborum significationem quibus utitur Aquinas in praesenti quaestiuncula, cum id matri denegat quod filii proprium esse asseverat. Et ne longius quam par est excurrat oratio, nonnulla tantum subiiciam. Christi *proprium* esse affirmat Aquinas *nunquam* originis culpae fuisse subiectum, atque idcirco nec formaliter nec instrumentaliter sumptae, nec eidem nec *proprie* debito eam contrahendi. Quam ob rem inficiatur posse reperiri aliquam aliam personam, quae nunquam fuerit eidem culpae obnoxia, ideoque omnem aliquando subiectam fuisse. Ex hoc vocabulo — *nunquam* — inferre ne iure meritoque poteris Aquinatem subiecisse Virginem originali peccato in primo instanti quo anima rationalis creatur et in corpus infunditur? Haudquaquam. Satis enim est, secundum Angelicum Doctorem, ut *aliquando*, nempe in semine concepto *ante animationem* fuerit instrumentaliter subiecta.

Quid, quod parallelismi lex id esse prorsus ex mente Doctoris Angelici persuadet? Et re quidem vera in quaestione XXVII. art. 2, III. Summae, in quo articulo eamdem quaestionem omnino discutit, iisdem pene verbis, iisdem prorsus argumentis utitur. Verum hoc in loco ex oeconomia redemptionis infert non potuisse *nunquam* Virginem originali peccato obnoxiam fuisse, atque ideo *ante* animationem eidem subiacuisse, non quidem formaliter sumpto (Sect. II.), sed instrumentaliter. « *Quocumque modo ante animationem* Beata Virgo sanctificata fuisset, *nunquam* incurrisset maculam originalis culpae, et ita non indiguisset redemptione et salute, quae est per Christum. » Ex quibus verbis, tamquam perspicuis sane praemissis, inferre possumus: ergo *si aliquo modo ante animationem* Beata Virgo incurrit originis culpam (instrumentalem scilicet in fetu inanimi), indiguit redemptione et salute quae est per Christum. Quapropter in hoc etiam commentarii loco ad tempus *ante animationem* est referendum vocabulum *nunquam*, quod nullo prorsus iure et contra Aquinatis mentem referretur ad primum animationis instans.

Etiam: nonne perspicua haec verba sunt? « Est erroneum dicere quod aliquis sine peccato originali conciperetur; quia ille qui sine peccato originali conciperetur, non indigeret redemptione quae facta est per Christum; et sic Christus non esset omnium hominum redemptor (IV. 43, 1, 4). » Et: « Similiter, quia si cum peccato originali concepta non fuisset, non indigeret per Christum redimi; et sic non esset Christus universalis hominum Redemptor: quod derogat dignitati Christi (Opusc. Comp. Theol. c. 224). » Id ergo quod secundum Aquinatis doctrinam requiritur et sufficit ad oeconomiam redemptionis est *conceptio* originali peccato subiecta: conceptio autem *nunquam* ab Aquinate animationis loco, quemadmodum fit nostris temporibus, usurpatur. Quam ob rem etiam praesens testimonium ita nos interpretari debemus, ut dicamus ex redemptionis oeconomia (quae in eodem veluti ratio asseritur) non negari sanctificationem in primo animationis instanti, sed eam sanctificationem ex qua sequatur immunitas a peccato originali in fetu ante animae rationalis creationem et in corpus infusionem.

35. Silentio praeterire haud possum Aquinatis studium, quo dum thesim probat (Commentario Sententiarum III. Dist. III. 1, 1, 2, et Sum. Th. III. XXVII. 2): « Virginem ante animationem subiacuisse originali peccato, » movetur ad persuadendum omnibus *maximam* esse infra Christum Virgini puritatem tribuendam, ideoque (quod fluit ex positae quaestionis statu) excepta subiectione originali peccato instrumentaliter sumpto *ante* animationem, omnimodam immunitatem a culpa eidem Virgini esse concedendam. Loco citato Summae ait: « *Si nunquam* (scilicet nec ante animationem, ut exigit quaestio proposita) anima Virginis fuisset contagio originalis peccati inquinata, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est universalis omnium Salvator. Et ideo sub Christo *maxima* fuit Beatae Virginis puritas. » Huius Commentarii textu ad 3 « haec puritas soli Homini Deo debebatur, ut ipse quasi unicus Redemptor humani generis *nulla* peccati servitute teneretur (id aequivalet vocabulo *nunquam* paulo ante adhibito), cui competebat, omnes a peccato redimere; unde non hanc puritatem, sed sub hac *maximam* Virgo Mater eius habere *debuit.* » Atqui omnino falsa redderetur Aquinatis sententia, si vera prima textus, de quo viget controversia, interpretatio esset: *maxima* enim Virginis puritas dici nequit, si praeter quam quod originali peccato in concepto semine dicatur obnoxia et ideo redemptionis indiga, dicatur etiam originali peccato in primo instanti, quo eius anima fuit creata et in corpus infusa, subiecta (1). Ergo ex verborum et immne

(1) Cardinalis Caietanus re quidem vera fatetur, hac una

diato et mediato contextu satis apparet primam interpretationem esse reiiciendam, alteram amplectendam.

36. At inquies: Allato textu Commentarii Aquinas vult *animam* esse culpae subiectam; porro anima non existit ante animationem: ergo loquitur de primo animationis instanti. Quamquam ex hactenus prolatis riteque discussis rationibus hoc ultimum plane videatur vanum adversantium effugium: nihilominus, si quae latitat, difficultatis speciem dissolvam. Ea igitur mens est Aquinati, ut affirmet omnem animam (praeter Christi animam) *aliquando* esse obnoxiam peccato originali, vel quatenus anima consideratur existens in proprio corpore, vel quatenus consideratur in Adamo, immediatis parentibus et concepto semine, ex quo individua natura oritur. Quamquam enim animae rationales a Deo creentur, vel, ut inquit schola, ex nihilo sui et subiecti efficiantur; nihilominus in Scripturis sanctis dicuntur a parentibus generari, atque ideo etiam in parentibus et concepto semine esse praeexistentes. Non quidem quia in parentibus aut concepto semine praeexistant *formaliter*, aut ita *instrumentaliter* quemadmodum corpus praeexistere in semine est dicendum, sed quia ex constabilito divinae Providentiae ordine generatio humana terminatur (ut verbo scholae hac in re utar) ad animam a Deo creandam veluti ad propriam et *naturalem* generati formam. Quae est etiam explicita scholae sententia (I. II. 83, 1, ad 3). « *Anima* huius hominis non fuit secundum seminalem rationem in Adam peccante sicuti in principio effectivo, sed sicuti in principio dispositivo (ergo aliquo modo *fuit* in eodem); eo quod semen corporale, quod ex Adam traducitur, sua virtute non efficit animam rationalem, sed ad eam disponit. » Quam ob rem hanc comparationem instituit Aquinas: ita peccatum originale continetur in concepto semine, ut in eodem continetur humana natura, quae est huiusmodi ob animam rationalem a Deo creatam (loc. cit. Sect. III.). Ergo cum saepe saepius Aquinas affirmet peccatum originale contineri in parentibus aut concepto semine, minime est improbanda nostra haec interpretatio (quae doctrinam pluribus rationibus comprobatam sequitur), qua dicimus Aquinatem docere animam Virginis in parentibus et concepto semine subiectam fuisse originali peccato *instrumentaliter* sumpto, non autem in *propria* existentia eidem *formaliter* sumpto subiacuisse.

Quid, si quis interpretationi allatae praeiudicium novitatis opponat? Fateor, postquam multis rationibus interpretationem, quam excogitaveram, firmaverim, me mihi eamdem difficultatem obiecisse. Sed Aquinatis explanatore a Porrecta consulto, odiosae novitatis species evanuit. Eamdem enim interpretationem eidem testimonio cl. Aquinatis explanator subiicit. In primis veluti ratum habet fidei catholicae non posse repugnare sententiam dicentium potuisse Virginem a peccato originali formaliter accepto esse immunem. Verum sibi obiicit Aquinatis testimonium allatum. « Adhuc tamen omnibus praemissis, ut par est, concessis, remanet *dubium* in verbis D. Thom. 3, Sent. Dist. 3, art. 1, quaest. 2. — Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter in ipso instanti infusionis animae, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret; omnibus enim convenit redimi per Christum. Hoc autem esse non posset, si alia anima inveniretur quae nunquam originali macula fuisset infecta. — Respondetur quod tale dubium procedit ex eo quod verba illa male intelliguntur. Si enim iuxta verum sensum Sancti Doctoris intelligerentur, sine ulla dubitatione *ab omnibus* pro veris, cum sua ipsius ibi annexa probatione, tuto reciperentur. Duobus namque modis cum sententia sua praedicta intelligi possit, modo tantum catholico intelligit atque intelligi vult eam D. Thomas. Pro qua re sciendum, quod si sanctificatio illa intelligatur fieri in illo instanti per gratiam infusam animae, creando scilicet animam illam in gratia, ita quod simul purgetur caro illa ab infectione contagiosa qua secundum cursum ordinarium contaminare solet animam sibi advenientem; tunc impossibilis est ista sanctificationis positio, stante fide hac, scilicet quod Christus sit omnium hominum salvator a peccato. Nam si caro illa sive embrio a praedicta contagione simul fuerit emundata, nonne tunc vides aperte, quod anima sibi infundenda non erit in periculo cadendi sive contrahendi peccatum originale ex unione ad carnem illam? Quod si non fuerit in periculo illo, numquid non tenuiter consideranti patet, quod illa anima non indiget adiutore e aliquo dante sibi manum ne cadat? Quod si hoc, ergo manifeste constat, et quod a periculo cadendi (quod nullum est) non indiget anima illa salvari per Christum, et consequenter quod Christus non est universalis redemptor, quod est haeresis. Omnia clara sunt, et sic intellexit Sanctus Ecclesiae Catholicae Doctor sententiam suam praemissam, in cuius evidens signum ipse ad probationem sui dicti adduxit hoc, scilicet quod tunc B. Virgo non indiguisset redimi a peccato per Christum, cum tamen pro comperto haberet, quod ad verificandam talem indigentiam suffecisset, ipsius animam fuisse in proximo periculo cadendi in originale. Sin autem sanctificatio illa intelligatur fieri in illo instanti infusionis animae per gratiam ei collatam, creando scilicet animam ipsam in gratia, ita ut caro illa embrionis remaneat corporali sua corruptione infecta, tum possibilis est decenter, idest, salva fide, haec sanctificationis positio. Tunc enim adhuc verum est, quod anima illa B. Virginis erat in periculo cadendi, quantum est ex potentia sua naturali et carnis, quam mox informatura erat, nisi aliunde, idest per gratiam ex merito Christi sibi datam, ab illo casu imminente liberaretur (In III. P. quaest. 27, art. 2). » Sed de argumentis, quibus nostra interpretatio fulcitur, hactenus.

57. Ut autem ob oculos pateat germana Aquinatis sententia, expedit ea quae habentur L. III.

admissa doctrina, sententiam Aquinatis dicentis « sub Christo maxima fuit B. Virginis puritas » esse veram. Ita ille (in III. 27, 2). « Si teneatur Beatam Virginem *non ex vi conceptionis*, sed ex gratia singularissima in ipso instanti infusionis animae, infusam illi animam praeservatam ab originali peccato, quod *tunc* incurrisset nisi illa gratia affuisset, specialis modus redimendi ac salvandi a peccato originali Christo attribuitur respectu suae Matris. Sic enim ipsa Beata Virgo indiguit redimi et salvari a peccato per Christum, quoniam ipsa tunc incurrisset peccatum, nisi manus gratiae praeveniens non tempore sed natura affuisset. Et *ita puritas eius fuit maxima sub Christo*, qui nullo modo indiguit redimi, *qui ex vi suae conceptionis* fuit sanctus. »

Dist. III. qu. 1, art. 1, quaestiuncula 2ª exhibere, adiecta perbrevi declaratione.

Ad secundam quaestionem dicendum, quod sanctificatio Beatae Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animae, quia gratiae capax nondum erat: sed nec etiam in ipso instanti infusionis, *ut scilicet* per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret. Christus enim hoc singulariter in humano genere habet, ut redemptione non egeat, quia caput nostrum est, sed omnibus convenit redimi per ipsum: hoc autem esse non posset, si alia anima inveniretur quae *nunquam* originali macula fuisset infecta; et ideo nec Beatae Virgini nec alicui praeter Christum hoc concessum est...

Haec puritas soli Homini Deo debebatur, ut ipse quasi unicus Redemptor humani generis nulla peccati servitute teneretur, cui competebat omnes a peccato redimere: unde non hanc puritatem, sed sub hac *maximam* Virgo Mater eius habere debuit.

Ad secundam quaestionem qua quaerebatur, num B. Virgo potuerit sanctificari ante animationem, dicendum: sanctificationem B. V. non potuisse decenter esse ante infusionem animae, quia gratiae capax nondum erat: sed nec etiam *ita* in ipso instanti infusionis, *ut* per gratiam hoc instanti sibi infusam aut huius gratiae intuitu in prima inanimati fetus conceptione conservaretur, ne culpam originalem *instrumentaliter* sumptam incurreret. Unus enim Christus redemptione non eget. Si autem alia anima inveniretur quae, prouti in se consideratur, non esset originali peccato formaliter sumpto obnoxia, nec esset eidem *instrumentaliter* sumpto subiecta, prouti consideratur in concepto semine et inanimato fetu existens (n. 15), huiusmodi anima, debito reali peccati contrahendi minime obligata, redemptione non egeret (Sect. V.). Id igitur nemini praeter Christum concessum est. Infra autem hanc puritatem, maxima est Virgini Matri puritas tribuenda, qua scilicet eius persona a peccato (n. 7, 8, 9) dicitur omnino immunis, et eius anima ab initio suae existentiae a macula peccati originalis formaliter accepti omnino praeservata.

Hac ratione reor Aquinatis sententias invicem illustrari, atque illum locum, qui summa perspicuitate gaudet (I. Dist. 44, 3), de quo nulla prudens dubitatio oriri potest, facem praebere interpretationi eorum de quibus disceptatio habetur. Haec enim est rectae interpretationis regula, quam hisce verbis tradidit Salmeron (Com. Prolog. IX. can. 52): « Locum per alios locos, qui eadem nomina vel verba continent, vel eumdem sensum tradere videntur, interpretemur. Siquidem is locus, qui apertius eamdem rem tractat, serviet ei qui obscurior est, et quasi illius erit commentarius. Ad hoc praestandum hortatur Augustinus (II. De doct. christ. c. 9), in hunc modum: — Ad obscuriores locutiones illustrandas de manifestioribus sumantur exempla, et quaedam certarum sententiarum testimonia dubitationem de incertis auferant. — Et Origenes (Hom. 24 in Num.): — Facilius in Scripturis quod quaeritur agnoscitur, si ex pluribus locis quae de eadem re rescripta sunt proferantur. »

58. Missa facio cetera quae ad difficultatis propositae solutionem conferre posse videntur. Quae protuli abunde sufficiunt. Itaque qui contendere mavult allato Commentarii in Sent. lib. III. textu Aquinatem professum fuisse doctrinam Virginis Dei Matris privilegio inimicam, interpretationem eiusdem textus a nobis prolatam ac defensam ostendere absurdam debet, aut saltem omni probabilitate destitutam, atque ea argumenta dissolvere quibus in disserendo nos usi sumus. Ius enim hoc nobis est. Nemini enim fas est erroneae doctrinae incusare Aquinatem Ecclesiae Romanae Doctorem praeclarissimum, nisi prius omni probandi vi destituta esse ostendat quae ab iis proferuntur qui eius causam defendendam suscipiunt.

59. Et haec hucusque dicta satis esse videntur ad doctrinam de Immaculata Virgine Deipara quam Angelicus Doctor est professus vindicandam. Praepositis enim illis locutionibus ex quibus luculenter patet Aquinatem stetisse pro Immaculatae Virginis privilegio, ostendimus eos Angelici Doctoris textus, qui solent afferri ut oppositae sententiae fuisse convincatur, ad hoc probandum prorsus esse ineptos. Hoc unum ex Angelici Doctoris doctrina accurate perpensa inferri posse videtur, ipsum subiecisse Virginem Deiparam ante animationem, in fetus inanimati conceptione, peccato originali *instrumentaliter* sumpto, ne ab eadem Virgine removeret reale debitum contrahendi originale peccatum formaliter sumptum, in eius animae rationalis creatione et in corpus infusione, atque ideo redemptionis minime indigam affirmaret. Quam ob rem mihi satis videtur ostensum quod erat propositum, nempe: demonstrari nullatenus posse Sanctum Doctorem ab ea declinasse doctrina quae de Immaculata Virginis conceptione a Beatissimo Patre Pio P. IX nostris temporibus definita est. Utrum id merito, sapientis lectoris erit iudicium: mihi vero interim dulcis occurrit cogitatio, me Deiparae Sanctissimae tenui hoc labore rem non ingratam fecisse, meique in Angelicum Doctorem, cuius sapientia maxime delector, obsequii signum exhibuisse.

SECTIO VIII.

Difficultates, quas recentissime contra explicationem testimoniorum Aquinatis hactenus a nobis propositorum viri eruditi oggesserunt, diluuntur, atque eadem interpretatio confirmatur.

40. a) In primis obiicitur demonstrationem exhibitam non ea praeditam esse virtute, ut evidenter pateat Angelicum Doctorem stetisse pro sententia catholica de Immaculatae Virginis privilegio; quaedam enim testimonia allata certe non respuunt sensum contrarium ei, qui Aquinatis esse affirmatur.

Respondeo hanc difficultatem laborare falsa quadam suppositione. Non enim lucubrationis sco-

pus fuit demonstrationem evidentem exhibere, qua omnibus pateat Aquinatem stetisse pro catholica sententia, sed potius non posse demonstrari eumdem tradidisse doctrinam catholicae sententiae contrariam. Et re quidem vera, ab initio generalem quaestionem hisce terminis proposui: *Utrum ex doctrina Sancti Thomae Aquinatis inferri aliquid possit definitioni de Immaculato Deiparae conceptu minus consentaneum.* Et in prima Sectione n. 6, ubi scopum totius tractationis perspicuis limitibus definivi, dixi: *Quibus praeiactis, non minus brevi quam perspicua enunciatione huius tractationis scopus determinandus est. — Ea igitur mihi mens est ut ostendam: demonstrari nulla ratione posse Aquinatem fuisse professum, quod attinet ad Deiparae Virginis originem, sententiam diversam ab ea quam Sedes Apostolica nostris temporibus tamquam catholicum dogma definivit.* Nemo est qui, si attente rem perpenderit, non videat multum differre demonstrationem, qua conclusio affirmans probatur, ab ea qua negans conclusio infertur. Putas ne eamdem esse demonstrationem qua ostendis non posse demonstrari animam humanam esse mortalem, cum ea qua demonstras ipsam esse immortalem? Sic, ut ostendam vera demonstratione Sanctum Doctorem stetisse pro Immaculatae Virginis privilegio, oportet rem ita firmare, ut adversarius omnino non possit in diversam sententiam probabili interpretatione Aquinatis testimonia pertrahere. Ut autem probem non posse demonstrari diversam sententiam fuisse professum, satis est testimoniis, quae ut Immaculatae Virginis privilegio contraria ab adversariis afferuntur, apponere interpretationem huic privilegio consonam, et demonstrare huiusmodi interpretationem talibus niti argumentis, quae ipsam probatione dignam reddant. Quamquam autem non ignoro plurimos ex huius tractationis accurata lectione hausisse certitudinem de sincera Aquinatis doctrina; tamen, quod mea maxime refert, certe scio neminem vera probatione ostensurum interpretationem testimoniorum a me allatam, et multis rationibus communitam non esse admittendam, eo quod contraria interpretatio tamquam germana demonstretur.

41. b) Opponunt etiam nobis R. R. Episcopum Burgensem cl. Malou dicentem: « Sanctus Doctor saltem tribus locis hoc privilegium explicitis terminis est inficiatus. » Tria autem loca, ad quae potissimum cl. Auctor respicit, sunt Sum. III. 27, 2. III. Dist. 3, 1, 1, 2. Opusc. super salut. angel. Praeterea etiam affirmat: « Etsi testimonia huiusmodi silentio praetereamus, talis est Aquinatis doctrina, quae nos ad Virginis privilegium inficiandum perducat. »

Cl. et R. R. Episcopi auctoritas hac in re nullum negotium nobis facessere videtur. Ultro enim concedimus ea protulisse; verum et protulit iis omnino contraria in eodem prorsus articulo (1). Testimoniis enim Angelici Doctoris ad speciem Virginis privilegium deneganlibus opponit testimonia, quae explicitis terminis ipsum affirmant. « Verum affirmavit ne unquam S. Thomas idem privilegium? In Com. I. Sent. hoc privilegium profitetur *explicitis terminis.* » Nec solum pro veris habet ea Aquinatis testimonia, Virginis privilegium affirmantia, quae extant in pervulgatis Sancti Doctoris editionibus, verum illud non recusat quod plurimorum codicum et eruditissimorum virorum auctoritate permotus admisit Em. Card. Sfrondrati (Innoc. Vindic.) in opusculo super salutationem angelicam, quodque ipse cl. Episcopus Malou accepit a R. et cl. Uccelli tamquam omnino conforme pluribus codicibus summa diligentia inspectis. Testimonium autem hoc est: « Excedit angelos, quantum ad puritatem. Ipsa enim purissima fuit quantum ad culpam, quia ipsa Virgo nec originale nec mortale nec veniale peccatum incurrit. » Quodque mirum est cl. Episcopus non dubitavit asserere: « Ipse (sc. S. Doctor) miro modo ita evolvit veritates illas, ex quibus pia sententia consequitur, ut sit enumerandus inter illustriores testes, quod attinet ad implicitam traditionem de Immaculata Conceptione. » Hisce ab Aquinate relatis tum in privilegii favorem tum contra ipsum, fatetur se non posse componere doctrinam Angelici Doctoris, qui non modo (ut ipse ait) separatis tractationibus, verum etiam in una eademque perbrevi dissertatione oppositas omnino sententias de Virginis conceptione est amplexus. Verum enim vero nonne potius a tantae inconstantiae culpa liberandus est Angelicus Doctor, si qua nobis via suppetat? Suspicari ne possumus propriam sententiam hac de re retractasse Aquinatem, et tamen suos discipulos lectoresve suos de retractata sententia non admonuisse? aut in scriptis sententiam, a qua recessisset, intactam reliquisse? id ad quod praestandum ceteri omnes qui longe absunt ab Angelici Doctoris sanctitate sapientiaque, officio se obstringi arbitrantur, ipse facere noluit? Sed enim nobis suppetit via qua Angelicum Doctorem ab ignorantiae levitatisque nota liberemus, si id quod plurimis atque validis rationibus verum esse comprobavimus profiteamur. Videlicet si 1) omnia testimonia, quae explicitis verbis Virginem in originali peccato *conceptam* esse affirmant, aut eius *conceptionem* peccato obnoxiam, aut eius

(1) Quae sibi mutuo opponunt in eodem articulo cl. auctoris (L' Immaculée Conc. Bruxelles 1857, Tom. II. c. 13, art. 14), hic relata volumus. « Indépendamment des textes de ses écrits, l' ensemble de ses doctrines conduit à la négation du privilége de la sainte Vierge. — Quoique l' on ait pu dire, le Saint Docteur a nié en termes formels ce privilège, au moins dans trois passages de ses oeuvres. » Verum hisce opponuntur: « Il est donc bien certain que Saint Thomas a nié le privilège de la Mére de Dieu. Mais ne l' a-t-il jamais affirmé? Dans son Commentaire sur le premier livre des sentences il l' admet en termes formels... Dans le Commentaire de Saint Thomas sur la Salutation Angélique, tel que M. Uccelli l' a trouvé dans quatre excellents manuscrits contemporains du Saint Docteur on lit vers la fin: Marie surpasse la pureté des anges... Elle a atteint le plus haut degré de la pureté, en ce qui concerne le péchè, car Elle n' a encorú ni le péché originel, ni le péché mortel, ni le péché veniel. — Il a (S. Thomas) merveillensement expliqué les vérités qui conduissent à la pieuse croyance, et il figure, nous l' avons vu, parmi les temoins les plus remarquables de la tradition implicite de l' Immaculée Conception... On conçoit qu' après l' avoir affirmée dans le commentaire sur le primier livre des sentences, il l' ait niée ensuite dans le commentaire sur le troisiéme livre, parce qu' entre ces deux ouvrages de longue haleine, il a pu changer d' avis; mais l' on ne conçoit guère que dans un commentaire qui a pu étre récité dans l' espace d' une heure ou deux, le Saint Docteur ait enseigné le pour et le contre sur un même sujet, l' avoue que je ne puis résoudre cette difficulté, qui me porte a croire que Saint Thomas, dans cette question peu éclarcie de son temps, a flotté et passé d' une opinion à l' autre. »

carnem in ejus *conceptione* peccato infectam, aut etiam ipsam Virginis animam in *conceptione* originis peccato subiectam, referantur ad conceptionem fetus, prout referri debent quae, secundum Aristotelis, Aquinatis veterumque scholasticorum sententiam, animae rationalis creationem tempore praecedit; si 2) peccatum originale, cui Virgo in sui conceptione perhibetur subiecta, esse dicatur solummodo instrumentaliter tale, non autem formaliter; si 3) ex Redemptionis necessitate, quam requirit Aquinas, etiam dum de Virgine Deipara sermonem habet, reale debitum, atque ideo, secundum eius mentem, peccatum instrumentaliter sumptum inferatur, non vero originalis peccati formaliter sumpti existentia. Brevi, difficultates quibus non modo se premi, sed opprimi fatetur cl. auctor, haud aegre dissolventur, si doctrinam de peccati originalis propagatione amplectamur, quam non ad arbitrium, sed indubiis argumentis innixi tamquam Angelici Doctoris germanam in praesenti opusculo tradidimus.

42. c) Obiicitur etiam: ut germanam alicuius auctoris sententiam detegamus, ea loca sunt consulenda in quibus ex instituto rem pertractat, et sententiae, hac methodo determinatae, ea testimonia sunt aptanda in quibus eadem res breviter tangitur. Atqui contrarium fit in praesenti opusculo; ex testimoniis enim in quibus per transennam quaestio proponitur, determinatur Sancti Doctoris sententia de Virginis privilegio, et sententiae hac methodo haustae aptantur ea loca in quibus eadem quaestio ex instituto pertractatur.

Maiorem propositionem ultro amplector, si tamen huiusmodi testimonia in quibus quaestio ex instituto pertractatur reapse habeantur. Quod si haec desiderentur, dubio procul licet auctoris haurire sententiam ab iis testimoniis in quibus res obiter tangitur, praecipue si in eisdem quid auctor senserit clare pateat. Ita ad Theologica dogmata confirmanda saepissime Patrum testimonia desumimus ex iis locis in quibus non data opera, sed per transennam eadem dogmata proponuntur.

Minorem autem falsam esse omnino arbitror. Verum quidem est, testimonia expressis verbis Deiparae privilegium affirmantia non fuisse deprompta ab illis locis in quibus quaestio positiva (quam definiendam minime ex instituto suscepi) explicite pertractatur; sed huius rei causa est, quia haec loca omnino desiderantur. Et re quidem vera, Angelicus Doctor de Beatae Virginis sanctificatione ex instituto agit tum in Sum. Th. (III. 27), tum in Comm. in Lib. Sent. (III. 3).

In Sum. th. has quaestiones, quae ad praesentem controversiam maxime pertinent, ex instituto resolvit:

I. Utrum B. V. Mater Dei fuerit sanctificata ante nativitatem ex utero?

II. Utrum B. V. fuerit sanctificata ante animationem?

III. Utrum per sanctificationem fuerit B. V. fomes sublatus?

In Com. Sent. has etiam ex instituto pertractat:

I. Utrum B. V. fuerit sanctificata, antequam eius conceptio finiretur?

II. Utrum B. V. fuerit sanctificata ante animationem?

III. Utrum B. V. fuerit sanctificata ante nativitatem ex utero?

Porro nec in Summa th. nec in Comm. Sent. agitur haec quaestio: *Utrum B. V. fuerit sanctificata in primo animationis instanti?* quamquam et rerum tractandarum ordo et Aquinatis consueta agendi ratio (huic enim mos est singularum quaestionum praecipua puncta miro ordine pertractare) postulare videntur huius quaestionis accuratam liquidamque definitionem. Hunc defectum adnotavit etiam Card. Caietanus, tametsi eiusdem causam non adsignavit.

Sed enim ex locis in quibus citatae quaestiones ex instituto discutiuntur, semper nostrum scopum intendentes (qualem distincte proposuimus Sect. I. n. 6), eruimus germanam Aquinatis doctrinam, quod attinet ad vocabulorum conceptionis et animationis significationes; quod spectat ad distinctionem quae viget inter peccatum originale instrumentaliter acceptum, quod in fetu inanimato reperitur, et peccatum originale formaliter sumptum, quod nonnisi in anima rationali tamquam in proprio subiecto esse potest; tandem quod pertinet ad redemptionis necessitatem. Inde non ambigua et tortuosa illatione, sed evidentissima demonstratione intulimus, omnia Aquinatis testimonia, quae, *quocumque modo*, affirmant fuisse Virginem Deiparam obnoxiam peccato originali in sui *conceptione*, omnino non posse referri ad primum animationis instans et ad peccatum originale formaliter sumptum; atque ex Redemptionis necessitate, quam saepissime Angelicus Doctor inculcat, solummodo consequi existentiam peccati originalis instrumentaliter sumpti in fetu adhuc animae rationalis experti. Hisce in tuto positis, principia omnino perspicua stabilivimus quibus Aquinatem a nota contradictionis immunem fuisse demonstraremus.

43. d) Praeterea aiunt, per hunc defensionis modum consequi nos posse ab errore vindicare veteres doctores, qui certe Virginis Immaculatae privilegio fuere infensi.

Respondeo, consectarium minime sequi, si *certum* nobis sit eos fuisse tali privilegio inimicos. Ceterum facile ab errore vindicare possumus eos qui, quod attinet ad conceptionem et animationem et originalis peccati propagationem, profitentur doctrinam ei similem quam Aquinas profitetur. Quamobrem egregie ait De Vega: « Cum prisci doctores denegant Beatae Virgini sanctificationem in suo conceptu, loquuntur de conceptione sumpta pro commixtione seminis utrinsque parentis ipsius Virginis, quae *tempore aliquo* praecessit animationi corporis. Cum vero affirmant, tunc peccatum originale contraxisse, intelligendi sunt de peccato et labe originali in reatu, debito, aut potentia proxima; quia materia illa informis seu embrio prorsus incapax erat tam peccati quam gratiae habitualis, quod non obscure tradit D. Bernardus epist. 174 (ad canonicos lugdunenses), et S. Thomas: unde solum erat capax reatus, seu potentiae proximae incurrendi peccatum in anima corpus informante; eodemque modo solum capax sanctitatis, quae rebus inanimis inesse potest, cum usibus sacris deputantur... Hoc ergo sensu plures antiqui scholastici adstruunt Virginem Deiparam in prima conceptione habuisse peccatum originale *non formale* et actuale, sed *virtuale*, scilicet in reatu vel debito proximo. » Ita Anselmus citatus, D.

Thomas in III. Dist. 3 et I. II. 81 et III. 27, D. Bonaventura cit. et Bellarminus L. IV. de amissione gratiae cap. 15 (De Vega S. I. op. cit. Tom. II. Pal. III. n. 246).

44. e) Instant etiam cum Card. Caietano: « Petendum est ab iis, si verba ista: *B. Virgo fuit concepta in peccato originali*: et similia, non explicant quod ipsa de facto contraxit originale peccatum, quibus verbis uti debeant Sancti et Doctores ad hoc explicandum? In his namque explicatur 1) persona B. Virginis nominatim ut subiectum originalis peccati; explicatur 2) tempus conceptionis; explicatur 3) originale peccatum; explicatur 4) factum per ly *concepta est, contraxit*, et similia. Quid ultra debuit apponi? Et si ista hic non significant, consequens est ut dicentes oppositum, scilicet: B. Virginem non esse conceptam in peccato originali: non significent hoc quod dicunt (Tract. de Conc. Virg. c. 4). »

Quamquam Card. Caietani auctoritas plurimi est facienda, et ipse ingenii acie in Aquinatis interpretatione videtur pene esse singularis; nihilominus, quod attinet ad praesentem quaestionem, minus consona veritati eum protulisse arbitror.

Et in primis si *conceptionis* vocabulo *unice* significatur conceptio personae seu animatio (ut nostra aetate fit), procul dubio verba illa *concepta in peccato originali* designant Virginem, in primo instanti quo anima eius fuit creata et in corpus infusa, subiacuisse originali peccato. Verum non ita est, si conceptionis vocabulo Doctores veteres significent id quod animationem praecedit, atque ideo antecedit creationem animae et in corpus, suis membris potioribus constitutum, infusionem. Quam ob rem cum Angelicus Doctor *semper* hac significatione usurpet *conceptionis* vocabulum, dum affirmat Virginem *conceptam* fuisse in originali peccato, 1) non explicat *personam* Virginis, sed semen conceptum aut fetum adhuc anima rationali carentem, tamquam subiectum originalis peccati 2), explicat quidem tempus, sed tempus quod creationem animae praecedit; 3) explicat originale peccatum, verum non formaliter sumptum, sed instrumentaliter acceptum, cui solummodo potuit subiici fetus anima rationali nondum informatus; 4) explicat per *ly concepta est, contraxit* et similia factum, sed factum subiectionis originali peccato instrumentaliter sumpto, ex quo debitum incurrendi originale peccatum formaliter acceptum et Redemptionis necessitatem derivari Sanctus Doctor concipiebat. Quocirca si quaeratur quid ultra *debuit apponere?* reponimus: debuisset a proprio autographo delere ea testimonia quibus non obscure, sed expressis terminis affirmat B. V. immunem esse a peccato originali, et gaudere *maxima*, post Christum, puritate; debuisset expressis terminis proponere hanc quaestionem (quam, ut supra innui, rerum tractandarum ordo exposcere videbatur): *Utrum B. Virgo in primo animationis instanti fuerit subiecta peccato originali?* et affirmativam responsionem *sine ambagibus* omnino dare.

Quae autem a Card. Caietano subduntur a veritate aliena esse apparent. Et re quidem vera, qui affirmat Virginem *conceptam* in peccato originali non esse, aut 1) conceptioni nomine significat id quod praecedit animationem, aut 2) significat ipsam animationem. Si primum, qui talia affirmat, certe indicat non fuisse Deiparam subiectam in animatione seu conceptione personae peccato originali. Sola enim immediata ratio ob quam secundum veteres Doctores anima in primo creationis instanti subiicitur originali peccato, haec est: quia in fetus conceptione habetur subiectio peccato originali instrumentaliter sumpto. Ablata porro ratione sufficiente, et rationatum aufertur. Quod si alteram significationem vocabulo conceptionis subnectat, nulla dubietas, ambages nullae nec esse nec fingi possunt.

Verum enim vero si principia, quibus utitur aliquando Caietanus, in defensione Aquinatis adhibeamus; procul dubio affirmandum nobis est Angelicum Doctorem, quod attinet ad Virginis Matris Dei immaculatam originem, non esse professum sententiam oppositam ei quae a Sede Apostolica modo ut catholicum fidei dogma est definita. Et re quidem vera, in Com. opusc. de Ente et Essentia, contra sententiam Aquinatis quam sic exhibet — *quaevis intelligentia constituit unam speciem* —, quosdam Parisiensium Doctorum articulos in medium profert, quorum auctoritatem pluribus rationibus imminuere satagit; et denique ait: « Dicitur tertio, quod cum Sanctissimus Urbanus Papa doctrinam S. Thomae approbaverit in Extravaganti, quae incipit: *Laudabilis Deus in sanctis suis*: mirum est quomodo isti audeant, contra Romanae Ecclesiae approbationem, reducere articulos Parisienses. Sunt autem verba Domini Papae in calce Extravagantis ad Universitatem Tolosanam illa: *Volumus insuper et tenore praesentium vobis iniungimus, ut dicti Beati Thomae doctrinam tamquam veridicam et catholicam sectemini, eamque studeatis totis viribus ampliare.* Haec verba attendant adversarii, et videant quanta temeritate contra mandatum Summi Pontificis catholicam S. Thomae doctrinam impugnare nituntur. » Ergo, Card. Caietano auctore, affirmari nequit Sanctus Thomas protulisse unquam sententiam contra catholicam Sedis Apostolicae doctrinam. Quocirca cum sit catholica Sedis Apostolicae doctrina, Deiparam in primo animationis, seu conceptionis personae instanti fuisse ab originali peccato immunem, dicendum quoque erit diversam interpretationem esse testimoniis Aquinatis subiiciendam ab ea quam eisdem Card. Caietanus subiecit.

45. f) Denique obiiciunt: Si Aquinas docuit in Virgine post animationem seu personae conceptionem remansisse fomitem etsi ligatum, omnino fuit infensus Virginis Immaculatae privilegio de immunitate ab originali peccato. Atqui illud docuit; igitur hoc est etiam admittendum. Quis in dubium revocare poterit maiorem propositionem? Minor autem patet ex pluribus Angelici Doctoris testimoniis.

Maiorem nego, et minorem transmitto. Card. Caietanus affirmavit (De Conc. Virg. c. 3), ea simul posse componi, scilicet immunitatem a peccato originali in primo animationis instanti, et ligati fomitis existentiam. Etiam a Porrecta ait: « Conclusio 1ª: Melius videtur dicendum quod per sanctificationem in utero non fuerit sublatus Beatae Virgini fomes secundum essentiam, sed quod remanserit ligatus. Prima haec conclusio cum sua probatione potest verificari de B. Virgine, posito etiam quod ipsa per gratiam sanctificantem, idest iustificantem, fuisset praeservata ab a-

ctuali contractione peccati originalis. Dictum est enim supra (cf. testimonium allatum n. 56), quod data illa praeservatione remanebat adhuc ex parte carnis (sc. in fetu ante animae infusionem) infectio, licet non potuisset de facto inficere animam gratia vestitam, sibi primo advenientem (In III. 27, 3). » Manifestum itaque est difficultatem esse prorsus inanem.

Verum iuvat hac in re paulisper immorari, ut germana Aquinatis sententia lectori perspicue innotescat. Sciendum itaque est in homine, utpote *animali rationali,* duplicem esse cognoscendi potentiam, spiritualem alteram, alteram sensitivam; his autem duabus cognoscendi potentiis respondere binas appetendi potentias, quarum una est spiritualis, altera autem sensitiva. Appetendi facultas spiritualis, quae voluntas nuncupatur, in qua formaliter libertas residet, una intelligendi potentia movetur, et phantasia solummodo appetitus animalis excitatur. Quam ob rem ex eo quod, posita ratione sufficiente, ponitur etiam rationatum, a phantastica apprehensione boni sensibilis *naturaliter* excitatur animalis appetitus, etsi nondum ratio de eodem bono sensibili iudicium tulerit, neque ad actum voluntas processerit. Potentia autem appetitus animalis dicitur *fomes* non ex toto, sed ex parte; eatenus scilicet, quatenus praevenire potest suo motu rationem, in ea tendendo quae ordini rectitudinis honestatisque adversa ab eadem ratione iudicantur. Quocirca fomes fuisset *naturalis* hominis nisi Deus progenitorem omnium Adamum ad supernaturalem iustitiae statum evexisset. Huic enim, praeter cetera privilegia aut gratiae dona, illud etiam Deus contulit, quod nunquam appetitus animalis suis motibus rationem praeveniret. Peccante Adamo, fomes peccati est humano generi relictus, tamquam peccati poena.

Hisce praeiactis, quanam ratione potuisset secundum Aquinatem auferri aut extingui in Virgine peccati fomes, quanam ratione ligari? Extinctus fuisset fomes, si Virginis intellectivae et sensitivae potentiae ope gratiae ita fuissent dispositae, ut *nunquam* appetitus animalis suo motu potuisset rationis arbitrium praevenire, sive quod attinet ad ea quae honestati opposita sunt, sive ad cetera. « Restat ergo ut dicamus quod vel totaliter fomes fuerit ab ea sublatus per primam sanctificationem, vel, si remanserit, quod fuerit ligatus. Posset enim intelligi quod totaliter fuerit sublatus fomes hoc modo; quod praestitum fuerit B. Virgini ex abundantia gratiae descendentis in ipsam, ut talis esset dispositio virium animae in ipsa, quod inferiores vires *nunquam* moverentur sine arbitrio rationis, sicut dictum est fuisse in Christo, quem constat peccati fomitem non habuisse, et sicut fuit in Adam ante peccatum *per originalem iustitiam*: ita quod quantum ad hoc, gratia sanctificationis in Virgine habuit vim originalis iustitiae (III. 27, 3). »

Ligatus autem fomes, secundum Aquinatem, in Virgine fuit, quia eidem *etiam per gratiae abundantiam* impedimentum factum est ne appetitus animalis praeveniret rationis arbitrium non quoad omnia, sed quoad ea quae ab honestatis norma deflectunt: « Contingunt autem huiusmodi motus inordinati ex hoc quod appetitus sensitivus, qui est harum passionum subiectum, non sic subiicitur rationi, quin interdum ad aliquid praeter ordinationem rationis moveatur, et quandoque contra rationem in quo consistit motus peccati. Sic igitur fuit in Beata Virgine appetitus sensitivus rationi subiectus *per virtutem gratiae ipsam sanctificantis,* quod nunquam contra rationem movebatur, sed secundum ordinem rationis; poterat tamen habere aliquos motus subitos, non ordinatos ratione... Quia in Beata Virgine Maria non erant inferiores vires totaliter rationi subiectae, ut scilicet nullum motum haberent, a ratione non praeordinatum, et tamen sic cohibebantur *per virtutem gratiae,* ut nullo modo contra rationem moverentur. Propter hoc solet dici, quod in Beata Virgine post sanctificationem remansit quidem fomes peccati secundum substantiam, sed ligatus (Opus. Comp. th.). » Alibi etiam: « Unde relinquitur, quod fomes per essentiam post primam sanctificationem remanserit, sed impeditus *per gratiam sanctificantem,* ne in peccatum inclinaret, aut a bono retraheret. In Beata Virgine inclinatio fomitis omnino sublata fuit et quantum ad veniale et quantum ad mortale (III. Dist. 3, 1, 2). » Supra dixi *etiam* per gratiae abundantiam; quia non inficior Sanctum Doctorem docuisse illud impedimentum etiam a divina providentia ortum fuisse (III. Sum. 27, 3). Quam ob causam mihi cordi est inculcare, Aquinatem docuisse ligatum fuisse Deiparae fomitem *a gratia sanctificante,* quam in prima sanctificatione accepit? Ut appareat, ad rem quod attinet, Aquinati non adversari doctores sane plurimos, qui affirmant in prima sanctificatione extinctum fuisse in Virgine fomitem peccati. Hi enim tunc extinctum esse fomitem dicunt, cum impedimentum *a gratia* oritur, ne appetitus animalis arbitrium rationis praeveniat, ligatum vero cum id accidit *per solam* extrinsecam Dei providentiam. De Vega ait: « Tunc dicunt ligari fomitem, quando inclinatio ipsa nativa appetitus sensitivi ex *sola* Dei providentia et *externa protectione* impeditur, ne reipsa operetur et appetat id quod est contra rationem, et ne ipsam praeveniat. Tunc autem extingui fomitem et auferri dicunt, quando ex *abundantia gratiae* talis inest habitudo et dispositio virium animae et facultatum, ut inferiores nunquam moveri possent sine motu rationis; quocirca per huiusmodi gratiae abundantiam censent extingui et auferri potuisse fomitem (Tom. I. Pal. IX. 860). » Ergo si de peccati fomite solum agamus, videlicet de illa tantum inclinatione qua fertur appetitus sensitivus in id quod honestatis normae opponitur, cum Aquinas affirmet explicitis verbis *per virtutem gratiae sanctificantis* in Virgine huiusmodi fomitem sive inclinationem sublatam fuisse, patet non adeo a sententia plurimorum doctorum differre qui dicunt in prima Deiparae sanctificatione, qua ab originali peccato fuit praeservata, extinctum fomitem fuisse. Haec protuli non ad difficultatem enodandam, quae ut supra ostendi, nulla est, sed ad Sancti Doctoris hac super re doctrinam explicandam.

Itaque ex imbecillitate argumentorum quae contra demonstrationem a nobis allatam facta sunt, luculentius eiusdem firmitas apparet. Ideoque certum nobis est « demonstrari nulla ratione posse Aquinatem fuisse professum, quod attinet ad Deiparae Virginis originem, sententiam diversam ab ea quam Sedes Apostolica nostris temporibus tamquam catholicum dogma definivit. »

A. M. D. G.

TABULA

EORUM QUAE IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR.

FINIS.

EXPLICATIONES ABBREVIATIONUM

QUIBUS IN INDICIBUS GENERALIBUS OMNIUM OPERUM S. THOMAE AQUINATIS, UNUMQUODQUE OPUS INDICATUR

1ª *Indicat*	Prima Pars Summae Theologicae.
1-2 et 2-2	Prima Secundae Partis Summae Theologicae, et Secunda Secundae.
3ª	Tertia Pars ejusdem Summae.
1, d.	In primo libro Sententiarum, distinctione...
2, d.	In secundo Sententiarum, distinctione...
3, d. 4, d.	In tertio, et in quarto Sententiarum, distinctione...
|	Haec linea denotat *item*: et distinguit unam allegationem ab altera circa eamdem conclusionem: videlicet indicat quando S. Thomas eamdem sententiam alibi repetit, ac confirmat.
q.	Quaestio, vel Quaestiuncula.
art.	Articulo.
a.	In argumentis pro prima parte articuli.
b.	In argumentis pro secunda parte articuli.
c.	In corpore articuli.
d.	In responsione ad argumenta ejusdem articuli; vel datur *m* super numerum ita 1ᵐ 2ᵐ et 3ᵐ etc.: et intelligitur sententiam reperiri in responsione ad primum argumentum, seu ad secundum etc.
L. 1	In expositione primae Partis litterae Magistri Sententiarum.
L. 2	In expositione secundae Partis litterae Magistri Sententiarum.
L. 3, L. 4	In expositione tertiae, seu quartae Partis, ut supra in praeceden.
Lect.	Lectiones.
o.	o. per totum Articulum — prinº In principio articuli — meº In medio articuli — fi. in fine articuli.
Cg.	Hoc signum indicat Summam contra Gentiles.
liº	Libro.
cº	Capitulo.
1ᵐ	In notabili primo ejusdem Capituli.
2ᵐ	In notabili secundo ejusdem Capituli, *et ita porro*.
Verit.	In Quaestionibus disputatis de Veritate.
Poª	In Quaestionibus disputatis de Potentia.
Ma.	In Quaestionibus disputatis de Malo.
Virt.	In Quaestionibus disputatis de Virtutibus in communi.
Unio.	In Quaestione disputata de Unione Verbi Incarnati.
Spiritu.	In Quaestione disputata de spiritualibus Creaturis.
Anima.	In Quaestione disputata de Anima.
Quol.	In Quolibeto... 1, 2, 3, 4, etc.
Opusc.	In Opusculo... 1, 2, 3, 4, etc.
Job	In Expositione super librum Job.
Psal.	In Expositione super Psalterium David.
Isa.	In Expositione super Isaiam.
Matth.	In Postilla super Matthaeum.
Jo.	In Postilla super Joannem.
Rom. Cor. etc.	In Expositione super Epistolas Pauli ad Rom. ad Cor. etc.
Dio.	In Commento super Dionysium de divinis Nominibus.
Trin.	In Expositione super Boetium de Trinitate, seu Opusc. 7º
Hebdo.	In Expositione super Boetium de Hebdomadibus.
Caus.	In Expositione super Auctorem de Causis.
Ethi.	In Commento super XII. libros Ethicorum Aristotelis.
Ente 1, 2, etc.	In Commento super librum 1, vel 2 etc. de Ente et essentia.
Meta.	In Commento super XII. libros Metaphysicorum.
Phy.	In Commento super VIII. libros Physicorum.
Cae.	In Commento super libros de Caelo et mundo.
Gen.	In Commento super libros de Generatione.
Anima.	In Commento super libros de Anima.
Meteor.	In Commento super libros Meteororum Aristotelis.
Sensu.	In Commento super librum de Sensu.
Memoª	In Commento super librum de Memoria etc.
Somno.	In Commento super librum de Somno et vigilia.
Poster.	In Commento super libros Posteriorum.
Periher.	In Commento super libros Perihermenias.

Monitum — Quando non signatur Liber vel Capitulum, tunc primus Liber vel primum Capitulum, semper subintelligitur.

